

Gabriel Sala

STĂPÂNII

STADIOANELOR

FENOMENUL ULTRAS ÎN ROMANIA
1990-2010

EDITURA

rimus

Gabriel Sala

**Stăpânii stadioanelor.
Fenomenul ultras în România**

Cuprins

I. Cultura Ultras în Europa	4
Introducere	4
Aspectele italiene ale fenomenului. Originile. Evoluția ultrasismului prin prisma studiilor de caz	10
Mozaicul iugoslav - un teren prielnic!	51
Grecii și portughezii pe scena ultras europeană	84
II. Huliganismul în tribune și în istorie	97
Diacronia subculturii. Spațiul britanic ca matcă a huliganismului.....	97
Huliganismul polonez emblematic în arealul slav	123
„Casual”, parte componentă a huliganismului. Studiul de caz francez. „Hooltras”, un hibrid al subculturilor	136
III. Politica în peluze	163
IV. Mentalitatea ultras	173
V. Cultura ultras în România	221
Galeriile de stil vechi. Perioada interbelică. Comunismul	221
Primii pași ultras. Pionieratul mioritic al subculturii	237
VI. Radiografierea intrinsecă a istoriei și evoluției galeriilor. Peluze și brigăzi ultras în prima jumătate a anului 2009	253
VII. Ultrasismul conjugat la feminin	348
VIII. Ultrașii și Jandarmeria	370
IX. Capturi bannere	396
X. Incidente provocate de galerii și ultrași reflectate în articolele de presă. O cronologie a confruntărilor stradale. Percepția incidentelor de către cei implicați în evenimente.....	433
Incidente între fani în perioada comunistă. Meciuri derby autohtone.....	433

Perioada anatemizării și a semnalelor de alarmă, 1990 – 1995	445
Al doilea cincinal, 1996 – 2000. Canalizarea atenției presei asupra suporterilor bucureșteni.....	496
Confruntările stradale din perioada 2001 – 2004	518
Violențe ultra în intervalul 2005 – 2008	539
Purgatoriul presei la sfârșit de deceniu.....	640

I. Cultura ultras în Europa

Introducere

Strategia cognitivă a analizei diacroniei subculturii ultra poartă pecetea dorinței de a prezenta o categorie de indivizi cu un etos inconfundabil în peisajul societății românești. Ignorați, disprețuiți, catalogați ca declasați sau ostracizați, ultrașii sunt o realitate socială, iar lumea lor, un *terra incognita* pentru cetățeanul simplu. Unici în spațiul mioritic, sunt huliți de societate, ca orice element sau elemente care nu se aliniază standardelor morale și ținutei comportamentale ale colectivității. Ambianța autohtonă nu tolerează excentricii.

Pe de altă parte, caracterul de unicitate îl conferă tocmai „decontextualizarea” ultrașilor români, ca exponenți ai unui fenomen care a cucerit Europa, și raportarea acestuia la realitățile torpide românești unde s-a împământănit ideea că personajele care neagă plenipotența globalizării ca modalitate de exprimare oficial acceptată a individului, sau contestă supremația paternală a sistemului și a celui care reprezintă un sistem, nu sunt în concordanță cu modernitatea și democrația.

Imaginile negative și stereotipiile cu care sunt gratulați acești dizidenți ai tribunelor de către opinia publică nu reflectă o cunoaștere euristică din sfera autenticității ontologice sau a adecvării epistemologice, ci sunt mai degrabă produsul pervers al ignoranței raportate la existența și caracteristicile etosului grupărilor ultras. Această pseudo-povară a ostracizaților este asumată de către aceștia cu un aer de superioritate ce exclude stoicismul, aroganță emanată din atitudinea celui care, explicit și personal, își asumă apartenența la un *alter ego* ca model de supporter și de individ, categorie din care cetățeanul de rând este exclus. Evident, imaginile intrinseci sunt idilice, iar cele

extrinseci superficiale și lipsite de profunzimea experienței palpabile, cu un fundament analitic bazat pe metode deductivo-inductive. Ca urmare, conturarea tipologiei ultrasilor, în cazuri fericite pe temeiul unor experiențe limitate sau prin intermediul informațiilor parvenite de la presa partizană, este sortită alunecării pe panta încriminării acestora și eventual a eufemizării virulenței unei exegeze ce cataloghează ultrasul, declasându-l. Oricum anatimizarea este bilaterală, inechivocă și ireconciliabilă, în România contemporană, între cele două lumi fotbalistice, a căror stare de spirit poate fi simplificată superficial și chiar artificial la formula spectator comun versus ultras.

Din unghiul dificil al radiografierii drumului spre toleranță și respect, scopul cărții ar putea fi unul informativ, dedicat cu predilecție spectatorilor ordinari. Nu îmi arog merite de tip factotum și nu am percepția grandomaniei unei trăsături exhaustive a studiului, informația parvenindu-ne, după cum veți vedea, din surse atipice, lipsa de profunzime a acestora neexcluzând însă excogitația cititorului, proces prin definiție formativ. Din lucrare nu vor fi expurgate sau cenzurate pasajele și comentariile care cred că vor nemulțumi ultrasii, în virtutea faptului că un expozeu complex va facilita cunoașterea fenomenului de către cititori.

În demers îmi fac *mea culpa* în a semnala că analiza mentalităților, ansamblului de reguli ultras, retoricelor sociologice analitico-descriptive, are ca fundament compilarea la nivel de substanță a ideilor emanate de către ultrasii pe site-urile de profil sau pe forumurile cluburilor pe care le reprezintă, realitate care trasează, de altfel, și limitele lucrării, pentru că este totalmente eronat a se amplifica până la iluzia atingerii paroxismului veridicității absolute o părere sau mai multe, opinii care doar utopic pot fi gratulate cu puterea de a discerne caracteristicile fenomenului în sine, a etosului de grup

ultras sau de a putea realiza o disecție morală a ultrasilor. Astfel apoftegmele imanente nu sunt determinante în studiu.

Pe de altă parte diletantismul a fost anihilat prin studiul diligent al secțiunilor ultras de pe forumuri, a dialogurilor spumoase, imberbe, radicale sau zeflemitoare, însă o arheologie a mentalităților fenomenului, o diacronie a tabloidelor comportamentale este imposibil de realizat. Nu există puncte de reper la nivel de fond, în virtutea faptului că materialul arhivistic datează de puțin timp pentru a-ți propune un astfel de obiectiv.

De regulă, introducerile nu simplifică, ci amplifică ambiguitatea cititorului vis-a-vis de subiect. Cele spuse erau necesare pentru a evita căderea în derizoriu, din perspectiva cititorului critic, datorită compilării comentariilor și a articolelor de pe internet. Pe de altă parte, *volens nolens*, în virtutea faptului că, tangențial, m-am referit la sursele utilizate în cercetare și că cercetarea istorică presupune raportarea la documente, informații, alte izvoare istorice edite și inedite, am realizat o categorisire de tip cartotecă a registrului documentelor utilizate în redactarea lucrării:

a. într-o primă categorie ar fi articole de presă din publicații periodice, unele dintre cele mai mari furnizoare de informație generală, cum ar fi *ProSport*, *Gazeta Sporturilor*, *Gândul*, agenția de presă *Mediafax*, *Adevărul* sau ziare locale. Subiectivă prin definiție, în sensul că analizează unilateral evenimentele, presa pozează fals în supervisorul imparțial, omnipotentă în deslușirea, tratarea și redactarea *ad litteram* a evenimentelor legate de ultras, însă necunoscând în profunzime, sau chiar deloc, tipicul fenomenului, după cum reiese din majoritatea articolelor, arogarea unei plenipotențe sinoptice din această perspectivă este pur demagogică și cameleonică, rezultat al dorinței de a conferi autenticitatea profesionalismului articolului redactat. Faptul că cel care relatează evenimentele *ultras* este produsul șabloanelor

jurnalistic ale sistemului - altfel nu ar fi jurnalist - și nu contactează ultrași decât pentru rating sau din rațiuni comerciale pentru a-și prezenta superficial, efuziv și fugitiv poziția, întărește acest lucru. Ziaristul român nu a vrut, nu a încercat sau nu a putut să depășească limitele impuse de presa oficială, să treacă în cealaltă parte a baricadei, în condițiile în care acceptă cortina de fier metaforică care desparte lumea ultrașilor de ceilalți. Presa manipuloare, formatoare de opinie standardizată despre un fenomen, oficializează percepția retrogradă *asubculturii ultras*, ca să utilizeze arhetipurile la îndemână. Trasarea unei direcții impuse de către mentalitățile în vigoare, de către tipul de regim politic, exonerează ireconciliabil echidistanța. Ultrasul este apreciat când se încadrează în limitele comportamentale impuse subiectiv și aberant de către sistem, limite pe care reprezentanții săi, după cum vom vedea, le încalcă de multe ori fără jenă, și ostracizat, când eludează regulile sociale. Mai plastic fie spus, exponentul subculturii nu mai este în rândul lumii. O luare de atitudine deschisă, inechivocă, tranșantă, radicală, turbulentă nu poate fi decât condamnată de către presă, fără a se încerca cu adevărat deslușirea cauzelor de dincolo de aparențe. Ultrajele jandarmeriei, combătute cu o feroare și o efervescentă diafană, sunt, în concepția presei, rezultatul lipsei de docilitate civică. De aceea credem că articolele de presă sunt impregnate de subiectivism în aceeași măsură ca și comentariile sau articolele ultrașilor de pe forumuri. Astfel, spicuirile largi din tabloide trebuie percepute ca atare: incapabile să proiecteze, dacă nu corect, obiectivitatea fiind în context o chestiune relativă, atunci măcar imparțial imaginea ultrasului și a fenomenului în sine.

b. Cea de-a doua categorie înglobează articolele preluate de pe internet, acolo unde am beneficiat de suportul unei imense cantități virtuale și concomitent palpabile, concrete, de material arhivistic de pe site-urile prolifiche ale mișcării (ex. 8

www.romanianultras.net, uncoltuitatdelume.wordpress.com, etc.). Aceleași obiecții ar putea circumscrie cazuistic o retorică negativă asupra concludenții expunerilor ultrașilor. O contaminare în spirit depreciativ a unei aprecieri ce s-ar înscrie pe aceeași linie cu potența limitată în problematizarea și creionarea fenomenului ultras. În realitate, deosebiriile sunt substanțiale. Cazuistica unei paralele în context rezultă din faptul că articolele, comentariile, mărturiile, proiecțiile scriptice ale propriilor acțiuni își trag seva din emoția experimentului. Subiectivismul alimentat din empirism este preferabil relatării fade, lipsite de savoarea contactului direct, de palparea fenomenului, în condițiile în care, convențional, egalizăm forța intelectuală a exponenților presei propriu-zise și a jurnalismului intrinsec. Orice istoric, ca să fiu mai clar și concis, preferă o relatare scriptică a unei operațiuni militare efectuate de un soldat în detrimentul unui banal articol de ziar. Fervoarea și efervescenta care transpiră adeseori prin cronicile ultrașilor nu descalifică esența sau, altfel spus, forma nu culpabilizează fondul cu stigmatul nonvalorii.

c. În fine, cea de-a treia categorie cuprinde frânturi din comentariile, dialogurile afirmațiile acide care au avut loc pe forumuri, de unde au fost excerptate și valorificate opinii percepute ca apoftegme de către ultrași, pentru peluza reprezentată de aceștia. Informațiile nu au fost preluate ca postulate, însă, prin polemicile iscate *volens-nolens*, ultrasul își dezvăluie, printre invective, efuziune de sentimente sau ironii fine, filozofia de viață. Imaginarul lingvistic violent al ultrasului, virulența cu care descalifică și declasifică adversarii de orice natură reprezintă puncte importante de reper în deslușirea spiritului ultras. Precizez că dialogurile și comentariile dintre ultrași nu se rezumă, sub nici o formă, la polemizări deocheate pe internet, decantarea molozului lingvistic fiind necesară în reliefaarea unor aspecte minuscule ale subculturii ultras, nuanțele și amănuntele fiind decisive în

acest sens, iar altele sunt deductibile datorită conglomeratului lexical aferent.

Acesta este registrul surselor utilizate în metodologia deslușirii poliedrice a fenomenului ultras în variantă mioritică. Prezentarea sumară a acestora era necesară în condițiile în care preambulul îl reprezintă contextualizarea. Demersul de sinteză a materialului preluat de pe internet, ambivalent, adică valorizator și recuperator, evocă practic incipient cadrul general în proximitatea căruia s-a născut și ultrasul român.

În altă ordine de idei trebuie menționat că în DEX nu există o definiție a cuvântului „ultras”, asociat supporterului de fotbal, deși acesta este utilizat în mass-media de peste un deceniu. DEX-ul explică doar termenul de „ultra”, adică un element de compunere însemnând „peste măsură de”, „foarte”, „extrem de”, care servește la formarea unor substantive și a unor adjective. În condițiile în care adaptăm cuvântul ultras la canoanele limbii române, o formulă oarecum corectă de declinare, pornind de la împământenitele ultras la singular și ultrași la plural, ar fi ultrasă la singular feminin, ultrase la plural feminin (vezi de exemplu legionar-legionară, legionari-legionare). Adăugarea sufixului “ism”, specific multitudinii de termeni ce definesc un curent, o ideologie, un sistem sau un fenomen social (de ex. huliganism, naționalism, comunism, românism, etc), generează un nou termen, respectiv cel de “ultrasism”, un cuvânt pe care, datorită contextului prezentat, va fi adeseori utilizat ulterior.

Aspectele italiene ale fenomenului. Originile. Evoluția ultrasismului prin prisma studiilor de caz

Pentru o introducere în context este necesară creionarea peisajului ultras european, astfel încât în excogitația analitică să poată fi utilizată de către cititor atât inducția cât și deducția pentru abordarea tematicii prin prisma formării propriei opinii.

Pornind de la caracteristicile fenomenului la nivel continental înspre particularul românesc, se simplifică expunerea profilului autohton al mișcării, scoaterea din context și dezicerea ipotetică de tipologia în care se încadrează aruncând în sfera derizoriului orice altă modalitate de abordare a subiectului în condițiile în care originalitatea ultrasului român nu poate fi decât o iluzie sau un fals grosolan. Transmiterea oricărui alt tip de mesaj neagă o realitate socio-istorică. Diversitatea etnică, conjunctura geo-politică, interferențele culturale, globalizarea postulează alcătuirea prismatică a bătrânului continent și impune ca efect al cauzalității evocate o armătură metodologică adecvată descifrării mecanismului complicat al funcționalității fenomenului ultras. Din acest motiv, abordarea poliedrică, a fenomenului social care amprentează Europa fotbalistică, injectează o doză importantă de lejeritate în analiza complexității ultrasismului.

Mișcarea este de inspirație italiană, acolo unde-i este și consemnat metaforic certificatul de naștere, subcultura ultras profilându-se în anii '60-'70, într-o peninsulă măcinată de dispute politice interne și convulsii sociale, peninsulă în care principalele partide politice erau Partidul Creștin Democrat, situat doctrinar în dreapta eșichierului politic, și Partidul Socialist, grupare politică de stânga, susținută de Partidul Comunist, respectiv extrema stângă. Practic, după perioada de refacere a Italiei din anii '50, marcată de așa-numitul *miracol economic*, italienii beneficiind de suportul financiar acordat de S.U.A. în perioada Războiului Rece, în 1963 Partidul Socialist

și Partidul Creștin Democrat și-au coagulat forțele și interesele politice într-o coaliție reprezentată de un guvern condus de socialistul Aldo Moro. Perioada de *relache* social s-a încheiat apoteotic la sfârșitul anilor '60, când manifestațiile studențești din 1968 au constituit un preambul al convulsiilor muncitorești de la finele anilor '60.

Societatea italiană s-a scindat datorită gravelor probleme economice și divergențelor ideologice ireconciliabile între fasciști și comuniști, ce vor degenera în lupte de stradă. În acest context s-a prefigurat lunga toamnă a anului 1969, așa-numita *Toamnă Fierbinte*, nordul peninsulei fiind paralizat de greve și acțiuni de protest. Italia risca să devină indezirabilă italienilor și se confrunta cu posibilitatea, deloc ipotetică sau utopică, a organizării unei lovituri de stat comuniste, sau, în contrapondere, a uneia declanșate de grupările de dreapta și de forțele armate. În acel haos socio-politic, mii de muncitori și de studenți au fost reținuți, între octombrie 1969 și ianuarie 1970, în demersul autorităților de stabilizare internă. Convulsiile nu și-au detensionat vivacitatea și aplombul. Un alt interval de timp definitoriu pentru Italia perioadei evocate au fost *Anii de plumb*, perioada în care au excelat în acțiuni teroriste atât extrema dreaptă, cât și cea stângă, acțiuni care au durat până în anii '70. Pe fondul climatului de instabilitate, anii '70 au fost definiți de răpiri și execuții ale unor personalități politice, vivacitatea terorismului culminând cu asasinarea lui Aldo Moro în 1978 de către Brigăzile Roșii, desigur comuniste.

În ambianța reflectată existau condiții prielnice afirmării grupărilor radicale de tineri, ca să folosim termeni convenționali și eufemisme, grupări care îmbinau armonios afinitățile doctrinare politice cu un statut social asumat ca fiind convergent al membrilor și, nu în ultimul rând, cu simpatii fotbalistice. Contextul dificil italian a reprezentat un factor declanșator, ambiental, colateral, care nu a condiționat apariția

și evoluția fenomenului în sine, ci, eventual, i-a generat explozia.

Tendența alunecării indivizilor înspre extremism și alegerea unor soluții extreme în rezolvarea problemelor personale, de grup, naționale, etc. a existat constant în indivizi de la începuturi până azi. Potențialul violent și agresivitatea înnăscută a humanoizilor sunt incontestabile. De aceea mișcarea ultras, imprimată cu radicalism multilateral, nu se situează în sfera de influență a legității cauză-efect determinată de problemele sociale, ci reprezintă o stare de fapt, un mod de exprimare virulent al societății contemporane. Deci, dacă dificultățile Italiei nu au aruncat italienii înspre ultrasism, atunci i-au făcut pe aceștia, sau o parte dintre ei, să se identifice cu o mișcare națională de asemenea factură și amploare, în condițiile în care existau elemente favorizante deoarece *odată cu primii ani '50, suporterii tuturor echipelor au început să se organizeze în cluburi, să-și urmeze favoriții în deplasări într-un număr din ce în ce mai mare și să promoveze tot felul de inițiative (de la cele celebrative la cele coregrafice, chiar dacă acestea erau într-un stadiu de pionierat).*

Rolul educogen al materialelor excerptate de pe internet reiese și din faptul că articolul prezentat mai jos se regăsește pe majoritatea forumurilor echipelor românești cu grupări importante pe scena ultras, la secțiunea aferentă. Un semn că, mai plastic fie spus, recursul la trecut este indispensabil făuririi unui viitor glorios în fenomen și pentru respectul dedicat prezentului. Astfel, aflăm că *în anii '60 se vor constitui primele structuri și asociații de suporterii, purtând numele de "centre de coordonare". Pe lângă acestea, sunt înființate cluburi ce închegau acei suporterii activi și mai bine organizați, cum ar fi Fedelissimi, denumire preluată de numeroase tifoserii (= galerii). Argentinianul Helenio Herrera (antrenor - Internazionale Milano) a fost cel care a dat impulsul creării unei coordonări a tuturor suporterilor interești. El s-a adresat*

președintelui echipei milaneze astfel: “Nu înțeleg de ce noi nu avem suporteri atunci când jucăm în deplasare”. În acest mod a luat naștere istoria suporterilor organizați italieni. În urma acestei idei, se forma primul grup - Moschettieri nerazzurri (= Mușchetarii negri-albaștri) ai căror membri erau dispuși să meargă în marea parte a deplasărilor, făcând sacrificii pentru a suporta cheltuielile necesare. De atunci au trecut peste 30 de ani și acest fenomen al suporterilor organizați a devenit unul dintre cele mai importante forme de agregare socială. Odată cu sfârșitul anilor ‘60 și începutul anilor ‘70, grupuri de susținători (având vârste cuprinse între 15-20 ani) se desprind categoric de modelul “clasic”, adult, al spectatorului de fotbal și ocupă acele sectoare ale stadioanelor pentru care se făceau campanii speciale de abonamente cu prețuri reduse. Ultrașii constituie un fenomen original al fotbalului italian printr-o serie de caracteristici: de la sensul de identificare cu propriul “teritoriu” - acel sector de peluză delimitat de unul sau mai multe steaguri (bannere) cu numele și simbolul grupului -, la înfățișarea paramilitară preluată de la organizațiile politice extremiste (la modă în acele vremuri): eskimo (mascarea feței într-un fel sau altul), haine militare purtând însemne ale propriei echipe, la care se adaugă și fularul în culorile acesteia... Dar ultrașii se disting mai ales prin adoptarea de elemente cu totul și cu totul inovative, în încercarea lor de a-și susține echipa. Pentru aceasta, ei au apelat la trompete și tobe (uzanță preluată de la grupurile braziliene de suporteri - “torcidas”). Ca sursă de inspirație au folosit și modelul englez, cunoscut prin faptul că suporterii obișnuiau să-și ridice fularele în același timp, creând astfel efectul vizual al valurilor mării. De asemenea, aceștia aveau un stil aparte de comportament - încurajarea favoriților dar, în același timp, intimidarea într-o manieră obsesivă a adversarului. Încet-încet, ultrasul este considerat o componentă principală a strategiei folosite pentru câștigarea unei partide: așa-zisul “al

12-lea jucător”. Devine o obișnuință utilizarea de articole pirotehnice (artificii, petarde, torțe și fumigene de diferite culori) menite să dea o vivacitate suplimentară peluzelor. Așa apare și noțiunea de “coregrafie a peluzei”, o practică absolut originală ce va crește treptat odată cu dezvoltarea grupurilor ultras. Fantezia acestora a dat naștere unor spectacole și scenografii pe o scară largă, de mare impact, multicolore, uneori fantasmagorice. Galeria echipei Genoa, poziționată în Gradinata Nord a stadionului Marassi, a reușit să atragă atenția cotidianului francez “Le Monde” prin show-urile deosebite pe care le-a realizat, așa cum ultrasii Fiorentinei din Peluza Fiesole au creat o coregrafie extraordinară ce reprezenta în detaliu monumente ale orașului Firenze. Grupul ultras cel mai vechi, fondat în 1968, este Fossa dei Leoni (Milan), nume ce aparținea terenului de antrenament al jucătorilor milanezi. Încă din 1951, la Torino apăruse clubul Fedelissimi Granata care este și acum prezent în Peluza Maratona între grupările de ultras toriniști. În 1969 este înființat grupul Ultras Tito Cucchiaroni (Sampdoria). Sampdorienii au fost primii care au folosit denumirea ultras. Următorii, în ordinea apariției, sunt ultrasii lui Inter - Boys S.A.N. (S.A.N. = Squadra d’Azione Nerazzurra). În anii ’70 se asistă la un proces de agregare a numeroaselor microgrupuri de tineri ce populau deja peluzele echipelor mari, proces ce a dus la apariția unor grupuri ultras. Cele mai importante ar fi următoarele: În 1971: Brigade Gialloblò (Hellas Verona), Viola Club Viuesseux (numele unei piețe din Firenze, loc în care se strângeau supporterii ai Fiorentinei). În 1972: Ultra (Napoli), Brigade Rossonere (Milan), Fossa dei Grifoni (Genoa), Ultra Granata (Torino). În 1974: Forever Ultra (Bologna). În 1975: Fighters (Juventus). În 1976: Brigade Nerazzurre (Atalanta). În 1977: Eagles’ Supporters (Lazio), Commando Ultra Curva Sud (Roma). Cu excepția lui Napoli, galeriile enumerate mai sus reprezintă doar partea de Nord a

Italiai. În Sud, mai existau grupări ultras la Bari, Catanzaro și Cagliari. Apoi, în anii '80, această mișcare s-a dezvoltat și în orașe ca Palermo, Catania, Taranto, Foggia sau Cosenza. Componentii acestor grupuri de ultrasi au făcut parte inițial din cluburile de suporteri, dorind să se desprindă de aceștia, fie pentru mentalitatea diferită care îi deosebea, fie pentru anumite neînțelegeri. Membrii din Boys S.A.N. au ca origine Inter Club Fossati, iar cei din Ultra Granata aparțineau de clubul Fedelissimi. Alții provin din grupulețe ce au durat pentru puțin timp dar reunificate ulterior: băieții din Forever Ultra sunt urmașii celor din Brigade Rossoblu; cei din Fighters veneau din Panthers Juve; Commando Ultra Curva Sud era creat prin uniunea dintre Boys, Guerriglieri Giallorossi, Fossa dei Lupi, Brigade Giallorosse și Pantere. Proveniența unor grupuri ultras din Serie A era dată de zona urbană. Spre exemplu, nucleul ultrasilor sampdorieni avea ca loc de întâlnire cartierul Sestri Ponente, din care făceau parte marea majoritate. O parte dintre tineri erau adepții unor "grupuri politice extremiste" ale căror caracteristici (cum ar fi sensul de camaraderie și conflictualitate) reprezentau un punct de atracție pentru mulți. O altă particularitate a ultrasilor era dată de ideea de teritorialitate, astfel încât peluzele vor fi abandonate de cluburile de suporteri așa-zisi "normali" pentru a lăsa locul steagurilor de gard ale ultrasilor. Acestea aveau diverse simboluri distinctive, de la capete de animale sălbatice (în special lei, pantere, tigri), embleme ale pirateriei (Jolly Rogers, "capul" de schelet) până la arme și elemente cu o conotație violentă (chipul Micuțului Alex, personaj principal al filmului "Portocala Mecanică", de Stanley Kubrick). În primii ani ai mișcării ultras, simbolurile politice propriu-zise (cruci celtice, portrete ale lui Che Guevara) sau însemnele care făceau referire la drogurile ușoare (marijuana) erau rar întâlnite. La început, cotizațiile erau o modalitate de finanțare a activităților de grup, iar fiecare membru avea scopuri

precise: organizarea deplasărilor, cumpărarea de material necesar (pânză, tobe, bețe de steaguri, cutii cu vopsea). Acest tip complex de organizare și participare la un eveniment sportiv al ultrasilor se diferențiază de cel englezesc, caracterizat doar prin spontaneitatea suporterilor (incidentele erau un punct forte al acestora). Dar și în Italia, aspectul comportamental al publicului se va schimba în urma intemperanțelor. Începând cu 1974, cazurile de ciocniri între facțiuni diferite de ultrasi vor fi tot mai frecvente. În luna martie a acelui an, cu ocazia meciurilor Torino-Sampdoria și Roma-Lazio, spectatorii furioși au aruncat cu obiecte contondente, provocând lupte dure în tribune. După intervenția poliției prin lansarea de gaze lacrimogene, “războiul” va continua în afara stadionului (rezultatul: răniți, autobuze distruse, mașini răsturnate...). Motivele acestor incidente au la bază rivalitățile tradiționale (des întâlnite la meciurile între echipe ale aceluiași oraș sau din regiuni apropiate) sau orientarea politică a galeriilor (de exemplu, ura dintre ultrasii Vicenței - Red-White Panthers -, de stânga, și cei fasciști din Brigate Gialloblù Verona). Aceste violențe se desfășoară, însă, într-o sferă teritorială restrânsă (stadionul și zonele adiacente acestuia). Acțiunile ultrasilor se manifestă sub diverse forme. Una dintre acestea purta numele de “holding the end” (= ocuparea peluzei): dacă tifoseria oaspete este compactă poate tenta acapararea teritoriului adversarului prin pătrunderea în sectorul de stadion rezervat ultrasilor locali și, implicit, furarea steagurilor și a bannerelor. Acestea vor fi folosite pe post de “trofee”. Spectatorii mai în vârstă, obișnuiți să se așeze pe locurile din peluze, nu aveau o vizibilitate prea bună deoarece ultrasii urmăreau meciurile în picioare iar episoadele de o reală gravitate nu au întârziat să apară: o persoană înjunghiată în Lazio-Napoli; scena s-a repetat în Milan-Juventus (1975). În timpul partidei Atalanta-Torino (1977), ultrasii intră în contact direct, lovindu-se cu țevi și

bâte. În derby-ul Inter-Milan, se asistă la o luptă între ultrasii din Boys S.A.N. și cei din Brigate Rossonere, cuțitele fiind folosite de ambele părți. Anul următor, la Vicenza-Verona, cele două galerii se înfruntă într-o manieră la fel de violentă, lăsând în urmă foarte mulți răniți. La derby-ul Romei (28 octombrie 1979) un suporter lazial, Vincenzo Paparelli, este lovit în ochi de o torță lansată din peluza rivalilor (Curva Sud), de către un ultras roman aparținând grupării Fedayn, murind la puține minute după aceea. În aceeași duminică, se verifică grave conflicte la Ascoli (Ascoli-Bologna, 7 răniți), Milano (Inter-Milan, 18 răniți) și Brescia (Brescia-Como, 21 răniți). Aceste întâmplări au avut rolul de a înspăimânta opinia publică. Pentru prima dată, presa din Italia își va îndrepta atenția asupra fenomenului violenței. Sunt luate măsuri drastice de represiune: timp de câteva luni a fost interzise introducerea în stadioane a bețelilor de steaguri, a tobelor și a bannerelor cu denumiri ciudate. În acest deceniu, asistăm la o creștere progresivă și constantă a grupurilor ultra, în a căror componență se află sute (în unele cazuri chiar mii) de membri. Fenomenul se transferă și în Sudul Italiei, în timp ce, în alte orașe din Nord și Centru, grupările deja existente se întăresc ulterior. Așa cum era de așteptat, mișcarea ultras a luat amploare și în categoriile inferioare, încât fiecare echipă (de la Serie A până la Serie C/2) avea una sau mai multe facțiuni organizate de suporteri. Această multiplicare a grupurilor ultras duce la formarea unei adevărate rețele de prietenii și rivalități în întreaga Italie.

Între coalițiile cele mai solide în acei ani, amintim Roma-Atalanta-Juventus, Sampdoria-Fiorentina-Inter, Lazio-Bari-Torino, Milan-Genoa-Bologna. Curios este că, acum, aceste raporturi (într-un timp de cordialitate) s-au deteriorat (transformându-se chiar în rivalități) și au fost substituite de alte alianțe. În orice caz, la începutul anilor '80 incidentele vor avea loc nu numai pe stadioane (sau locurile imediat apropiate

acestora) dar și în zone ceva mai îndepărtate (sunt atacate centrele orașelor, găurile...).

În 1982 Italia va triumfa în Spania, la Campionatul Mondial. Finala s-a jucat la Madrid în fața a peste 100.000 de spectatori, majoritatea dintre ei fiind italieni. În tribune au fost prezente numeroase steaguri și bannere cu inscripții ale multor grupuri ultras. Acest an a intrat în istorie ca fiind unicul moment de agregare al ultrasilor italieni la nivel de națională. Imaginea peisajului ultras italian este considerat un model continental, dând naștere unui fenomen ce va atinge întreaga Europă. Ultrașii latini (admițând influențele englezești) se rețin a fi superiori, la multe capitole, huliganilor nordici. Tot în anii '80, echipele s-au bucurat de prezența în deplasări a unui număr considerabil de ultrași, comparabil cu ceea ce se petrecea în trecut. "Deplasarea" devine un moment fundamental în viața unui ultras, ținând cont de faptul că doar suporterii cei mai fideli și mai fanatici își asumau riscurile pe care le comporta aceasta. Deplasările reprezintă modul ideal de selecționare a grupului dar și de descoperire a felului în care fiecare membru își manifestă atașamentul față de acesta. A merge într-o deplasare, pe unele din stadioanele "periculoase", fără a aduce propriul banner, este o dezonoare pentru acel grup ultras care înfăptuiește o "lașitate" de acest gen. Pentru a putea face față numărului mare de ultrași dornici să vină în deplasări, Căile Ferate vor pune la dispoziția acestora așa numitele "trenuri speciale". Spectacolele organizate de ultrași necesită folosirea unor materiale speciale a căror achiziționare costă enorm iar întrecerea la nivel de originalitate este acerbă. În timp ce ultrașii sampdorieni desfășoară un steag de 90×32 metri, romaniștii distribuie publicului 10.000 plăcute galben-roșii; toriniștii acoperă Peluza Maratona cu fâșii de pânză albe și vișinii, iar napoletanii aruncă în teren mii de role de hârtie igienică. Veniturile încasate în urma vânzării de tricouri,

adezive și alte produse ultras nu mai sunt îndeajuns, motiv pentru care unele grupuri cer ajutorul conducerii cluburilor de fotbal, cu toate că acest lucru nu va fi recunoscut de nimeni. Alții recurg la alte stratagemе, cum ar fi atragerea sponsorilor externi (steagul veronezilor din Brigate Gialloblù purta însemnul Canon, cel al interiştilor din Boys S.A.N. făcea reclamă bursei Cattel, etc.). Violența se va răspândi treptat, utilizarea cuțitelor ca armă de luptă devenind o obișnuință (mai ales la Milano și Roma), pe când ultrașii atalantini sunt faimoși pentru duritatea și turbulența de care au dat dovadă de-a lungul timpului prin prisma faptului că erau gata să-și folosească întotdeauna numai pumnii și picioarele. Partida Triestina-Udinese (Cupa Italiei, februarie '84) se va termina cu ciocniri grave; un tânăr triestin, Stefano Furlan, este lovit în cap în mod repetat cu bastoanele de către agenții de poliție, intrând în comă și murind a doua zi.

Opt luni mai târziu, la sfârșitul meciului Milan-Cremonese, Marco Fonghessi este înjunghiat mortal de către Giovanni Centrone, în vârstă de 18 ani. În unele cazuri, prietenii dintre galerii se demonstrează a fi independente de factorii politici, adică ultrașii cu o orientare de stânga s-au înfrățit cu cei având o orientare politică de dreapta (exemple: Fiorentina-Verona, Udinese-Bologna, etc.). În această perioadă, se semnalează consumul de substanțe stupefiante în interiorul stadioanelor. În timp ce toxicomanii obișnuiți, întâlniți în anii '70, dispar din peluze din cauza controalelor din ce în ce mai severe, numărul fumătorilor de cannabis va crește simțitor. Simbologia ultra se transformă radical prin reprezentarea frunzelor de marijuana pe steagurile de gard (bannere). Când la Cosenza apare grupul Nuclei Sconvolti (nume ce face referire, într-un fel, la consumul de droguri) va declanșa un incredibil succes în toată Italia, în rândul multor altor grupuri care vor prelua această denumire originală. La jumătatea anilor '80, mișcarea ultra italiană era deja pe val, în

sensul că, multe grupuri care contau pe un număr impresionant de membri (Fossa dei Leoni, spre exemplu, în sezonul 1987-1988 înregistra 15.000 abonați), vor avea raporturi mai mult sau mai puțin stabile cu societățile sportive (cluburile de fotbal), fiecare dintre aceste grupuri fiind structurate după criterii ierarhice iar din peluze vor dispărea cluburile de simpli spectatori. Gennaro Montuori "Palummella", liderul grupului Commando Ultrà Curva B, desfășura importante activități politice și avea ca scop preluarea conducerii echipei Napoli. Trebuie menționat faptul că acest grup era singurul ce deținea un post de televiziune cu tematică ultras. Imaginația ultrasilor nu are margini, așa că, s-au inventat o serie întreagă de mesaje ironice, cântece și scandări ofensive adresate rivalilor cu intenția de a-i provoca și umili. În anii '90, criza de identitate în care se găsea mișcarea ultra, duce la profunde schimbări în cadrul acesteia. Multe dintre valorile principale, ce stăteau la baza existenței ultras în trecut, sunt percepute într-o manieră diferită, mai slabă, de către noile generații și asta pentru că, "fenomenul ultras" devine "la modă". După 30 de ani de istorie, ultrasii sunt parte integrantă în lumea fotbalului, sunt influenți și de neînlocuit, având chiar un rol determinant în strategiile de viitor ale echipelor de club (în înlăturarea antrenorilor sau achiziționarea de jucători). Șefii-ultras, cum ar fi napoletanul Palummella, se transformă în personaje faimoase, iar ultrasii se vor afla tot timpul în centrul atenției (și la bine și la rău). Cântecele lansate de aceștia vor fi preluate de transmisiunile TV de mare audiență dar vor fi folosite și în marșurile de propagandă electorală. A doua jumătate a anilor '90 este marcată, în mod fatal, de uciderea supporterului genoan Vincenzo Spagnolo (ianuarie 1995). Acest episod devastator va pune la grea încercare viața însăși a mișcării ultras, lovită deja de un lent proces de înlocuire generațională - de la împărțirea peluzelor în mici secțiuni și apariția așa-zisilor

“cani sciolti” (= suporterii peluzelor lipsiți de mentalitate) până la desființarea unor mari grupuri ultras (cu tradiție) care, până în acel moment, reprezentau un punct de reper pentru galeriile din care făceau parte. Cu ocazia întrunirii ultras de la Genova, în urma căreia toate competițiile italiene de fotbal se opresc, este emis un comunicat intitulat “basta lame, basta infami” (= fără cuțite, fără criminali) și inspirat din mentalitatea conservatoare a ultrasilor atalantini. Această “regulă” ar fi trebuit să schimbe oarecum modalitatea de înfruntare (luptă) între galerii dar, cum era de așteptat, în anii următori nu a fost respectată în întregime de noua generație (lipsită de o mentalitate sănătoasă și prea puțin dispusă să se conformeze ierarhiilor și legilor nescrise ce s-au consolidat în cadrul grupurilor ultras încă de la începutul anilor ‘90). Cele mai sus menționate constituie cu adevărat o problemă spinoasă. Oricum, conștientizarea unui asemenea pericol, în speță, “stingerea” fenomenului ultras (sau, mai corect spus, o redimensionare a acestuia) provocată de înăsprirea violenței pe stadioane, de conflictualitatea crescândă cu “forțele de ordine” (în lumea ultras acestea sunt numite, printr-un joc de cuvinte, “forțele de dezordine”), de inovațiile tehnologiei moderne (televiziunile digitale, “pay-tv” sau “pay per view”) și de dispozițiile restrictive (cu precădere - “legea interdicției accesului pe stadioane” sau interzicerea comercializării билетelor pentru suporterii veniți în deplasări). Brigate Gialloblù (Verona) și Fossa dei Grifoni (Genoa), grupuri de referință în Italia, s-au desființat. Justificarea acestora a fost: “Nu ne mai putem identifica cu noile generații de ultrasi”, lucru ce a generat o adevărată ruptură generațională, fapt concretizat prin dispariția unui grup “istoric” - C.U.C.S. (Commando Ultrà Curva Sud Roma) și prin abdicarea altuia - Viking-Nab sau chiar prin “absorbția” tuturor grupurilor din Peluza Sud Torino de către unul cu o mai mare putere de influență Fighters 1977 Black & White. Această perioadă de

stagnare, deloc specifică fenomenului ultras, s-a prelungit până în zilele noastre. Grupul romanist ASR Ultras, lansează pe adresa lor de internet un manifest împotriva “fotbalului modern”, atrăgând azeziunea multor suporteri (indiferent de proveniența acestora). În primele două decenii de viață, fenomenul ultras se bază pe o anumită mentalitate ultras ce a fost încălcată în mai multe rânduri de noile generații. Coregrafiile spectaculoase, originale dar tot mai costisitoare, reprezintă punctul de atracție al meciurilor importante, deoarece, în concepția unui ultras, scenografiile nu pot și nu trebuie să lipsească de la astfel de evenimente. În restul țării europene, conceptul de mega-coregrafie este foarte apreciat (imitat chiar), astfel că vor apărea magazine specializate în producerea și vânzarea de materiale coregrafice. Tot în anii ‘90, au loc modificări în ceea ce privește aspectul exterior al peluzelor, multe galerii adoptând stilul britanic atât de familiar celor din Brigate Gialloblù Verona. Legat de acest lucru, trebuie spus că în Italia exista o contradicție între adepții stilului “clasic” italian și simpatizanții celui englezesc. Unii au încercat să îmbine cele două stiluri. Din punct de vedere al relațiilor între grupurile ultras, se evidențiază o criză a înfrățirilor. Multe raporturi de amicitie, consolidate în timp, se destramă. Nu lipsesc și excepțiile, ca în cazul prietenilor profunde dintre Genoa-Torino sau Reggina-Bari. Contra abuzurilor și a represiunii, ultrasii își fac mereu simțită prezența sub diverse forme. Una dintre acestea este împărțirea, în peluze și nu numai, a revistelor sau a broșurilor de ei realizate. O alta ar fi cea “virtuală”, nenumărate grupuri (mai mari sau mai mici) dispun de un site de internet prin intermediul căruia își informează abonații și vizitatorii, în mod continuu. În noul mileniu, nu există încă un “front comun” care să țină piept problematicilor ce nu încetează să apară dar, din fericire, pot fi remarcate unele semnale de unitate al celui mai longeviv dintre

fenomenele de agregare socială... fenomenul ultras!și, concomitent, de segregare socială, am completa noi.

Acesta este un mod de abordare descriptivo-analitic intrinsec al istoriei și al evoluției fenomenului în matcă. Fără a excela în complexitate, materialul reflectă o viziune superficială și concomitent globală, poliedrică, exhaustivă vis-a-vis de mișcare, imagine care, trasată scriptic pe site-urile ultras, i-a impus trierea. În concordanță cu doleanțele informative ale exponenților ultrasismului, expunerea articolului reprezintă un preambul ale cărui date de fond se vor repeta, îmbrăcând o altă formă, repetabilitate care sper că nu va deranja. În principiu, expozeul reflectă date istorice concludente. Vagi, peisagistice și fără nuanțări prozaice și recursuri generoase la efuziuni sentimentale.

Pe site-ul „wikipedia” este expusă o cronologie a fondării grupurilor ultras peninsulare. Astfel, potrivit autorilor, aflăm că în anul 1968 apare Fossa dei Leoni în tribunele clubului AC Milan, iar în 1969 brigada Ultras Tito Cucchiaroni, fondată de fanii Sampdoriei, precum și Boys San 1969 brigada ultrașilor lui Inter Milano sau Ultras Granata, grup din peluza clubului AC Torino. În 1971 apar Brigate Gialloblu (Hellas Verona), Commando Monteverde (Lazio), Atalanta Commandos (Atalanta Bergamo), în 1972 - Commando Ultra Curva B (Napoli), Boys Roma (AS Roma), în 1973 - Ultras Viola (Fiorentina), Fossa dei Grifoni (Genoa), în 1974 - Settembre Bianconero (Ascoli Calcio 1898), Boys Varese (Varese), în 1975 - Brigate Rossonere (AC Milan), Brigate Gialloblu (Modena), în 1976 - Brigate Nero-azzurre (Atalanta Bergamo), Gruppi Associati Bianco Azzurri (G.A.B.A) puis Eagles (Lazio), Fossa dei Campioni (Juventus), Panthers (Juventus), Ultras curva Nord Bari, în 1977 - Commando Ultrà Curva Sud (AS Roma), Fighters (Juventus), în 1978 - Vikings Lazio (Lazio), în 1979 - Fedayn Napoli (Napoli), Ultras Brescia (Brescia), în 1980 - Gioventù

Giallorossa (ACR Messina), Commandos Tigre (AC Milan), Warriors Ultras Palermo (Palermo), în 1982 - Cucn (Reggina Calcio), Nuclei Sconvolti (Cosenza), Bad Boys (Pescara), Bravi Ragazzi (Lecce), în 1983 - Wild Kaos (Atalanta Bergamo), în 1985 - Ragazzi Della Maratona (Torino), în 1986 - Collettivo Autonomo Viola (Fiorentina), în 1987 - Irriducibili Lazio (Lazio Roma), Gruppo Anti-Manfredonia (AS Roma), Vecchio CUCS (AS Roma), în 1988 - Drughi (Juventus), în 1991 - Mastiffs (Napoli), în 1993 - Drughi Bianconnera (Juventus), în 1994 - Alternativa Rossonera (AC Milan), în 1995 - Fronte Bianconero (Juventus), în 1997 - Black and White Fighters Gruppo Storico 1977 (Juventus), în 1999 - Gruppo Veleno (AC Milan), A.S. Roma Ultras (AS Roma), în 2005 - Guerrieri Ultras Curva Sud Milano (AC Milan).

Cronologia brigăzilor italiene trebuie analizată cu rezervele de rigoare deoarece o serie de grupări din peluzele italice nu sunt recenzate, după cum se vede și din excerptele dedicate de asemenea fenomenului italian. În concluzie, cronologiile de acest tip, metodă de abordare analitică a fenomenului întâlnită și în paginile de mai jos, pot fi complexe, nu însă și complete, trebuind tratate ca atare. Dinamismul subculturii italic este cu mult peste cea ce se menționat pe paginile *wikipendiei*.

În cu totul altă ordine de idei, surprinderea „poliedrismului” fenomenului, făcând recurs la filosofie și implicit la filozofia ultras, se realizează eficient prin prisma binomului Unu - Multiplu, a raportului dintre pluritate și unitate, pluritatea fiind în fond o caracteristică a culturii ultras. Practic mișcările din diferite țări se identifică și autoidentifică prin anumite trăsături proprii. În acest caz nuanțele fac diferența, astfel că dacă Unu este reprezentat de fenomenul italian, atunci Multiplu este definiția comprimată a ultrasismului global. Pentru a înțelege raportul dintre Unu și

Multiplu în cadru fenomenului este necesară explicarea conceptelor prin prisma filozofiei, tematica fiind una fundamentală în preocupările ontologice și gnoseologice a filozofilor din antichitate până în prezent. Astfel raportul Unu - Multiplu a fost conceptualizat și analizat de o pleiadă de filozofi, începând cu Heraclit, Parmenide, Socrates, Platon, Aristotel, Plotin sau, în Evul Mediu, Sfântul Toma din Aquino, și continuând cu Kant, Hegel, Kierkegaard sau Constantin Noica, asupra viziunii filozofului român oprindu-ne în mod special.

Peninsula italică, ca spațiu genetic al ultrasismului, este logic locația din care fenomenul ultra s-a distribuit și s-a multiplicat în Europa și în lume prin procese de adaptare și de adopție. Transferul de energie dinspre Italia înspre alte țări a fost subordonat regulilor globalizării. Raportul dintre matcă și celelalte mișcări este unul complex, ca de altfel și raporturile intrinseci dintre culturile ultras italiice, dezvoltate tocmai pe trunchiul italian. Revenind la binom ca noțiune filozofică, acesta este definit de către gânditori, în funcție de tematica studiului direcția abordării, de propria viziune filozofică, de epoca istorică etc. Explicând multiplicitatea naturii anticiei, Thales, Aximene sau Heraclit au ales în ordine apa, aerul și focul ca elemente fundamentale ale pluralismului cosmologic. Astfel de la aer, apă sau foc care reprezintă Unu, respectiv elementul primordial, s-a ajuns prin metamorfoză la mediul ambiant în toate formele sale. Platon la rândul său definea în "Parmenide" acest Unu ca pe un generator de o infinită pluralitate, iar Aristotel în "Metafizica" problematiza semnificația multiplă a ființei, susținând că „ființa se enunță în mod multiplu” și că este necesară definirea „ființei în caracterul ei de ființă”, determinarea și definirea ființei și sensului acesteia efectuându-se în mod multiplu.

Marele filozof creștin medieval Toma din Aquino prin raportul Unu - Multiplu explica Sfânta Treime, concomitent

Unu, respectiv Dumnezeu, și Multiplu, adică cele trei ființe din divinitate. Nicolaus Cusanus susținea, la rândul său, că divinitatea este pluralul fără a fi pluralitate, iar Kant considera că Unu comandă și organizează totul. Aceste viziuni filozofice, oarecum abstracte în prezentarea lor opacă, scoase din contextul capodoperelor gânditorilor și tratate ca un tot unitar sunt sugestive în a reflecta dinamismul la nivel de idee a noțiunii Unu - Multiplu.

O variantă abordabilă și sugestivă vis-a-vis de teoretizarea binomului – teoretizare transferată și transformată apoi într-o metodologie utilă în a răstălmăci și a interpreta complexitatea fenomenului ultras - o are filozoful român Constantin Noica. Abordarea nicasiană oferă practic un prototip teoretic, util ca armătură metodologică prin care se poate analiza diverse elemente, fenomene sau procese de diferite nuanțe. În „Mathesis sau bucuriile simple”, prin prisma religiei și a divinității gânditorul român definește sintagma Unu – Multiplu, stabilind și relațiile dintre cele două concepte. Postulatele nicasiene valorifică relația timp și spațiu, definind pe Unu ca fiind începutul, respectiv alfa și omega și în consecință „toate sunt în Unu și Unu este peste tot”, și ca urmare așa cum algebra are un sens datorită cifrei Unu, toate celelalte conținând-o, așa și lumea nu poate fi gândită făcând abstracție de divinitate, adică de începutul lumii. Multiplul este definit ca fiind tot ce diferă de Unu, dar îl conține, așa cum lumea în sens teluric și cosmologic îl conține pe Dumnezeu, fiind concomitent diferită de Dumnezeu.

În raportul Unu – Multiplu, Noica stabilește cinci tipuri de Unu și anume: “Unu și repetiția lui”, “Unu și variația lui”, “Unu în Multiplu”, “Unu și Multiplu” și “Unu Multiplu”. Conform filozofului nostru “Unu și repetiția lui” caracterizează culturile de tip totemic și culturile subordonate total dogmatismului specific. Pe de altă parte “Unu și variația lui” se regăsește în culturile de tip monoteist, exemplificând sugestiv,

într-o dimensiune laică, cu constituția americană, cea ce conduce înspre un Unu de care sunt dependente absolut orice element din cadrul unei asemenea culturi. “Unul în Multiplu” este definit prin prisma culturilor panteiste, cu zeități fără un contur clar, cultura edificându-se pe o singură mare temă sau teorie științifică, exemplul lui Noica în acest sens fiind cultura hindusă indiană, cu peste trei sute de milioane de zei, cultură a cărei tematică fundamentală este suferință și unde lumea reală este privită ca un rău.

Sintagma “Unu și Multiplu” caracterizează culturile politeiste cum ar fi cultura greacă cu cetăți, idei, școli filozofice diverse, unde nu exegeza adevărului este importantă, ci căutarea adevărului negăsit, iar de temut nu este „pantocrația” Unului, ci disidența Multiplului. Grecii, din perspectiva lui Noica, au simțit pericolul de a se pierde în pluraritate, organizând ca antidot la pericolul dezintegrării, olimpiadele, ceea ce echivalează cu afirmarea Unului în multiplicitate, olimpiadele contrabalansând tendințele centrifuge din cadrul culturii grecești.

Ultima variantă nicasiană de relaționare dintre unitate și pluralitate este “Unul Multiplu”, atribuită prin definiție culturii europene. Unu se distribuie fără să se împartă, nu primează nici Unu, nici Multiplu. Unu Multiplu naște practic unități multiple autonome, același Noica susținând că unitățile sunt caracterizate de faptul că au capacitatea de a strânge laolaltă un Univers și de a se diversifica ele însele. Genurile, speciile, reprezentările nu sunt altceva decât unități ale unui ansamblu respectiv ale Unului. Cunoașterea științifică presupune unificarea diversității rezultând astfel o unitate de sinteză sau vorba lui Kant o „unitate sintetică”.

Așadar, cele prezentate mai sus reprezintă sumar aspecte ale filozofiei nicasiene despre Unu și Multiplu, utilitatea armăturii teoretice a lui Noica exploatându-se în tentativa de explicare a fenomenului ultras prin combinarea și preluarea

formeii principiilor nicasiene, cărora conjunctural li se modifică radical sensul, precum și prin absolutizarea definițiilor lui Noica vis-a-vis de Unu, de Multiplu și de raportul dintre Unu și Multiplu. Oportunismul ce impregnează acest procedeu de valorificare a teoriei nicasiene, oscilația haotică între răstălmăcire și absolutizare credem că este imperios necesară în lipsa unei bibliografii concrete și consistente despre fenomenul ultras. Astfel, prima formă a Unului nicasian, respectiv Unu și repetiția sa, nu este grăitoare pentru radiografierea ultrasismului, deoarece Unu ca fenomen italian este irepetabil în condițiile în care culturile ultras puternice l-au filtrat prin propria lor matrice stilistică, construind fenomenul într-o *formamentis* națională, iar culturile ultras ce au tins să copie ad litteram cultura italiană au eșuat lamentabil, copia fiind o versiune palidă, debilă, a Unului italic. În condițiile dezechilibrului dintre original și copie, rezultă că Unu nu se poate repeta. Unu italian imitat este cel mult o formă degenerată a fenomenului peninsular.

Al doilea tip de Unu a lui Noica poate fi utilizat în analiza fenomenelor care imită modelul italian. Unu este omniprezent, omniscient, omnipotent, dominând categoric subculturile imitatoare. Dependența psihologică de Unu italian este inhibatoare, barând o posibilă dezvoltare a culturilor subsidiare. Este vorba aici de culturi Ultras minore, fragile. Raportarea consistentă la matcă dovedește lipsa de personalitate a fenomenelor discipol, un alt neajuns al acestui model de raport, reprezentându-l neputința de a analiza pluritatea subculturii. O parte a sa este negată și automat se omite Multiplu, în speță fenomenul ultras ca și un întreg. Existența Multiplului face ca „Unu și variația sa” să reflecte doar trăsăturile unor fațete minore ale „poliedrismului” culturii. Metoda este inefficientă în a surprinde complexitatea fenomenului și eficace în a explica și analiza elementele rahitice din cadrul Multiplului. “Unul în Multiplu” este dificil

de transferat ca noțiune cheie în analiza ecuației fenomen ultras italian - fenomen ultras european și a statutului subculturiiitalice în cadrul întregului. Astfel, culturile ultras nu se edifică pe o singură temă sau teorie științifică, principiile fiind după cum vom vedea diverse, și spre deosebire de divinitățile panteiste fenomenele au un contur bine determinat. La rândul său, a patra relație nicasiană, “Unu și Multiplu”, circumscrisă de către Noica versiunii culturii politeiste antice grecești, este mai digerabilă în a explica pluralitatea fenomenului sau drumul de la monoism ultras la pluralism ultras, în condițiile în care tendința de disidență a Multiplului este obstrucționată de reîntoarcerea la principiile de bază care nivelează diferențele naționale centrifuge dintre culturile ultras, principii fundamentale ale Unului italic care sunt indispensabile axiologic Multiplului european.

Formele de raporturi Unu-Multiplu nicasiene nu reprezintă o cronologie dependentă de derularea timpului istoric, ci pur și simplu o enumerare a tipurilor de binoame. În orice secțiune transversală a timpului teoria nicasiană este aplicabilă. Deci, „Unu Multiplu” nu reprezintă noțiunea supremă, una superioară epistemologic tuturor celorlalte, o ultimă formulă prin care poate fi explicată lumea, în ciuda complexității ei. Nicidecum! Mențiunea este necesară, deoarece raportul în cauză obține corespunzător mulajul tipologic al binomului ultrasism italian - ultrasism global. Acea distribuire a Unului, caracteristică ce exclude diviziunea, se regăsește în diacronia și *status quo*-ul fenomenului ultras italic, care în contextul multiplicității nu și-a pierdut din esență, din forță sau din caracterul unitar prin împărțire. Unul Multiplu generează Unități Multiple autonome în condițiile în care cultura ultras italiană este un perceptură ca un Multiplu alcătuit din galerii, galerii care la rândul lor sunt alcătuite din brigăzi ultras, ceea ce determină din start o dovadă a plurității Unului, în speță Unități Multiple integrate într-un ansamblu. Situația se

30

regăsește în istoria și starea de fapt a oricărui fenomen ultras național, implicit circumscris ideii de Unități Multiple. Specific subculturii este faptul că atât Unu italic - după cum am menționat el însuși definit de o pluralitate în cadrul peninsular, unde inevitabil vorbim și de un Unu intrinsec - cât și Multiplu, respective subcultura ultras la scară planetară, sunt independente unul de altul, distincte, cu limite clar conturate, cu un Unu italic dominant dintr-un unghi ce focalizează analiza prin lupa genezei și cu un Multiplu absorbant, ce pauperizează Unul peninsular, transformându-l într-un component ordinar din orice perspectivă analitică inductivă. În fond, pedalând tot pe ideile lui Noica, fenomenul italian sau Unul italian este definit și de conceptul filozofic de tipul “Multiplu multiplu”, unde pluritatea generează unități multiple independente.

În privința contradicțiilor dintre fenomenul italic și subcultura ultras în general, derulată sintetic spus la nivelul ortodoxismului liniei ultras, o posibilă contradicție între unitatea primordială și pluritate poate fi doar unilaterală și nu bilaterală, astfel că doar Unu poate contrazice Multiplu, Multiplu având doar capacitatea de al absorbi, nu și de a-l contrazice.

Pe de altă parte, trebuie precizat că începuturile mișcării iscă polemici și în prezent în condițiile în care peluze importante își arogă merite de tip factotum în geneza subculturii, polarizarea meritelor aurind considerabil blazonul ultrașilor. Faptele sunt clare și incontestabile într-un cadru general de studiu dedicat evoluției incipiente a fenomenului. Problema sau pseudoproblema concretă constă în recunoașterea *de facto* și *de jure* a peluzei care a adoptat în premieră denotația de ultras. Gama suporterilor diferitelor echipe care se vehiculează a fi cei care au pus piatra de temelie a fenomenului este prea variată pentru o scenă ultras în care recunoașterea meritelor celorlalți, chiar ale rivalilor, reprezintă un principiu de onoare, primordialitate care reprezintă de altfel

un factor decisiv în gratularea cu apreciere și respect survenită din partea ultrașilor în general.

Printre pionierii construcției fenomenului ultras sunt incontestabil și fanii echipei A.C. Torino, suporterii care au fondat și prima grupare organizată de tifosi italici, respectiv Fidelissimi Granata în anul 1951. Dacă acceptăm primordialitatea grupului torinez, automat acesta se metamorfozează în acel Unu al mișcării ultras, un Unu italic generator de Unități Multiple, o unitate generatoare de pluralitate, un Unu absorbit de Multiplu, disipat în pluralitate. Expozeul dedicat suporterilor torinezi nu își trasează ca obiectiv clarificarea animozităților și disputelor în acest sens, ci se înscrie în direcția abordării metodologice a fenomenului prin prezentarea unui studiu de caz, procedeu utilizat constant și frecvent în paginile ce vor urma. Obiectivul deslușirii caracteristicilor fenomenului nu se poate realiza făcând abstracție de raționamentele deductive și, ca urmare, întoarcerea la seva din matca italică și recursul la istoria torinezilor reprezintă un mijloc optim de a nu divaga de la tematică. Articolul de mai jos reprezintă o dovadă în acest sens: *Deși în acest moment AC Torino este considerat un club mic, fără istorie, cu o galerie mică și fără a avea habar de ce înseamnă aia coregrafie, vă înșelați, căci AC Torino este al IV-lea club ca istorie în Italia, iar galeria sa, Torcida Granata, este una dintre cele mai frumoase din lume. Totul a pornit în 1969 când galeria lui Torino a luat pentru prima dată în lume denumirea de "ultras". Deși acest cuvânt atât de folosit acum, neexistând practic galerie care să nu aibă vreun banner cu ultras + numele echipei. Astfel Ultras Granata se dovedește a fi inițiatorul fenomenului ultras. Deși această întâmplare a avut loc în 1969, prima brigadă torineză concretă care încă mai există este "feddelissimi" care s-a înființat în 1951, într-un timp în care majoritatea suporterilor altor echipe veneau la meci doar să se uite, să stea pe bancă și să discute asupra*

jocului... în Torino se formează o brigadă care se dedica special încurajării jucătorilor. În curând se formează și la Genoa o brigadă asemănătoare. Totuși, principalul moment se regăsește în 1973 când are loc prima coregrafie organizată, când toate brigăzile se adună într-un loc și doresc să își încurajeze jucătorii într-un mod “special”, folosind ceva nou. Astfel se naște prima coregrafie din lume. Locul unde galeria Granata și-a stabilit locul a fost Curva Nord. Cunoscută sub numele de Maratona, locul unde s-a născut fenomenul ultras. Serafino Geninetti lansează un mesaj în ziarul “Specchio dei Tempi” prin care cere tuturor suporterilor să participe la strângerea unui fond pentru realizarea unei “coregrafii” (acest termen nefiind folosit pe atunci). Uimitor, campania s-a dovedit a fi utilă, strângându-se milioane de lire. Acum începe adevărata muncă, principalii lideri vrând să realizeze ceva special care să își incite echipa care urma să întâlnească pe Juventus. Au decis să înconjoare incinta stadionului cu “ghirlande”(un fel de broderie, motiv, înțelegeți voi) din cartoane legate între ele cu noduri de material vișiniu de asemenea. Au fost luați la mișto de unele brigăzi, dar duminica precedentă meciului au făcut niște repetiții asupra experimentului, întinzându-se asupra întregii suprafețe de joc. De asemenea, au ajuns la inițiativa ca la anunțarea echipei să arunce deasupra spectatorilor Maratonei o sacoșă cu coriandru. Era 1973. Totul a început cu niște cartoane și cu coriandru. În timpul stagiunii 1974-1975, când se va câștiga ultimul scudetto (titlu), în fiecare duminică măreau cantitatea de coriandru, iar în duminica derby-ului toate coriandrele au fost aruncate în dreptul acoperișului tribunei centrale. Inițiativele s-au multiplicat și au devenit mult mai limpezi și mai laborioase. Pentru victoria finală s-au făcut 5.000 de steaguri în formă de “scudetto” și (mai puțin important) au fost invitate 3 trupe muzicale. În 1975-1976, pentru derby-ul cu Juventus a fost pregătită o păpușă de 4 metri înălțime

îmbrăcată cu un tricou cu Juventus și care era dusă la pușcărie. Lângă ea era un mesaj "Acesta e sediul vostru natural". De asemenea, în acest meci au mai avut 3.000 de cruci alb-negre și 12 homosexuali bianconeri de asemenea, gomflabili, care au fost lansați în teren. Cam atât despre istoria Torcidei. Așa a început totul, deși poate să vi se pară bizar cum arăta pe atunci o coregrafie. Erau anii '70, iar de aici, de la Curva Nord, Maratona, s-a răspândit fenomenul în lume. Era ceva nou, ceva bizar pentru ceilalți, ceva original, ceva născocit de mintea omului. În principal, scopul coregrafic era acela de a realiza ceva special în meciurile cu Juventus, eterna rivală din Torino. Întotdeauna într-un meci cu gobii, La Maratona realiza un spectacol deosebit, original, în fiecare an realizându-se o coregrafie complet diferită față de cele precedente. Începând cu anii '80 coreografiile au început să fie realizate mai des, nu numai în meciurile cu gobbi, dar și în cele cu alte echipe. După cum se știe, în anii '80 erau la modă steagurile imense, de 9, chiar 16 metri pătrați. Tot atunci au început să fie realizate primele coregrafii cu cartoane, nu prea complexe, în sensul că se rezumau la figuri geometrice (dreptunghiuri de culori diferite, unul alb, unul vișiniu... și tot așa, sau în diferite forme). La mijlocul anilor '80 încep să fie folosite mai des și fumigenele acelea cu un fum gros. De asemenea, tot în anii '80 au început să fie folosite mai des și rolele (care erau mai de demult folosite, dar abia acum încep să fie utilizate mai des). O altă realizare a ultrasilor din Torino în anii '80 a fost și introducerea steagurilor acelea imense care erau desfășurate deasupra peluzei (iar ei nu au peluzele ca la noi 30 m lungime și 5 lățime, ci sunt imense, deci vă dați seama ce steaguri aveau, peste 100 de m lungime). În derby-ul cu Juventus din 1982 apare primul taur gonflabil înalt de 9 m, însă marea surpriză a fost în derby-ul din 1984 pânza lungă de 100 de m și lată de 14 m proiectată să fie vânturată de un sistem complicat de corzi. Din păcate în acea duminică a

început să plouă torențial și sistemul nu a mai funcționat. Pentru a o înălța a fost nevoie de 150 de oameni care au ținut pânza deasupra capetelor timp de 10 minute. Când au ridicat pânza toată lumea a amuțit, ca după un timp să izbucnească un aplauze general. În cele din urmă au desfășurat și restul pânzei care ajunsese la o lungime de 160 m pe 28m, în centru cu un taur “în 2 picioare” de 20 metri cu 28 și deasupra scria “Ale Toro” 5 metri pe 4; pânza a fost dusă la peluza cealaltă care era goală. Anii ‘90 deja nu mai ascund nimic, coreografiile Torcidei cuprinzând cam orice categorie de coregrafie. Sunt introduse și japonezele, artificiile, coreografiile cu cartoane deja sunt mai complexe realizându-se mesaje din cartoane, fumigenele folosite în exces. Deși principalele galerii din Italia au făcut trecerea de la steagurile mari la cele mici, Torino au rămas cât de cât imuni, având și japoneze și steaguri mici și steaguri mari. Și, în sfârșit, inaugurarea grupului, sâmbătă seara cu ocazia partidei Torino-Brescia. “Leonii della Maratona” și-au făcut reintrarea oficială în lumea ultra. Pentru a sărbători evenimentul, în amiaza sâmbetei s-a ținut un “prânz” la bufet între orele 12-19; nu știu dacă contează bufetul la care a avut loc “prânzul”, dar cine știe, poate ajungeți pe acolo. La Fest au fost prezenți lideri de la majoritatea brigăzilor Granata care au băut pentru reintrarea pe scenă a unui vechi grup de tifoși torinezi care revin în lumea specială a peluzei cu defectele și punctele forte ale ei. Conștienți de forma slabă prin care trece Toro, ei reintră în atmosfera peluzei, hotărâți să împingă de la spate echipa și să demonstreze că niciodată nu e prea târziu să arați ceea ce crezi. Și acum vă prezint un reportaj realizat de jurnalistul Marco Bonetto care lucrează la Tuttosport, intervievatul fiind lideul Leilor. “Râvna de întoarcere a leilor pe scena ultras este din pricina afecțiunii și interesului manifestat de foștii membri și de foștii Leonii dell’Italia care nu au uitat că până în momentul desființării (Torino-Milan ‘93), ei erau principala

legătură între Torino și restul peninsulei, având secții în orașe ca: Forlîi, Piagine, Napoli, Salerno, Roma, Bari, Valamonte, Biella, Santicia, Milano, Scalenghe, Lanzo. Ei au realizat frății cu diverse tifoserii din Italia, dar și din Europa (în Franța erau “gemeni”, frați până la moarte... înțelegeți voi... o legătură foarte strânsă cu cei de la “Ultras Marin” din Bordeaux, care au venit și la reîntrirea grupului direct din Franța). De asemenea, aveau grupuri amice și în Zurich, Malta, iar în Spania cu cei de la Leoni Cambrilis. “Vrem să fim un grup care să susțină inițiativele Maratonei și să-și manifeste suportul la realizarea coregrafîilor imperiale. Întorcându-ne, în concluzie la ceea ce au reprezentat din totdeauna Leonii della Maratona, un suport moral concret și fizic la tot ceea ce înseamnă coregrafie; intenționăm să refacem ceea ce reprezintă stilul cluburilor scoțiene și engleze (în nici un caz nu mă refer la tipulhooligans), adică la câteva elemente din viața din afara terenului. Cel mai bun exemplu este înființarea pub-urilor în piețe (la ei, piețele sunt puncte de reper), creând astfel un loc de întâlnire când e vorba de o deplasare, un loc unde să se discute doar despre fenomenul ultras, un loc unde să se pună la cale coregrafiile, un loc special pentru ultrasi. Vrem să fim creatorii unui nou mod de viață, un mod vișiniu, în care să participe toată lumea începând de la cei mai mici până la cei mari, nu numai la stadion ci și în viața cotidiană și în timpul liber. Am creat un site de internet care dorește să fie o legătură importantă pentru torinezii din toată țara, aproximativ 1 milion, și să reprezinte brigada noastră. De asemenea, site-ul nostru mai cuprinde o galerie impresionantă. Vreau să specific că nu ne-am renăscut pentru a concura cu celelalte grupuri ale peluzei, ci pentru a ne uni sub cauza care aparține doar vișiniilor de dreapta ori de stânga: la fede granata.

Bannerul a fost expus în al doilea an sub al celorla de la Viking pentru a le mulțumi în numele tuturor leilor. Era 1981

când a apărut pentru prima dată pe gardurile Maratonei bannerul Granata Korps. Din păcate acea stagiune nu a fost una prea fericită. Mai întâi am fost eliminați de Grashoppers din optimile cupei UEFA, apoi am pierdut cupa într-o finală cu Roma, iar în campionat Toro nu a reușit decât un loc zece. Granata Korps s-au născut dintr-un grup de dreapta al celei mai mari brigăzi a Maratonei, Ultras Granata. Fondatorul a fost Walter Celozzi, care, împreună cu câteva persoane care l-au însoțit, au format nucleul grupului. Primul banner era scris cu litere gotice și cu un cap de acvilă imperială la mijloc. Ei s-au așezat în preajma celor de la Fedelissimi, iar după un an, din lipsă de spațiu, au fost nevoiți să micșoreze bannerul. Ei au scris simplu KORPS, iar în extreme au pus câte un cap de acvilă. S-au întors la formatul inițial când Torino s-au mutat pe Delle Alpi. Un mesaj cunoscut a apărut în timpul unui derby cu Juventus "gobbi ebrei Hitler vi ha domenticato a Torino".

Cu timpul, grupul s-a mărit cu viteza unei acvile și au atins apogeul în era Borsano când Toro s-a bătut până în ultimul moment la titlu, a pierdut cupa UEFA într-o finală dramatică la Amsterdam cu Ajax și câștigă Cupa Italiei. Aceștia au fost ani cu satisfacții mari, cu deplasări oceanice, dar politica grupului a luat altă direcție, ajungându-se la divergențe și contraste între Korps și restul peluzei. A doua jumătate a anilor '90 sunt ani în care vedeai grupul mai mereu la marginea peluzei constrânși de alte grupuri, izolându-se astfel. Mereu în acești ani s-au succedat tot felul de probleme juridice care i-au măcinat pe cei de la Korps. Cea mai gravă întâmplare a fost condamnarea lui Yeti, liderul de atunci, pentru uciderea unui marocan într-o încăierare în piața Murrizi de Po. Situația de separare în "casa" (peluza), rezultatele slabe care au însoțit echipa după anii '95, scăderea drastică a mentalității ultra (sezisabilă și la restul tifoseriilor din Italia) au fost principalele cauze care au dus la căderea subită a grupului. Totuși a avut loc o "renaștere" în 2001 când

s-au împlinit 10 ani de la înființare. Cu această ocazie s-a format un nou nucleu de tineri decizi. Rezultatele din nou pozitive au reanimat peluza care a început să se umple, iar numărul de suporterii din deplasare a crescut. Incidentele judiciare care s-au dat pe lângă tifoseria torineză după incidentele de la Genoa și după bătaia cu bolognezii și venețienii, bătaie din care au ieșit 300 de victime de partea atacatorilor (adică a bolognezilor și venețienilor), nu au reușit să risipească entuziasmul, rămânând mereu orgolioși că fac parte din "Curva Maratona" și sunt gata să își dea viața pentru credința ultra. Născuți din ideea lui Masimo, ex U.G., care, cu ajutorul lui Emy, Renzo, Giorgio și Beppe a dat viața pe 18.09.1985 la R.d.M. Prima pânză a fost lungă de 50 m și ocupa tot etajul inferior al peluzei absorbând astfel brigăzile Fedayn și Brigate. În 1987 grupul s-a mutat la etajul superior, aproape de gruparea Leoni della Maratona, continuând să crească și să contribuie la spectacolul realizat de mitica Maratona. Ragazzi însoțesc peste tot pe Toro, fie în țară, fie în Europa, unde, din păcate, în ultimii ani nu prea au mai avut ocazia să meargă și au suferit mult. Totuși, în anul 2003 a avut loc un eveniment "tragic". Fiind alături de galeria prietenă a celor de la Reggina, care disputau un meci cu Juventus, Ragazzi au afișat un steag de-al lor pe care scria RAGAZZI și l-au pus pe garduri. Ghinionul a făcut ca acel steag să fie furat de juventini iar, din respect pentru fenomenul ultras, Ragazzi, cel mai activ grup la acel moment, a anunțat desființarea printr-un comunicat de presă, dând dovadă de mentalitate și de respect pentru ceea ce înseamnă ultras. Lunga istorie a acestui club a început în 1951 când un grup de prieteni cu o credință vișinie puternică s-au întâlnit în restaurantul Porta Pallazo, dând astfel viață brigăzii Feddelissimi. Din acea zi, brigada a continuat să crească mereu devenind un punct de referință pentru multe alte grupuri italiene sau din afară. În timpul meciurilor ei sunt uniți, având un loc stabilit de întâlnire însă,

ca brigadă, ei sunt împărțiți în două secțiuni. Prima, formată din tifoșii Granata vechi, se ocupă de relațiile cu celelalte grupuri externe și de unele gestiuni financiare. A doua secțiune, formată din restul brigăzii, cei mai activi membri, se ocupă cu ajutorarea celorlalte grupuri, de gestionarea materialelor, a mesajelor, pânzelor și de tot felul de probleme care apar în interiorul Maratonei. Cea mai reprezentativă persoană a brigăzii, care a făcut multe pentru club atât în trecut cât și în prezent, e președintele, Ginetti Trabaldo, o persoană respectată de toți tifoșii Granata. Suntem în prima parte a anului 1978, când apare pentru prima dată în etajul inferior al miticului Comunale bannerul "FOSA DELLA MORTE" al grupului cu același nume, care va deveni cunoscutul sub numele de V Kolonna. Nucleul grupului provenea din cartierul Mirafiori Sud și se disting repede prin modul de comportare, existând multe articole în ziare care evidențiau că numeroși membri ai celor de la V Kolonna erau implicați în luptele de stradă cu cocoșaii ("gobbi"), adică juventinii. Începutul anilor '80 coincide cu apariția primului banner adevărat V Kolonna, scris cu litere gotice și cu o acvilă imperială în centru care caracteriza ideologia politică a componentelor, care simpatizau activitatea mișcărilor de extremă dreaptă. Primele atacuri la adresa bannerului au început încă din primele deplasări, existând numeroase incidente cu poliția și lupte cu alte tifoserii (este cunoscută lupta de la Bergamo când o parte a celor de Ultras și de la V Kolonna au creat panică în peluza nerazzurrilor). Cu trecerea anilor, înăsprirea legilor asupra violenței pe stadion a dus la modificarea bannerului, eliminându-se acvila centrală care începuse să creeze probleme prin asocierea politică. La trecerea de la Comunale pe Delle Alpi a schimbat poziția bannerului care, după discuțiile cu celelalte grupuri, în cel deal doilea an a fost așezat lângă al celor de la Ultras Granata. Cu o echipă de oameni pregătită și cu un președinte cu idei

mărețe, grupul a început să se mărească, în continuare recrutând lume și participând activ la viața peluzei și la deplasările interne și externe. Sunt faimoase raidurile nocturne ale lui 1991 când cei de la V Kolonna intrau în localurile juventine și făceau victime, iar pereții orașului erau plini de scandarea lor: “V Kolonna al gobbo la bastonata”. V Kolonna a început să crească mereu. Pentru prima dată de la naștere, grupul s-a înregistrat la Torino Calcio, ca club de suporteri oficial. Totuși are loc o “tragedie”, Borsano, unul dintre cei din conducerea A.C. Torino, îl aduce la pragul falimentului (nu dau mai multe detalii deoarece nu ține de istoria galeriei, totuși o va influența) și începe o perioadă de decădere, odată cu clubul decăzând și galeria. Cum era și firesc, V Kolonna sunt și ei acaparați în această criză, care, sub povara rezultatelor slabe, a scăderii mentalității ultras în toate peluzele din țară, dar în special din cauza problemelor judiciare, hotărâsc să renunțe. Carmelo, unul dintre fondatori, și liderul indiscutabil al grupului, lasă conducerea unui tânăr pe nume Alberto care și-a făcut datoria și a menținut bannerul viu purtându-l peste tot prin țară ținând numele grupului la înălțime. Cu o echipă care se aprofunda din ce în ce mai rău în clasament și din cauza încercărilor eșuate de a mai aduce lume în componența grupului, Alberto decide la rândul său să părăsească grupul, lăsând bannerul celor care mai “frecventau” peluza. Odată cu fuga lui Alberto urmează perioada cea mai neagră a grupului, rareori mai văzând pe cineva în spatele bannerului lor, sau cu vreun steag sau material, iar majoritatea deplasărilor erau pustii. Grupul a rămas în această situație până în 1999 când Marco și Alex, doi membri ai grupului, și cu ajutorul celor de la Ragazzi della Maratona au reușit să dea un pic de demnitate unui grup care căzuse în anonim. A urmat o perioadă de reconstrucție, renovându-se sediul, s-au creat noi materiale (steaguri, fulare, căciuli, etc.), s-a modificat bannerul și s-a scos din emblema

grupului tricolorul pentru a evidenția apoliticitatea noilor membri. Aceasta este istoria Maratonei, un grup care a trecut prin multe încercări, dar a reușit să supraviețuiască.

Oricum, în ciuda evoluției aflate în zodia ambiguității, mișcarea ultras din peluza torineză este amprentată de noblețea istoriei. E un punct de reper temporal gratulat de mulți cu respectul acordat necondiționat inovatorului, inventatorului primului pas, celui care a fondat un fenomen social care erupea în sufletele italienilor fără să găsească supapele de efuziune. *Noblesse oblige*, așa că, torinezii țin stindardul sus pe scena ultras italică, într-un spațiu în care concurența la nivel de inovații, forță de grup, radicalism, stare de spirit ultras este acerbă, însă probabil presiunea maximă le parvine tocmai din partea propriei istorii, inhibatoare prin definiție, datorită gloriei trecute, glorie care eclipsează prezentul, iar această deducție logică se poate mula pe starea de fapt a multor peluze italiene. În fapt și italienii sunt nostalgici, privind cu admirație înspre generațiile trecute de ultrași, concluzie care se impune de la sine în urma analizei articolelor dedicate peluzelor italiene tocmai de către fanii din peninsulă. Astfel italienii sunt apologeți fie ar unor himere, fie a unor trăiri ultras superioare prezentului, în condițiile în care totuși graficul evoluției oricărei galerii de fotbal nu poate fi doar ascendent. Perioadele de supremație, de dominație a scenei ultras alternează cu intervalele temporale decadente. Rivalitățile dintre galerii reprezintă în fond supapele prin care intră gura de oxigen necesară revigorării peluzelor, în general afectate de această lege a inconstanței universal valabilă.

În altă ordine de idei, elementul declanșator al efuziunii extreme de sentimente îl reprezintă derby-urile. Furia străzilor, grandoarea coregafiilor, vocaliza tribunelor converg în a reduce extrinsec, totuși eronat și gratuit de către cetățeanul neavizat, trăirea și spiritul ultras la meciurile cu rivalii de moarte, exprimare deloc convențională. Defuncții derby-urilor

sunt, putem spune cu un sarcasm sinistru, o dovadă vie în acest sens. Amploarea trăirii individuale și colective, pe care ultrașii o alocă derby-urilor, nu poate fi însă bagatelizată de structurile și forurile fotbalistice, de elementele adiacente fotbalului sau colaterale fenomenului ultras. Fanaticii stadioanelor nu simplifică sub nici o formă un astfel de eveniment strict la meciul din teren. Orgoliile și violența stradală ca preambul și postludiu la duelul peluzelor, mesajele scrise adresate rivalilor, coreografiile de-a dreptul remarcabile, reprezintă arsenalul unei lupte în care ultrașii dau totul. Un astfel de derby, încărcat de fervoarea patimii extreme, este Roma - Lazio, două peluze aflate în *pole position* în peisajul ultras italian, diacronia peluzelor fiind prezentată mai jos: *În rândurile ce urmează, vom încerca să facem un periplu în fascinanta istorie a întâmplărilor ce au caracterizat evoluția galeriilor a două dintre cele mai importante echipe italiene de fotbal, Lazio și Roma, din punct de vedere al pasiunii manifestate de proprii suporteri. Amintim pentru început că primul, în ordinea apariției, este clubul S.S. Lazio, înființat în anul 1900, urmat de A.S. Roma, în 1927. La ceva timp după inaugurarea faimosului stadion Olimpico, tribunele acestuia au cunoscut o "delimitare" dată de disputarea de către taberele de fani adverși, a uneia dintre cele două peluze existente. Obiectivul vizat, Curva Sud, a fost ocupat de romaniști, lazialii trebuind să accepte Curva Nord. Înainte de 1977, Peluza Sud cuprindea o mulțime de grupuri și grupulețe de apreciat (Boys, Fedayn, Guerriglieri della Curva Sud, Fossa dei Lupi, Brigade Giallorosse, Pantere, ș.a.), dar lipsite de o oarecare unitate și formate în mare parte din persoane ce proveneau din cartierele capitalei, fiecare lansându-și scandările fără o adevărată coordonare. Însă, pe data de 9 ianuarie 1977, cu ocazia meciului Roma - Sampdoria, luând ca exemplu organizarea celor din Ultras Granata, se decid să se unească sub numele de Commando Ultras Curva Sud (în deplasări,*

banner-ul devenea Ultrà Roma), ca lider alegându-l pe carismaticul "Geppo", iar sloganul "Cu sufletul în Sud, cu bâtele în Nord" era văzut ca o modalitate de exprimare a stării lor de spirit. Perioada de glorie, în plan ultras, a fost cea cuprinsă între anii 1977 și 1987, atunci când C.U.C.S. a reușit să se remarce prin cantitate, fantezie, calitate cât și prin forța de susținere a favoriților, atrăgând respectul și admirația multora, atât în Italia cât și în restul Europei, unde era privit ca un model ce merita a fi adoptat. În vara anului 1987, această stabilitate începe să se clatine odată cu sosirea jucătorului lazial Lionello Manfredonia, nedorit de Curva Sud din cauza declarațiilor defăimătoare la adresa susținătorilor Romei, dar și pentru imaginea acestuia, destul de șifonată de condamnarea primită după acuzele de participare la trucarea unor partide ale echipei sale de suflet. Ulterior, C.U.C.S. suferă o diviziune greu de anticipat: foarte mulți dintre fondatori dau naștere lui G.A.M. (= "Grupul Anti Manfredonia"), în timp ce nucleul care li se opunea s-a strâns sub denumirea de Vecchio C.U.C.S., crescând rapid în consistență și demonstrând o însemnată capacitate organizatorică, schimbându-și locul de poziționare în peluză, eveniment anunțat printr-un afiș lipit la intrare ("Commando s-a mutat"), ideile lor fiind împărtășite de majoritatea galeriei. Mergând pe linia coerenței, G.A.M. continuă să-l conteste pe fotbalist, afișând o serie de mesaje ofensive (ex.: "Manfredonia mori, nu te vom iubi niciodată!"), așa cum s-a întâmplat și pe 2 septembrie 1987 (Roma - Genoa), când au ridicat o pânză cu un îndemn ce i se adresa direct "Lașule, dă-ți tricoul jos!", gest ce a declanșat furia celor din jur, fiind nevoiți să suporte consecințele agresiunii la care au fost supuși. Grupuri de bază, precum Fedayn și Boys, preferă să nu se mai numere printre protagoniștii acestor neînțelegeri, prezentându-se cu steagurile lor de gard și încurajând echipa pe cont propriu. De asemenea, din G.A.M. se desprinde Opposta Fazione, o aripă

dură și radicală, formată cu scopul de a da o replică celor care au trădat idealurile ultras, propunându-și să se izoleze, neacceptând dialogul cu ceilalți. Peluza Sud, cunoscută inițial ca având tendințe politice de stânga, își modifică vizibil orientarea spre ideologia de dreapta, prin folosirea simbologiei specifice acesteia de către unele microgrupuri. În sezonul '93- '94, facțiunile ce au dus la destrămarea C.U.C.S. se hotărăsc să se reunească, dar impactul asupra mulțimii nu este deloc cel dorit, declinul începând să-și facă simțită prezența treptat, astfel încât, în campionatul 1999-2000, are loc, într-o manieră turbulentă, schimbul de generație, punându-se capăt activității grupului. În ciuda dificultăților, noul grup aflat la conducerea Curvei Sud, AS Roma Ultras, a avut puterea să se impună și să redea galeriei o identitate puternică chiar dacă disensiunile, legate de concepțiile de mentalitate diferite, sunt un impediment în calea păstrării unui control complet asupra tuturor. Ei au apărut după fuziunea dintre S.A.G. (= "Squadre d'Azione Giallorosse"), Mods și membri Fedayn.

În continuare, vom face o scurtă descriere a galeriei romaniste, cu privire la componența acesteia... Cel mai vechi dintre grupuri este Boys, lansat în 1972. În același an, dar câteva luni mai târziu, a fost rândul celor din Fedayn. În 2001-2002, se nasc Ultras Romani, cărora li se alătură ASR Clan. În aceeași ediție de campionat, își face loc banner-ul Tradizione Distinzione, varianta modernă a celor din Opposta Fazione. Băieții din popularul cartier roman Testaccio s-au adunat, mai întâi, sub denumirea de Figli della Lupa iar, mai apoi, chiar sub numele zonei de proveniență. În 1992, prin fuziunea dintre Esquilino și Centurioni se formează XXI Aprile 753 a.c. dar care, la finalul stagiunii 2001-2002, se va "dizolva". Gruparea Mods, creată după tiparul mișcării moderniste engleze din anii '60, la ora actuală face parte din ASR Ultras. Tot în cadrul grupului lider s-au integrat și cei din Fegati Spappolati.

Orgoglio Romano, grup cu aproape 150 membri, a apărut în 1996. Orgoglio Capitolino, înființat în anul 2000, de locuitori ai cartierului Castelli Romani, a rezistat doar până în 2003 din pricina conflictelor cu alte grupuri. În '99 - '00, tineri din cartierele Spinaceto și Magliana, pun bazele brigăzii Gioventù Romana iar cei din Tor Bella Monaca și Torre Angela, crează Ultras Roma TBM care, în 2001, devine Fronte Romano. În '02 - '03, ex-componenți ai ASR Ultras și Fedayn se poziționează sub sectorul acestora din urmă, cu un banner intitulat Antichi Valori. Grupul Settore 021, are în structura centrală ultrasi din cartierele Pisana și Bravetta (tot de aici provin și cei din Brigata Bravetta). Irish Clan este un grup ce se diferențiază de celelalte, prin dragostea membrilor săi atât pentru Roma cât și pentru Irlanda. În complexa mișcare organizată "galben roșie", sunt incluse și grupurile Ultras Primavalle S. Lorenzo, BISL, Cuore Giallorosso și Frangia Ostile Kamikaze. Brigata De Falchi este cea mai recentă apariție pe scena Peluzei Sud și face referire la un tânăr ultras romanist, ucis de o bandă de milaniști lângă stadionul San Siro, în 1989. În ceea ce privește relațiile cu celelalte galerii, suporterii romaniști se pot regăsi ușor pe "lista neagră" a multora dintre adversari, indiferent de categorie. Fără îndoială, în lupta pentru supremația sportivă a "Cetății Eterne", au de înfruntat rezistența opusă de rivalii lor de temut, lazialii. În plan secund, o ură dificil de imaginat o poartă fanilor juventini a căror echipă este, în viziunea lor, întruchiparea simbolului puterii în Italia. Într- o ordine, mai mult sau mai puțin exactă, vom sintetiza și celelalte adversități considerate de actualitate, cum ar fi cele cu Milan și Inter, cauzate de competiția dintre capitala politică (Roma) și capitala economică (Milano). Pe deasupra, milaniștii sunt răspunzători de moartea unui ultras romanist, așa cum am precizat anterior, pe când interiștii se fac "vinovați" de înfrățirea cu lazialii. Înainte de anii '80, Roma și Fiorentina

erau legate de o prietenie la nivel de galerie dar raportul a luat sfârșit după tentativa violeților de capturare a unor steaguri “galben-roșii”; o situație asemănătoare și în cazul Atalantei. În anii ‘70, se înțelegeau foarte bine cu veronezii de la Hellas, acum, animozitățile ce îi despart nu pot fi depășite. Prietenia cu napoletanii, din anii ‘80, a fost înlocuită de o neașteptată ruptură ce persistă încă. Amiciția cu “roș-albaștrii” din Bologna a fost întreruptă după ce aceștia au colaborat cu poliția, ducând la arestarea unor romaniști. Trebuie să evidențiem și rivalitățile cu Brescia, Torino și Parma. La polul opus se află Sambenedettese, Reggina și Palermo chiar dacă nu pot fi încadrate, pe deplin, la capitolul “înfrățiri”. Pe “malul” celălalt, în speță Curva Nord, putem spune că datele problemei, ce vizează dezvoltarea structurii organizate a suporterilor laziali, nu au avut o traiectorie substanțial diferită comparativ cu pașii întreprinși de oponentii lor, romaniștii. Inițiativele de amploare ale “alb-albaștrilor”, susținute în acest sens, pot fi reperate tot pe la sfârșitul anilor ‘60 și startul deceniului 8, prin contribuția adusă de adolescenții din microgrupurile acelor vremuri: Aficionados (în 1969), Vigilantes, N.A.B., C.A.S.T., Tupamaros, Aquile, Marines dar consacrarea unei brigăzi, cu adevărat ultras, s-a făcut abia în 1971 prin venirea celor din cartierul Monteverde, Commandos Monteverde Lazio. Bucuria cuceririi primului campionat i-a împins să aducă o completare numelui inițial, prin adăugarea aceluia an de neuitat: ‘74. Grupurile mai sus amintite, împreună cu altele, precum Falange, Folgore, Brigate Portuense, Brigate S. Giovanni, Leopard di Ciampino, Golden Boys și Panthers au participat, în noiembrie 1976, la întrunirea “Asociației Naționale a Cluburilor Alb Albastre” unde a fost luată decizia unirii tuturor sub o siglă unică: G.A.B.A. (= “Gruppi Associati Bianco Azzurri”). Această structură ce, într-un timp relativ scurt, a reușit să canalizeze incompatibilitatea inerentă

acelui pionerat ultras către o organizare mai pronunțată, a împrumutat, un an mai târziu, o denumire britanică: *Eagles' Supporters*. Considerând că aportul depus pentru "maturizarea" Peluzei Nord a fost suficient, s-au autodesființat în 1992, rămânând totuși în "memoria" panoramei ultras ca un punct de reper de necontestat. Apărută în 1978, Viking este o altă grupare de referință în peisajul ultras lazial, cu o existență îndelungată și cu o vădită apropiere de politica extremei dreapta. Aceasta este, de altfel, una dintre caracteristicile ce mereu au reliefat atitudinea comportamentală a galeriei laziale. Ultras, o altă formațiune cu potențial organizatoric, iese la rampă în 1974, cuprinzând tineri din toate păturile sociale, introducând noțiunea de "produse personalizate" de genul tricourilor, șepcilor și fularelor. Alte brigăzi, demne a fi menționate, dar care și-au încheiat activitatea destul de rapid, sunt *La coscienza della Lazio* (1971) și *Commandos Aquile S.Basilio Talenti* (1974). Anul 1987 avea să consemneze un alt moment important pentru Curva Nord, acolo unde și-au făcut intrarea *Irriducibili*. Aceștia au adus un suflu nou, implementând un stil modern ce a revoluționat, încet-încet, modul de încurajare întâlnit în multe orașe italiene, ei fiind adepții recuperării spiritului și mentalității constructive din anii '70, relansând identitatea pierdută, prin intermediul exploatării fanteziei și originalității de care dispuneau, dar n-au putut evita unele dispute cu o parte a grupurilor mai vechi și cu experiență, însă aceste divergențe nu i-au împiedicat să preia frâiele peluzei, câștigând simpatia celor ce o frecventau, ajungând astfel să conțină o cifră impresionantă de abonați. Realizările lor coregrafice dar și prezențele numeroase în deplasările efectuate în străinătate, au atras atenția multor ultrași europeni. În 2002, la aniversarea a 15 ani de militanță ultras, *Irriducibili* au fost răsplătiți de clubul Lazio prin retragerea

definitivă a tricoului cu numărul 12 spre a fi acordat, simbolic, galeriei.

Un fapt curios este alegerea făcută, în 1994, de primul grup ultras lazial Veterani și anume aceea de a renunța la Peluza Nord în schimbul tribunei a doua ("Tevere"). Ultimii, în ordine cronologică, sunt băieții din Banda Noantri care, desprinși din Irriducibili în 2000, au încercat să adopte o linie de conduită dominată de voința de afirmare, mai ales prin caracterul lor impulsiv și recalitrant. Capacitatea maximă de exprimare a fanilor laziali, în planul spectacolului ultras propriu-zis, poate fi evaluată în special cu ocazia derby-ului Romei, prilej pentru transpunerea în fapte a ideilor imaginare și pregătite cu multă ardoare, eforturile lor dând des roade, având în vedere creațiile expuse până în prezent, uneori cu iz de capodopere. Din păcate, atmosfera ce se respiră în stadion nu poate fi tocmai cea preconizată, ținând cont de faptul că înaintea meciurilor, în timpul acestora și la final, ea este presărată cu nelipsite clipe de tensiune iar rivalitatea a dus de multe ori la manifestări exagerate ce au avut rezultate nedorite, tragice chiar, așa cum s-au semnalat pe data de 28 octombrie 1979, la meciul Roma-Lazio, când lazialul Vincenzo Paparelli, în vârstă de 33 ani, a fost ucis după ce o petardă "antigrindină", lansată din Peluza Sud, a parcurs distanța de 160 m, lovindu-l în ochiul stâng, atunci când, ghinionistul suporter se afla în Peluza Nord alături de soția sa, așteptând ieșirea echipelor de la vestiare pentru jucarea reprizei întâi. Șocați de drama la care au asistat, ultrasii "alb albaștri" au provocat incidente și după terminarea partidei, violențele extinzându-se pe străzile orașului. Un motiv în plus ca ura lazialilor pentru romaniști să nu cunoască limite, lucru valabil și pentru cei care, într-un fel sau altul, au fost sau continuă să fie prieteni cu "dușmanii" lor. Napoletanii, bolognezii și milaniștii sunt unii dintre aceștia, disprețuiți pentru "preferințele" din trecut. Considerentele politice constituie un

argument pentru menținerea stării conflictuale cu acele galerii a căror viziune tinde către extrema stângă: Atalanta, Fiorentina, Perugia, Ternana, Pisa, Modena, Livorno. Brescianii, având o strânsă legătură cu suporterii lui Milan, nu pot trece neobservați, cum nu poate fi ignorată “aroganța” ce îi învăluie pe susținătorii juventini. Relația de cordialitate cu toriniștii, din anii ‘70, a durat prea puțin. Confruntările dure cu fanii lui Sampdoria, Genoa, Sambenedettese, Foggia, Pescara și Lecce i-au transformat pe aceștia în inamicii lor “tradiționali”. Trebuie subliniată și starea tensionată cu francezii lui O.Marseille, englezii lui Arsenal și spaniolii lui Atletico Madrid, de “prețuirea” ultimilor, lazialii putându-se bucura după stabilirea amicitiei cu ultrasii lui Real Madrid. Cele mai apreciate înfrățiri sunt cele cu Inter, Triestina, Verona și Chelsea. Între ei și “alb-verzii” lui Chieti există o stimă reciprocă. Evident, un derby între cele două concitadine Lazio și Roma, este întotdeauna o întâlnire de gradul III datorită farmecului captivant emanat de imaginația și inventivitatea ultrasilor, suscitând interesul mass-media și nu numai, implicând audiențe audio-vizuale de invidiat.”

Evident, scena ultras italiană de la începuturi până în prezent este mult mai complexă decât poate fi evocată „el fugitivo” prin intermediul articolelor prezentate. Senzorialitatea și exotismul concentrat al esenței ultras italice, reiese însă, timid și episodic, din materialele prezentate. Trecerea în revistă a istoriei mișcării ultras în patria mamă și ale unor aspecte definitorii ale fenomenului nu puteau fi ignorate în preambulul lucrării. Descrierea peluzelor și articolele în sine sunt o reflexie, chiar dacă palidă, a realității din teren a cărei radiografiere o constituie obiectivele practice și teoretice ale cărții. Chiar dacă alcătuirea poliedrică a fenomenului ultras depășește compartimentările iremediabil înguste, fără o altă variantă bibliografică, îngustime circumscrisă articolelor expuse, totuși definirea fenomenului ultras nu se poate realiza

fără accentuarea „meridionalismului” italic. Am insistat pe marginea acestui subiect deoarece în continuare vor fi excerptate materiale care vor comenta la un nivel superior, informativ și, subsidiar, formativ, peisaje ultras și nu numai, din alte țări. Expozeul mult mai bogat în informații și superior calitativ în nuanțări istorice, implicit impresionabil, nu trebuie să-l facă pe cititor să clasifice și să catalogheze peisajele ultras europene în funcție de aceste repere sau să declasifice ultrașii italieni, raportându-i la cei ex-iugoslavi de exemplu, ca o anticipare la cele ce vor urma. Scena ultras italiană rămâne ancorată în aura de unicitate acordată mentorului, chiar dacă epitetul nu se bucură de o acceptare în unanimitate la nivelul subculturilor europene.

Altfel spus, asupra Unului italic se răsfrânge tentația absorbției, în condițiile în care am stabilit că Unu nu poate fi contrazis de către Multiplu sau de către unitățile componente ale acestuia. Cel puțin din motivele expuse, din necesitatea de a acorda „cezarului ce este al cezarului”, ar fi nedrept să minimalizăm rolul italienilor în cadrul fenomenului, pe fondul impactului produs de citirea unor simple articole. Reîntorcându-ne la realitatea din teren, sesizăm că fondatorii fenomenului au creat un fenomen transnațional, de anvergură europeană, de inspirație sud-americană, adaptat însă rigorii specifice bătrânului continent, fenomen care, în nebunia anilor ‘70, perioadă propice prin definiție protestelor, protestatarilor, turbulențelor, turbulenților, spiritului de frondă în blue-jeans, ca să rezumăm, o perioadă propice afirmării subculturilor, a fost rapid adoptat de Europa meridională și în Balcani.

Peisajele ultras grecesc, iberic, francez, subculturile din fosta Iugoslavie, se înscriu ca dovezi concrete în această direcție. Desigur și anterior răspândirii fenomenului ultras a existat patimă în tribune, un protocronism la care ne vom referi mai târziu. Galeriile s-au organizat, fără să conștientizeze și să cunoască vreun principiu ultras, în spațiile unde fenomenul nu

s-a răspândit în anii '70, '80 sau nu au existat condiții optime efuziunii de acest tip, cum a fost cazul țărilor din lagărul comunist. Nu există interdependență, legături indivizibile între ultrași și galerii sau spectatorii care își susțin echipa frenetic. Tocmai din acest motiv abordăm ultrasismul ca pe un fenomen social, care este studiat sociologic ca și o cultură sau o subcultură, o cultură la macro-scară, subcultură la micro-scară, ce poate fi disecată analitic pe plan național.

Mozaicul iugoslav – un teren prielnic ultrasismului!

Fenomenul ultras s-a adaptat foarte bine în fosta Iugoslavie, acolo unde, din punct de vedere al ultrașilor români, a fost adaptat specificului autohton, îmbrăcând o formă aparte, unică. Spiritul combativ al ex-iugoslavului, adeseori apologist în spațiul mioritic, s-a mulat perfect pe cerințele spiritului ultras, iar diversitatea etnică și religioasă a statului iugoslav a accentuat rivalitățile dintre peluze - divergențe reziduale ale perioadei tulburi din istorie și mai ales din cel deal doilea război mondial, când în Iugoslavia genocidurile ustașilor croați împotriva sârbilor sau ale etnicilor sârbi împotriva croaților și a musulmanilor au construit ireversibil un zid între etniile spațiului amintit, un zid al urii, al resentimentelor, al frustrărilor naționale, al spiritului revanșard pe care se vor fundamenta conflictele interetnice de după '90.

A doua mare conflagrație mondială din istoria omenirii a fost definitorie pentru destinul iugoslavilor. Într-un areal ocupat teoretic de Germania, acționau ca partizani, măcinându-și intrinsec forțele, comuniștii multietnici iugoslavi, cetnici, ultranaționaliști sârbi și muntenegreni, precum și ustași extremiști croați, comuniștii eliberând prin forțe proprii Iugoslavia, fără intervenție rusă. Când partizanii multietnici iugoslavi ajung la putere, naționalismul promovat public, prin orice mijloace, este interzis. Substituirea sentimentului național cu cel pro-iugoslav se dorea a fi ireconciliabilă, totală. Protestele naționaliste au fost reprimare, inamicii din interior ai lui Iosif Bronz Tito anihilați, liderii naționaliști sau anticomuniști au fost arestați și o mare parte executați, în spiritul principiului implementării păcii prin țeva puștii soldatului din plutonul de execuție. Cert este că titoiști au reușit să se impună în stat, dar nu au extirpat boala cronică etno-națională ce măcina Iugoslavia.

La finele anilor '60 s-au ivit primele sincope majore după o perioadă post-postbelică de relativă stabilitate, când pe fondul crizei economice se declanșează tensiuni rasiale, anterior aflate în stare latentă. Astfel, în urma gravelor revolte din Kosovo, din noiembrie 1968, Belgradul a acționat constant în vederea îmbunătățirii situației economice din provincia amintită și a promovării în instituțiile locale, regionale și federale pe albanezi. Măsurile au estompat tensiunile până în 1981 când în Kosovo a fost necesară intervenția armatei federale pentru calmarea spiritelor cu nuanțe xenofobe. Pe de altă parte, în Croația a avut loc un protest în anii 1970, numit "Primăvara Croației", un protest de anvergură, cu priză la croați, care susțineau că Iugoslavia era sub hegemonie sârbească, protestatarii cerând ca influența federală a Serbiei să fie redusă. Tensiunile interetnice au escaladat rapid, silind autoritățile să intervină. Croați și sârbi au fost acuzați, fără discriminare, de xenofobie, de șovinism, de ultranaționalism, fiind declarați dușmani ai statului titoist. Arestările și intervenția în forță a autorităților vor restabili acalmia de care comuniștii aveau nevoie, ca de o interfață, ca de un paravan al problemelor etnice. Totuși, în 1974, influența Serbiei asupra țării fusese redusă semnificativ, întrucât în Kosovo și Voivodina, eterogene etnic, au fost create provincii autonome ce dețineau aceleași puteri de vot federal precum republicile, însă, spre deosebire de acestea, nu se puteau separa legal de Iugoslavia. Concesia politică a mulțumit Croația și Slovenia, dar în Serbia și în noua provincie autonomă Kosovo, reacția a fost diferită. Sârbii au perceput demersul constituțional mai mult ca o acțiune juridică anti-sârbească și nu ca o concesie acordată croaților și albanezilor naționaliști, ultimii revendicând dreptul la republică. Astfel, măsurile au avut un efect de bumerang în multe privințe, acutizând resentimentele naționale.

În acest climat efervescent etnic, politic și social, imposibil de bagatelizat sau ignorat în evocarea contextului, s-a născut fenomenul ultras în Iugoslavia, mișcare cu valențe de autohtonie și unicitate, raportat la macro-scară, adică la fenomenul ultras global. Astfel în timpul regimului comunist din fosta Republică Federală Socialistă Iugoslavia era aspru pedepsită afișarea oricărui simbol național. Era de neimaginat să te plimbi prin oraș cu un astfel de simbol; fraternitatea și unitatea (“bratstvo i jedinstvo” – lozincă de bază în Iugoslavia titoistă) erau impuse cu forța. În ciuda tuturor presiunilor era clar că nu suntem atât de frați și de uniți și asta trebuia să se manifeste într-un fel sau altul. Cea mai sigură variantă (deși nici asta ...) era să mergi pe stadion și acolo să strigi în voie.

În 1945 au fost înființate o mulțime de cluburi cu denumiri preluate din indexul proletar-comunist: Sloboda (Libertatea), Proleter (Proletarul), Torpedo, Dinamo, Zvezda (Steaua). Normal, trebuie să acordăm atenție celor mai importante trei... în Zagreb până la război existau trei echipe importante: Konkordija (Concordia), HASK și Gradjanski (Municipal). Bineînțeles că nu erau singurele, dar cu siguranță erau cele mai populare și mai bune. În 1945, prin decret, toate trei au fost desființate și a fost înființat Dinamo. În Belgrad se înființează două noi echipe, Crvena Zvezda (Steaua Roșie) și Partizan. Se sting unele echipe vechi, BSK își schimbă numele în Metalac (Metalurgistul) și, ulterior, în OFK. Chiar dacă până atunci era cel mai de succes club sârbesc, devine marginalizat total, chiar dacă au mai reușit la mijlocul anilor '50 să mai câștige de două ori Cupa SFRJ. Favorizarea celor două cluburi nou înființate l-au dus însă la nivelul unui mic club de periferie. Partizan, după modelul CSKA-ului rusesc, devine clubul armatei, direct sub patronajul acesteia, care în acea perioadă avea puteri enorme. Bineînțeles că și Zvezda și Dinamo și-au primit partea lor, alăturându-se acestor trei și Hajduk Split, în ceea ce a fost cunoscut ca “velika cetvorka”

(careul de ași, cele patru mari). Hajduk este într-adevăr un caz special, pentru că este singurul club care a jucat un rol important în fosta SRFJ care nu a fost înființat prin decret după război, ci există încă din 1911. S-a vorbit mult că ar fi supraviețuit pentru că însuși Tito ar fi fost suporter al echipei. Există și legenda că ar fi vrut să-l mute la Belgrad și să facă din el clubul armatei, dar că cei din Split n-au fost de acord. Sună frumos și demn, dar e departe de a fi adevărat. În acele timpuri nimeni nu se risca să-i spună ‘nu’ lui Tito și camarilei sale, care, dacă vroiau să facă ceva, făceau fără nici o opreliște. Adevărul este că Hajduk a supraviețuit și a rezistat pentru faptul că în timpul războiului au jucat un meci amical cu englezii, și la acel meci Hajduk a purtat steaua în cinci colțuri pe tricouri. S-a considerat că au participat activ în război, de partea comuniștilor. La fel de adevărat este că asta nu înseamnă că au fost un club comunist, pentru că pentru locuitorii din Split, și în general pentru cei din Dalmația (regiunea de coastă a Croației, cu capitala la Split), asta era singura cale de urmat, de vreme ce regimul ustaș croat a dat toată Dalmația italienilor. În orice caz, s-a format “careul de ași” și, încet dar sigur, marea majoritate a suporterilor din SFRJ încep să se orienteze către aceste echipe. La început nu a existat o latură națională prea evidentă, deși au existat destule evenimente care astăzi sunt considerate cu tentă naționalistă, deși atunci nu erau. Dar cu siguranță nu a fost prea vizibilă această orientare națională a suporterilor până la sfârșitul anilor ‘60 și începutul anilor ‘70. Atunci apar primele conflicte pe teritoriul statului federal și se ajunge la creșterea sentimentelor naționale, mai ales peste Drina (râu pe granița dintre Srbija și Croația), în partea croată. În Serbia, mai ales că erau puțini croați care trăiau acolo, tensiunile nu erau atât de puternice. Hajduk era clubul orașului Split și, mai mult, clubul Dalmației. Locuitorii de acolo trăiau efectiv pentru această echipă și nu era atât de vizibilă tensiunea națională.

Astăzi toți se mândresc că au răsturnat mașini cu numere de înregistrare din Belgrad încă în anii '60, că ar fi aruncat soldați în mare, că-i așteptau cu cuțitele scoase pe cei de la Zvezda și Partizan. Adevărul este puțin diferit. Distrugerea mașinilor de BG a avut loc după un meci cu OFK, din cauza căruia au pierdut titlul. Soldații au fost bătuți pentru că susțineau diverse alte echipe, nu pentru că erau soldații armatei federale. Cea mai mare bătaie a avut loc împotriva celor de la Vardar (echipă din Skoplje – Macedonia), și nu împotriva unei echipe sârbești. Prima invadare a terenului a avut loc la un meci cu Sarajevo, și cea mai mare agresare a unor jucători adversi s-a întâmplat împotriva celor de la Dinamo Zagreb, club care până în anii '80 era cel mai urât de către suporterii lui Hajduk. Deci aceste evenimente nu s-au datorat naționalismului, ci exclusiv temperamentului celor din Split. De asemenea trebuie spus că din 1945 pe emblema echipei apare steaua roșie, deși deseori în tribună fluturau steaguri naționale croate. Dinamo nu a fost foarte popular până la modificarea siglei, când jumate din ea se transformă în "šahovnica" (celebra "tablă de șah" din stema croată). În acel moment efectiv are loc o explozie în rândul suporterilor ei, apărând dinamoviști peste tot. Croații încep să-l asocieze cu un simbol național, astfel că numărul de simpatizanți îl egalează pe cel al simpatizanților lui Hajduk (unii chiar consideră că l-a depășit). Partizan, încă de la începuturi, s-a afirmat ca un club iugoslav. Denumirea întreaga era JSD (Jugoslovensko Sportsko Drustvo – Asociația Sportivă Jugoslavă), în stemă aveau cele șase făclii, se folosea și alfabetul latin și cel chirilic. Prin asta avea suporterii de la Triglava până în Djevdjelije, un adevărat club iugoslav.

Sârbii din afara Serbiei (din celelalte regiuni ale federației) aveau nevoie de ceva mai extrem, și au găsit asta în Crvena Zvezda. Și ei au fost înființați, precum Partizan și Dinamo, și ei erau un club comunist, dar totuși nu atât de

“iugoslav”. Asta era ce căutau sârbii. Prin Crvena Zvezda, sârbii din afara Serbiei își manifestau pur și simplu identitatea națională, simțeau nevoia să le demonstreze croaților că sunt mai buni, iar Zvezda le-a oferit tot ce-și doreau. Se poate vorbi și scrie mult și bine astăzi, pot să ne spună suporterii Zvezdei astăzi că dintotdeauna au fost cei mai sârbi din Belgrad, dar realitatea este că primele manifestări publice ale naționalismului sârb prin intermediul Zvezdei au venit din Dalmația. Pur și simplu, dacă erai sârb din Dalmația trebuia să ții cu Zvezda. Croații din zonă țineau cu Hajduk, chiar și unii sârbi de acolo la fel, dar ei erau excepțiile. Sinceri să fim, mai degrabă sârbii de acolo vedeau meciurile Hajduk – Zvezda ca o înclățare sârbo-croată decât croații. Pentru aceștia toți cei de după Klis (localitate din Dalmația) erau la fel, fie că-și făceau crucea cu trei degete fie cu lopata. Lucrurile însă aveau să se schimbe cu timpul. Oricum, ceea ce trebuie subliniat din nou este că Crvena Zvezda, pentru suporterii din afara Serbiei, era unicul simbol național, pe care-l cultivau prin orice metodă. Pentru ei, Zvezda era unicul club cu adevărat sârbesc, banner-ele le făceau obligatoriu cu chirilice, SD-ul din stemă nu era interpretat ca “sportsko drustvo” (asociația sportivă) ci “srpsko drustvo”. Chiar și radicalii anti-comuniști și-au găsit modalități de identificare, susținând că echipa s-ar trage dintr-un club Beli Orlovi (Vulturii Albi), lucru care bineînțeles că nu era adevărat. Pur și simplu oamenii încercau să găsească justificări pentru susținerea unui club comunist din Belgrad, ajungând și să creadă astfel de legende. Insultarea Zvezdei pentru ei însemna insultarea Serbiei, ura împotriva Zvezdei era ura împotriva Serbiei și a tot ce era sârbesc. Multă lume știe de banner-ul celor din Split, “Nas Dragi Hajduk” (inițialele, NDH reprezintă Nezavisna Država Hrvatska – “statul independent croat” – așa a fost proclamată Croația în aprilie 1941, după intrarea trupelor germane și preluarea puterii de către ustași), dar mult mai puțini știu de un steag făcut de zece

sârbi, “С’вама Сада Ступамо Смјело-вјерни навијачи из Миочића код Дрниша”, unde inițialele CCCC sunt de la - Samo sloga srbina spasava (“doar unitatea îi salvează pe sârbi”), dicton național vechi al sârbilor, reprezentat și pe stemă. Ulterior, acel steag de două bețe dar fără prima parte (unde apare CCCC) a fost pe gardurile Marakanei (denumirea stadionului Zvezdei) Knin, Benkovac, Kistanje – în aceste orașe (din Croația) 99,99% din sârbi țineau cu Zvezda și prin asta afirmau lucruri care în acele vremuri erau interzise. Așa cum am spus, sârbii și croații și-au ales imediat echipele care, pe lângă club și oraș, reprezentau ceea ce atunci era interzis să se evidențieze, respectiv naționalitatea.

Se pune problema ce a rămas celorlalte nații din Iugoslavia. Slovenilor nu le-a fost necesar fotbalul pentru afirmarea identității naționale la meciuri, și sincer vorbind nici nu aveau nevoie de așa ceva. Pentru ei, toți ceilalți erau “sudiști”. Pe ei, oricum fotbalul nu îi interesa prea tare, dar oricum în Slovenia s-a găsit mereu un număr mare de suporteri ai “careului de ași”, în general emigranți din celelalte republici. În Macedonia majoritatea s-a orientat spre Zvezda și Partizan, cu un plus parcă pentru Partizan, astfel că nici în această republică nu s-a putut vorbi de naționalism în fotbal.

Și ajungem la cel mai complex caz, Bosnia și Herțegovina. Lumea e tentată să afirme că până la război în Bosnia nu exista naționalism la meciurile de fotbal. Eu susțin contrariul. În Bosnia s-a manifestat cel mai puternic naționalismul, dar cel “iugoslav”. Meciurile echipelor din Bosnia aduceau în tribune o mulțime de steaguri iugoslave sau ale partidului comunist, și nu de puține ori portrete ale lui Tito. La fel trebuie să se știe că, după al doilea război mondial, în Bosnia au fost desființate cele mai multe echipe cu specific național. Astfel, în Sarajevo, înainte de război existau SASK (croați), Slavija (sârbi), Djezerlez (musulmani), Makabi (evrei). Toate aceste cluburi au fost desființate după război, și prin decret s-a

înființat un nou club, Torpedo, actualul FK Sarajevo. Rămăși fără echipele cu specific național, bosniacii s-au orientat spre ce le-a fost impus. Și, pe lângă Sarajevo, Zeljeznicar (CFR), Velez, Borac (Luptătorul), Celik (Oțelul) și Sloboda (Libertatea) destui oameni din Bosnia erau suporteri ai lui Partizan, Zvezda, Dinamo, în timp ce Hajduk avea de departe cei mai puțini simpatizanți în Bosnia, ceea ce subliniază odată în plus că era exclusiv clubul regiunii sale și nicidecum un club “național”, cel puțin în acea perioadă.

Structura națională între suporterii echipelor din Bosnia este imposibil de determinat. Sunt greșite unele afirmații care se fac auzite astăzi că existau pe atunci tribune preponderent sârbe sau croate. Una din aceste afirmații susține că suporterii lui Zeljeznicar erau majoritari sârbi în timp ce ai lui Sarajevo musulmani. Departe de adevăr! Ambele echipe au avut o proporție similară a celor trei naționalități. Bineînțeles că, din cauza structurii populației, majoritari erau musulmanii. Și asta explică și motivul atitudinii filo-iugoslave pomenită mai devreme. La musulmani nu exista un sentiment național atât de puternic ca în prezent, ei se identificau efectiv cu Iugoslavia. Când această atitudine nu-i afecta, sârbii și croații de acolo acceptau asta. Așadar am văzut cum naționalismul a apărut în cadrul cluburilor din “careul de ași” (și al altora mai mici) până la mijlocul anilor ‘80. Până atunci tendința era cât de cât controlată, dar din acel moment începe haosul. Apar separările evidente, cântecele naționaliste obișnuite până atunci sunt înlocuite de îndemnuri la distrugerea sârbilor sau croaților.

Odată cu înființarea grupărilor organizate de suporteri, naționalismul în tribune devine mai pronunțat. BBB (Bad Blue Boys - Dinamo Zagreb), care au ca an oficial al înființării anul 1986, au fost cei mai activi în această direcție. Și nu pentru că ar fi fost mai patrioți decât alții, ci pentru că asta era șansa lor ca să iasă în prim-plan și să aducă forțe noi în peluza lor, cea

mai sigură cale pentru a atrage atenția presei. E incontestabil deci că ei au fost primii care au îmbrățișat naționalismul extrem. Torcida (Hajduk Split) a avut de-a lungul existenței sale excесе naționaliste, dar niciodată nu s-a identificat exclusiv cu această orientare, pentru că nici nu avea nevoie de așa ceva. La BBB situația era diferită și au găsit în aceasta un mijloc de a atrage suporteri. Văzând că naționalismul este un mijloc bun de atragere a noi forțe, s-au orientat în această direcție și grupări mai mici din Croația, în primul rând Armada (Rijeka) și Kohorta (Osijek). Normal că în cele din urmă și Torcida a intrat pe acest drum, mai discret la început, dar în cele din urmă au ajuns și ei la același nivel ca și BBB-ul. Naționalismul a depășit rivalitățile, astfel că s-a ajuns la un pact tacit, BBB și Torcida ajungând să colaboreze deschis. Au început să meargă împreună la meciuri, cu bannere BBB afișate pe gardul peluzei din Split și viceversa. Unele grupări din afara Splitului și Zagrebului au mers atât de departe încât și-au făcut steaguri comune, pe care erau scrise numele ambelor grupări și stemele celor două cluburi (de exemplu Torcida-BBB Murska Sobota). S-a inițiat practic un fel de uniune a suporterilor croați, se evitau conflictele și provocările între aceștia (exceptând meciurile de la Rijeka și Split, unde se întâmpla orice). Cu alte cuvinte, rivalitatea la nivel de suporteri a fost lăsată de-o parte și s-a găsit un inamic comun. În Serbia, de asemenea, naționalismul se dezvoltă în tribune, dar nu existau nici un fel de acțiuni comune sau alianțe. Bineînțeles că au fost cazuri în care câțiva grobari mergeau împreună cu Delije în deplasări “fierbinți” și viceversa, dar nimănui nu i-a trecut prin cap să aducă în nord (Sever - peluza Zvezdei) vreun steag de gard al grobarilor sau în sud (Jug - peluza Partizan) un steag alb-rosu. Și astfel, în timp ce în Croația cele mai mari grupări se uniseră și lucrau împreună, în Serbia era perioada celor mai dure confruntări între grobari și țigani. (țigani - porecla inițială a celor de la Zvezda). Unii

spun că asta ar fi din cauza tradiționalei lipse de unitate a sârbilor, alții pun asta pe seama unei culturi a suporterilor mai puternică la Belgrad. Nici una din aceste explicații nu este reală. Pur și simplu în Serbia nu era nevoie de așa ceva și nici nu există sentimentul că ar trebui o unitate. În Serbia nu existau prea mulți croați, astfel că nu reprezentau o amenințare palpabilă, și nici nu se vorbea despre ei până când era un meci direct. Bineînțeles că sârbii de peste Drina (granița naturală dintre Croația și Serbia) simțeau altfel lucrurile, în timp ce croații în Croația simțeau pretutindeni prezența sârbilor, care reprezentau un procent destul de mare al populației. Și astfel, în timp ce în Croația se nasc noi grupări pe aripile naționalismului, care automat se orientează împotriva sârbilor, în Serbia apar, de asemenea, grupări cu tentă naționalistă, dar fără vreo finalitate sau acțiune coerentă. Nici măcar nu se aștepta deplasarea vreunei grupări croate pentru o acțiune comună. Ca exemplu, mai mare agitație era în Novi Sad când venea Zvezda decât atunci când venea Dinamo. Grupările mici din Serbia se atacau una pe alta, și nu de puține ori încercau să-i atace pe cei mari (cum a fost în cazul Red Firm - Novi Sad - versus Delije, sau Meraklije - Nis - versus Grobari) - dar bineînțeles, exclusiv pe teren propriu. Chiar dacă toate grupările din Serbia îi slăveau pe cetnici și pe generalul Draze (lider al naționaliștilor regaliști), chiar dacă toți cântau despre Serbia, când era vorba de inamici se orientau spre cei din imediata apropiere. Au existat și excepții, cum a fost “înfrățirea” Delije cu “varvarii” (Buducnost - Titograd pe atunci, actuala Podgorica, capitala Muntenegrului actual) care în acele vremuri erau extrem de orientați spre Serbia. De asemenea însă, existau și excepții la excepții, astfel că se mai întâmpla ca Grobarilor să le fie cântat la Podgorica: “nece biti srpsko more na obali crne gore” (“nu va exista mare sârbească pe pământ muntenegrean”) dar nimeni nu lua asta în serios și nu o

considera altceva decât provocări banale între rivali. Mai trebuie amintit că 1987 ia ființă United Force (Rad Belgrad) care, în acea explozie a naționalismului sârb și croat, merge un pas mai departe, fiind prima care lansează elemente neo-naziste într-o tribună iugoslavă. În acest timp, așa cum am mai spus, în Bosnia domnește “fraternitatea și unitatea”. Încă nu exista naționalism și nici un fel de extremism. Raiul pe pământ, s-ar putea spune, dar, pe lângă această orientare pro-iugoslavă, cele mai tensionate deplasări din fosta federație erau fără îndoială tocmai cele de la Sarajevo. Acolo oricine era atacat. Se știe de exemplu că BBB au fost bătuți bine de Horde Zla (FC Sarajevo) și că Maniacii (Zeljeznicar Sarajevo) i-au cam fugărit pe Delije. Au fost, bineînțeles, și alte incidente, dar acestea două sunt cele mai importante. În afara Sarajevo-ului însă nu se prea avântau, exceptând celebra deplasare a Hordei pe JNA (Partizan), când doi grobari au fost înjunghiați. Mai trebuie menționat că cei din Sarajevo făceau deplasări împreună destul de des, și că în incidentele din Sarajevo luptau împreună. Nici aceste lucruri nu țin de apartenența națională cât de cea locală, fiind foarte dedicați propriului oraș. Chiar dacă erau extrem de duri în incidentele cu alții, între ei nu au fost probleme majore. Au fost mici probleme, dar niciodată nu au depășit limita și nu au continuat în afara stadionului, lucru care continuă și în ziua de azi. Cei din Mostar aveau o “preferință” aparte pentru Torcida. Suporterii Velez-ului pur și simplu îi urau pe cei din Split, spre deosebire de cei din Sarajevo, care îi așteptau mai agresiv pe cei din Zagreb și Belgrad. Dar, și Mostarul, ca și Sarajevo, se mândreau cu Iugoslavia și cu multi-etnicitatea. Totul până la un moment dat, când... Când nimănui nu-i este limpede ce s-a întâmplat. Practic peste noapte, naționalismul erupe în tribunele din Bosnia, mai întâi în Sarajevo apoi și în restul orașelor. Dispar de pe garduri steagurile Iugoslaviei și apar steagurile SDA-ului (partidul etnicilor musulmani, la putere în

Bosnia și astăzi) și steaguri croate. Unii membri ai Joint Union-ului de atunci (Zeljeznicar) stabilesc legături cu BBB-ul, și apar reguli interne că membrii acelei grupări pot fi exclusiv musulmani sau croați. La început timid, apoi din ce în ce mai tare și Horde Zla devin naționaliști - ceea ce duce la ieșirea masivă a sârbilor din cele două peluze din Sarajevo. Exemplul Sarajevo este urmat și de restul orașelor, ceea ce era de așteptat. Ceea ce cu siguranță nu s-a așteptat nimeni a fost exodul sârbilor din peluza din Banja Luka, oraș majoritar sârbesc. Pentru 2-3 meciuri și Leșinariii (gruparea celor de la Borca Banja Luka) au arborat steaguri verzi cu semilună. Din fericire asta nu a durat mult. Sârbii revin în peluză și preiau controlul, steagul sârbesc devenind din nou omniprezent acolo. Dar asta se întâmpla deja chiar înaintea izbucnirii războiului, și, având în vedere structura populației din oraș, era de așteptat să se întâmple. Trebuie menționat însă că în Bosnia au existat totuși și grupări extrem de naționaliste, doar că acestea erau cele care susțineau echipele fanion din Croația și Belgrad. Cei mai puternici și mai numeroși erau Delije Sarajevo, cu siguranță cea mai numeroasă și, după unii, cea mai bună brigadă de "țigani" din afara Belgradului. Erau foarte bine organizați și, ca și restul celor din Sarajevo, extrem de periculoși în incidente. Pe lângă ei îi mai amintim pe BBB Livno, la fel de bine organizați, mai puțini la număr, dar cu siguranță la fel de zgomotoși în afirmarea identității naționale. Sub steagul acestei brigăzi pe Maksimir se strâneau toți croații din Herțegovina de vest. O a treia grupare care era de asemenea foarte activă, dar de care se amintește foarte rar, este Grobari Brcko, poate cea mai bună subgrupă de grobari din afara Serbiei, care aveau, la propriu, tot orașul alături de ei. Poate nu erau atât de naționaliști, având destui musulmani în rândurile lor, care înaintea războiului au părăsit gruparea. Pe lângă aceștia mai amintim și Banja Luka, care dintotdeauna a avut mulți grobari și delije extrem de activi, și

chiar un grup de dinamoviști, BBB BL. Și prin asta se vede că Torcida în acea perioadă avea exclusiv susținere regională, nu și națională. Și mai menționăm aici și un grup celebru pentru naționalismul său, Delije Knin. Ei practic n-au fost niciodată un grup organizat, ci mai degrabă o masă dezlănțuită de oameni, care atacau tot ce trecea prin Knin și avea legătură cu Dinamo sau Hajduk. Și astăzi se mai vorbește despre incidentele care aveau loc la trecerea trenurilor cu suporteri croați prin Knin, sau de deplasările lor la meciurile Zvezdei. Își au locul în această poveste tocmai din cauza afirmării naționalismului lor, și când trebuia și când nu. Nu era deloc recomandat să intri în conflict cu ei... Au făcut și ei gafe, astfel că s-a întâmplat ca BBB să devasteze gara și magazinul central din Knin. Asta s-a întâmplat pentru că trenul lor a avut întârziere, astfel că cei care-i așteptau s-au răsfirat, dar oricum, o neglijență de-a lor pe care au plătit-o.

Torcida și Delije sunt grupări de suporteri alese concomitent subiectiv și aleatoriu pentru o prezentare a diacroniei (la fel de bine în prezentare puteau fi radiografați croații din „Bad Blue Boys” sau *grobarii* lui Partizan Belgrad). Exponențiale pentru tribunele ex-iugoslave, cu o continuitate de invidiat, aceste grupuri de suporteri, prin implicarea în conflictele interetnice și profesionale din anii 1991-1995, care au dus la destrămarea Iugoslaviei și prin recognoscibilitatea membrilor, transformă grupările menționate, și altele aflate în aceeași tribună, într-un paradox social, utilizând cei drept în această direcție eufemisme.

Ultrașii iugoslavi s-au implicat activ în război, păstrându-și identitatea de peluză și de brigadă, în acest sens remarcându-se celebrul Arkan, respectiv Zeljko Raznatovici, cunoscut la nivel internațional ca lider al trupelor paramilitare sârbe, care, printre altele, au operat în Bosnia și în Krajna, au participat la asediul Dubrovnikului, la atacurile asupra diverselor enclave musulmane din estul Bosniei, precum și în multe alte lupte,

evidențiindu-se printr-o cruzime de-a dreptul șocantă pentru opinia publică. O parte consistentă a „tigrilor” proveneau din galeriile înfrățite la acea dată ale Stelei Roșii și ale lui Partizan Belgrad. Arkan se bucura de notorietate în fosta Iugoslavie încă din perioada anterioară războiului, datorită trecutului său tumultuos. Fiul unui militar muntegorean, care a luptat în Al Doilea Război Mondial în trupele de partizani ale lui Iosif Bronz Tito, și al unei partizane sârboaise, părinții cunoscându-se în contextul luptele de eliberare a provinciei Kosovo de sub ocupația italiano-albaneză, Arkan era deja la 15 ani un cunoscut al pușcăriilor franceze. Susținut de ministrul federal de interne, în persoana slovenului Stane Dolanc, un bun prieten al tatălui său, Arkan a putut fi racolat ca și colaborator al serviciilor speciale iugoslave. Această calitate nu l-a împiedicat, în anii '70-'80, să dea mult de furcă polițiștilor occidentali în calitate de infractor periculos, fiind arestat pentru jefuirea unor bănci. Viitoarea căpetenie a Tigrilor, are printre altele în palmares evadarea spectaculoasă dintr-o serie de pușcării occidentale cu sprijinul serviciilor iugoslave, figurând la un moment dat pe lista celor mai periculoși zece indivizi urmăriți de către Interpol. Repatriat, Arkan își începe ascensiunea, devenind lider al Delije conducându-i, în calitate de șef de galerie, în timpul incidentele istorice din 1990 de la Zagreb. Ulterior, organizează gruparea paramilitară a tigrilor și apoi, după un episod în care scapă din prizonieratul croat, își începe cariera militară care i-a construit și notorietatea, interesantă în context în virtutea faptului că s-a fundamentat axiologic pe ultrașii sârbi.

Desigur Arkan nu este un exemplu izolat. Un asemenea personaj îl regăsești ca tipologie printre toate grupurile etnico-religioase beligerante. Ca atare, și ultrașii croați sau cei bosniaci de exemplu, la rândul lor, revendică un trecut glorios, bazat pe o implicare activă în războaiele iugoslave. Brigăzile sunt mândre de propria lor beligeranță. Croații de la Torcida

din Split, galerie prezentată mai jos, nu sunt o excepție de la regulă, ci dimpotrivă. Pe de altă parte, amprenta spectaculozității balcanismului se sesizează la orice grupare peninsulară și implicit și la ex-iugoslavi, în condițiile în care se face intrinsec recurs la istorie. Grandomania și fabricarea unui trecut spectaculos sunt parcă ireversibil legate de mentalul tribunele balcanicilor. Astfel, originile Torcidei datează, din perspectiva grupului, din anii '50, când suporterii din Split s-au coagulat sub acest nume la 28 octombrie 1950, înainte de meciul cu Steaua Roșie Belgrad. Suporterii din Split au dorit să organizeze un spectacol fără precedent în tribune, în scopul de a ajuta echipa, inițiativă inspirată din prestația fanilor brazilieni de la Cupa Mondială din același an, acțiunea fiind o reușită din toate punctele de vedere. Hajduk, la 29 octombrie, a câștigat împotriva Stelei Roșii cu rezultatul final de 2-1, în acel sezon câștigând campionatul fără nici o înfrângere, record neegalat în fosta Iugoslavie. După joc, partidul și structurile guvernamentale, la intervenția personală a muntenegreanului Milovan Djilas, vicepreședinte în guvernul comunist al lui Tito și șeful propagandei în partid, a început măsurile represive față de Torcida și de membri săi. Circumstanțele înfrângerii se pare că au deranjat regimul de la Belgrad în contextul în care conducerea clubului Hajduk a fost sancționată, iar Torcida interzisă. Represaliile vor culmina cu arestarea unora dintre membrii acesteia și condamnarea acestora la închisoare sub acuzația de naționalism, la acea vreme aspru pedepsit în Iugoslavia. Oricum, Torcida va avea continuitate, acționând în ilegalitate, iar caracterul combativ al populației tribunelor din amintitul oraș a fost dovedit constant în anii '50 și '60, conform sursei citate mai jos.

Totuși istoria modernă a Torcidei debutează în vâltoarea anilor '70, fapt pentru care la acest interval de timp a fost adecvat epistemologic studiul în cauză. *La începutul anilor '70, un mic grup de tineri susținători ai lui Hajduk au început să se*

strângă constant în Tribuna Est a stadionului din Split, acesta devenind locul de unde erau lansate cântecele. Cu toate că erau destul de puțini, membrii acestui grup au început, ușor dar cu succes, să devină din ce în ce mai populari prin modul în care își susțineau echipa. Tinerii suporteri urmăreau tipul de manifestare sud-americană cu un mare număr de steaguri și bannere (care să delimiteze spațiul unde stătea grupul). Cu toate acestea, alți fani încercau să se inspire din modelul englezesc (fulare, cântece puternice, atacarea grupurilor de suporteri adversi și alte asemenea violențe). Tot în acea perioadă, au apărut alte cântece, inspirate din melodiile la modă care împânzeau televizoarele și radiourile. Cam același lucru s-a întâmplat cu toate grupurile gălăgioase din tribunele stadionului Starog Placa (numele stadionului lui Hajduk în acea perioadă). Membrii grupului, care se poziționau în centrul tribunei, au început, tot în acea perioadă, să meargă în deplasări. În a doua jumătate a anilor '70, din ce în ce mai mulți membrii se întâlneau în zilele când nu era meci, dând naștere unui nou stil de viață în rândul tinerilor. În Split, se întâlneau de obicei în Riva și în cafeneaua Dubrovnik, care a devenit în curând sediul central al ultrașilor. Acolo se discuta despre organizarea deplasărilor, conceperea noilor cântece, strategii de luptă și toate celelalte lucruri. Tot în această perioadă a început să crească și nivelul de violență la meciurile de fotbal. În aceste bătălii erau implicați de obicei adolescenți, dar și fani mai în vârstă. Totuși, luptele dintre suporterii diferitelor cluburi și-au pierdut mult din intensitate, dar totuși rămânea unicul mijloc, pentru mulți ultrași, de a-și încheia socotelile cu rivalii. Violența, în acea perioadă, era considerată de altă natură, având un caracter mai mult simbolic - erai mult mai împlinit dacă le făceai rău oponentilor tăi, prin cuvinte, făcându-i să sufere mai mult din punct de vedere psihic decât fizic. Incidentele aveau loc mai mult pe străzi și prin gări, după meci. Dar au existat și unele lupte

purtate pe stadion, cum ar fi cele cu Steaua Roșie, la Split, în 1974, când câteva sute de suporterii ai echipei Steaua Roșie au pornit o bătaie generală, încheiată cu un mare număr de răniți, cu o intervenție în forță a armatei pentru a alunga mulțimea (s-au tras chiar focuri de armă). Mai trebuie menționat că, în afară de grupurile de suporterii ale lui Dinamo Zagreb și Velez Mostar, nimeni nu mai venea într-un număr atât de mare, precum ne duceam noi, în deplasări, peste tot prin fosta Iugoslavie, după Hajduk. Prima mare deplasare realizată la Split de suporterii belgrădeni, au făcut-o cei de la Partizan, aproape 1000, în 1978. Dar au fost măturați, la propriu, prin tot Splitul, făcând ca o bună bucată de timp niciun grup belgrădean să nu mai calce în orașul nostru. Veneau doar în grupuri de câteva zeci de suporterii. Atacurile verbale se limitau de obicei la replici gen "Cigani", "Purgeri", "Tovari" și alte asemenea replici, fără prea multă implicare politică. Dar, printre altele este bine de reamintit că, cu ocazia unui meci jucat acasă împotriva unei echipe belgrădene, numeroase mașini cu număr de Belgrad au aterizat în mare. În această perioadă, considerată a fi a treia, atitudinea suporterilor din Split, și în general din fosta Iugoslavie, a fost influențată în special de diferența și rivalitatea cu suporterii celorlalte cluburi. Nucleul dur a crescut substanțial ca număr, începând să se coaguleze din ce în ce mai bine, ducând inevitabil către crearea grupurilor organizate. Primul grup modern din fosta Iugoslavie, a luat naștere la Split. În anul 1980, generația mai tânără, marea majoritate aparținând de defunctul Nesvrstani (un grup tineresc din acea perioadă, dar neconstituit foarte bine), a încercat să pună fundamentele unui grup puternic, bine consolidat. Astfel, câțiva băieți foarte cunoscuți în acea perioadă (Kule, Vele Bakovia, Gula, Stipe, Uso, Trepea și alții) au hotărât schimbarea denumirii în Torcida 1980. Prin acest nume doreau să-și arate respectul față de ceea ce a reprezentat Torcida în 1950, care înmagazina întreaga tradiție a

suporterilor din Split. De asemenea, au încercat din nou să adopte stilul brazilian și cel sud-american, de susținere a echipei.

În perioada de început a anilor '80, Torcida și-a urmărit echipa, pe nou construitul stadion, Poljud. La fiecare meci, banner-ul stătea la loc de cinste, scris sub formă de grafiti. Acest nume, a apărut destul de curând pe toate zidurile din oraș. În acest timp existau și alte bannere, ale secțiunilor din alte orașe (Torcida Vranjic, Saget...), dovadă a popularității și a avântului pe care îl luase acest grup. Cum grupul a crescut, au început și problemele. Asta s-a întâmplat la un meci împotriva lui Tottenham, în 1984, când un membru Torcida a omorât un hârciog, care nu este chiar un simbol al echipei londoneze, dar este ceva destul de apropiat, pentru că sunt numiți "hârciogi" - acest lucru forțând UEFA să oblige clubul din Split să joace următorul meci internațional în afara orașului. Un alt eveniment important s-a petrecut în 1985, când Hajduk, a jucat cu Metz acasă, un număr impresionant de polițiști au pătruns în Peluza Nord și au început să lovească în stânga și în dreapta, fără o explicație anume. În raporturile și comentariile lor, jurnaliștii au povestit despre atacul asupra Torcidei numindu-i pe toți oamenii care se găseau în acel sector de tribună astfel; începând cu acel meci toți cei care stăteau în Peluza Nord se considerau ca făcând parte din Torcida. Câteva cuvinte despre lucrul acesta: "Apoi, a venit anul 1985 - un an foarte important pentru că un nou model de suporter a apărut în Split. Torcida a devenit un element foarte important, poate chiar mai important decât Hajduk. Grafitiurile noastre împânzeau tot orașul - Torcida a devenit un trend. "În afara granițelor, scena suporterilor organizați crescuse și ea foarte mult; tragediile care au avut loc la Bruxelles, Bradfords și Birmingham, a adus în atenția tuturor fenomenul suporterilor. Chiar începând cu mijlocul anilor '80 s-a observat o schimbare de atitudini a fanilor, în comparație

cu anii '70. De exemplu, în Split, din ce în ce mai mulți suporteri și-au îndreptat atenția spre droguri: "Aproape 10 dintre noi, toți membrii Torcida, aveam obiceiul să ne petrecem timpul la un bar "Dom Invalida", unde berea era mai ieftină decât în alte părți. Nu aveau voie să vândă vin, așa că ne cumpăram din alte locuri și îl beam acolo pe sub masă, până ne îmbătam destul de rău. Apoi, începeam să cântăm, să ne înjurăm adversarii și inevitabil să căutăm belele și scandalul... Sunau la poliție, iar noi ne tiram destul de rapid. Dar, prin '81, a început o altă perioadă, perioada porcăriilor inhalate pe nas. Nu îmi pot da seama cum s-a împământenit printre noi. Trăgeam toți ca demenții, pe unde nimeream și aveam puternice halucinații. După câteva luni, praful a fost înlocuit cu tabletele, care au devenit în scurt timp cel mai popular drog. Mai fumam marijuana, după care aveam niște trăiri total diferite, eram extrem de mulțumiți, și excitați. Înainte de începutul meciului, cumpăram marfa, de la dealerii din Riva, după care ne îndreptam spre Poljud. Eram întotdeauna un grup mare, între 100 și 200 de persoane, fumam, beam și cream probleme. Eram atât de pastilați, încât nu ne gândeam la nimic, pur și simplu eram atât de euforici încât nimic nu ne stătea în cale. Prin '83, am început să luăm "rahat", sau cum este mai des întâlnit, "hashis". Nu exista nici înaintea căruia să nu luăm o porție foarte mare. Aveam idoli, pe stadion, dintre cei bătrâni, care erau de la început, ei fumau "has", asta cred că i-a făcut și pe restul să procedeze așa. Noi deveneam apoi, cu trecerea anilor, idolii generației tinere. Prin 1986, am început să luăm heroină. Poliția a început să facă raiduri din ce în ce mai dese și au reușit să ne dea afară din barurile Dom Invalida, Dubrovnik așa că am început să ne ducem în Slavice, un bar în vogă în acea perioadă... Asta a fost ce-a mai proastă alegere pentru Torcida. Într-o noapte normală, găseai acolo întotdeauna 30-40 de băieți de la noi, beau foarte mult, luau droguri la greu și

produceau scandaluri. Nu plăteam niciodată, devastam și plecam acasă. A doua zi, de obicei, poliția era cea care ne ura "bună dimineața".

La mijlocul anilor '80, procesul de formare a noilor grupuri de suporteri în fosta Iugoslavie s-a intensificat. Toți vroiau să demonstreze că grupul lor era cel mai bun, cel mai nebun, cel mai puternic. La meciurile de pe teren propriu, avea loc o pregătire destul de meticuloasă, pentru că nimeni nu vroia să primească șuturi în fund la el acasă, deoarece ar fi fost rușinos. O părere foarte interesantă, despre aceste lucruri, o are Ico, un membru important Torcida, care a luat parte la peste 120 de deplasări: "Aproape 15 dintre noi ne strângeam încă de dimineața în oraș, să căutăm suporteri ai lui Steaua Roșie. Toată dimineața căutam prin oraș, și ne uitam la oamenii de pe stradă. De obicei se ascundeau, le era frică de noi, așa că nu se afixau în public cu fularele. Dar îi recunoșteam după haine, deoarece nu toți veneau din Belgrad, mai erau și din alte părți ca Knin sau Bosnia. Cum pot să explic acest lucru..., arătau precum niște țărani (săteni), dacă vă dați seama ce vreau să spun. Aș fi recunoscut o persoană ca asta, și dintr-un avion, și aș fi știut instantaneu că era un supporter al Stelei, îi înconjuram, le luam fularele și îi tăvăleam puțin pe asfalt". Ce-a mai bună cale pentru a demonstra că grupul tău era cel mai bun era modul cum te comportai în deplasare. Majoritatea incidentelor s-au întâmplat în Belgrad, unde Torcida era întotdeauna bine reprezentată. Câteva cuvinte despre deplasarea din 1990, din perspectiva unor vechi membri Torcida:

- "Parle: Noi, fanii lui Hajduk, ne deplasăm întotdeauna la Belgrad într-un număr foarte mare. Dacă ați văzut vreodată filmul "Warriors", exact genul ăsta de aventuri îl aveam într-o asemenea deplasare. Oamenii erau selectați pentru o asemenea deplasare. Puști de 10-15 ani nu aveau voie să meargă pentru că nu-i lăsam, era prea periculos. Când ne

duceam la Belgrad eram implicați, de obicei, imediat într-o luptă cu supporterii Stelei. După care mergeam mai departe.”

- Uso: ”Treceam prin Belgrad și ne băteam. Războiul dura toată ziua. Odată, ne-am bătut cu un grup uriaș. Erau aproape 200 de la ei și 200 de la noi. Am tras cu rachete în ei, iar ei au început să fugă. Unul dintre noi era racheta”. ”Zburau ca păsările în toate direcțiile. După care aruncam cu sticle după ei. Fumul provenit de la rachete acoperise jumate din oraș. În acel an niciun fan Steaua nu a venit la Split.” În cercurile ultras, cele mai respectate grupuri sunt cele care se dovedesc a fi mai drastice în timpul incidentelor. Membrii Torcida, au ținut capul de afiș după incidentele provocate la Rijeka în 1988. Armada, grupul principal de susținători ai Rijeka, au aruncat cu câteva torțe și bombe din tribunele laterale, în sectorul unde era poziționată Torcida, într-un număr de 2.000 de persoane. Răspunsul nostru a fost extrem de agresiv: câteva sute, îmbibați de alcool și droguri, au rupt gardurile despărțitoare și au început o bătaie generală cu supporterii locali. Poliția a ieșit și ea în pierdere în urma incidentelor, mulți dintre ei fiind răniți. În bătălia cu rachete care a început la puțin timp după incidente, s-au ales cu răni destul de grave fotoreporterii și un supporter din partea de vest a stadionului. Meciul a continuat, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, dar în niște circumstanțe neobișnuite. Câțiva Torcida au reușit să intre pe teren în câteva ocazii, prin gardurile rupte. După meci, Torcida și-a revărsat furia pe străzile din Rijeka, de la lupte până la mașini distruse, geamuri sparte, și alte asemenea lucruri. Poliția din Rijeka a reușit să se organizeze și până la sfârșitul zilei au reușit să potolească spiritele, arestând aproape 100 de ultrași. Sub imperiul stilului sud-american și influența fanilor englezi, scena ex-iugoslavă, era dominată de noi. Sfârșitul tragic a 39 de italieni, suporteri ai lui Juventus, de pe stadionul Heysel, 29 mai 1985, a influențat destul de mult scena ex-iugoslavă. Ca un mic paradox, ultrașii au

început să adopte look-ul englezesc și au umplut pereții orașului cu înscrisuri de tip graffitti, cu "Heysel" și alte lozinci care făceau referire la acel incident, de asemenea în tribune au început să apară din ce în ce mai multe steaguri și fulare cu însemnele englezilor. După acest incident, precum și alți factori, mijlocul anilor '80 a fost destul de liniștit, nu mai erau atât de multe ciocniri între ultrași, dar numărul celor care erau capabili să inițieze unul devenea din ce în ce mai mare. O puternică bătaie a fost stârnită de unii membri Torcida în timpul jocului dintre Hajduk și OFM, 5 noiembrie 1987, la Split, când s-au tras bombe lacrimogene, care au cauzat panică în stadion, dar nu au fost victime. Datorită acestui incident, care a devenit cunoscut în toată lumea, Hajduk a fost pedepsită, nepermițându-i-se să mai joace în UEFA doi ani, pe stadionul propriu. Rijeka-Hajduk 1986/1987 (la Belgrad), în Iugoslavia, în afara faptului că încercai să-ți arăți superioritatea în fața grupului advers, existau multe și puternice pasiuni de ordin politic. Astfel că, tensiunea crescândă din rândul țării, a început să influențeze scena ultras din ce în ce mai mult. Unii dintre membri au fost acuzați de purtări anti-șovine, care au cauzat puternice reacții din partea media și forumurilor politice. Aceste reacții au dus la rândul lor, la alte reacții - pentru a demonstra încă odată cine sunt numărul 1. Drept exemplu, putem lua problema politică legată de aruncarea în mare a unor militari la Split, după un meci Hajduk - Steaua Roșie, 1985. Când s-a petrecut acest incident, unul din martori, care avea 20 de ani atunci, povestește: "După meciul pierdut de Hajduk, aproape 30 dintre noi eram foarte supărați și extrem de porniți să facem ceva, așa că ne-am dus la Riva și am început să creăm haos, am început să aruncăm cu pietre în toate mașinile care nu aveau număr de Split. La Riva, erau deja destui din grup, care țipau și se agitau... Știam deja ceea ce avea să se întâmple, probabil că prinseseră un grup de-al Stelei, cei care serveau în

armată. Așa că, atunci când am ajuns, erau deja aruncați în mare - ai noștri îi aruncaseră în mare. Probabil că erau atât de înfricoșați, încât sigura cale de scăpare a fost să se arunce în mare, altă scăpare nu aveau. Am auzit că doi au sărit de bună voie, restul au fost împinși. Toți aruncau cu pietre după ei, și nu-i lăseau să se aproprie, cu toate că era destul de frig afară, fiind în octombrie. Le strigam: "Haideți afară că nu vă mai facem nimic!", iar atunci când îți întindeau mâna, îi prindeam și îi loveam. Am făcut chestia asta aproape zece minute. O tipă pe care o cunoșteam a vrut să mă ia de acolo: "Hai să plecăm de aici până nu se înrăutățește treaba!". Alți rivali erau tăvăliți prin piața Matejusk. I-am dat ascultare și am lăsat-o să mă ia. Oricum îmi făcusem datoria de ultras și de membru Torcida, și eram mai mult decât fericit. Eram foarte beat și amețit, așa că nu am văzut un polițist care era în spatele meu care mi-a strigat "Tu ești!", după care a alergat după mine, m-a prins și m-a arestat. Doar pe mine. Pe drumul spre secția de poliție, duba s-a oprit și ușile s-au deschis. Tocmai atunci s-au întâlnit cu un camion militar, polițiștii i-au luat pe militari și i-au întrebat dacă "sunt eu", aceștia au răspuns că "da" cu toate că era imposibil să-mi fi văzut fața... La secție mi-au luat datele și m-au lăsat să plec. M-am dus din nou la Dubrovnik și la Riva, unde am mai băut două-trei beri cu băieții. Apoi, la patru noaptea, m-am dus acasă și m-am culcat, dar am fost sculat de UDBA (poliția secretă iugoslavă) care m-a luat pe sus până la secție. Trei zile am fost arestat. Toată Iugoslavia a vorbit despre asta. Chiar și politicienii. Dintre toți care am participat la acel incident doar 5 inși au fost condamnați. M-au somat să spun tot ce știu, dar nu le-am spus nimic. Media era bucuroasă, că autoritățile își făceau treaba. Ne-au încadrat la codul 53 - atac asupra forțelor armate SFRJ, sentința maximă era 10 ani de închisoare. Vreau să spun că noi i-am atacat doar pe fanii Stelei, aveam doar o bănuială că fac parte din armată. Motivul meu a fost un motiv

ultras, le-am explicat, cu o săptămână înainte, avusesem meci la Belgrad, iar niște băieți de la noi fuseseră tăvăliți destul de rău. Dar a trebuit să mă duc la închisoare. Toți cinci am petrecut doi ani jumate după gratii, și toate astea datorită unei bătăi la un meci”. La mijlocul anilor ‘80, s-a putut observa o omogenizare în rândul grupurilor ultras din aceeași zonă, pe motive politice, cum ar fi relația dintre Torcida și BBB. De exemplu, o parte din Torcida se duceau la unele meciuri ale lui Dinamo, la Zagreb, în special, atunci când jucau cu Steaua Roșie sau Partizan, formând un grup de “frați” pentru a putea să ne batem cu ei. Hajduk-Partizan, ‘90/’91: în acea perioadă oamenii deveniseră din ce în ce mai implicați în scena ultras pentru că puteau, prin intermediul ei, să-și afirme pasiunile naționale. Mulți au considerat Torcida drept o grupare sinonimă cu o organizație teroristă, mai ales poliția. În dimineața aceluia meci cu belgrădenii, poliția a descins la locuințele liderilor, reținându-i până la sfârșitul meciului pentru a evita incidentele. În toate stațiile și orașele pe care le traversam spre un anumit meci din deplasare, găseai un număr uriaș de polițiști pentru a preîntâmpina orice contact cu un alt grup ultras. După agresiunea sârbilor asupra Croației, în 1990, mulți dintre membrii Torcida, au ales să-și apere țara pe câmpul de bătălie. La sfârșitul anilor ‘90 și începutul anului 2000, după cinci ani fără să câștigăm un trofeu, Torcida s-a umplut iarăși de furie, dând naștere altor incidente, ca cel de la Sibenik, când meciul a fost întrerupt, și împotriva celor de la Dinamo, de fiecare dată având loc bătălii puternice cu poliția... Torcida și-a păstrat numele ca și istoria, de aceea în zi de meci, la Split, fanii adversi nu pot merge prin oraș decât furișându-se...”

La rândul lor, supporterii Stelei Roșii își împart supremația la capitolul fanatism cu ultrasii lui Partizan, într-una dintre cele mai ostile scene ultras europene, respectiv cea sârbească. Elitiști prin vocație și formație, sunt acceptați ca

atare, fără rezerve în zona de vârf a ierarhiei de către ultrasii europeni, criteriul de omologare constituindu-l radicalismul extrem exprimat în interiorul și în afara stadionului. Identificați actualmente ca Delije, denominația reprezintă un nume umbrelă sub care își găsesc adăpost numeroase grupări ultras ale Stelei Roșii, precum și suporterii obișnuiți din afara fenomenului. Structura organizatorică a acestor „delije” nu poate fi, în concluzie, decât descentralizată, cu subgrupuri autonome, cu libertate de expresie, fiecare brigadă amprentând cu prestația specifică peluza belgrădenilor.

Antologic pentru huliganismul iugoslav și sârbesc este meciul derulat între Dinamo Zagreb și Steaua Roșie Belgrad, care a avut loc la 13 mai 1990 pe stadionul Maksimir din Zagreb, meci marcat de incidentele derulate între Bad Blue Boys, respectiv fanii lui Dinamo Zagreb, și Delije, fanii Stelei Roșii Belgrad. Tensiunile dintre suporterii au escaladat pe fondul divergențelor etnice, în Croația având loc primele alegeri multipartid în aproape 50 de ani, politicienii care susțineau independența Croației câștigând majoritatea voturilor. Practic, după un al doilea tur de scrutin derulat la 6 mai, Uniunea Democrată Croată și Franjo Tuđman a câștigat alegerile, noua conducere militând pentru reorganizarea Iugoslaviei într-o confederație, spre nemulțumirea Serbiei lui Slobodan Miloševici, susținătoare efervescentă a sistemului comunist tradițional. În această conjunctură, câteva mii de “Delije” au făcut o deplasare care a rămas în istorie la Zagreb, conduși de Željko Raznatovici sau "Arkan". Deși înainte de începerea jocului au existat deja o serie de lupte în stradă între sârbi și croați, punctual culminant al incidentelor a fost atins în incinta stadionului unde fanii rivali au invadat terenul de joc, poliția fiind depășită de situație. În haosul creat, jucătorii lui Dinamo au rămas pe teren, implicându-se în incidente, marele jucător croat Zvonimir Boban lovind un polițist care a atacat un

suporter al lui Dinamo. Actul la propulsat pe Boban în statutul de erou național în Croația, jucătorul fiind suspendat de către Asociația de Fotbal Iugoslavă. Cert este că meciul s-a transformat într-o baie de sânge, o serie de voci susținând că incidentele au provocat ulterior războaiele care au dus la destrămarea Iugoslaviei. Evident se exagerează! Incidentele au fost un efect al tensiunilor etnice istorice dintre sârbi și croați și nu o cauză a declanșării acestora. Despre un preambul la conflictele militare ulterioare nu poate fi vorba, deoarece mecanismul războiului iugoslav a funcționat independent de incidentele dintre fani.

Dincolo de aceste aspecte rămâne certitudinea forței ultrașilor Svedei, în cadrul ultrasismului european, diacronia peluzei fiind prezentată în articolul de mai jos: *Anii '70 au adus primele întâlniri dintre suporterii dinaintea unui meci, în marea lor majoritate ținute în pub-ul White Town sau în piața Green unde se găseau suporterii din "vremurile de demult", dar și câțiva din cei mai în vogă "băieții de oraș". White Town-ul are o semnificație deosebită pentru suporterii lui Steaua Roșie, acela era locul unde se adunau, spuneau glume, discutau și își încălzeau vocile înainte de meci. În timpul călătoriei spre stadion, liderii erau cei care mergeau înaintea celorlalți, iar dacă din întâmplare se întâlneau cu vreun grup rival, aceștia erau mereu înfrânți și le erau capturate simbolurile. Când a fost finisată construcția acoperișului stadionului, cei mai fanatici dintre suporterii au decis să se mute în zona centrală a Peluzei Nord, acolo de unde pleacă "nebulia peluzei" chiar și în zilele noastre, așa cum este ilustrat și într-un graffitti: EPICENTRUL NEBUNIEI - PELUZA NORD... Sfârșitul anilor '70 au adus cu ei primele incidente mari, nu atât în stadion, cât și în afara lui, astfel că tradiționalele steaguri mari cu țevi groase au fost curând interzise, dar asta nu a oprit bătăile, mai ales cu marii rivali*

care erau negri de furie după ciocnirea cu noi. Aceștia încercau să ne insulte strigându-ne "Țiganilor", în timp ce noi le răspundem: "Suntem țigani, suntem cei mai puternici". În anii '80 a existat o mare afluență de fani ai fotbalului în întreaga lume - astfel că și în Peluza Nord s-au creat două grupuri mari de suporterii: Ultras și Red Devils. În vreme ce Ultras au adoptat un stil italian (cântece lungi și melodioase, artificii și coreografii) cei de la Red Devils se bazau mai mult pe stilul sârbesc (care se amestecă uneori cu cel englezesc) - beții crâncene, omorârea în bătaie a rivalilor și consumul de marijuana. Liderii acestor două grupuri au devenit liderii tineretului din Belgrad (destul de numeroși la stadion) și, datorită faptului că provocau des tulburări, ei au intrat deseori în conflict cu partidul comunist aflat la putere. Datorită numeroaselor incidente la care luau parte membrii ale celor două grupuri, aceștia erau deseori arestați de către poliție. La mijlocul anilor '80, Ultras și Red Devils au fost ajutați de un nou grup – Zulu Warriors. Aceste trei grupuri au format nucleul Peluzei Nord și, cu ajutorul altor brigăzi mai mici, precum Winners, Red White Angels, Brigade, Eagles, R. S. Clan, R. S. Army etc. au făcut oponenții să tremure. În această perioadă au avut loc un număr mare de deplasări în străinătate, prilej cu care suporterii belgrădeni și-au făcut amicitii, dar mai ales dușmani. Printre cele mai celebre deplasări se numără cele din Londra, Paris, Atena, Berlin, Milano, Barcelona și Madrid. Sfârșitul anilor '80 a însemnat și apariția puternică a naționalismului, suporterii Stelei Roșii declarându-se, conform tradiției lor, extremiști sârbi (cine știe ce consecințe putea avea o astfel de decizie), dar afirmau clar că cea mai importantă este Steaua Roșie, înainte de orice diviziune politică. În timp ce mai multe grupări de suporterii din Croația (sub acoperirea HDZ, partidul de guvernământ în Croația) făceau diverse "coalitii" (nici măcar asta nu i-a ajutat), "țiganii" au întărit cu fiecare ocazie afirmația că cei

mai mari rivali ai lor sunt suporterii lui Partizan, deși în marea lor majoritate erau sârbi. Pentru a demonstra că nu este sub stăpânirea nimănui și că poate gândi și singură, Peluza Nord servește drept exemplu pentru ceilalți. Într-o perioadă în care politica pătrunsese adânc pe stadioane, iar suporterii lui Steaua Roșie erau aproape să pățească ceea ce au pățit suporterii croați, care deveniseră o ramură a unui important partid politic, s-a ținut o întâlnire a tuturor grupurilor din Peluza Nord având un singur scop: nici un alt nume în afară de Steaua Roșie, Belgrad și Serbia nu își găsesc locul pe stadioane. Această regulă se aplică și azi, deși suporterii se folosesc de fiecare ocazie pentru a-și arăta credințele politice. Imediat s-au deschis centre de informare pentru fani și, de asemenea, și un magazin cu arsenalul suporterilor (șepci, fulare, postere, tricouri, casete audio, etc.). De asemenea existau și locuințe unde se organizau întâlniri și apăruseră primele legitimații de membru. Din prima zi când s-a format, Delije a declarat că dorește să devină un grup modern european, ceea ce avea să se adevărească în scurt timp. Desigur că bătăile cu fanii lui Partizan și cu fanii croați erau inevitabile. În aceste incidente “cea mai tare brigadă”, Delije, nu ieșea niciodată înfrântă. Disponibilitatea lor la incidente, în numele Stelei Roșii și a Serbiei, a fost demonstrată pe 13 mai la Zagreb într-o bătăie antologică cu suporterii locali, cei de la Bad Blue Boys și când întreaga Peluză Sud a stadionului Dinamo a fost distrusă. Desigur, memorabile sunt și încăierările cu celelalte grupări croate, cum ar fi Torcida Split (Hajduk Split). O nouă epocă pentru Peluza Nord începuse, deplasările în afară fiind din ce în ce mai dese și mai organizate. Devenise o absurditate să vorbești despre numărul celor de la Delije, deoarece acesta creștea de la meci la meci văzând cu ochii. Delije își găsise o “stea” și refuzau să îi mai dea drumul, o urmăreau în fiecare meci, fără măcar să viseze că aceasta îi va ridica la înălțimi cerești. În această perioadă,

o furtună puternică pornea dinspre Peluza Nord, iar uraganul numit Steaua Roșie făcea victimă după victimă prin Europa, neavând milă pentru nimeni. Într-un număr mare, cei de la Delije și-au urmat favoriții pe stadioanele din Zurich, Glasgow, Dresden, Munich și în finala din Bari. Cei care au participat la majoritatea deplasărilor afirmă că cea mai tare dintre ele a fost cea din Dresden datorită ciocnirilor violente cu forțele de ordine germane. Bătăia a durat câteva ore, timp în care suporterii i-au cam rupt, în cea mai mare parte. În returul semifinalei, cei de la Delije au creat o atmosferă incendiară folosind artificii deosebit de spectaculoase și susținându-și echipa într-un mod fantastic, astfel ajutându-i pe jucători să realizeze imposibilul și să se califice în finala Cupei Campionilor. Deja finala nu mai era un vis, devenise o realitate, iar avioanele, vapoarele, mașinile și bicicletele i-au purtat pe cei mai nebuni dintre fani - Delije din Peluza Nord, spre un singur loc - St. Nicola din Bari, Italia. În Bari toți și toate erau cu noi, cei din St. Nicola, Ciciolina și mii de suporterii din toate colțurile Yugoslaviei și din Europa. Iar Dumnezeu ne-a oferit ceea ce îl rugasem în fiecare clipă: Cupa Campionilor Europeni. Fanii lui Olympique Marseille au părăsit stadionul în lacrimi, mare parte datorită înfrângerii echipei lor, iar alții datorită întâlnirii directe cu cei de la Delije - care după acest meci au adus în țară zeci de suveniruri de la fanii adverși. Câștigarea Cupei Campionilor nu a fost de ajuns pentru ambițiile noastre, astfel că pe 18 decembrie 1991 la Tokyo, Steaua Roșie i-a învins pe cei de la Colo-Colo din Chile, campionii Americii de Sud, și au fost numiți Campionii Lumii. În același timp cu câștigarea, de către Steaua Roșie, a laurilor europeni a venit și distrugerea fostei țări. În sezonul 1991/'92 federația internațională interzice echipelor de club iugoslave să-și dispute meciurile pe teren propriu, astfel că Steaua Roșie i-a găzduit pe cei de la Portdown în Szeged, pe Anderlecht la Budapesta, și pe Panathinaikos și Sampdoria la

Sofia. În ciuda războiului, a sărăciei și a granițelor închise, cei mai fanatici suporteri din lume - cei de la Delije - au urmat echipa în toate meciurile, bătându-i pe toți cei care le ieșeau în cale. Suporterii lui Genoa nu vor uita prea curând ciocnirile cu cei de la Delije, la fel și alb-verzii din Atena. Războiul venise pe fondul destrămării fostei țări. Spiritul național al sârbilor a adus pe mulți din Peluza Nord pe front, pentru a-i apăra pe sârbii din Republica Srpska și pe sârbul Kraina din a fi măcelărit de cuțitul Ustashi (croat). Legenda suporterilor Stelei Roșii care și-au dat viața pentru mama-Serbia va rămâne veșnic în memoria celor din Peluza Nord. În momentul în care sancțiunile au luat sfârșit, lucrurile s-au îmbunătățit puțin. Tineri de 18-25 de ani au apărut în centrul atenției, după ce câștigaseră experiență pe stadioanele din Serbia și Muntenegru. Vechii suporteri au continuat să se întoarcă. Stilul celor de la Ultras devenise din ce în ce mai popular, deoarece numele de Delije ajunsese sinonim pentru fiecare supporter al Stelei Roșii, iar cei mai adevărați fani își vor dori mereu să se diferențieze de ceilalți. Toate meciurile din deplasare se bucurau de o prezență numeroasă, iar dragostea pentru Steaua Roșie nu s-a oprit la fotbal, ci s-a extins și la baschet, handbal, volei, polo. Prima deplasare în străinătate pentru noua generație Ultras a fost la 15.10.1995, când echipa de handbal Steaua Roșie a jucat la Gyor în Ungaria, acolo unde un autobuz cu ultrași a însoțit echipa. Un an mai târziu, aproximativ 200 de fani din Serbia și mii de sârbi care munceau în Europa de Vest, au susținut pe Steaua Roșie în meciul cu Kaiserslautern. Buna cooperare dintre club și ultrași a făcut ca 1.500 de fani să-și urmeze clubul în meciul cu Barcelona - dintre care 100 de suporteri finanțați de club în deplasarea lor din Catalonia. În jocurile de la Kaiserslautern și Barcelona s-a dovedit că Ultras reprezintă un grup care nu are nici o problemă în a călători în străinătate pentru a-și susține echipa iubită, în ciuda problemelor din Iugoslavia.

Ciocnirile cu polițiștii nemți și spanioli au dovedit că “țigani” sunt foarte perspicace în incidentele în care e necesar acest lucru. Coregrafiile din meciul cu nemții, dar mai ales Barcelona au demonstrat încă o dată excelența noastră organizare. Nici un grup din Europa nu se poate mândri cu faptul că au făcut patru coregrafii diferite în patru colțuri ale stadionului - așa cum au făcut “țigani” în meciul cu Barcelona. Multe reviste de specialitate dedicate fanilor, au oferit spații largi celor de la Delije, deoarece și-au dat seama că suntem în topul ultra european. Patru ani lipsiți de prezența în Europa nu au fost de ajuns pentru a-i slăbi pe cei de la Delije. Din contră, în sezonul 1996/’97 organizarea Peluzei Nord chiar s-a îmbunătățit și mai mult referitor la coregrafia din ce în ce mai dese, meciurile din deplasare, rechizitele pentru fani și apariția a multor subgrupuri ultras, printre cele mai semnificative numărându-se Ultra Boys, Red Boys, Brigade, North Army, Kenjaj, Lunatics, Iron Boys, Goblins, Red Evil, Heroes... Multe din aceste grupuri mai mici s-au unit pentru a forma una din cele mai puternice brigăzi de acțiune, Belgrade Boys. Incidentele create de ei erau renumite chiar și înainte de această uniune. Lumea încă mai vorbește despre faimoasele ciocniri cu cei de la United Force (fanii lui F.C. Rad Belgrad, cei mai puternici noi-veniți pe scena huliganilor sârbi), când în sezonul 1996/’97 400 de huligani s-au luptat, trei dintre ei au fost serios răniți de lovituri de cuțit, iar 22 dintre ei au fost arestați, Delije câștigând acea bătălie. Apoi au urmat bătăile din Novi Sad cu cei de la Red Firm (suporterii Vojvodinei) și ciocnirile cu fanii lui Zemun, atunci când trei dintre aceștia au sfârșit în spital suferind răni grave. Cei de la Belgrade Boys au făcut și ei câteva incidente, care pot fi încadrate în capitolul “noi modalități de a fi huligan”, cum ar fi: ambuscada creată într-un întreg tren plin cu cei de la Grobari care veneau la un derby în Belgrad, când circa 40 de Belgrade Boys s-au luptat cu fanii puși pe fugă ai lui Partizan.

Bătăile cu cei de la Grobari au fost și vor fi mereu evenimentul principal din viața alb-roșie a celor de la Delije. În acest an, trei incidente majore au avut loc împotriva lor. Primul dintre ele s-a petrecut în timpul meciului de fotbal când cei de la Grobari au lansat artificii-rachete din Peluza Sud, unu dintre ele lovindu-l pe un băiat de 16 ani din Peluza Nord a lui Delije, care a murit pe loc. După aceasta forțele de ordine au interzis folosirea materialelor pirotehnice la meciuri de fotbal, pedeapsa fiind de trei luni pentru fiecare artificiu. Bineînțeles că celor de la Delije nu le-a păsat prea mult de noua lege și au continuat să folosească tot felul de materiale pirotehnice peste tot. Suporterii Stelei Roșii au fost și vor fi întotdeauna împotriva comunismului. Chiar și acum când abuzurile poliției sunt din ce în ce mai greu de suportat, cei de la Delije continuă cu stilul lor: cântece, coregrafii și incidente... În sezonul 2000/2001 cei de la Delije au trecut prin cea mai mare încăierare cu poliția din istoria lor. Aceasta a avut loc în timpul meciului cu Torpedo (Georgia) în cadrul calificărilor pentru Champions League. Ciocnirile cu poliția au pornit în minutul 35 și au durat aproape o oră și jumătate!!! Rezultatul ? 13 jandarmi au fost serios răniți deoarece au încercat să impună pacea prin forță în Peluza Nord. Alte incidente au avut loc în luna mai a anului 2000. După cel de-al doilea meci din play-off-ul campionatului de baschet cu principalii noștri rivali Grobari (în traducere “Gravediggers”) de la Partizan, care ne-au așteptat în apropierea uneia din cele mai mari stații de autobuz din oraș, circa 30-40 dotați cu pietre, bâte etc.. Dar tinerii Belgrade Boys au trimis informatori în oraș și după ce au adunat informații despre unde se află cei de la Grobari, Belgrade Boys i-au înconjurat în jurul stației de autobuz și apoi a început lupta. De fapt nici nu a fost o luptă, deoarece oponentii noștri s-au speriat când au văzut aproximativ același număr de alb-roșii ca și ei, dar venind din toate părțile. După câteva minute în care pietrele veneau din toate direcțiile,

Delije au aprins câteva torțe și au pătruns în mijlocul celor de la Grobari bătându-i pe toți. După ce aceștia au fugit, cei de la Belgrade Boys i-au urmărit prin oraș chiar și cu mașinile. După numai două zile, la cel de-al treilea meci din play-off, cei de la Grobari s-au strâns din nou în fața unui supermarket, în număr de circa 70-80 toți cântând și bând, iar tinerii noștri (da, din nou cei de la Belgrade Boys), aproximativ 40, au aprins torțe și cu bâte de lemn în mână au intrat în ei. Zece Grobari au fost răniți, restul fugind de la locul incidentului.

Din articolul de mai sus se desprind câteva concluzii, care ne fac să credem că Multiplul sârbesc și iugoslav reprezintă o formă de subcultură ultras independentă total de oricăre formă de tutelă a Unului italic. Faptul că suporterii au făcut deplasări pe banii clubului sau că în luptele de stradă se foloseau bâte și arme albe nu reprezintă un aspect declasat al fenomenului, ci o realitate constantă întâlnită într-o anumită etapă de evoluție a fenomenului ultras. Oricum excerptele surprind aspectele definitorii ale subculturii în arealul ex-iugoslav. O posibilă alteritate balcanică nu mai poate fi pusă în discuție datorită acțiunilor catalitice ale acestora, iar fasonarea fenomenului în stil propriu este evidentă din perspectiva „apoftegmologilor” forumurilor ultras.

Grecii și portughezii pe scena ultra europeană

Analiza exhaustivă a fenomenului ultra presupune, din perspectivă proprie, o gamă diversificată de peisaje expuse cititorului. Acest procedeu stilistic, dacă nu descifrează structura poliedrică a mișcării, atunci cel puțin îl simplifică. Amplitudinea dintre variațiile produselor implementării continentale a fenomenului este imposibil de măsurat. Clasificarea sau declasificarea este impardonabilă pentru un cercetător, metodă anacronică științific în virtutea faptului că informațiile sunt sărace, expozeurile ultrașilor subiective și/sau superficiale, iar o arheologie cu o finalitate comparativă este practic, și în acest caz, imposibil de efectuat. Pe de altă parte excerptele au rolul fundamentării temeinice a unei viziuni lenticulare prin care va fi proiectat ultrasismul românesc.

Printr-o introspecție sumară, scena ultra greacă și cea portugheză sunt antagonice oarecum geografic, nu însă ca și trăire ultras. Grecii nu excelează la capitolul *un alt prototip de ultras*, deși se pare că încadrarea tipologică în categoria ultra le displace. Datorită rivalității istorice greco-italiene și formației filo-britanice a societății grecești, ultrașii eleni se identifică cu huliganii, comportamentul lor în tribune fiind cu toate acestea ca și cel al unor autentici ultrași. Scena greacă excelează intrinsec prin violență. Suporterul grec din Atena sau Salonic se înscrie, din această perspectivă, în același evocat grup elitist al ultrașilor europeni. Renumele lor nu mai trebuie reconfirmat, istoria violențelor stradale clădind o faimă care amprentează cu aura fanatismului extrem tribunele grecești. *Suporterii greci nu se consideră ultrași, ci mai degrabă "hooligani" (după cum spunea și Philippe Broussard în cartea sa "Generation Supporter": official hooligan). Grecii se aseamănă în foarte multe privințe cu argentinienii. Ceea ce este important de știut este faptul că în interiorul stadionului nu există niciun fel de organizare, deci nu există lideri care să dea tonul. Și asta se*

85

simte la cântece și se vede la aprinderea torțelor. Acestea din urmă nu sunt aprinse într-un loc stabilit dinainte în tribune, ci cam peste tot. Pe scurt “cine are torțe le aduce la stadion și le aprinde”. Deci organizarea lasă un pic de dorit și ceea ce este bizar este faptul că grupuri există și chiar în număr mare. Unele grupuri ajung chiar și la 400 de membri. Odată ce stadionul erupe și apar incidentele, toți suporterii participă la acestea (o cauză des întâlnită în apariția violențelor sunt arbitrajele). Media de vârstă a suporterilor este destul de ridicată. Politica este foarte răspândită în rândul suporterilor greci. În ceea ce privește politica, trebuie știut că aproape toate grupurile sunt alcătuite din simpatizanți ai mișcărilor naționaliste radicale, cu marea excepție care se numește AEK. Aceștia din urmă sunt cei mai huliți datorită faptului că sunt susținuți de comunitatea turcilor din Grecia. De asemenea, anumite sub-grupuri își trag denumirea din numele unor grupuri patriotice de dreapta (PAOK și Olympiakos). Trebuie știut că cele mai multe grupuri au secțiuni și în afara Greciei. Original 21 ai lui AEK are secțiuni active în Londra, București, Australia și New York (această secțiune are chiar și o fanzină). Același lucru este valabil și pentru Olympiakos (care are o secțiune în Belgia, la Bruxelles). Bineînțeles că unele meciuri sunt mai încinse decât altele: Panatinaikos - Olympiakos este cel mai bun exemplu, urmat de derby-ul din Salonic, Aris - PAOK. Mai trebuie menționate fără doar și poate meciurile PAOK - Olympiakos, AEK - Olympiakos. De remarcat că majoritatea grupurilor se tem să facă deplasarea la Pireu, în fieful celor de la Olympiakos. Exemplul grăitor este cel al suporterilor lui PAOK (de altfel foarte bine cotați) care nu prea au curajul să meargă! La nivel de înfrățiri, nimic spectaculos de remarcat. Cei de la AEK sunt înfrățiiți cu cei de la Commando Ultra OM (și doar cu aceștia), Olympiakos cu cei de la Steaua Roșie Belgrad, iar cei de la Panatinaikos cu cei de la Barcelona. Grecii sunt oricând dispuși la violență. Cel mai

bun exemplu: un grup se intersectează cu altul (rival), pe autostradă. Primul grup oprește autocarul și atacă, îi scoate pe rivali din autocar și apoi îl incendiază. Alte "ocupații": le place să intre în conflicte cu forțele de ordine, să "dărâme" stadioane și să agreseze arbitrii. Majoritatea numelor acestor grupuri reies din numărul porților de acces spre sectoarele în care suporterii stau (ex: Gate 7 Olympiakos). Cele mai cunoscute grupuri grecești: Olympiakos: Gate 7, AEK: Original Gate 21, Panathinaikos: Gate 13, Mad Boys, Green Cockneys, PAOK: Gate 4, Aris: Super 3, Panionios: Panthers Gate 3, OFI Creta: Snakes Gate 4, Iraklis: Papași Club Gate 13. În completare, fără a mai analiza relația cauză-efect, generatoare de nuanțări, în condițiile în care pasajul a fost preluat de pe un site ultra dintr-o serie de alte comentarii, reproducem postarea lui PAOKtsis, care face următoarele precizări, pertinente cel puțin în aparență: "Singurul fan club al unei echipe grecești aflat în capitala României este cel al băieților de la PAOK Bucharest. Vorbind despre fan-cluburi, tot PAOK domină și la acest capitol, cele mai reprezentative și active fiind (Melbourne Boys - Australia, Stuttgart PAOK Club - Germania), urmate de multe altele, atât în Europa cât și în Statele Unite. La capitolul înfrățiri, pe lângă înfrățirea dintre OSFP și Steaua Roșie Belgrad există și mult mai strânsă legătură dintre PAOK și Partizan Belgrad, legați nu numai de asemănarea culorilor simbol ale cluburilor, dar și de originea ortodoxă a simpatizanților. Deplasările în interiorul Atenei sunt interzise atât la fotbal (anul 2003) cât și la baschet (anul 2007) din cauza luptelor ce s-au dat între fani, soldate cu decese. Despre cei ce țin capul de afiș când vine vorba de deplasări în orașele rivale, aici amintesc doar liderul incontestabil... PAOK Salonic. Sunt singurii fani ce se deplasează la fiecare meci disputat împotriva celor de la Panathinaikos ai AEK, cel puțin 3.000, despre meciul cu Olympiakos existând problema securității greu de asigurat, dat fiind că stadionul nu este atât de mare precum cel Olympic.

Olympiakos dispune de un număr mare de abonați, iar zona tampon ce ar trebui lăsată între cele două galerii nemulțumește mulți dintre fanii roșiiilor, de aici preferința fanilor PAOK de a nu face și această deplasare în detrimentul unui număr mai mic de fani. Despre cei ce reușesc în schimb să ajungă pe Toumba la Salonic, puțin de spus! Ultimii temerari au fost în anul 2004, fanii lui Olympiakos și AEK, fiecare dintre ei nu în număr mai mare de 400. Primirea ostilă la intrarea în oraș cât și în împrejurimile stadionului a dus la încetarea oricărei grupări din Atena să mai facă deplasarea. Singurii care mai poposesc în continuare pe Toumba sunt fanii lui Aris Salonis și Iraklis Salonic. O opinie care în fond susține ideea alunecării înspre violență a subculturii grecești.

Analiza cronologică a grupărilor de suporteri eleni debutează, conform unui articol publicat pe internet, cu anul 1966 când apare Gate 13 la Panathinaikos, în 1976 acționa Gate 4 la PAOK Salonic, în 1981 - Gate 7 (Olimpiakos Pireu), Ierolohites (Aris FC), în 1982 - Original Gate 21 (AEK Athènes), Gate 1 Monsters (AEL Larissa), în 1983 - Panthères (Panionios), în 1986 - Snakes 4 (OFI Crete), în 1987 - Fentagin Peristeri (Atromitos), în 1988 - Super 3 (Aris FC), în 2003 - Krites 4 (OFI Crete), în 2007 - Gate 10 (Iraklis), pentru ca în 2009 grupările Black Army și Black Warriors (OFI Creta) să închidă lista pușinelor brigăzi grecești trecute în revistă.

Un alt excerpt are pretenția că reflectă exhaustiv incidentele importante din fotbalul grec. Pasajul se înscrie în dorința autorului de a contura experiența șocantă și excitantă a surprinderii cititorului, fără instaurarea ca preambul a unei arii tranziționale, respectiv un pasaj, care să amortizeze șocul expunerii. Desigur dimensiunea *in crescendo* a violenței, chiar latente, din ultrasismul grec nu poate fi surprinsă scriptic printr-o enumerare de evenimente. O arheologie sinonimă a fenomenului ultra albanez sau al celui norvegian de pildă, ar produce același impact asupra cititorilor. Totuși, pentru 88

conformitate, reproducem această evocare diafană a incidentelor, intervalul temporal, analizat de către autorul comentariului reprodus mai jos, fiind cuprins între 1980-2002: *În Grecia, poate mai mult ca oriunde altundeva, granița ce-i separă pe ultrași de huligani tinde să lipsească aproape cu desăvârșire. Pentru început ne-am oprit asupra suporterilor clubului cel mai galonat din fotbalul elen: Olimpiakos. Principalele grupuri sunt: Misfits, Porto Leone, Gate 7 și Red White Army. Bineînțeles că în afară de acestea patru, există și multe grupuri de dimensiuni mai mici. Numărul suporterilor afiliați este de ordinul miilor. În deplasările obișnuite merg de obicei în jur de 5.000 de fanatici, dar au existat și deplasări de 10.000. Totuși, la meciurile mai importante (de exemplu, cele cu Panathinaikos) nu primesc decât 3.000 de bilete (din motive de securitate).*

Principalii rivali ai celor de la Olimpiakos sunt Panathinaikos, urmați de PAOK și AEK. Alți adversari sunt Aris, OFI, Ionikos, dar nici unii dintre aceștia nu și-a câștigat respectul "granzilor". Singura prietenie este cea cu sârbii de la Steaua Roșie. Iată o scurtă descriere a celor mai importante victorii ale huliganilor alb-roșii:

1980: Appolon - Olimpiakos: Invazie a terenului care a necesitat intervenția forțelor armate (fiindcă poliția nu a reușit să facă față);

1981: Olimpiakos - PAOK (finala cupei): incidente în care au fost implicați mai mult de 3.000 de fanatici de ambele părți;

1985: Huliganii lui Olimpiakos i-au atacat pe fanii lui PAOK în Alamana (pe autostradă). Aceștia din urmă au reușit să se adăpostească în câmpurile din jurul autostrăzii. S-a făcut uz de cocktail-uri Molotov și de torțe pentru a incendia autocarele.

1988/'89: Olimpiakos - PAOK: Mulți polițiști răniți în urma confruntărilor ce au precedat meciul.

1988/'89: Heraklis - Olimpiakos: Din nou lupte dure cu forțele speciale la fel ca și la deplasarea de la Panathinaikos.

1989-1990 Olimpiakos - PAOK: Invazie a terenului înainte de începerea jocului, urmată de un adevărat asediu asupra sectorului oaspeților.

1989-1990: Olimpiakos - Panathinaikos: Polițiștii sunt evacuați din "Gate 7" (unul dintre sectoarele stadionului).

1990-1991: Olimpiakos - AEK: Cele două grupări au luptat împreună(!) împotriva poliției. Incidentele, desfășurate pe străzi, au durat mai multe ore.

1990-1991 Olimpiakos - Athinaikos: Meciuul a fost întrerupt din cauza unei invazii. Printre victime au fost și unii dintre jucătorii oaspeți. Invazia a fost urmată de noi lupte cu poliția.

1991-1992 Olimpiakos - PAOK: Din nou incidente cu poliția, atât în interiorul cât și în exteriorul stadionului.

1993-1994 Olimpiakos - PAOK (basket): Lupte puternice atât în sală, dar și afară cu fanaticii lui PAOK dar și cu poliția.

1995-1996 Panathinaikos - Olimpiakos: Au incendiat sectorul rezervat oaspeților.

1997-1998 Ionikos - Olimpiakos: Invazie a terenului (din partea ambelor echipe), urmată bineînțeles de incidente.

1998-1999: PAOK - Olimpiakos: Cei 5.000 de fanatici care au făcut deplasarea la Salonic s-au luptat pe tot parcursul meciului cu "hooliganii" lui PAOK.

1999-2000 AEK - Olimpiakos (cupa): Un autobuz care transporta la meci fanii lui AEK a fost incendiat pe autostradă.

2000-2001 Panathinaikos - Olimpiakos: 3.000 de scaune (toate din sectorul oaspeților) rupte și aruncate fie spre poliție, fie spre adversari.

2001-2002: Ionikos - Olimpiakos: O nouă invazie a terenului. De data asta doar din partea alb-roșilor, invazie ce s-a soldat cu furtul tuturor steagurilor de gard ale gazdelor. Și la ultimele două derby-uri desfășurate pe terenul celor de la Panathinaikos au avut loc incidente grave. Cele mai puternice incidente din ultimul timp au avut loc în mai 2002, atunci când Olimpiakos a câștigat cel de-al șaselea titlu consecutiv:

fanaticii veniți la aeroport pentru a-și întâmpina echipa au devenit ținta poliției, care i-a atacat cu gaze lacrimogene. În replică, mai multe sute de huligani au intrat în aeroport, punându-i pe fugă pe ”porci”. În incidente, 10 polițiști au fost grav răniți. Ca o concluzie, se impune menționat faptul că “scena fanaticilor” eleni este poate cea mai deosebită din Europa, atmosfera de pe stadioanele grecești aducând mai degrabă cu cea din stadioanele sud-americane.

Portugalia, la rândul ei, cu statutul de latinătate marginală, statut transpus și în mișcarea ultras, nu reprezintă neaparat un element de referință pentru ultrașii autohtoni. Din acest motiv, peninsula iberică, ca un tot unitar, este oarecum ignorată ca un posibil punct de reper pe forumurile și site-urile de profil mioritice. Totuși subcultura iberică este definită indiscutabil de dinamism, ce reiese măcar prin prisma faptului că spaniolii au fondat un număr consistent de brigăzi, de la începuturi, până în prezent. Astfel în 1975 apare Biris Norte la FC Sevilla, brigadă care se pare că reprezintă Unul spaniol, un Unu inevitabil definit de pluralism, astfel că în 1980 apare Ultra Sur la Real Madrid. Observăm un început oarecum ezitant la nivelul implementării fenomenului în Spania. Doar două brigăzi fondate în cinci ani susține temeinic această afirmație. În anii '80 însă, precum și în perioada de după, cu limită temporal anul 2010, fenomenul ultras iberic este indiscutabil unul crescendo, vivace, dinamic, o subkultură care și-a găsit propriul drum, unul național bine conturat în cadrul tabloului ultras european, astfel că numărul grupărilor ultras spaniole crește vertiginos până în 2010. Ulterior anului 1980 evocat, ca un răspuns la fondarea brigăzii SUR de către fanii Realului din Madrid, în 1981 marii lor rivali din Catalonia au pus bazele grupului Boixos Nois care reprezintă desigur și în prezent clubul FC Barcelona. În același an mai apar grupurile Ultra Boys (Sporting Gijon), Peña Mujica Taldea (Real Sociedad), pentru ca în 1982 să fie fondate Frente Atletico

(Atletico Madrid), Herri Norte Taldea (Athletic Bilbao), Brigadas Amarillad (Cádiz CF), Gaunas Sur (Logroñés), Abertzale Sur (Athletic Bilbao), Jove Elx (Elche CF) și Gaunas sur (Club Deportivo Logroñés). În 1983 s-au pus bazele grupurilor Ultra Yomus (Valence CF), Frente Onuba (Recreativo de Huelva), în 1984 apar Ultra Violetas (Real Valladolid), în 1985 - Brigadas Blanquiazules (Espanyol de Barcelone), Ultra Naciente (Unión Deportiva Las Palmas), Ultra Levante (Levante UD), în 1986 - Ligallo Fondo Norte (Real Saragoza), Supporters Sur (Bétis Sévilia), Frente Bokerón (Málaga), Juventudes Verdiblancas (Racing Santander), Celtarras (Celta Vigo), Frente Blanquiazul (Club Deportivo Tenerife), Frente Orellut (Club Deportivo Castellón), Frente Norte (SD Ponferradina), iar în 1987 - Riazor Blues (Deportivo La Corogne), Indar Gorri (CA Osasuna), Frente Orellut (Club Deportivo Castellón). Anul 1988 este, conform aceleași surse enciclopedice virtuale, unul steril, nefiind consemnată apariția vreunei grupări pe scena ultra spaniolă. Momentul de *relache* se încheie în 1989, an în care au fost înființate brigăzile Suppors Barna de către fanii lui Betis, Brigadas Blancas la Albacete, Brigadas Alcalainas (Real Sociedad), Frente Amarillo (Villarreal), procesul având ulterior continuitate până în anul 2006, astfel că în 1990 apare Komandos Verdes la Club Deportivo Toledo, în 1991 apar Kolectivo Sur (Xerez), Força Llevant (Levante UD), Sang Culé (FC Barcelona), Peña Juvenil Españolista (Espanyol Barcelona), Fossa Garraconi (Real Valladolid), în 1992 - Bukaneros (Rayo Vallecano), Orgullo Vikingo (Real de Madrid), Legiones Sur (Mérida UD), în 1993 - Brigadas Charras (UD Salamanca), Brigadas Blanqui Verdes (Córdoba CF), Hooligans Valles (FC Sabadell), Ultra Tala (Talavera CF), în 1994 - Symmachiarrii (Real Oviedo), Eztanda Norte (Deportivo Alavés), Gol Gran (Valence CF), Norte Trompetero (Cádiz CF), Commndos Azules (Getafe), Boinos Grocs

(Villarreal), în 1995 - Fossa Garrafoni (Real Valladolid), în 1996 - Infierno Pacense (Badajoz), Borratxots (Villarreal), în 1997 - Resaca Castellana (Burgos CF), Frente Rojillo (Numancia), Orgullo Numantino (Club Deportivo Numancia), în 1998 - Area Blanquiazul (Club Deportivo Leganés), în 1999 - Supporters Mallorca (Mallorca), în 2000 - Colectivo 1932 (Real Saragoza), în 2001 - Curva RCDE (Espanyol Barcelona), Malaka Hinchas (Málaga), în 2002 - City Boys (Atletico), în 2003 - Infierno Azuilillo (CD Linares), în 2004 - Estel Groc (Villarreal CF), în 2005 - Curva Panadero (Real Murcia), Sección Kolokón (Granada CF), în 2006 - Orugullo Lagarto (Real Jaén), în 2008 - Curva Sur Hércules (Hércules Alicante), punând punct final procesului de fondare al brigăzilor pentru perioada analizată deoarece, în anii 2009 și 2010, conform *wikipendiei*, nu au mai apărut alte grupuri ultras în Spania. Conform informațiilor de mai sus, am fi tentați să spunem că subcultura spaniolă atinge deplina maturizare la finele anilor '90, etapă marcată de stabilitate, astfel că în primul deceniu al mileniului III au fost fondate doar nouă grupuri ultras, prin comparație cu una mai mult decât sunt consemnate în 1986 în calendarul ultras spaniol.

În Portugalia la rândul ei, Benfica, Sporting sau F.C. Porto se bazează pe susținerea unor grupări ultras importante. Mișcarea ultras portugheză nu face rabat de la ansamblul de principii generale. Fenomenul vest-iberic este descris, printr-un excerpt cu nuanțe introspective, ca încadrându-se în parametri ceruți de pretențiile mișcării pentru ca fenomenul portughez în sine să fie gratulat cu respect. Oricum, granzii Portugaliei joacă meciuri cu grad maxim de risc, iar preludiile și postludiile meciurilor sunt marcate de violență. Excerptele, puierile datorită traducerii, reflectă câteva aspecte ale teatrului de operațiuni ultras portughez: *În Portugalia sunt ceva grupuri iar câteva dintre ele sunt foarte bune. Marea majoritate au un stil similar celor din Italia, un stil*

ultras.Echipele mai mari au grupurile mai mari și mai bune.. După cum probabil știți, în Portugalia sunt trei cluburi mai mari care sunt destul de organizate și cunoscute în toată Europa: Benfica Lisabona, F.C. Porto și Sporting Lisabona. Benfica are trei grupuri ultras:

No Name Boys- cel care a scris articolul nu îi prea apreciază, stilul lor semănând cu o combinație între stilul ultras și stilul suporterilor din Turcia/Grecia. Sunt destul de dezorganizați și au o reputație proastă după ce un membru de-al lor a ucis un fan Sporting la finala cupei din 1996. Sunt doar umbra a ceea ce erau; numărul exact al membrilor nu se știe, sunt între 2.000-3.000 la meciurile importante. La început erau 8.000.

Diabos Vermelhos (în traducere "Dracii Roșii") - sunt un grup într-adevăr ultras, respectați și cunoscuți în străinătate. Au făcut spectacole deosebite și au materiale bune. Au probleme cu No Name Boys pentru că Diabos au o tendință politică de dreapta și No Name Boys au o mulțime de negri. Cele două grupuri stau în sectoare separate iar în sezonul trecut poliția trebuia să aibă grijă ca în deplasări să nu izbucnească bătăi între ei. Spun că sunt 2.500 de membrii, dar cel care a scris articolul se îndoiește de acest lucru.

Gruppo Manks - grup mic, elitist, sunt în jur de 40 de membri, nu acceptă noi membri. Au materiale foarte bune. La început au aparținut de Diabos Vermelhos dar s-au despărțit cu ceva timp în urmă.

Sporting Lisabona - anul trecut avea două grupuri mari, acum a apărut și al treilea.

Juventude Leonina (Juve Leo) - Până sezonul trecut erau cel mai mare, vechi (fondat în 1976), bun și organizat grup din Portugalia. Anul trecut au lansat un CD cu cântecele lor și s-a vândut foarte multe (40.000 copii - disc de platină). Au 3.000 de membri, dar până nu demult erau 5.000. Cântă mult și călătoresc și mai mult. Ultimul sezon nu au mai făcut coregrațiile obișnuite, motiv pentru care s-a produs o ruptură

în cadrul grupului, dar au folosit "fularele sus" și steagurile din plin.

Torcida Verde - grup organizat bine, cu 400 de membri. Fac foarte multe coregrafii, unele dintre ele foarte bune. Au o mentalitate bună.

Diretivo Ultras 21 - grup apărut în urma rupturii din *Juve Leo*; elita grupului *Juve Leo*, a plecat în urma conflictelor cu șeful grupului și a format noul grup. Au crescut enorm în acest an, numărul lor crescând rapid. Din câte am înțeles au apărut bătăi grave între membrii *Juve Leo* și *Diretivo* după unele meciuri.

FC Porto - fanii acestei echipe stau în Porto, al doilea oraș din Portugalia după Lisabona. Au două grupuri foarte bune:

Super Dragoes - grup bun, violenți când sunt provocați, călătoresc mult, cu mulți oameni. De obicei fac coregrafii bune când Porto joacă acasă cu *Benfica* sau *Sporting*. Sunt 2.000 de membri, dar mulți oameni li se alătură la meciurile importante. Sunt puțin dezorganizați. Au materiale foarte bune, pe care le vând cu ajutorul clubului.

Colectivo Ultras '95 (sau *Colectivo Curva Norte*) - grup recent, dar bun, au crescut mult datorită mentalității lor. Organizați, au materiale bune și au 500 de membri. Au făcut ceva coregrafii și sunt destul de cunoscuți. Sunt unele echipe medii, care au o masă de oameni compactă care vin la meciurile lor. *Boavista*, *Belenenses*, *Maritimo*, *Academica*, *Braga* și *Giumaraes* pot fi considerate echipe medii deoarece de obicei joacă în cupele europene și au mai câștigat ceva pe plan național. *Boavista* este, după cei trei granzi, a patra echipă a Portugaliei. Au crescut mult în ultimul timp (un titlu acum trei ani), la fel ca grupul lor, *Pantheras Negras* (*Panterele Negre*) - Grup de 250 de persoane, cam dezorganizat, fără multe materiale, sunt un grup cu multe persoane care vor să fie "la modă" fiind ultrași. A făcut câteva acțiuni bune, dar este loc de mai bine. *Belenenses* este o echipă

istorică în Portugalia, dar care a decăzut mult, necucerind nimic în ultimii ani. Grupul lor este Furia Azul. Au 250 de membrii care călătoresc mult. Un grup respectat, Supertifo a publicat un articol despre ei, cu materiale bune. Din ce am văzut, au acțiuni reușite. Înfrățiți cu Alma Salguerista. Maritimo Funchal - are un fan-club (Esquadrao Maritিনista) de oameni bătrâni și un mic grup ultras (Templarios). Au suportul tuturor locuitorilor din Insula Madeira, fiind unica echipă. Academica - au suportul tuturor locuitorilor din orașul lor (Coimbra). Au trei grupuri:

Mancha Negra - Printre cele mai bune grupuri din Portugalia, deși nu au foarte mulți oameni ca alții... Sunt 500 de oameni. Toată lumea din Portugalia îi respectă și admiră datorită mentalității lor. Sunt foarte organizați și în trecut au făcut coregrafii și au călătorit mult. Mai există fan-clubul Fans și grupul Cowboys, dar nu sunt importanți.

Braga - au grupul Red Boys - când echipa merge bine la fel face și acest grup, dar când lucrurile merg prost, ei parcă nu există. Sunt considerați ca fiind țărani și violenți.

Guimaraes are două grupuri:

Insane Guys - care este în prezent doar umbra a ce era odată (1.000 de oameni). Se pare că grupul lor este aproape de sfârșit. Sunt considerați a fi lași și țărani.

White Angels - un nou grup, cu o mentalitate diferită față de Insane Guys (grup fondat de aceiași oameni). Mai sunt și grupuri mici, cu 50-100 de oameni (o parte din aceștia cu o mentalitate ultras - printre care și autorul articolului). Ele sunt: Alma Salgueirista (Salgueiros), Ultras Auri-Negro (Beira Mar), Brigata Alvinegra (Varzim), Frente Leiria (Leiria), Santa Canalha, Ultras Santa (Santa Clara).

Acestea sunt câteva repere pur informative cu privire la scena ultras europeană parvenite de la constructorii acesteia sau de la actori. Fără a-și asuma calitatea de omniscienți, în spiritul educogen al articolelor ce aparțin exponenților mișcării,

enclavele entităţii fenomenului sunt prezentate desigur exclusiv pozitiv. Proiecţia mişcării surprinde şi evocă elemente comune pe care le propune excogaţiei. În termeni generali, radiografia fenomenului nu poate escalada anumite bariere, dictate de un soi de ecluziune a superficialităţii, izvorâte dintr-un studiu comparativ realizat între scenele ultras, după cum spuneam mai sus. Articolele de fond prezentate trasează suficient principiile evoluţiei mişcării ca să avem, cu emfază, pretenţia că portretizăm caracteristicile generale ale mişcării ultras.

II. Huliganismul în tribune și în istorie

Diacronia subculturii. Spațiul britanic ca matcă a huliganismului

Subcultura fanaticilor tribunelor nu este unitară ca mesaj, reguli, mod de manifestare. Alte curente precum huliganismul, ce înglobează conceptual, și nu numai, subculturi hibrid de tip hools și casual, respectiv hooltras, asupra cărora ne vom concentra ulterior atenția, se bucură de o largă răspândire în Europa fotbalistică. Diferențele de formă și de fond, în această paletă cromatică vastă de grupări, sunt esențiale. Observarea empirică extrinsecă, a etosului grupărilor, reprezintă un examen destul de dificil pentru cetățeanul obișnuit și, ca urmare, nuanțele care separă ultrașii de huligani tind să dispară din perspectiva ignorantilor. Uneori, diferite grupări, exponente ale peluzelor ultras europene, reprezintă și prezintă mixturi ultras-huliganice, edificate voluntar și chiar involuntar, deci neasumate, eventual negate vehement, de către personajele implicate, ca fiind o caracteristică, percepută din exterior, a etosului de grup, însă și acestor mixturi le va fi prezentată diversitatea, după modelul consacrat, adică cu ajutorul excerptelor.

Un articol expurgat de pe internet se referă tangențial la aspectele ce țin de diversitatea cromatică ale subculturilor adiacente fotbalului de pe bătrânul continent: *Diferența dintre ultrași și huligani îmi era destul de neclară în vremea când am început să frecventez peluza. Sunt sigur că în vremea aceea ('95-'96) puțini erau cei care vedeau clar această diferență. Lipsei de informație i se adaugă și o anumită "identitate îndoielnică" a supporterilor români. Deși majoritatea (dacă nu chiar toți) ne considerăm ultrași, unele dintre realizările cele*

98

mai de seamă țineau de incidente cu adversarii, furtul fularelor sau steagurilor. Și în cântece se întâlnea denumirea de "huligan" și, de fapt, presupun că pentru perioada de început „huligan” a fost folosit ca un sinonim, sau poate un superlativ, al lui „ultras”. Apariția, în 1998, a grupării Official Hooligans în peluza rapidistă nu a fost nici ea în măsură să clarifice lucrurile pentru că OH nu a fost niciodată altceva decât o grupare ultras. În ultima vreme, diferența a început să se facă simțită mai puternic: pe de o parte datorită mai bune difuzări a informației (prin internet, reviste, etc.), iar pe de altă parte datorită poliției și presei, care au încercat, în ultimii ani, să asimileze pe ultrasii huliganilor și să-i trateze ca atare. La nivel european, "filonul" huliganic e de proveniență britanică, dar la o adică și rădăcinile mișcării ultras tot pe acolo trebuie căutate pentru că primii ultrasii italieni erau mari admiratori ai suporterilor englezi. Până la sfârșitul anilor '80, englezii au rămas "maestrii necontestati ai genului", luptele de stradă și invaziile terenurilor rămânând o specialitate britanică. Totuși, legile dure adoptate în Anglia după tragedia de la Haysel, precum și reorganizarea stadionelor au dus, dacă nu la dispariția fenomenului huliganic, cel puțin la neutralizarea lui în Anglia. În aceste condiții, cele mai importante performanțe ale huliganilor englezi au fost legate mai ales de meciurile naționalei (Euro 2000, Polonia - Anglia, meciurile cu Germania...). În Germania, huliganii au precedat cu ani buni apariția primilor ultrasii (mijlocul anilor '90). Rivalitatea cea mai puternică a fost de-a lungul anilor cea cu Anglia, însă huliganii germani nu s-au dat înapoi nici din fața altor conflicte (Olanda...). Și aici legile represive și-au spus cuvântul, mișcarea huliganică fiind mult îngrădită. În fapt, la nivelul Bundesligii huliganismul lipsește cu desăvârșire, incidente având loc cu precădere în ligile inferioare. O altă țară în care huliganismul a înflorit e Grecia: aici, chiar de la începutul anilor '80, au avut loc puternice ciocniri între

suporteri ai echipelor rivale. Aceste lupte între fanatici sunt o caracteristică a scenei grecești, caracteristică care s-a păstrat până azi. Între timp mișcarea ultras găsește teren propice pentru dezvoltare în Franța, Spania, Iugoslavia (bineînțeles nu mai e cazul să menționăm Italia). Prăbușirea comunismului pune pentru prima oară în contact pe suporterii din răsărit cu cele două modele ale suporterilor occidentali. În țări ca Polonia, Cehia, Rusia, Belarus este adoptat (în etape diferite) modelul "hooligan", în timp ce în România și în Ungaria prinde mai bine moda de inspirație italiană, ultras. Iugoslavia constituie un caz aparte, ea fiind caracterizată de multă vreme de un stil propriu. Dar să le luăm pe rând...Țările fost sovietice și suporterii de aici sunt destul de puțin cunoscuți la nivel european, însă majoritatea echipelor mari au huligani care se luptă, de cele mai multe ori, în afara stadioanelor.

În Cehia, după dispariția Cehoslovaciei, este adoptat un stil care combină elemente huliganice și ultras, cu preponderență cele dintâi... Principalii huligani erau cei ai Slaviei Sparta, Bohemians Banik. După mijlocul anilor '90, poliția ia măsuri drastice împotriva huliganilor, ceea ce duce nu numai la dispariția acestora, dar și la un recul important al mișcării ultras. Polonia reprezintă un caz aparte: aici, de la început, modelul adoptat a fost cel "hooligan". În timp însă, huliganii polonezi au început să aibă din ce în ce mai mult și îndeletniciri de ultrasi. Momentan, Polonia are cea mai importantă scenă huliganică: grupări până în liga a 4-a. Ungaria a adoptat modelul ultras, un mare accent fiind pus pe coregrafia. Există totuși și o serie de grupări de huligani (ca cei ai lui Ferencvaros – care au un sector diferit față de al ultrasilor). Revenim la ideea de la care am plecat: diferența dintre ultrasi și huligani. Aceasta e evidentă: în timp ce primii doresc să se impună în fața adversarilor în primul rând prin coregrafia, torțe, fumigene și, per total, susținere, cei din urmă consideră că singurul mod prin care își poți demonstra

superioritatea față de adversarul tău este să fii mai puternic decât el. Această diferență principală e dublată și de altele legate de felul de a se îmbrăca (uneori huliganii renunță la orice fel de însemne ale propriului club - "casuals"), de steagurile pe care le folosesc (de obicei huliganii folosesc steaguri de mici dimensiuni cu numele echipei – mai rar cu numele unei grupări), etc. Totuși, în ciuda acestor diferențe destul de importante, există țări la nivel european unde bariera dintre ultrași și huligani practic nu există: huliganii sunt cei care realizează coreografiile, torciatele, etc, au steaguri lungi. Totuși asta nu-i împiedică să se lupte cu adversarii sau cu poliția (Polonia). În ex-Iugoslavia ultrașii nu-și consideră victoria întreagă fără o confruntare huliganică, astfel că nu există un meci Partizan - Steaua Roșie sau Dinamo - Hajduk care să nu fie însoțit de lupte de stradă sau invazii ale terenului. Grecia se înscrie și ea pe lista țărilor în care diferența dintre ultrași și huligani tinde să dispară. Ca o concluzie: indiferent de opțiunea pentru un model sau altul (sau de ce nu pentru ambele), aceasta trebuie urmărită cu fidelitate și coerență, fără renunțare la principii.

Prin prisma articolului rezultă că scena fanaticilor suporteri europeni exponenți ai subculturilor amintite este divizată și că paradoxal diferențele, altădată evidente, dintre ultrași și huligani tind să se estompeze, primii insinuându-se cu pași mici dar siguri și în țările nordice. Fără a anatemia tendințele înspre mixtură, materialul reflectă „poliedrismul” subculturilor fondate și promovate de fanaticii stadioanelor. Ambiguu în definirea barierelor, echivoc în enunțarea principiilor, articolul filtrat critic este neconcludent în etalarea și descrierea unui peisaj social de o asemenea amploare, oferind în schimb informații generale de calitate. Ca urmare, reprezintă o bună introducere în tentativa de a prezenta subculturile „hooligans”, “casual”și “hooltras”.

Curentul „hooligans”, ca fenomen asociat fotbalului, s-a afirmat, în forma sa modernă, în anii ‘60, complexitatea subculturii accentuându-se constant în deceniile următoare. Indisolubil legat de violență, huliganismul se bucură de intoleranța autorităților, care îl percep ca pe o tumoare a sportului rege. Extirparea elementului cancerigen se realizează inechivoc prin forță și prin opacitatea legislației. Asimilat și identificat concomitent ca exponent și ca motivație a incidentelor violente dintre suporterii, termenul nu are o definiție juridică precisă. Legea doar etichetează reprezentanții fenomenului, impută și acordă inapelabil statutul de fapte incalificabile unor acțiuni concrete.

Din punct de vedere lingvistic, conform DEX-ului, prin huliganism se înțelege „tulburarea ordinii și moralei publice prin manifestări care arată lipsă de cuviință sau de respect față de regulile de conviețuire socială, respectiv purtare, atitudine brutală, care denotă lipsă de cuviință, de respect față de regulile de conviețuire socială”. Dacă definiția este clară, relativ simplă, etimologia termenului în sine este controversată, afirmându-se mai multe teorii.

O radiografie compilatoare a huliganismului, desigur comprimată, evocă anul 1890 ca definitiv pentru geneza subculturii, deoarece Compact Oxford English Dictionary consideră că în anul respectiv un cântec la modă menționa numele unei familii de bătauși irlandezi, cu o rezonanță asemănătoare termenului. În această direcție trebuie precizat că acest cuvânt era denotația recognoscibilă a unei bande de infractori din Londra. Rookes Clarence, în cartea sa „Nights hooligan”, publicată în 1899, îl menționa pe Patrick Hoolihan, un irlandez din Southwark, care, prin brutalitatea sa, a băgat spaima în londonezi. Earnset Weekley, la rândul său, în cartea „Romantic”, publicată în 1812, amintea că huliganii au fost o familie de irlandezi din aceeași urbe obscură, Southwark. Oricum, în 1984, în rapoartele poliției londoneze se face

referire la o bandă de tineri din domeniul Lambeth, respectiv Boys Hooligans sau Boys O'Hooligan. Concluzia este că denomiñația de „huliganism” își trage etimologic seva de pe meleaguri irlandeze și, dacă acceptăm o altă variantă de teoretizare a provenienței cuvântului, respectiv irlandezul „houlie”, adică „sălbatic”, sau „Houlihan”, o familie irlandeză legendară pentru filozofia de viață, fundamentată pe valori ce încurajau violența, clan devenit ulterior O'Holohan.

În fine, o altă teorie presupune că termenul provine de la o periculoasă bandă de stradă din Islington, denumită Hooley. Cert este că, în 1898, ziarul „Daily Graphic” din Londra, descriind o crimă a bandei Boys Hooligan, comisă în domeniul Lamberth, utiliza, în descrierea abominabilei fapte, cuvântul „huliganism”. Termenului peiorativ în cauză i-a fost modificat ulterior sensul etichetând astfel persoane și grupuri de persoane, de regulă tineri, care s-au dedat la acte de vandalism fără noimă, provocând daune consistente, fără legătură cu hoția. Cuvântul este utilizat și de maestrul literaturii polițiste, Sir Arthur Conan Doyle, în 1904, acesta utilizând sintagma de „Huliganism fără sens” în cartea „Sherlock Holmes și cei șase napoleoni” și de autorul de romane științifico-fantastice H.G. Wells în 1909 în cartea „Tono-Bungay” în care menționează „Trei bărbați tineri, de tip huligan”. Ulterior, termenul a fost internaționalizat prin asocierea lui cu fotbalul.

Globalizarea lingvistică nu a evoluat concomitent cu expansiunea subculturii analizate. Bătăile dintre suporterii au marcat Europa fotbalistică, după cum am arătat, anterior anilor '60, decadă în care presa londoneză a definit, la propriu, fenomenul care a marcat fotbalul insular. Tabloidele doar au fabricat denomiñația brutalităților dintre fani, după ce acestea au devenit un fenomen social și nu au etichetat produsul efuziunii de turbulențe într-un stadiu incipient de dezvoltare a subculturii.

Violențele dintre suporterii, analizate disociaț de huliganism, au rădăcini istorice. O incursiune în trecutul istoric impune amintirea întrecerilor sportive antice din lumea greacă sau cele din societatea romană. Olimpiadele grecești, deși se desfășurau sub auspiciile păcii, stârneau pasiuni printre susținătorii rivali, o situație similară caracterizând și spectacolele dedicate luptelor dintre gladiatori derulate în cadrul imperiului roman, unde popularii și optimații, ce reprezentau partide rivale pe scena politică antică romană, precum și alte grupări antagonice din perspectiva simpatiilor, cartierelor sau statutului social, se răfuiu în apropierea arenei sau în tribunele acesteia. Evenimentele sportive antice au fost indisolubil legate de asemenea manifestări ale mulțimii. Furia acesteia nu se află într-o relație matematică cu timpul. Nu evoluează în funcție de gradul de dezvoltare al societății. Pur și simplu reprezintă o constantă a umanității, a cărei explozie este condiționată de un context favorabil.

Un cadru ideal de efuziune a tendințelor violente și a resentimentelor s-a înregistrat în 532 d.Hr., în Constantinopolul împăratului bizantin Justinian, eveniment istoric cunoscut sub numele de răscoala „Nika”. Practic, între zilele de 11 și 18 ianuarie, capitala Imperiului Bizantin s-a confruntat cu o explozie de ură socială, declanșată în urma unui eveniment sportiv, respectiv o cursă de cai desfășurată la celebrul hipodrom al urbei.

Analizând cauzele revoltei, observăm că erau prezente toate ingredientele necesare unei turbulențe sociale. Astfel, existau două grupări de suporterii rivale, numite în epocă *deme*, care erau organizații cetățenești pe cartiere, cu valențe politice, respectiv *albaștri*, pe de o parte, și *verzii*, pe de altă parte. Alături de amintitele *deme*, mai acționau în Constantinopol și alte grupări, mai puțin influente social, și anume *albi* și *roșii*, absorbiți treptat de către *demele* importante ale *albaștrilor* și ale *verzilor*, în fond organizații care își apărau culorile cu

fanatism, la hipodrom. Taberele concurente își aveau sediul în cartiere diferite, *albaștrii* cu sediul central în cartierul „Blachernelor”, iar *verzii* în cartierul mai sărac al „Cornului de Aur”. Rivalitatea reflectă nu doar antagonisme sociale și politice, ci și divergențe religioase. Astfel, spre edificare, trebuie menționat faptul că *albaștri* reprezentau proprietarii de terenuri agricole, de religie ortodoxă, iar *verzii* apărau interesele negustorilor și ale proprietarilor de ateliere meșteșugărești, adepți ai religiei monofizite, însă masa de manevră era reprezentată în ambele *deme* de către plebea urbană.

Grupările combinau aspectele definitorii ale etosului bandeii de stradă și cele ale partidelor politice, luând poziție în ceea ce privește problemele teologice sau alegerea diferiților pretendenți la tron. Populare și puternic susținute de către familii aristocratice, împăratul Justinian fiind el însuși un susținător al *albaștrilor*, *demele* se bucurau de o mare influență în epocă. Conjunctura era propice escaladării violențelor datorită nemulțumirilor legate de regim, datorită abuzurilor demnitarilor imperiali, a taxelor exorbitante, a corupției, a foametei, a numărului mare de indivizi fără adăpost, predispuși la turbulențe datorită frustrărilor legate de sărăcie.

Evenimentele din 532 au fost precedate de acte de huliganism similare fotbalului, după o banală cursă de cai desfășurată în anul 531, bătaii de stradă în care suporterii rivali și-au pierdut viața. Membrii marcanți ai *verzilor* și ai *albaștrilor* au fost arestați, judecați și condamnați pentru omor. La 10 ianuarie 532 însă reprezentanții ai *albaștrilor* și ai *verzilor* au evadat. Urmăriți de autorități, fugarii s-au refugiat într-o biserică înconjurată ulterior de o mulțime furioasă. Nemulțumit de tulburările sociale, după arestarea acestora, Justinian a refuzat să-i grațieze la cererea grupărilor din care făceau parte și a susținătorilor acestora, fapt pentru care nemulțumirile față de sistem se amplifică.

În ziua de 13 ianuarie, ce mustea furibund a pulbere, la Hippodrom s-a desfășurat o cursă de cai la care participă și Justinian. Neînțelegerile legate de câștigarea cursei de către calul Nika, favorit al publicului, sau de către preferatul împăratului, declarat arbitrar câștigător, a declanșat izbucnirea revoltei „Nika”, după numele patruipedului buclucaș. *Demele* au îngropat securea războiului, unificându-se într-un surogat de grupare anti-imperială. Răsculații, conduși de către *verzi*, au ocupat hipodromul, simbol al puterii politice bizantine, și l-au proclamat împărat pe Hypatios. Situația, care la un moment dat părea pierdută, a fost salvată de Naleses, care, conform principiului *divide et impera*, a intrat în hipodrom contactându-i pe fruntașii *albaștrilor* și amintindu-le că s-au bucurat de susținerea împăratului, precum și faptul că Hypatios era un *verde*. Tratativile iscusite au rupt unitatea răsculaților și au făcut ca misiunea lui Belizarie, cel mai iubit general bizantin al epocii, aceea de a înăbuși răscoala, să se simplifice. Treizeci de mii de răsculați cad victime represiunii, care a pus punct final celei mai mare explozii de violență asociată sportului, unică în istoria Europei.

Huliganismul, în formă primitivă de exprimare, a avut constanță în reflectarea efuziunii patimilor etosului de grup. Fie că a reprezentat expresia unei crize de conștiințe și de heteroidentificare generalizată, fie că s-a manifestat în interiorul unui sistem consumat prin prisma asigurării siguranței individuale și colective în contextul disoluției idealului solidarității sociale, violența asociată sportului a fost refugiul în care masele au putut scăpa de analiza traumatizantă a prezentului și de prospectarea unui viitor perceput ca fiind fără speranță. Ruptura unității epistemologice și motivarea unui nonsens în vederea deconstrucției ecuației sport-violență, ca extensie a frustrării sociale, este o iluzie. Întrecerea în sine, prin presiunile emanate, pregătește un teren propice predispozițiilor înspre brutalitate ale oamenilor. Proces concomitent lent și

concis, huliganismul a fost marcat de mișcarea sportivă. Evoluția sportului a oferit complicitatea de care violența avea nevoie pentru a pătrunde în arealul concret al cotidianului social. De aceea, evenimentele din anul 532 nu au fost singulare. Experiențele umanității de acest tip nu pot fi evocate epistemologic printr-un recurs la istorie în cele ce urmează, pentru că nu reprezintă obiectul focalizator de studiu, ci doar un subiect colateral, un exemplu antologic. Evenimentele ce vor fi radiografiate au fost alese aleatoriu, ca fenomen indisolubil legat de afirmarea jocului cu mingea, atestat documentar, încă din anul 1175, de către cronicarii englezi. Strămoșul fotbalului, jucat cu o vezică de porc umflată, se bucura de o mare popularitate printre englezi, poate de una prea mare din moment ce regele Eduard al II-lea, prin edict regal, l-a interzis. Rațiunea interdicției constă în dorința monarhului de a evita o posibilă transformare a bățăilor dintre sate în tulburări sociale care să afecteze coroana. Măsura extremă a regelui sugerează faptul că luptele dintre englezi deveniseră sport național. Edictul a restricționat organizarea de întreceri, însă n-a extirpat ambivalența fenomenului, sportivă și huliganică. Jocul cu mingea nu a fost confiscat de insulari, fiind atestat și pe continent.

Astfel, în secolul al XII-lea, francezii practicau un sport asemănător și anume jocul “la Soule”, care se lăsa cu morți și răniți, iar italicii “il gioco del Calcio”, întreceri la care au participat și papii Clement al VII-lea, Leon al XI-lea sau Urban al VIII-lea. De altfel, în același areal peninsular s-a afirmat și Calcio Fiorentino, cu reguli permissive în manifestarea forței și violenței jucătorilor, ca de altfel și celelalte jocuri evocate. Regulile celui Calcio Fiorentino au fost publicate în 1580 de Giovanni de Bardi, meciul în sine fiind jucat de două echipe cu 27 de jucători fiecare, timp de 50 de minute, cu arbitri.

Reîntorcându-ne în patria mamă a fotbalului modern, aflăm că în Anglia se practicau două tipuri de jocuri cu mingea,

și anume „Hurling at gooles” și „Hurling over contry” sau, în traducere aproximativă, „aruncarea la porți” și „aruncarea la distanță”. În secolul al XVIII-lea, în orașul Rugby, elevii școlii urbei practicau, după reguli bine definite, „Hurling at does”, sport revendicat ca strămoș de rugby-ul modern, iar în școlile Chartenhanse și Westminster elevii practicau „dribbling game”, conducând, conform regulamentului, mingea cu piciorul, descendentul jocului fiind convențional fotbalul de azi. Oricum, jocurile de acest tip din Albion erau încadrate într-un grup unitar de întreceri sportive în viziunea contemporanilor perioadei, concomitent cu percepția corectă a diversității caracteristică “jocului cu mingea”. Schisma indubitabilă și ireversibilă s-a produs în secolul al XIX-lea, moment în care colegiile britanice s-au coagulat în jurul unui regulament unitar. Opțiunea înspre fotbal sau rugby nu provenea din aria principialității oferită cu larghețe de principiul “liberului arbitru”. Absciziunea era sinonimă cu lipsa oricărui orizont al continuității, cu sinuciderea sportivă a insurgenților. Pe trunchiul comun s-au dezvoltat cele două ramuri sportive amintite, discipline care ulterior nu se vor mai intersecta.

Istoria standardizării varietății regulilor jocului cu mingea într-o formă asemănătoare cu fotbalul, debutează la Cambridge în 1848 când, la o întrunire la care au participat reprezentanți ai colegiilor Eton, Harrow, Rugby, Winchester și Shrewsbury, a fost redactat un set de reguli care nu au fost adoptate în unanimitate în condițiile în care, după 1850, au fost fondate o serie de cluburi independente de universități practice a fotbalului rudimentar cu reguli personalizate. Exemplul prolific este clubul F.C. Sheffield, format din absolvenți ai școlii Harrow, înființat în 1857, regulamentul clubului devenind fundamentul Federației de fotbal Sheffield & Hallamshire, după ce, în 1872, John Charles Thuring, de la Școala Uppingham, a creat, la rândul său, un regulament cu o largă răspândire. În 26 octombrie 1863, la Freemason's Tavern din

Great Queen Street, în Londra, a fost fondată prima Federație de Fotbal, al cărei regulament cuprindea 13 articole. În contextul evocat, au fost înregistrate constant incidente ce au implicat spectatori, astfel că, în anul 1846, în localitatea Derby, în urma unui meci, a fost necesară intervenția a două unități de infanterie călare pentru a potoli suporterii scăpați de sub control.

Spicuiind din acțiunile huliganilor secolului al XIX-lea, trebuie menționat că, în 1885, un meci amical desfășurat între Preston Northen și Aston Villa a fost marcat de violențe, fanii războindu-se cu pietre și bâte. Un jucător de la Preston, în urma loviturilor, a ajuns în stare de inconștiență. În 1886, fanii aceleași echipe, Preston s-au luptat cu suporterii lui Queen's Park într-o gară, evenimentul constituind debutul huliganismului departe de terenul de fotbal. În 1905, a venit rândul susținătorilor lui Blackburn Rovers să-și susțină propriul meci cu fanii lui Preston. Incidentele au avut drept postludiu judecarea fanaticilor lui Preston pentru huliganism. În perioada interbelică, incidentele înregistrează un declin, amploarea acestora simplificându-se semnificativ. Totuși pe scena istoriei huliganismului intră triumfal fanii lui Millwall, pentru mulți cunoscători ai subculturii cei mai răi din Anglia și printre cei mai periculoși din lume, apelând la superlative eufemistice. Astfel clubul a fost suspendat temporar în 1920 și în 1934 datorită huliganismului, năravurile fanilor conservându-se în perioada postbelică, Millwall fiind suspendat din același motiv în 1950.

Anii '50 reprezintă un interval temporal în care înflorește huliganismul, perioadă de pionierat indispensabilă transformării acestuia într-un fenomen social. Astfel în anii '60 media incidentelor huliganice dintre suporterii, incidente înregistrate de autorități, era de 25 pe an.

Furia huliganilor, explozia turbulentă a acestora, indică faptul că forma asumată de afirmare, definită în stil personal,

unul original, eludând exigențele alterității și mediocritatea socială, este acțiunea socială entropică, pentru care revolta echivalează cu motivarea existențialității. Confruntarea atrage huliganii în mod inexorabil, fiind poleită într-o aură ritualică, executată cu scopul de a provoca satisfacție individuală și colectivă. Gloria rezidă din victoria inechivocă împotriva celorlalți, în condițiile în care huliganul are o cu totul altă trăire la nivel de formă și pe alocuri chiar la nivel de fond, în comparație cu ultrasul. Fără coregrafii, fără a încuraja echipa, taciturni chiar în timpul meciului, excluzând din ținută culorile clubului, aceștia își concentrează pasiunea înspre efuziuni brutale, la propriu, de sentimente.

Clasificarea confruntărilor este simplistă, banală pentru asemenea trăiri care nu permit zăvorârea sau refularea nonviolentă a energiilor primitive, respectiv în bătălii spontane derulate în interiorul sau în apropierea stadioanelor sau în înfruntări organizate, derulate departe de ochii neaveniți ai autorităților și ai curioșilor, confruntări denumite și „fair-fight”, care presupun bătaia între grupuri de huligani aproximativ egale numeric. Confruntările din această categorie a „fair-fight”-urilor, se derulează după un set de reguli nescrise, care presupun, printre altele, lupta cu mâinile goale sau interdicția de a lovi adversarii căzuți la pământ, automat expulzați din jocul combativ al taberelor oponente. Scopul victoriei nu este anihilarea completă a rivalilor, ci menținerea acestora la stadiul de o potențială sursă de hrănire a grandomaniei propriului etos, prin repetarea periodică a succesului. O virtuală înfrângere cu caracter definitiv a inamicului ar distruge farmecul războiului în sine. Iluzia puterii ar pierde un mijloc de înprospătare. Din acest motiv gloria efemeră a atingerii culmii puterii este subordonată principiului necesității exercitării și al antrenării constante a forței de grup, sau, mai corect spus, al firmelor, în condițiile în care huliganii englezi se autoidentifică utilizând acest concept. Valoarea

firmelor crește direct proporțional cu experiența incidentelor și, desigur, a succeselor repetate.

În perioada recentă în Anglia acționau conform wikipendiei numeroase firme *hooligans*, comparativ cu numărul firmelor din alte țări, astfel că la Aldershot Town este consemnată ca reprezentativă firma A Company, la Arsenal firmele huliganice The Gooners și The Herd, la Aston Villa - Villa Youth, Steamers, Villa Hardcore și C-Crew, la Barnsley - Barnsley Five-Os și Tarn Army, la Birmingham City - Zulus [Second City Crusaders/SCC], la Blackpool - The Muckers, la Bolton Wanderers - Cuckoo Boys și Bolton Service Youth, la Bradford City - The Ointment, la Brentford - Ealing Road Army, la Bristol Rovers - Gas Hit Squad, la Bristol City - City Service Firm, la Burnley - Suicide Squad, la Carlisle United - Border City Firm, la Charlton Athletic - Cockney Firestarters și B Mob, la Chelsea acționează celebrii Headhunters, la Coventry City - The Legion, la Crystal Palace - Dirty 30, la Derby County - Derby Lunatic Fringe, la Everton - County Road Cutters, la Fulham - Thames Valley Travellers, la Grimsby Town - Cleethorpes Beach Patrol și Grimsby Hit Squad, la Huddersfield Town - Huddersfield Young Casuals, la Hull City - Hull City Psychos, la Leeds United - Leeds United Service Crew, la Leicester City - Baby Squad, la Liverpool - The Urchins, la Luton Town - The MIGs, la Manchester City - Guvnors, la Manchester United - The Red Army, la Middlesbrough - The Frontline, la Millwall acționează huliganii de la Bushwackers, cu celebrul lor motto "No one likes us, we don't care", la Newcastle United - Newcastle Gremlins, la Nottingham Forest - Forest Executive Crew, la Norwich City - Norwich Hit Squad și Under 5's, la Oldham Athletic - Fine Young Casuals, la Oxford United - South Midlands Hit Squad, la Peterborough United - Blue Division, la Plymouth Argyle - The Central Element, la Portsmouth - 6.57 Crew, la Preston North End - Preston Para Squad, la

Queens Park Rangers – Bushbabies, la Shrewsbury Town - English Border Front, la Sheffield United - Blades Business Crew, la Sheffield Wednesday - Owls Crime Squad (OCS) și Is That It, la Southend United - CS Crew, la Stoke City - Naughty Forty, la Sunderland - Seaburn Casuals, la Swindon Town - The Aggro Boys și Swindon Active Service (SAS), la Tottenham Hotspur - Yid Army, la Tranmere Rovers - TSB (Tranmere Stanley Boys), la West Bromwich Albion - Section Five, la West Ham United se manifestă celebrii rivali ai celor de la Millwall, adică Inter City Firm, la Wolverhampton Wanderers – Subway Army și, în fine, York City este reprezentată pe scena huliganismului englez de către firma York Nomad Society. Observăm unitatea mișcării huliganice, diversele echipe engleze fiind susținute, conform celor scrise mai sus, în marea lor majoritate de una sau de două firme hooligans.

În Scoția diversitatea firmelor reprezintă de asemenea o realitate socio-fotbalistică, astfel că Aberdeen este reprezentată pe străzi de Aberdeen Soccer Casuals și de Under 5s, Airdrie United de Section B și de Red Army Firm, Arbroath de Arbroath Soccer Crew, Ayr de Ayr Service Crew, Celtic de către firmele Celtic Soccer Crew, Roman Catholic Casuals și Celtic Soccer Babes, F.C. Dundee de Dundee Soccer Crew, Dundee United de Tannadice Trendies, The Utility și Alliance Under Fives, Dunfermline de Carnegie Soccer Service, Falkirk de Falkirk Fear, Greenock Morton de Morton Soccer Crew și Morton Youth, Heart of Midlothian de Casual Soccer Firm, Gorgie Boot Boys, Gorgie Aggro, Shed Boys și Hearts Service Crew, Hibernian de Capital City Service, Blackleys Baby Crew, The Family și Hibs Baby Crew, Kilmarnock de Paninaro, Montrose de Portland Bill Seaside Squad, Motherwell de Saturday Service, Tufty Club, Soccer Shorties și Nu-Kru, Raith Rovers de Kirkcaldy Soccer Casuals și Kirkcaldy Baby Crew, Rangers de Inter City Firm și Her

Majesty's Service, St Johnstone de Fair City Firm, Mainline Baby Squad și Perth Pack, St. Mirren de Love Street Division, Stirling Albion de Stirling Family și Stirling Juvenile Division. Observăm că, în conformitate cu articolul publicat pe wikipendia, mișcările hooligans ale fanilor diferitelor echipe scoțiene sunt mai puternic afectate de sciziune, în comparația cele engleze. Schisma, prin definiție, este nocivă forței unei colectivități și, ca urmare, mergând pe firul logicii putem spune că englezii dețin din acest punct de vedere un atu fața de scoțieni.

Acestea sunt o parte din firmele care, conform site-ului *wikipedia*, își derulau activitatea la un moment dat în spațiul britanic. Practic, un număr consistent de grupări huliganice au fost tributare axiologic arealului matcă, această consistență numerică putând fi gratulată cu superlative în cadrul subculturii globale. Scoțienii la rândul lor se prezintă excelent prin prisma diversității, spre deosebire de galezi care sunt reprezentați pe scena huliganismului de doar două firme, respectiv de Soul Crew și de Jack Army. Ancorați într-o concurență acerbă, în ciuda legislației restrictive, britanicii au creat un Unu care pare superior ca impact psihologic Unului italic din ultrasism.

În cadrul huliganismului britanic, un statut oarecum special, datorită eruperii intempestive a curajului specific fanilor, a consistenței forței de grup, a nebuniei caracteristice, îl au suporterii lui Millwall, prezentați mai jos:

Acest club este iubit doar de suporterii săi. Celorlalți nu le este nici măcar simpatic, dimpotrivă, îl urăsc, și asta mai ales datorită chiar suporterilor săi. Unul din cele mai cunoscute slogane din lumea fotbalului - "No One Likes Us We Don't Care" - (Nimeni nu ne iubește dar nouă nu ne pasă) spune suficient despre asta. Ați ghicit, este vorba de Millwall, clubul din sudul Londrei. Totuși, să ne întoarcem în timp aproape 120 de ani. Totul s-a schimbat pe "insula câinilor" (Isle of Dogs) în 1885, când muncitorii de la fabricile locale au înființat clubul

lor de fotbal, Millwall Rovers. Într-o vreme, în cea mai incipientă fază a existenței sale, Millwall au jucat pe terenul pe care îl foloseau docherii pentru alergări, crichet și tenis. Zece ani mai târziu, Millwall primesc prima concurență serioasă în regiunea lor. Odată cu înființarea lui West Ham, Londra de est și docurile de pe Tamisa au de ales între cele două cluburi, iar rivalitatea dintre cele două echipe va deveni foarte repede incredibil de mare, astfel că și astăzi este considerată una dintre cele mai dure din Britania. În scurt timp, West Ham rămân fără vecin, pentru că Millwall se mută, în 1910, pe malul de sud al râului, în cartierul Wu Cross. În acea vreme puțini erau cei care își doreau să trăiască în acea zonă, poreclită, deloc întâmplător, "deadend". Millwall și-au construit primul stadion, botezat "The Den" (viziuna). Populația locală a acceptat noul club și deja, la primul meci, împotriva lui Brighton, s-au adunat peste 25.000 de spectatori. Millwall a devenit în scurt timp favorită în sudul Londrei, de multe ori fiind numită "echipa din vecini", pentru că pe "The Den" se adunau suporterii din zonele vecine, Depfort, Wu Cross, Pekam, Lewisham, Bromley, Isle Of Dogs... În majoritatea lor erau muncitori săraci, care trăiau la limita existenței, pentru care mersul la meci reprezenta singurul moment în care se puteau relaxa. Desigur că nu întotdeauna aveau motive de bucurie. Nemulțumirea în fața înfrângerilor se manifesta prin invazii pe teren și goana după arbitrii și fotbaliștii adversi. Astfel că "The Den" a fost primul stadion care a trebuit să închidă porțile pentru suporterii. Asociația de fotbal din Anglia a pedepsit pe Millwall încă din 1920 pentru dese dezordine provocate de suporterii, astfel că clubul a fost obligat să joace câteva meciuri fără public. Aceeași pedeapsă, din cauza aceluiași probleme, a fost administrată celor de la Millwall de mai multe ori de-a lungul timpului, în 1934, 1947, 1950, 1978... În liga a treia, Millwall a avut mereu stadionul plin. În 1937, în cadrul FA Cup, împotriva celor de la Derby

County, s-a înregistrat recordul de audiență din istoria clubului. 48.672 de suporteri entuziasmați i-au însoțit pe Millwall în semifinalele competiției. În acel sezon clubul a reușit și revenirea în liga a doua, eveniment care, pe străzile din sudul Londrei, a fost sărbătorit ca un titlu. După al doilea război mondial, Millwall a jucat mulți ani în liga a treia și chiar a patra, reușind abia la jumătatea anilor '60 din secolul trecut să se stabilizeze în liga a doua. Succesele clubului au fostacompaniate de dezordinile și incidentele provocate de suporterii săi. În 1967, FA (Football Asociation) a impus celor de la Millwall ca, urgent, să ridice un gard înalt de oțel care să despartă publicul de teren. Motivul a fost atacul "bootboys"-lor asupra arbitrilor de la meciul Millwall - Aston Villa, care, la scor egal, a dictat un penalty dubios pentru oaspeți. Meciul, cu greu, a fost dus până la capăt, iar arbitrul la fel de greu a reușit să evite linșarea. În acei ani, suporterii au început să facă deplasări masive, în care distrugeau tot ce la ieșea în cale. Pe stadioane se intra fără controale la intrări, și era liberă și mișcarea prin tribune, pentru că nu existau garduri despărțitoare în incinta stadionului. Fiind amestecați, incidentele aveau loc deseori, și de cele mai multe ori la marcarea golurilor. Când fanii unei echipe săreau să sărbătorească golul marcat, rivalii de lângă reușeau fără mari eforturi să intervină violent pentru a-i "liniști" cu pumnii. Aceste bătăi au luat amploare în toată insula, astfel că la sfârșitul anilor '70 era de neimaginat ca un meci de fotbal să treacă fără incidente în tribune. Millwall excelau în violențe. Chiar dacă rar aveau ocazia să întâlnească cele mai bune cluburi din Anglia (pentru că exceptând două sezoane au jucat în ligile inferioare), Millwall, din cauza comportamentului fanilor săi, a primit reputația de cel mai detestat club din insulă. La începutul anilor '80 echipa de huligani a lui Millwall își spunea Bushwackers. Cei mai în vârstă au rămas la numele mai vechi, F Troop. Pe lângă ei mai exista o

grupare, Treatment, alcătuită din 30 din cei mai extremiști, care, în timpul bătăilor, își puneau pe fețe măști chirurgicale, pentru ca să nu fie identificați. În 1985, pe lângă tragediile de pe Heysel și Bradford, cele mai mari incidente la un meci de fotbal au fost provocate chiar de cei de la Millwall. Meciul de cupă dintre Luton Town și Millwall a fost transmis în direct la televiziune, dar telespectatorii, în loc de fotbal au urmărit șocați bătăile celor de la Millwall cu suporterii gazdelor, cu poliția și cu forțele de ordine (stewarzii). Conflictele cu bandele rivale din Londra au devenit tot mai brutale. Headhunters (Chelsea), Inter City Firm (West Ham), Yids (Tottenham), Gunners (Arsenal) și Bushwackers (Millwall) se luptau pentru supremație în capitala Angliei. Au început să apară și cazuri în care confruntările între două grupări să se sfârșească tragic, pentru că huliganii au început să folosească tot mai des arme albe. Astfel, un suporter al lui Millwall, după o bătaie cu huliganii celor de la West Ham la metrou, a căzut sub șinele unei garnituri de tren și și-a pierdut viața. Câțiva ani mai târziu a urmat revanșa, un fan al celor de la West Ham fiind înjunghiat mortal, cu un cuțit Stanley, foarte populare pe atunci. Criminalul a fost arestat și trimis la închisoare, de unde a ieșit după șase ani. Și astăzi, la aproape 20 de ani de la tragedie, primește amenințări prin telefon. Suporterii altor cluburi evitau din toate forțele "vizuina", pentru că puțini erau cei care scăpau neătăuți de acolo. Multe cluburi chiar solicitau de la Millwall măsuri suplimentare de securitate pentru jucători și oficiali. Odată cu venirea lui Reg Burr în funcția de președinte al clubului, la jumătatea anilor '80 (1986 mai exact), lucrurile au început să se schimbe... în bine pentru fotbal, dar în rău pentru suporterii lui Millwall. În 1988 clubul de fotbal Millwall reușește prima (și până cum singura) promovare în prima ligă. Forța de șoc era formată din cuplul de atacanți Teddy Sheringham - Tony Cascarino. După doi ani petrecuți în elită, avea să retrogradeze din nou în liga a doua.

Stadionul "The Den" arăta pe atunci ca o epavă și mai degrabă ca un câmp de luptă, decât ca un stadion de fotbal unde să vină Manchester, Liverpool sau Arsenal. Clubul nu avea bani pentru renovare, și este interesant că singura noutate în comparație cu "viziuna" din perioada de după război era doar înaltul gard de protecție din jurul sectorului oaspeților și punctul de poliție de la peluza nord, care semăna mai degrabă cu un turn de pază dintr-o închisoare. Pe stadion mai erau și mici boxe îngrădite, unde erau închiși, în timpul meciurilor, cei mai turbulenți suporterii. Președintele clubului, Reg Burr, a primit directivă de la FA să se decidă la una din două variante: fie să renoveze din temelii stadionul, fie să-l dărâme și să construiască unul nou. Decizia să se construiască unul nou a părut cea mai bună pentru toată lumea, mai puțin pentru suporterii. Pe 8 mai 1993, meciul Millwall - Bristol Rovers a însemnat închiderea stadionului. La sfârșitul meciului, Rae Burr abia a reușit să scape cu viață după atacul suporterilor furioși, care au invadat terenul și au aruncat peste cordonul de poliție, în direcția lojei sale, pietre și scaune rupte. Pe un transparent enorm era scris "Astăzi Reg Burr a îngropat viziuna". Chiar în ziua următoare, buldozerele au trecut la treabă și stadionul "The Den", pe care clubul Millwall a obținut un record de 59 meciuri fără înfrângere (în perioada 1964 - 1969), după 83 de ani, a devenit istorie, iar fanii echipelor rivale puteau, în sfârșit, să răsuflă ușurați. Încă o întâmplare legată de ultimii ani ai bătrânului stadion: cu un an înainte de dărâmarea sa, trei suporterii ai lui Lester City și-au făcut curaj și au mers la meciul favoriților, în sudul Londrei. Cum Lester, ca multe alte cluburi, a renunțat la ideea de a-și aduce suporterii în deplasare pe "The Den", clubul Millwall nu a rezervat un sector special pentru oaspeți. Cei trei aventurieri au fost astfel puși în situația să-și cumpere bilete în tribunele normale, populate de fanii Millwall. Bineînțeles că aceștia i-au reperat cum au apărut pe stadion, înainte ca meciul să

înceapă. Nu au fost bătuți, dar mai târziu, la tribunal, au povestit că mai ușor le-ar fi fost dacă ar fi fost bătuți și dați afară de pe stadion. Așa, cei trei a trebuit să suporte tot meciul insultele, flegmele, ironiile și batjocura... Pe lângă asta, nu au văzut nici un minut din meci, pentru că au fost forțați să stea pe scaune, în timp ce în jurul lor fanii Millwall erau toți în picioare și își încurajau echipa. După tortura îndurată, cei trei curajoși au dat în judecată clubul Millwall, care a trebuit să le plătească cheltuielile cu drumul, cu biletele și, în plus, și o sumă de bani pentru spaima trăită. În august 1993, Sporting Lisabona este invitată la meciul de inaugurare a noii arene, cu o capacitate de 20.146 de locuri pe scaune, construit la mai puțin de un kilometru de locul vechiului stadion, și care a fost botezată simplu "The New Den". În 1994, puțin a lipsit să se reediteze succesul istoric, dar Millwall a fost învinsă la baraj de Derby County. Pe la colțuri s-a vorbit că FA nu a vrut să-lase pe Millwall să promoveze în prima ligă, deoarece comportamentul suporterilor era intolerabil. După înfrângerea cu Derby, suporterii au explodat și, timp de două zile, poliția nu a avut liniște. Au fost sute de arestați și răniți, iar pagubele materiale provocate pe stadion și în jurul său au fost enorme. Deja în sezonul următor, Millwall a retrogradat în liga a treia, iar insuccesul clubului a fost însoțit de noi incidente provocate de fani pe Stamford Bridge, când huliganii lui Millwall s-au înfruntat cu poliția și cu huliganii lui Chelsea, după meciul din FA Cup. Din cauza numeroaselor interdicții date de poliție și de club, din cauza nemulțumirii provocate de dărâmarea vechiului stadion și, probabil, și din cauza rezultatelor slabe, în 1997 Millwall a avut cea mai mică medie de spectatori din toată istoria sa, 6.000. După câțiva ani de anonim în liga a treia, sub conducerea tânărului președinte Theo Paphitis, în 2001 are loc o nouă promovare în liga doua. Atmosfera în tribune s-a animat din nou și anul care a urmat a fost unul dintre cei mai buni din istoria clubului. S-a obținut plasarea în

barajul pentru prima ligă, dar meciul revanșă cu Birmingham City, din 2 mai 2002, va rămâne în amintire prin cele mai mari incidente pe insulă, din ultimii 20 de ani. Millwall au fost învinși acasă printr-un gol marcat în prelungiri, ceea ce a provocat o nouă reacție violentă din partea fanilor. S-a provocat un haos general, mai întâi în tribune, iar ulterior pe străzile din sudul Londrei. Totul ardea, iar la incidente au participat câteva mii de oameni. Poliția a reușit să restabilească ordinea abia spre dimineață. Bilanțul dezordinilor a fost de neimaginat. Pe lângă nenumăratele mașini incendiate și pub-uri devastate, au fost răniți 1.127 de polițiști (majoritatea grav) și 36 de cai (printre care și unul din caii cu care se mândreau hergheliiile regale și care conducea paradele). Din dimineața următoare, poliția începe raziile prin cartierele din sudul Londrei. După câteva săptămâni, pe baza înregistrărilor video, au fost arestați sau chemați la interogatorii sute de huligani ai lui Millwall, printre care și Ray Everest, în vârstă de 56 de ani, liderul temutei echipe de huligani, "Treatment". Ray a fost considerat inițiatorul și conducătorul incidentelor. A fost condamnat la 5 ani închisoare. Prin această pedeapsă a devenit cel mai în vârstă huligan condamnat vreodată în Marea Britanie. De menționat însă aniversarea de 21 de ani a fiicei sale. Într-un pub arhiplin, nu departe de stadionul Millwall, s-au adunat peste 200 de oameni. Printre ei au apărut și câțiva din fotbaliștii lui Millwall, în semn de respect pentru tatăl sărbătoritei, aflat deja după gratii la momentul respectiv. Știrea a ajuns la oficialii clubului și fotbaliștii respectivi au avut mari probleme. În sezonul următor, audiența pe "New Den" a scăzut de la o medie de 15.000 la numai 9.000 de suporter. Clubul de fotbal Millwall a publicat o listă cu numele celor care au primit interdicție pe stadion pe viață, și după incidentele cu Birmingham au fost închiși peste o sută de huligani. Deja din sezonul care a urmat, un mare număr de fani ai lui Millwall nu

au mai călcat pe stadion din cauza numeroaselor forțe de poliție, care încă mai căutau vinovați pentru incidente. Președintele Theo Paphitis a introdus de asemenea și măsuri speciale la cumpărarea biletelor de intrare. Astfel, biletele au devenit nominale, iar dosarul de poliție al cumpărătorului trebuia să fie curat. În acest an, poliția s-a mobilizat ca niciodată pentru întâlnirile Millwall - West Ham, care nu se mai întâlniseră de 10 ani. Amenințările cu înfruntări violente și răzbunări au ajuns până pe primele pagini ale ziarelor. Tensiunea a fost mai mare decât la orice meci din Premier League, dar poliția a reușit ca la ambele meciuri să țină situația sub control. Millwall a ratat la mustață barajul pentru prima ligă, dar a reușit cel mai mare succes din istoria clubului, plasarea în finala FA Cup, unde leii londonezi au fost învinși de favorita Manchester United. Accederea în finală a reprezentat și biletul pentru Cupa UEFA, ceea ce urma să reprezinte și prima ieșire a celor de la Millwall în Europa. Pentru finala FA Cup de la Cardiff, asociația engleză de fotbal a încălcat pentru prima oară regula legată de împărțirea egală a biletelor pentru finaliste, astfel că Manchester au primit 38.000 de bilete, iar Millwall doar 24.000. Totul s-a făcut în colaborare cu poliția și cu conducătorii clubului londonez, pentru că, după cum declara Theo Paphitis: "Mă tem că în sudul Londrei nu există atâția suporteri ai lui Millwall care să fie dispuși să-și dea datele personale când vor cumpăra bilete, lucru ce s-a văzut și la semifinala cu Sunderland!". Și la semifinala amintită, clubul londonez a primit cu 10.000 de bilete mai puțin decât echipa din nordul Angliei. Finala de la Cardiff, în pofida înfrângerii, va rămâne înscrisă cu litere de aur în istoria clubului, iar suporterii lui Millwall s-au străduit ca pe tot parcursul meciului să fie mai zgomotoși decât adversarii, oferind un suport incredibil. Incidente în oraș aproape că nu au existat, poliția organizând perfect evenimentul. Totuși, au existat unele mici incidente, dar fără să

existe răniți grav. Suporterii lui United au atacat grupuri mici de fani obișnuiți (simpatizanți, nu huligani) ai lui Millwall, rănind chiar și o femeie. Cel mai serios incident a avut loc nu departe de stadion, unde s-au întâlnit 70 de huligani ai lui MU cu aprox. 30 de huligani de la Millwall, dar reacția fulgerătoare a poliției a calmat situația. Pentru sezonul care urmează, Millwall au vândut deja 16.000 de abonamente, un record pentru "New Den". Meciurile din Cupa UEFA, precum și întâlnirile din campionat cu Leeds sau West Ham, sunt evenimente care nu trebuie ratate.

Incidentele, violențele și agresivitatea sunt suportul axiologic pe care se sprijină mesajul articolului de mai sus. Nimic idilic, nimic boem într-o asemenea imagine. Să încerci să filozofezi pe marginea articolului la principiile *hooligans*, la filozofia de viață a exponenților subculturii ș.a.m.d. este practic imposibil în condițiile în care excerptul nu face referire la așa ceva, ci subliniază cu predilecție dimensiunea brutală, neinteligibilă în lipsa nuanțelor, a subculturii engleze. Reținem atașamentul fanatic al suporterilor pentru un club care abia în 1988 ajunge meteoric în prima ligă engleză, precum și modul în care a fost percepută istoria și simbolurile clubului de către fani, care prin atitudinea lor au demonstrat fără tăgadă că nu sunt suporter de rezultat, o raritate în fotbalul modern. Parafrazând principiile ultras, putem spune că fanii lui Millwall percep într-adevăr echipa de suflet asemenea unui castel medieval în care ei nu pot fi altceva decât acei bellatores, rămânând ancorați cu încăpățănare, voluntar, în evul mediu fotbalistic, o lume pe care nu vor s-o părăsească în ruptul capului.

Ca o reacție la huliganism, reacție survenită din lumea suporterilor, apare subcultura *roligans* în Danemarca anilor '80, subkultură răspândită cu predilecție în Europa nordică, deloc paradoxal fief al huliganismului, dacă ținem cont de spiritul de reacție socială evocat. Ruliganii militează pentru o

atitudine non-violentă în fotbal, respectiv pentru adoptarea unui comportament total opus comportamentului huliganilor. Motoo-ul fenomenului roligans, respectiv “fotbal fără violență”, circumscris exprimarea roliganului, exprimarea lor în tribună și în jurul stadionului fiind impregnate cu o doză de fair-play letală violenței.

Conform site-ului danez “De Dansk Roligans”, un ruligan trebuie să fie vesel, zgomotos, festiv, pașnic, pacifist, darnic cu aplauzele la adresa rivalilor, respectos, activ, îmbrăcat în culorile clubului într-un mod cât mai exotic. De altfel etimologia subculturii antinomice huliganismului, provine de la termenul “rolig”, care în daneză înseamnă calm. Roliganșii s-au răspândit apoi din matcă în zonele septentrionale ale bătrânului continent, fondând asociații și grupări care să-i reprezinte. Impactul lor socio-fotbalistic este însă unul minor. Cu jobenul și căciula de bufon, etalate ca embleme vestimentare, roliganii, susținători ale unor echipe rivale, stau alături și în tribune și la aceeași masă în barurile din jurul stadionului, bând bere și duelându-se exclusiv verbal, comentând zgomotos meciul. O imagine idilică, boemă care nu reflectă însă încrâncenarea din teren, spiritul modern al competiției, asasin al noțiunii de fair-play sau mecanismele nemiloase mercantiliste ale industriei fotbalului. Posibil ca într-o alta epocă, de pionierat al fotbalului, spiritul roligan ar fi fost ancorat în realitate, nu însă și în fotbalului modern. De aceea roliganul pare un produs artificial, un naiv conectat la o lume iluzorie, în fond un fan aflat pe contrasens pe drumul pe care circulă fotbalul modern. Pacifismul, oricât ar părea de absurd, caracterizează anumite trăiri din lumea huliganilor, dovadă în acest sens fiind înfrățirile, prietenii, toleranța vis-a-vis de cetățeni sau chiar fair-fight-urile după încheierea cărora combatanții stau la aceeași masă și discută pașnic pe marginea derulării conflictului.

Revenind la huliganism, actualmente, raportat la nebunia anilor '70-'80, huliganismul englez, datorită măsurilor legislative restrictive afirmării subculturii, se află în regres. Exponenții fenomenului nu mai au acel cadru prielnic caracteristic timpurilor (*o tempora, o mores...* cum ar spune latinul) în care ziua meciului le aparținea. Totuși, incidentele sunt indisolubil legate de fotbalul englez, subsidiare industriei evocate. Subculturilor adolescenților „rough”, „mods”, „teddy boys”, „skinheads”, „punks”, impregnate de rituri, de semne distinctive, în speță embleme, simboluri și coduri vestimentare, au reprezentat constant, și reprezintă, un izvor de alimentare al huliganismului. În Anglia, sau pe bătrânul continent, situația este similară. Huliganismul în fotbal are rădăcini insurmontabile.

Huliganismul polonez - emblematic în arealul slav

Polonezii sunt actualmente emblematici pentru subcultură, huliganismul pretându-se excelent la temperamentul fanilor polonezi. Acuratețea simbiozei este reflectată și de faptul că, în 2006, s-a apreciat că huliganismul din fotbalul polonez contemporan depășește ca amploare și mod de manifestare perioada întunecată a huliganismului englez din anii de apogeu evocați, respectiv anii '80. Fotbalul profesionist polonez este în prezent indisolubil legat de fenomen. Sensul atribuit observației se înscrie în subsidiaritatea exemplificărilor de ordin neconvențional.

Polonia fotbalistică este tributară huliganismului, chiar confiscată de exponenții subculturilor analizate, aflându-se pe primul loc într-un top european al huliganilor. În primul deceniu al secolului XXI, Legia Varșovia la o medie de 7.000 spectatori a fost susținută de circa 3.500 de huligani, cărora le revine astfel un procent de 50% din totalul spectatorilor. Alte echipe poloneze care, analizând perioada, impresionează prin numărul mare de huligani prezenți în tribune sunt Wisla Cracovia cu 3.500 de huligani la o medie de 10.000 de spectatori, rezultând un procent de 35%, Ruch Chorzow, care la o medie de 6.250 de spectatori are 2.500 de huligani, cu un procentaj de 40% și nu în ultimul rând clubul GKS Katowice, cu 3.000 de huligani, din 4000 de spectatori, adică un procent de 75% dintre suporterii. Procentajele se pare că înclină decisiv în favoarea huliganilor în ligile inferioare, unde există cluburi care nu sunt susținute de suporterii ordinari. Cel puțin asta susțin exponenții declarați ai subculturii mioritice pe internet. Firmele huliganice poloneze au reputația de a fi extrem de violente, cireașa de pe tort la nivel de confruntări fiind orașul

124

Cracovia, acolo unde între rivalii de la Cracovia și cei de la Wisła se derulează un război brutal, atipic pentru modernismul contemporan al subculturii, cu cuțite, topoare, arme albe, etc.

Din perspectivă istorică, în spațiul polonez, fenomenul s-a afirmat încă din anii '70, într-o Polonie cu un sistem opresiv și represiv comunist, perioadă în care au fost fondate numeroase firme, numărul incidentelor legate de huliganism crescând în mod constant până în 1997, an în care boom-ul huliganismului atinge apogeul, ulterior după stagnarea numerică subcultura continuându-și evoluția firească. Chiar dacă informațiile oficiale despre violența din fotbalul polonez al anilor '70 lipsesc, la finele decadei amintite se pare că existau circa zece firme de huligani. Autoritățile bolșevice cu rol tutelar, omnisciente, omniprezente, creatoare, în viziunea lor hidoasă, a unei societăți perfecte, conform limbajului de lemn comunist, fără scurt-circuituri sociale specifice societății capitaliste, nu puteau tolera grupuri de indivizi care nu se încadrau în normele disciplinei roșii. Desigur, inamicii declarați ai sistemului au suferit șicanările milițienești, însă, cu toate acestea, începutul anilor '80, Polonia a cunoscut o creștere a numărului de firme hooligans și, implicit, a numărului de huligani. Recrudescența rapidă a subculturii a generat incidente în care autoritățile s-au aflat în imposibilitatea mușamalizării. Astfel, la data de 9 mai 1980, Legia Varșovia s-a confruntat cu Lech Poznan în finala Cupei Poloniei, meciul fiind precedat de conflicte între fani pe străzile din oraș, ostilitățile încheindu-se cu un număr consistent de grav răniți. Guvernul comunist din Polonia a adoptat o tactică a mușamalizării incidentelor, politică specifică estului perioadei, însă în 1981, în timpul unui meci între Widzew Łódź și Legia Varșovia, a fost pus în fața faptului împlinit, în direct de către televiziunea poloneză, atunci când fanii Legiei au invadat terenul. Realitatea nu mai putea fi negată sau ignorată, respectiv pavată cu falsuri din seria decorativismului, după eveniment media poloneză evocând, în

limitele unui sistem diabolic la nivel de cenzură, confruntările dintre huligani. Deși statisticile în această perioadă sunt incomplete, între 1984 și 1988, 99 de cazuri de tulburări sociale adiacente sportului-rege, au fost raportate de către autorități, majoritatea derulându-se în orașele mari. Doi fani au fost oficial recunoscuți ca victime ale huliganismului în anii '80.

Câștigarea libertății și democrației în 1989 a fost sinonimă cu amplificarea violenței asociate fotbalului, din datele oficiale furnizate presei de către poliția poloneză rezultând o evoluție ascendentă constantă a subculturii între 1991 și 1997, cu o fază de decădere în anii următori, în tot ceea ce presupune mecanismul funcțional al huliganismului. Luptele au devenit mai organizate, discrete, datorită perfecționării sistemului legislativ, silit să se adapteze din mers la ritmul trepidant al noilor realități, și s-au îndepărtat oarecum de stadioane, comparativ cu anii evocați, când arenele constituiau cu predilecție câmpul de luptă. Firmele poloneze organizează luptele în spiritul huliganismului, în Polonia cunoscute sub denumirea *ustawka*, în special în păduri, la fel ca și omologii lor din alte părți, un semn de maturitate și chiar de evoluție față de epoca anterioară anilor '90, perioadă considerată totuși ca fiind una de apogeu a huliganismului din exterior, de către cei neavizați. Desigur noile realități nu exclud incidentele din interiorul stadioanelor, care nu lipsesc și nu au lipsit, ci fac parte din peisajul fotbalului polonez.

Raportarea se realizează, ca element de referință în catalogarea cu superlative a anilor 90, la un interval temporal în care huliganii polonezi erau stăpânii tribunelor, fiind vorba de perioada amintită și mai sus, cea dintre anii 1991-1997. Nu este vorba de un decalaj între generațiile de huligani, de o diminuare drastică a forței grupărilor, ci de o continuitate la altă intensitate a fenomenului, respectând canoanele standard ale subculturii poloneze. Ca urmare perioada de după 1990 (cu acel an 1997 ca limită trasată sociologic, ca bornă între două

perioade de evoluție a huliganismului) până în prezent nu trebuie analizată prin lenticula antinomiei modalităților de exprimare huliganică, ci prin prisma dihotomiei calitativ - cantitativ.

Prin extrapolare, pentru huliganii din multe țări europene, polonezii sunt în prezent un ideal, o utopie din perspectiva tentativei de a-i imita, datorită neputinței de a se ridica valoric la limita superioară a plafonului subculturii. Anii '90 sunt definiți de o creștere a numărului de firme huliganice, până la aproximativ 70 sau 80 de firme, precum și de răspândirea subculturii poloneze prin ligile inferioare, puternic amprentate de violențe. Un exemplu sugestiv în acest sens ce are darul de a reflecta particularitatea huliganismului polonez îl reprezintă evenimentele din 1997, când fanii clubului de liga a patra, Sandecja Nowy Sącz, s-au ciocnit cu poliția și 54 de fani au fost reținuți, numărul celor implicați în răfuielele cu forțele de ordine fiind de câteva mii. Exemplul aleatoriu nu este izolat și nici nu are capacitatea de a sintetiza complexitatea huliganismului polonez. Reflectă, fără doar și poate, excelent, spiritul ancorat în apostazie al fanilor polonezi. Incidentele de acest tip, caracteristice ligii a patra, reprezintă, la nivel global, cazuri izolate; de aceea analiza exhaustivă a lucrării impune sublinierea amplitudinii huliganismului polonez.

Fără a reprezenta neapărat un model pentru fanii români, datorită diferențelor de exprimare stilistică (eticheta de anti-model fiind pe de altă parte exclusă), polonezii sunt gratulați cu o admirație sinceră, inechivocă, atunci când este cazul, de reprezentanții ultrasismului mioritic. Din tipologia latino-balcanică, românii, în spiritul principiului acordării cezarului ce e al cezarului, gratulează cu afirmații laudative polonezii, respectul reieșind și din ironiile adresate rivalilor, ironii din seria „ați fugit de frica polonezilor”. Articolul următor vine în completarea celor scrise, astfel că este necesar *să o luăm cu începutul: spiritul de luptător. Din toată Europa poate doar*

127

sârbii se pot mândri cu un spirit combativ comparabil cu al polonezilor. Cred că nu greșesc când afirm că “fenomenul” supporterilor este principalul mod de manifestare a noilor generații poloneze (... dacă vreți, o întoarcere la rădăcinile fenomenului ultras - anii ‘60-’70). (...) Aproape toate grupările poloneze au o orientare spre extrema dreaptă, expunând des cruci celtice și chiar zvastici. “Capetele rase” (Skinheads) domină clar, în scena poloneză fiind destul de multe grupările care au ales chiar această denumire. Numeroase alte grupări au denumiri cu o pronunțată tentă neonazistă: „Legion SS”, „White Power”. E, dacă vreți, mica aberație a mișcării poloneze - ținând cont că propaganda nazistă a considerat întotdeauna popoarele slave ca aparținând “rasei inferioare” - iar Polonia era prima pe lista de “achiziții” ce urmau să deschidă calea celui de-al treilea Reich spre “spațiul vital”. Cred că această aplecare spre extrema dreaptă a aproape întregii scene poloneze are de-a face, pe de o parte, cu dorința de a-și demonstra atașamentul naționalist față de Polonia, iar pe de altă parte, reflectă o rupere, dorită cât mai evidentă, cu trecutul (comunist). Următorul punct pe care îl voi lua în discuție: relațiile cu clubul. În ciuda numeroaselor incidente (soldate uneori cu invazii ale terenului sau intreruperi ale meciurilor – și, în cele din urmă, cu suspendări și amenzi din partea Ligii Poloneze), relațiile grupărilor poloneze cu cluburile lor sunt extrem de bune. În unele cazuri, cluburile încredințează huliganilor “administrarea” sectoarelor ocupate de ei (legitimațiile de intrare sunt emise de grupări pentru membri - contra cost sau gratis). Materialele coregrafice, dar și pirotehnice, sunt introduse pe stadioane înaintea meciurilor (cu ajutorul cluburilor) pentru a evita controlul poliției. Cluburile poloneze (în special cele din prima ligă) au început, mai ales în ultima perioadă, să “subvenționeze” parțial realizarea unora dintre coregrafii, în încercarea de a atrage (prin spectacolul

tribunelor) mai mulți spectatori la meciuri. Deplasările se fac pe cont propriu (de obicei cu trenul dar și cu mașini personale), clubul neasigurând decât biletul de meci (printr-un sistem de reciprocități). Oricât de grave ar fi problemele cauzate de suporteri, conducătorii cluburilor nu se alătură oprobriului public. Sezonul trecut când, după niște incidente grave (care au durat nu mai puțin de 45 de minute, pe teren, la meciul Legia - Widzew), suporterilor Legiei le-a fost interzis să facă următoarea deplasare (derby-ul cu Lech), purtătorul de cuvânt al clubului a spus că poliția nu și-a făcut datoria și că “fără ei (suporterii) de ce să mai jucăm?!”. Ca o influență a stilului huliganilor englezi, în Polonia nu există proteste împotriva clubului (cu excepția unor rare ocazii când unii oficiali sunt atacați, cel mai adesea datorită atitudinii față de suporteri). În concepția lor (...ca de altfel și a multor ultrași), rezultatul de pe teren vine pe locul doi, după propriile “rezultate”. Lucrul care mi se pare cel mai demn de a fi reținut este că aceste relații bune vin, în primul rând, ca urmare a respectului pe care huliganii și l-au câștigat din partea cluburilor (nu ca urmare a unui comportament aservit, ci ca urmare a atașamentului neclintit pentru culorile clubului). Deși pare greu de înțeles (mai ales pentru noi), fanaticii polonezi fac parte integrantă din cluburile lor, la fel ca jucătorii sau conducătorii, iar existența unui club lipsit de huliganii/ultrașii săi ar fi extrem de greu de conceput. Unul dintre lucrurile care șochează la scena poloneză este, fără îndoială, evoluția explozivă care a caracterizat ultimii 3-4 ani. Dacă în ‘96- ‘97 scena poloneză era pe undeva comparabilă, în primitivismul ei, cu cea românească, în numai câțiva ani orice comparație a devenit imposibilă. Evoluția s-a manifestat la toate nivelurile: de la număr de grupări (în continuă creștere), vârsta medie ce a crescut de la 17-18 la 22-23, complexitatea spectacolelor coregrafice și până la simplul aspect al “fanaticului model”. Această creștere “calitativă” a

fenomenului trebuie pusă în legătură, cred, cu receptivitatea la modelele (fie că e vorba de coreografiile megalomane din Italia sau de un “look” de inspirație britanică) puse în circulație prin numeroase “canale”. Să ne ocupăm puțin de aceste “mijloace de informare”. La bază trebuie să se afle efervescența lume a fan-magazinelor. Nu cred că există grupare în Polonia care să nu aibă unul (am avut ocazia să-mi treacă prin mână un exemplar al fanzinei Olympiei Varșovia - liga a patra!). Departe de a fi capodopere ale graficii, cele câteva pagini, alb-negru, conțin informații despre propria grupare (ultima deplasare, meciul următor, probleme de organizare internă...), uneori o poză sau două și o rubrică de știri (cele mai importante meciuri ale rundei, incidente...). Aceste fanzine circulă prin toată Polonia ducând la difuzarea informației și, în același timp, la apariția unei competiții (în încercarea de a scoate de fiecare dată ceva mai bun decât rivalii). De-a lungul timpului am avut 12 corespondenți polonezi cu care am schimbat poze. Dacă ar fi să apreciez, aș spune că în Polonia sunt între 600 și 1.000 de colecționari de poze ultra. Zeci de mii de poze, ultra sau cu incidente fac anual obiectul schimbului atât în interiorul cât și în exteriorul Poloniei. Beneficiul acestui adevărat cult pentru fotografii și corespondență este triplu. În primul rând, nici o “realizare” nu se pierde (așa cum s-a întâmplat de multe ori la noi). În al doilea rând, pozele europene (Franța, Italia, Serbia) ce au pătruns an de an pe “piața” poloneză au deschis apetitul huliganilor pentru o susținere mai spectaculoasă. Cel de-al treilea beneficiu și poate cel mai important este că face cunoscută scena poloneză la nivel european. Nu pot să ignor (deși uneori aș vrea) nici Internetul. Asta, deoarece reprezintă, fără îndoială, cea mai bogată sursă de informații (fiind exploatată ca atare și de polonezi) dar și din cauza faptului că membrii mai multor grupări (UltrasLech’01, Widzew, NetForce LKS) s-au reunit după ce luaseră în prelabil legătura

pe Net. Totuși, în nici un moment, “fenomenul virtual” nu a tins să ia locul adevăratului fenomen, al cărui singur loc de manifestare e stadionul. (Aviz amatorilor!). În toate cele menționate până acum: extrem de activa scenă a fan-magazinelor, pasiunea pentru fotografii și corespondență precum și Internetul, în toate, spuneam, sunt de căutat rădăcinile TMK-ului, care este, fără îndoială, cel mai important organ mass-media al Poloniei fanatice. “Revista supporterului polonez” reflectă clar atât evoluția fenomenului în ultimii ani cât și nivelul la care a ajuns (nu voi mai intra în detalii cu privire la conținutul acestei reviste, mulțumindu-mă să spun că eu o consider printre primele trei din Europa - cu mențiunea că, dacă ar fi fost scrisă într-o limbă de circulație, ar fi putut să fie chiar prima la nivel continental). Să ne oprim un pic și asupra fenomenului propriu-zis, pentru a analiza modul în care au evoluat, de-a lungul timpului, coregrafiile poloneze: până prin 1997 scena poloneză era destul de “cenușie”, huliganismul era prezent în forma sa “clasică” - coregrafiile lipseau cu desăvârșire. Perioada de “pionierat” a coregrafiilor nu a fost nici ea prea impresionantă: coregrafiile (de fapt mai mult încercări) având la bază, de cele mai multe ori, baloane. Se înmulțesc treptat și steagurile mari de fluturat, neapărând însă (decât în sezonul 2003/2004) steagurile “de două bețe”. În sezonul 1999-2000 ia naștere o adevărată manie: steagurile de peluză. Deși simpliste ca realizare, acestea aveau un puternic impact vizual. Primele realizări de acest gen au fost ale celor de la Legia, Widzew și Lech (aceștia din urmă aveau pe steag inscripția PYRY - numele regiunii, în timp ce primele două steaguri purtau numele clubului). Partea proastă e că aceste steaguri tindeau să devină o prezență permanentă la meciuri (toate au fost folosite 2-3 sezoane) împiedicând astfel realizarea altor coregrafii. Totuși, în ultimele două sezoane, nici unul dintre steagurile “de primă generație” nu și-a mai făcut apariția. Întâmplător sau nu, tot

aceasta este perioada în care filonul coregrafic al fanaticilor polonezi a început să fie cu adevărat exploatat. În ultimii doi ani au fost realizate mai multe coregrafii decât în toți anii precedenți la un loc. Multe dintre ele sunt realizări a căror valoare nu poate fi negată (scrisurile și desenele realizate de Legia din plăcuțe, fâșiile celor de la Widzew, coregrafiile lui Lech - autori ai unui adevărat record: cinci(!) coregrafii într-un meci, dintre care două pe întreg stadionul). Dacă, în ciuda evidentei îmbunătățiri din perioada recentă, la nivelul coregrafiilor e loc de mai bine, în ceea ce privește pirotechnia, Polonia e lideră de necontestat. Aproape nu e meci la care cel puțin una dintre grupări să nu facă uz de materiale pirotehnice. Și nu vorbesc aici de două-trei torțe sau o fumigenă! Pentru mine rămâne memorabilă imaginea de la un meci Lech - Petrochemia Plock (liga a doua) cu 200(!) de torțe aprinse de jur împrejurul stadionului. Dacă tot am vorbit despre coregrafii, o să mă opresc acum și asupra celeilalte fețe a fenomenului polonez: violența. Poate în acest domeniu, mai mult ca oricare altul, o comparație între Polonia și România nu-și are locul. Nimeni și nimic nu a fost în stare să limiteze violența asociată fotbalului polonez. La loc de cinste se află "codul huliganilor" (fără arme, doar cu pumnii și picioarele). Mai ales în ligile inferioare (unde grupările sunt mai puțin numeroase) violența este cel mai adesea întâlnită sub forma așa-numitelor "fair fights" (lupte drepte!). Aceste întâlniri prestabilite opun un număr egal de huligani de fiecare parte și au de obicei loc departe de "ochii publicului". Un caz aparte îl reprezintă Cracovia. Aici violența s-a escaladat atât de mult de-a lungul anilor încât orice reguli au fost date uitării (un huligan al Cracoviei declara într-o revistă germană că "vremea când ne luptam cu pumnii și picioarele a trecut, acum e vremea topoarelor!"). Povestea divizării acestui vechi oraș e cu atât mai interesantă dacă avem în vedere că rivalii sunt Wisla (liga întâi, multiplă campioană a Poloniei) și Cracovia

Krakow(liga a treia!). De aproape zece ani, cele două echipe nu au mai avut un meci direct în campionat!... și totuși asta nu a stins nici un pic ura. Orașul e împărțit în teritorii roș-albastre (Wisla) și alb-roșii (Cracovia) iar la “zonele de frontieră” au loc lupte în aproape fiecare zi a săptămânii. Totuși, cele mai grave incidente au loc înaintea meciurilor disputate de Wisla pe teren propriu. Este o ocazie pentru adevărate “raiduri” ale comandourilor alb-roșii (acum 2-3 sezoane, înaintea unui meci Wisla - Lech Poznan, huliganii Cracoviei au realizat un “cordon” în jurul stadionului, puțini fiind suporterii Wislei care au reușit să scape de acest filtru. Acest duel e privit de majoritatea huliganilor polonezi cu dispreț, neexistând nici în TMK, nici în alte fanzine, relatări sau poze din Cracovia. În topurile întocmite la sfârșit de sezon de TMK, pe locul întâi la secțiunea huliganism s-a situat Lech Poznan cu cele două grupări Brygada Banici (vechea gardă) și Young Freaks ‘98(noua generație) însumând în jur de 300 de huligani activi. Pe locurile următoare se aflau Widzew Lodz (cu un sezon extraordinar 2002/2003): la Varșovia, deși numai 200-250, i-au atacat pe Legia luptându-se pe teren jumătate de oră, iar în deplasarea de la Katowice, deși din nou în număr mult inferior, au invadat terenul reușind să fure de pe gard steagul principal al gazdelor (“GKS Katowice”). Arka Gdynia (liga a doua) s-a situat pe locul al treilea, deasupra multor echipe de liga întâi. Legia Varșovia, deși cu un potențial enorm (de departe cel mai mare număr de huligani), nu s-a situat decât pe locul 4 (această situație slabă fiind explicată prin lipsa de unitate și proastă organizare). Deși au tranșat odată pentru totdeauna disputa cu concitadinii de la Polonia (furându-le nu numai steagul principal “Polonia Warszawa” dar și aproape toate celelalte steaguri de gard), huliganii Legiei au suferit o înfrângere destul de rușinoasă, chiar pe străzile Varșoviei, înainte de meciul Polonia - Lech, când, deși în număr superior, au fost nevoiți să fugă. Totuși, mai mult

decât orice adversar, polonezii urăsc poliția. Deși nu au acces în sectoarele ocupate de suporteri, extrem de des au loc lupte între forțele de ordine și fanatici. Și mă refer la lupte adevărate ce durează minute-n șir, terminându-se fie prin folosirea gloanțelor de cauciuc și/sau a gazelor lacrimogene (fapt ce duce de obicei și la stoparea meciului) fie prin retragerea polițiștilor(...). În mai 2006, peste 50 de ofițeri de poliție au fost răniți, cu peste 30 de spitalizați și 230 de huligani reținuți după tulburările de la Varșovia în urma unui meci între Legia Varșovia și Wisła Cracovia. La un meci între Varșovia și Legia, în aprilie 2006, au fost peste 1.300 de scutieri, înarmați cu puști cu gloanțe de cauciuc și nu au reușit să controleze 3.000 de fani.

Pitorescul scenei poloneze, în condițiile în care i-am forța evocarea, s-ar diminua în chip sensibil, existând pericolul alunecării în decorativ. Cuvintele sunt prea sărace, pentru a descrie nebunia poloneză la nivel de huliganism. În conformitate cu regulile schematismului ce evită derizoriul, este necesar să finalizăm descrierea atributelor funcționale ale huliganismului polonez, care el însuși reprezintă subiect și obiect de studiu.

Oricum, în tipologia huliganismului polonez se încadrează cel mai bine rușii, aflați din acest punct de vedere în plină expansiune a subculturii. Un comentariu preluat de pe „romanianultras” se înscrie în această direcție a percepției subculturi rusești: *Citind pe aici toate comentariile după bătălia nemaipomenită de la Arad am dedus că fanii fotbalului și adevărații ultrasi și huligani cum vreți voi să îi spuneți ar cam trebui să ia atitudine... Aș avea o întrebare: Câți dintre voi cunoașteți regulile nescrise din peluzele Rusiei? Și dacă le știți, câți dintre voi ați fi în stare ? Să vă spun regulile celor din Rusia, pentru cei care nu le știu... Ești mare huligan și te “ține brandu”, ieși pe interval. La ei totul e planificat: se întâlnesc la ora fix stabilită, cu același număr de oameni, nu*

134

folosesc arme albe sau alte obiecte care îți pun viața în pericol mai mult decât un pumn sau un șut în plex (folosesc doar torțe și fumigene în bătăile în care sunt peste 200 de oameni implicați), iar în primul și în primul rând ei au onoare: ai încălcat regulile, nu mai ești recunoscut ca ultras. Asta, zic eu, înseamnă mentalitate de ultras, huligan sau cum vreți să îi spuneți! Cu stimă și respect F. A. fost ziarist la Moscow Times secțiunea sport (2005-2008). Indiferent de autenticitatea afirmării calității de ziarist la „Moscow Times”, autorul comentariului face referire la aspecte definitorii ale spiritului *hooligans*, spirit caracteristic indiscutabil și rușilor.

Cehii, ucrainenii, slovacii, bulgarii, etc. se înscriu în aceeași *forma mentis* recognoscibilă ca marcă înregistrată inconfundabilă în dinamismul subculturii poloneze și valorile sale estetice, subsidiare conceptului de estetică a urâtului. Popoarele slave menționate sau cele vorbitoare de idiomuri din același grup lingvistic încearcă să imite modelele consacrate. O comparație cu fenomenul polonez este imposibilă însă, chiar dacă victoriile izolate ale unor diferite firme împotriva polonezilor ar putea invoca dreptul la comparație și nu dar raportarea analitică la procesul de imitație sau la încadrarea tipologică. Funcționalitatea huliganismului polonez extirpă oportunitatea raportării la ceilalți (cu excepția rușilor caracterizați printr-un avânt al subculturi, impregnate pe un arhetip național). Un mod de viață nu poate fi comparat cu un sistem, în speță cel polonez, generat și degenerat din suma principiilor ideologice ale subculturii. Dincolo de alte comentarii, rămâne realitatea situației polonezilor în „high-life”-ul subculturii continentale alături de englezi sau de ruși, așa cum italienii, grecii, sârbii, croații, domină fenomenul ultras.

Francezii reprezintă un caz oarecum special, deoarece comprimă, în spirit propriu, subculturile menționate. Cel puțin asta ne sugerează comentariile reprezentanților ultrasimului românesc în clasificările și declasificările efectuate voluntar

sau involuntar. Dacă teoreticienii forumurilor ar fi acceptat conceptul de ierarhizare, concomitent ar fi provocat o analiză în acest sens. Viziunea pitorescului ar fi putut fi imprimată cu o altă articulare dimensională a percepției, cu un convingător accent axiologic. Intenționalitatea comprehensivă ne obligă la deducerea și contextualizarea unor fraze, scoase totuși din context, ale ultrașilor români, pentru elaborarea unei ierarhizări subiective, asumate ca un raport între real și virtual.

„Casual”, parte componentă a huliganismului. Studiul de caz francez. „Hooltras”, un hibrid al subculturilor

Huliganismul poate fi structurat prin prisma slavismului, a germanismului, chiar a latinității ca și componente constitutive ale unei realități organice, cu extensii subsidiare pe alocuri sau prin lentila poziționării geografice în nordul, în sudul sau în estul european, eventual în spațiul balcanic. O privire de acest tip este prin definiție exhaustivă. Elementele disociate anacronic și diacronic aparțin întregului, un tot unitar în care individualismul subcultural este o realitate, indiferent dacă diferențierile de formă se realizează la nivel de abordare a “fair-fight”-tului, de autoidentificare a firmelor și exponenților acestora, de exprimare multilaterală a etosului de grup, de ideologie, de combinație a diferitelor subculturi din afara fotbalului, sau, pur și simplu, la nivel de un individualism emanat prin adoptarea unui stil de îmbrăcăminte. Personalizată și metamorfozată printr-o atitudine, moda obține un contur huliganic distinct, după cum ne-o demonstrează subcultura “casual”. “Casual” este expresia stilistică, vestimentară a huliganismului din fotbal definit de purtarea de haine scumpe, aparținând unor designeri europeni de renume. Dacă denomiția de huligani au preluat-o *volens-nolens* din exterior, ca pe o declasificare emblematică, termenul de “casual” reprezintă un mod de autoidentificare, cu rădăcini interioare. Ca și curent, “casual” nu reprezintă subkultură în subkultură, și nici nu este subsidiar huliganismului, ci se confundă, pur și simplu, cu acesta. Huliganismul este spiritul, filozofia, iar “casual”, în primul rând, exteriorul, ambalajul acestuia, concomitent definit de o simbioza perfectă cu faza de evoluție recentă a huliganismului, de unde și tendința contemporană a celor doi termeni de a se confunda.

Subcultura “casual” s-a născut, desigur, în Regatul Unit în anii ‘70, când huliganii, pentru a evita atenția poliției, au

omis din ținută obiectele vestimentare în culorile clubului, însemne specifice fanilor ordinari, tocmai pentru a simplifica întâlnirea cu firme rivale. Contextul era unul favorabil huliganismului și, oarecum ciudat, nefavorabil huliganilor. Filtrele poliției și legislația le îngreădea modalitatea, nocivă celorlalți, de exprimare. De altfel, în anii ‘70, forțele de poliție își concentraseră atenția asupra fanilor exponenți ai subculturii “skinhead”, recunoscuți prin purtarea cizmelor Dr. Martens, ignorând fanii îmbrăcați în haine scumpe, considerate de societatea snoabă europeană un semn al stabilității financiare, al educației și a apartenenței individului la categorii sociale elitiste, exclus automat din categoria elementelor de clasă, care se puteau preta la acțiuni huliganice.

Conturarea acestui tip de profil de către polițiști a fost speculată de fanii lui Liverpool, care, în evocații ani ‘70 au efectuat numeroase deplasări pe continent, huliganii echipei engleze, în acel stadiu de pionierat al subculturii, prădând magazine de îmbrăcăminte sport cu sisteme de securitate mult mai puțin performante decât cele din Marea Britanie. Importul de haine cu etichete ale unor producători necunoscuți în insulă a fost unul consistent în acei ani, fanii Liverpool revoluționând moda insulară cu obiecte vestimentare atipice britanicilor de la firme celebre azi, cum ar fi tricouri *Adidas*, *Sergio Tacchini*, *Fila*, *Lacoste* sau *DiadoraBorgs*. Incipient, linia vestimentară continentală a reprezentat elementul definitiv al fanilor amintiți, însă nu pentru mult timp. Alte firme huliganice britanice au copiat modelul celor de la Liverpool, optând pentru brandurile europene. Ceea ce a reprezentat, pentru o perioadă de timp, expresia vestimentară a huliganilor amintiți, s-a transformat într-un tipar de îmbrăcăminte caracteristic huliganilor, care se recunoșteau pe străzi tocmai după haine, tolerând de obicei suporterii care purtau însemnele unui club sau altul. Practic, urmează etapa evocată de evoluție a huliganismului, înspre “casual” (termen care în engleză

138

semnifică, în primul rând, “neglijent”, pentru că este asociat îmbrăcămintei, dar și “ocazional”, “întâmplător”, etc.) Alegerea cu predilecție a termenului de “neglijent” este indisolubil legată de afinitatea huliganilor înspre ținute lejere, de stradă, sport și opțiunea pentru firme obscure atunci și în același timp producătoare de haine de calitate, firme care au devenit ulterior branduri globale. Moda “casual” s-a diversificat, astfel că etichetele asociate subculturii în anii ‘80 includeau *Fila*, *Stone Island*, *Fiorucci*, *Pepe*, *Benetton*, *Sergio Tacchini*, *Ralph Lauren*, *Henri Lloyd*, *Lyle & Scott*, *Adidas*, *CP Company*, *Ben Sherman*, *Fred Perry*, *Lacoste*, *Kappa*, *Pringle*, *Paul & Shark*, *Pharabouth*, *Burberry* sau *Slazenger*. Ulterior produse *Armani*, *Burberry*, *Aquascutum*, *Berghaus*, *Fiorucci* și *Lois*, firme a căror produse au fost adoptate în vestimentația specifică de exponenții subculturii.

În anii ‘90, se constată o evoluție contradictorie a modei în rândul „casualilor”. Accentul, la începutul anilor în cauză, s-a mutat ușor, de la linia sport, la brandurile de designer ce impunea o tentă de eleganță ținutei, cum ar fi *Polo*, *Ralph Lauren*, *YSL*, *Paul Smith* sau *Prada*. La mijlocul decadei, subcultura casual a experimentat o renaștere masivă materializată printr-o nouă modificare stilistică. Mărci, cum ar fi *Stone Island*, *Aquascutum*, *Burberry* și *CP Company* se impun în fața numeroaselor branduri vestimentare adiacente subculturii, fără ca această supremație să fie una exclusivistă. La sfârșitul anilor ‘90, huliganii au adoptat o nouă atitudine față de hainele considerate uniforme casual, eliminându-le din ținută datorită faptului că poliția s-a familiarizat cu stilul clasic casual și, în consecință, o serie de etichete de designer au fost retrase de la vânzare. Un producător celebru printre casuali este *Stone Island*, un brand italian de sport Company (SPW) cu sediul în Bologna, înființată de Massimo Osti în 1982 ca o linie secundară a companiei, o caracteristică a articolelor de îmbrăcăminte Stone Island fiind butonierele de pe manșonul

superior a brațului stâng, inițial verzi tivite, ulterior negre. Desigur coloristica expusă analizei nu este una exclusivistă. Insigne albe, spre exemplu, sunt disponibile pe jachete ediție limitată, îmbrăcăminte în anii 2000. Oricum, butonierele, insignele introduc un nou trend în subkultură, în condițiile în care în lupta lor cu indiscreția forțelor de ordine, casualii le-au adoptat ca semn de recunoaștere.

O tentativă nereușită a autorităților de a sili *Stone Island* să elimine busola cu logo-ul neo-nazist crucea celtică, a avut un efect de bumerang, favorabil marketingului producătorului, etichetele câștigând popularitate în rândul casualilor. Actualmente casualii au adoptat și branduri mai puțin cunoscute ca *Albam*, *YMC*, *APC*, *Folk*, *Jeans Nudie*, *Edwin*, *Garbstore*, *Superga* fără a le ignora pe cele clasice. În definitiv, șepcile, jachetele, teneșii, tricourile, blugii au un caracter global, însă ochiul experimentat a unui casual observă diferența vestimentară între un cetățean și un exponent al subculturii. Recognoscibilitatea evocă apartenența la fenomen și acordă nonșalant, până la proba contrarie, certificatul de garanție al mentalității casual. Practic, ceea ce au nevoie și spre ceea ce tind. Pentru că acesta le este în fond și la urma urmei drumul în viață asumat! Sociologia modei cochetează conform sociologului Valerie Steele cu 624 de noțiuni, în studiul social al vestimentației, cercetarea efectuându-se prin lentila unei serii de teorii și de micro-teorii, caracterizate de o paletă coloristică vastă din perspectiva direcțiilor de cercetare, direcții în speță istorice, antropologice, psihosociale, sociologice sau semiotice.

Multitudinea conceptelor și a perspectivelor prin care moda poate fi definită, concomitent simplifică și amplifică orișice proces analitic compilator în acest sens, fundamentul epistemologic al studiului comportamentului vestimentar, fiind construit de cercetătorii sfârșitului de secolul XIX, care și-au axat viziunea științifică cu predilecție asupra comparației între societățile preistorice și cele industrializate. Pionierii acestei

ramuri a sociologiei, cum ar fi Thorstein Veblen, cu a sa teorie a clasei de sus din 1889, sau George Simmel, în studii publicate în 1904 și nu numai, considerau că vestimentația este subordonată dorinței individului de a-și etala și a-și sublinia distincția socială. Astfel achiziționarea unui produs este circumscrisă pe deoparte tendinței individului de a-și exprima personalitatea, iar pe de altă parte tendinței de identificare a acestuia cu un grup distinct. Paradoxul este interpretat de John Carl Flügel în 1930 prin prisma relației superior - inferior, astfel că o persoană tinde să îi copieze pe ceilalți când îi percepe ca superiori și să marcheze deosebiriile dintre el și ceilalți când dimpotrivă îi percepe ca inferiori. James Laver în 1937 sau Herbert Blumer în 1967 considerau că moda reflectă schimbările socio-economice, culturale, politice exprimând spiritul și modernitatea unei epoci a unui context social, primul definind și principiile fundamentale ale vestimentației, respectiv principiul ierarhic, principiul de utilitate, principiul seducției. J. Robinson în 1958 credea că prin modă indivizii își fac un scop în sine prin vânarea noutății, a trendului, fiind susținut în acest sens de către Gilles Lapovetsky în 1994 care considera că entuziasmul vis-a-vis de jocul estetic are un caracter determinant în modă. Din perspectiva lui Roland Barthez, moda trebuie percepută ca un sistem al relaționării, accentuându-se caracterul semiotic al acesteia, iar Charles Taylor considera că moda a reprezentat în istorie un instrument al puterii. În concepția lui Fred Davis, moda este un cod prin care individul își destăinuiește statutul, vârsta, sexul, ocupația și nu în ultimul rând interesul pentru modă. Maurice Roche în 1994 subliniază dinamismul modei, iar Ulrich Lechmann în 2000 definește moda ca pe o creație care moare perpetuu, odată cu apariția inovației vestimentare. Evident un rol determinant în explicarea sociologică a modei de către gânditorii moderni,

îl au concepute cheie de tipul societate de consum, reclamă excesivă, sau false necesități.

Aceste frânturi din gândirea cercetătorilor, axați pe subiect, sunt suficiente pentru creionarea unei imagini veridice asupra impactului și rolului modei pe scena socială a umanității, dar și pentru realizarea unui preambul al tentativei de explicare a cauzelor adoptării unui tipar vestimentar de către exponenții ultrasismului și ai huliganismului, a impactului semiotic și a evoluției modei specifice lumii „fanaticilor” stadioanelor de fotbal, precum și a ideii de subordonare a fanilor legităților modei, legități care guvernează în fond umanitatea, având un caracter axiomatic. Prin prisma vestimentației ultrasii și huliganii, supuși influențelor stilistice britanice, își marchează atât apartenența la grup, cât și individualizarea și disocierea de masa suporterilor ordinari. Croiul vestimentar este subsidiar modei. În aparență în grupările de fani, din aceeași perspectivă semiotică, primează sublinierea apartenenței la grup, datorită caracterului organic al firmelor hooligans sau al brigăzilor ultras, trăsături care implicit ar impune îmbrăcăminte de tip uniformă, însă în realitate același echilibru general dintre conformare și individualizare îl regăsim și în subculturile menționate, datorită diversității firmelor și ale accesoriilor vestimentare la care apelează fanii. Oricum adoptarea unei vestimentații din afara sferei simboliste intrinseci este exclusă. Într-o lucrare din 1983, sociologul Carl Rogers susține că o inovație este dificil de adoptat dacă contravine sistemului de valori al societății, iar în lumea suporterilor o asemenea sfidare a valorilor specifice pare imposibilă, sistemul de relații sociale evocat de sociologi realizându-se și prin vestimentație. Hainele casual, hools sau ultras sunt, ca urmare, concomitent un mod de a sublinia tensiunile sociale ale lui Craik, sociolog care depista, prin intermediul modei, și antagonisme de tipul conflictelor dintre generații, dintre genuri, masculin versus

feminin, dintre tendințele de incluziune și de excluziune sau dintre tendințele de sociabilitate și cele de singularitate.

Multiplele teorii dedicate modei au făurit o paradigma explicativă în care se individualizează trei concepte : “trikle-down”, “trikle-across”, “trikle-up”, prin prisma cărora este analizată distribuția și difuzarea influențelor de la centru înspre periferie, acest “trikle” având atât o dimensiune ierarhică, cât și una orizontală. Conform teoriei “trikle down” fluxul energetic vestimentar este indisolubil legat de ierarhia socială existentă și de lupta indivizilor pentru a accede în straturile superioare ale societății. Astfel elitele și grupurile elitiste sunt promotorii curentelor specifice modei, tendință pe care o adoptă și cei din categoriile sociale inferioare, din dorința de identificare cu exponenți high-life-ului, care la rândul lor au tendința de a-și marca prin haine distincția și distanța față de ceilalți. Când distribuirea curentelor vestimentare de sus în jos se efectuează la scară mare elitele optează pentru un alt tip de îmbrăcăminte, mecanism ce determina dinamismul modei.

Adepții teoriei “trikle-across” la rândul lor văd un dinamism orizontal al modei, susținând că grupurile preiau curentele vestimentare specifice grupurilor inovatoare în materie de îmbrăcăminte datorită unei pleiade de factori dintre care enumeram globalizarea, reclama, circulația rapidă a informației și a mărfurilor etc. Teoreticienii ultimei noțiuni care încearcă să explice complexitatea modei, “trikle-up”, cred că inovațiile vestimentare urmează o direcție de propagare de jos în sus fiind la antinomii teoriei „trikle-dawn”. Un rol decisiv în conturarea acestei viziuni asupra modei îl are „strada”, adică exponenții straturilor aflate la baza ierarhiei sociale. Moda grupurilor cu venituri mici se ”prelinge” ascendent, înspre grupurile prospere economic, look-ul primilor fiind un motiv de inspirație pentru designeri *couture*. În subculturile adiacente fotbalului pare că se mulează foarte bine, pe șablonul stări de fapt, teoria “trikle-across”, în

condițiile în care în ultrasismul european nu există o structură piramidală ierarhizată standardizată. Fluxul de distribuire a modei casual are astfel o propagare orizontală. Se poate vorbi de grupuri-lideri și de grupuri imitatoare, care așteaptă comunicarea vizuală cu grupul model, idee circumscrisă teoriei “culturi centrale versus culturi periferice”, însă nimic mai mult.

Prezența în elita subculturilor a unor grupări din diverse colțuri ale bătrânului continent (sârbi, englezi, croați, italieni, ruși, polonezi, etc.) exclude ierarhizarea de tip “trickle-dawn” și implicit dimensiunea propagării verticale a modei casual. Firme și brigăzi etalon propun un nou trend, iar diferitele grupări parcurg eventual etapele subliniate de Rogers în preluarea vestimentației, respectiv conștientizare, interes, evaluare, studiu și adoptare, fiecare etapă având un caracter eliminatoriu. Moda ultrașilor are astfel un caracter contagios, normativ și integrator, și reprezintă un resort identitar cu funcții multiple, promovând în fond o dimensiune largă a unei forme identitare. Variația stilistică circumscrisă curentului casual este în primul rând rezultatul conformismului la normele „dezirabilității” intrinseci, alegerile de natură estetică personală având un rol secundar. Cadrul particular, care să deterioreze limitele trasate de evocarea generalităților, se realizează prin expurgarea expunerii, trecută prin filtrul subiectivismului, ce aparține unui exponent al curentului casual francez, redată în fragmente, asupra evenimentelor la care a participat, fără ca articolul francezului să fie poleit cu o puritate de tip apoftegmatic, chiar dacă din perspectiva realităților poliedrice caracteristice confruntărilor este binevenită în acest context analitic. Bătăliile dintre casuali sunt redată de către huliganul francez într-un mod idilic, prin prisma indivizilor care luptă pentru o cauză nobilă, respectiv glorie, încărcătura colerică fiind exclusă din ecuație. Intervenția forțelor de ordine este sinonimă cu represiunea, în condițiile în care combatanții au datoria sacră de a apăra onoarea clubului și nu sunt lăsați să transfere

acestuiia propriile succese, în context fiind vorba de PSG. Evitând abil mânia persecuției, fără a-și fabrica o mitologie a martirajului și eludând capcana subordonării lingvistice registrului invecivelor, casualul parizian este tribut ar alergării avide după glorie și, cu siguranță, trierii, avantajoase ca imagine, a conflictelor. Cu toate acestea, declassificarea casualilor lui PSG ar deforma realitatea. Poziția lor în vârful topurilor huliganice nu îmbracă aura legendelor de prost gust sau a mistificării. Partea superioară a ierarhiei firmelor casual include parizienii. O apoteoză a acestora însă trebuie exclusă, precum și o pedalare pe o posibilă dominare exercitată la nivelul vârfului icebergului casual sau pe o confiscare a fotoliului de lider, care de fapt nu există: *Să începem cu PSG – Chelsea, meci de Liga Campionilor. Fanii lui PSG i-au terminat pe suporterii londonezilor în deschiderea Ligii Campionilor după o dominare copioasă în stradă. În preziua meciului, cca. 20 de casuali PSG (trei sferturi din ei tineri) s-au regrupat într-un cartier "fierbinte" al capitalei. La miezul nopții au putut fi zărite primele altercații. Cea mai importantă dintre ele s-a terminat cu un sprint britanic, după atacarea unui bar. Poliția a calmat spiritele. În ziua meciului, riveranii aceluiși cartier au asistat siderați la desfășurarea masivă de forțe de poliție. Ziceai că este o reuniune G8, însă Parc de Princes și Kop of Boulogne nu așteptau șefi de stat, ci pe cei de la Chelsea și faimoșii Head Hunters. Grupul parizian este extrem de calm și foarte bine organizat. În jurul orei 19:00 se formează un grup de circa 200 de persoane. Aceștia reprezintă Boulogne Spirit și sunt invizibili în ochii profanilor. Parizienii trec la treabă și se înfruntă cu poliția pentru a putea ajunge la convoiul englezilor. Cca. 150 de parizieni sfidează forțele de ordine. Doi polițiști au fost răniți grav în ciuda folosirii masive a gazelor lacrimogene. Englezii ezită, se țin departe, dar reapar după 20 de minute înconjurați de forțe de ordine (sunt cca 70-80 de inși). Un grup local (în jur de 40 de inși, middle-*

145

school+cca 20 top lads) face o manevră și se regăsește pe o străduță față în față cu băieții de la Chelsea. Atacul este lansat de ambele părți... prima linie engleză se frânge... Sunt cca. 15 secunde de contact intens, apoi cei de la Chelsea se întorc și fug cca. 100 de metri fără a se mai întoarce niciodată. Câțiva sunt înținși pe jos, un altul se confesează "Paris Number One". Grupul englezilor este dislocat, deși media lor de vârstă se apropie de 40 de ani. Parizienii însă au fost prea puternici în acea zi. Cei de la Chelsea se recunosc învinși și pătrund în sectorul rezervat lor cu capetele plecate. O victorie extrem de importantă. În toamnă va fi show la Londra. PS: reputația se face în stradă, nu pe net. Observatorii prezenți au raportat un grup de 200 de parizieni, cu mâinile goale. Restul nu este decât ficțiune. Au venit, au văzut, au pierdut. Boulogne United. Paris SG - O. Lyon (Cannes) 31 iulie 2004 – Cannes. Alegerea locului disputării acestui meci a fost discutată și... discutabilă... Apropierea de Nice, suporterii locali adepți ai stângii, ferocitatea pariziană, lyonezii... Pentru acest meci (având în vedere că lumea era în vacanță), casualii din Lyon au reușit să strângă cca. 15 inși foarte motivați și foarte încrezători în forțele lor. De partea cealaltă, casualii parizieni sunt în număr de 25-30. Cei din Paris și-au petrecut o parte din zi la plajă unde atmosfera a fost foarte destinsă, în timp ce serioșii lyonezi și-au făcut cartierul general în oraș. Sunt reperați în terasa unui bar lângă Palais des Festival. Locul este agreabil, dar foarte prost ales datorită forțelor de poliție prezente lângă Palais des Festival. Grupul parizian avansează (25-30 de casuali Boys+Independenți) către terasa unde doar un număr de cca. 15 casuali lyonezi sunt vizibili. Cca. 20 se apropie de terasă, restul rămânând pe loc pentru a păzi banner-ul Boulogne Boys. Lyonezii vor să parlamenteze, dar timpul este prețios. Încep să zboare scaune, mese... timp de circa 15 secunde. Parizienii încep să crească presiunea, terasa este un adevărat câmp de luptă, lyonezii dominați se retrag în

interiorul barului. Această primă ciocnire a fost scurtă dar de mare intensitate. Iminența sosirii forțelor de ordine dizlocă grupul parizian, dar conducătorii lyonezilor comandă urmărirea... sunt observate din nou incidente în jurul barului, dar fiecare tentativă lyoneză este aspru reprimată. Poliția își face apariția și face primele arestări. Boulogne: 1 Lyon: 0. Parizienii își petrec restul zilei luptând contra căldurii cu.... bere. Se pleacă spre stadion în grup compact (circa 30 de inși). Odată ajunși, își indică prezența, dar adversarii nu au nici o reacție. În pauza meciului sunt reperați câțiva localnici și, mai apoi, cei din Ultras Kaos Cannes... Aceștia sunt tăvăliți și împinși către ieșire... veniseră să vadă mișcarea Ultra, dar, din păcate, au văzut mișcarea casual de foarte aproape. Boulogne: 1 Cannes: 0. La sfârșitul meciului, poliția împiedică ieșirea prematură a spectatorilor din sectorul parizian. Circa 20 de casuali reușesc să scape de coloane și se îndreaptă către sectorul lyonezilor care părăseau tribuna. Însă, 25-30 de pseudo ultrași lyonezi, "teribilii" Bad Gones, se încapățâneau să plece. Parizienii avansează și atacul este declanșat. Ultrașii încearcă să se apere cu steaguri pe două bețe și centuri, dar sunt repede striviți de garduri. Poliția intervine pentru a separa beligeranții. Boulogne: 1 - Pseudo Ultras (Bad Gones): 0. Bilanțul acestui meci a fost umbrat de încrâncenarea unui fan parizian+alte pedepse cu suspendare + amenzi usturătoare. Paris SG - CSKA Moscova: Orologiul bisericii Porte de St. Cloude bătea de șapte ori, când un cortegiu format din cca. 50 de ruși și-au făcut simțită prezența cântând în onoarea clubului lor. La locul cu pricina nu se aflau decât 10 casuali parizieni, căroră nu le venea să creadă ce se întâmpla. Întăriți cu câțiva suporteri independenți, parizienii încearcă să facă față rușilor, dar sunt respinși (unii dintre ei sunt grav loviți). Telefoanele intră în acțiune mai-mai să arunce rețeaua în aer. Sosesc întăririle... cca 25-30 de inși ce se aflau într-un bar situat la 500 m de locul primului incident. Până la sosirea

lor însă, rușii au făcut legea în cartier. Trupele sunt refăcute, rușii au rămas în jur de 30, înconjurați de câțiva polițiști cu tonfele în mâini. Parizienii îi înconjoară, rușii doresc înfruntarea cu adevărat. Cele două tabere sunt extrem de motivate și poliția este depășită. Se schimbă lovituri, dar nimeni nu face pasul în spate. Forțele de ordine încearcă să facă un tampon, dar nu reușesc. Grupurile sunt din nou față în față. Asaltul este dat de către ambele părți... parizienii sunt primiți cu centuri și sticle. Lupta este echilibrată, până în momentul când un rus din prima linie aprinde o torță și se servește de ea pentru a-i arde pe cei din prima linie locală. Parizienii ezită și rușii atacă... Casualii locali se retrag cca. 10 metri... torța se stinge... contra pariziană, contacte grele între primele linii, câțiva inși aparținând ambelor tabere rămân întinși la pământ. Sosirea poliției în număr mare calmează spiritele. La sfârșitul meciului, cca. 30 de locali i-au căutat cu înfrigurare pe ruși în dorința unui 30-30... N-a fost să fie. Felicitări celor de la CSKA care au arătat ce pot. Au fost prezenți, motivați și au stat la bătaie.

Socheaux - Paris SG 2005/2006: În după-amiaza dinaintea meciului, cca 15 parizieni vizitează centrul orașului Socheaux. Grupul este compus din tipi de la Cigognes, Karsud și Youth. Pe drumul spre stadion, izbucnesc câteva incidente pe fond politic între cei de la Youth și câțiva punkeri locali. Violența se instalează. Grupul ajunge apoi în vecinătatea stadionului și traversează parcare... Este reperat de un grup de cca 15 locali (garda tânără?). În cel mai calm mod posibil, grupul sosit din capitală le iese în cale și loviturile încep să curgă. Localii încearcă să iasă din strânsoare și fug în toate părțile. Câțiva ultrași locali "își fac siesta" pe trotuar, în timp ce forțele de ordine întrerup debandada, iar contingentul parizian este redus la trei inși (ceilalți fiind invitați la comisariat). În stadion cca 10 parizieni vor să vadă meciul ceva mai liniștiți și se instalează în tribuna localilor... Stewarzii îi observă și fac

dovada profesionalismului. După un control amănunțit, șapte dintre ei (care păreau ceva mai periculoși în ochii lor) sunt conduși în sectorul rezervat ultrasilor locali Joyriders). În rândurile parizenilor se instalează buna dispoziție. "Vizitatorii" sunt reperați, mijlocul sectorului ultrasilor locali se golește și se apropie cu repeziciune de cei din capitală, moment ales de unul dintre cei șapte pentru a lansa o contră. Stewarzii și poliția privesc siderați... În fața celor șapte se formează o linie, loviturile curg cu nemiluita, grupul local crescând văzând cu ochii. Contactele se intensifică și, în ciuda evidentei superiorități, localii încep să arunce cu diverse obiecte. Parizienii intră la contact făcând față, apoi se retrag și atacă din nou. În cele din urmă sunt nevoiți să se retragă. Cei din Sochaux îi urmăresc și, în cele din urmă, îi încolțesc pe toți șapte. Se scandează "Ici c'est Sochaux" (aici este Sochaux). Lyon - PSG 2005/2006: Prezență destul de bună, pentru acest meci, a casualilor parizieni. Cca. 60 de casuali parizieni s-au instalat într-un cartier din Lyon (15 Boys - 25 Independenți - 20 Karsud). Majoritatea sunt tineri, fără state vechi. Doar câțiva fac parte din middle-school. După aproape o oră de la întâlnire, se stabilesc contactele cu adversarii noștri, iar discuțiile cu aceștia duc la organizarea unui fair-fight destul de rar întâlnit în Hexagon. Cei 60 de lyonezi (CNL, Lugdu și independenți) ne așteptau pe o străduță fără poliție și cel mai important lucru: cu mâinile goale. Ajunși la locul faptei, îi vedem pe lyonezi. Cca. 300 de metri despart cele două grupuri. Se pornește încet... unii către alții... La strigarea noastră "PSG Hooligans" ni se răspunde cu "Lyon, Lyon". Tensiunea crește, adrenalina este palpabilă, primele două linii se izbesc cu forță. Cele două grupuri sunt extrem de motivate, schimburile de lovituri sunt dure. Presiunea celor din capitală este imensă, lyonezii încearcă să reziste, dar câteva secunde mai târziu prima linie a lor este dărâmată. Parizienii trec în avantaj, mulți adversari zac neputincioși pe jos și totul se termină

foarte repede. Lyon este în derută și trebuie să se retragă... pornim în urmărirea lor, dar aceștia își găsesc refugiu pe strada ce duce spre Stadionul Gerland, unde poliția este omniprezentă. Forțele de ordine intervin în forță, ceea ce ne obligă să facem cale îtoarsă. Cca. 40 de inși de la noi sunt prinși și încadrați de polițiști. Din tabăra cealaltă doar 15. Restul, formăm un grup de cca. 15 persoane și o luăm spre sectorul rezervat nouă. În fața caselor de bilete schimbăm câteva "amabilități" cu cei de la Tigris, dar poliția intervine și introduce pe toată lumea în stadion. Cele două grupuri (TM și noi) se regăsesc față în față, grupul casual primește câteva întăriri și este hotărât să răspundă la orice fel de provocare. Semnalul este dat, se schimbă lovituri, dar stewartzii intervin calmând spiritele. După meci, grupul nostru numără din nou 70 de persoane. Am fost încadrați de forțele de ordine. Se fac eschive și suta de polițiști nu mai controlau peste câteva secunde decât 10 persoane. Morala zilei: "Dacă știi să aștepti ești răsplătit". Așteptăm de mult un astfel de comportament din partea unor adversari. Lyon s-a comportat ireproșabil în ziua aceea și pentru asta au parte de recunoștința noastră. Bătaie regulamentară, grup motivat și loc bine ales. PSG Casuals: Simply The Best! O istorisire foarte interesantă a unui membru din PSG Casuals: sunt un fan al fotbalului, am început să joc de la 8 ani la o echipă din periferia Parisului până la 11 ani, până m-am mutat în HLM, apoi într-un alt imobil din zona pavilionară. Provin dintr-o familie de muncitori. Bunicul meu era un comunist convins, iar părinții mei au votat mereu cu stânga. Nu au avut o viață ușoară. Tata lucra până târziu. Îl vedeam seara cum venea de la muncă. Era rupt de oboseală. Tânăr fiind, eram deja un tip nervos. Împreună cu vărul meu, când eram copii, obișnuiam să ne batem cu arabii. Aveam probleme cu ei tot timpul. Am descoperit PSG-ul și stadionul Parc des Princes cu ajutorul unchiului meu, în 1981. Aveam 11 ani. La 15-16 ani am început să merg în mod frecvent la

stadion (singur sau însoțit de prieteni) dar fără a spune părinților mei. Am fost dus de un tip în peluza Boulogne, care era populată în proporție covârșitoare de naționaliști radicali de dreapta. Acesta a fost momentul în care am devenit naționalist. Pe Parc des Princes erau o grămadă de tipi că mine, veniți de la periferie. În 1998 la 28 ani, la alegerile prezidențiale am votat Le Pen fără să stau pe gânduri. Până în 1995 votam Frontul Național. Era o chestie protestatară. Sunt ceva ani de când nu mai votez, nu mă mai interesează. Am o grămadă de prieteni cu care nu pot vorbi chestii politice. Eu călătoresc mult și îmi place să descopăr țări noi, culturi noi. Dar nu-mi place când cineva scuipă pe numele Franței. Eram în metrou când am lovit prima dată un om și se întâmpla înaintea meciului Franța - Anglia din anul 1984 (primele incidente de proporții din Franța). Niște tipi se băteau, un englez a căzut pe jos, era aproape inconștient. Am profitat și l-am lovit. Mi-a fost frică, însă a doua zi povesteam cu mândrie cum am lovit un huligan englez. Prima mea deplasare cu PSG-ul, a fost la Nancy în 1986. Că ești skinhead sau simplu supporter, să fi insultat de provinciali pentru că ești din capitală îți creează anumite "sentimente". Când mergem în deplasări formăm un grup compact. Începând cu 1986 mergeam la toate meciurile pe Parc și făceam câteva deplasări. Eram printre primii atunci când atacam autocarele echipelor adverse sau ale suporterilor adverși. Aruncam pietre, dar nu aveam nici un fel de cultură de huligan. Prima mea mare bătaie a fost la Lens, în același an. Eram două autocare. Am ieșit după terminarea meciului cam la zece minute: nu era ca acum când poliția te ține în stadion o oră și după aceea te urcă în autocare. Cei din Lens ne așteptau în parcare. Cam 200 de inși cu totul, din care vreo 20 de skinheazi. Noi eram cam 80. Ne-a fost frică dar am intrat în ei. Am fost bătut măr. Tot ce îmi mai aduc aminte este că loveam ca un nebun în dreapta și în stânga. Începând cu anii '90 PSG-ul a pătruns și în Europa.

Făceam cam o deplasare pe lună. Am fost la toate meciurile mari. Am participat la peste 20 de încăierări dintre care 12 de excepție. Contra lui Juve în 1989 și în 1993, Anderlecht, Arsenal, Liverpool, Celtic, Galatasaray... A mai fost și meciul PSG - Caen (în 1993, 10 polițiști răniți din care unul foarte grav). Eu nu eram. Din fericire... Toți prietenii mei au ajuns la pușcărie pentru mai multe luni. Astăzi grupul nostru numără cam 20 de inși, toți cu state vechi în Boulogne, la care s-au adăugat încă 15 sosiți pe parcurs. Cu cei vechi suntem foarte buni amici. Știi că prietenii nu m-ar lăsa la greu așa cum nici eu n-aș face-o. Dacă aș fi pe jos într-o bătaie ei ar rămâne cu mine chiar dacă asta ar însemna să o încaseze rău de tot. Pentru onoare și prietenie. În grupul nostru sunt printre singurii care mai are toți dinții în gură. Să spun drept nu voi merge în Norvegia, la Rosenborg. Nu e un meci foarte interesant. În schimb, când pici într-o grupă cu Manchester sau Juventus, atunci e altceva. Știi că ai huligani în față și că vei avea ceva de muncă. În campionat, pe Parc des Princes e aproape imposibil să te bați pentru că e prea multă supraveghere, prea multe camere, prea multă poliție. La un meci PSG - Marseille nu poți să faci nicio mișcare, doar dacă de partea cealaltă ai un grup super motivat. Marseillezii (unii dintre ei), înainte de meciul cu noi, își dau întâlnire la Stade de France. Băieți de la noi se duc și încing niște bătăi strașnice. Dar nimeni din Franța nu va veni să provoace 400 de huligani la Kop-ul Boulogne. Tipii nu sunt nebuni. Hooliganismul e ceva bizar. Este într-un fel ceva ilegal, dar tocmai aici este plăcerea. Cultura "hool" înseamnă să-ți poți organiza un grup și să te înfrunți cu alții. Eu, unul, când mă bat, mă bazez doar pe pumni. Pe noi ne interesează să ne înfruntăm cu oameni ca noi. E un viciu, violența atrage. Nu am atacat niciodată suporteri obișnuiți. A pocni pe cineva care nu are nici în clin nici în mânăca înseamnă doar bravadă. Avem un anumit respect, o morală. Împreună cu prietenii mei, identificăm

deplasările cele mai "bune". Mergem în deplasări în primul rând ca să ne distrăm. Câteodată mergem cu avionul. Mergem în baruri, la restaurante, în cluburi... Ne distrăm. Dar esențial este să vedem meciurile. Dacă învingem pe teren și ne batem și cu adversarii e perfect. Când meciul nu este prea interesant, am tendința să scrutez tribunele în căutarea unora ca noi. Parisul este singurul oraș din Franța care are cultura Hooligan. Și asta pentru că PSG-ul a întâlnit toate marile cluburi europene și lumea e geloasă. Dar adevărata cultură Hooligan se găsește în Anglia, Italia, Belgia, Olanda. De fiecare dată când merg să văd un meci în Anglia sunt impresionat. Visul meu este să avem într-o zi în față pe hooliganii lui Leeds sau Chelsea. În 1996 ne-am bătut într-un pub cu tinerii hooligani ai lui Leeds. I-am bătut rău de tot. Dar cei mai vechi, tatuajați peste tot, nici nu s-au mișcat. Toți aveau ani grei de pușcărie în spate și era prea riscant pentru ei să se bată în plină zi. Erau într-adevăr impresionanți. Ziua în care vom juca cu Leeds vom intra în legendă. Ideea este să fii acolo, sus, în Top 10 în Europa. După meciul PSG - Galatasaray (s-au înregistrat 46 de răniți în 2001), cei de la Chelsea Headhunters au scris pe site-ul lor că noi am intrat în Top 10. Este genul de reputație care se apără cu greu și poate costa scump. Pe lângă toate acestea există, și fantomele hooliganismului: cei ce lovesc un om doar când se află la pământ, care se feresc în caz de lovituri dure. În plus, în generația tânără găsești multe scârbe. Sunt gata să bage cuțitul în tine. Mai există și cei care își dau întâlnire cu ajutorul telefoanelor mobile pentru a se înfrunta. Mie nu-mi plac chestiile astea. Noi mergem direct în fața stadionului. Înainte de contact, bem câteva beri. Scopul este să ne încălzim un pic, dar nu prea mult, pentru că, dacă ești matol, ți-o iei. Ne îmbrăcăm normal pentru a nu atrage privirile. Am renunțat de mult la bombere și capete rase. În felul acesta trecem foarte ușor de barajele polițienești și ajungem direct în fața

stadionului. Contactul cu adversarii trebuie să-l trăiești ca să-l înțelegi. Îi vezi pe ceilalți cum vin în grup. Îți este frică dar știi foarte bine că și lor le este. Dar îți spui întruna că nu trebuie să faci pasul înapoi și că trebuie să-i tăvălești. Totul se rezumă la două chestii: să produci pagube cât mai mari în rândul adversarilor și, cea mai importantă, să rămâi în picioare. Să le dovedești că ești cel mai bun. La Nice - PSG ne-am deplasat pentru că știam că vom avea ceva în față. Chestiile astea se știu în cercul nostru. Pe internet, cei din Nice povesteau cum o să ne masacreze. Începuseră cam devreme cu pălăvrăgeala. Ne-am dus cu intenția fermă să-i cotonogim. Ne-am deplasat individual de restul grupurilor (eram aproximativ 70 din care 10 cu vechi state). Am mers o parte cu avionul, restul cu mașinile sau cu trenul. Ne-am dat ca punct de întâlnire un bar din centrul orașului (prin SMS-uri). Când am ajuns eu, erau deja 40 -50 de inși. Am băut câteva beri și am așteptat. În acest răstimp poliția îi oprea în gară pe cei considerați dubioși. Am hotărât să ne deplasăm spre stadion în grupuri de câte 10. Primul grup a luat-o pe jos cu poliția după el. Noi am plecat cu autobuzul. Acolo am descoperit câteva străduțe care duceau chiar în fața stadionului și care ocoleau barajele polițienești. Am ajuns chiar în fața peluzei ultrașilor din Nice. Eram în jur de 50. Le-am zis băieților: "Nu face nimeni pasul în spate". Am început să-i încingem în timp ce urlam Hooligans Paris. La început aruncau cu tot felul de obiecte de sus, din tribună, dar nu îndrăzneau să vină la contact. Primii care s-au apropiat au sfârșit-o rău. Unul dintre ei a scos un cuțit mare de măcelărie. A vrut să-l înjunghie pe unul de-al nostru. Un tânăr parizian i-a făcut o priză scurtă dar a fost tăiat. Pe tipul cu cuțitul l-am zdrobit de un perete. Apoi au venit încă trei: unul cu o bătă de base-ball, altul cu o crosă de hockey și unul cu o lopată. Toți trei au încasat-o rău. Aveam cu noi rachete pe care eram gata să le folosim pentru a-i dispersa la nevoie. Nici nu le-am folosit... Bătaia a durat 4 sau 5 minute. Chiar dacă am avut un

om înjunghiat, i-am făcut de râs: 50 contra 200. După asta am asistat la meci. Cu zece minute înainte de final, am smuls zeci de scaune pentru a le arunca în ultrasii din Nice. După meci i-am atacat în barul lor, unde se regrupaseră. Să omori pe cineva? Să fi omorât? Nici nu ne gândim! Bine, când te trezești a doua zi dimineața cu fața șifonată, nu te simți prea bine. Eu nu port arme niciodată. În seara meciului PSG - Anderlecht (1992) l-am bătut pe unul foarte rău. Ne întrebam apoi dacă mai trăiește. Pentru PSG - Juve italienii ne-au dat întâlnire, încă de la meciul tur, printr-un mesaj afișat pe Delle Alpi. La ora 18 ne-am dus la podul Sevres, unde se strângeau ultrasii juventini. Era poliție multă, dar am găsit alții la Trocadero. Acolo, unul din prietenii mei l-a bătut pe un tip de 100 kg. Ăla era pe jos și îi lipseau ceva dinți iar ceilalți dădea în continuare. L-am oprit. După aceea prietenul meu se gândea dacă l-a omorât sau nu. Pentru a opri hooliganismul ar trebui să se interzică fotbalul. Cum poți opri niște oameni care au viciul bătaii de stradă? Toată lumea spune "sunt din ce în ce mai puțini hooligani". E fals. Sunt deja mai multe generații. De asemenea sunt foarte mulți hooligani parizieni vechi care s-au retras, dar care sunt gata oricând să revină dacă s-ar profila niște meciuri tari în Europa. De altfel, chiar și cei care primesc interdicții pe stadion reușesc să intre la pauză; spre exemplu, Stewarzii de la PSG ne cunosc. Sunt și vechi hooligani printre ei. În deplasări ei sunt cei ce ne încadrează pe stadion. De vreo 5 sau 6 ani înfruntările interne cele mai interesante sunt cu cei de la Bordeaux și Saint Etienne. La Bordeaux sunt 30 sau 40 de inși super motivați. Când mergem la Saint Etienne ne strângem în jur de 300 pentru că știm că o să avem ceva lume în față. În deplasarea de la Nice unul dintre puștii veniți cu noi era fascinat. El va face parte din noua generație de hooligani. Își va crea un grup și va încerca să dovedească că este acolo. Tinerii care vin din urmă sunt mai nebuni. Ei au crescut într-o lume unde nimeni nu-ți face

cadouri. Părinții mei știu ce fac, m-au văzut la televizor. Tata nu poate să înțeleagă. Când joacă Paris în cupele europene, mama mă sună și mă roagă să nu mă duc. Când am cunoscut-o pe soția mea, ea știa că sunt hooligan. În 1997 mi-a spus: "Te-ai distrat desul. Ar trebui să te oprești". Am stat și m-am gândit... "Trebuie să mă opresc". Mă întorc însă... Nu reușesc să-mi explic de ce... Îmi iubesc soția, dar nu-mi pot abandona prietenii așa, cu una, cu două. Poate mai târziu. Când plec îi este frică. Sunt genul de tată protector. Îmi petrec toate zilele de miercuri împreună cu copiii mei. Într-o zi le voi povesti despre tinerețea mea, despre periferie, despre stadion. Dar mi-am jurat: "Copii mei nu vor locui niciodată la periferie și nu îi voi duce niciodată la stadion". Voi face totul pentru ca ei să nu meargă la stadion. Eu am multe lucruri de pierdut. Îmi asum din ce în ce mai puține riscuri. Dar în stadioane sunt mulți oameni care nu au absolut nimic de pierdut.

Articolul realizează o evocare sumbră a huliganismului, una impregnată cu violență, ignorând alte aspecte ale subculturii în Franța. O lume dură, în care se apologizează violența, dorința fanatică de a rupe dinții adversarilor, de a le răpi prin agresivitate respectul și al transfera în contul grupului. Reținem determinarea, motivația aproape irațională de care dau dovadă parizienii, în condițiile în care acceptăm veridicitatea celor scrise, precum și faptul că cetățenii nu reprezintă interes pentru huliganii PSG, aceștia dedicându-se exclusiv confruntărilor „cu oameni ca noi”, evitând derizoriul bravadei, sau atașamentul fanatic față de grup, perceput ca o familie, una aflată în stare eternă de război.

Pe de altă parte interesant este din punct de vedere psihologic faptul că parizianul nu dorește pentru copiii săi modul de viață, la care el însuși nu poate renunța. Autodeclarat familist convins eroul nostru percepe dependența de adrenalină ca pe un element distructiv, degenerat din periferie, loc pe care și-a propus ca fii săi să nu îl cunoască. În condițiile în care pe

stadioane sunt „oameni care nu au absolut nimic de pierdut”, deci sunt super-motivați, se pare că tot datorită statutului de familist semnatarul articolului își asumă progresiv mai puține riscuri. Interesant este și portretul neo-huliganului, tinerii fiind percepuți ca având o predispoziție mai accentuată înspre violență, observație motivată de faptul că provin dintr-o lume unde „nimeni nu-ți face cadouri”. În peisajul suporterilor francezi, ultrasismul se pare că are un caracter mult mai dinamic decât celelalte subculturi adiacente tribunelor. Hexagonul, exponent al culturii latine, nu putea face rabat de la acel spirit național al lui Hegel sau de la arhetipurile inconștiente ale lui Carl Jung, optând înspre fenomenul ultras ca marcă înregistrată a latinității. În ciuda expozeului de mai sus dedicat huliganismului, francezii sunt cu preponderență ultrași, huliganii constituind un caz particular în lumea fanilor din hexagon și nu ultrașii. Pentru conformitate facem recurs la expunerea cronologică a grupurilor ultras franceze, în 1984 fiind, conform wikipendiei, puse bazele ultrasismului în hexagon. Practic în acel an a fost fondată brigada Commando Ultra de către fanii echipei Olympique Marseille, precum și grupul Kop Ciel et Marine de către fanii lui Le Havre AC. În 1985 apar Boulogne Boys la Paris SG, Brigade Sud Nice la OGC Nice, Loire Side la FC Nantes, Kop Of Metz la FC Metz, în 1986 - Sconvolts (AS Monaco), Ultras Toulouse (Toulouse FC), Gavroches (Paris SG), Firebirds (Paris SG), Red Boys (AS Nancy), în 1987 - Yankee Nord Marseille (Olympique Marseille), South Winners (Olympique Marseille), Ultramarines Bordeaux (Girondins Bordeaux), Bad Gones (Olympique Lyon), South Wolf's (Sporting Toulon Var), Ultras Forgerons (FC Gueugnon)[, Kop Pesage (Stade de Reims), în 1988 - Brigade Ultra (FC Mulhouse), Fanatics (Olympique Marseille), Fighters (AS Saint-Étienne), Bad Boys (AS Cannes), Rasta Bronx (Sporting Toulon Var), în 1989 - Dogues Virage Est (Lille OSC), Brigade Vikings (SM Caen), Celtics

Angels (Stade Brestois), Fanatics Atac (Troyes)[, Ultras Avignon (AC Avignon), Karibes (AS Valence), Ultras Violets (Toulouse FC), Yellow Boys (US Orléans), Racing Rebels (Racing Club de Paris), în 1990 - Ultras Brestois (Stade brestois), Ultra Boys 90 (RC Strasbourg), Ultras Auxerre (AJ Auxerre), Aigles Bleus (Montpellier HSC), Fanatics 49 (SCO Angers), Devils (Girondins de Bordeaux), Vikings (AS Monaco), Young Boys (FC Nantes), Brigade Azur et Or (Sporting Toulon Var), West Boys Toulouse (Toulouse FC), Red guts (RC Lens), în 1991 - Roazhon Celtic Kop (Stade Rennais), Butte Paillade (Montpellier HSC), Supras Auteuil (Paris SG), Lutèce Falco (Paris SG), Magic Fans (AS Saint-Étienne), Gladiators Nîmes (Nîmes Olympique), Kop Of Hund Boys (SM Caen), The Gunners (SM Caen), Ghetto Rasta (AS Cannes), Blue Wolves (Le Havre AC), Ultr'Hac (Le Havre AC), North Warriors (RC Lens), Section Graouilly (FC Metz), Pirates Bastiais (SC Bastia). Conform aceleași enciclopedii virtuale wikipendia, în perioada de după 1991 - an în care au fost fondate paisprezece grupuri ultras - dinamismul subculturii franceze se menține la aceleași cote de-a dreptul impresionante, astfel că în 1992 au fost fondate nu mai puțin de șaptesprezece brigăzi ultras, respectiv Ultras Nancy de către fanii lui AS Nancy Lorraine, Kop De La Butte de către suporterii lui SCO Angers, apărând pe scena subculturii și Green Angels (AS Saint-Étienne), Thunderbirds Marseille (Olympique de Marseille), Testa Mora 92 (SC Bastia), Ultras Sochaux (FC Sochaux), Lou Feichou (AS Cannes), Ultras Red Killers (Montceau les mines), South Boys (AS Monaco), Heineken Group (AS Monaco), Ultras Occitans (Toulouse FC), Red'N White Dragons (Valenciennes FC), Worshippers (Le Mans), Rangers (Paris SG), Bobby's (AS Valence), Fanatics Avaricum Boys (FC Bourges) sau Perry boys (Red Star). Anul următor este la fel de fecund, fiind fondate aproape douăzeci de grupuri.

Dinamismul atinge însă cote maxime în intervalul temporal 1992-1993.

Anii analizați nu au fost aleși aleatoriu. Fecunditatea specifică le-a impus trierea, una care merită superlative. Ulterior procesul de evoluție a subculturii franceze este la fel de spectaculos, însă indiscutabil etapa sau mai bine zis o etapă de apogeu este consemnată în perioada amintită. Pentru conformitate, menționăm că în 1993 apar brigăzile Indians Tolosa (Toulouse FC), Barbarians Havrais (Le Havre AC), Kop Rouge (EA Guingamp), Irréductible Toulon (Sporting Toulon Var), Kop Sang et Or (Racing Club de Lens), Lugdunum's Lyon (Olympique Lyon), South Gunners (Montpellier HSC), Guerrieri (SC Bastia), Ultras Cannes (AS Cannes), Ultras Remois (Stade de Reims), Yellow Power (FC Nantes), Sus Scrofas (Paris SG), Black Panthers (AS Saint-Étienne), Tigris Mystic (Paris SG), Dragon's (Paris SG), Bulldogs Sedan (CS Sedan), Ultras Nîmes (Nîmes Olympique), Antisocial (Girondins de Bordeaux) și Bombers 53 (Stade lavallois). Nouăsprezece grupuri fondate într-un singur an reprezintă într-adevăr un lucru demn de a fi consemnat și de a fi perceput ca un reper maximal al vivacității. Ulterior în 1994 apar alte grupuri mai mult sau mai puțin importante pe scena ultras franceză, respectiv Ultras Monaco (AS Monaco), Red Tigers (RC Lens), Red Kaos (Grenoble Foot 38), Marseille Trop Puissant (Olympique Marseille), Mouth'hards Boys (Dijon Foot), Octopus Brothers (RC Strasbourg), Swans'den (Valenciennes FC), în 1995 - Snipers Nancy (AS Nancy Lorraine), Génération Grenat (FC Metz), Ultrém (Stade de Reims), Merlus Ultras (FC Lorient), Groupe Decision (Montpellier HSC), White Devils (Amiens SC), Magic Griffons (Stade briochin), Chanzy Boys (Olympique Charleville), în 1996 - Joyriders Sochaux (FC Sochaux), Malherbe Normandy Kop (SM Caen), Red Boys 96 (EA Guingamp), Brigade Vikings 96 (SM Caen), Ultras Alès

(Olympique d'Alès), The Commodores (LB Châteauroux), Diochon Boys (FC Rouen), în 1997 - Horda Frenetik (FC Metz), Magic Troyes, în 1997 - (ES Troyes AC), Ultras Wasquehal (ES Wasquehal), în 1998 - Blue Angels (AJ Auxerre), Ultras Kaos (AS Cannes), Fedelissimi (Sporting Toulon Var), Drakkar side (SM Caen), Ultras Violet (FC Istres), Immortal Roars Sochoux (FC Sochoux), în 1999 - Brigade Loire (FC Nantes), Kop Licorne Blanche (Amiens SC), Kriek Paris (Paris SG), Commando Eagles 99 (Croix-de-Savoie), Rude Boyz (AJ Auxerre), în 2000 - Nucléo Ultra (Olympique Lyon), Rovers (OGC Nice), Furiosi RossoBlù (Clermont Foot), Unicamox 79 (Chamois Niortais), Supras Sharks Antibes (FC Antibes), în 2001 - Armada Rumpetata Nissa (OGC Nice), Celtic Ultras (Stade brestois), Partisans 33 (Girondins Bordeaux), Insula Razzia (Lille OSC), Ultras Bouxières (FC Bouxières-aux-Dames), în 2002 - Diaboli'kop 02 (FC_Rouen), Orsi Ribelli 2002 (AC Ajaccio), Urban Devils 2002 (US Créteil), Ultras Roisters (Valenciennes FC), Authentiks (Paris SG), Armata Ultras (Montpellier HSC), Ultras Gueugnon (FC Gueugnon), Brigade 26 (AS Valence), Ultras Languedoc (Montpellier HSC), Supras Tours (Tours FC), Blue Panthers (Dijon FC), în 2003 - Puissance Paris (Paris SG), New School Gwengamp (EA Guingamp), Supras Libourne (FC Libourne-Saint-Seurin), Kollektif Indépendant Rouennais (FC Rouen), Brigata Verde Bianca (FC Sète), Firesnake (Le Mans), Breizh Stourmer (Stade Rennes), Groupe Héraclès (AS Monaco), Mads boys (Tours FC), Ultras Berrichons (LB Châteauroux), Red North (AS Beauvais), Rijssel Spirit (LOSC), în 2004 - Galiboy (RC Lens), Section Fanatics (AC Ajaccio), Génération Rouge et Blanc (Valenciennes FC), Drouguis (US Orléans), Kop Banlieue 2004 (US Créteil), Dogs Dijon (Dijon FC), Ultras Genabum (US Orléans), Ultras Vesontio (Besançon Racing Club), în 2005 - La Clique (AS Nancy Lorraine), Val70 (FC Sochoux),

Sharks 31 (Toulouse FC), Partisans (Grenoble Foot 38), Young boys (CS Sedan), Bastia 1905 (SC Bastia), North Suburbans (Entente Sannois Saint-Gratien), Unité Racing (Racing Club de Paris), Authentics Ruthéna 05 (Rodez Aveyron Football), în 2006 - Diablos 53 (Stade lavallois), Brigade Paris (Paris SG), Scheldt fans (Valenciennes FC), Ultras Clermont (Clermont Foot), Troyes 1986 (Troyes)[, Brigada Istré (FC Istres), Brigada Biarnesa (Pau FC), Kop Paris Est (Paris FC), în 2007 - Section Nord Est (Nancy), Brigade Ouest 49 (SCO Angers), Supras Berry 07 (LB Châteauroux), Diablos Bleus (Grenoble Foot 38), Ultras Dunkerquois (USL Dunkerque), ACA Boys (AC Arles), Kamarades Ultras (AS Beauvais)[, Fans Caen (SM Caen)[, Cosa Nostra Lyon (Olympique lyonnais), în 2008 - Brava Massalia (Olympique de Marseille), Unvez Kelt (Stade Rennes), Tours N' Boys (Tours FC), în 2009 - Saturday FC (Nancy), Grinta (Paris SG), Lyon 1950 (Olympique lyonnais), în 2010 - Ultras Diabolos (Nîmes Olympique), Old Clan (Paris FC), Ultima Paname (Paris FC).

Din 1984 până în prezent scena ultras franceză a fost și este marcată de o mobilitate impresionantă. Începuturile târzii ale fenomenului nu i-a afectat potențialul vivace, ci parcă dimpotrivă francezii dau impresia că s-ar afla într-o cursă contra cronometru la nivelul fondării de noi și noi brigăzi. Diversitatea reprezintă o realitate franceză, atât la nivelul ultrasismului cât și al huliganismului. Pe de altă parte pe forumuri „apoftegmologii” subculturii vehiculează un nou concept, respectiv cel de hooltras. Denominația este preluată dintr-un articol în care se stipulează că *sociologul german Gunther A. Pilz, specialist în sport, nu exclude 'vasele de comunicare' între hooligans și ultras în actualitatea cea mai apropiată, creând chiar și un nou termen: "hooltras".* Hooltrasismul nu reprezintă o subkultură de sine stătătoare, o stare de spirit precum filozofiile de viață emenate din huliganism și ultrasism sau o punte de legătură între cele două

fenomene pe care exponentul o poate traversa cu nonșalanță în funcție de veleitățile contextuale sau de alți factori.

Hooltrasismul, în definitiv, nu este altceva decât un hibrid subiacent subculturilor studiate, născut din interacțiunea dintre aceste fenomene de masă, cu un ascendent din punct de vedere a influenței pe care huliganismul o exercită asupra hooltrașilor. Fair-fight-ul, îmbrăcămintea casual, contactarea telefonică a rivalilor pentru stabilirea de întâlniri, lupta fără arme sunt tendințe preluate din huliganism. Hooltrașii aflați la interferența subculturilor, marginali *volensnolens* în ambele fenomene, se identifică, pe de altă parte, ca brigadă, prin intermediul bannerului, nu-și încurajează echipa tot meciul, însă ocazional participă la acest tip de manifestări tipice ultrașilor, nu realizează coregrafii proprii, stau alături de ultrași, în peluze, nefiind tentați de o construcție a unei teritorialități proprii. În condițiile în care hooltrașii încearcă să-și definească o modalitate specifică de exprimare, drumul propriu este greu de găsit, jonglând la interferența dintre subculturi cu echidistanța necesară etosului de grup, în virtutea evitării depersonalizării și a integrării într-un fenomen sau altul. În ce măsură proiecția teoretică a hooltrasismului, diferit ipostaziată, va fi probantă doar realitatea ulterioară, concretă, ne va arăta.

Combaterea sau afirmarea hooltrasismului nu depinde de meditația filozofică. Deocamdată pot fi deduse linii de evoluție după încadrarea în tipologii construite pe relaționarea dintre subculturi – timp – suporteri cu antecedentele de rigoare, ce nu pot fi ignorate. În pofida trasării limitelor, derivate din postularea categorială sau din cea antagonică, precum și din accentuarea și absolutizarea funcționalității ce „elasticizează” și deblochează teoretizarea pe baza afirmării graduale a subculturilor pe portativul social necircumscribit de imaginar, evoluția hooltrasismului nu poate fi anticipată ontologic sau epistemologic. Afirmarea ca și subcultură de sine stătătoare

poate fi condiționată doar de către un viitor factor omnipotent, omniprezent, eventual omniscient și de o conjunctură arborescentă fundamentată pe liberul arbitru al fanilor, în condițiile în care tendințele ultrasismului și ale huliganismului au o evoluție socială, circumscrisă contextului politic și presiunii autorităților. Viitorul va elucida statutul incert și ambiguu al hooltrasismului ca element subsidiar sumei subculturilor și dacă acesta va depăși limitele trasate de jocul variabilelor și al constantelor, înspre definirea propriului drum.

III. Politica în peluze

Într-un conglomerat de personalități cu opțiuni radicale de exprimare, extremismul politic a avut și are o plajă, efervescentă prin definiție, prielnică afirmării. Ultrasul, el însuși o problemă pentru sistem, este un neadaptat la uniformizarea torpidă promovată de angrenajul instituțional și legislativ care, în viziunea exponentului peluzelor, promovează nonvalori, impune o anumită direcție standardizată de evoluție a individului, suprimă, pe baza interpretării demagogice a principiului *dura lex, sed lex*, dreptul la liberă exprimare și la orice opoziție fățișă față de creatorii și exponenții statului.

Opțiunile conjuncturale introspective ale ultrasului sunt simple: fie dezinteres total, fie opțiuni înspre anarhism, înspre extrema stângă sau, antinomic, înspre extrema dreaptă. În general grupările ultras își manifestă și își expun opțiunile politice după un stadiu de evoluție ca brigăzi și de palpate a societății. Lumea lor nu rămâne imună la virusul politicizării în condițiile expunerii și a predispoziției accentuate. Născută în vârtoarea instabilității, a confruntărilor stradale și a acțiunilor extremiste, subcultura nu poate face abstracție de principiile radicale și de idealismul generator de radicalism din geneză. Ascendența, în convulsiile sociale, a etosului de grup, silește brigada și ultrasul să adopte, *volens-nolens*, o atitudine intransigentă, eliminând fatalismul, în condițiile în care contextul impune acțiuni concrete, inechivoce, respectiv manifestații, lupte de stradă cu forțele de ordine, etc. Într-o societate molcomă, conformistă, ultrasul prezintă soluții radicale de organizare politică, indiferent de opțiunea politică extremă. Un anumit tip de spirit civic se manifestă pe diverse planuri, respectiv social, național, economic, când este vorba

de acțiuni concrete, conforme cu principiile ultrasismului. Combativismul din peluză alimentează exprimarea pe aceleași coordonate în societate. Din acest motiv, pentru extremismul politic, peluza reprezintă un izvor important de resursă umană, din perspectivă intrinsecă desigur, de calitate. Opțiunea fascistă, nazistă sau, dimpotrivă, comunistă nu reprezintă o condiție *sine qua non* în apartenența la ultrasism și identificarea ca atare. Este o chestiune ce ține de direcția aleasă de grup ca exprimare a etosului și, în cazul brigăzilor vechi, de tradiție. Pe de altă parte peluze europene importante au făcut saltul, cu cinismul inocenței, dintr-o parte în alta a eșichierului politic. Migrațiile sau pelerinajele de acest tip nu sunt însă numeroase. De asemenea, brigăzi fasciste și comuniste coabitează în aceeași peluză, iar între fracțiuni ultras cu opțiuni politice diferite se consemnează relaționarea pe baza respectului reciproc, al prieteniei și, culmea ironiei, al fraternizării. Din perspectivă sociologică, e un aspect cel puțin interesant al subculturii, explicabil prin prisma apartenenței la ultrasism și a antipatiei față de un sistem perceput ca represiv și opresiv față de subcultură, percepție care deratizează antagonismele politice. Desigur, credibilitatea profunzimii convingerilor ultrasului nu trebuie pusă sub semnul întrebării de aceste realități, enclave contrastante ale stării de fapt generale, excepții care întăresc regula detestării reciproce dintre peluzele situate la extreme diferite. Simpatiile între peluze situate la antinomia eșichierului politic reprezintă așadar cazuri izolate, de regulă prietenii închegându-se între grupări de aceeași culoare politică. Evocarea particularităților nu trebuie să dezavueze cadrul general. Focalizarea studiului ultrasismului din acest unghi trebuie percepută ca atare. *Evoluția economică și politică, atât internă cât și internațională, e cea care poate explica mutările de ordin politic survenite pe scena italiană. Spre exemplu, peluza romanistă, care, dacă la începuturile*

sale era în mare parte (cu excepția grupurilor Opposta Fazione și Boys) orientată spre stânga, a ajuns în doar câțiva ani în celălalt capăt al spectrului politic. Printre peluzele care au rămas fidele orientării spre extrema stângă se numără cele din Modena, Ancona, Empoli, Pisa, Ternana sau Livorno. La polul opus, pe lângă faimosul triumphi negru Inter, Lazio, Verona (alianță care, de altfel, și-a încetat existența acum câțiva ani) se mai află Udinese, Trieste, Pro Patria, Varese, Ascoli, Foggia, Piacenza... Există, bineînțeles, și peluze divizate, un bun exemplu în acest sens reprezentându-l Perugia, unde, alături de Armata Rossa îi găsim pe cei de la Brigada Ultra (acesta din urmă, grup de orientare naționalistă). Nu lipsesc nici peluzele care au ales o neimplicare politică. Cele mai importante sunt Sudul milanist, Napoli, Lecce și Cagliari. După cum am menționat deja, orientarea politică a reprezentat un motiv de alianță dar și de adâncire a unor rivalități. Și de la această regulă au existat și excepții. Teddy Boys din Udine sunt înfrățiți cu muncitoreasca Bolognie, urându-i în același timp pe camarazii veronezi, aceștia din urmă înfrățiți cu fiorentinii ale căror opțiuni politice se orientau mai mult spre stânga. Exemple de dueluri fratricide: Bologna - Modena, Livorno - Pisa sau Hellas Verona - Inter (în cazul lor se aplică cel mai bine zicala «de la dragoste la ură nu e decât un pas», astfel că ultimele întâlniri dintre foștii frați s-au soldat cu incidente destul de grave). În ceea ce privește simbolistica folosită, grupurile de dreapta arborează (e drept, mai rar în ultima vreme, ca urmare a legilor restrictive) steagurile cu cruci celtice (vechi simbol creștin preluat după al doilea război mondial de numeroase organizații naționaliste), uneori zvastici sau cruci de fier, dar cel mai adesea tricolorul italian. Stânga, în schimb, păstrează la loc de cinste portretul revoluționarului argentinian Ernesto Che Guevara. Pe lângă chipul comandantului, au mai fost folosite alte simboluri de

inspirație sovietică: steaua roșie cu cinci colțuri, secera și ciocanul, dar și steagul Cubei revoluționare. Politica și-a lăsat o puternică amprentă și asupra denumirilor adoptate de unele grupuri. În încercarea de a găsi un nume original, de a-și demonstra atașamentul politic sau, pur și simplu, de a epata, în peluzele italiene au apărut: Armata Rossa - Perugia (înfama armată roșie eliberatoare), Jacobins - Perugia (iacobinii - după partidul revoluționar francez condus de Robespierre), Skins - Inter, Cagliari (prescurtarea de la Skinheads- este vorba de capetele rase, de dreapta - inițial mișcarea nu avusese o tentă politică), Skinheads - Piacenza, Hamas - Juve STABIA (inițiale ce denumesc o temută mișcare de rezistență islamică), Tovarășii - Livorno (scris cu litere chirilice pentru a sublinia adeziunea la modelul sovietic), Fedayn - Benevento, Catania, Roma... (cuvânt de origine arabă ce-i denumea pe voluntarii din războiul sfânt-Intifada), Working Class și Red Boys - Ternana (clasa muncitoare și băieții roșii- no comment!), Meridiano Zero - Palermo (după o organizație italiană de dreapta), Brigate... - Milan, Atalanta, Pelermo (influența Brigăzilor roșii în ceea ce privește alegerea acestor denumiri nu poate fi negată în totalitate), Zona Nera - Catania (zona neagră- interesant în condițiile în care culorile Cataniei sunt roșu și albastru: negru este culoarea extremei drepte), Front - Fano, Lecco, Verona... (e o denumire adoptată de numeroase organizații de dreapta din întreaga lume), Settembre bianconero - Ascoli (una dintre cele mai șocante denumiri: o preluare adaptativă a denumirii unei organizații teroriste islamice - Septembrie negru - ce s-a aflat la originea sângerosului atentat executat în timpul Olimpiadei de vară de la Munchen 1972), Guardia di Ferro - Ascoli (traducerea denumirii organizației conduse de Corneliu Zelea Codreanu), Arditi - Juve, Roma, Catania (după numele unei romantice organizații naționaliste italiene

din perioada interbelică), *Blood and Honour - Varese* (după numele unei organizații engleze anticomuniste)...

O altă scenă ultra puternic politizată este cea spaniolă. Dintre grupurile cu tendințe de dreapta, cel dintâi a fost *Brigadas Blanquiazul de la Espanyol Barcelona*, care aduna în rândurile sale, în anii '80, numeroși skinheads de extremă dreaptă. Ei au fost și primii care au introdus pe stadioanele spaniole steagurile cu simboluri politice. Alte grupuri care au îmbrățișat aceeași ideologie politică sunt *Ultras Sur* (care erau, de altfel, legați de *Brigadas* de o legătură de prietenie bazată atât pe apropierea politică cât și pe ura comună pe *FC Barcelona*), *Frente Atletico*, *Ligallo Fondo Norte* (Zaragoza), *Supporters Gol Sur* (Betis), *Yomus* (Valencia) ș.a. Situația este complicată prin existența unor grupuri ale căror principal țel politic este obținerea independenței pentru regiunea lor. Printre grupurile separatiste se numără *Indar Gorri* (Osasuna), *Pena Mujika* (Real Sociedad), *Henri Norte* (Bilbao) – toate 3 grupări provin din Țara bascilor, iar în trecut este cunoscut că mulți dintre membrii lor făceau parte din *Jarrai-Haika* (aripa tânără a grupării teroriste ETA), *Riazor Blues* (*Deportivo La Coruna*) din regiunea Galicia. Dacă în marea lor majoritate grupările separatiste se încadrează în zona extremei stângi, excepția este constituită de *Boixos Nois de la FC Barcelona* (care s-au transformat în ultimii ani aproape total, dintr-un grup ultra, într-unul huliganic, majoritatea membrilor fiind la ora actuală skinheads de dreapta cu convingeri naționaliste catalane). Orientarea politică nu-i împiedică însă să întrețină relații bune cu bascii pe criteriul antipatiei față de statul spaniol. La capitolul grupuri de stânga, mai poate fi trecut și *Biris Norte* (Sevilla). În ceea ce privește simbolurile, până la jumătatea anilor '80, cruci celtice și zvastici puteau fi adesea văzute în peluzele de dreapta. Ulterior, decăderea fenomenului în ansamblu său, și mai ales ofensiva poliției împotriva

grupurilor rasiste (Ultras Sur au fost printre cei mai afectați), au dus la dispariția aproape totală a simbolurilor de dreapta din peluze. De partea cealaltă, pe lângă simbolurile obișnuite ale stângii, un loc deosebit îl ocupă, în peluzele separatiste, steagurile naționale ale respectivelor regiuni. În ceea ce privește situația din Franța, aici, majoritatea grupurilor nu au tendințe politice. Totuși, în general, parizienii de la Boulogne Boys sunt considerați a fi de dreapta (cu mulți skinheads în rândul lor) în timp ce la Marsilia par să domine tendințele de stânga – evidente mai ales în cazul grupului South Winners. Totuși, situația nu poate fi generalizată: dacă înfrățirea marselezelor cu Livorno ar putea părea cu siguranță că vine să confirme ipoteza, atunci aceasta e dată peste cap de o altă înfrățire: cea cu Arka Gdynia din Polonia. Tendințe separatiste se întâlnesc mai ales la fanii lui Ajaccio și Bastia. În Germania, legislația este extrem de drastică în a interzice expunerea simbolurilor politice de natură extremistă. Mai mult decât atât, mare parte a grupurilor nu au nici-o opțiune politică. Chiar și așa există o delimitare a scenei ultras din punctul de vedere al politicii. Printre cei mai cunoscuți exponenți ai drepteii sunt Saalefront (Halle), Inferno (Lokomotiv Leipzig), suporterii lui Dinamo Berlin și ai lui Hamburg. În partea opusă, cei mai cunoscuți roșii sunt: Ultra St. Pauli dar și Diabos (Chemie Leipzig), Filmstadt Inferno (Babelsberg) dar și alții. Există la nivel continental și țări în care fenomenul este practic apolitic: Suedia, Norvegia, Elveția și Portugalia. Polonia, Cehia, Rusia, Belarus și Bulgaria sunt țările excomuniste în care modelul skinhead a prins cel mai bine, iar extrema dreaptă domină copios scenele naționale. Nu vom mai intra în detaliu deoarece tuturor acestor țări le corespund afirmațiile referitoare la Polonia, apărute în primul număr al acestei reviste. Vecinii noștri sârbi sunt naționaliști prin excelență însă este vorba de un naționalism de sorginte autohtonă și nu de unul importat, așa

că simbolurile politice lipsesc aproape cu desăvârșire (cel mai des folosit simbol naționalist este steagul Serbiei). Situația e un pic diferită în Croația, unde atât Torcida cât și Bad Boys Blue folosesc, destul de des, cruci celtice și zvastici, inclusiv la meciurile echipei naționale. Și amicii maghiari au o predilecție spre extrema dreaptă, Ungaria fiind cel mai probabil, alături de Polonia, țara în care sunt expuse cel mai des cruci celtice dar și steaguri ale Ungariei, steme și hărți ale Ungariei mari... Interesant, din punct de vedere al naționalismului maghiar, mi se pare alianța dintre Green Monsters (Ferencvaros), Ultra Viola Bulldogs (Ujpest), Nuova Guardia (Kispest) dar și alte grupări mai mici. Toate au încheiat un pact de neagresiune pentru ca naționala Ungariei să se poată bucura de o susținere compactă și puternică. În Grecia marea majoritate a brigăzilor nu sunt în nici un fel implicate politic, excepția de la regulă fiind Original 21 (AEK Atena), grup format în majoritate de anarhiști anti-nazi. De partea cealaltă: Gate 7 (Olimpiakos) care are printre membrii săi mulți naziști (naționaliști), dar și brigada naționalistă Parfurh Falllaga (tot de la Olimpiakos). Totuși, cei mai cunoscuți extremiști de dreapta eleni sunt cei de la Panthers Panionios. Nici în România simbolurile politice – aparținând în marea lor majoritate extremei drepte - nu au lipsit de-a lungul anilor. Unul dintre cele mai vechi pe care mi le amintesc e zvastica stilizată adoptată ca simbol de CVUCS. În ceea ce privește celtica, ea a fost folosită o lungă perioadă de timp aproape exclusiv de peluza dinamovistă (pe vremea aceea, erau, cred, puțini cei care-i cunoșteau originea politică, așa că era considerată a fi un simbol de grup - dacă nu mă înșel, a apărut pentru prima dată pe un steag de gard - Front - ținând loc literei "O", iar ceva mai târziu pe un "Ultraș Tei". Ar mai fi de menționat coregrafia pe două bețe din Ghencea, când printre numeroasele cruci celtice s-au strecurat și câteva zvastici. Mai târziu, crucea celtică a

apărut pe steagul “Gruppo Ferentari” iar ulterior, odată cu receptarea ei ca simbol politic al extremei dreapta, avea să-și facă apariția în numeroase peluze: Steaua, Constanța, Craiova... Cruci de fier se regăseau pe steagul “Commandos Zebras Cluj” și pe “Sopra tutti siamo noi” de la Dinamo, dar și pe steaguri mari de băț la Constanța, Timișoara, Cluj, Steaua... Simbolurile politice s-au regăsit și pe materiale. Îmi vin în minte, pe lângă fularele vechi cu CVUCS, un “Dinamo patria noastră” cu celtice la capete, o eșarfă “Dogs Empire”-la fel, un fular “Armata” cu zvastică rotundă la mijloc, un “Ultra CAG” cu celtică la mijloc și cred că ar mai fi... În ceea ce privește denumirile de inspirație politică: un Zone Nazi și un Skins – ambele la Steaua, Front-ul mai devreme, un Skinheads la Rapid... și cam atât. Trebuie menționate și scandările sau mesajele ironice cu tentă rasist/xenofobă dar și cele anticomuniste schimbate în special de grupările bucureștene. De partea cealaltă, doar câteva simboluri de stânga: câteva secere și ciocane la Timișoara, un “Che Guevara” la Craiova...

Prin prisma articolului simbioza dintre ideologii și fenomen pare un lucru natural, chiar dacă există și opțiunea apolitică. În condițiile în care se face recurs la imixtiunea politici în tribune nu putem să nu amintim celebrul război al fotbalului din 1969 derulat între El Salvador și Honduras, unul dintre cele mai stupide războaie din istorie, totul pornind de la un meci de calificare la Cupa Mondială de Fotbal din Mexic din anul 1970. Astfel, primul meci dintre statele menționate s-a derulat în 8 iunie 1969, la Tegucigalpa, învingătoare fiind naționala Hondurasului cu 1-0. Returul, jucat la San Salvador o săptămână mai târziu a dat câștig de cauză gazdelor, învingătoare cu scorul de 3-0. Conform regulilor epoci s-a jucat un nou meci, unul de baraj, deci decisiv pentru calificare, meci jucat în Mexic, la 27 iunie 1969, încheiat cu un dramatic 3-2 în favoarea naționalei El Salvadorului, în condițiile în care

Honduras condusesse la pauză cu 2-1. Consecința a fost că la 14 iulie 1969, armata salvadoriană invadează Hondurasul în ceea ce avea să rămână în istorie drept Războiul Fotbalului, conflictul durând patru zile, timp arhisuficient pentru a fi ucise câteva mii de persoane, bilanțul fiind de circa 5000 de morți. Evident meciul de fotbal a fost un leitmotiv, tensiunile dintre cele două state atingând paroxismul chiar înainte de debutul campaniei de calificare la Campionatul Mondial de Fotbal. El Salvador se confrunta de mai mulți ani cu o migrație masivă a propriilor cetățeni în Honduras, tentant datorită densității mai reduse a populației și a facilităților în ceea ce privește practicarea agriculturii, până în 1969 numărul acestora ridicându-se la circa 300.000 de indivizi, fapt ce a determinat acumularea de tensiuni între cele două state.

Tensiunea s-a amplificat în momentul în care Hondurasul a luat o serie de măsuri abuzive, expulzând o mare parte a imigranților salvadorieni. Pe fondul acestor probleme, nu au întârziat să apară conflictele interetnice, xenofobia degenerând în Războiul Fotbalului, o dovadă extremă de amestecare a politicului în fotbal. Însă dimensiunea cea mai consistentă ca impact din aria de interferență a politicului cu sportul rege, o are ideologizarea tribunelor. Extrema dreaptă și extrema stângă sunt alegerile predilecte ale ultrasilor europeni, în detrimentul stângii sau dreptei democratice, a anarhismului etc. Actualmente în peisajul ultras românesc se sesizează lesne afinitatea galeriilor importante înspre extrema dreaptă. Experiența nefastă a românilor cu comunismul determină o încrâncenare evidentă a ultrasului, în condițiile în care discuția are ca subiect extrema stângă românească. Exponenții subculturii tind, în mare parte, dacă nu să apologizeze naționalismul, atunci cel puțin să fie, în calitate de ultrasi, parte integrantă, și concomitent creatori ai unui cadru prin care românismul are valențe eminentemente pozitive. Modul apologetic de a vedea lucrurile face ca valorile naționale să fie

percepute și tratate cu o emoție... virtuală evidentă și nu numai virtuală, dovadă fiind participarea ultrașilor la sărbătorile naționale, deplasările la Chișinău de 1 Decembrie, etc. În virtutea acestui fapt, ultrașii români își încurajează confrății din Basarabia, criticii basarabenilor fiind catalogați ca *declasați* sau *bozgori*. Moldovenii de peste Prut sunt tratați pozitiv, mai mult sau mai puțin din complezență, însă cu rigoare, îndărătnicie și cu un veritabil spirit ireconciliabil, un aspect practic al naționalismului asumat de peluze. Criticile aspectelor negative ale românismului nu au fost extrapolate și asupra basarabenilor. De asemenea, ironiile și aruncarea în derizoriu a românismului este permisă pe forumuri în condițiile în care exponentul este perceput ca fiind un element de factură intrinsecă. În condițiile declinării apartenenței extrinseci a unui virtual critic, acesta este desființat. Comentariile ultranaționaliste, și mai ales manifestările șovine și xenofobe ale ultrașilor pe stadion și în afara lui, avansează ipoteza unei posibile recrudescențe a dreptei în viitorul apropiat. De parcă naționalismul ar înceta să existe în condiții lipsite de tensiune, ultrașii refuză relaxarea, chiar și în mediul virtual, ca și cum dereglarea incontinenței verbale ar fi echivalentă cu moliciunea, cu lipsa de vigoare națională.

Virulența ultrașilor în raport cu ungurii și țigani, percepuți de mult dintre ei ca un fel de tumori naționale, respectiv sociale ale României, evocarea legionarilor, a mareșalului Antonescu etc reprezintă o premisă importantă în direcția unei posibile orientări a subculturii înspre extrema dreaptă.

IV. Mentalitatea ultras

Mentalitatea ultras, produs al regulilor, principiilor și filozofiei specifice subculturii, reprezintă o balanță între pasiune colerică și rațiune de tip kantian, care decantează molozul entropiei, de proastă factură, al violenței gratuite, al agresivității lingvistice nejustificate. Imaginea intrinsecă, proiecția idealizată a ultrasului se bazează pe mijloace de autodefinire inductive și nu deductive. Mentalitatea ultrasului, definită scriptic, creează cadrul necesar pentru ca ultrasul să nu mai fie ceea ce a fost, detașându-se de trecut, și ceea ce „apoftegmologii” subculturii cred că trebuie să fie, eventual să devină. *Ultrasul* teoretizat se metamorfozează subiectiv într-un ideal.

Definirea etosului general a fost răspunsul și reacția exponenților fenomenului la catalogările și la imixtiunile exterioare. Cu cât fundamentul în care este ancorată autodefinirea mentalității unui grup este mai consistent, căutând tipologia modelului uman promovat, coagulant prin definiție, cu atât are un contur mai puternic. Limpezirea conturului evocat, sub o formă inductivă, creează un cadru general prielnic autodefinirii individuale. Construcția ultrasismului mioritic poate fi eficient analizată prin lenticula alegorică a filosofului chinez Lao Tse, fondator al taoismului și autor al *Tao Te Ching*, respectiv *Cartea Căii și a Virtuții*, autor care în capitolul XI al capodoperei sale ne sugerează metaforic faptul că utilitatea, calitatea, trăinicia oricărui tip de element, depinde de raportul dintre spațiul gol și spațiul plin, respectiv dintre material și imaterial, dintre fizic și metafizic. Astfel Bătrânul Maestru ne spune că „sunt 30 de spițe în butucul roții, dar folosirea lui depinde de Golul din centru. Vasul făcut din humă este util prin golul creat de forma lui. Casa cu ziduri, ferestre și uși, este utilă prin golul creat de acestea. Deși prețuim ceea ce

174

există, ne folosim de ceea ce nu există.” Adaptând aceste noțiuni filozofice la metodică analizei subculturii radiografiate, putem asemui ultrasismul românesc cu o clădire care în termeni diafani, superficiali cuprinde structural fundație, pereți, uși, ferestre, acoperiș. Metamorfoza fundației, într-o noțiune teoretică cu valoare de postulat, ne poate face să spunem că fundația reprezintă caracteristicile psihologice și sociale ale poporului român, generate de istorie și degenerate din istorie.

Pe aceste însușiri arhaice, pe arhetipuri, ultrasii români au construit fenomenul, prin forța analogiei pereții reprezentând galeriile ultras românești, cu cărămizi, respectiv brigăzi, cu mortar, liantul datorită căruia cărămizile se transforma în pereți, iar tendințele ultras individuale, anacronice și divergente devin convergente creionând interfața fenomenului, cu tencuiala ce înfrumusețează exteriorul și interiorul construcției, fapt ce presupune contextual evocarea coreografiilor, bannerelor, scandărilor sau cântecelor. Ușile și ferestrele, metaforic, ar reprezenta orificiile prin care în casa ultrasismului mioritic pătrund influențe din exterior, respectiv prin care se poate privi înspre ceilalți, prin prisma operativității ontologice, metaforicele ferestre având funcții bilaterale cu priviri aruncate din interior înspre exterior, dar și viceversa. Într-un fenomen cu valențe globale, singularitatea generată de izolare provoacă disfuncții. Raportarea la ceilalți, comunicarea, deschiderea, respectând regulile jocului, te mențin în interiorul subculturii, iar o cale individuală, o extensie opacă și singulară, sau un peisaj autohton ermetizat semnează condamnarea fenomenului la piere. Funcționalitatea exclude izolarea. În orice tip de cultură calea autohtonă, împinsă inevitabil înspre periferia culturii globale, se desăvârșește privind atent și constant înspre evoluția centrului, în condițiile în care ultrasismul este indisolubil legat de o dimensiune dinamică proprie. Tendința înspre un caracter static este sinonimă cu moartea latentă a oricărei formă de cultură. Acoperișul, la
175

rândul său, are un rol prin definiție protector, iar de trăinicia acestuia depinde securitatea intrinsecă. Acoperișul imaginar protejează ultrasii de presiunile nocive provenite din trei direcții, respectiv din partea legiuitorilor, cu legi care atentează la esența fenomenului, din partea forțelor de ordine, care aplică fără discernământ legea sau nu o respect, și nu în ultimul rând din direcția influențelor de proastă factură, cu izvoare în resorturi interne antagonice principiilor ultras.

Echilibrul și armonia formelor unei clădiri trebuie să se regăsească și în metaforica construcție autohtonă. Singurul element cu caracter aprioric construcției este în context fundația, fundamentul psihosocial românesc neputând fi negat, ajustat sau modificat. Pe starea de fapt autohtonă sunt clădite cărămizile și implicit pereții în concordanță cu caracteristicile fundației și nu disociați de specificul mioritic. Relația de interdependență, de asociere dintre fundament și pereți nu poate fi omisă dacă se dorește dănuire în cadrul luptei dusă perpetuu cu temporalitatea. Neconcordanța dintre fundament și pereți, respectiv cărămizi, provoacă breșe ireparabile. Fără a ține cont de matricea stilistică mioritică, ultrasismul este inevitabil mai expus, mai fragil, mai sensibil la cutremure. Prea multe uși și ferestre alterează aspectul construcției și afectează trăinicia pereților. Practic raportarea la centru, imitația fără discernământ, aplicând radical principiul „cu porțile deschise”, afectează construcția fenomenului. Abundența orificiilor degenerază în hidoșenie, fiind exclusă o estetică a urâtului. O metaforă de acest tip, care îl parafrază pe Tao Tze, nu este originală. Formula analitică în cauză a fost utilizată de către numeroși gânditori, un exemplu în acest sens constituindu-l și Horea Roman Patapievi, care apelează la Tao Tze într-o conferință a cărei tematică a fost „Despre cultura generală”, Patapievi optând pentru roată în a explica disfuncționalitatea culturii românești. În concluzie elementele care aparțin direct subculturii sau îi influențează decisiv forma și fondul trebuie

corelate într-un raport de adecvare pentru o funcționalitate organică de calitate. Finalmente doar relația simbiotică dintre diversele componente ale ultrasismului îi poate asigura trăinicia. O simbioză naturală, nu una forțată de un amatorism bazat pe utopii semidocte sau pe un paravan al imposturii.

O analiză din sfera gnoseologiei dedicată descifrării binomului fenomen ultras european-fenomen ultras mioritic, a locului și rolului subculturii autohtone în cadrul unui fenomen continental organic, a relației mișcării ultra românești cu culturile ultras puternice din Europa se poate realiza prin prisma unei viziuni epistemologice asupra tematicii filozofico-sociologice “culturi centrale versus culturi periferice”. Astfel din perspectiva celor care au conceptualizat aceste noțiuni, pe parcursul istoriei popoarelor s-au individualizat culturi centrale, cu forță, puternic identitare și culturi periferice fără vlagă, fără personalitate, minore în raport cu primele. Culturile majore desăvârșesc istoria, iar culturile minore o suportă, o trăiesc conform regulilor stabilite de elementul superior. Dănuirea temporală a elementelor culturale periferice este dependența de epicentru. Periheliu cultural este subsidiar afeliului, situat în apropierea focarului cultural care îl alimentează frecvent cu inovații, cu modernism, cu o forță multilaterală cu valențe de universalitate.

Exasperat de statutul de periferic rezultat din identitatea sa românească, Emil Cioran combate cu fervoare și cu intransigență nimicnicia culturilor minore prin exemplul axiologic al românismului, tratat ca și studiu de caz. Admirator declarat al centrului, filozoful român considera că timpul istoric se derulează purtând amprenta dominante a culturilor mari, care în drumul lor spulberă orișice obstacol, neputând fi oprite din procesul lor de afirmare și de individualizare, ”de a impune stilul lor de viață altora”, acest “altora” traducându-se prin identități slabe, minore, periferice. Fără “saltul istoric”, fără forța de a-și găsi instinctul care să le conducă finalmente la

destinația lor esențială, culturile minore nu pot nădăjdi la majorat, “răcorindu-și sterilitatea” la umbra centrului. Culturile mici potrivit aceluiași autor au nevoie de un model, de un arhetip sau de un prototip cultural, mediocritatea insipidă provocându-i sentimente de ură față de periferie și implicit față de individul periferic, susținând despre el însuși că “am devenit centrul uri mele”.

Complexele lui Cioran nu au valoare de apoftegme în cultura românească, antagonică fiind atitudinea lui Mircea Eliade, invocată pentru a contracara această poziție neonorantă cioraniană față de românism, cu exemplul unui alt titan al culturii mondiale, care în orice act, acțiune, stare de fapt magnifică, sesiza românismul și România. Și Lucian Blaga la rândul său este mai ponderat în evaluarea raportului cultură minoră-cultură majoră, pornind de la considerentul că între cele două concepte și concomitent realități, nu se poate face o comparație din perspectiva valorii, ci doar a structurii, diferențele de structură și de formă la nivelul existențialității excluzând posibilitatea comparației. Astfel cultura majoră este produsul urbanismului și al industrializării, iar cultura minoră este tradițională, tradiționalistă, populară, folclorică, Blaga considerând că procesul de trecere al culturii dinspre minor înspre major determină “monumentalizarea” culturii mici. Dacă cultura majoră este istorică, cea minoră este anistorică, retrăgându-se pentru supraviețuire în afara istoriei, a contextului istoric, pe care practic îl boicotează, prin acest proces realizându-se saltul de la major la minor, salt care de altfel poate fi efectuat și în sens invers. Practic, procesul de trecere de la major la minor nu reprezintă o pierdere a identității și a identităților, ci o reconstrucție pe recorduri și fundamente noi a acestora.

Cele două forme diferite de percepție a istoriei își găsește aplicabilitate în teoretizarea culturii ultras, astfel că, în cea ce o privește, este evident că și aici există centru și periferie, culturi

ultras cu identități tari și culturi ultras cu identități slabe, în speță culturi majore și culturi minore. Italienii, greci sau ex-ugoslavii reprezintă exemple de epicentre ale fenomenului. Francezii și mai ales nemții, cu prima brigadă fondată în anii '90, au izbutit să facă în istoria subculturii, acel "salt istoric", iar exemplul polonezilor, cu linia dură a grupărilor din tribună sau cel al rușilor, complexează ultrașii autohtoni. Rolul periferiei (albanezi, țări baltice, scandinavi, români etc) nu este altul decât de a încerca să țină pasul într-un ritm galopant, sufocant, cu centrul care evoluează din inerție, fără eforturi și fără degringolada specifică fenomenelor situate în zonele exterioare ale peisajului ultras. Pătrunderea înspre centru este dificilă. Saltul istoric ține de alte resorturi sociale decât de tradiția ultras, de vitalitatea și de perpetuarea numerică a peluzelor (un efect, nu o cauză determinantă) sau de rezultatele echipelor favorite.

Particularizând, ultrasismul românesc are continuitate, adoptând inovații coregrafice, cântece, principii, trend-uri ce vin dinspre centru, deși în drumul lor înspre subcultura marginală acestea își pierd din vigoare. Desigur derby-urile sau meciurile ce produc o emulație maximă sunt excepții care întăresc regula. A compara fenomenul mioritic, aflat parcă într-un *non-sequitur* intrinsec, cu un fenomen puternic cum ar fi cel italian este ca și cum ai avea pretenția de a pune semnul egal între câteva fabrici și o industrie. Această retragere în istorie este definitorie pentru mișcarea ultras autohtonă, constanța nefiind o caracteristică a evoluției fenomenului mioritic. Palparea centrului se produce în intervale determinate de timp, suficient însă se pare - culmea ironiei - pentru ca imaginea fenomenului autohton să fie pozitivă la nivel european. Conturat din latențe și realizări, ultrasismul autohton este susceptibil de o permeabilitate cronică în raport cu presiunea timpului și a valorii centrului.

Categoric o serie de problemele fundamentale a stări de fapt precare cu care se confruntă fenomenul românesc din această perspectivă internă, din care este clamat anonimul și mediocritatea, sunt rezultatul importului nefiltrat al subculturii prin acea matrice stilistică conceptualizată de către Blaga. Filozoful român susține că în făurirea oricărui tip de creație, creații culturale, concepții etice sau sociale, metafizice sau doctrinare intervin mecanismele matricei stilistice prin care “inconștientul administrează conștiința”. Este vorba despre un tipar inconștient, produs al factorilor sociali, istorici, psihologici autohtoni care amprentează orice construcție cultural-filozofică și implicit subculturală. Astfel, conform aceluiași autor al Trilogiei culturii, originalitatea unui popor reiese și din modul de asimilare al curentelor culturale alogene, curente cu caracter global, și nu doar din creațiile ce-i aparțin, ca marcă națională înregistrată.

Practic pentru dăinuire, pentru consistență, filtrul matricei stilistice devine indispensabil. Se pare că în procesul de implementare a ultrasismului mioritic s-a omis tocmai matricea stilistică românească. Nuanțele autohtone nu au fost angrenate în jocul construcției fenomenului. Fără aceste nuanțe impactul social al acestuia este unul debil. Exemplul sârbilor sau al croaților este de des evocat pe forumuri ca mișcări care și-au găsit propriul drum. Diferențe evidente la nivel de formă și de fond între ex-iugoslavi nu sunt. Nuanțele obținute prin respectarea principiilor funcționalității matricei stilistice le-au asigurat locul în elita ultrasismului european. Crizele existențiale ale subculturii nord-dunărene dovedesc acest absenteism clamat al matricei stilistice, ale nuanțelor mioritice, fapt ce a subminat o mai mare priză la români a subculturii. Volens-nolens fecunditatea și absorbția resursei umane depind de atitudinea avută față de matricea stilistică, iar în sprijinul armăturii teoretice ce o promovează în direcția unei viziuni cu trăsături de complementaritate și de determinism a nuanțelor

autohtone, pot fi utilizate și alte concepte analitice din cultura românească respectiv sincronism, protocronism, teoria formelor fără fond etc. Independent de matricea stilistică, setul de valori este o constanță în subcultură, un adevărat reper axiologic, cu un caracter supranațional, supraregional, supra-identitar, mai sus referindu-ne în fond la modul în care au fost valorificate și aplicate în stil propriu principiile ultras. Practic, codul ultras este indispensabil ca formă și ca fond, atât individului, cât și colectivității. *Mentalitatea ultras este, probabil, momentul cel mai delicat, în cazul când ai intenția de a pune în discuție această caracteristică a mișcării ultras. Este vorba despre viziunea asupra vieții de ultras pe care fiecare este sigur că o posedă. Ultrașii mai cu vechime sunt siguri că au această mentalitate și că sunt în stare să o transmită și altora. Pe când cei tineri sunt, de asemenea, convinși că au dobândit-o și că au un comportament adecvat sentimentelor sale. A fi ultras înseamnă a avea cultura ultras în cap, a gândi ultras, a respira ultras... Acesta trebuie să fie modul de a vedea lucrurile. Mergi în tribune cu băieții, dar întotdeauna ai un spirit ultras, o mentalitate ultras. Adică, să ai curajul, printre calitățile forte, să ai curajul să înfrunți viața precum înfrunți inamicul pe stadion, să nu te dai învins și să lupți întotdeauna până la ultimul, chiar dacă știi că pierzi. Acesta este spiritul ultras, să înfrunți destinul, indiferent de pierzi sau câștigi, important e să nu faci nici un pas înapoi. A avea adevărata mentalitate înseamnă a-ți asuma, în interiorul grupului, anumite sarcini și responsabilități determinate, a pune interesele grupului deasupra celor personale, a se sacrifica. Ultras îți intră în minte, în inimă, și acolo rămâne pentru tot restul vieții. Ultras înseamnă spirit de sacrificiu, dragoste necondiționată față de echipă, altruism față de grup, voluntariat total în organizare și coordonare, dragoste pentru o echipă și pentru o peluză, pentru ca totul să meargă cât mai bine posibil. O parte a mentalității ultras o reprezintă respectarea unui cod de conduită, sau mai precis unui "cod de*

onoare”, nescris, care este aplicat în cazul ciocnirilor cu galeriile adverse. La nivel teoretic fiecare ultras știe bine că în aceste situații se aplică un comportament de combatere leală, cu mâinile goale, în condiții de superioritate sau inferioritate numerică nesemnificativă, și fără implicarea “civililor”, adică a simplilor suporteri care nu fac parte din grupurile ultras adversare. În “codul ultras” este prevăzut că violența se aplică după canoane bine definite, care limitează abuzurile și care fac mai dificil de atins rezultate cu leziuni grave sau chiar letale. După incidentul petrecut la 29 ianuarie 1995, între ultrasii genovezi și cei milanezi, soldat cu moartea lui Vincenzo “Spagna” Spagnolo (ultras genovez), a apărut lozinca “Basta lame, basta infami” (Gata cu lamele, gata cu infamii), care de fapt nu era un refuz al violenței, ci un abandon a celor care pumnilor preferă pumnalele. Dacă, pentru grupurile ultras rivale, modul de rezolvare a conflictelor este puțin mai simplu datorită “codului ultras”, atunci mai puțin clar este modul de rezolvare în cazul apariției problemelor cu supporterii propriei echipe, membri ai diferitor “cluburi” de susținători, care nu se identifică cu ultrasii. Raporturile care apar între stiluri diferite de suport ale aceleiași echipe sunt foarte diversificate (de la colaborări până la confruntări) și diferă de la grup la grup. Ultrasii se deosebesc de ceilalți suporteri prin moduri diferite de atingere a aceluiași scop declarat - sprijinirea echipei. Toți trăiesc după principiul “Trăiește și lasă-i să trăiască”. Pentru ultrasii este intolerabil ca, în timpul partidei, jucătorii echipei iubite să fie contestați în caz de randament negativ, de înfrângere, care este acceptată în cazul unei superiorități tehnice a adversarilor, important este ca jucătorii să lupte până la epuizare și să nu facă nici un pas înapoi. Atașamentul față de simbolul echipei se situează la un nivel diferit, diferite fiind și viziunile asupra victoriilor și înfrângerilor. În mod evident, ultrasii își doresc ca echipa lor să învingă mereu și peste tot, dar principala diferență de celelalte stiluri de susținere în cazul dat o

constituie faptul că ei încurajează echipa permanent și în mod activ. Acest lucru nu înseamnă că ultrasii organizați trăiesc și se comportă ca niște naivi. Ideea principală este că toți, ultrasii, fanii simpli, jucătorii, conducerea, sunt sau trebuie să fie în serviciul culorilor clubului. "Jucătorii vin și pleacă, culorile rămân".

Cu vocație identitară, comportamentele recurente sunt subordonate mentalităților și spiritului exponenților fenomenului, spirit care combate, în esență, adoptarea compromisului ca filozofie de viață. Reflexele compromisului, filtrate prin mentalitatea evocată, sunt decantate sau ar trebui să fie la groapa cu gunoi a comportamentului inestetic, deci intolerabil, nici măcar ocazional, în tribună sau în afara ei. Pe de altă parte, spiritul ultras evocă o stabilitate emoțională individuală și colectivă bazată pe disciplină, în condițiile în care violența gratuită este considerată ca degradantă. Un cod ultras, care se regăsește pe majoritatea forumurilor de profil, simplifică, sub forma expunerii de tip decalog, ca proiecție a unui sistem de valori, a tipologiei comportamentale promovate:

A fi ultras înseamnă a urmări meciurile și a-ți trăi sentimentele într-un sector special, distinct de celelalte, care este cel mai plin și mai popular dintre toate: peluza. A fi ultras înseamnă a fi mai mult decât un simplu supporter, pentru că acesta nu este în stare de atâtea sacrificii și pentru că acesta nu înțelege patosul tău, care vine din adâncul inimii. A fi ultras înseamnă a iubi enorm fotbalul și a-l înțelege ca o metaforă a vieții, cu victoriile obținute în ultimul minut... cu egalările nesperate, obținute în inferioritate numerică... cu înfrângerile acceptate cu capul sus. A fi ultras înseamnă a-ți încuraja, în cel mai bun mod cu putință, echipa iubită și a fi mai bun decât adversarii tăi din peluza opusă, indiferent de rezultat sau de condițiile meteorologice, indiferent că ești pe propriul stadion sau la 2.000 de kilometri de casă. A fi ultras înseamnă a iubi culorile clubului și a le purta cu tine mereu, urmându-ți echipa

pe teren propriu sau în deplasare... în nici un caz a sta acasă și a urmări echipa la televizor. A fi ultras înseamnă a continua să cânti după ce ai primit golul înfrângerii, chiar dacă o faci cu lacrimile în ochi și cu moartea în suflet. A fi ultras înseamnă a fi conștient că mesajele, cântecele și coregrațiile tale sunt parte integrantă a fotbalului și că ele împing echipa ta spre victorie. A fi ultras înseamnă a considera întregul tău club o adevărată uniune între feudă, castelul medieval și toți locuitorii acestuia, în care fiecare trebuie să-și apere cu orgoliu și chiar cu prețul vieții numele, culorile și istoria acestei uniuni. A fi ultras înseamnă a-ți respecta adversarii care merită acest lucru, dar în același timp a păstra rivalitățile istorice. A fi ultras înseamnă a nu întoarce și celălalt obraz, ci a reacționa întotdeauna la provocările și insultele facțiunilor adverse. A fi ultras înseamnă a lua atitudine, a atrage atenția asupra problemelor cu care se confruntă clubul favorit și a condamna orice acțiune care ar fi împotriva lui, înseamnă a contesta jucătorii care au jignit culorile clubului în trecut sau cărora nu le pasă de viitorul echipei, ci joacă doar pentru bani. A fi ultras înseamnă a nu avea prea multe legături cu cei din conducerea societății și a rămâne autonomi în propriile alegeri, gândiri și manifestări.

Din decalog rezultă ca idee majoră faptul că pentru ultrași onoarea este fundamentul sistemului de valori. Această formă de capital simbolic a sociologului francez Pierre Bourdieu este dificil de obținut și ușor de pierdut. A nu te face de râs reprezintă un scop existențial pentru ultrași. Dorința de evitare a ridicolului generat de situație este subsidiară ortodoxismului subculturii. Din acest motiv conștiința, principiile, acțiunile, faptele sau vorbele sunt filtrate prin aspra cenzură intrinsecă. Brigăzile funcționează organic, anumite dimensiuni ale individualismului, aflate în contradicție cu mentalitățile fenomenului, fiind sortite anihilării. O ieșire din context este sancționată, pedeapsa supremă fiind excluderea,

interdependența dintre membrii brigăzii făcând ca reputația ultrasului să fie subordonată reputației brigăzii.

Atitudinea profilactică a grupului din această perspectivă poate fi explicată prin conceptul de *culture of shame*. Practic antropologia contemporană identifică divizarea comunităților în două mari grupuri, respectiv culturi ale rușinii și culturi ale vinovăției, cu sistemul ierarhic aferent și modelele hibrid, care însă nu atentează la structura dualistă a societății.

Făcând recurs la istorie, societățile medievale europene au funcționat pe baza principiilor culturii rușinii, ulterior în vest aceasta fiind substituită treptat de o cultură a vinovăției, conform specialiștilor, impusă tocmai de către creștinism. În contemporaneitate cultura rușinii caracterizează spațiul balcanic, cel est european, spațiul islamic, arealul japonez etc., precum și comunitățile ancorate mental în arhaism și tradiționalism. Conceptele aparțin lui Eric Robertson Dodds, care le-a introdus în circuitul noțiunilor antropologice în 1951, ulterior definițiile fiind amplificate și de către alți autori. O altă categorie însă nu a fost identificată, orice colectivitate fiind volens-nolens încadrată întruna din cele două tipuri de culturi. Astfel într-o cultură a vinovăției comunitatea și implicit societatea cultivă sentimentul de vinovăție al individului în condițiile încălcării normelor, comportamentelor, tabuurilor, în definitiv o formă eficientă de control comunitar. Parafrazându-l pe Kant remușcarea ca rezultat al greșelii este dependentă de forța morală a individului care acționează precum un judecător cu „vocea sa teribilă”. Glasul conștiinței cenzurează acțiunile și interzice tratarea superficială a greșelilor personale. La polul opus, în cultura rușinii conștiința individuală este subordonată conștiinței colective, rezultat al filozofiei de viață și al normelor grupului. Individul reprezintă o piesă într-un angrenaj comunitar în care pârgھیile dintre indivizi funcționează după regulile jocului puzzle în conservarea etosului comunitar. Moralitatea grupului este dependentă de acțiunile fiecărei

185

piese. O sincopă atrage automat oprobiul public, în fond o metodă eficientă de profilaxie comunitară.

Pavel Hiebert consideră că, într-o astfel de cultură, rușinea este reacția personală la critica comunității în condițiile înșelării așteptărilor pe care comunitatea le are vis-a-vis de acțiunile și de obligațiile individului. Astfel pentru menținerea respectului de sine și păstrarea intactă a onoarei, individul alege între bine și rău din prisma așteptărilor celorlalți și nu a unui proces de conștiință. Individualismul și dorințele cu caracter personal se alimentează din așteptările comunității. Păstrarea intactă a onoarei reprezintă un scop în sine, rușinea eșecului personal neputând fi exonerată deoarece, într-o cultură a rușinii, colectivitatea nu uită și nu iartă, sancțiunile comunitare oscilând între o degradare simbolică pe scara ierarhică intrinsecă și pedeapsa extremă a excluderii din grup. Evident colectivitățile din aria culturii rușinii sunt organice. Pe de altă parte o colectivitate organică aparține culturii rușinii o evoluție înspre făurirea unei culturi a vinovăției este imposibilă. Grupul își pierde organicitatea. Brigada s-ar destrăma sub presiunea forțelor centrifuge individuale. Principiile culturii rușinii funcționează exclusiv în condițiile în care individul este interesat de părerea celorlalți despre el și își dorește cu ardoare aprecierea grupului. Organicitatea este legată de interdependența dintre indivizi. Înspre o astfel de cultură s-au îndreptat și ultrașii. Opțiunea nu este una voluntară explicită, ci una implicită conform legilor firii. Brigăzile sunt organice. Fără această caracteristică grupările ultras s-ar disipa. Ca atare ultrașii români sunt prin definiție atenți la propria lor imagine, fiind concomitent interesați de ceilalți, nu doar la nivel de fapte sau de acțiuni, ci și de ceea ce zic despre ei. În fond, vorba lui Patapievici, bârfa este o dovadă a faptului că suntem interesați de cei de lângă noi.

Într-o altă dimensiune, în Noul Testament se menționează faptul că pentru fiecare vorbă vom da socoteală, principiu

valabil și în subcultura ultras mioritică, unde am fi tentați să spunem, cu un subiectivism asumat, că o vorbă, o apreciere, o bârfă poate face rapid înconjurul României. Ultrașii arborează un aer aparent dezinteresat în privința părerii pe care diverse peluze o au despre ei, însă dincolo de aparențe interesul vis-a-vis de „ce au zis ceilalți” este unul consistent. O vorbă aruncată aiurea într-un context nefericit de către un ultras oarecare, poate avea consecințe individuale nefaste. Lipsa discernământului, circumscris grupului, atrage sancțiuni. Acțiunile care lezează indivizii sau peluza provoacă o ripostă pe măsură. Vindeta ocupă în acest caz un loc de cinste, fiind, în altă ordine de idei, sintetizată și de obligativitatea perpetuării rivalităților și a răspunderii la provocări, ca să ne referim la câteva dintre regulile fenomenului. Oricum o întrebare retorică care să pună sub semnul îndoielii, contestând sinecdoca *pars pro toto*, viabilitatea aceluia „decalog” al regulilor ultras, a adoptării și a implementării practice a unei astfel de viziuni asupra fotbalului, materializate prin înființarea brigăzilor, nu își are rostul. Realitatea din teren extirpă scepticismul. Brigăzile ultras și implicit ultrașii, au modul lor de manifestare tipizat care, în fond, le conferă unicitate și o sincronie ce ne conduce înspre concluziile de mai sus. În această ordine de idei este evident faptul că *fiecare om este diferit în felul său. Fiecare își urmează un drum diferit în viață, având propriile pasiuni, hobby-uri diferite, mentalități diferite. Însă toți au un singur lucru în comun: sunt oameni. Și ultrașii sunt oameni. Mergând pe stradă zi de zi, poți vedea trecând pe lângă tine zeci, sute, poate mii de oameni fără să știi nici un lucru despre ei. Cine sunt, de unde vin, ce gândesc. Nu îi poți caracteriza și nu îi poți judeca fără să îi cunoști. Atunci de ce lumea acuză ultrașii? De unde știi că ultimul contract de afaceri încheiat nu fost întocmit de un ultras? De unde știi că garanția televizorului pe care tocmai l-ai cumpărat nu fost scrisă de un ultras? De unde ai putea ști că antrenorul tău personal care te-a ajutat să slăbești zeci de*

kilograme la sala de fitness nu e un ultras? Nu poți ști. Le poți mulțumi sau le poți fi recunoscător oricând. Dar te grăbești să îi acuzi. De ce, atunci când poartă o eșarfă la gât, cântă pe stadion, luptă pentru pasiunea și idealurile lor, sunt acuzați, sunt caracterizați ca niște golani, scursuri ale societății, iar atunci când nu poartă eșarfă sunt tratați ca de la egal la egal? Sunt oameni diferiți, prin pasiunea și puterea lor de sacrificiu pentru ceea ce iubesc. Stau și mă gândesc cu oroare cât de prost se poate gândi în această “minunată” țară. Ajungi să fii mândru că ești român doar datorită țării frumoase din punct de vedere geografic și a eroilor care și-au pierdut viața în '89. Atât! Mă întreb de ce, atunci când au loc abuzuri asupra ultrasilor, lumea le aprobă, le consideră o minunată metodă de a-i îndepărta din viața publică, iar atunci când abuzurile au loc asupra cetățenilor orașului, toată lumea e de partea lor... Nu sunt ei cei care vând droguri la colț de stradă, nu sunt ei cei care și-au violat fiica sau și-au bătut fiul pentru 50 de mii, nu sunt ei cei care cresc taxele și impozitele și aduc mizeria în România. Ei sunt băieții din peluză, care își iubesc echipa mai mult decât propria familie, care fac spectacol pe stadioane zi de zi, iar voi îl aplauzați, găsimdu-l un bun motiv pentru a te lăuda că ai mei sunt mai tari? Puțini știu cât de mult muncesc la o coregrafie, la un steag, la un mesaj, pentru ca a doua zi să le poți pune pe site-ul personal sau la avatar. Puțini știu că uneori din iubirea nemărginită pentru culori se deplasează sute de kilometri oboșiți, îngrijați, poate plini de probleme până în gât, însă au satisfacția că au fost alături de echipă la încă un meci. Așa că atunci când îi vedeți pe stradă, strângeți-le mâna cu putere, admirați-i pentru sacrificiile pe care le fac, și opriți-vă puțin din mers și gândiți-vă dacă aveți măcar un minut curajul să faceți ceea ce fac ei. Cea mai bună metodă de descoperire a sistemului de valori axiologic al fenomenului o reprezintă critica asiduă a tot ceea ce înseamnă ultrasism. Un criticism pur, absurd, inflexibil valorizează subcultura. Atacurile dure,

188

declasate la esența sa filozofică, la adresa tuturor componentelor și trăirilor subsidiare fenomenului sunt infinit mai eficiente decât osanalele plate. Apologetica subculturii ar fi și este percepută de către români ca jenantă. *Ultrasolatria* provoacă profanilor în cel mai bun caz râsul. Tentativa de a construi un piedestal ultrasismului într-o societate ostilă la idea de ultras nu este o alegere inspirată. Parafrazându-l pe Paleologu, ce face referire la Noica sau pe Noica, ce face referire la Goethe, nici un fel de a-l lăuda nu-i face dreptate. Anti-ultrasismul feroce, cu note speculative în toate aspectele formei și fondului, provoacă un efect invers, cu o forță direct proporțională cu fervoarea și intransigența contestatarilor. Practic, reflectând la inutilitatea fenomenului, descoperi și îi evidențiezi, de exemplu, utilitatea în tribune, cel puțin în calitate de al 12-lea jucător. Spiritul ultras, ca unul combativ, provocator, dinamic are nevoie de o denegare a seducției, pentru a i se întrezări grandoarea. Esența lui polemizatoare strălucește datorită provocării. Sublimul subculturii iese la iveală printr-o abordare aprioric ostilă. Combătând în urma unei analize temeinice coregrafia, remarci relația cauză-efect, precum și transpirația sau geniul autorilor. Persiflând mesajele ca puerile și prostești, observi cu sau fără entuziasm, poezia peluzelor și apreciezi diversitatea mesajelor. Tentativa de demonstrare a nimicniciei cântecelor, scandărilor, poate determina contemplarea dimensiunii impresionante a decibelilor, remarcarea atașamentului ultrașilor față de club. Ironizându-le viața boemă, prin intermediul unei deplasări ca studiu de caz, te confrunți cu sacrificiile și cu satisfacțiile ultrașilor. Tentația de a demonstra sociopatia și sociofobia exponenților subculturii, reliefează spiritul civic al ultrașilor, dovedit în participarea la participarea la mitinguri sau implicarea în acțiunile societății civile, precum și potențialul de care dispun în acest sens. Teoretizându-i cu atenție și migală hidoșenia, îi sesizezi inevitabil esteticul.

Analizându-i dimensiunea antinațională, destabilizatoare la nivelul liniștii și păcii sociale, te împiedici în elaborarea verdictelor negative de patriotismul ultrașilor. Efectul invers aruncă în derizoriu viziunea apriorică a criticului înfocat, în condițiile unui absentism al obtuzității, în fond condiție evocată inutil, deoarece obtuzitatea față de cultură exclude analiza fapt ce susține ideea că dimensiunea reală a ultrasismului se realizează mult mai simplu combătându-l. Tentativa de a-i demonstra imbecilitatea, inutilitatea, nimicnicia etc. are ca revers apropierea refractarului de fenomen, în virtutea eliminării ignoranței din jocul gnoseologic. Iar cunoașterea înseamnă respect. O tentativă antinomică de a-i făuri un pedestal fenomenului, nu produce același efect, ci eventual poate produce deservicii. Cultul în stil pur encomiastic al subculturii este mult mai dificil de realizat, mijloacele necesare apologetismului fiind limitate, forțarea generând ridicol. Atacul dintr-o varietate unghiulară asupra punctului central (în context o metaforă a ultrasismului) amplifică inevitabil perspectivele vizualizării fenomenului. Cercul imaginar pe care îl execută elementul critic în jurul subiectului denigrării, este mai eficient ca armătură metodologică în cântărirea și evaluarea subculturii, decât analiza intrinsecă a fenomenului, perspectivele analitice simplificându-se mult.

Inevitabil la orice declasificare, criticul găsește antidotul, unul subsidiar criticii, deductibil, distrugând aura antisocială, aparent ermetică, a percepțiilor colective vis-a-vis de fenomen. Combaterea asiduă a fenomenului poate avea ca finalitate o revelație ontologică pozitivă cu condiția ca spiritul aprioric anti-ultras să aparțină unui microbist. Altfel, vehemența anti-ultras poate fi un paravan sub care se ascunde antipatia față de fotbal. Și atunci fenomenul este o prostie deoarece fotbalul este o prostie, subcultura fiind în acest caz subsidiară nonsensului numit fotbal din perspectiva profanului în tainele sportului

rege. O analiză temeinică este imposibilă în aceste condiții, fiind contrabalansată tocmai de antipatia față de joc. Varianta tratării subculturii doar ca subkultură dintr-o perspectivă a profanului nu este viabilă deoarece ultrasii ar fi analizați ca exponenți a unei cauze neinteligibile.

Pe de altă parte fanul declasat aprioric, după o serioasă radiografie ontologică a fenomenului ultras, are șanse mari să ajungă să fie apreciat de către cercetător, ca de altfel și principiile fenomenului, coregrafiile, bannerele, simbolurile, solidaritatea de grup, spiritul revoluționar, în fond o formă degenerată de spirit civic etc. Dacă inițial s-ar dori eliminarea elementelor declassate, antisociale din tribună, ulterior concluzia studiului ar fi că brigăzile ar trebui doar temperate, cizelate în direcția adaptabilității sociale. Fără sare și piper în tribune, nunta fără lăutarii pare cea mai inspirată metaforă care ar putea sintetiza tonusul unei asemenea stări de fapt. Brigăzile reprezintă structural scheletul celui de al 12-lea jucător. O altă perspectivă a spectacolului ar fi seacă, opacă fără trăire, fotbalul aparținând unei alte categorii de spectacol decât teatrul. Elementul vulnerabil din tipologia comportamentală a ultrasului, dintr-o abordare critică efectuată comod dintr-un fotoliu, îl reprezintă cu certitudine violența. Pare gratuită, nonsensuală, illogică, deși nu este, în condițiile în care acceptăm opinia lui Georg Wilhelm Friedrich Hegel conform căruia tot ce este real este și rațional, regulile circumscriind intempestivitatea fenomenului. O prelegere mai consistentă în direcția explicării violențelor este inadecvată. Însă, ca să parafrazez tocmai un ultras, nu ultrasii vând droguri, tâlhăresc, sparg apartamente sau mașini, nu ultrasii sunt piloni ai industriei subterane. Fără acest călcâi al lui Ahile, în speță violența, fobia ultras de care suferă cetățeanul român și-ar pierde vehemența, percepția fiind redirecționată înspre catalogarea galeriei ca un element indispensabil spectacolului. Ireceptivitățile sunt în fond produsul afectelor instinctuale, prin

definiție apriorice, H.R. Patapievici susținând că valoarea utilității este stabilită de cunoaștere, o parafrază a lui Aristotel, care în *Metafizica* îndeamnă la cunoaștere ca scop în sine, nu ca o posibilă exploatare a unei valori utilitare. Pe de altă parte părerea celorlalți contează prea puțin pentru ultrași. Aceștia nu au nici un interes în a se adapta canoanelor societății, deoarece fenomenul ar dispărea. De altfel, o dimensiune personală asupra fenomenului, alta decât cea promovată oficial de peluze sau o deviație de la ortodoxismul subculturii este imposibil de adoptat. În caz contrar, în ciuda autoidentificării sau heteroidentificării, insurgenții sau dizidenții părăsesc aria subculturii.

Regulile și principiile cu caracter general, schițate simplist, sunt impuse și respectate cu strictete pe baza aceluiași principiu *dura lex sed lex*. Opțiunea înspre o altă subkultură sau, la antinomi, înspre a deveni un supporter ordinar, rămâne la latitudinea fiecăruia, brigăzile fiind teoretic și practic un sistem deschis. Surogaturile nu sunt acceptate de reprezentanții fenomenului ci, dimpotrivă, extirpate pentru a nu inflama subcultura. Imixtiunile unor brigăzi cu o altă mentalitate nu sunt permise într-o peluză care ține la puritatea ultrasismului. Amalgamul de subculturi ar provoca implozia etosului de grup, chiar dacă influențele sunt în plină derulare ca legitate a evoluției, fiind percepute ca atare. Spiritul ultras este inconfundabil, existând contiguități decelabile între fazele de evoluție ale subculturii. Elementele distinctive, cum ar fi brigada, bannerul, coregrafia, spectacolul pirotehnic, mesajele scrise adresate rivalilor, conducerii clubului, jucătorilor, echipei sau autorităților, s-au perpetuat ca fiind mărci înregistrate ale subculturii, indivizibile și indisolubile în raport cu ultrasismul. Practic, sunt caracteristicile care îi diferențiază indubitabil față de supporterul de rând, de simplul cetățean. Ultimul reprezintă pentru ultrași imaginea alterată a prototipului de supporter, definit din perspectiva fenomenului, ca un individ ce merită privit cu superioritate, dispreț, milă, un amalgam de percepții deloc

192

onorante. Deprecierea alterității bunului suporter, a declasatului tribunelor, este ireconciliabilă, irefutabilă. Singurul merit al cetățeanului constă în faptul că participă ocazional la scandările, cântecele și coreografiile galeriei și că, în egală măsură, constituie un element de referință la care ultrașii se raportează negativ, element cheie în consolidarea unei imagini pozitive la nivel individual, de brigadă sau peluză. Cetățeanul la rândul său pare incapabil să înțeleagă fenomenul și valorile acestuia.

Grăitoare în acest sens sunt interpretările pe marginea celebrei întrebări din „Scrisorile persane” ale lui Montesquie, roman apărut în anul 1721, care satirizează societatea franceză prin intermediul scrisorilor a doi persani care călătoresc în Franța, ne-a lăsat moștenire celebra întrebare *Comment peut-on être Persan?* adică “Cum poate fi cineva persan”, întrebare prin a cărei pluralism al sensurilor și conotațiilor atitudinea cetățenilor față de ultrași poate fi analizată din diferite ipostaze, mai mult sau mai puțin aproape de realitate. Pe scurt în romanul francezului Rika și Usbek sunt doi persani sosiți la Paris, care prin intermediul corespondenței cu compatrioții lor, radiografiază societatea franceză prin prisma instituțiilor, relațiilor sociale, a moravurilor societății franceze, a tipologiilor filtrate prin satira socială. În afara acestui plan critic cu privire la societatea franceză, Montesquie ne duce în arealul diferențelor de identitate națională, a reacției individului adept al unui sistem de valori dogmatic, a unei culturi centrale deci puternice, în contact cu celălalt.

- *Ah, ah, domnul e persan? Ce lucru nemaipomenit! Cum poate să fie cineva persan?* nu este altceva decât întrebarea pe care și-o pun francezii când află că Rika, care a renunțat la îmbrăcămintea persană în favoarea hainelor europene, în încercarea de adaptare la valorile celorlalți, este totuși persan.

Chestiunea lui Montesquie, devenită dicton, a fost și este comentată de către gânditorii autohtoni sau străini. Ca urmare

Emil Cioran reformula, cu amărăciunea și complexele celui aflat în inferioritate de poziție, în dorința de a oferi soluții de modernizare națională *Cum poate fi cineva român?*, iar Eugen Ionescu se întreba retoric, în tendința sa de problematizare *Cum poate cineva să asimileze și să rămână el însuși în același timp?*, în condițiile în care marele gânditor român a fost un nostalgic iremediabil al României și românismului în perioada exilului. Simbolistul Paul Valéry, bântuit de problema conștiinței artistice, de viitorul libertății spirituale, de rezervele cu privire la perenitatea culturii, de retroacțiunea modernismului asupra omului reconvertește dilema montesquesciană în *Cum poți fi ceea ce ești?*. Practic unghiurile prin care, în spiritul întrebării, pot fi analizați indivizi, culturi, comportamente, îmbracă o paletă cromatică vastă, reinventarea acestei dileme fiind un sistem deschis, accesibil teoretic oricui.

Prin prisma sancționării comportamentelor recurente, din perspectiva cetățeanului model întrebarea s-ar putea formula substituind termenul de persan cu cel de ultras, rezultând astfel *Cum poate fi cineva ultras?*. Două sunt sensurile majore prin filtrul cărora se pot analiza sensurile chestiunii, respectiv o conotație admirativă din partea individului ce se confruntă cu propria-i mediocritate, cu neputința existențială torpidă și pentru care ultrasul reprezintă un personaj aproape metafizic, cu calități ce ies din sfera ordinarului, cu o tentă de eroism neinteligibil, inexplicabil sau un model social la care din terțe motive el, cetățeanul simplu, nu poate adera, specificul ultrașilor generându-i însă nostalgii impregnate cu o doză consistentă de regrete. În general pe această filieră interpretativă îi depistăm pe cetățenii care după un derby sunt mândrii că ultrașii echipei pe care o susțin au fost „mai tari” pe străzi sau în tribune. Admiratorii din această tipologie se simt în calitate de suporteri definiți și reprezentați de către ultrași, pe care îi susțin oarecum latent. Totuși această categorie de

194

indivizi este minoritară în peisajul societății românești. Cei mai mulți conaționali sancționează drastic ceea ce cataloghează a fi comportamente recurente, porniri antisociale. Ieșirile din decorul mioritic sunt percepute sub imperiul unei armături teoretice în care întrebarea *Cum poate fi cineva ultras?* are exclusiv nuanțe peiorative. Ultrasul reprezintă imaginea declasatului, deprecierea fiind ireconciliabilă. Sensul întrebării lui Montesquie este de fapt, parafrazându-l pe Soljenițan care se referea la sovietici, *e rușine să fii ultras*, etichetare formulată aprioric. Vocea străzii evidențiază faptul că românii au o părere proastă despre ultrași. Pentru cei mai mulți, aceștia se pare că ar trebui inchiși, desfințați, izolați, exterminați ca subcultură. Ultrasul în această conjunctură teoretică neprielnică devine un personaj marginal, supus excluziunii sociale, autoexilat la periferie în urma unui liber arbitru degenerat de o natură intrinsecă de proastă calitate. Parte a molozului social autohton, acesta infectează atât tribunele cât și societatea românească. Astfel utilitatea lor nu poate fi altceva decât rodul unor raționamente utopice de tip cioranian, care oferă ca soluție în transfigurarea României fanatizarea României, iar lupta lor o bătălie de proastă factură, eminentamente non-sensuală, o pierdere irațională de timp și de energie.

Ostracizarea socială a ultrașilor se datorează în primul rând spiritului de frondă amintit și anterior. În atitudinea unui astfel de grup se oglindește excelent neputința detractorilor. Pe de altă parte, anemia spiritului civic mioritic, lipsa de reacție colectivă a românilor, starea de fapt inertă autohtonă irită de fapt exponenții fenomenului. O explicație personală a atitudinii pasive românești constă în faptul că reacționăm într-un stil național propriu, la stimulii externi, generatori de convulsii sociale. Acțiuni ale statului care ar arunca Europa în aer nu atentează la letargia autohtonă. Aerul contemplativ al românilor, clamat ca formă de imbecilitate colectivă, iritantă intrinsec și extrinsec, se conservă în momente cheie în care

indivizii își pierd locul de muncă, salariile, sunt afectați de restructurări, iar democrația devine o glumă proastă, paravan al intereselor de partid și al corupției. Temperamentul dificil și greu de explicat al românilor generează atitudini stradale extreme adeseori pornindu-se de la o cauză care nu are legătură cu situația care produce frustrarea socială. În relația cauză-efect, adică nemulțumiri-răbufniri, graficul atitudinii și reacția românilor, în speță drumul parcurs de la cauză la efect nu are logică. Sugestive exemple în acest sens sunt evenimente istorice recente, cum ar fi susținerea preotului reformat Tokeș Laszlo de către timișorenii cu efect revoluția din 1989 sau a medicului arab Raed Arafat, cu efect manifestațiile antiguvernamentale din 2012 pe alocuri extrem de dure, atitudine deloc atipică pentru mișcarea ultra, predispusă prin definiție la insurgență.

Ultrașii nu încearcă să se facă înțeleși și nu rescriu nicasiana *Schiță pentru istoria lui cum e cu puțință ceva nou* într-o variantă ultras. Intrinsec dictonul *cum poate fi cineva ultras* are cu totul alte valențe, armătura teoretică făcând recurs la superioritatea cu tentă de grandomanie, la spiritul de jertfă. Depășirea minoratului kantian al spiritului de turmă, al imbecilității sociale, al cocalarismului de nuanță manelistă, a kitsch-lui este un atribut al indivizilor care din personaje pasive devin active, vii, cu suficientă forță interioară necesară executării saltului de la nonultras la ultras. Menirea lor în plan social, ca exponenți al uni fenomen născut ca o formă de debușeu al nemulțumirilor sociale, economice sau naționale este de a contrabalansa decalajul dintre plenipotența abuzivă a statului și docilitatea socială. În fond, definind mediocritatea, Kant consideră că minoratul este neputința individului de a se folosi de propria-i capacitate intelectuală, fără a se lăsa condus de altul, depistând în lene și în lașitate drept cauze primordiale ale subordonării voluntare și a opțiunii înspre anonim. Iată așadar comoditatea și frica, două atribute combătute de

196

ultrasism, pe care Kant le menționează ca fundament al minoratului, al mediocrității, ultrașii români combătându-le cu fervoare pe internet, clamând necesitatea găsirii rapide a antidotului ca formă de profilaxie socială.

Soluția găsită de Cioran în transfigurarea României, îi prinde de minune pe exponenții fenomenului mioritic, acesta susținând că o națiune contează prin forța ei agresivă. În condițiile în care identitatea românească asumată ca defect este „un chin pe care trebuie să știi să îl fructifici, un cusur de care trebuie să înveți să profiți”. Ca urmare, motto-ul brigăzii arădene Rasa, *via ultras vita*, reprezintă pentru ultras o metodă eficientă de eludare a drumului care duce înspre moliciune socială, înspre mediocritate, înspre forme moderne de sclavagism, de dependență psihologică, socială, instituțională. Narcisismul cultivă în context respectul față de cultura ultras. Fără cetățenii atât de blamați, raportarea la celălalt sau la ceilalți s-ar efectua într-un cerc închis, la alte peluze, eventual la brigăzi din propria peluză. Ceea ce ar determina fie o automulțumire marcată de superficialitate și regres, fie o competiție sufocantă, absorbantă de energii, fără finalitate, în definitiv, un nonsens pe termen lung. Filozofia de viață, spiritul ultras, atitudinea în sine, care lipsește cetățenilor, respectul pe care îl impun tribunelor, oferă iluzia propriei monumentalități și o dimensiune specifică individului care nu se supune opresiunii și îndobitocirii sistemului. Din acest motiv din perspectivă românească, cetățeanul este perceput ca spărgător de semințe în tribună, un încurcă lume, un individ venit să-și refuleze frustrările prin înjurături și vociferări la adresa arbitrilor, a propriilor jucători, a adversarilor, un laș fără atitudine. Ostracizarea nu lasă loc de interpretări sau nuanțe.

Pe de altă parte, lumea ultrașilor, după cum am spus, le este accesibilă tuturor cetățenilor care doresc să facă pasul de la acei indivizi insignifianți la membri ai peluzelor. Aderarea la ideologie reprezintă, practic, primul pas înspre îndoctrinare.

Accesul printre ultrași se derulează pe baza principiului *step by step*, chiar dacă, fără ostilitate, cel care bate la poarta fenomenului este întâmpinat cu rezervele și răceala seniorului vis-a-vis de novice. Condiția *sine qua non* pentru a fi remarcat este participarea constantă la meciurile echipei favorite jucate în deplasare. Fără acest mic semnal înspre predispoziție la sacrificiu, experiența superficială cu peluza se va perpetua la nesfârșit. Ultrasismul, perceput ca dramă colectivă, fără nici un fel de revers comico-parodic, excluzând dimensiunea sacrificiului personal, își pierde nuanța. Socializarea constantă, închegarea unor prietenii trainice, facilitează accesul în brigadă, organizată asemenea unui batalion militar. Spiritul războinic, simbolurile militare, liderul care dă tonul galeriei sau liderii marcantă, și implicit, respectați din brigadă sau peluză, corespondenți ai comandanților militari, sunt câteva puerile exemple aleatorii. Regulile specifice impun respectarea disciplinei de grup, unde principiile democratice au aplicabilitate practică, hotărârile brigăzilor luându-se pe baza principiului majoritatea decide, precum și respectarea ierarhiei și a liderului sau a liderilor peluzei.

În peluză nu există o persoană de tip factotum. Se poate vorbi de un grup de potențați, în jurul personajului carismatic care dă tonul la scandări și cântece, indivizi cu atribuții diverse: colectarea fondurilor necesare achiziționării de role, torțe, materiale pentru coregrafii, organizarea deplasărilor, iar mai nou, în peluze importante, sunt și ultrași responsabili cu relaționarea cu presa. De obicei șefii peluzelor provin din aceeași brigadă, dominantă în raport cu restul grupărilor, și are o influență covârșitoare în cadrul peluzei. Controlul nu este impus unilateral, în chip neoabsolutist, ci este unul mutual acceptat de către ultrași, în virtutea faptului ca dobândirea statutului de lider are un caracter electiv. Condiția *sine-qua-non* a continuității în funcție este o contiguitate a liderului la

nivelul calităților care l-au propulsat pe scara ierarhică la un moment dat, respectiv calități morale, psihologice, comportamentale, fizice etc. Perioada caracterului amprentat de o formă degenerată a eredității a apus, ereditatea non-ultrașilor nefiind una așa-zis sangvinică, cu excepțiile care întăresc regula (vezi cazul Rapidului anilor '90 în acest sens), ci una psihologică în care moștenitorul de drept creștea în și la umbra șefului, care îl pregătea pentru a deveni lider. Tutela parentală exercitată asupra locotenentului de către căpitan se încadrează în regulile specifice mentoratului.

În prezent, într-o galerie ultras mioritică, raționamentul care stă la baza alegerii liderului este simplu: brigada dominantă propulsează propriul șef în funcția de lider de peluză. Gustave Le Bon propune o tipologie a liderului, care, printre altele, trebuie să transmită un mesaj simplu și constant, să fie violent în limbaj, să respecte cu sfințenie normele prețuite de către indivizi, să fie defăimător, să nu folosească violența fizică, să aibă puterea de a hipnotiza masele pentru a fi gratulat cu o obediență oarbă, să se bucure de un larg prestigiu. În ceea ce privește aplicabilitatea teoriei lui Le Bon în cadrul culturii ultras se convin unele remarci. Astfel limbajul violent nu înseamnă expunerea unui bagaj lingvistic bogat în invective, ci dimpotrivă, conform normelor ultras, recursul la înjurături nu este recomandat. De asemenea violența fizică nu se aplică intrinsec, însă participarea liderului la confruntări stradale reprezintă o normă fundamentală în subcultură.

În ceea ce privește seducția hipnotică a indivizilor este evident că prin propriul exemplu poate în foarte multe momente să influențeze decisiv comportamentul social al ultrașilor și este factor determinant în accelerarea proceselor caracteristice galeriilor. Marele psihanalist Sigmund Freud, teoretician și implicit susținător al determinismului sexualității în formarea personalității individului, în trăirile, acțiunile,

reacțiile acestuia, a transferat ideea rolului decisiv al erotismului și în cadrul explicării relaționării intra-grupale. În consecință, Freud considera că între membrii unui grup de orice tip coeziunea este rezultatul unor legături empatice, de natură inconștient erotică, atât la nivelul membrilor grupului, cât și între lideri și membrii grupului, tentația acțiunilor colective, inclinația psihologică înspre apartenența la o grupare a humanoizilor reprezentând în viziunea psihanalistului austriac consecința dorinței neurotice de identificare cu un prototip de lider al membrilor grupului, această nevoie neurotică determinând și coeziunea grupului.

În condițiile în care se încearcă o analiză freudiană a grupului acea seducție hipnotică este lesne de explicat cel puțin prin prisma teoriei tendinței de identificare a ultrașilor de propriul lider șablonul teoretic prezentat, fie chiar și lacunar, fiind a explica rivalitatea dintre indivizi pentru statutul de lider, rivalitatea din interiorul brigăzilor etc., neputând fi aruncată în cârca dorinței de putere, efect al celebrului complex de inferioritate adlerian, în condițiile în care brigăzile ultras cuprind indivizi cu personalități, idealuri, viziuni diferite asupra subculturii, pe multe aspecte, divergențe cu un rol centrifug evident. Revenind la lider, sociologul Serge Marcovici conceptualizează așa numita autoritate carismatică, considerând că spiritul și forța dominante izvorăsc din interior, autoritatea carismatică nefiind altceva decât produsul însușirilor fizice și a calităților psihice. În ceea ce privește atracția sexuală inconștientă cu care este gratulat seful galeriei, diversitatea aspectului fizic a liderilor galeriilor din țară nu susține această teorie. Oricum liderul trebuie să dețină un consistent capital simbolic, definit corespunzător de către Pierre Bourdieu, adică să aibă o bună reputație, o completare a modului în care acesta este reprezentat și perceput de către ultrași. Sintetizând informațiile oferite de marii gânditori

europeni se poate creiona corespunzător imaginea liderului, care trebuie să fie inteligent, dinamic, bun orator, promotor al ortodoxismului subculturii mioritice, trebuie să se implice activ în conflictele stradale, corespunzător fizic, dominator, cu forță interioară, cu o bună reputație, hotărât, bun diplomat, rapid în decizii luate în circumstanțe grave, adept al nonviolentei în relațiile cu exponenții subculturii. În ceea ce privește exercitarea dominației, liderii în general, din perspectiva psihologilor și sociologilor, trebuie de asemenea să aibă forța adaptării cameleonice la un context dificil ivit la un moment dat, șefii de galerie trebuind să fie concomitent democrați, autocrați, adepți ai unui laissez-faire cu o influență discretă, în care se mizează pe autonomia și pe inițiativa ultrasilor și a brigăzilor.

Un tablou deloc idilic în condițiile în care, la un moment dat, o serie de șefi ai peluzelor românești se încadrau în tiparul prezentat. Un individ banal, ordinar, fără personalitate, laș etc., nu ar putea să se impună în fața a sute sau, în cazuri fericite, a mii de ultrasi. Și pentru că puterea atrage în mod inexorabil, peluzele nu sunt lipsite de tensiuni și lupte interne între grupări și implicit între potențialii lideri. Oricum, acest tip de probleme se rezolvă rapid. Finalitatea este fie înlocuirea vârfului de lance, respectiv a ultrasului care dă tonul, fie fracționarea, respectiv scindarea galeriei. Persistența temporală a conflictelor fratricide macină forța peluzei. Din acest motiv, noii lideri se impun rapid preluând șefia colectivității. Relaționarea dintre brigăzi se înscrie de obicei în sfera colaborării, toleranței, prieteniei. O peluză puternică exonerează divizarea datorată orgoliilor mărunte. Susținerea echipei, respectul pentru fenomen și presiunea rivalilor converg înspre consensualitate, altfel pericolul imploziei, al deflagrației, ar fi iminent, fapt ce ar reduce, cel puțin pe termen scurt, forța colectivității.

Asocierea cu structurile militare se fundamentează și pe faptul că, în condițiile în care bannerul cu semnele brigăzii este capturat de rivali, brigada se desființează. În istorie exemple de unități militare care s-au desființat în urma pierderii stindardelor, din antichitate până în perioada contemporană, sunt numeroase. Din acest motiv, ultrașii tratează cu maximă atenție protejerea steagurilor de gard ale brigăzii. Pierderea japonezelor sau ale steagurilor de fluturat reprezintă indubitabil o umilință, ca de altfel și capturarea fularului propriu, prin care ultrasul se identifică ca membru al unei grupări, insucces care nu este un motiv de părăsiere a brigăzii de către pierzant.

În lexicul ultrasului român, capturarea se face în urma intervențiilor. Aceste acțiuni se desfășoară organizat, după un plan prestabilit, secret, respectându-se teoretic codul ultras: număr aproximativ egal de membrii, fără arme, reguli încălcate însă constant și flagrant în România, conform exponenților fenomenului. Bătele și lanțurile nu lipsesc din arsenalul ultrașilor mioritici, după cum vom vedea ulterior. Respectul brigăzilor și al peluzei este direct proporțional cu numărul capturilor. Pierderea oricărui banner de gard este asumată de întreaga peluză și resimțită ca o palmă dată de adversari. Pata de pe imaginea clubului și de pe culorile echipei, cu care se identifică, nu poate fi ștearsă decât prin revanșă. În fond, o componentă a spiritului ultras, presupune conservarea rivalităților, cultivarea acestora. Duelurile dintre peluze în derbiuri presupune, explicit și implicit, expunerea mesajelor adresate rivalilor. Acestea sunt concepute atent, inteligent, cu un substrat ironic fin și savuros, la adresa adversarilor sau, dimpotrivă, jignitoare, de obicei ritmate din două pseudo-versuri. Scrierea se face manual, ultrașii excluzând imprimeurile în asemenea situații, utilizând exclusiv pensula și vopseaua. Tematica este învăluită în secretomanie, în caz contrar ultrașii rivali, cunoscători ai mesajului, concepând contra-mesajul. În codul ultras o astfel de situație este cel puțin jenantă pentru peluza afectată. Munca lor a fost zadarnică, în

202

condițiile primirii rapide a unui răspuns, căzând în derizoriu. Mesajul, nici vorbă să-și atingă ținta, dimpotrivă, are efect de bumerang și cei care expun mesajul devin țintele ilarității adversarilor. Mult mai grav decât cele evocate este că acel contra-mesaj dovedește disfuncționalitatea peluzei. Tematica, teoretic, este cunoscută exclusiv de autorii mesajului și, fie sunt caractere slabe pe a căror discreție brigada nu se poate baza, fie membrii ai grupului au colaborat cu adversarii. În consecință, peluza se face de răs în lumea intransigentă a ultrașilor. Cârtițele și palavragii sunt percepuți ca o pată pe blazonul oricărei brigăzi. Ca atare, sunt un motiv în plus de triere atentă a noilor veniți, de reprimare a tendințelor nonconformiste.

Mesajele agresive sau ironice nu sunt adresate doar rivalilor, autoritățile orașului, conducerea clubului, jandarmeria, poliția, federația, etc. sunt cu predilecție defăimate, atenționate sau amenințate de ultrași. Fără scandări, în condițiile în care pânzele cu mesaje de acest tip sunt expuse de galerie, reprezentanții sistemului primesc textual, *ad-litteram* confirmarea faptului că monitorizarea ultrașilor, supervizarea acțiunilor acestora, nocive fotbalului clasic, nu rămâne fără luarea unei atitudini. Comunicatele au o gamă largă de tematici pe care nu este cazul să o amintim aici. Diversitatea se înscrie în sfera dimensională a contextului de desfășurare a meciului.

Mesajele nu au rolul exclusiv de a acuza, ataca, declasifica, ci și de a sărbători, onora, mulțumi, arăta respect jucătorilor echipei, conducătorilor clubului, orașului, etc. Frecvent se celebrează evenimente marcante din viața și din activitatea peluzei sau a brigăzilor. Aceeași paletă cromatică vastă caracterizează și coregrafia. Fie că se realizează cu ajutorul cartoanelor ridicate la comandă de-asupra capului de către ultrași și nu numai, fie cu ajutorul unor imense pânze care acoperă peluza, desenate de specialiști ai brigăzilor, coregrafia are menirea să fie o pată de lumină și culoare, să impresioneze prin inventivitate și frumusețe, prin grandoare. Aspectul ornamental,

203

pitorescul privit din varii perspective, coroborate cu șocante rezonanțe lingvistice, rezultat al scandărilor, reprezintă o replică a peluzei dată tendinței axiomatice înspre un exotism, paroxistic din acest punct de vedere, în conformitate cu spiritul ultras.

În condițiile în care după cum s-a stabilit spre deosebire de huligani, ultrasii țin să se evedențieze pe parcursul unui meci, amprentând prestația din tribune cu mesaje, cântece, scandări, role, spectacol pirotehnic, coregrafie, ca parte integrantă în cazul derbiurilor, a războiului etern cu rivalii, ca un mijloc de a-și sublinia forța, eventual supremația. Din această perspectivă, prestația lor nu se înscrie în sfera secretomaniei. Acțiunile lor trebuie să fie recognoscibile, vizibile, audibile de tot stadionul, eventual și de telespectatori. Ieșirea din schema de gândire tradițională este afișată cu orice prilej, cu forța patetismului ostentativ și cu mândrie nedisimulată. Acestea ar fi aspectele definatorii ale etosului brigăzilor și ale ultrasului. Totuși focalizând atenția asupra spațiului mioritic, se observă o atitudine critică intrinsecă, vehementă, a ultrasilor români vis-a-vis de subcultura națională. Tratată adiabatic, este dezavuată, derizoriul fiind exclus în caz contrar. Punțile de legătură cu exteriorul alimentează subcultura românească cu calitate, prin prisma comentariilor de pe internet. O stereotipie crasă, rezultat al teoretizării paroxistice, al promiscuității.

Analiza critică a fenomenului național se bazează pe o cunoaștere diafană, construită pe superlative, a ultrasismului din state catalogate ca puncte de reper în subkultură. Pe de altă parte, poziționarea geografică, istorică, balcanismul îndeamnă la iritare și mai puțin la o introspecție echidistantă. Aflăm că alogenia fenomenului postulează structura prismatică a acestuia și imprimă o abordare complexă în descifrarea nuanțelor mioritice ale fenomenului. Relaționarea cu o subkultură tutelară, creatoare de apoftegme este fluctuantă, iar subcultura în sine implementată dificil, impenetrabilă în esență, tocmai datorită acestui balcanism mioritic, teoretizat ca fiind de nuanță strict negativă în ciuda

latinității. Transferul de idei dinspre vest spre est este dificil, inconstant și imprezvizibil. Balcanitatea și balcanismul nu reprezintă o piedică în adoptarea fenomenului și integrarea tribunelor românești decât în condițiile în care sunt asumate și percepute ca trăsături cu sens peiorativ. Percepția balcanilor ca element de alteritate nu reprezintă însă o inovație teoretică românească. Balcanii, văzut ca spațiu geografic declasat, este și produsul unei imagologii intrinseci negative construite cu migală pe o dublă dimensiune în speță interioară și exterioară. Despre români, nu se poate spune că sunt nici cei mai efervescenti refractari ai balcanismului, pentru că pur și simplu nu poate fi valabilă o clasificare în acest sens. Toate popoarele peninsulare au însă un număr consistent de personalități care au definit balcanitatea din perspectiva celor care și-o asumă ca pe o culpabilitate psiho-morală. Încercând să sintetizăm definițiile Balcanilor, cât mai succint și concomitent sugestiv, facem recurs la un paragraf care aparține Mariei Todorova, autoarea a cărții „Balcanii și balcanismul”. Scriitoarea bulgară subliniază capacitatea Balcanilor de a absorbi frustrările politice, ideologice, culturale rezultate din tensiunile și contradicțiile specifice regiunilor și societăților extra-balcanice. Pentru Todorova, spațiul balcanic este perceput ca element de alteritate, un „depozitar al caracteristicilor negative” împotriva cărora s-a construit imaginea plină de sine a europeanului și a occidentalului. „Homo balcanicus” constituie, ca urmare, un alter ego necivilizat, întunecos, gânditoarea considerând că într-o Europă care a opus feminismul misoginismului, antirasismul rasismului, „balcanismul nu și-a găsit antiparticulară complementară și înobilantă”.

Mircea Muthu surprinde mozaicul etno-regional balcanic în „Balcanismul literar românesc”, citându-l printre alții și pe Arthus Bertrand, care în secolul al XIX-lea ne vorbește despre „otomanul serios și amabil, istețul albanez, rafinatul grec, vicleanul valah, harnicul bulgar, sârbul militant, asprul bosniac,

veselul herțegovinian”. Nicolae Iorga, din tabloul mental centrifug balcanic, menționa lipsa de loialitate și înclinarea înspre trădare a sârbilor, tendința de a complota a intriganților grecilor, încăpățânarea albanezilor sau lăcomia bulgară. În concepția marelui nostru istoric, viziunea asupra popoarelor balcanice ca entitate, ca unitate este eronată, fără ca istoricul să nege existența unui spirit balcanic. Un amalgam de culturi, de popoare, de religii este cu predilecție centrifug, după cum o dovedește istoria, astfel că balcanismul pentru gânditorul român este o stare de spirit supra-națională, rezultatul convergent tocmai al entropiei și centrifugismului, o dimensiune înspre care converg ireversibil antitezele și antinomiile etno-religioase, paradoxal centripede. Dimensiunea declasantă, dramatică și concomitent parodică a balcanismului rămâne o teză îndelung dezbătută. Gânditorii din peninsulă au fost tentați de a contribui la armătura teoretică a spiritului balcanic, de a se intersecta cu balcanismul, ca determinism psiho-genetic în explicarea anumitor caracteristici, culmea ironiei, naționale, fapt sesizat și în comentariile ultrașilor români.

Poetul bosniac Mesa Selimovici în „Dervișul și moartea” lasă moștenire posterității o interesantă viziune asupra balcanicului, cu impact în orișice componentă a mozaicului național regional, indiferent de etnie, români sau sârbi, croați sau macedoneni, greci sau albanezi, turci sau bulgari regăsindu-se în tipologie, o dovadă că această noțiune de spirit balcanic este ancorată în realitatea din teren: „ciudată lume, te vorbește de rău, dar ține la tine, te sărută pe obraz, dar te urăște, își bate joc de faptele nobile, dar nu le uită generații dea rândul. (...) Sunt alături numai la nevoie de aceea nici nu le place să fie împreună, nu prea se încred în nimeni, dar cel mai ușor e să-i păcălești cu o vorbă frumoasă, nu arată ca niște eroi, dar cel mai greu e să-i sperii cu amenințări”.

În condițiile în care palpăm balcaniul, balcanitatea și balcanismul prin intermediul auto-imaginilor, adică a imaginii construite despre sine de către exponenții spațiului analizat sau hetero-imaginilor respectiv modul de reprezentare a națiunilor între ele suntem pe tărâmul imagologiei, o știință percepută ca ingrată pentru mulți cercetători, având ca obiect de studiu stereotipurile naționale. Imagologia, conform DEX-ului, este o ramură a psihosociologiei care studiază imaginile pe care popoarele și le fac despre ele însele și despre alte popoare, omologându-și statutul de disciplină autonomă la Stuttgart, în 1985, în cadrul celui de-al XVI-lea congres internațional de științe istorice, datorită bizantinologului francez, Helene Ahrweiler, de origine greacă, care a propus ca temă de discuții în cadrul întrunirii imaginea celuilalt, respectiv studiul reprezentărilor colective despre celalalt. Cristalizat în stereotipii, clișee, șabloane, imagini etc., studiul imagologic aflat la interferența razelor de acțiune a sociologiei, psihologiei, antropologiei, istoriei, literaturii, devine o știință de sine stătătoare, respectiv imagologia, știință ce presupune o metodologie clară în cercetare, făcându-se recurs cu predilecție la spiritul critic. Astfel reprezentările colective comprimate în clișee mentale, în exprimări ce tind înspre asumarea unui caracter axiomatic de tipul scoțian zgârcit, evreu afacerist, neamț ordonat, etc. sunt scoase din sfera imuabilității și tratate ca parte a imaginarului social, deci ca stereotipii.

Stereotipurile la rândul lor sunt importante de analizat întrucât ultrașii sunt atât victime ale clișeeleor cât și operanți obtuzi cu stereotipiile în făurirea unei imagini negative a românilor ca produs subsidiar al balcanismului. Conceptul îi aparține jurnalistului Walter Lippmann în lucrarea sa “Opinia Publică”, publicată în 1950. Conform ziaristului american sistemul de stereotipii individual este alimentat de cultură, de tradiții, de religie, de statutul social al individului. Fiind un produs al educației, al mass-mediei, al literaturii, analiza prin

categorii reprezintă o modalitate subtilă și eficientă de manipulare, oamenii luând drept realități și fapte ceea ce cred și nu ceea ce este real. Prin filtrul setului de valori ale grupului și ale individului specificul realității nu este perceput corect sau este distorsionat în mod deliberat. Într-o structură cognitivă stereotipă reprezentarea adecvată a realității reprezintă o misiune aproape imposibilă. Evident din această capcană culturală întinsă de stereotipii și de imagologie nu au scăpat nici ultrașii. Prin făurirea unei imagini proprii negative, stereotipe, despre balcanismul românesc sau românismul balcanic, se explică impotența subculturii mioritice, o impotență percepută exclusiv intrinsec.

Radiografiind imaginarul lingvistic al acestora direcția spre care inevitabil suntem împinși este de a creiona un profil nefavorabil românilor. De altfel literatura imagologică românească abundă de comentarii nefavorabile la adresa caracteristicilor naționale. Imaginea negativă a declasatului este sugerată de exemplul sugestiv în „Firea românilor”, volum coordonat de Daniel Barbu. În preambulul cărții istoricul român publică o serie de texte, parte a însemnărilor ce aparțin unor diverși străini, de diferite etnii ce s-au perindat între 1502 și 1764 prin spațiul mioritic, precum și o anexă ce aparține domnitorului Dimitrie Cantemir, autor al „Descriptio Moldaviae”. Astfel, trecând în revistă caracteristicile cu care au fost gratulați înaintași noștri, aflăm că românii sunt viteji, ageri, bețivi, lacomi, certăreți, nemulțumiți, aspri, primitivi, războinici, hoți, răbdători, doritori de schimbări, barbari, neîngrijiiți, șireți, înalți, vânjoși, cruzi, nestatornici, neinimoși, autoritari, necumpătați, tâlhari, adulteri, veseli, ospitalieri, isteți, născuți pentru război și furt, chipeși, „iubitori de noutăți, înșelători ca grecii, și nerușinați ca țigani”, impulsivi, brutali, fără cuvânt, zdraveni, trădători, violenți, ignoranți, îngâmfați, fataliști. Nimic idilic, nimic mioritic într-un astfel de peisaj. Românii ar reprezenta astfel, pe baza celor evocate mai sus, o

208

sumă a tuturor relelor, iar ultrașii nu tind înspre fabricarea unei alte imagini, una pozitivă. Dimpotrivă! Acest tip de armătură teoretică le este specifică în creionarea trăsăturilor noastre etno-psihologice. Se cuvine mențiunea că imaginea românilor poate fi foarte simplu idealizată, făcându-se recurs la textele favorabile românilor lăsate de străini. Prin prisma manipulării imagologice putem lejer creiona o imagine idilică, una de luptători, românilor, pedalând pe afirmația fostului general al Wehrmachtului Hans Speidel, ajuns șef al Statului Major NATO, care atunci când a fost întrebat care au fost cei mai buni soldați din cadrul aliaților Axei, finlandezii, croații sau ungurii, a răspuns: ”Nici unii. Românii. Dați-le niște ofițeri de treabă și sunt cei mai buni soldați pe care îi puteți avea”. Sau pe afirmația unui alt general german, Heinrich Kreipe, provocat la rândul său de către un ofițer britanic să-i numească pe cei mai buni luptători dintre aliații germanilor, acesta a răspuns asemănător: □”A, românii desigur. Au fost neînfricați în atac și dacă trebuiau să apere o poziție erau ca niște câini de pază! Rezistau uneori până la ultima suflare”. La fel de simple sunt lucrurile și pe alte dimensiuni ale idealizării virtuților nației.

În imagologie, granița dintre sublim și ridicol, la nivel de analiză sau de autor, este firavă. Se poate foarte ușor demoniza imaginea unui popor și la fel de simplu apologiza calitățile aceluiași popor. O imagine au avut spaniolii în secolul al XIX-lea în America latină și o cu totul alta în Europa. Stereotipiile legate de italieni au căpătat valențe globale, iar la sfârșitul secolului XIX și început de secol XX, francezii și nemții s-au desființat reciproc prin intermediul imagologiei, utilizând și inventând stereotipii. Imaginea turcului la români a fost construită printr-o istorie alegorică de secol XX, care nu avea legătură cu percepția otomanului în Evul Mediu și în Epoca Modernă la nord de Dunăre. Exemplele desigur ar putea

continua însă obiectivele abordării subiectului din acest unghi este de a înfățișa timid câteva perspective prin care acel „homo balcanicus” al lui Mircea Muthu, poate fi analizat ca element de alteritate, un preambul perfect la procesul ingrât de deplângere a trăsăturilor naționale, de construire a unei autoimagini depreciative, ceea ce în fond fac de nenumărate ori ultrașii. Dacă am însuma referirile negative ale acestora referitoare la români, portretul, pe o scară ierarhică imaginară a conotațiilor depreciative, ar fi peste cel realizat, prin manipularea imagologică, de către Daniel Barbu. La rândul său amintitul autor este desființat de o serie de gânditori români, remarcându-se în acest sens, prin virulența condeiului, Petru Ursache, care împinge în derizoriu lucrarea „Firea românilor” prezentând și antidotul, metamorfozat în lucrarea lui Klaus Hetmann, un profesor german, autor al cărții ”Imaginea românilor” în spațiul lingvistic german, a cărui metodă critică de abordare a cercetării imagologice o elogiază.

Ultrașii, la rândul lor dezamăgiți și oarecum frustrați datorită neputinței fenomenului de a se ridica la propriile lor așteptări și de inferioritatea subculturii românești în cadrul mișcării globale, lasă impresia că sunt predispuși la a recurge și la a etala stereotipiile negative despre români. Astfel propria imagine este de cele mai multe ori depreciativă. Partea bună este că nu suntem singurii balcanici care ne plângem și ne deplângem cu un patos și o efervescență demne de o cauză mai bună și nici singura națiune care ne construim o auto-imagine negativă. Concluzia ar fi că nu caracteristicile naționale sau balcano-mioritice sunt problema. Specificul autohton și mediocritatea subculturii nu se află într-o relație de tip cauză-efect. Românismul, într-un sens fabricat ca element de alteritate, reprezintă o excelentă scuză, un paravan util în procesul de camuflare al propriului eșec, caracterul peiorativ al Balcanilor și al românismului, alteritatea lor psihosocială fiind adiacentă neputinței ultrașilor mioritici de a construi o

subcultura puternică. Comentariile lor sunt de cele mai multe ori declasante, utile de fapt doar ca paravan al neputinței.

Ultrașii în general înclină înspre concluzia imposibilității realizării unei profilaxii românești, ipoteza unei transfigurări de tip cioranian, respectiv a fanatizării spațiului mioritic, nefiind credibilă. Disocierea de dimensiunea pesimistă a palpării românității și de rezervele acide formulate față de românism nu exclud existența etosului național a spiritului colectiv a celui “Noi” care certifică o anumită structură psihică autohtonă. Detașarea se execută pornind de la considerentul că caracteristicile românismului nu pot fi principial deduse prin intermediul imagologiei sau prin edificarea auto-imaginii negative. Astfel, spiritul critic reprezintă esența unei abordări serioase a imagologiei românilor, iar reținerile față de clamarea nimicniciei națiunii o metodă de palpate a realității. Oricum caracteristicile geopolitice în mod normal trebuie să reprezinte un atu al consolidării subculturii în România. Sârbii, croații, grecii sunt armătura teoretică a exponenților ultrasismului în radiografierea vârfului elitist al piramidei fenomenului. Intrinsec, trăsăturile peninsulare sunt percepute ca o piedică în implementarea fenomenului. Mentalitatea românilor este gratulată cu o falsă încărcătură euristică, generatoare de ambiguitate moral-comportamentală și sancționată drastic. Conform teoriilor însumate și sintetizate ale ultrașilor, tipologia mioritică nu se pretează principiilor culturii. Procesul de preluare și adaptare la caracteristicile naționale este împiedicat tocmai de exponenții spațiului carpato-danubiano-pontic. Vina este, în concluzie, una colectivă, extrapolată. Nu individuală, nu a brigăzilor ultras. Scuză oricum puerilă, utilizată însă ades pe forumuri. Apelând obsesiv la extrapolare, calitățile și defectele nu aparțin individului, fiind exonerati de o culpabilitate proprie sau una a unui grup restrâns. Constructorii fenomenului nu-și asumă responsabilitatea sincopelor, definite tocmai din interior, însă, atunci când este cazul, observăm că își arogă merite de tip

factotum. Imagine ce contrazice promovarea teoretică a egalării periferiei cu alteritatea. Oricum, balcanismul românesc, asociat cu o dramă colectivă de anvergură națională, este, în speță, subsumat stărilor contrastante, de proastă factură, ce degenerază în mentalități condamnabile, fundamentate pe filozofia capului ce se pleacă sabia nu taie, comportamente caricaturizate, penibile, grotești în servitute, etc. Conotația peiorativă a balcanismului mioritic în discuțiile dintre ultrași este redevabilă în românism, conceptele echivalându-se pe o scară a deprecierei. Ultrașii români depășesc limita convențională a subtilităților retorice, apelând la imaginarul lingvistic suburban când își varsă frustrările vis-a-vis de caracteristicile mioritice ale subculturii. Oricum, e un comportament duplicitar pentru că această generalizare se oprește la granițele particularităților specifice propriei peluze (mă refer aici la peluzele importante ale țării). Evident, ultrașii exagerează! Iritat de comentariile depreciative la adresa exponenților fenomenului românesc pe *romanianultras*, *Incognito* remarcă faptul că: *Orice galerie străină care a venit în București, a avut viață grea. UU era să ia steagul BB, au luat oricum Kriek Paris, Everton ruși cu bătaia prin tot Bucureștiul, IRR fugăriți în ducele poliției prin IOR, etc...* Se poate invoca, de către sceptici, lipsa datelor concrete privitoare la evenimente. Pe o structură bipolară favorizantă, respectiv latinitatea și balcanismul, fenomenul poate atinge exigențele intrinseci revendicate. Modalitatea de implementare, ce ar avea ca finalitate satisfacția calității, nu o pot găsi decât singuri. Poate că esența problemei o reprezintă *Faptul că ne-am îndepărtat foarte mult de restul stadionului (exceptând, poate, Timișoara), care, cu un ajutor consistent din partea presei, vede din melanjul de coregrafii, cântece, deplasări, dăruire și incidente, doar pe cele din urmă. În fond, vorba unui ziarist, nu e nimeni obligat să ne înțeleagă. Lipsa unei campanii bine gândită de atragere a suporterilor neutri (cetățeni, sămânțari, cum vreți voi să le spuneți) de partea noastră a dus la situația*

actuală. Nu poți spune obiectiv că îți iubești echipa atât de mult încât faci sacrificii pentru ea sau că deplasările pe care le faci, le faci doar de dragul clubului. Trebuie să admitem că există și o componentă socială, psihică. Viața de ultras este un viciu. Câți dintre voi nu pot sta locului dacă nu sunt pe stadion la meciul echipei lor, sau câți dintre voi pot sta și povesti întâmplări de prin deplasare ore în șir (culmea, cu cei care au fost cu tine). Consider că trebuie însă un balans mai moderat între viața de ultras și postura de microbist, de iubitor al fotbalului. Dacă nu vrem să pierdem complet bruma de fenomen pe care o mai avem, trebuie să facem asta. Bineînțeles că, după ce citești toate cele expuse, pare un nonsens să te gândești la proteste comune, la asociații naționale de suporteri sau la demersuri juridice făcute împreună. În fond, vechile încercări au fost, pentru mulți, ocazii de bravură și paradă și pentru alții mitingul pentru ultrasi, prilej perfect de filaj. Concluzionând, pentru că nu știm să facem o minimă autocenzură și să stăvilim pornirile unora, pentru că ne-am grăbit să copiem fără a înțelege fondul, pentru că cei care ne reprezintă nu o fac bine, pentru că am pierdut sprijinul spectatorilor neutri, pentru că nu suntem în stare să stăm unul lângă altul pentru o cauză comună, suntem principalii vinovați.

Revenind la analiza sintagmei *balcanism*, văzută tot ca un stigmat dihotomic al neputinței și al delăsării, observăm că antinomia polilor geografico-istorici ai ariilor spirituale nu i-a împiedicat, prin contrabalansul neputinței, pe români să transfere subcultura ultras *ad-litteram*, conform tocmai părerilor ultrasilor, ceea ce reprezintă, evident, o părere subiectivă și infinit discutabilă. Excerptul următor particularizează, în fond, o viziune critică asupra fenomenului ultras național. Sugestivitatea interviului nu este afectată de o posibilă invocare a autocenzurii lingvistice a interviuatului, atitudine contextuală normală. Practic, recursul la particularitate se face prin posibilitatea conceptualizării dihotomice, rezultate din raportarea la evoluția

înspre subcultură a unui suporter și a unei galerii și la opinia unui lider de peluză, despre caracteristicile ultrasismului mioritic:

Tifo: Povestește-ne ceva despre cum era galeria Stelei înainte de '89.

Lecce: Galeria Stelei, înainte de '89, nu îmi este foarte clară în minte. Îmi aduc aminte cu plăcere de acele meciuri de pe fostul "23 August", unde galeria Stelei ocupa partea din dreapta a tribunei unu. Existau și pe atunci lideri, steaguri colorate, chiar și steaguri pe gard, dar nu era cunoscut fenomenul ultra, cel puțin nu mie. (...) Cea mai neagră perioadă mi-a părut a fi cea în care mai mulți membri din Peluza Nord au migrat la Peluza Sud, apoi iscându-se acel conflict despre care știe toată lumea. Din fericire nu a fost un conflict care să genereze o ură pe termen lung, ci mai degrabă reglări de conturi de moment.

Tifo: De ce a apărut Peluza Sud? Câte grupări ați plecat în Sud, câți oameni?

Lecce: Peluza Sud Steaua a apărut din nevoia de competitivitate și din dorința de a exista un aer nou pentru ultrașii Stelei. Primul grup care s-a mutat la sud, în sezonul 2002-2003, a fost grupul din care fac și eu parte acum, Vacarm. La început lumea a zâmbit, nu i-au luat prea mulți în serios, însă, pe parcurs, s-a dovedit a fi o mișcare bună și progresistă.

Tifo: Crezi că ideile pe care le-ați avut când v-ați mutat mai corespund realităților de acum din peluză?

Lecce: Eu am ales să mă mut la sud în 2005, deoarece grupul din care făceam parte, Titan Boys, s-a dizolvat. Eu, unul, încerc să îmi păstrez intacte principiile și, fiind o persoană care se implică activ în ceea ce înseamnă Peluza Sud Steaua, cred că pun umărul, atât eu cât și ceilalți membri din peluză, la menținerea liniei peluzei și la progresul acesteia. Nu suntem numai grupuri ultra în peluză. Eu însumi provin dintr-un grup care, atât timp cât a activat în peluza nord, nu s-a considerat

niciodată un grup 100% ultra. Nu sunt de acord cu cei care iau modele utopice și încep să susțină idei până în pânzele albe. Atât în Franța cât și în Italia, Spania sau Germania există peluze al căror statut nu se poate încadra ca fiind 100% ultra sau de altă natură. O mare modă, care prinde și la noi, este și cea a grupurilor “casual”, dar ăsta e un alt subiect.

Tifo: Care sunt principiile de bază ale grupului?

Lecce: Moto-ul grupului este “mândri și demni ca dacii!” Logo-ul nostru este “Lupul Dacic”. Am ales acest logo pentru a ilustra mai bine ideea noastră despre patriotism, curaj, demnitate și devotament și, bineînțeles, mândria de a avea la origine, noi ca și români, un popor de luptători precum dacii liberi.

Tifo: Care este organizarea și structura grupului?

Lecce: 30 membri, un nucleu format din 10 membri care iau deciziile majore și 20 de membri care formează partea activă a grupului.

Tifo: Ce a adus sezonul trecut pentru grupul vostru? Sunteți mulțumiți, dezamăgiți, ați crescut, ați scăzut, sunteți la nivel constant?

Lecce: Sezonul trecut ne-a adus dezamăgiri datorită bețelor în roate care se pun din ce în ce mai des ultrașilor din România. Am ajuns să bifăm mai multe procese verbale decât deplasări pe sezon. Suntem la discreția unui stat relativ polițienesc, în ceea ce privește suporterii. Pe noi ne afectează foarte tare pentru că suntem un grup ultra și depindem de mulți factori. Cu cât mai multe interdicții de persoane, materiale, etc., cu atât mai puține grupuri vor reuși să își mențină linia ultra ... e logic, asta se și vrea. Ca și număr și ca și organizare, eu zic că suntem pe o pantă ascendentă și sper să se mențină același drum și anul acesta.

Tifo: Rivalitatea cea mai mare este cu Dinamo? Până la ce punct merge această rivalitate? De unde și de când provine ea și care este rezultatul?

Lecce: Da, clar, cu Dinamo. Până la orice punct, he he ... uneori nu există reguli, alteori există, depinde de situație, moment, persoanele implicate ... ăsta e adevărul. S-a ajuns ca oamenii să bată șoferi de microbuze, să atace alte grupuri cu electroșocuri sau cuțite. Alții umblă cu pistoale la ei, ca să își apere steagurile și sunt sigur că le vor folosi dacă e cazul. Principiile sunt foarte des încălcate atunci când ești orbit de furie; suntem oameni, ăsta e adevărul și nu îmi place să fiu ipocrit. Pe mulți dintre ultrasii dinamoviști îi cunosc, pe unii îi respect și îmi face plăcere să mai schimb o vorbă cu ei în timpul liber. În principiu, suntem toți la fel, doar că iubim alte culori. Problemele cu care ne confruntăm sunt cam aceleași. Azi își ia unul interdicție de la Dinamo pentru o torță, și mai nou, și dosar penal ... Măine poa' să fie unul de la mine din peluză care, pentru același lucru, o torță sau fumigenă, să o pățească. Rivalitatea vine de mult, de când s-au înființat aceste cluburi departamentale. Steaua aparținea Armatei Române, Dinamo era echipa Miliției. Trebuie să recunoaștem că sunt două produse ale sistemului comunist. Din păcate, istoria nu am scris-o noi, dar o interpretează fiecare după bunul plac. De precizat este că în acei ani, clubul CFR București, actualul Rapid, era tot un club favorizat și propagandist al sistemului politic de atunci, ca și toate celelalte cluburi de fotbal ale clasei muncitoare revoluționare. Dacă ar fi câștigat Hitler războiul și România ar fi rămas aliată Reichului, de unde știm noi că nu s-ar fi înființat două cluburi de fotbal, să zicem Svastica și FC Gestappo similare Stelei și lui Dinamo?! Ideea este că fotbalul, până la urmă, le-a adus oamenilor bucurie în suflet, satisfacții, trăiri la maxim. Atunci când Steaua și Dinamo învingeau mari echipe din Europa, oamenii uitau că nu au ce pune pe masă și că a doua zi va fi la fel de cenușie. Toți am iubit și iubim echipa noastră pentru speranța de mai bine și pentru plăcerea care nu se poate măsura cu nimic pe lumea asta și pe care o ai în momentul când ai tăi înving sau când termină competiția pe

primul loc. Lucrurile astea nu au legătură cu mizerii precum oamenii politici, dictatorii, sistemele, războaiele, tratatele așa-zise “de pace”, s.a.m.d., care ne-au afectat pe toți românii.

Tifo: Mai aveți și alți dușmani? De unde și de când provin aceste rivalități și cum s-au concretizat de-a lungul timpului?

Lecce: Dușmani? Nu cred că dușmani, eu îi consider rivali. Dinamo sunt principalii noștri rivali, însă sunt și alte echipe ai căror suporteri, cu siguranță, nu ne sunt prieteni. Pe suporterii Rapidului nu i-am considerat niciodată rivalii noștri. Ei sunt tradițional marii rivali ai petroliștilor. Însă, din punct de vedere al respectului, am avut întotdeauna un mai mare respect pentru dinamoviști decât pentru majoritatea rapidiștilor. Și spun asta în primul rând datorită faptului că nu suport ipocrizia și nici oamenii cărora le place să se mintă singuri și să își găsească justificări penibile în tot ceea ce fac. În rest, la categoria rivali ar mai fi suporterii produsului marketing FC Timișoara, suporterii Universității Cluj (e de notorietate relația lor mai mult decât amicală cu fanii dinamoviști), suporterii Craiovei ... și, în general, nu prea ne place să avem relații amicale cu nimeni. O singură relație de simpatie există în țară și anume cu suporterii celor de la UTA.

Tifo: Relația de amicitie cu UTA este doar la nivel de brigadă, sau este mai extinsă? Dacă da, de când și unde provine, în ce constă?

Lecce: La nivel de brigadă este o relație de simpatie și atât. La nivel de peluză, trebuie precizat că sunt grupuri, atât la noi cât și în Peluza arădeană, care se înțeleg foarte bine și este o relație de strânsă prietenie. Personal, îi admir și îi simpatizez pe toți băieții din Peluza arădeană (mă refer la cei pe care îi cunosc, și sunt destul de mulți) și sunt de părere că, atât cei de la Arad cât și cei de la U Cluj, Craiova și multe alte echipe, sunt suporteri care merită mult mai mult din partea jucătorilor echipelor pe care ei le susțin. Revenind la relația cu cei de la UTA, este o relație de simpatie și amicitie care s-a întărit foarte

mult mai ales în ultimii 4-5 ani. Grupul din care fac parte are o implicare moderată în ceea ce privește această prietenie, pentru că așa am simțit și am considerat noi.

Tifo: Mai aveți alte relații de amicitie? De unde și de când provine relația și în ce constă?

Lecce: Nu și nici nu ne dorim la nivel de grup. La nivel de peluză avem o puternică amicitie cu cei de la CSKA Sofia. Relația constă într-o bună și permanentă comunicare cu membri activi și importanți din peluza lor, cu participarea atât a lor la meciurile importante ale Stelei cât și participarea noastră (uneori în număr destul de mare) la meciurile celor de la CSKA. La nivel personal, această prietenie a fost extinsă și în afara zilelor de meci pentru unii dintre noi, pentru alții, însă, nu.

Tifo: Există influențe politice în grup, există un consens politic?

Lecce: Dă, există o oarecare tendință a grupului spre ideologia politică de dreapta, însă nu neapărat de extremă dreaptă.

Tifo: Cum se încadrează mișcarea ultra din România în contextul european și mondial?

Lecce: La un nivel mediu spre scăzut. Avem oameni cu suflet și idei extraordinare și foarte mult entuziasm. Avem oameni curajoși și capabili să înțeleagă și să nu se vândă, dar, din păcate, prea puțini... și, datorită numărului ăsta scăzut de oameni de calitate din România, stăm prost la cam toate domeniile, nu numai la capitolul Peluze.

Tifo: Care este specificitatea fenomenului la noi?

Lecce: Specific fenomenului din România este faptul că ultrașii nu prea se omoară în număr mare să învețe o melodie mai dificilă și să o cânte corect pe stadion. Toate sună așa... cam ca la noi.

Tifo: Cum s-a schimbat scena ultra romanescă în ultimii ani? Direcția e cea bună sau nu?

Lecce: S-a schimbat din ultra înspre mai puțin ultra și mai mult “casual” sau ceva p-acolo ... un surogat. Un fel de pseudo-casuali, au luat locul pseudo-ultrașilor și găsesc diferite motive, mai mult sau mai puțin reale, ca să își justifice alegerea. (și nu mă refer aici la nivel vestimentar)

Tifo: 3 calități și 3 defecte ale fenomenului în România?

Lecce: Calități: mândrie, perseverență, informare. Defecte: lipsa consecvenței, fixism, atitudine pasivă ... și ar mai fi orgoliul excesiv și prost canalizat.

Tifo: “Tifoși”, “ultrași”, “hools”, există distincte aceste 3 categorii în România?

Lecce: Tifoși ar fi cei de la Rapid, poate și Iași, Bistrița, ... Piatra Neamț. Ultrași ar fi pe la multe echipe din România: Steaua, Dinamo, Craiova, FC Timișoara, UTA, Vaslui, Ploiești..., și multe alte echipe, chiar și în divizia C sunt oameni (puțini) care știu ce înseamnă ultra și încearcă să facă parte din fenomen. Hools nu prea am văzut la noi în țară. Au fost unii pe la Rapid, dar erau mai pseudo-hools așa... și pe la Steaua, “Titan Boys”... dar tot pseudo-hools... nu ceva la modul adevărat. O să apară, probabil foarte curând, grupuri de “canio scciolti”, “diffidati” sau, mult prea stimații “casual” (care, apropo, nu își fac steaguri de gard ca alea ultra) ... dar tot “pseudo” am impresia că vor fi și ăștia.

Tifo: Crezi că se simte lipsa unei comunicări între diferitele peluze și mai ales a unor acțiuni comune?

Lecce: Au fost acțiuni comune și chiar unele care au dus și la un rezultat, însă nu la unul scontat de noi. Nu știu ce va fi, e un evident progres la nivelul ăsta și o oarecare organizare, însă suntem departe de a forma un organism solid care să ne apere interesele.

Tifo: Mișcarea ultras din România crezi că “este în suferință” și din cauză că nu avem un Cod Ultras, nu avem definit un stil propriu, niște reguli clare?

Lecce: Cod Ultras?!?! ha ha!!... La ce îmi trebuie un cod ultras? Ca să știi ce trebuie să fac atunci când sunt pe stadion sau merg la meci?? Codul Ultras nu aduce inteligență, educație, respect și obiectivitate, pe astea ți le oferă mediul în care ai crescut sau, dacă îți permiți, ți le faci tu singur cadou. Mișcarea Ultra din România e în suferință pentru că așa a fost mereu. Dovadă și gradul de corupere avansat al așa-zișilor lideri de galerie de până acum ... și aici mă refer la mai toate peluzele, dar cu precădere la cele din București.

Tifo: Crezi că va trece mult timp până la apariția adevăratelor "firms" în România? Crezi că hoolșii vor avea un viitor în România?

Lecce: Asta e o glumă poate. Nu se va ajunge la așa ceva în România, decât poate la nivel de țoale și atât. Să fim serioși, eu recunosc că și mie îmi place să mă îmbrac cam cum se îmbracă ăia prin documentarele despre astfel de "firms", dar nu e cazul să credem că în România se vor găsi oameni atât de curajoși și de încredzători care să ducă până la capăt un astfel de mod de viață. Să fii hool implică multe, printre care și cazier, dinți scoși, stat prin spitale, la 50-55 de ani ești o epavă de la atâția pumni în cap și alcool și stres. La noi se poate dezvolta cel mult un surogat ieftin al unui astfel de fenomen. Eu îi sfătuiesc pe toți tinerii care o ard de circa 5-6 ani pe la stadion în mod regulat, să se uite la filmele astea... și la alea de pe net cu fair-fight-uri și nebunii, să ia ce e mai bun de la fiecare și să încerce să pună în aplicare doar ce îi ajută pe ei să își clădească un comportament și o personalitate puternică. Nu e o mare șmecherie să îți faci jumate din viață pe la pârnaie, să nu ai familie și la 50 de ani să fii o epavă... dar dacă ai curajul și încrederea să crezi că ăsta e stilul tău de viață, pe care ți-l dorești, atunci... nu ezita! La ce bun să trăiești o viață întregă ca un câine în lanțuri când poți să mori în luptă ca un leu?!

Intervievatul nostru este cel puțin critic cu scena ultras românească. Suporterii mioritici sunt gratulați cu caracteristici

deloc onorante. Astfel, Lecce crede că oameni de calitate sunt puțini, procentajul mic deținut de către aceștia în peluzele românești afectând, din perspectiva liderului sudului stelist, calitativ galeriile mioritice, cea ce face să ne situăm la baza piramidei ierarhice în cadrul fenomenului ultras european. “Pseudo” reprezintă un eufemism în spatele căruia Lecce lasă impresia că își ascunde lehamitea, blazarea și acceptarea situației, în lipsa alternativei față de imitația debilă a originalului, față de tentația mediocrității de a se ascunde în spatele unui brand ce automat are rolul unei tinichele poleite. Codul ultras în România este, pentru același interviuat, o glumă proastă, eventual un nonsens cu efectul unei frecții la piciorul de lemn sau a unei beții cu apă rece, în condițiile în care principiile reprezintă doar o lectură plăcută, un reper teoretic și cam atât. Exegeza ultrasilor poate amenda, gratuit sau nu, anumite aspecte ale alocuțiunii, însă direcția generală a abordării fenomenului în sine probabil că întrunește asentimentul exponenților subculturii. Subsumarea principiilor enunțate în ortodoxismul subculturii nu poate fi contestată. Din acest motiv, teoretic, este exclus refuzul identificării ultrasilor de diferite nuanțe cu conceptualizările din interviul cu un posibil rival, identificare și extrapolare ce reprezintă, practic, scopul preluării interviului.

V. Cultura ultras în România

Galeriile de stil vechi. Perioada interbelică. Comunismul

Abordând fenomenul din perspectivă istorică, fotografiindu-i diacronia, se cuvine mențiunea că ultrasii consideră că subcultura a apărut în România după revoluția din 1989. Utilizând arhetipuri, se poate spune că democratizarea *de jure* a societății românești a permis pătrunderea și importul subculturilor occidentale, considerate caracteristici degenerate ale lumii capitaliste. Fondul favorizant implementării ultrasismului a fost asigurat de galeriile clasice din țară. Acest Unu românesc este un factor determinant, deși trecutul acestora este mai puțin tumultuos, lipsit de efervescența specifică italienilor. Totuși, similitudinile ne obligă să evocăm finele anilor `60, când s-au cristalizat nucleele galeriilor de fotbal din grupuri de suporter care, în fond, dădeau tonul la scandările tribunelor, și în anii `70, când aceștia vor adapta un model de organizare definit de ședințe și repetiții, în cursul săptămânii premergătoare meciului, ale cântecelor specifice. De altfel, acestea din urmă devin parte a modului de manifestare a suporterilor români în anii `70 la echipele studentești, ulterior fenomenul extinzându-se la nivel național.

Analizând cvasi-sumar, pe etape, evoluția suporterilor români, lucrurile se simplifică. În perioada interbelică, prin extrapolare, putem deduce că boemia fotbalului era adiacentă și tribunelor, pasiunea nefiind impurificată de molozul intereselor materiale sau orgoliile violenței apoteotice de tip modern. Cu toate acestea, idealizarea comportamentului fanilor în galerie ar reprezenta o eroare, limbajul pervertit și violența constituind un fenomen caracteristic acestui corp de suporter, exogen oarecum indivizilor care populau stadioanele.

Un extras ne creionează diafan atmosfera evocată a perioadei: *Ambivalența este și mai vizibilă la o simplă privire asupra spectatorilor: doamne în toalete elegante spărgând semințe; domni respectabili înjurând birjărește; spectatorii aruncând cu mere și pietre în jucătorii oaspeți, pentru a-i aplauda apoi; suporterii aplaudându-și favoriții și huiduindu-și adversarii, alternând foarte rapid rolurile; liderii galeriilor bătându-se și strângându-și imediat după aceea mâinile, într-un acces de fair-play. Spectatorii puteau fi împărțiți în mai multe categorii, în funcție de două mari criterii: situația socială și gradul de implicare. Conform primului criteriu, al situației sociale, exista o delimitare relativ clară. Astfel, la „peluza populară” (care, de cele mai multe ori, era de pământ sau de lemn) stătea galeria, compusă din persoane cu posibilități materiale în general reduse: muncitori, funcționari, studenți și elevi „ca niște adevărați viziri, cu șapcă și număr matricol”. La „peluza mare” erau poziționați cei din clasa de mijloc, „critici gravi, diletanți cu pantalonii pe dungă, profesioniști cu haine cadrilate, burghezi cu umbrele și domnișoare cu fardul primejduit de focul cruciș al soarelui străjer, în zenitul gazonului”. Iar la „tribuna numerotată”, echivalentă tribunei zero de astăzi, luau loc cei din înalta societate: senatori, scriitori, avocați, generali, cunoscute actrițe ale Teatrului Național, marea burghezie. În ce privește gradul de implicare, existau trei mari categorii de spectatori: spectatorul „angajat”, spectatorul „neangajat” și spectatorul „neutru”. Spectatorul „angajat” era suporter al unei echipe, stătea de obicei la galerie, aplauda și huiduia, cânta și arunca cu pietre, se bătea cu cei din galeria adversă. Spectatorul „neangajat” era acela care nu simpatiza cu vreo echipă în mod special, ci era atras de spectacolul sportiv în sine. De regulă, acesta nu stătea în galerie și se limita la a aplauda sau a huidui. În această categorie pot fi incluși și suporterii unei terțe echipe, spre exemplu Venus, care asistau la un meci*

Rapid - Ripensia. „Neutrii” erau cei care veneau la stadion fie în virtutea unei convenții sociale, fie pur și simplu din snobism. Astfel, cei din înalta societate, care alcătuiau marea masă a „neutrilor”, veneau pentru a-și etala opulența, pentru a flirta, pentru a afla ultimele bârfe, pentru a vedea și pentru a fi văzuți. Simpla apariție la un meci atrăgea comentarii favorabile sau răutăcioase, simpatii sau antipatii, stârnea bârfe, într-un cuvânt, conferea acea vizibilitate atât de necesară în „high life”-ul bucureștean. Orice analiză a fenomenului fotbalistic surprinde continuitatea, cel puțin comportamentală, între spectatorul de ieri și cel de azi. Indiferent de epocă, microbistul român sparge semințe, înjură, însă pune și mult suflet în fenomenul fotbalistic, indiferent de clasă socială. Cronicile meciurilor surprind duduie elegante, îmbrăcate după ultima modă, spărgând semințe asemenea mahalagioaicelor, domni cu pălărie și baston înjurând și aruncând cu diverse obiecte din tribună sau chiar bătându-se. Evident, este același public care apoi își susține cu sportivitate favoriții și chiar adversarii. Tabloul este completat de nelipsiții negustori de semințe, răcoritoare, limonade și praline, ale căror strigăte și mici dispute întregesc atmosfera de bazar oriental. Impresia generală este însă mai degrabă negativă. Referitor la ceea ce se întâmpla în tribune, presa sportivă a vremii consemna: „bucureștenii se pricep mai mult să ațâțe decât să încurajeze. Scepticismul galeriei noastre se manifestează sub cele mai oribile forme. Jucătorii sunt deprimați, prin huiduieli, prin exclamări ironice, prin tot felul de vulgarități, în care zadarnic s-ar căuta o formă de humor”. Suporterii echipelor ardelenene nu pot intra în această analiză, fiindcă în proporție de 90% aparțineau minorităților etnice, iar manifestările lor pe stadioane aveau puternice conotații politice. În ciuda aspectelor negative, între suporteri și jucători există o relație specială, cimentată de ieșirile după meci la o bere, de deplasările prin țară, de împărtășirea aceluiași

atașament pentru culorile clubului. În momentul când părăsesc Universitatea Cluj pentru a se transfera la echipa campioană, Venus, jucătorii Vasile Gain și Silviu Ploieșteanu simt nevoia să trimită o scrisoare deschisă suporterilor și foștilor coechipieri. În această scrisoare, publicată în „Timpul”, ei motivează suporterilor de ce părăsesc echipa, evocă clipele frumoase petrecute împreună și le mulțumesc acestora pentru susținerea necondiționată pe care le-au acordat-o: „După cinci ani de activitate sportivă închinată echipei U. și mândriei voastre, părăsim această grupare cu inima strânsă de regretul pe care ni-l lasă despărțirea de aceia pe care totdeauna i-am auzit susținându-ne și entuziasmându-se cu însuflețitul «Tempo U».” Toate marile echipe din București și din Ardeal aveau galerie. De la funcționarii feroviari, meseriașii evrei, muncitorii Oborului și până la studenții entuziaști sau unгурii naționaliști, toți erau stăpâniți de aceeași patimă pentru sportul rege și pentru culorile echipei favorite (în cazul galeriilor echipelor minoritare – maghiare, evreiești, grecești, etc. – funcționau și criteriile etnice). Fără a beneficia de coregrațiile sau organizarea galeriilor de astăzi, cele din perioada interbelică erau cel puțin la fel de violente, vulgare și gălăgioase. Adeseori, profitând de lipsa gardurilor de sârmă sau de complicitatea organizatorilor și a forțelor de ordine, suporterii nu ezitau să intre în teren, să palmuiască arbitrii, să bată jucătorii și conducătorii echipei vizitatoare, să arunce cu mere sau chiar cu pietre în teren. Astfel, la un meci Tricolorul Ploiești – Juventus București, din aprilie 1937, jucătorii bucureșteni Dunăreanu, Dragomirescu, Oana și Prassler au fost palmuiți în timpul meciului de Cociș și Bartumek, echipieri ai Tricolorului. La ieșirea din teren, echipa bucureșteană a fost lovită cu pietre, iar Danielopol, unul dintre conducătorii Juventusului, a fost bătut. Problemele juveninilor nu au luat sfârșit aici. Timp de o jumătate de oră, au fost asediați în cabine, iar la plecare, suporterii ploieșteni au aruncat cu

pietre după mașină. În ciuda sancțiunilor dictate de Federație, evenimentele de acest fel nu dispar, iar presa epocii le acordă spații largi. Existau însă și situații când traseul violenței era reconstituit în sens invers și vreun jucător, agasat de apostrofările și injuriile tribunei, mai altoia câte un spectator. E cazul lui Dona, jucător al echipei Mociornița (viitoarea Carmen București), care reușește să scape numai cu avertisment după ce molestase un spectator, tot în 1937.

Liderii galeriilor, personaje atipice și emblematice, Nicu Teodoru, zis „Chibrit” (Venus) și Titi Mihăilescu, zis „Barosanu” (Unirea Tricolor) reprezintă, în epocă, mai mult decât doi suporteri sau lideri de galerie. Ei simbolizează supporterul generic, care și-a făcut din sport, în general, și din fotbal, în particular, rațiunea de a exista, de aceea sunt recunoscuți și respectați ca atare. Astfel, ei ocupă periodic spații în ziarele de specialitate, acordă interviuri, li se cere părerea în diverse situații, iar la moartea lor presa sportivă este în doliu. În lumea relativ rafinată, mic-burgheză a venusistilor, sau în cea dură a mahalalei, a oborenilor, cei doi se impun prin charismă, simț al umorului, inteligență, coroborate cu sensibilitate artistică și spirit boem (Nicu Chibrit, de profesie actor) sau o combinație ciudată de forță, asprime și bonomie (Titi Barosanu). La care se adaugă, bineînțeles, un cult nedisimulat al zeului Bacchus. Chibrit și Barosanu ..., cei doi sunt diferiți, atât ca temperament, cât și ca trăsături fizice. Nicu Teodoru, zis Chibrit, zis Caisă, este foarte slab (de aici porecla de Chibrit), având în jur de 50 de kilograme. „Iubitor al sportului, al teatrului și al vinului bun”, „as al galeriei”, Chibrit duce o existență boemă, stabilindu-și reședința într-un local de cartier, Mercur, în zona Splaiului Independenței. Aici poate fi întâlnit zilnic luându-și micul dejun (trei țapi de bere și câteva legături de ridichi). De o voie bună molipsitoare, rafinat și inteligent, uneori melancolic, Chibrit este un rival de temut pentru Titi Barosanu.

„Trâmbiță populară de eternă amintire”, Barosanu este de trei ori mai greu decât Chibrit, având peste 150 de kilograme. Mare amator de bere, este o fire dură, dintr-o bucată, care știe să-și cenzureze efuziunile sentimentale. De o mare modestie și generozitate, nu de puține ori întreținând echipa din banii proprii, Titi Barosanu era sufletul Oborului, nelipsit de la antrenamentele echipei, fie vânt, ploaie, viscol sau zăpadă. Spre deosebire de Chibrit, el putea fi găsit în liniștea și confortul băilor publice.

Rivalitatea lor a cunoscut și un episod violent, celebru în epocă. Înaintea unui meci Venus – Unirea Tricolor, în timpul unei înfruntări între suporterii celor două echipe, cei doi s-au trezit față în față, fiecare înarmat cu o sticlă de limonadă. Fără nicio explicație, „și-au altoit în același timp câte o lovitură, care ar fi făcut să se dărâme și un taur”. În ciuda violenței loviturilor, atât Chibrit, cât și Barosanu au rămas în picioare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. De atunci, de câte ori s-au mai întâlnit în situații similare, și-au abandonat armele de ocazie, pecetluind printr-o strângere de mână respectul reciproc ce și-l purtau. Cei doi animatori ai arenelor bucureștene au dispărut în perioada tulbure a anilor '40, lăsând un gol imens în urmă. Moartea lor nu a reprezentat doar moartea a două persoane, a simbolizat dispariția unei lumi. În octombrie 1946, la trei ani de la moartea lui Chibrit, „Gazeta Sporturilor”, într-un suprem omagiu post-mortem titra: „As al galeriei în sensul cel mai nobil al cuvântului, acest mușchetar era sufletul peluzei, inima ringului, iubit și prețuit nu numai de jucătorii cărora le era frate, ci și de marea masă a publicului spectator, pentru care Chibrit era o noțiune. (...) Arenele vor fi mai pustii, în teatru va fi o grimasă în minus și la Mercur se vor îmbăta niște ciubucari oarecare, fără să-și mai aducă aminte de cel care crease vogă locului, azi decadent. Să-i primim cu brațele deschise aducerea aminte, privind cum, pe arenele pustii, toamna joacă un tragic match

227

cu frunzele moarte.” Un episod semnificativ este povestit de Titus Ozon, jucătorul Unirii Tricolor, în memoriile sale. În 1940, suporterii, în frunte cu celebrul Titi Barosanu, lansează o listă de subscripție pentru a-i cumpăra un palton de iarnă, pe care nu și-l putea permite. Prima sută de lei va fi depusă de însuși Titi Barosanu, sufletul Oborului și al Unirii Tricolor. Generozitatea suporterilor nu s-a oprit aici, adeseori aceștia suportând cheltuielile de deplasare ale echipei, în numele unei iubiri necondiționate. În mod frecvent, suporterii însoțeau echipa favorită la meciurile din deplasare. De notorietate erau duelurile dintre suporterii arădeni și cei timișoreni sau dintre bucureșteni și timișoreni. În 1937, la prima participare a unei echipe românești, Venus, în Cupa Europei Centrale, agenția „Wagons lits” a dorit să organizeze o excursie pentru suporterii la Budapesta, în vederea meciului retur cu Ujpest. Inițial s-au înscris aproximativ 1.500 de suporterii, însă rezultatul din tur de la București (4-6 în favoarea ungarilor) a determinat scăderea interesului pentru meciul retur și excursia proiectată nu a mai avut loc. Atmosfera era pigmentată de lozincile și încurajările suporterilor. În afară de scandările numelui echipei favorite, la orice degajare a portarilor se striga „Hei rrup!”. Suporterii clujeni, renumiți pentru „fair-play”-ul lor, își încurajau echipa strigând „Tempo U!”. Abundau însă și incitățile la violență sau joc nesportiv; mai frecvente erau „Rupe-i gura!”, „Omoară-l!” sau „Dă cu el de pământ”.

Galeriile „se aseamănă întrucâtva cu formele de cult ale unei religii. Iar catehismul bunului animator anonim din confreria galeriei nu cuprinde decât o singură frază: crezi în ceva și țipă pentru el, fără să fii nevoit a da explicații. Galeria nu cunoaște decât estetica dinamismului, nu acceptă nici o colaborare cu logica, nu recunoaște decât ierarhia emoției.” („Universul – Sport”, 5 aprilie 1938)

Nicu Chibrit: „Boem incorigibil, dintr-o aleasă viță, care se pierde pe zi ce trece, acest frate al tuturor era, undeva într-un colț al inimii sale, un mare romantic, o fire de visător, o frântură de gentilom de cea mai subțire calitate și, nu o dată, după un șir nesfârșit de pahare, am surprins în ochii lui vii o lacrimă caldă, pentru cine știe ce dusă amintire”. („Gazeta Sporturilor”, 1946). Iată că între peisajul galeriilor interbelice și cel contemporan există numeroase asemănări, un semn că acel cadru axiologic pe care se dezvoltă diferitele grupări de fani reprezintă în timp o constantă. Concepte precum sincronismul și protocronismul deslușesc întrucâtva mecanismul începutului de drum și nu numai al galeriilor românești. Paradigmele se regăsesc în diacronia tribunelor mioritice.

Teoria sincronismului reprezintă un concept avansat de către criticul literar Eugen Lovinescu, în “Istoria civilizației române modern”, inspirat fiind de către sociologul Gabriel Tarde cu ale sale legi ale imitației, în care francezul susținea că indivizii și societățile situate pe treptele inferioare ale scării ierarhice a civilizației, imită valorile individuale specifice societăților avansate. Gânditorul roman, la rândul său, consideră că orice element de civilizație este rezultatul imitației dintre indivizi și colectivități, spiritul timpului de la care românii nu fac rabat determinând tendința de sincronizare a periferiei cu centrul, de uniformizare a tendințelor, organismelor, a instituțiilor politice economice sociale culturale originalitatea culturală românească fiind un fenomen derivat, unul subsidiar sincronismului. Practic ideologia europenistă lovinesciană reprezintă un contrabalans la teoria uniformizării, sincronismul fiind asociat cu mutația valorilor estetice, salvatoare a specificului național, o anticipare autohtonă a teoretizării globalizării.

Această lege a sincronismului impune după Lovinescu culturilor mai puțin dezvoltate, mai puțin moderne să se dezvolte după scenariul culturilor superioare. Cert este că ideile gânditorului român au reprezentat un reper important în perioada interbelică și nu numai, în ceea ce privește analiza destinului și a integrării europene a societății și a culturii românești. Pe fondul tendințelor occidentale, provenite din aria paradigmelor și a curentelor teoretice culturale, precum și a aprofundării cercetărilor dedicate istoriei culturii mioritice, ca reacție la sincronism apare teoria autohtonă care radiografiază revoluția culturală a umanității prin prisma fondului autohton premodern și prin prisma policentrismului, policentrism pe care sincronismul îl exclude prin definiție. Reprezentații acestui curent evocau unicitatea și caracterul pionieristic a culturii autohtone, denunțând teoriile cosmopolite de tip sincronist și idolatria occidentului. Pe acest fond se naște practic protocronismul, o teorie elaborată de către teoreticianul literar Edgar Papu, care publică lucrarea “Din clasicii noștri”. Contribuții la ideea unui protocronism românesc” în anii ‘70, autorul susținând în esență originalitatea culturilor în general și a culturii românești în special, în detrimentul imitației și al influențelor.

În cadrul ideologiei protocroniste s-au individualizat două curente, unul moderat și un altul, desigur, radical. Radicalii protocronismului au adaptat cu entuziasm teoria lui Edgar Papu la acel context bolșevic românesc, ideologia fiind subordonată doctrinei comuniste într-un scop propagandistic, de făurire artificială a unei superiorități românești asupra diferitelor culturi. Forma degenerată și tezele pseudo-istorice, în speță daco-mania și traco-mania, nu sunt mărci înregistrate românești, ci dimpotrivă naționalismul cultural s-a manifestat și în Bulgaria, unde aparatul de stat a încurajat oficial studiile despre originea tracă a bulgarilor, în Ungaria, cu ideea de

continuitate sumeriano-ungară sau etrusco-ungară, în Serbia, cu teza descendenței sârbilor din tribul pierdut al lui Israel, de care vorbește Vechiul Testament sau în Albania, unde în perioada regimului lui Enver Hodja se susținea înrudirea albanezilor cu pelasgii sau cu etruscii, iar exemplele care frizează penibilul ar putea continua. Pe de altă parte moderații au susținut faptul că orice cultură reprezintă produsul simbiotic al sincronismelor și al protocronismelor, fiind indisolubil legată de o matrice stilistică, de elemente ordinare, de originalitate, de arhetipurile inconștiente ale lui Jung.

Evident formele degenerate de protocronism nu prezintă interes ca și armătura teoretică. Ideea de protocronism însă prezintă interes în descifrarea genezei evoluției ultrasismului mioritic în condițiile în care, în perioada interbelică, fotbalul a fost marcat de activitatea galeriilor, de fanatismul și de exprimarea fanilor. Observăm că fanii se manifestau pe diverse dimensiuni asemenea galeriilor contemporane. Acest protocronism interbelic există sub o formă mai fanatizată ca în protocronismul din comunism, dacă ținem cont de faptul că extrema dreaptă românească la amenințat pe marele Bodola cu moartea, că fanii adoptau și susțineau echipe pe criterii etnice, în fond o formă de naționalism ce ușor depășea limitele toleranței, că bătăliile dintre suporterii rivali erau o componentă a fenomenului fotbalistic.

Teritorialitatea și bătălia pentru recunoașterea socială cu ierarhizarea de rigoare sunt o constantă atemporală în peisajul sportului rege. Conflictul arădeano-timișorean, rivalitățile bucureștene, converg înspre denunțarea unui protocronism în ceea ce privește nașterea galeriilor moderne și a fenomenului ultras. Originalitatea și elementul original a lui Edgar Papu reprezintă un patrimoniu autohton pe care s-a fundamentat subcultura românească. Construcția fenomenului nu s-a realizat pe o tabula rasă în care desigur se poate porni de la zero. Acel

fond românesc interbelic i-a facilitat implementarea, în condițiile în care, pe anumite aspecte, elementul “protocron” s-a perpetuat în structura de fond a galeriilor în comunism. Pe de altă parte polaritatea cu protocronia nu trebuie să fie efectul presiunii urgentului, ci rodul unei construcții organice, induse de principiul decelabilității.

Dacă am analiza suporterii și galeriile interbelice prin prisma protocronismului se individualizează două direcții, una pur sociologică axată pe caracteristicile psihosociale a grupurilor cu un protocronism asociat matricei stilistice, cealaltă direcție circumscrisă fenomenului fotbalistic negând însăși idee de protocronism în condițiile în care punctul terminus poate fi depistat exclusiv în patria fotbalului respectiv regatul unit. Prima variantă face trimitere la ideea și instinctul de teritorialitate al grupului, de apartenență la un cartier de exemplu, existente în cele din urmă în mentalul colectiv, cel puțin de la apariția formelor de habitat urban sumerian, până în contemporaneitate. A doua direcție sugerează că importul fenomenului fotbalistic din spațiul britanic nu s-a putut efectua disociat de pasiunea fanilor în virtutea condiționalității dintre joc și germenle pasiunii care sălășluiește în fiecare individ, trăire care capătă dimensiunea analizată în condițiile în care indivizii se simt reprezentați de o echipă.

Încercând să deslușim un punct de pornire, unul genetic al protocronismului, ajungem invariabil la acel Unu care condiționează totul fără a fi condiționat de ceva anume, de un ceva concret, ci eventual de multiple reacții psiho-sociale din care iradiază grupul. Pornind invers cronologic step-by-step în istoria galeriilor mioritice, de la brigăzi ultras la *protoultras*, la galeriile *preultras* din perioada comunistă, la galeriile interbelice, punctul final sau epicentrul îl depistăm în fond în cadrul fotbalului englez, în condițiile în care nu ieșim din sfera de influență a sportului rege. Acel Unu al galeriilor de fotbal

nu poate fi decât un Unu englezesc în virtutea faptului că sportul rege are origine britanică, deci din tipologia spiritului fanului britanic se poate spune că s-au născut și subculturile torcidas sau bara bravas, în Brazilia respectiv în Argentina.

Reținem de asemenea din articolul de mai sus că ierarhizarea socială din societatea interbelică se reflectă și în tribună. Reprezentanți ai diferitelor categorii sociale populau stadioanele, barierele dintre indivizi fiind subliniate și prin intermediul vestimentației. Într-o societate ierarhizată ca și cea interbelică, pătrunderea gratuită în câmpul social a lui Bourdieu al grupurilor superioare fără o ancorare în realitate, deci fără capitalul simbolic evocat de același sociolog francez era percepută ca o descindere de la sacru înspre profan.

Coloratura socio-națională pestriță a tribunelor românești era un element favorizant al tensiunilor și incidentelor. Această delimitare între categoriile sociale și națiuni, reprezintă o stare de fapt întâlnită în toată Europa. Spre exemplificare facem recurs la suporterii din Milano divizați la începuturi pe criterii economice. Astfel cei cu situație materială precară au susținut pe A.C. Milan, iar burghezia milaneză pe Internaționale Milano. În această ordine de idei amintim și faptul că Atletico Bilbao în Țara Bascilor sau FC. Barcelona în Catalonia au fost și sunt echipe reprezentative pentru minoritățile bască și cea catalană, aceștia descărcându-și frustrarea și antipatia față de statul spaniol în tribună și în stradă.

Tabloul reflectat de articolul în cauză induce prin extrapolare ideea unor trăirii și manifestări ale fanilor români cu mult superioare celor din comunism. Cert este că în socialism antagonismele sociale și naționale au fost dacă nu nivelate atunci ascunse după un paravan al cenzurii. Frustrările erau legate de sistem și de bolșevism, grupurile și comunitățile rivale fiind în plan secund, într-un decalaj ierarhic. Tensiunile dintre categoriile sociale și-au pierdut vigoarea sub presiunea

sistemului. Utopia omului nou, apologetic dedicată proletarului și proletariatului, urmărirea și anihilarea dușmanului de clasă, exterminarea elementelor dușmănoase burghezo-moșierești, abuzurile asupra proprietății private, transformă o gamă largă de categorii socio-profesionale în victime ale sistemului. Deprivările legate de aceasta de fapt, defulările, debușeu al tensiunilor sociale nu se mai puteau efectua pe stadion, deoarece coridoarele de transmitere bilateral, între două grupuri, sau multilateral, între diferite grupări, nu mai existau, anihilate fiind de comunism. Grupurile sociale prospere au devenit victime ale bolșevismului, o tensiune față de acestea nemaifiind susținută de realitatea din teren, iar condițiile în care aceștia își pierdeau vigoarea și forța de influență sub amenințarea statutului de paria. Tensiunile din societatea interbelică, refulate prin intermediul stadioanelor, s-au modificat, transferându-se în sfera politicului unde antagonismele naționale au atins un plafon minim, în condițiile în care profilul dușmanului comunist era direcția preferată a eliminării fluxurilor de energie negativă de către societate, un alt motiv de nemulțumire, respectiv antagonismele etnice, nemaivând forța de a alimenta cu agresivitate și deprivare tribunele.

Secolul XX dovedește că este indisolubil legat de democrație fără libertate în sens democratic spiritul civic colectiv fiind inhibat, iar fără capitalism mecanismul antagonismelor sociale nu ar fi funcțional. O nemulțumire surdă față de un sistem ofensiv poate determina revoluții, nu și explozii ultras. Comunismul nu reprezintă un cadru prielnic afirmării subculturilor. Construirea unei mari colectivități a unei societăți organice exclude afirmarea grupurilor mici. Incidentele din comunism sunt în special produsul nemulțumiri față de politic și eventual al perpetuării, la intensități mai reduse, a rivalităților interbelice (vezi rivalitatea aradeano-

timişoreană cea dintre galeriile bucureştene, vezi rivalitatea dintre ploieşteni şi bucureşteni). Într-o altă partitură a destinului românesc postbelic pe baza protocronismului anilor '20, '30 galeriile de fotbal ar fi evoluat în aceeaşi direcţie ca şi italienii, eventual grecii sau turcii, ca să ne ancorăm în spiritul balcanic.

În anii '50, presiunea sistemului şi dorinţa declarată a bolşevicilor de decantare a molozului reprezentat oficial de rămăşiţele burghezo-moşiereşti din societate se resimte şi în peluze, astfel că incidentele dintre suporterii îşi pierd din aplombul şi fervoarea perioadei interbelice. Anularea valenţelor insurgente individuale şi extirparea grupărilor exogene din interiorul unei comunităţi, construite pe un fundament comportamental şi mental coerent şi şablonat, au avut ca rezultat adiacent şi anularea, în mare măsură, a personalităţii etosului galeriilor. Apare la orizont galeria proletară, controlată de autorităţi, în care liderii erau subordonaţi funcţionarilor partidului, în faţa cărora dădeau socoteală pentru eventualele sincope. Decada este caracterizată de deplasări ale unor grupuri compacte de suporterii ai echipelor importante din epocă, incidentele între suporterii fiind sporadice.

În anii '60, galeriile evoluează din inerţie, atât din punct de vedere al repertoriului, cât şi al organizării, fără să ajungă la nivelul celor din perioada interbelică din perspectiva intransigenţei şi a incidentelor, cu toate că epoca este amprentată, după cum vom vedea ulterior, de duelul galeriilor utiste şi poliste. Fără a excela, galeriile profită de deschiderea şi liberalizarea regimului, atât în tribună cât şi pe străzi spiritul libertăţii generând emulaţii de sentimente. Incidentele devin parte integrantă a spectacolului fotbalistic intern, iar organizarea galeriilor prinde un contur mai proeminent, evoluând constant din acest punct de vedere.

Anii '70 sunt un deceniu în care galeriile și membrii acestora se coagulează mult mai puternic în jurul idealurilor, în detrimentul scandalurilor. Fanii unor echipe studențești sunt obligați, de regulamentul de ordine interioară, să participe la ședințe, identificându-se ca exponent al galeriei cu o legitimație de suporter care îi crea atât facilități, cât și obligații. Fanaticii arenelor de fotbal își manifestă atașamentul față de club compunând cântece proprii, personalizate. Apar fularele, steagurile, baloanele, coregrafii în limitele perioadei. Intervalul de timp este marcat de conflictul dintre echipele vestice F.C Bihor – UTA - Poli Timișoara, cu Aradul epicentru al canalizării antipatiei celorlalte rivale, UTA fiind de departe echipa cea mai detestată din vestul țării. Acest conflict triumfiular își modifica aria și unghiularitatea, în condițiile în care, contextual sau nu, la războiul tribunelor luau parte și băimărenii cu sătmărenii (rivali tradiționali, de altfel), precum și reșițenii sau mai ales fanii Jiului Petroșani, rivali ai corviniștilor, aflați însă într-un conflict perpetuu cu arădenii. Bătăile de stradă se pare că se derulau în special în Petroșani, vigilența forțelor de ordine nepermițând contactele dintre fani la Arad. Situația se modifica radical când urbea era vizitată de bihoreni, așteptați de gazde în nordul Aradului înspre ieșire din oraș, sau timișoreni, în sudul urbei. De asemenea, o altă rivalitate turbulentă și profundă exista între Rapid și Petrolul Ploiești, existând reciprocitate constantă în atacarea oaspeților între fanii celor două echipe. Din perspectiva unor oameni de presă, Bucureștiul, din acest punct de vedere, era, în epocă, un areal liniștit. Teodor Biriș, ziarist bihorean, corespondent la Gazeta Sporturilor, a realizat un scurt articol despre atmosfera din capitală în perioada evocată: *În anii '70 nu era nebunia din zilele noastre, iar lumea se manifesta mult mai decent. Nu auzeai scandări obscene și nu erau acte de huliganism. Fiind patru echipe din București, s-a luat decizia organizării celebrelor cuplaje, care aduceau în tribunele stadionului* „23

August” circa 75.000-80.000 de spectatori. Aceștia veneau cu tramvaiul, nu în grupuri, în mod organizat. Ajungeau la stadion cu două-trei ore înainte; practic un astfel de cuplaj îți lua aproape opt ore. Până să ajungă la stadion, oamenii erau controlați de trei-patru filtre de Miliție, iar pe stadion nu erau grupați neparat în galerii, astfel că se nimerea deseori ca un stelist să stea lângă un dinamovist sau un rapidist, lucru de neconceput în ziua de azi. Se poate spune că era o frică instinctivă a omului față de forța Miliției, mai ales că aceasta acționa cu câini și avea oameni în civil infiltrați și printre spectatori. Nu-mi aduc aminte să fi existat bătăi între suporteri”, afirmă ziaristul Horațiu Sima, fost redactor sportiv la „Pro Sport”, „Gazeta Sporturilor”, „Fanatik” sau „Jurnalul Național”.

În anii '80, nu se poate vorbi de o evoluție *in crescendo* a supporterilor români. Galeriiile nu au găsit resursele interioare unei cizelări structurale și funcționale, plafonându-se în ritmul torpid impus de decadența societății românești comuniste. Eventual, se poate evoca o crispare a supporterilor, însă una de proastă factură, violența însemnând, de cele mai multe ori, aruncarea cu pietre și sticle după adversari, spargerea autocarelor sau atacarea supporterilor adverși izolați. În ciuda celor afirmate, pe scena tribunelor autohtone se evidențiază rapidiștii și craiovenii, echipe cu suporteri fanatici și galerii frumoase, recursul la superlative nefiind permis în condițiile imposibilității sondării unor surse cu ajutorul cărora să se utilizeze comparația ca metodă de abordare a fenomenului. În altă ordine de idei, trebuie menționat faptul că, la fel ca și în decadele anterioare, stadioanele erau pline în marile orașe ale țării, un plus irefutabil, raportându-ne la contextul actual, atu pe care s-au construit galeriile postrevoluționare.

Primii pași ultras. Pionieratul mioritic al subculturii

Analizând influențele culturale, Lucian Blaga sugerează că după impact și consecințe, acestea pot fi catalogate ca modelatoare sau catalitice. Divizarea tranșantă a acestor influențe ar fi determinată de filiera prin care acestea sunt preluate, respectiv franceză cu tendințe modelatoare și germană cu un impact catalitic. Cultura franceză, conform multor gânditori, impune imitația modelului care nu poate fii decât inferioară originalului, iar cea germană cultivă particularul, pe baza principiului *fii tu însuși*, orientând națiunile - discipol înspre găsirea propriului drum.

Cu puternice complexe față de francezi, filozoful german Schopenhauer susține că germanii săi nu au fost în stare să creeze nimic original, având ca popor calitatea de a se inspira de la francezi, filozoful fiind nedrept cu conaționalii săi, ai lui Goethe sau ai lui Schiller, care au făurit totuși o mare cultură în condițiile în care au insistat pe amprenta particularităților naționale în procesul de preluare a diferitelor curente culturale din exterior. Logic o asemenea construcție, care nu a permis și nu și-a permis să rămână în eterna umbră a hexagonului nu poate oferi, datorită propriei experiențe, altceva decât o influență catalitică, același Blaga considerând că cele mai importante momente de întoarcere înspre noi înșine, înspre elementul etnic românesc, se datorează interacțiunii catalitice cu spiritul german. Esența în context se rezumă la faptul că influențele provenite din orice tip de cultură, respectiv subcultură, pot fi fie modelatoare, fie catalitice.

Practic și în ultrasism aceste două tipuri de influențe sunt unicele opțiuni. Sârbii și croații de exemplu, ca națiuni stindard ale spațiului ex-iugoslav, au optat înspre catalitic, favorizați în acest sens și în propria luptă pentru afirmarea particularităților etnice, într-o țară care se străduia să cultive și să impună un spirit hibrid iugoslav, care să anuleze diferențele și

divergențele etnice, în fond să suprime aspirațiile și caracteristicile naționale. Astfel, procesul constant de perfecționare a mecanismului afirmării etosului regional, i-a determinat pe suporterii lui Steaua Roșie, Partizan, Haiduk, Dinamo, pe cei din Sarajevo sau pe cei ai lui Vardar să filtreze ultrasismul prin elementul autohton. Conform ultrasilor români, iugoslavii și-au găsit propriul drum în ultrasism, un drum făurit pe nuanțele particularităților locale. Realitatea i-a făcut *primo*, să evite catacombele subculturi ultras și *secondo*, să ocupe un loc important în peisajul central al mișcării. Procesul de preluare al ultrasismului s-a efectuat printr-o reușită simbioză cu etosul galeriilor preexistente fenomenului, și nu printr-o negare sau excludere a tiparului autohton din tribună, ca pe un element afectat de uzura fizică și morală, depășit de noile realități. Flexibilitatea la nivelul preluării subculturii ultras a fost concomitentă cu inflexibilitatea față de depersonalizare. Ex-iugoslavii au evitat mrejele tenebroase ale imitației evitând capcana devenirii unui etern discipol. Oricum opțiunea catalitică nu a fost una conștientă, rezultat a unei deliberări gnoseologice și ontologice colective sau individuale, ci produsul conlucrării factorilor de natură istorică etnică, biologică etc., cu rol decisiv în influențarea inconștientului colectiv.

La începuturile fenomenului libertatea de a alege era subordonată unui instinct colectiv, arbitrar și subiectiv, spre deosebire de situația prezentă când, fixată în istorie, în tradiție sau în principii, alegerea catalitică ori cea modelatoare, poate reprezenta o alegere explicită. Românii au mers pe varianta imitației fenomenului italian, izvor de inspirație pentru fanii mioritici. Influența italiană este determinantă după 1989 în evoluția galeriilor românești, anii '90 reprezentând practic perioada de construcție a fenomenului ultras în spațiul mioritic, atât *de facto* cât și *de jure*. Analizând metodologic cele două concepte, fără evidențierea convergențelor sau divergențelor de

opinie, se poate avansa ideea că, *de facto*, fenomenul apare în mai multe orașe simultan, cum ar fi Timișoara, Constanța, București, Craiova, etc. *De jure* meritul de preluare, în premieră, a cognomenului de ultra este în dispută între rapidiști și constanțeni. Primii evocă finele anilor '80 ca interval de timp în care, într-un scurt și fericit intermezzo, au confecționat un banner pe care au inscripționat numele subculturii. Un rapidist evocă, într-un interviu, această perioadă:

- *Am văzut cu toții pozele cu banner-ul ultras rapid, (poză făcută în anul 1988); prima întrebare este dacă există și un grup în jurul lui, și dacă era pus pe gard.*

- *Într-adevăr a existat un grup în jurul banner-ului, format din mine și prietenii mei, mai suntem și în alte fotografii prezenți; iar banner-ul a fost pus și pe gard dar cu fereală, că vremurile nu erau prea blânde atunci.*

- *De multe ori, în zilele noastre, apariția unui grup este legată de zona în care aceștia locuiesc (comună), așa era și atunci?*

- *În acele vremuri grupul nostru era compus din băieți din tot Bucureștiul și ne cunoșteam destul de bine, iar relațiile dintre noi erau foarte bune, fără probleme.*

- *Când a fost, de fapt, făcut banner-ul, poza fiind din '88?*

- *Banner-ul a fost terminat în '88 primăvara, dar ideea era din '87, când am cumpărat materialul și apoi a fost făcut la un pictor de la „Textila 1”, care a luat ceva timp; ideea nu a fost înțeleasă de la început și a fost terminat în ianuarie sau februarie '88.*

- *Mai existau și alte bannere în vremea aceea? (atât la Rapid cât și la celelalte echipe)?*

- *Da, mai existau și alte bannere, ca de exemplu cel al lui Fane Broască, existent deja pe Republicii, apoi cel al lui Sonerie în italiană, cu "Avanti Rapid per fama", și apoi al meu.*

Să fiu sincer, prin țară, în momentul respectiv, nu am văzut așa ceva, în afară de mesaje patriotice și altele de genul acesta.

- În afara banner-ului, ce alte materiale erau folosite (steaguri, fulare, ...)?

- Materialele de bază folosite atunci erau steagurile, pe orice timp, și fularele, în perioada rece; moda fularilor pe tot parcursul anului a venit după aceea, mai ales când au apărut, la Rapid, fulare personalizate, și la celelalte echipe mai apoi. A fost o perioadă și moda jambierelor în culorile echipei preferate, dar după un timp s-a pierdut.

- De unde și până unde ideea cu "Ultras Rapid", ... știm cu toții că mijloacele de informare, în vremea aceea, erau zero, cine a avut ideea ?

- Ideea a fost a mea și am avut de ales între „contras” sau „ultras Rapid”. Cum „contras” era un grup de dreapta din Salvador, în lupta împotriva socialiștilor, am abandonat-o repede, să nu dau nuanță politică. Eram la curent cu ce se întâmplă pe stadioanele europene în acel moment și aveam schimburi de materiale cu alte brigăzi de suporteri străini; destui aveau o colecție interesantă de materiale.

- Ce s-a întâmplat cu grupul, și unde este acel banner în momentul de față?

- Banner-ul s-a pierdut în negura deplasărilor prin divizia B și știu că a rămas doar o parte acasă pe la unii, să se mândrească cu câte ceva. Eu am plecat în armată în ianuarie '89, grupul a existat până în primăvara lui '89, iar apoi tăcere... Grupul a rămas același și nu am pierdut legătura cu nimeni până în septembrie '93, când, odată cu plecările prin străinătate, am rămas mai mulți prin Europa, fiecare cu familia și problemele materiale, au făcut ca grupul nostru să intre în categoria bătrânilor.

Fariștii, la rândul lor, revendică meritul de a fi primii constructori ai subculturii, în condițiile în care, la începutul anilor '90 apare Ultra '92 Farul, un nume tutelar al fanilor din

galeria Farului, constanțenii fiind, de altfel, la vremea lor, printre cei mai respectați și temuți suporteri din țară, dovedindu-și atașamentul față de club cu stil, ani la rând:

RU: Deși puțini își mai amintesc, în sezonul '92-'93, la Constanța a apărut primul steag "ultras". Spune-ne cum a început totul.

UF '92: După revoluție, viața galeriei s-a schimbat mult. Conducătorii galeriei din acea vreme (Cico, Mihai Nebunu' și Baronu') erau destul de în vârstă și a apărut o delăsare din partea lor, cauzată de problemele de zi cu zi (muncă, afaceri, viața grea). A apărut o afluență de "puști" fariști, mai dezghețați, care au întinerit galeria și care, mulți dintre ei, sunt și acum prezenți pe stadion (dar nu în actuala galerie). Eu, fiind ceva mai mare, eram pasionat rău de tot, devoram reviste de afară cu suporteri, meciuri televizate, tot. Ideea de a face un steag cu inscripția „ultras” am preluat-o de la supporterii italieni. Am prins ideea că-i reprezintă pe cei mai adevărați, mai "altfel", diferiți de marea masă a suporterilor, cu o mentalitate diferită și mai radicali. Nu bănuiam ce amploare va lua fenomenul ultras în viitor, în țară, și nu numai. Prin afișarea aceluia steag de gard, vroiam să arăt că suntem altfel, mândria de a fi fariști radicali, dar, sincer, cu excepția grupului meu nu prea numeros, marea majoritatea nu au priceput nimic (nici ceea ce înseamnă, nimic, nimic). Mai mult, după apariția steagului pe gard, în presa locală - "Cuget Liber"-, cel mai vechi ziarist sportiv era indignat de apariția "banner-ului", catalogându-l material fascist, instigator. De fapt, omul nu avea nici o taină cu starea de spirit a suporterilor de afară, iar radicalismul denumirii „ultras” l-a trimis înapoi spre perioade cu care eu nu aveam nici o legătură.

RU: În acele vremuri voi vă considerați ultrași, huligani sau doar simpli suporteri?

UF '92: La acea vreme nu percepeam fenomenul ultras ca acum, dar, oricum, era o diferență clară între băieții din grup și marea masă a suporterilor. Ca dovadă, pentru prima dată în istoria clubului, grupul nostru, Ultras '92 Farul, a părăsit tribuna a doua și ne-am mutat la peluză tocmai pentru că vedeam fenomenul diferit. Nucleul de la peluză ne consideram „ultrași” în limitele a ce înțelegeam noi în acel moment prin folosirea noțiunii de „ultras”.

RU: De ce s-a trecut, în 1996, la adoptarea denumirii de Legiunea Marina Ultras Farul?

UF '92: În '96 nu s-a trecut la denumirea de „L.M.U.F.” Acesta a fost doar un moft al meu, de a crea un steag de gard imens, cel mai mare din țară. Avea 43 de metri lungime și 1.5 metri lățime, m-am chinuit mult cu Barbone și Ionel, dar a meritat. Cred că, cu cei 43 de metri lungime, a rămas neegalat și în ziua de azi. Nu l-am făcut pentru a da o nouă denumire galeriei (nici gând!), doar că ziaristii, văzându-l, au tot început s-o dea prin ziare că L.M.U.F. în sus, că L.M.U.F. în jos și așa s-a dat sfoară în țară.

RU: În ce alte „premiere” pentru suporterii din România ai fost implicat?

UF '92: În categoria „premiere” pentru România intră cel mai lung steag de gard, menționat mai sus, de 43 de metri, și cele 12 steaguri de fluturat, cele mai mari din țară la acea vreme (4 pe 4m), toate cu modele diferite. În categoria „premiere” pentru Constanța, cam tot ce am făcut în anii '90 au fost noutăți dar, din păcate, au rămas de domeniul trecutului. Pot enumera ca „premiere” pentru constănțeni bannerele cu „Hooligans”, „Farul Spirit”, „Alcoholics Supporters”, „Ultras '92 Farul”, „101% Farul”, „Legiunea Marina Ultras Farul”, toate făcute de mine.

RU: Enumeră câteva dintre deplasările memorabile pe care le-ați făcut.

UF '92: Deplasări memorabile au fost multe. Pentru un constănțean, cele făcute la Brașov întotdeauna erau plăcute (de la mare la munte), cele făcute în Banat și Ardeal la fel, datorită calității oamenilor. Chiar mi-e dor de deplasări la Timișoara, Sibiu, Bistrița, la fel și de cele de la Brașov. Cu plăcere mi-aduc aminte de deplasarea de la Iași, de acum câțiva ani, când ne-am bătut la final cu „țărani” de moldoveni. Amintirea deplasării de acum mulți ani făcută în Ghencea, pe ninsoare, rămâne tare plăcută. Deplasarea de la Bacău, la barajul de promovare, e deosebită, cu vreo 7-800 de constănțeni, dându-le clasă moldovenilor. Personal, am prins o deplasare adevărată cu steliștii (singura) la Galați, pe 1 martie, cu bătăi, măștișoare aruncate, poliție și multe altele (a fost 5-1 pentru Steaua parcă).

RU: După această perioadă, să-i spunem “de aur” pentru voi, galeria Farului a început să decadă, puțin câte puțin, ajungându-se la situația din prezent. Care ar fi motivele pentru această decadere?

UF '92: (...) Sunt prea multe de spus de decăderea galeriei, și, sincer, n-am chef, faptul e consumat. Și, oricum, este exact ceea ce merită și conducerea și echipa din acest moment.

RU: În tot acest timp, ai susținut și echipa națională? Care au fost meciurile memorabile?

UF '92: De peste 10 ani răspund „prezent” la aproape toate meciurile naționalei de la București. Memorabile sunt multe, dar pentru mine de pomină a rămas cel de la Budapesta, cu Ungaria (singura mea deplasare cu naționala) în care puțin a lipsit să nu fiu linșat de skinheaderii unguri. Dar, sincer, între cinci calificări ale echipei naționale și, (visez!) un titlu de campion cu Farul, aș alege ultima variantă.

RU: Care consideri că sunt evoluțiile negative și pozitive înregistrate de scena ultra din România din perioada de pionierat (până în '96) și până astăzi?

UF '92: Scena ultra din România își face simțită prezența îndeosebi în București și foarte puțin în provincie. Faptul că a pătruns foarte puțin în provincie îl văd ca un element negativ, de aici rezultând lipsa de motivație a echipelor mari din capitală atunci când ajung în provincie. Cu doar câteva excepții (Craiova, Timișoara, Arad, Ploiești), fenomenul ultra nu a reușit să se impună în provincie, de aici decurgând imagini caraghioase cu grupuri mici de suporteri intitulate „galerii” care nu au nimic în comun cu fenomenul ultra și care, în meciurile de acasă, se fac de râs în fața „granzilor” din capitală. Majoritatea galeriilor din divizia A de la noi s-ar face de râs și în a treia divizie din Italia. Sau, putem compara marea rivalitate între echipele din aceeași regiune (derby-urile locale) din străinătate cu disputa suporterilor de la un Ceahlăul - Bacău? Probabil că există mici grupuri ultra în preajma unor galerii din provincie, dar sunt minoritare și, din diferite cauze, nu se pot impune. Aici amintesc Aria Ultra din Constanța. Ca evoluție pozitivă, cred că merită să remarc ascensiunea suporterilor din Craiova și Timișoara care, cel puțin acasă, domină puternic fondul sonor al arenei și creează coregrafii care nu au egal în provincie. Tot ca evoluție pozitivă văd ascensiunea grupurilor ultra din București, din cele trei mari galerii. În acest moment le văd capabile să țină pasul cu cei de afară și au demonstrat-o la meciurile din cupele europene și în derby-urile bucureștene. Păcat că nu simt concurența mai mare din partea provinciei.

Căutând calea de mijloc putem spune că rapidiștii și fariștii își împart protocronismul și gloria începutului de drum, în fond statutul de Unu în cadrul subculturii românești. Giuleștenii clamează întâietatea, iar fariștii continuitatea la nivel de peluză și de subkultură, care a primit un impuls de la malul mării. Oricum, meritul de arhitecți ai fenomenului mioritic este arogat de mai multe peluze din țară. Certificatul de naștere al fenomenului datează, la contestatarii rapidiștilor și

245

fariștilor, din anii '90. Opiniile în acest sens sunt convergente. Divergențele apar doar când se discută despre prima piatră pusă la temelia fenomenului. La începutul deceniului evocat, influența ultras s-a sesizat în toată țara prin apariția steagurilor de gard. Galeriile românești au adoptat un nume cu funcție de asociere atributivă, distinctivă în marea masă a microbiștilor români; este cazul Comando Viola - Poli Timișoara, Armata Ultra - Steaua, Blue Lions - Universitatea Craiova, Vechia Guardia - Universitatea Cluj-Napoca, Legione Granata - Rapid, Corbii Albaștri - Corvinul, Nuova Guardia -Dinamo, Red Fighters - UTA Arad, Guardia Rosso Nera - CSM Reșița, Sidexpolzia - Oțelul Galați, etc.

Se poate evoca și aici aplicabilitatea metodologiei principiului formei fără fond. Diferențe comportamentale și de mentalitate între supporterii galeriilor exponențiale ale României, în prima jumătate a anilor '90, nu au fost. Ca și în cazul mentorilor italieni, se remarcă utilizarea denominației, în premieră, în dispută după cum am văzut. Pionieratul ultrasismului debutează, practic, cu acest cognomen, desigur la nivel de formă. Ulterior galeriile importante ale țării s-au înscris în sfera subculturii, printr-o evoluție concomitent anacronică și diacronică: Dinamo, Steaua, Rapid, Poli, Farul. Ultrasul mioritic va prelua de la italieni, adaptând specificului mioritic, cântecele, scandările, modul de organizare, comportamentul, evident copia fiind net inferioară originalului, precum și alte simboluri, cum ar fi culoarea neagră, clamarea apartenenței la extrema dreaptă, etc. Pionieratul, etapă ce se confundă cu primii ani de istorie a ultrasismului, în condițiile în care ultrașii consideră că nu se poate vorbi de o maturizare a fenomenului, fiind depășit, era imposibil ca o peluză să mai reziste unită în spatele unui banner simbol. În peluze, mentalitățile, oamenii și tendințele inovatoare federalizează galeria. Apar brigăzile formate din indivizi cu obiective, reguli, principii, atitudini și idealuri proprii unite de țelul comun,

246

respectiv încurajarea echipei și apărarea culorilor clubului. Vremea șefilor de galerie omniscienți, omnipotenți, plătiți de club, care tăiau și spânzurau, susținuți de un grup de potentați, trecuse. Ei înșiși moștenitori ai vechiului stil de organizare specific perioadei comuniste, vor fi în contratimp cu evoluția supporterilor români, și în contrasens cu derularea evenimentelor. Brigăzile ultras au promovat și impus oameni noi, cu o altă educație, mentalitate, practic cu lideri produși ai fenomenului. În aparență, s-a modificat forma, conservându-se fondul. În realitate, calitatea indivizilor ce populează peluzele, cel puțin din perspectivă educațională, s-a îmbunătățit considerabil. Liderul modern de galerie este un ipochimen cu studii superioare, carismatic, inteligent, susținut de o brigadă dominantă în peluză, formată din indivizi care se înscriu în profil. Peluzele care nu au trecut prin aceste furci caudine ale schimbării, generatoare de frământări interne, au decăzut calitativ și cantitativ. Cluburi care nu demult nu erau susținute de tribune arhipline, sunt încurajate de ani buni de o mână de suporteri. Lipsa liderilor, exponenți ai mișcării, care să se impună, neputința substituirii, eventual, a unui șef de galerie cu relații în lumea interlopă, înecarea din fașă a oricărei tentative de insurgență coroborate cu neputința adaptării la valorile subculturii, au adus o serie de galerii în această situație deplorabilă. În profilul evocat, diferite tipologii de suporteri își vor încadra propria peluză, chiar dacă termenul este impropriu, în condițiile în care majoritatea galeriilor de stil vechi au avut ca locație tribuna. Ulterior, influența italiană a determinat alegerea peluzei ca element definitoriu al ultrasismului românesc. Utilizând o sintagmă cunoscută, se poate spune că vremea galeriilor clasice a trecut. În peluză, conform aparențelor, viitorul aparține, sau îl pot construi, brigăzile ultras. Relațiile dintre acestea, pe de altă parte, nu trebuie idealizate. Antagonismele, alimentate de varii motive, au

degenerat în lupte pentru supremație pentru brigăzi, respectiv sciziune (vezi exemplul clasic, Peluza nord vs. Peluza sud).

Din punct de vedere politic, brigăzile românești au optat înspre dreapta, însă fără a se raporta la un model european concret și nu *incorpore*, brigăzile fiind prea numeroase pentru o conformare la o anumită direcție. Tendințele ultranaționaliste, xenofobe, rasiste sunt defulate de ultrași atât la nivel teoretic - pe forumuri, prin mesaje ofensatoare adresate maghiarilor sau romilor - cât și practic, prin atacurile asupra unгурilor la Cluj sau ale ultrașilor steliști asupra țiganilor în București, prin acțiuni organizate de ziua națională a României în secuime, sau prin atacuri asupra homosexualilor la „gayfest” în București, pentru a enumera doar câteva exemple cunoscute, pentru că activitatea brigăzilor de dreapta românești nu se rezumă, cu certitudine, la acțiunile evocate. Defularea lingvistică a ultrașilor este dură și redundantă, în consens cu acțiunile violente, percepute ca purificatoare, epuratoare, absolut necesare. Legitimarea acțiunilor teoretice și practice este dată de faptul că sunt considerate profilactice și securizante. Țiganofobia și antimaghiarismul îmbracă nuanțe autohtone, amprentate de tragicomedia balcano-românească, atât de mult blamată de ultrași. Șovinismul se înscrie în direcția paradoxurilor mioritice. Țiganii și unгурii sunt blamați, atacați, declassificați etc., dar acceptați în peluze ca ultrași, chiar participanți la acțiunile xenofobe, antisemite. Explicația puerilă ar consta în faptul că extremistul de dreapta ultras propune un set de valori naționale, morale, sociale, etc. În condițiile în care indivizii se încadrează în tipologie sunt acceptați fără rezervă. O altă cauză a tolerării “declasatului” o constituie ambiguitatea sau chiar absența unei ideologii de extremă dreaptă în peluzele românești, brigăzile extremiste fiind exponente ale fascismului și în virtutea unei inerții la nivel de identificare în profunzime a direcției asumate sau a clamării unei asemenea direcții. Ultrasul mioritic lasă impresia că își asumă moștenirea într-un mod

impersonal și implicit, ca o reflexie firească a apartenenței la fenomen, fără a delibera asupra alegerii într-un mod personal și explicit, fapt ce minimizează dorința motivării alegerii prin probe și principii, asumarea înrudindu-se cu un act de credință, banal ca informare ideologică, dar complex ca trăire.

La polul opus eșichierului politic se aflau cel puțin ploieștenii de la Spurs, o brigadă care își clama opțiunile înspre stânga și care, în context, reprezintă una dintre puținele excepții cunoscute de la regulă. Conform unui ultras ploieștean, brigada menționată se încadrează perfect în etosul tipologic evocat. În definitiv, extrema dreaptă sau opțiunea apolitică nu constituie un reper sau o componentă a sistemului de valori pentru ultrași. Brigăzile sunt evaluate după modul în care respectă principiile ultrasismului. Adoptarea liniei conservatoare a ortodoxismului fenomenului reprezintă singura posibilitate de amprentare a peluzei cu evoluția de grup, pe diferite intervale temporale pentru că peluza reprezintă un sistem deschis în care apar și din care dispar brigăzi. Românii își permit luxul de a desființa brigada care a pierdut banner-ul, spre deosebire de grupări importante ale ultrașilor italieni, unde denotația brigăzilor mari a devenit un brand susținut de mii de membrii cotizanți. Scena ultras românească este una cu predilecție instabilă, elasticitate benefică, în definitiv, evoluției și perpetuării fenomenului în sine. Modificările survenite în componistica peluzei, ca și cele de stil, sunt percepute de ultrași ca parte a istoriilor analizate, cu implicarea emoțională a celui care se confruntă cu gloria propriului trecut. Capturile și, la antinomi, pierderile de bannere, nu reprezintă altceva decât bătălii integrate într-un război etern, sincope normale în evoluția galeriei reprezentate. Fără a-și fabrica un trecut pompos, ultrașii nu se dezic și nici nu descalifică perioada anterioară a anului '89. Galeria epocii comuniste este gratulată cu noblețea trecutului, ca una care și-a făcut datoria față de echipă cum, actualmente, nu au posibilitatea și forța să o facă

exponenții fenomenului, deși provin dintr-o altă dimensiune, excluzând din jocul de idei contratimpul și contrasensul. În sens metaforic, predecesorii au avut forța de a așeza laurii gloriei tribunelor pe simbolurile clubului și, pentru că *nobless oblige*, ștacheta trebuie ținută sus. Criticile ultrașilor sunt vehemente când este vorba de generația de microbiști substituită recent. Lipsa de orizont a suporterilor din galerie, calitatea umană îndoielnică a acestora, coeficientul de inteligență submediocru, corupția, servilismul față de conducere, concomitent cu atitudinea despotică a potențaților în galerie, sunt lucrurile pe care ultrașii le clamează când caracterizează prestația predecesorilor.

Un răspuns la această problemă îl dă, desigur indirect, Horea Roman Patapievici, care, în “Discernământul Modernizării”, elaborează o reușită comparație între modul în care s-a modernizat științific, cultural, instituțional Occidentul și tiparul mioritic. Reținem astfel că modernizarea Apusului s-a realizat în urma unui proces complex, unul de durată, la baza funcționalității acestuia fiind dezbaterile critice, universitățile religioase și universitățile laice, continuitatea la nivelul reflecției științifice, viziunea critică asupra diverselor teorii științifice și implicit polemica subsidiară acestei atitudini etc. La antipozii, modernizarea spațiului mioritic s-a efectuat în absența dezbaterii „dogmatic, mimetic și mecanic”, în conformitate cu obsesiile de sincronizare culturală cu civilizațiile Occidentului. Metafora utilizată pentru procesul de evoluție ale culturilor apusene este modernizarea prin altoire pe un trunchi cultural fundamental, în speță antic, născându-se ramuri științifice moderne care nu și-au negat arhetipurile, ci dimpotrivă s-au alimentat din seva acestora. Spre deosebire de culturile puternice vest-europene, spune Patapievici, românii s-au modernizat prin metoda aruncării la coș, negându-și tradițiile, fără de a încerca crearea alternativei, tradusă prin simbioza dintre tradiționalism și modernitate. Prin „tabula

rasa” s-a dorit în fond ruperea de trecut, o construcție voluntară, asumată conștient de către elite, pe un fond autohton nefiind istoricește o opțiune a elementelor culturale românești. Ajustarea, adoptarea, utilitatea arhetipurilor nu au fost luate în calcul. Aruncarea Arhaicului la coș a fost percepută în viziunea filosofului ca opțiunea înspre sincronizare cu valorile occidentale, fără complexe și puternică putând fi doar ”altoirea”, care sub presiunea „molozului” cultural tradițional reprezintă un contrabalans al fugii haotice înspre dimensiunea principiului „aruncării la coș”.

Între civilizație și ultrasism se poate lesne realiza un transfer rațional de paradigme la nivelul tendinței disocierii de trecut. Între galeriile de stil vechi, moștenire în anii ‘90 a trecutului comunist, și cele moderne există o fractură la nivelul liniei de demarcație dintre vechi și nou, fapt ce exclude o istorie organică. Trecerea s-a efectuat brusc, elementul inovator din tribună inițiind construcția fenomenului alături de indivizi proveniți de multe ori din exteriorul vechilor galerii, fani care întemeind grupări ultras au provocat inevitabil un conflict cu vechii lideri, cu partizanii acestora, cu simpli suporteri din galerii care nu au optat înspre modernitate, preferând tipologia fanului mioritic al anilor 80.

Cu puține excepții trecerea înspre ultrasism s-a efectuat cu încrâncenare. Foștii lideri au fost și sunt acuzați și acum, în anul 2010, de incompetență, falsitate, oportunism și alte forme de banditism moral. Noul fan percepe vechiul stil ca pe un set de valori ce produce o formă degenerată de supporter, decrepitudinea fiind totală. Istoria galeriei este asumată de ultrași în condițiile în care reprezintă, datorită conflictului dintre generații, fapte oarecum abstracte, nicidecum un lucru concret cu indivizi palpabili, indivizi ce se pot reactiva și transfera în istoria recentă a peluzei. Ca urmare, anii ’70 sunt idealizați și adulați, iar fazele de evoluție ulterioare sunt percepute pozitiv doar la nivelul acțiunilor izolate, a

251

momentelor, nicidecum a istoriei. Trecutul este iremediabil și ireconciliabil renegat în condițiile în care este radiografiat prin lenticula tipologiei vechilor exponenți ai galeriei. Prezentul găunos, insipid și incolor se situează în sfera culpabilității și culpabilizării atât a predecesorilor, cât și liderilor construiți la umbra influenței distructive și mefistofelice a acestora. Acest principiu “tabula rasa” al disocierii de trecut, prin aruncarea lui la coș în scopul profilaxiei și al construcției unei noi etape, a unei noi istorii, urmărește parcă ca o piață rea brigăzile, și ca urmare, după un consum non-sensual al energiei grupurilor, secătuite de puteri, acestea clamează înfrângerea, în urma unei istoviri centrifuge inerente etosurilor xeroxate. Indivizi ca Mincea, Nicu Galerie, Jean Pavel, Luca Alecu etc., se lasă impresia că nu reprezintă puncte de reper într-un sistem de referințe fundamentat pe trecut. Clasicii și clasicismul sunt un prototip declasat, un anti-model, o pată în istorie, invizibilă și imperceptibilă la o privire diafană, deranjantă dacă acea privire intră în profunzime. „Statuile” personalităților au rezistat pe soclul galeriilor atâta timp cât au putut fi despoți, în perioada “post-despotistă” fiind la rândul lor aruncați la coș. Problema care se conturează reiese din mecanismul funcționalității brigăzilor, actualii lideri riscând la rândul lor, conform legilor autohtone ale firii, să fie percepuți ca elemente care au patinat utopic în dimensiunea unei tentative eșuate de construcție a fenomenului ultras. Suporterii percepuți, la un moment dat, ca etalon ai fenomenului în diferite peluze suntem tentați să spunem că, în conformitate cu legile trecutului galeriilor românești, vor pierde războiul cu propria istorie și vor fi victimele colaterale ale unei noi etape de aruncare la coș, ale tentației de a șterge trecutul cu buretele. Și ca să continuăm palparea evoluției fenomenului prin prisma tipului de modernizare experimentat, deci al firescului, rezultă că altoirea reprezintă o alternativă utopică, de aceeași tentativă iluzorie

fînd circumscrisă și încercarea construirii trainice a fenomenului.

Mitul lui Sisif acest erou absurd a lui Camus, absurd „atât prin pasiunile sale cât și prin torturile sale”, condamnat la o muncă perpetuă fără de sens, poate cel mai bine să definească eforturile exponenților peluzelor, în condițiile dezicerii categorice de trecut. Într-o luptă de acest tip cu istoria ultrașii lasă impresia că nu pot fi decât pierzanți. În fond Anatole France ne îndeamnă să nu pierdem nimic din trecut, deoarece cu trecutul se clădește viitorul, iar în aceeași ordine de idei Jose Ortega consideră că trecutul ne poate salva de prezent, construind un viitor robust. O altă abordare a trecutului galeriei, una constructivă, nu poate avea decât aspecte pozitive pentru starea de spirit a diverselor brigăzi. Parafrazându-l pe Napoleon Bonaparte, istoria este versiunea evenimentelor trecute, asupra cărora oamenii s-au pus de acord, deci reprezintă o recompunere convenabilă a diverselor cauzalități din trecut, dacă ar fi să îi dăm crezare lui Octav Bibere. O viziune pozitivă asupra etapei de tranziție de la galeriile „comuniste” înspre construirea fenomenului se impune în ideea că viitorul nu se clădește dărâmând trecutul, ci dimpotrivă găsirea unei continuități, la nivel de principii, trăire, organizare etc., în diacronia galeriei este utilă viitorului subculturii în România, continuitate ancorată în fond în realitate. Ca de altfel și discontinuitatea. De ultrași depinde însă unghiul de abordare a propriei istorii. Practic sunt condamnați, parafrazându-l pe Jean Paul Sartre, să aibă libertate de decizie.

VI. Radiografierea intrinsecă a istoriei și evoluției galeriilor. Peluze și brigăzi ultras în prima jumătate a anului 2009

Materialele expurgate de pe internet ce tratează evoluția, istoria sau starea de fapt la un moment dat a galeriilor echipelor Steaua, U Cluj, Corvinul, Rapid, Universitatea Craiova, Dinamo, Poli, CFR Cluj, Vaslui, Galați, FC Argeș, FC Brașov, Farul Constanța, UTA Arad, se înscriu în seria apelului la conformitate survenit după comentariile efectuate, minimalizând pretențiile edificatoare vis-a-vis de anumite aspecte ale „mesagisticii” acestora. Cauzele sunt aceleași ca și în cazul rezervelor exprimate anterior în legătură cu alte materiale. Subiectivismul și imposibilitatea raportării la viziunea critică asupra materialului a altor exponenți ai peluzei, o virtuală viziune poliedrică apropiindu-ne substanțial de realitate, precum și lipsa articolelor de profil dedicate unor importante galerii ale țării, trasează limitele materialelor, ale expunerilor. Impresia artistică este influențată de talentul exprimării scriptice, astfel că impactul stilistic influențează conturarea unei viziuni corecte asupra realității din teren. Articolele dedicate peluzelor au un impact prezent mai mic sau mai mare pe scena ultras. O arheologie a trecutului subculturii mioritice este dificilă și din această perspectivă. De aceea, echidistanța și expunerea caracteristicilor din peluză și ale istoriei galeriilor prezentate, fundamentate pe obiectivitate, sunt utopice. În ciuda inconvenientelor expuse, materialele sunt importante pentru conturarea unei imagini de ansamblu, prin deducție și extrapolare se pot descifra aspecte importante ale „poliedrismului” subculturii în România. Practic aceeași menire, de a facilita crearea unui cadru general, o are și publicarea informațiilor referitoare la aspecte din istoria

254

comunistă a suporterilor diferitelor cluburi, evoluție care poate fi, prin transfer inductiv, proiectată ca modalitate de a percepe evoluția fanilor unei echipe anume. În fond paragraful întipărit pe frontispiciul templului din Delphi, respectiv „cunoaște-te pe tine însuși”, este valabil și în cea ce privește nevoia și chiar necesitatea ultrasului de a cunoaște, de a se raporta și de a se identifica cu propria-i istorie. Pe de altă parte ultrasul trebuie să evite capcana istorismului, istorism care înțelege, parafrazându-l pe Tudor Vianu care se referea la cultură, fenomenul ultras sau fenomenele ultra „ca pe niște totalități individuale, ca pe niște cicluri închise și omogene”, în virtutea faptului că generațiile se schimbă radical în funcție de evoluția societății, generația de fani ai anilor ‘80, de pildă, fiind total diferită de generația actuală de ultrasi, deosebită la rândul ei de generația ultras a anilor ‘90. Desigur găsim și asemănări însă diferențele ne conduc înspre concluzia că spiritul ultras românesc „nu înseamnă o entitate invariabilă și constantă” în propria-i istorie, fiind „el însuși implicat într-un proces de evoluție”, care face ca un spirit ultras conservat, ca stare de fapt, practic să nu existe.

Pentru amplificarea nuanțelor și perspectivelor din care se pot compara peluzele, credem că este necesar menționarea numărului de locuitori a orașelor importante pe scena ultras, precum și a orașelor unde subcultura se află în stadiu incipient de dezvoltare sau, efectiv, nu s-a împământănit, aspecte interesante și din punct de vedere sociologic. Astfel, în 2002, Bucureștiul îngloba 1.921.751 locuitori, urmând, în ordinea numărului de locuitori: Iași cu 321.580, Cluj-Napoca - 318.027, Timișoara - 317.651, Constanța - 310.526, Craiova - 302.622, Galați - 298.584, Brașov - 283.901 Ploiești - 232.452, Brăila - 216.929, Oradea - 206.527, Bacău - 175.921, Arad - 172.824, Pitești - 168.756, Sibiu - 155.045, Târgu Mureș - 149.577, Baia Mare - 137.976, Buzău - 133.116, Satu Mare - 115.630, Botoșani - 115.344, Râmnicu Vâlcea - 107.656,

255

Suceava - 106.138, Piatra Neamț - 105.499, Drobeta-Turnu Severin - 104.035, Focșani - 103.219, Târgu Jiu - 96.562, Tulcea - 92.762, Târgoviște - 89.429, Reșița - 83.985, Bistrița - 81.467, Slatina - 79.171, Hunedoara - 71.380, Călărași - 71.046, Vaslui - 70.267, Giurgiu - 69.587, Roman - 69.483, Deva - 69.390, Bârlad - 69.183, Alba Iulia - 66.369, Zalău - 63.305, Sfântu Gheorghe - 61.512, Turda - 55.770, Mediaș - 55.203, Slobozia - 52.677, Onești - 51.681, Alexandria - 50.591, Petroșani - 45.447. Oricum, se observă faptul că numărul de locuitori nu condiționează, într-o relație direct proporțională sau de o altă natură, structura numerică a peluzei. Hunedoara și Vaslui sunt exemple sugestive în acest sens. La antipozi, sunt o serie de orașe mari inexistente pe harta ultras mioritică sau a căror peluze nu se compară cu cele ale corviniștilor și vasluienilor. Circumscriși în acțiuni și inițiative de o serie de factori pe care nu îi vom analiza, fanii dintr-o serie de mari orașe reprezintă, practic, dovada grăitoare a neputinței de a construi ultrasismul în propria lor urbe. Cel puțin deocamdată!

În perioada 2009-2010, sintetizând comentariile ultrasilor de pe forumuri, se consemnează “tacit” existența unui “high-life” la nivelul ultrasismului românesc, care înglobează peluzele echipelor, ordinea fiind aleatorie: Poli Timișoara, Dinamo, Rapid, U Cluj, Petrolul Ploiești, Steaua, UTA, ultimii fiind respectați în virtutea faptului că, fără a provoca scandaluri non-sensuale, au manifestat un spirit războinic apreciat de exponenții fenomenului, indiferent de rivalități.

Ecluziunea în spirit educogen a ultrasismului a prins în urbea de pe Mureș. Din informațiile superficiale obținute, rezultă că arădenii nu au dat înapoi în fața rivalilor, nu au pierdut niciodată un banner ultra (Red Fighters nu a fost un astfel de grup), peluza lor se caracterizează prin stabilitate, disciplină și maturitate, chiar dacă nu impresionează ca număr, iar capturile au fost efectuate în dauna unor peluze importante

(Poli Timișoara, Universitatea Craiova, Universitatea Cluj), respectând normele minimale ale codului ultras în variantă mioritică, recognoscibilitate ce contaminează benefic proiecția peluzei în exterior. Fiind exclusă orice discuție despre un *poleposision*, utiștii se află, totuși, în grupul elitist al ultrasilor autohtoni.

Fundamentul subculturii în Arad își trage seva din fanatismul suporterilor, al cetățenilor. Nu se poate vorbi de o galerie impresionantă la UTA în comunism și perioada anterioară implementării subculturii, ci de un public exotic într-o formă brutală, neorganizată. Este exclusă ipoteza unei evoluții a galeriei din tipologia diacroniei galeriei Rapidului sau a Timișoarei și a Craiovei. Precum excludem din punct de vedere analitic și o continuitate istorică! Energiile fanaticilor nu au fost convergente, astfel încât emulația de factori să genereze o galerie puternică, chiar dacă aceasta a fost un element constant în peisajul tribunelor arădene. Tonul la incidente era dat de suporterii de la tribună, din perspectivă modernă de către cetățeni. La cântece și scandări, în anii de glorie '70 și ulterior, participa tot stadionul. Un public care, păstrând proporțiile, se mula excelent pe tipologia suporterilor englezi. Galeria post-revoluționară a arădenilor, la meciurile importante, se descurca mai bine în deplasare. Statutul de oaspete era tocmai liantul de care arădenii aveau nevoie, reprezentând și substitutul curențelor organizatorice. Răutatea proverbială a utistului a fost construită, ca percepție extrinsecă, de atitudinea suporterilor din exteriorul galeriei. Implementarea ultrasismului în peluza utistă va metamorfoza galeria într-un debușeu al fanatismului, chiar latent în anumite perioade, al arădenilor. Excerptul de mai jos surprinde câteva aspecte ale diacroniei ultrasismului arădean: „*Ca să vorbim despre acest subiect, trebuie să ne întoarcem cu câțiva zeci de ani în trecut, când s-au înregistrat primele incidente între arădeni și timișoreni, pentru că, inevitabil când vorbim despre istoria*

257

noastră, este imposibil să ignorăm această rivalitate. Nu am pretenția că în acele vremuri lumea știa de mișcarea ultras sau hooligans, noțiuni apărute mult mai târziu în fotbalul românesc, însă în mod sigur erau mânați în această luptă numai de pasiune, mândrie și ardoarea sufletească care îi făcea să fie alături de echipă, motiv pentru care derbyurile cu Timișoara au fost întotdeauna speciale. Pentru a înțelege această rivalitate trebuie precizat de la bun început că această dispută nu se poartă numai între UTA și Poli, ci se poate vorbi, la general, de o confruntare directă între cele două orașe nu numai în plan sportiv, ci și în cel administrativ, economic, social, cultural, ș.a.m.d. Începutul acestei confruntări se pierde în negura timpului încă de la startul fotbalului românesc, atunci când atât arădenii, pe de o parte, cât și timișorenii, pe de altă parte, își dispută organizarea primului meci de fotbal din România, argumentul arădenilor fiind faptul că medicul I. Weiner din Arad aduce în țară prima minge de fotbal și publică pentru prima dată regulamentul jocului în anul 1898, iar apoi, la data de 15 august 1899 are loc primul meci cu public jucat după regulament, cu arbitrii, și disputat pe un teren regulamentar, pe durata a două reprize de câte 45 de minute. Mai târziu, prin anii '30, Aradul era reprezentat în prima ligă de către Gloria și AMEFA, iar Timișoara era reprezentată de către Ripensia și Chinezul, echipe care strângeau în jurul lor numeroase pasiuni și creau adevărate regaluri fotbalistice. Totuși, ca să nu ne abatem prea mult de la subiect, trebuie să menționăm poate unul din cele mai antologice meciuri din istoria Arad – Timișoara, meci privit din prisma suporterilor, desfășurat la data de 17 mai 1964, între Știința Timișoara și UTA, încheiat cu rezultatul 3-3. Acest meci este mai special deoarece se pare că atunci a avut loc primul incident major între suporterii arădeni și timișoreni. Date concrete de la ce a pornit nu se știu, însă se pare că tensiunea meciului și faptul că suporterii nu erau delimitați ca

și acum, au făcut să existe incidente între cele două grupuri de suporteri încă din timpul meciului, incidente care s-au transformat mai apoi în lupte de stradă, mașini răsturnate, etc., urmând ca ulterior lupta să devină una împotriva milițienilor, supporterii având astfel pretextul pentru o luptă împotriva regimului totalitar de atunci. Din diverse mărturii ale multor oameni care au fost prezenți la acel meci, se pare că victime au fost de ambele părți, însă, ulterior și milițienii au ieșit destul de șifonați, fiind nevoiți să se baricadeze în zona actualelor vestiare ale stadionului “Dan Păltinișanu”. Efectele aceluia meci au avut o gravitate covârșitoare asupra multor studenți arădeni din complexul studentesc, dar și asupra timișorenilor, pentru că, se pare că după acel meci au avut loc o mulțime de exmatriculări în rândul studenților, interogatorii, percheziții, oameni arestați, duși la secție și bătuți fără niciun motiv, și multe astfel de abuzuri și atrocități ale organelor de miliție din acea vreme. Bineînțeles că toate partidele disputate între aceste două echipe au fost speciale și merită amintite, însă, pe lângă meciul din '64, a mai fost demn de semnalat și cel din '89, când UTA este învinsă la Arad și Poli promovează în prima ligă, în fața a 18.000 de spectatori (mult peste capacitatea stadionului) în urma intervenției prim-secretarului județean PCR, Elena Pugna, care a dat ordin să câștige Poli deoarece soțul ei era prim-secretar județean al PCR în județul Timiș și profesor universitar la Politehnica din Timișoara. Blatul a fost confirmat ulterior și de către vice-președintele de atunci al UTA-ei, Gheorghe Vaczi II, dar și de alți oameni de fotbal ai vremii, care au spus că au fost amenințați cu represalii ulterioare dacă Poli nu câștigă. Ca un fapt demn de menționat este că, în 22 decembrie 1989, în timpul Revoluției, supporterii UTA-ei încercă să o găsească pe prim-secretar ca să-i ceară socoteală, nu pentru faptele comise în slujba comunismului, ci pentru înfrângerea UTA-ei cu jumătate de an înainte, meci rămas încă foarte viu în mintea lor, însă, din

fericire pentru ea, nu este găsită în sediul Palatului Administrativ și scapă, astfel, de linșajul suporterilor care vroiau să își facă singuri dreptate.(...) Istoria confruntărilor recente a continuat, poate mai furibund ca niciodată, făcând două victime: bannerul Red Fighters, capturat în 2006 de către Masseria la Sânicolaul Mare și bannerul celor de la Ultrativ, gupare aflată la șefia peluzei timișorene în acel moment, capturat în 2007 de către SUR, chiar în Timișoara, într-o zonă aflată în vecinătatea stadionului Dan Păltinișanu. În anul 1999, UTA termina campionatul diviziei B, seria a II-a pe locul doi, fapt ce îi permite disputarea unui meci de baraj în compania celor de la Rocar București, meci disputat pentru promovarea în prima divizie. Acest meci are o însemnătate deosebită pentru istoria suporterilor arădeni, deoarece pentru acel meci s-au deplasat la Alba-Iulia un număr de aproximativ 12.000 de suporteri arădeni pentru a încuraja UTA în tentativele ei de a reveni în prima divizie, fapt ce reprezintă cea mai numeroasă deplasare din istorie a suporterilor arădeni. De cealaltă parte, Rocarul este încurajată de către un grup de aproximativ 150 de suporteri dinamoviști, plătiți pentru a susține Rocarul la acest meci de către Gigi Nețoiu, conducătorul clubului bucureștean. Meciul se încheie cu victoria Rocarului, care învinge UTA cu 2-0, meci care provoacă o mare dezamăgire arădenilor, urmând ca, după meci, să existe unele răfuieli cu jandarmii și cu cei din Alba Iulia care au susținut Rocarul la acest meci. Tot la acest meci a dispărut de pe gard banerul tricolor "Liga suporterilor din Banat și Transilvania", care reprezenta un grup de suporteri din regiunile menționate constituit pentru încurajarea echipei naționale; ulterior se pare că această captură a fost revendicată în condiții neclare de către dinamoviști. În sfârșit, rămânem oricum cu organizarea unei deplasări de excepție pentru acele vremuri dar și cu satisfacția de a fi alături de echipă într-un număr foarte mare.

„Red Fighters” este primul grup organizat de suporterii ai UTA-ei. Gruparea ia ființă în anul 1996 la inițiativa mai multor suporterii tineri și inimoși care, inspirați după modelul galeriilor din Italia, se hotărâsc să se constituie într-un grup mult mai organizat decât ce era până în prezent la Arad și încep prin confecționarea a două banere de gard: SUPORTER CLUB UTA RED FIGHTERS, respectiv COMMANDO UTA. Pe lângă cele două bannere de gard se confecționează câteva steaguri de fluturat de dimensiuni mari, 4×4m, cât și două tobe. Numărul membrilor începe să crească, urmând ca în perioada de apogeu să ajungă la un număr de aproximativ 300-400 de oameni constanți, un număr destul de bun pentru nivelul diviziei B și lipsa de rezultate a UTA-ei din acea perioadă. În perioada imediat următoare, în 1997, se leagă o strânsă prietenie între Red Fighters și Guardia Rosso-Nera de la CSM Reșița, prietenie ce a dăinuit mulți ani până când fotbalul reșițean s-a stins odată cu suporterii locali. Din toată existența lor, se pot concluziona atât aspectele pozitive, cum ar fi: primul grup arădean organizat, într-o perioadă de pionierat, la nivel de suporterii, susținerea echipei în mod organizat, cu toate că UTA trecea printr-o lipsă acută de rezultate bune, barajul de promovare din 1999 (dar despre asta voi detalia puțin mai mult în rândurile de mai jos), prezența la Budapesta pentru încurajarea naționalei la meciurile cu Ungaria, la ambele meciuri; dar trebuie să contabilizăm și aspectele negative: decăderea de după anul 2000 prin retragerea a tot mai multor membri semnificativi, faptul că și-au pierdut bannerul prima dată în 2006 și refuză să se desființeze cum era normal și firească, iar apoi tot în toamna aceluși an își mai pierd o dată bannerul la Constanța, fapt ce duce la tot mai multe presiuni asupra lor din partea SUR și, în final, la desființarea lor firească.

SUR: Motto: “Semper fidelis” - Grupul a luat ființă în august 2003, inițial ca alternativă la vechiul grup Red Fighters

al cărui declin, dar și mentalitatea precară din ultima vreme, reușea să nemulțumească tot mai multă lume. Inițial, un grup s-a desprins din vechea galerie în 2002 și a stat separat, undeva la tribuna a doua pentru ca, odată cu începerea noului sezon, să se constituie un grup nou, care să se distingă de vechiul grup atât prin mentalitate, comportament, susținere a echipei, cât și prin amplasamentul diferit din stadion, deoarece SUR stătea inițial la peluza a doua, iar Red Fighters la peluza întâi. În primii trei ani nu sunt evenimente notabile, deoarece UTA traversează o perioadă neagră din istoria ei, exceptând aniversarea a șase decenii de existență a clubului în 2005, eveniment celebrat cu o coregrafie din partea SUR, în rest, grupul se limitează la susținerea fidelă a echipei pe toate coclaurile diviziei B, însă, din păcate, totul culminează cu sfârșitul sezonului 2005-2006 când, în urma unor jocuri de culise, spunem noi, UTA retrogradează, deși dispunea de un lot bunicel de jucători, totul pentru a se pune la cale „ingineria” prin care UTA, deși retrogradată în liga a treia, cumpără locul nou-promovatei în liga întâi, Liberty Salonta. În acel moment doar SUR, împreună cu un număr redus de susținători fideli, se opune acestei promovări rușinoase, deoarece majoritatea suporterilor, în foamea de a vedea fotbal de primă ligă la Arad, acceptă această „promovare”, făcând ca noi, și restul celorlalți opozanți, să părem niște rebeli dizidenți care, chipurile, nu am vrea binele clubului. Neavând ce face și, puși în fața faptului împlinit, ne-am văzut nevoiți să alegem între a ne abandona echipa iubită și a accepta acest rău gata făcut, fapt ce a dus, în final, la acceptarea acestui compromis, destul de major, și care a zdruncinat din temelii existența noastră ca grup, deoarece, la un moment dat, eram foarte hotărâți să îi punem capăt și să ne încheiem activitatea. În sfârșit, odată promovați în liga întâi, ne reluăm activitatea odată cu noul sezon, grupul este tot mai bine organizat și atrage noi membri urmând ca, încet dar sigur, să preluăm frâiele galeriei în dauna celor de la Red Fighters,

deoarece a trebuit să ne alăturăm lor în peluza întâi, asta pentru că nu am mai fost lăsați să ne continuăm activitatea în peluza a doua. Ulterior, Red Fighters se desființează, dar asta nu a fost un impediment pentru creșterea peluzei, deoarece tot mai mulți băieți se alătură galeriei în jurul nostru, iar asta a dus și la apariția a noi grupuri. Tot în acești doi ani de ligă întâi se pune baza prieteniei actuale între grupul nostru și gruparea ERA din Peluza Sud Steaua. Ca și realizări ale grupului, aș menționa reorganizarea peluzei și creșterea numerică și calitativă a acesteia, crearea celor mai importante coregrafii, la început singuri iar odată cu apariția noilor grupuri, ajutați și de către acestea, captura Ultrativului, capturarea steagurilor craiovene în Timișoara, faptul că am făcut din Arad un punct important și respectat pe harta ultra a țării, schimbând total percepția despre suporterii arădeni, sprijinul acordat celorlalte grupuri și bunele relații cu acestea, incidentele de la Debrecen unde, spunem noi, ne-am descurcat bine, prietenia cu ERA, faptul că suntem uniți și putem sta în fața oricui. Nu în ultimul rând, pentru că vorbim despre istoria grupului, mă simt obligat și dator să aduc aminte și de cel care a fost Claudiu Marius Pinte, un membru de bază al grupului și un prieten devotat al tuturor, a cărui dispariție prematură a lăsat o rană adâncă în sufletul nostru. Îl vom purta mereu în gândul nostru așa cum a fost el tot timpul vesel, optimist și jovial.

RASA Motto: Via Ultras Vita: Grupul RASA apare la începutul sezonului competițional 2007-2008, asta după ce un grup de prieteni, care veneau deja de ceva vreme în peluză, se hotărăsc că este momentul să pună bazele unui grup, deoarece consideră că au acumulat deja destulă experiență. Grupul promite, încă de la început, și chiar depășește așteptările, băieții crescând numeric și începând să se implice activ în bunul mers al peluzei, dovadă fiind contribuția la numeroase cântece, printre care cel mai important, „Echipa mea” care este creația lor, confecționarea propriilor materiale de grup,

dar și prin confecționarea, foarte reușită, a câtorva steaguri pe două bețe și a coregrafiei aniversare de un an. Deocamdată, grupul nu are decât un an de existență și nu vă pot spune prea multe despre istoricul lor, însă ceea ce i-a scos destul de mult în evidență, în cadrul peluzei, este faptul că relațiile dintre ei sunt foarte strânse și în afara zilelor de meci, aceasta fiind lucrul major care ne-a făcut și pe noi, SUR, să putem ridica capul, băieții fiind foarte uniți în tot ceea ce fac. Băieții sunt foarte hotărâți să facă treabă și să nu renunțe la drumul pe care l-au început.

Commando Hooligans: Motto: „It's time to fight”.
Coomando Hooligans (sau CH) apar, la fel ca și RASA, în sezonul 2007-2008 și reprezintă un grup de suporteri care vin cu precădere din cartierul arădean Micălaca, dar asta nu mai este o regulă, pentru că băieții au acum membri și din alte cartiere arădene. Băieții spun despre ei că sunt niște suporteri simpli, pentru care doar UTA contează, nefiind interesați de alte aspecte sau alte „suferințe”, că adoptă un stil oarecum hibrid, care are atât caracteristici hools, dar păstrează și o tentă de ultras. Din punctul meu de vedere, au o bună disciplină de grup, sunt foarte devotați și consider că vor evolua mult mai mult pe viitor.

Directivo Ultra: Acest grup apare în anul 2006, cu puțin timp înainte de dispariția Red Fighters, deoarece sunt o aripă mai tânără de suporteri, desprinsă din vechiul Red Fighters care, sesizând direcția spre care se îndreaptă vechea grupare, se hotărăsc că e timpul să formeze un nou grup, cu o altă mentalitate, deoarece nu se mai regăseau în vechiul grup. Își confecționează singuri materialele de grup, nefiind ajutați de către nimeni, în ciuda faptului că sunt niște suporteri mai tineri, a căror situație financiară nu este una atât de stabilă, iar din clipa înființării sunt alături de echipă, în peluză. Băieții s-au remarcat mai ales în ultimul an, când au avut și ei membrii prezenți la captura făcută de către arădeni în dauna oltenilor;...

ulterior, respectiv în anul 2009, în peluza arădeană apărând și grupul ultras Red Skorpions.

Datorită rivalității, fanii UTA tratează cu aversiune și ironie sintagma de „derby ale Banatului” ca definiție comprimată a meciurilor cu Poli. Se cuvine precizarea că Mureșul reprezintă granița nordică a regiunii, iar orașul este situat pe ambele maluri ale râului, sudul urbei și al județului aparținând geografico-culturalo-lingvistic, regiunii amintite. Datorită poziționării la granița dintre regiuni geografice distincte, arădenii sunt oarecum marcați de incertitudini la nivel de autoidentificare și de heteroidentificare regională. Practic, pentru locuitorii urbei de pe Mureș, mândria identitară este canalizată înspre propriul oraș, nefiind tentați de un apologetism regional, precum timișorenii, apologeți ai Banatului, sau orădenii, apologeți ai Ardealului, eventual ai Crișanei. Arădeanul este mândru că este arădean, eventual român, apartenența la provincie nefiind un subiect care să-l incite, ci eventual unul care să-i ridice eterne semne de întrebare. Pe de altă parte, în comunism și chiar ulterior, în perioada în care efectua stagiul militar obligatoriu, arădenii și timișorenii constituiau în armată un grup compact, în condițiile în care camaraderia dintre soldați se fundamenta și pe afinități regionale, un răspuns inconștient dat de arădeni întrebărilor legate de opțiunile înspre o cultură și mentalitate regională sau alta, respectiv de care regiune simt că sunt definiți din perspectivele evocate. De asemenea, cartierele arădene populate cu sârbi (Piața sârbească, Gai, Sânicolaul Mic etc.) au reprezentat liantul necesar între arădeni și timișoreni, în condițiile în care într-un Banat, oarecum marcat de cultura sârbească, sârbii se bucură de un capital consistent de simpatie printre românii bănățeni. Negarea sintagmei de *derby al Banatului* se înscrie în sfera dorinței de scurt-circuitare a oricăror puncte de legătură cu Timișoara și nicidecum a unei analize ontologice.

Universitatea Craiova, la rândul ei o peluză importantă, dar instabilă, cel puțin în perioada ultrasismului, se află, în ultimii ani, datorită frământărilor interne, schimbului de generații și conflictului cu conducerea clubului, sub semnul instabilității. Fanatismul oltenilor, experimentat, probat și etalat de nenumărate ori, obligă însă ultrasii români să-i trateze ca atare, în ciuda înțepăturilor sau a ironiilor - un semn că renașterea peluzei craiovene este percepută ca un fapt normal, nepunându-se problema dintr-o altă perspectivă. Voluptatea firescului exclude atrofierea galeriei Universității și acordă craiovenilor credit în a renaște din propria cenușă, revirimentul fiind doar o problemă de timp. În grafia noastră, ultrasismul oltenesc este impregnat cu calofilie, una însă care evită capcana utopiei. Spre deosebire de celelalte cluburi studentești, Universitatea nu reprezintă un simbol al orașului, un club susținut de studenții din Bănie, ci și o emblemă a provinciei pe care o reprezintă. Marcă înregistrată a Olteniei, Știința și-a alimentat galeria și peluza cu fani din toată regiunea. Percepția de bun al oltenilor a fost un atu etern pentru echipă, reversul constituindu-l identificarea oltenilor pe anumite tronsoane temporale cu simbolurile alb-albastre. Un excerpt de pe internet se axează pe evoluția brigăzilor ultras de pe Ion Oblemenco: *Deși este o insulă de latinătate în estul Europei, datorită restricțiilor dictaturii comuniste a lui Ceaușescu, publicul românesc era puțin familiarizat cu modelul "ultras" ca formă de susținere a echipei favorite. În ediția 1990-1991, Universitatea câștigă eventul, dar Craiova încetase să mai fie magica echipă care cucerea Europa. Întotdeauna însă, deasupra stadionului "Central", aerul are parcă o altă densitate, pare umplut cu ecoul fiestelor din vremea Craiovei Maxima... După căderea regimului comunist de la București (1989), Ultras Craiova este unul din primele grupuri ultra care apar în România. El reprezenta, de fapt, întreaga galerie a Universității. Era o galerie eterogenă, care îi cuprindea pe toți*

cei care erau dispuși la orice fel de sacrificii pentru a fi alături de Știința, indiferent dacă juca acasă sau în deplasare. Grupul nu era însă foarte compact, astfel că, în jurul nucleului care conducea, mai existau câteva mici grupuri-satelit, formate din băieți mai tineri, care însă încurajau echipa în spatele aceluiasi banner. Diferențele de mentalitate dintre membrii Ultras Craiova s-au accentuat însă în timp, lucru care a dus la desprinderea de grup a două facțiuni: Brigada "U", și Commando, care mai târziu aveau să se unească într-una singură, dând naștere C.U.C.S. Separarea celor două grupări, nu întâmplător formate din cei mai tineri și cei mai fanatici băieți din galeria alb-albastră, a adus după sine și agonia primului nume pe care l-au avut fanii Craiovei. În 1996, la meciul Craiova – Rapid, 3-1, a fost ultima apariție a bannerului cu Ultras Craiova. Suporterii Craiovei care proveneau din Caracal, și a căror importanță în interiorul galeriei oltene era incontestabilă, și-au făcut și propriul banner: "Atomic Lions". Era primul grup ultra organizat, al unei echipe din România, care era din alt oraș decât aceasta. După câțiva ani, ei se vor alătura celor din F.D.L. București, formând împreună Blue Lions (actualul lor nume este B.L. - Gruppo Caracal). În 1995, Brigada "U" este prima grupare care se separă de Ultras Craiova. La început avea puțini membri, dar mentalitatea lor era cu totul diferită. Din 1998, își schimbă numele în Craiova Ultra Group, numărul lor crescând semnificativ. Bannerul cu C.U.G. a apărut la meciul Craiova – Național, 5-1, ei alegând să stea la acel meci în Peluza Nord (lucru pe care, doi ani mai târziu, îl va face și Sezione Ultra, dar din cu totul alte motive). Tot în '95-'96 apare și Fossa Dei Leoni, numele sub care se grupează ultrasii Științei din București, ai căror prezență la toate meciurile Craiovei îi face să meargă în fiecare săptămână în deplasare. În toamna anului 1996, la câteva săptămâni după moartea tânărului Craiovei, Ion Oblemenco, o a doua facțiune se desprinde de Ultras

Craiova: Commando. La început reprezentând o brigadă foarte redusă numeric, această titulatură va deveni în 2000 numele întregii peluze. În campionatul '96-'97, ultrasii trec printr-o perioadă de tranziție. Aceștia intenționează să își schimbe locul de la tribuna a doua, oscilând între cele două peluze. Paradoxal, violentele incidente de la meciul cu Sportul din primăvara lui '97 și etapele de suspendare a propriului teren, au ajutat fanii să se hotărască asupra sectorului pe care îl vor ocupa de acum înainte: peluza sud. Astfel, după epuizarea etapelor de suspendare, meciul cu care Craiova a revenit în vulcanul de pe "Ion Oblemenco" a fost tocmai derby-ul cu Steaua, din etapa a 30-a. Craiova a câștigat cu 3-2, dar pentru ultrasii alb-albaștri a fost un meci istoric: peluza sud a adoptat pentru totdeauna cea mai frumoasă galerie a țării. La acel meci fanii au fost încadrați de impresionante dispozitive ale forțelor de ordine, mascate, atât în interiorul, cât și în afara stadionului. În anul 1999, Fossa Dei Leoni, alături de Atomic Lions, dau naștere unei noi grupări, Blue Lions (București). Băieții din Caracal vor purta numele de B.L. - Gruppo Caracal. Numărul mare de suporteri pe care Universitatea îi are în București, i-a făcut pe cei mai fanatici dintre aceștia să aibă aspirații din ce în ce mai îndrăznețe. Astfel, Blue Lions este primul și singurul grup care are personalitate juridică (probabil din țară), devenind Fan-Club Blue Lions. Grupulețe ca White-Blue Boys (1996), T.N.T. Lions (1996), Fighters (1997), South Force, Sud Kaos sau Fronte Ribelle au rezistat foarte puțin, sfârșind prin a se integra în Commando Ultra Curva Sud sau Blue Lions. Anul 2000 a fost un an de căutări, în care majoritatea tinerilor deveniseră membri ai C.U.C.S. și se aflau în profundă contradicție cu Craiova Ultra Group, care era acum compus din doar câțiva foști lideri ai vechiului Ultras Craiova. Aceștia, nemaifăcând parte din nici un grup, aderaseră între timp la C.U.G. Ultrașii adevărați (C.U.C.S.) și-au radicalizat discursul, nemaifiind

dispuși să ducă în spate o întreagă peluză, dar să fie dirijați de alții... C.U.C.S. devenise, astfel, grupul în care se reuniseră toți cei care doreau schimbarea. Ruptura trebuia să se producă și, în septembrie 2000, apare Freak Boys, iar în decembrie 2000, Sezione Ultra, brigăzile în mâna cărora, din ianuarie 2001, rămâne întreaga responsabilitate și conducere a peluzei. Din acel moment, imaginea Peluzei Sud s-a schimbat mult... Au urmat apariția altor grupări, care există și în prezent: Teste Matte, Girls și South Maniaks (prima fiind foarte importantă pentru Peluza Sud), proteste, coregrafii, mesaje, incidente și multe alte lucruri care merită amintite în istoria Peluzei Sud... iar în completare la articolul expurgat, un pasaj dintr-un material dedicat galeriei Universității Craiova, este binevenit ca supliment informațional: aNaRcHy Craiova este o organizație formată spontan, în seara zilei de 15 martie 1997. Ea reprezenta, în fapt, falanga de vest a galeriei echipei de fotbal Universitatea Craiova, White&Blue Lions. aNaRcHy este răspunzătoare pentru luptele de stradă duse cu poliția și cu trupele de scutieri din zona statuii lui Ion Oblemenco până în dreptul Liceului "Frații Buzesti", la baricada formată în seara respectivă. Această organizație revedincă aceste incidente, dar nu aprobă distrugerile făcute de indivizi care nu au nimic în comun cu lupta pentru libertate dusă de aNaRcHy. Deoarece la data respectivă s-au făcut mai multe afirmații în mass-media, aNaRcHy a încercat să clarifice situația: În urma meciului de fotbal Universitatea Craiova - Sportul Studentesc, 1-2, indivizi iresponsabili au aruncat cu tot felul de obiecte pe terenul de joc. Aceștia au fost persoane izolate, în cele mai multe cazuri aflate în stare de ebrietate. Apoi, un grup masiv de suporteri s-a strâns în spatele stadionului la ieșirea oficialilor. S-a interpretat greșit că suporterii doreau să linșeze arbitrii sau echipa oaspete. Fals! Acei oameni au vrut să-și manifeste sprijinul față de echipa proprie, care trecea printr-o situație foarte grea la acea oră. Atunci, așa cum îi cunoaștem,

trupele de jandarmi au încercat să împrăstie lumea cu un exagerat exces de zel, în bine-cunoscutul lor mod de a proceda, primitiv și animalic. Faptul că mulți suporteri au fost loviți sau bătuti cu bestialitate, a fost picătura care a umplut paharul, iar reacția galeriei craiovene a sosit prompt. Toți cei care au aruncat cu pietre în polițiști au fost provocați să se apere de caii, câinii, bastoanele și pumnii celor care i-au agresat, în speță trupele de scutieri și cadrele MI prezente în zonă. aNaRcHy a considerat că această luptă care s-a iscat a fost un gest normal de legitimă apărare. Nu a sprijinit, însă, și nu a fost de acord cu distrugerile care au avut la bază furia populară generată de barbaria poliției din orașul Craiova. Mai menționăm că luptele de stradă au încetat la ora 19:30 din cauza înserării și din cauză că membrii galeriei s-au plictisit să-i mai umilească pe jandarmi. Nu au fost grenade lacrimogene, nu au fost tunuri de apă, așa cum s-a spus în presa vremii. Modul de a gândi și felul în care poliția a procedat în acea seară demonstrează faptul că simplii spectatori ai unui meci de fotbal au fost incitați de cadrele MI în scopul realizării unei aplicații cu militarii în termen, aflați în subordinea acestora. După aceste evenimente, galeria Universității Craiova s-a scindat în două grupuri distincte. aNaRcHy reprezenta acel grup care avea ca scop protestul neconținut, în cadrul oricărui meci de fotbal în care participă o formație din Municipiul Craiova, la adresa FRF, care demonstrase de atâtea ori că este interesată și implicată în ștergerea orașului Craiova de pe harta fotbalului românesc. Al doilea motiv a fost încercarea de a construi o galerie alcătuită din oameni civilizați, de preferință studenți, prin eliminarea țiganilor, a indivizilor certați cu legea și a unor persoane cu incapacități intelectuale care puseseră sechestru pe White&Blue Lions. Această falangă era alcătuită, în principal, din rockeri, oameni dispuși să protesteze și să lupte pentru cauza lor, precum și din indivizi mai radicali dintre suporterii

craioveni. Odată cu trecerea timpului, și cu intrarea în amorțeală a fenomenului rock, aNaRcHy, deși avusese la un moment dat 5.000 de suflete, s-a tot micșorat, iar cei care au rămas fideli ideilor de onoare și demnitate chiar și în sport au fost integrați în Sezione Ultra.

Analizând recent peluza craioveană, se observă mutații serioase la nivel de brigăzi. Diversitate care nu a priit galeriei, culpabilitatea degringoladei fiind transferată, nu atât antagonismelor dintre grupuri ultras, ci îndeosebi conducerii și, eventual, liderilor aserviți fie acesteia, fie propriilor interese. Promiscuitatea acestora, ce a permis și facilitat permeabilizarea peluzei cu non-valori și cu hedonism rudimentar, de factură popularo-balcanică, nu permite decantarea aluviunilor. Oricum, și în perioadele de decădere, la meciurile importante orgoliile sunt depășite, ultrașii olteni regăsindu-se și reinventându-se. Iată o prezentare a galeriei oltene în returul sezonului 2008-2009: *Oltenii au avut un retur alternant pe teren, dar în peluze și tribune suporterii și-au făcut datoria. Atât la cele două peluze, cât și la Tribuna a doua, ei și-au demonstrat atașamentul și iubirea față de echipă, de multe ori nivelul prestației lor fiind superior celui al jucătorilor din teren. Cu toate acestea, finalul campionatului a adus două dezamăgiri, pe de o parte ratarea calificării în UEFA League în urma înfrângerii pe teren propriu în față vasluienilor, care a fost urmată de incidente între ultrașii olteni și jandarmi, și, pe de altă parte, pierderea în Giulești a steagului "Blue Lions", care a condus la dispariția acestei brigăzi. Cea mai bună evoluție a oltenilor a fost cea din meciul din Bănie cu Dinamo, atunci când, în peluze și tribune, culoarea, fumul, sunetul și imaginea au pus amprenta spectacolului ultras. A fost o refulare a spiritului ultras oltean, care a vrut să demonstreze că încă trăiește și mai poate face spectacol. În Peluza Sud, Ultras și-a sărbătorit cinci ani printr-o coregrafie pe pânză cu logo-ul MGM, și sus scria 2004-2009 cu litere romane încadrând*

cuvântul Sud, mesajul afișat pe gard fiind “Ultras, cinci ani în prima linie”. Nici Peluza Nord nu s-a lăsat mai prejos, și Sezione au afișat și ei o coregrafie pe pânză, desenând un ultras care își face tatuaj cu stema lui U Craiova. Mesajul era “Vremuri grele, timpuri întunecate/ Doar o certitudine/ Cu Știința până la moarte”. De asemenea, la Tribuna a doua, Gemini au afișat și ei o coregrafie pe pânză albastră și cu sigla clubului pe ea. Tot la Tribuna a doua s-a afișat, în repriza a doua, o pânză mare cu un steag alb-albastru pe ea. Coregrafiile afișate de olteni au fost garnisite la greu cu torțe și fumigene, fapt care a condus și la amânarea începerii meciului. A fost o frenezie de lumini și fum care i-a încântat pe spectatori și telespectatori. Un alt frumos spectacol de culoare și lumină a fost și la meciul din ultima etapă cu Vaslui. De-a lungul returului, oltenii au afișat mai multe coregrafii și/sau mesaje și au dat la majoritatea meciurilor torțe, fumigene și stroboscoape. Pe de altă parte, unii dintre suporterii olteni au fost dezamăgiți pentru că unii din colegii lor au ales să se împace cu patronul echipei, Mititelu, trecând cu ușurință peste tot ce le-a făcut acesta și comportarea acestuia față de suporterii. Brigăzile craiovene active sunt: în sud, Ultras, Praetoria, South Guard, Fronte Ribelle, în nord, Ultrașii Liberi și Sezione, la tribună: Legiunea Gemina și, sporadic, Brigada 26 și Blue Angels. La meciurile din Bănie, media peluzei sud a fost de 1.500-2.000, iar cea a peluzei nord de 3-400, iar în deplasare au fost în medie 150-200 din sud și 100-150 din Nord.

Calitățile și defectele suporterilor autohtoni se deduc foarte simplu și cu efect prin extrapolare, utilizând prototipuri, arhetipuri și chiar stereotipii, în condițiile în care ne raportăm la istoria fanilor lui Poli Timișoara. Club studentesc, într-un oraș reprezentativ pentru regiunea aceasta, acesta s-a bucurat de suportul constant al suporterilor. Combinația paradoxală de fair-play și exploziile de violență inspirate din tipologia

galeriilor iugoslave, ulterior sârbești, relaționarea ultrașicetățeni, superioară realităților autohtone, simbioza dintre mioritic și occident, au conferit unicitate fanilor timișoreni.

Subcultura ultras a prins rădăcini insurmontabile în orașul de pe Bega, însă este și a fost marcată de o discontinuitate mai bătătoare la ochi, mai deranjantă parcă în raport cu celelalte peluze importante ale țării. Cauza o reprezintă decalajul dintre produsul maximal și cel minimal al activității galeriei, oscilația între atitudine feerică, chiar paroxistică, a potenței etosului și apatia percepută cel puțin extrinsec. Cochetarea și experimentarea anabiozei de către peluza timișoreană, perioadele de apatie ale fanilor, sunt crize existențiale care, ciudat, de cele mai multe ori sunt independente de rezultatele echipei. Demonstrațiile de forță probate, admirate de microbiștii români, au avut rolul de a determina o relevare a decadentei. Anacronia evidențiază plafonarea în contextul timișean evocat. Totuși, în cazul bănățenilor, inconstanța nu este izvorâtă dintr-un temperament vulcanic și capricios, similar cu cel al oltenilor, de exemplu. Pur și simplu, uneori peluza bănățeană emană impresia dorinței unui *relache*, un *time-out* revendicat de o peluză care și-au făcut datoria și are nevoie de timp pentru a-și reîncărca bateriile. O impresie desigur falsă, variile motive ce stau în spatele sincopelor din peluză fiind mult mai profunde. Din această analiză nu trebuie exclus faptul că, cel puțin după anul 2000, în momente critice, peluza bănățeană încorporează un număr satisfăcător de ultrași, raportând-o chiar la peluze importante ale țării. Pe lângă acel *relache* evocat, schimbul de generații sau conflicte interne, discontinuitatea la nivel de peluză, mai poate fi explicată fie de ambițiile *crescendo* ale bănățenilor, o caracteristică a zonei care determină intensificarea pretențiilor avute vizavi de echipă, indiferent de rezultatele obținute, neacceptându-se plafonarea sau superficialitatea, fie prin percepția fanilor

asupra unui virtual drept de proprietate, inalienabil, asupra clubului.

Timișorenii, prin atitudinea lor, lasă impresia că tratează Politehnica ca pe un bun colectiv, al tuturor locuitorilor urbei. Pentru că Poli este mai mult a Timișoarei, decât a Banatului, în condițiile în care CSM Reșița era o echipă iubită în județul Caraș Severin, iar la nord UTA a făcut istorie în fotbalul românesc, având în anii '70 suporteri în toată țara. Într-un Banat marcat de duelurile Poli-UTA în special, dar și Poli-CSM Reșița, clubul în cauză a devenit simbolul Timișoarei. Ca atare, când fanii consideră că echipa nu le mai aparține sau că spiritul galeriei nu este definit de conducători, sancționează clubul, coagulându-se doar atunci când mândria Timișoarei o cere, respectiv la derby-uri sau la meciuri internaționale. Desigur, răspunsul îl pot da doar ultrasii timișoreni. Culpabilitatea evidențierii oricărei disfuncționalități a peluzei le aparține, datorită ridicării ștachetei. De aceea, ieșirile în decor sunt sancționate. Pe de altă parte, peluza polistă are momente când domină peisajul ultras românesc. Crizele peluzei nu sunt definitorii pentru etosul galeriei, ci dimpotrivă. Acestea au fost subliniate, pur și simplu, pentru că reprezintă paradoxul timișorean, parte a farmecului suporterilor poliști. Trecutul tumultos al galeriei și orgoliul bănățenilor va menține timișorenii și pe viitor în grupul select al peluzelor mioritice. Survolarea istoriei galeriei, coordonați de un fan polist, este cel puțin o experiență interesantă: *„Probabil că oricine merge la un meci oficial pe stadionul Dan Păltinișanu din Timișoara este magnetizat de atmosfera emanată din tribune. Mii de oameni cântă, majoritatea dintre ei au fulare alb-violete la gât, toți fredonează hitul tifoseriei: „În toată lumea, și-n toată țara/ Nu e niciunde ca la Timișoara!”*. Întrebările vin de la sine: *Este oare acest fenomen unul întâmplător? De unde vine acest fluviu de dragoste? De unde acest aer de rafinament ce amintește de stadioanele britanice, dar și atmosfera ce uneori*

egaleză pasiunile de pe arenele ca pentru gladiatori din Serie A sau tribunele abrupte ca la coride din Primera Division? Fenomenul galeriei alb-violete, Commando Viola Ultra Curva Sud (CVUCS) nu este nicidecum unul nou, iar analizarea lui înseamnă o incursiune ce ține de istoria fotbalului contemporan din România și atinge chiar domeniul sociologic. Anul de înființare al galeriei Politehnicii Timișoara este 1972. Chiar dacă spre sfârșitul anilor 1950 Știința, așa cum se numea echipa Timișoarei pe atunci, a cucerit Cupa României și se afla în prim-planul Diviziei A, nu se poate vorbi despre o galerie alb-violetă autentică în acea perioadă. De-abia la începutul anilor 1970 s-a creat un nucleu adevărat al fanilor echipei studentești din orașul de pe Bega. Era un câmp propice pentru crearea unei galerii. Politehnica retrogradase din elită în 1966, iar fiecare an însemna un nou chin pentru susținători. În 1969, concitadina CFR luase fața alb-violetilor, promovând în Divizia A. Începutul deceniului opt era însă aparte. Timișoara a devenit un centru universitar de forță, adunând în acea perioadă peste 13.000 de studenți. De asemenea, populația orașului a crescut semnificativ în urma apariției a noi întreprinderi. În acest context, autoritățile orașului au început să se implice tot mai mult în tentativa de repromovare a Politehnicii. Ideea formării unei galerii compacte, bine organizate, a apărut în vara lui 1972, la inițiativa lui Petru Morun, vicepreședintele secției de sport a Centrului Universitar. Acesta a contactat un grup de studenți apropiat de Poli, care era condus de Eugen Seracin și conținea alți suflători care învățau la diferite facultăți ale Politehnicii. Totul a fost realizat sub oblăduirea Asociației Studenților. Toate cheltuielile galeriei, inclusiv cele din deplasări, erau achitate de asociația mai sus amintită. De această favoare se bucurau numai studenții, cei cu cotizații plătite la zi (mai mult simbolice) și legitimații, pentru a putea fi totul ținut sub control. Fondurile alocate de asociație erau consistente, astfel

că în ediția 1972/1973 au început deplasările organizate. De fiecare dată, grupul era substanțial. La disputa din Divizia B de la Cugir au venit peste 400 de tifoși de pe malul Begăi, dar, în general, cel puțin 100 de timișoreni vizionau echipa în partidele externe. Disciplina era totală, oricine consuma alcool fiind imediat exclus din grup. Se organizau în mod regulat ședințe în vechiul sediu al Facultății de Electrotehnică, în sala EA1. Prezența era obligatorie. Pentru prima dată au apărut șepcile, fanoanele, fularele și drapelele în culorile alb-violet. Ele erau răspândite aproape gratuit, fiind primite de la întreprinderi precum “1 Iunie” sau fabrica de pălării. Primul mare meci, „decisivul”, cu FC Bihor, după ce Politehnica a dominat campionatul, a fost cel din etapa a 27-a, duminică, 3 iunie 1973. Poli, sub conducerea tehnicienilor Ion V. Ionescu și Nicolae Godeanu, a făcut pasul decisiv către prima ligă, trecând cu 1:0 de orădeni – principalii contracandidați la promovare. Atmosfera a fost una memorabilă. Presa vremii estimase asistența la aproximativ 50.000 de privitori. Informații mai noi, primite de la persoana care s-a ocupat de vânzarea билетelor, au relevat că s-au vândut nu mai puțin de 61.300 de tichete. Martorii au povestit cum s-a stat inclusiv pe fâșia de iarbă de lângă pista de atletism. Observatorul meciului n-a vrut inițial să dea drumul partidei, dar a renunțat la intenție după ce prim-secretarul și-a asumat personal responsabilitatea pentru eventualele violențe sau incidente grave. Atmosfera fulminantă de pe stadionul 1 Mai, cum se numea atunci actualul Dan Păltinișanu, nu putea fi trecută cu vederea, astfel că întreaga presă a relatat despre aceasta. La ora cinci dimineața, mii de suporteri locali și alții veniți din Oradea au defilat pe străzi, agitând steaguri, pancarte și cântând. Duelul galeriilor a fost civilizată, decent, echilibrat în afara stadionului, dar, desigur disproporționat în incinta lui, unde peste 40.000 de timișoreni au acoperit lesne cei 4.000 de orădeni. Începând din 1973, când galeria se afla la tribuna a

doua, și nu la peluză, totul a devenit ca un vis. Atunci când echipa intra pe teren, suporterii cântau imnul studentesc "Gaudeamus igitur", apoi urmau cântecul galeriei, în special imnul "Zi cu soare, fără soare", fredonat uneori și astăzi. Deoarece era civilizație, în anii 1974 și 1975 publicul timișorean a primit trofeul Petschovschi, decernat de ziarul "Sportul" celui mai sportiv public din Divizia A. Cu media 9,60, respectiv 9,20, rezultată în urma notelor date la meciurile de acasă de cronicarii acestui jurnal, publicul alb-violet era respectat în toată țara. Cât de înnebunită era și este Timișoara după fotbal s-a văzut și se vede în media spectatorilor. De-a lungul campionatului 1973-74, o serie de confruntări au fost urmărite cu tribunele pline. De exemplu: cu ASA Târgu Mureș și Rapid (25.000), Universitatea Craiova, Steaua, Rapid, Dinamo (40.000), derby-ul vestic cu CSM Reșița (40.000). De asemenea, timișorenii bifau aproape toate deplasările. La Craiova, echipa care în acel sezon a devenit campioană, au mers 400 de bănățeni, care au savurat un 1:1. Totodată la meciul de la Arad, pierdut cu 0:3, au fost, conform presei vremii, câteva mii de bănățeni. Poli a ajuns, după 16 ani, în finala Cupei României, trecând în semifinală cu 3:1 de Steaua, pe terenul neutru din Sibiu. Emoția era intensă la Timișoara. După un an în Divizia A, alb-violeții au terminat pe locul 7, singura tristețe fiind dublul eșec (0:3 și 1:3) cu rivala UTA Arad. Ar fi fost ceva nemaipomenit ca studenții să ajungă în cupele europene prin izbânda în finala competiției K.O. care era programată pe 23 iunie 1974, pe stadionul Republicii din capitală (astăzi dispărut). Pentru deplasarea la finală s-au înscris prin intermediul galeriei peste 800 de persoane. Pe arenă însă au ajuns 2.500. Un grup de cicliști amatori a plecat pe două roți spre București cu o săptămână înainte. În cele din urmă, Poli a pierdut cu 2:4, dar galeria timișoreană a oferit o lecție neuitată de dragoste față de culorile alb-violete. În pauza meciului, Eugen Seracin, liderul galeriei, a primit din partea

redactorului de la Sportul, Aurel Neagu, trofeul Petschovschi. Cât de impresionant a fost fair-play-ul galeriei poliste a demonstrat-o și o scrisoare de-a lui Sir Stanley Rous, președinte FIFA și membru în Comitetul Internațional Olimpic, acesta trimițând o scrisoare de felicitare Timișoarei.

Primii ani de după Revoluție au constituit o perioadă plină de căutări pentru galerie. Schimbările sociale de după evenimentele din decembrie 1989 au afectat, până prin 1994, și unitatea tifoseriei. Nici publicul nu mai venea în număr atât de mare pe stadion, chiar dacă în acea perioadă Poli a prins o finală a Cupei României, a jucat în Cupa UEFA cu Atletico Madrid, Sporting Lisabona și Real Madrid, și la un moment dat se bătea pentru titlu. Acest lucru însă nu se întâmpla numai la Timișoara, ci – cu mici excepții – în toată țara. Media de spectatori a scăzut vertiginos, economia țării era în schimbare, iar în vest mii de oameni plecau în Iugoslavia sau Ungaria pentru a vinde, astfel că fotbalul a trecut pe planul doi. Și totuși, galeria timișoreană a fost mereu pe poziții, chiar dacă din punct de vedere al numărului de membri era inferioară strălucitorilor ani 1970. Încet-încet suporterii s-au schimbat, au venit mai mulți tineri, iar galeria s-a mutat la Peluza Sud, unde stă și acum. Marile meciuri cu Steaua sau Dinamo aveau asistențe impresionante. La meciul cu Dinamo din 1991, au fost prezenți pe stadion peste 35.000 de oameni. Influențați de ceea ce vedeau la televiziunea iugoslavă, și anume galeriile lui Crvena Zvezda, Partizan, Dinamo Zagreb sau Hajduk Split, tinerii au început să folosească tot mai multe petarde, fumigene și torțe, care erau încă necunoscute celorlalte galerii din țară, astfel încât această galerie a fost cea care a dat tonul fenomenului ultras în România. Practic, anii 1990 au însemnat apariția noii forme de organizare și expresie a galeriei alb-violete. Rebelii au fost tinerii care căutau noi feluri de manifestare după Revoluție, astfel a început o nouă „eră” a galeriei, care și-a asumat un nou titlu și un nou stil de viață.

Era rândul unui alt concept, inspirat din filozofia occidentală a galeriilor. Alin Boldura a devenit liderul galeriei, și el este și astăzi. Din 1990 el s-a implicat în „noua mișcare”. După puțin timp au și apărut primele divergențe cu cei de la tribuna a doua, datorită petardelor și fumigenelor folosite, care erau făcute atunci din cauciucuri arse, astfel încât galeria s-a mutat în Peluza Sud. Primul meci în care galeria a stat în acel loc a fost cel cu Atletico Madrid, când au ocupat două sectoare, și au arborat un steag mare de 4 pe 4 metri, după modelul drapelului Regatului Unit al Marii Britanii. Cu titlu definitiv, galeria s-a mutat în peluza sud în confruntarea cu Sporting Lisabona, când s-au adunat aproximativ 150 de ultrasi. La început, numele noii structuri a fost Commando Poli. Denumirea s-a păstrat până în 1995, când numele s-a schimbat în cel de astăzi, Commando Viola Ultra Curva Sud. Tinerii conducători se inspirau din stilul galeriilor italiene, care erau în frunte în Europa din punct de vedere al coreografiilor. Cuvântul “ultra”, din denumire, sublinia radicalismul moderat al fanilor, “viola” era împrumutat de la susținătorii Fiorentinei (echipă alb-violetă italiană adulată de mulți timișoreni la acea oră), iar “curvasud” de la peluza sud.

În 1994-1995, Politehnica Timișoara a repromovat în Divizia A, iar din returul acelei stagiuni au început primele show-uri memorabile. Înaintea startului de retur, Poli a jucat acasă, în 16-imile Cupei României, cu Universitatea Craiova, duel pierdut de alb-violeți cu 2:3. Modelul vestic al peluzei se vedea deja din inscripții, de exemplu, „Violet legend continued” (Legenda violetă a continuat). Au început să apară primele încercări de coregrafii, cu baloane albe și violete, papellitos sau fumigene. La un meci cu Universitatea Craiova, suporterii au cumpărat opt steaguri de 4 pe 4 metri (fluturați pe pista din fața peluzei), 600 de petarde, 60 de baclii (torțe), 120 de fumigene. În peluza sud au fost atunci 1.400 de fani. La un meci cu Steaua, au cumpărat 400 de role de hârtie, 800 de

petarde, 60 de fumigene, 23 de steaguri 1/1 metri, 200 de artificii și 1.100 baloane. La finalul anului 1995, publicația Fotbal Vest a decernat galeriei timișorene trofeul fair-play. În 1997, Poli a retrogradat din Divizia A, însă galeria a rămas pe baricade și a oferit spectacole de sunet și lumină remarcabile. Sezoanele din Divizia B n-au însemnat destrămarea galeriei. Deși între 1998 și 2002 nu prea era interes pentru fotbal în Timișoara, mulți fani s-au zbatut pentru ca alb-violetul să nu cadă în derizoriu. Gruppo Select, grupare condusă de Marius Babuciu, s-a implicat foarte mult în deplasări, chiar și în perioada în care Poli juca numai cu juniori în componentă. În vara anului 2002, AEK București a fuzionat cu CSU Politehnica, și a început să joace din nou în Divizia A. Commando Viola Ultra Curva Sud a reluat șirul marilor spectacole. În august 2005, galeria echipei Politehnica Timișoara, Commando Viola Ultra Curva Sud (CVUCS) împlinește 10 ani. Galeria polistă este formată acum din nouă brigăzi: Batalion Giroc, Ladies&Gentlemen Group, Hell Unit, Gruppo Select, Drojdierii, Masseria, Urban Guerilla, Fazione Estrema și Ultranativ.

Indiferent de liga în care a activat sau de rezultate, Poli a avut constanță în a rămâne echipa orașului și a studenților. Pilonii subculturii odată construiți au avut filoane consistente de alimentare. Radiografierea activității galeriei poliste în sezonul 2008-2009, oferă imaginea unor ultrași activi din toate punctele de vedere pe scena subculturii mioritice: *Evoluția din acest retur de campionat a fost marcată ca un fir roșu de luptă împotriva FRF și a mafiei din conducerea fotbalului românesc care a pus umărul la penalizarea de la forurile europene și care a cântărit mult în evoluția ulterioară. Iar "refularea" a survenit la finala Cupei României, atunci când sentimentele și durerea care a fost ținută în frâu luni întregi, a răbufnit și, astfel, un incident minor și o evoluție neclară a arbitrilor de centru a condus la evenimentele multmediatizate de la Târgu*

280

Jiu. Cea mai bună evoluție a peluzelor timișorene de pe Dan Paltinișanu din acest retur de campionat a fost, în opinia mea, cea de la meciul cu Steaua. Cu această ocazie, UGTM și-a sărbătorit cinci ani de existență, realizând o superbă coregrafie pe pânză încadrată cu folii de plastic în culorile clubului și cu mesajul “De 5 ani în spiritul orașului”. Desenul reprezenta un caracter urban (personajul este creația lui Bobo) care își admiră opera pe care tocmai o terminase, un graf făcut pe peretele unei clădiri de pe strada Alba-Iulia (o stradă celebră din centrul Timișoarei, care face legătură între piața Victoriei și piața Libertății). S-au dat torțe și fumigene și s-au afișat mesaje pe tot parcursul meciului, printre care “Jobene, goarne, peruci - festivalul saltimbancilor? Nu, Steaua în Liga Campionilor”. O altă evoluție de apreciat a fost cea de la meciul din Timișoara cu Universitatea Craiova, la care, deși nu au fost coregrafii și doar trei mesaje au fost afișate de gazde, în Sud “2 lacrimi gemene, Chișinău, Timișoara” și “Etapa trecută ați demonstrat/acum visăm la campionat” – CV (Cuore Viola) și în Nord “Comuniștilor lăsați-o moartă/Basarabia e la noi pe hartă” – Peluza Nord, atmosfera de pe stadion a fost una specifică marilor meciuri. S-au dat torțe, fumigene de diferite culori și stroboscoape. În deplasare, fără îndoială cea mai consistentă prestație a fost cea de la finala Cupei României, de la Târgu Jiu. Circa 5.000 de timișoreni, torțe, fumigene, două coregrafii, mesaje, incidente, fotbal în teren și în peluză, scaune aruncate pe pistă, jandarmi care intră peste suporteri evacuându-i, gaze lacrimogene, suporteri în teren, etc. CVUCS a prezentat o coregrafie formată dintr-o pânză centrală cu un personaj care scrie într-o carte (sursă de inspirație a fost copertă albumului din 1998 al trupei Blind Guardian, “The Forgotten Tales”), flancată de fâșii de pânză în nuanțe de violet, cu mesajul “Scriem o nouă pagină de istorie”. PNT, Peluza Nord Timișoara, a avut o coregrafie din zeci de spot-uri, cu logo-ul

MCMXXI și steaguri de fluturat, mesajul fiind “Pe veci garda ta fidelă”. Probabil că pentru timișoreni, stadionul din Târgu Jiu este un stimulent, așa că și la meciul din campionat cu Pandurii, suporterii de pe Bega au avut o prestație bună. Circa 400 de suporteri au afișat mesajul “Mereu va arde, nu poate fi stinsă/pasiunea noastră pt o torță aprinsă” și au dat zeci de torțe și fumigene, realizând un frumos spectacol acustico-vizual. Și la multe alte meciuri, acasă și în deplasare, timișorenii au dat torțe, fumigene și stroboscoape și au afișat mesaje precum: “Țiganii fură, omoară, fac de râs români/Noi stăm și ne uităm cu mâinile în sân” – CVUCS, “Am încadrat în contrast culoarea violet/O vrem înapoi! Ne-a înnebunit complet!” – PNT “Iancu, hotărăște-te! om de afaceri, rapidist, polist/sau conducător profesionist!” – PNT, “De ce ați umplut stadionul?/ Nu e nici “unicul derby”, nici Revelionul” – UGTM, “Cât ați furat și mai puteți fura .../pe titlurile și cupele voastre sigiliu’ DNA”, “Bani, interese, peluze destrămate/mai dați lecții de mentalitate?” –MCMXXI, “Marți ne-ați făcut mândri din nou/luptați în continuare pentru oraș și culori” – PNT. Deși în acest sezon brigăzile din Peluza Sud Timișoara au evolat sub un singur steag de gard și un singur nume, brigăzile active sunt: UGTM, GAV, Drojdierii, Gruppo Soarelui, Batalion Giroc, Banatica, Hell Unit și Cuore Viola, iar în PNT activează doar MCMXXI. La meciurile de pe Dan Paltinișan, în Sud, au fost în medie cca. 2-3.000 de suporteri, iar în nord cca 50, și cca 2-400 de ultrași timișoreni și-au susținut echipa în deplasări”.

Prieteni ai timișorenilor, rapidiștii își arogă statutul de fani a căror pasiune pentru club poartă pecetea eredității. Giuleștiul, Podul Grant, CFR-ul sunt elemente metamorfozate în pecetei ale blazonului vișiniu, garanții ale perenității. Fără un palmares impresionant care să-i asigure un flux constant de spectatori, transformați în fani în urma experiențelor palpabile constante

cu tribunele echipei, Rapidul a beneficiat de aportul și suportul unei galerii fanatice. Analiza diacroniei galeriei giuleștene intrigă din acest punct de vedere. Indiferent de liga în care au activat sau locul din campionat, boemia a fost starea de spirit a fanilor care, în fond, au alimentat fanatismul. Anul 1967, an în care Rapidul a câștigat pentru prima oară în istorie campionatul, iar galeria a parcurs pe jos drumul de la Pitești până la București, a constituit un punct de referință timp îndelungat în evaluarea intrinsecă a fanatismului suporterilor români. Ulterior, în anii '70, '80, chiar '90, Rapidul a fost constant în grupul elitist al galeriilor mioritice, atât din perspectiva deplasărilor, cât și a incidentelor. Giuleștenii nu au avut nevoie de o anastază a galeriei în nici un moment al istoriei sale, galerie care a reușit să îmbine armonios patetismul și anacronismul, pentru a produce originalitate și unicitate. Insurgența fanilor, lipsa de obediență a echipei față de sistem, a fost poleită ulterior cu aura disidenței. Rapidul, ca produs unitar al relației microbiști-club, este perceput ca un produs de tip *omphalos* al Bucureștiului și al țării, ca o cangrenă fotbalistică anticomunistă în viscerele socialismului românesc sau ca prototip al expresiei libertății, în speță, boeme și mai puțin lucide sau intelectualizate, etalând cicatricile bolșevismului cu mândrie, respectiv momentele în care reprezentanții sistemului au intervenit pentru retrogradarea echipei. Anii petrecuți în anonimatul ligii a doua nu a reușit să estompeze sau să tempereze atașamentul fanilor față de club, ci, dimpotrivă, liantul s-a consolidat, evitându-se atrofierea. Doi suporterii rapidiști ne oferă o imagine a diacroniei galeriei, în special în anii '90:

- *Care sunt primele amintiri legate de galeria rapidistă, primele deplasări?*

Gabone: La meciurile Rapidului vin de când mă știu, fiind adus pe Giulești de către tatăl meu, deși la vremea aceea locuiam în Ghencea. Legat de galerie, normal că singurul

lucru pe care mi-l doream pe stadion era să stau în mijlocul ei. Lucru foarte dificil de altfel, deoarece copiilor li se permitea accesul doar la peluza metalică - aflată în locul actualei Peluze Nord. Dar reușeam mereu să sar gardul spre tribuna a doua și să intru printre membrii galeriei... Prima deplasare în care am fost: la Ploiești, meci de campionat cu Petrolul, în 1990. Rivalitatea între cele două galerii era de notorietate, nici acel meci nu avea cum să nu se lase cu scandal. După meci, asupra noastră s-a abătut o ploaie de pietre, lucru care, cu timpul, a devenit o obișnuință pentru o deplasare în acest oraș. Următoarea deplasare a fost cea de la Pitești, dar despre asta vom vorbi imediat. Referitor la deplasările din acele vremuri, este de subliniat faptul că media de vârstă a fanilor mergea spre 30 de ani, asta spre deosebire de vremurile de azi, când în toate galeriile media a coborât undeva spre 20 de ani... În deplasările lungi, pentru un puști era un privilegiu să aibă loc la țambal, un loc pe canapele fiind o utopie. Nu mai pomenesc despre fularele sau steagurile „arestate” de către „tartorii” galeriei. Din toate acestea, însă, nu am avut decât de învățat, căutând ca astfel de lucruri, pe cât posibil, să nu le repetăm la rândul nostru...

- Ce ne poți spune despre deplasările galeriilor altor echipe pe Giulești?

Gabone: La începutul anilor '90, singurele galerii despre a căror prezență merită să vorbim erau cele ale Craiovei, Timișoarei și Petrolului. Meciurile cu oltenii și petroliștii erau întotdeauna însoțite de incidente; îmi amintesc că, după incidentele care au urmat meciului pierdut cu 3 la 5 în fața Craiovei, zile bune după meci Poliția a căutat participanții prin Giulești și Crângași. Despre Steaua și Dinamo, până în anul 1994 (cazul steliștilor) respectiv 1995 (cazul dinamoviștilor) nu s-a pus problema prezenței lor în Giulești - de altfel nici nu prea aveau cum, galeriile lor fiind ca și inexistente în acea perioadă. Prima prezență a steliștilor, a

însemnat declanșarea unui haos în preajma stadionului. Cele câteva sute de steliști (escortați de un număr cel puțin egal de jandarmi) au fost atacați cu sticle și pietre, atât de pe blocurile de pe Calea Crângași, cât și de pe aleile adiacente, gaborii reușind cu mare greutate să-i bage pe vizitatori în stadion. Acele incidente nu aveau cum să nu se lase cu urmări, ele soldându-se cu zeci de amenzi aplicate rapidiștilor.

- În București, pe stadioanele adversarilor, cum se desfășurau ostilitățile în acea perioadă (începutul anilor 90)?

Gabone: În absența gaborilor, adversarii intrau întotdeauna cu întârziere la meciuri; oricum, de cele mai multe ori eram superiori din punct de vedere numeric.

Despre originile și evoluția grupului din care faceți parte – “Official Hooligans” - ce ne puteți spune?

Gabone: Până la formarea propriu-zisă a OH, consider că este necesar să fac câteva referiri la grupul care, în anul 1998, avea să se reunească în spatele bannerului. Anii 1994-1995 au coincis cu manifestarea, în rândul unor membri ai noii generații, a primelor semne de nemulțumire față de „vechea” gardă - ideile avangardiste ale „puștilor” intrau în contradicție totală cu conservatorismul „bătrânilor”. Astfel, un grup de 20-25 de inși s-a mutat la peluza dinspre Teatrul Giulești, fapt care a stârnit reacția „bătrânilor” - acest episod a marcat ruptura ireversibilă a respectivului grup de tribuna a doua. Meciul din 1996 cu nemții de la K.S.C. găsește grupul în peluza Nord - proaspăt inaugurată. Aprilie 1998 a însemnat apariția primului banner “Official Hooligans”, inaugurarea fiind făcută la un meci cu Steaua. Făcând o paranteză, menționez că acel meci a prilejuit întocmirea unuia dintre puținele mesaje semnate OH de-a lungul evoluției sale: „Dacă Steaua e magică, atunci Cicciolina este virgină”. Treptat la OH au aderat mulți tineri cu aceeași mentalitate, la sfârșitul anului 1999 grupul numărând peste 100 de membri activi.

- Ce greutăți ați întâmpinat în decursul anilor?

Gabone: Apariția și dezvoltarea OH nu avea cum să lase indiferente forțele de ordine, represiunea acestora culminând cu confiscarea bannerului și interzicerea accesului în stadion a persoanelor purtând materiale cu însemnele OH. Totul se petrecea pe fondul unei perioade mai puțin fericite pentru grup datorată plecării mai multor membri din OH, din diverse motive.

- Totuși, ați reușit să depășiți momentele grele...

Gabone: Da, în mare parte da. Anul 2004 a marcat reorganizarea grupului, la care au participat exclusiv băieți cu vechi ștate de plată în Peluza Nord. La momentul actual, OH numără cca. 40 de membri, având o medie de vârstă undeva la 26-27 de ani.

- Dintre deplasările efectuate, care v-au rămas întipărite în memorie?

Gabone: Fără doar și poate deplasarea cu adevărat memorabilă în timpul căreia am trăit momente irepetabile - cel puțin pentru mult timp de acum înainte - a reprezentat-o cea prilejuită de meciul Argeș-Rapid, din 1990. Meciul avea loc în contextul „Golaniadei” din Piața Universității - la care participau și mulți membri ai galeriei noastre. Fără a avea legătură cu mențiunea făcută de mine, prezența galeriei rapidiste la Pitești a fost asimilată de cetățenii Piteștiului cu o invazie a golanilor în scopul de a produce distrugerii masive. De altfel, chiar crainicul Dumitru Pelican, care transmitea meciul la Radio a afirmat în direct că golanii din Piața Universității au venit înarmați pentru a provoca dezordine, pentru a răsturna „regimul” democratic (???!!!). Incidentele care s-au petrecut la sfârșitul meciului le consider ca fiind, de departe, cele mai importante din istoria post-decembristă a României (mă refer evident la incidente legate de un meci de fotbal). Finalul meciului a însemnat atacarea fanilor rapidiști atât de către argeșeni (majoritatea din ei fiind cetățeni care nici măcar nu au asistat la meci și care au venit la stadion după cele spuse de

crainicul RTV), cât și de către gabori. Hăituirea a durat ore bune după meci, fiind folosit chiar și un elicopter. Unii dintre suporterii rapidiști au revenit în București la o zi - două după meci, iar alții niciodată... deși presa acelor vremuri, întru-totul aservită puterii, nu a consemnat absolut nimic referitor la acest aspect. Altă deplasare care trebuie amintită este cea din 1997, de la Brașov, efectuată cu ocazia meciului din cupă cu Gaz Metan. Partida s-a jucat pe stadionul Tractorul, la ea fiind prezenți în jur de 150 de rapidiști și vreo 20 de ardeleni, având în „recuzită” fulare roș-albastre. La sfârșitul meciului, când nu am mai suportat scandările și fularele medieșenilor, am rupt un gard despărțitor, moment în care au intervenit gaborii, care până atunci stăteau și râdeau. Au urmat adevărate lupte, atât în stadion, cât și în afara acestuia, drumul până la gară semănând cu un câmp de război. Bilanțul luptelor s-a soldat cu zeci de suporteri răniți, și în rândul gaborilor existând destui „șifonați”. Trenul spre București a plecat ocupat doar de jumătate dintre suporteri, ceilalți nereușind să ajungă la gară. De amintit este faptul că, în jurul gării erau legitimate toate persoanele, în lipsa buletinului de Brașov, erai călcat în picioare de gaborii turbați.

Brașoveanu: De altfel, aceste incidente nu făceau decât să le continue pe cele înregistrate cu doi ani în urmă, după un meci de campionat cu Brașovul, când lucrurile nu au stat foarte diferit. Atunci au fost arestați mai mulți rapidiști, dar, puși în fața alternativei - de către cei 1.500 de suporteri - și anume devastarea gării - gaborii i-au eliberat imediat. Este clar astfel, că la acest ultim meci, din 1997, doar numărul mic de rapidiști a permis gaborilor să-și dovedească imbecilitatea. Nu poate lipsi aici rememorarea deplasării masive de la Craiova din ultima etapă de campionat din anul 1998. Două trenuri pline ochi și zeci de mașini au dus la Craiova peste 7.000 de rapidiști încrezători în câștigarea titlului, în dauna Stelei. Avea să urmeze un meci ale cărui culise nu cred că au

fost „elucidate” nici chiar până azi, care a dus la ratarea campionatului. Bineînțeles că finalul avea să aducă inevitabilele incidente cu garda care ne-a scos cu gazele lacrimogene din stadion. Drumul spre gara Barboși - spre care am fost transportați cu peste 40 de autobuze - avea să reinstituie adevărata stare de spirit față de olteni: scârba. Țin să precizez că, cel puțin din punctul nostru de vedere (al OH-ului), așa zisa alianță cu oltenii nu a însemnat nimic niciodată, fiind vorba, în fapt, de o apropiere între câțiva membri ai ambelor galerii; de altfel sunt sigur că aceleași sentimente le nutresc și adevărații ultrași craioveni. Singurul lucru comun pe care l-am avut și probabil îl vom avea cu oltenii îl reprezintă ura față de Steaua și Dinamo, dar de aici și până la înfrățire este drum lung... și cu asta sper că am lămurit lucrurile.

- Dacă ar fi să faci o comparație între perioada de mijloc a anilor '90 și cea de acum, pe care dintre ele ai prefera-o?

Brașoveanu: Bineînțeles că pe prima, și asta din mai multe motive: și asta în primul rând datorită comportamentului gaborilor. Înainte nu se manifesta atât de evident tendința lor represivă, acest lucru permițându-ne o exprimare mult mai bună, atât în incinta stadionului (din punct de vedere pirotehnic, în primul rând), cât și în afara sa (aici știți foarte bine la ce mă refer). În momentul de față, legislația și modul ei de punere în aplicare de către gabori, constituie cadrul perfect pentru săvârșirea multor abuzuri, de neimaginat pe alte stadioane ale Europei. Să facem o comparație cu Olanda, dacă vreți: la ultimul Feyenoord - Ajax, după meci, au fost arestați cam 800 de huligani ai gazdelor: au fost conduși la comisariat, primind amenzi de până la 200 de euro (reprezentând să zicem a 10-a parte din salariul mediu din Olanda). La ultimul meci de pe Giulești din sezonul trecut, pentru abateri nesemnificative, sau chiar imaginare, s-au dat zeci de amenzi, unele ajungând la zeci de milioane. Nu știu cum de se poate

așa ceva... Tot la noi în țară, se poate ca în timpul unor deplasări de sute de kilometri să nu ți se permită să oprești, nici pentru satisfacerea nevoilor...

- Crezi că vechimea în peluză îți dă anumite drepturi?

Brașoveanu: Da. Bineînțeles. Este cunoscut faptul că membrii galeriei rapidiste sunt cei mai devotați suporteri, fiind alături de echipă de-a lungul întregii sale existențe. Vorbind cel puțin de anii '80, Rapid era mai cunoscută prin prisma supporterilor săi decât datorită jucătorilor, supporterii fiind cei care au „cărat” clubul în cârcă. În aceste condiții, este firesc ca membrii vechii gărzi să aibă un cuvânt de spus atunci când se iau decizii la nivelul galeriei. Vorbim de oameni care merg neîntrerupt după echipă de 20-25 de ani - nu au cum să nu se bucure de respectul supporterilor mai tineri. Și prin drepturile despre care vorbești, eu nu înțeleg „drepturile” pe care și le arogau unii „bătrâni” în vremurile când am început să merg eu în deplasări (am vorbit de dormitul pe jos pe holuri, de luatul fularelor de la gât...). Din acest punct de vedere, cel puțin în ultimii 7-8 ani, s-au schimbat multe lucruri în bine în galeria noastră.

*În perioada recentă, diacronia peluzei giuleștene se înscrie și subordonează direcției urmate de subcultură pe plaiurile mioritice. Fără să fie lipsiți de frământări interne, giuleștenii s-au remarcat prin constanță și continuitate în peisajul ultras românesc. Un ultras rapidist prezintă activitatea peluzei: *În returul campionatului 2008 – 2009, evoluția peluzei giuleștene are ca borne de reper capturile Dracula Squad și Blue Lions și deplasările din Groapă, de la Pitești (în Cupă, cu Dinamo) și din Ghencea. Cea mai importantă realizare a rapidiștilor din acest retur de campionat este, după părerea mea, captura Blue Lions. Nu analizez modul în care s-a făcut, pentru că nu este treaba mea și nici nu dețin toate datele, atâta timp cât variantele celor două părți implicate sunt diametral opuse. Cea mă bună evoluție a peluzei giuleștene a fost în “Ștefan cel**

289

Mare”, acolo unde au afișat un mesaj “Grant Elite” și au aprins în spatele acestuia zeci de stroboscoape și fumigene și au afișat mai multe spot-uri și steaguri. În timpul meciului, rapidiștii au afișat mai multe mesaje și au mai aprins fumigene și torțe. Această evoluție a fost urmată, la doar câteva zile, de un spectacol de lumină și fum la Pitești, în meciul de Cupă cu același adversar, Dinamo. Zeci de torțe, fumigene și stroboscoape au “ars” în peluza giuleșteană. La meciul din Grant cu Politehnica Timișoara, Colettivo și-a aniversat doi ani de existență, afișând o coregrafie în spatele căreia au dat câteva torțe. Aproape la fiecare meci, acasă și în deplasare, fanii rapidiști din peluză sau de la Tribuna a doua au dat torțe și/sau fumigene, iar la majoritatea meciurilor au avut mesaje. Iată câteva dintre acestea: “Fenomenul ultra în Ștefan cel Mare, 300 în peluză, 50 în deplasare”, “Dacă plouă sunteți nouă/și aia împărțiți în două”, “Ultrașii din Ștefan cel Mare, xeroxuri fără valoare”, “Ultras pentru voi înseamnă adidași noi”, “Azi vrem să ne arătați/că nu pentru bani jucați”, “Fetițele în roz/au făcut blatul pufos”, “10 ani de când ai plecat/Giuleștiul nu te-a uitat“. Din punct de vedere sonor, rapidiștii s-au prezentat bine, având la meciurile de acasă și aportul sonor al supporterilor rapidiști care au umplut deseori Tribuna a doua. De menționat și incidentele din Ștefan cel Mare; aici giuleștenii au încercat să iasă din spațiul lor de peluză pentru a-i ataca pe Sud-iștii dinamoviști, dar au și scandat injurii la adresa regretatului Cătălin Hâldan. La ora actuală, grupurile active în Peluza Nord sunt următoarele: Ultra Stil, Devil’s Gate, Torcida Vișinie, Bombardierii, Legione Titan, CDI, Colettivo, Granata Girls, Alcoolica și Ultra Vest. Din punct de vedere al brigăzilor, Colettivo a avut un sezon ascendent, iar peluza s-a prezentat foarte bine în deplasări (la Bistrița, Mediaș, Ștefan cel Mare, Ghencea, etc.). În medie, au fost în Peluza Nord din Grant cca. 2.000-2.500 de suporteri (au fost 2.700 de abonamente vândute la peluză), iar

în deplasare au fost cca. 4-500 de rapidiști. Per ansamblu, o evoluție destul de bună, în creștere față de tur, cu un minus la capitolul coregrafii, acolo unde este loc de mult mai mult.

Acum, în 2010, galeria rapidistă se remarcă prin unitate și număr mare de suporteri, fapt recunoscut, și uneori apreciat prin comentarii, de către indivizi care se identifică drept exponenți ai unor peluze rivale. Cert este că perioada de stabilitate a peluzei are consistență temporală și priește subculturii.

O altă peluză care a evitat crizele existențiale în ultimii ani, este cea a Universității Cluj. Diacronia nu poate fi axată însă pe câțiva ani. Istoria uiștilor este impregnată cu evenimente notabile. Survolarea trecutului supporterilor șepcilor roșii, evaluarea retroactivă a galeriei și retrospectiva comportamentală a uiștilor la meciurile importante este imposibil de sintetizat. Implicarea fanilor a fost o determinantă în evoluția clubului și nu viceversa. Fără un palmares impresionant, dragostea supporterilor a susținut clubul în elita fotbalului autohton. De la începutul perioadei interbelice și până azi, fanii clujeni, necondiționat, au dăruit sumativ mult peste ce au primit în schimb, ca rezultate. Identificarea cu echipa reprezintă o stare de spirit ancorată în constanță a șepcilor roșii. Elitist prin formație, publicul clujean a transferat în galerie/peluză superioritatea cu o tentă ușor arogantă a intelectualului în relaționarea cu fanii altor echipe și perceperea acestora, fără ca această atitudine să fie ostentativă și implicit deranjantă.

Studenții din galeria anilor '70-'80 s-au ferit de tentația scandalurilor gratuite pentru a nu păta blazonul clubului prin acțiuni nedemne, fără ca această atitudine să excludă turbulențele. Practic, galeria șepcilor roșii se apropie mult de tipologia ultrașilor italieni de la începutul anilor '70, ținând cont, totuși, de același principiu al păstrării proporțiilor. Oricum, căminele studențești au dat fani fideli și fanatici

Universității. Galeria a fost și este marcată de studențime. Amprenta inconfundabilă a acestora se sesizează în toate etapele de evoluție a galeriei, fără a tinde să devină o experiență estetică în pericol de epuizare. În condițiile în care studențimea a fost și este o categorie socială dificil de controlat, predispusă la adoptarea inovațiilor de orice natură, respingând spațiile mentale adiabatic, subculturile în general au găsit teren fertil răspândirii, astfel că ultrasismul, în virtutea legilor normalității, va fi adoptat de fanii lui "U" Cluj în perioada de pionierat mioritic.

Pe site-ul ro.wikipedia.org/wiki/CFM_Universitatea_Cluj sunt expuse sumar aspecte interesante din istoria fanilor clujeni: *atât suporterii cât și jucătorii echipei "U" Cluj sunt adeseori numiți șepcile roșii, după șepcile purtate în trecut de studenții clujeni de la Facultatea de Medicină. Încă de la fondare, clubul a avut numeroși simpatizanți. Marea lor majoritate erau studenți și funcționari de la căile ferate. La 16 mai 1920 a avut loc prima deplasare a suporterilor, când un vagon de 80 de locuri, înțesat până la refuz de studenți, a pornit la Arad pentru a încuraja echipa în meciul cu Gloria Arad.*

Prima galerie organizată a Universității Cluj a fost înființată în 1972, de un grup de studenți în frunte cu Gheorghe Florea, și se numea Amicii „U”. Un an mai târziu, același Gheorghe Florea a scris versurile unuia dintre cele mai frumoase cântece ale șepcilor roșii: Slavă ție, studenție. Conducătorul clubului din acea vreme le-a pus la dispoziție suporterilor o sală în incinta Casei de Cultură a studenților, unde aceștia își puteau ține ședințele. Membrii galeriei aveau legitimații și plăteau o cotizație lunară. Banii proveniți din cotizație erau folosiți pentru a cumpăra șepci și fulare în culorile clubului. Fanii Universității își însoțeau constant echipa în deplasări, lucru rar întâlnit în rândul suporterilor anilor '70.

La sfârșitul anilor '90, fenomenul ultras a început să pătrundă în peluza clujeană. Suporterii s-au împărțit în facțiuni ce aveau ca model grupările ultras din Italia. Vecchia Guardia, Ultra Curva Groapa și Gruppo Centrale au fost câteva din brigăzile care și-au așezat bannerul pe gard în acea perioadă. În 2002 a luat ființă brigada Gruppo Grigo, formată din suporterii proveniți din cartierul Grigorescu. În 2003 mai multe grupări din cartierul clujean Mănăștur s-au unit și au format Mănăștur Clan. Brigada număra circa 200 de membri, cu o medie de vârstă între 23-24 de ani. Cele mai noi facțiuni care au apărut în galeria clujeană sunt: Ultras 19, în 2004, Fanatics, în 2006, Boys, în 2006 și Battaglione Gheorgheni, în 2009. Șepcile roșii au o rivalitate recentă, pe plan local, cu suporterii echipei CFR Cluj. Între cele două tabere au avut loc numeroase incidente, soldate de cele mai multe ori cu răniți. În 2005, suporterii Universității Cluj au atacat chiar un grup de jucători ai echipei CFR Cluj care se aflau în cantonament la hotelul din apropierea stadionului Ion Moina. O altă galerie neagreată de fanii clujeni este cea a echipei Steaua București. Cel mai recent meci dintre „U” Cluj și Steaua a fost precedat de o bătaie generală între galeriile celor două echipe, în Parcul Central din Cluj-Napoca.

Preluat de pe site-ul “romanianultras”, un alt excerpt realizează dihotomia necesară deducției diacronice a caracteristicilor generale ale peluzei clujene. Articolul, declarat ca dedicat istoricului grupării Vecchia Guardia, asigură întrucâtva coridoarele utile circulației noțiunilor informative, în absența unor materiale, consistente la nivel de formă și de fond, care să faciliteze distingerea contururilor evoluției fanilor: *În anul 1996, suporterii ai “U” Cluj se organizează sub titulatura Vecchia Guardia, într-o grupare care să susțină echipa de suflet a orașului. Un lucru demn de remarcat ar fi faptul că, după apariția Vecchia Guardia, în primăvara anului 1996, o altă grupare, Nuova Guardia, apare pe scena ultras din*

293

România având aceleași caractere la banner și o parte din nume! La început s-a vrut o grupare a suporterilor mai vechi ai Universității dar, până la urmă, a ajuns denumirea generică a tuturor suporterilor U-iști. Inspirația este de natură latină (italiană), mai precis din partea ultrasilor echipei Juventus. Asta nu înseamnă, neapărat, că suntem suporteri ai lui Juve. A apărut din dorința de a cristaliza mișcarea ultras față de spectatorul obișnuit. Simbolul tradițional al Universității este șapca roșie care, practic, a apărut odată cu apariția echipei, fiind purtată de studenții mediciști. Simbolul Vecchia Guardia este un cap de supporter cu eșarfă legată la frunte (asemănător celor de la Bastia și Cagliari). De asemenea, celălalt simbol este un scut alb cu cruce roșie cu numele orașului, totul pe fond tricolor. Organizatoric, facțiunile Vecchia Guardia sunt: Gruppo Grigo, Ultra Curva Groapa, Gruppo Centrale, Ultras 19. Nu există rivalități între facțiuni. Pe internet se găsesc site-uri ale suporterilor, cât și un site aproape oficial, realizat și actualizat exclusiv de fanii "U" Cluj. O dată pe săptămână are loc ședința suporterilor, plus întâlniri determinate de evenimente urgente la club, ocazii cu care biroul de presă al galeriei emite comunicate ziarelor locale. Materiale produse: prin eforturi proprii am realizat opt modele de fulare (însurate fac peste 3.000 de bucăți), șepci roșii (700), care sunt simbolul U-iștilor, tricouri originale ale echipei, jachete (fiind primii din România la acest capitol). Toate produsele pot fi cumpărate, în prezent, de pe internet, de pe site-ul mai sus amintit. Relații cu alte echipe: Vecchia Guardia nu e înfrățită cu nici o altă grupare de gen, unul dintre sloganurile noastre fiind: "Numai U!". Suntem în relații de prietenie cu galeriile echipelor cu tradiție din Ardeal. Suntem anti-gloria Romblat Bistrița, disprețuim galeriile peste noapte (CFR Ecomax) și cele care dau impresia că s-au întâlnit prima dată în ziua meciului. Nu avem nimic în comun cu grupări de suporteri care se folosesc de o echipă sau alta

pentru a-și încadra social agresivitatea sau extremismul politic. Cu poliția: ca peste tot unde nu se înțelege fenomenul ultras, relații zero. La fiecare meci există conflicte cu "organele". Conflicte mai importante: Câmpia Turzii și pe stadionul celor de la CFR. Deplasări mai importante: am fost peste tot cu echipa, echipa nu a fost singură pe nici un stadion. Mai importante au fost cele de la Oradea, Satu Mare, Zalău, Baia Mare, Arad și Alba în ultimii ani, la Timișoara, Brașov, București în anii îndepărtați. Sperăm ca în curând să scăpăm de "excursii" la Salonta, Câmpia Turzii și alte sate. Planuri: creșterea numărului de suporteri acasă și în deplasări, coregrafii cât mai reușite și diversificarea materialelor destinate suporterilor, apropierea mai mare cu galeriile echipelor reprezentative din Ardeal. Fidelitate, Onoare, Respect, Tradiție! NUMAI "U"! Suporterii lui "U", luați ca un tot, sunt "Șepcile Roșii", indiferent că sunt din Cluj Napoca, Gherla, Dej, Beiuș, Alba sau București; indiferent că sunt din România, Italia, Anglia, Japonia, SUA; indiferent că sunt din Ultras 19, UCG, Fanatics, F.O.R.T., Boys sau restul brigăzilor. Toți suntem "Șepcile Roșii".

În completare, nuanțăm pe marginea poliedrismului peluzei clujene, amintind că în 2007 cuprindea grupurile Ultras 19, F.O.R.T., Boys, Black&White Devils, Ultra Curva Groapa, Kamikaze Girls, Brigate Zorilor, Brigate Gherla, Vikings, Ultra Novac, Fanatics. Indiscutabil, de pe Ion Moina, fenomenul primește impulsuri importante în direcția dezvoltării. Aportul clujenilor la perpetuarea și menținerea vitalității subculturii mioritice este unul consistent.

Steaua, la rândul ei este susținută de grupări ultras recunoscute și apreciate chiar și pe plan internațional. Ultrasismul, în Ghencea, a invocat succesele echipei în tendința de perfecționare perpetuă a exprimării și în turbulența abordării rivalilor. În linii mari, tipologia evoluției galeriei steliste se mulează bine pe cea a fanilor dinamoviști, fiind facil un

transfer de idei în acest sens. Cele două galerii rivale au fost analizate disociat datorită rașunilor de ordin practic, de management eficient al redării excerptelor de pe internet, în contexte adecvate, și al comentării acestora. Reprezentanții ultrasismului stelist nu sunt produsul unei emulații cu realizările predecesorilor din galerie și nici rezultatul unei continuități a efervescenței tribunei care să faciliteze saltul înspre o nouă etapă de evoluție, care să se identifice cu subcultura ultras. Fără a fi lipsiți de dragostea fanilor, clubul nu a beneficiat, în istoria sa, de un nucleu fanatic de suporteri comparabil cu cele de la Timișoara, Craiova, Rapid, Ploiești, etc. Liderii de opinie ai forumului stelist, teoreticieni conjuncturali ai subculturii, nu încearcă să legitimeze artificial o antecedentă în acest sens. Recursul la gloria trecutului este focalizat înspre performanțele clubului și, cel mult, evocă tribune pline.

De o galerie a Stelei, pe măsura blazonului echipei, putem vorbi doar după 1990. Performanțele au devenit ulterior un alimentator constant cu fani și chiar au impus închegarea unei peluze puternice. Rivalitatea cu concitadinele a fost evolutiv benefică, ca de altfel și experiențele peluzei din cupele europene. Raportarea la standardele internaționale și, mai ales, concurența acerbă, constantă, impregnată cu violență și orgolii, a extirpat plafonarea și a împiedicat alunecarea în mediocritate. Tentația autodepășirii propriilor limite, evitarea unei stări de decrepitudine, reprezintă caracteristica etosului brigăzilor steliste, confruntate cu un asemenea *status quo*. Efectele benefice, pentru subcultură, rezultă și prin prisma faptului că derbyul cu Dinamo se află pe locul 13 în topul derby-urilor din întreaga lume, conform site-ului www.footballderbies.com, iar site-ul *eurorivals* îi acordă cinci stelele, evaluarea efectuându-se în funcție de o gamă relativ diversificată de criterii: fotbalul prestat de cele două echipe, interesul fanilor, al presei, duelul fanilor, istoricul disputelor, sumele implicate direct și indirect

în partidă, etc. Practic doar Real Madrid - Barcelona, Rangers - Celtic, Galatasaray - Fenerbahce, Corinthians - Palmeiras, Partizan - Crvena Zvezda, Panathinaikos - Olympiakos, Feyenoord - Ajax, River Plate - Boca Juniors și Dinamo Zagreb - Hajduk Split au primit punctaj maxim, derbyuri de patru stele fiind considerate partide de calibrul lui Lazio - Roma, Benfica - Sporting, PAOK - Aris, Olympique Marseille - PSG, Nacional Montevideo - Penarol, Levski - TSKA, Inter Milan - AC Milan, Liverpool - Manchester United, Benfica Lisabona - FC Porto, Atletico Madrid - Real Madrid, Racing Club - Independiente, etc., clasificare care, probabil, intrigă în primul rând ultrasii celor două echipe bucureștene, în condițiile în care se raportează la grupul select al meciurilor din a doua urnă valorică. Un lucru este cert, și anume că, *volens-nolens*, galeria stelistă este percepută, de peluzele europene importante, ca o forță a ultrasismului de pe bătrânul continent. Percepția extrinsecă este, pe anumite aspecte, mai aproape de o evaluare reală a stării de fapt de cât cea intrinsecă, critică prin definiție, chiar dacă actualmente, înspre 2010 „peluză” este impropriu spus în condițiile divizării inechivoce a galeriei în Sud și Nord. Conflictul dintre peluze, în care, recent, au fost angrenați și antrenați cetățenii, atacați de ultrasii din Sud, macină substanțial seva și vigoarea exponenților steliști ai subculturii. Atitudinea ultrasilor steliști de a extirpa sau anihila tumorile intrinsece sunt motivate ca metode securizante, un decantor eficient al molozului uman ce populează tribunele stadionului doar în condiții de performanță sau, în cazul „granzilor”, datorită intereselor meschine. Acel alimentator cu fani, generat de performanțe, pentru ultrasii radicali tinde să devină un focar de infecție al purității stelismului. Astfel, profilaxia, ca scop în sine, scuză mijloacele. *Acum 10 ani, steliștii (considerăm noi) au pus bazele fenomenului ultras organizat din România. Totul a început în toamna anului 1995, când un grup de băieți s-a gândit că în peluza stelistă trebuie schimbat ceva pentru a se*

ajunge la nivelul celor mai puternice “tifoserii”. De aici a apărut ideea formării unei grupări ultras din care să facă parte numai cei care simt într-adevăr ceva pentru Steaua, cei care sunt dispuși să facă totul pentru echipă, pentru existența unei adevărate grupări ultras, cum în România nu exista în acel moment. Trebuie menționat că până în acel moment, în România nu a existat niciun grup organizat, ci numai diverse denumiri date galeriilor sau diverse steaguri cu nume văzute afară. De asemenea, în acele momente, steliștii erau strânși în jurul lui Jean Pavel, supporterii începuseră să fie prezenți în număr considerabil, atât acasă cât și în deplasare, apăruseră primele cântece, primele fulare, incidentele, etc.

Până la acea dată, nu consider că se poate face un istoric al supporterilor. Aceasta exista de mulți ani (în formă cât de cât organizată), atât la tribuna a doua, cât și la Peluza a doua (sud). Până în anii '90, se făceau deplasări în număr destul de redus, prezența acasă se reducea la un sector la tribuna a doua. Nu exista noțiunea de grup, organizare, etc. După 1990, probabil datorită accesului la informație, au început să apară diverse steaguri de gard (care nu reprezentau însă grupuri), diverse fulare de la echipe de afară și chiar fulare/eșarfe cu Steaua făcute în număr restrâns. Numărul celor care au început să vină la meciuri în sectoarele galeriei a început să crească, au apărut celebrele “confetti”, fumigene, etc. În 1993 (15 august), la meciul Dinamo - Steaua (0-3) s-a produs o ruptură între liderul steliștilor (Marin Vlad) și viitorul lider al acestora, Jean Pavel. Acesta din urmă, însoțit de un grup relativ mic de suporteri, a plecat în actuala Peluză Nord unde a pus bazele actualei galerii. Încetul cu încetul, aici au început să apară steaguri de gard, materiale cu specific ultras, torțe, fumigene și, nu în ultimul rând, oameni care au înțeles că viața ultras este un mod de viață. Primul pas făcut pentru viitorul peluzei steliste a fost unirea. Băieții, după cum se știe, trăiesc pentru Steaua, ei punându-se de acord asupra problemelor

peluzei și hotărând să schimbe starea de fapt. Acea zi a rămas în istorie, 04.12.1995, rămânând ziua în care s-a ținut prima lor ședință, ziua când a luat ființă, din multitudinea de nume care s-au vehiculat atunci, Armata Ultra. Încetul cu încetul, cei din Armata Ultra au început să își impună ideile în peluză, să atragă alături de ei mulți suporteri care gândeau la fel, să formeze un grup temut și invidiat. Ca număr de membri, au reușit să fie cu mult peste media altor grupări de la acea vreme. La meciurile importante de acasă se strângeau circa 100 de ultrasi, în deplasare mergând cam 50. De la înființare, Armata Ultra a fost prezentă în toate deplasările pe care Steaua le-a efectuat, atât în țară cât și în străinătate, pentru meciurile din Liga Campionilor. Cu acest prilej, au legat strânse prietenii cu adevărate grupări ultras, precum cele de la "Red Devils", "Lodz" și "Frente", Atletico Madrid. De asemenea, ei țineau o strânsă legătură cu câteva dintre cele mai puternice grupări ultra din Europa: Irriducibili - Lazio, Ultras Sur - Real Madrid, Teste Matte - Napoli și Boixos Nois - Barcelona. Având în vedere amploarea luată de Armata Ultra, suporterii, ziarele, dușmanii au început să identifice acest nume cu galeria stelistă. Trebuie reamintite anumite merite și fapte care au făcut ca Armata Ultra să devină un nume important în memoria tuturor:

- primul grup ultras organizat din România (implicit primul banner de grupare);
- prima revistă ultras cu povestea grupului, istoria galeriei, realizări, galerii celebre;
- primul mesaj ofensiv la adresa dușmanilor ("Rușinea CFR - Rapid 10 ani în B") și a autorităților ("Domnilor milițieni vă rugăm respectați fenomenul ultra");
- prima coregrafie făcută în deplasare (Poli Timișoara - Steaua, 1994 - 1995);

- primul fluturaș care chema la crearea unei atmosfere incendiare la un meci important (Rapid – Steaua, 1995 - 1996);

- prima provocare la o înfruntare, făcută rivalilor direcți (50-50 fără arme albe), provocare rămasă și astăzi neonorată.

-prima prezență în deplasare a unei grupări ultras din România la un meci din cupele europene intercluburi (Widzew Lodz – Steaua, 1996 - 1997). Acest moment este cu atât mai mult de apreciat cu cât deplasarea a fost făcută din fonduri proprii, clubul neoferind nicio facilitate.

Încetul cu încetul, toți steliștii se identificau cu Armata Ultra, toți erau din Armata Ultra, toți luptau în numele Armata Ultra. Din această cauză, mulți dintre membrii vechi și marcanți ai galeriei au început să sufere de un complex al identității. Astfel, în Peluza Nord, au început să apară primele facțiuni, primele grupări independente și, totodată, primele certuri pentru putere. Astfel, Armata Ultra a dispărut ca grup, rămânând doar un nume general al galeriei, au apărut grupuri ca Brigada XXL, Gruppo Apparte, Ultras, Titan Boys, Tineretul Korps, Insurgenții, etc., grupuri care au început să aibă o identitate proprie în peluză, grupuri care au făcut, la rândul lor, istorie. Această mișcare nu a fost pe placul lui Jean Pavel și, astfel, au apărut primele modificări importante în peluză. Unii au ales să plece din Peluza Nord pentru a protesta față de îndepărtarea lui Marius Lăcătuș de la echipă, au apărut primele implicări ale conducerii, cămătării și, astfel, încet, totul a început să scârțâie. Lumea a început să se dușmănească, au apărut primele date de conducere, bătăile între cei vechi și multe neînțelegeri. A fost momentul când galeria stelistă a fost la un pas de șcindare și momentul în care Jean Pavel a fost schimbat. A fost, totodată, un moment care a împins galeria înapoi, multă lume rămânând fidelă vechiului lider, neacceptându-l pe cel nou. Perioada de acalmie s-a întins pe perioada unui campionat, timp în care galeria Stelei a

existat doar cu numele. După această perioadă, cele mai reprezentative grupuri din peluză au hotărât să se întâlnească pentru a hotărî soarta Peluzei Nord și au stabilit să coordoneze împreună peluza, fiecare având anumite atribuții, model care este urmat și în ziua de astăzi.

O perioadă importantă în viața galeriei a fost perioada 2001-2002, odată cu apariția grupului Ultras (apărut din unirea grupurilor Ultras și Brigada XXL). Aceștia, alături de alte grupuri (ex. Vacarm), au reușit să aducă un nou suflu peluzei, prin culoare, dăruire și devotament. Multe grupuri apărute ulterior au urmat conduita adusă pe stadioane de cei din grupul Ultras. Pentru o perioadă de timp, toți cei din Peluza Nord am crezut că viitorul ne aparține. Din păcate scandalurile, problemele, ura, invidia, etc. nu au dispărut din Peluza Nord. Au apărut multe grupuri, au dispărut multe grupuri, mulți au părăsit stadionul, mare parte din cei considerați viitorul peluzei au părăsit-o, mutându-se la Peluza a doua. Principala problemă de care ne-am lovit a fost “lupta generațiilor”. Cei tineri au venit cu o mentalitate nouă, cu o idee de ansamblu schimbată, cu idei care nu au fost întotdeauna acceptate de cei cu state vechi în peluză. Primul pas în acest sens a fost făcut de cei de la Vacarm. Încetul cu încetul, cei din “valul tânăr” au ales un alt mod de exprimare, de manifestare, urmând exemplul acestora și au făcut un grup puternic la Peluza Sud.

În clipa de față, Peluza Nord stelistă trece printr-un etern gol negru, încearcă să își găsească o identitate și, de ce să nu o spunem, să supraviețuiască. În același retur analizat, respectiv 2008-2009, activitatea peluzelor steliste se bucură de o expunere nuanțată din partea unui exponent al brigăzilor echipei militare: Cea mai importantă realizare a steliștilor în acest retur de campionat a fost, după părerea mea, continuarea acțiunilor de protest împotriva patronului din Ghencea și a argaților săi, rămânerea pe poziții indiferent de

301

presiuni, încununată de mitingul organizat de AISS, sub sloganul “62 - Ne vrem clubul înapoi”, la care au fost prezenți cca. 2.000 de steliști. Protestele care s-au organizat meci de meci au condus la o apropiere în cadrul peluzelor, în jurul scopului comun, alungarea patronului din Ghencea. Sătui de scandalurile și subcultura promovată și întreținută de acesta, având în “spate” renumele și istoria europeană și în “față” mediocritatea și nepotismul care s-a cuibărit la acest club, suporterii steliști speră ca să reînvie în Ghencea valorile care caracterizau acest club până la apariția intrusului Becali, adică decența, seriozitatea, performanța și spiritul de luptă. Deși au sacrificat tot în acest retur, în favoarea continuării protestelor, în “unicul derby”, așa cum suporterii celor două formații denumesc meciurile dintre Steaua și Dinamo, ultrasii steliști au avut cea mai bună prestație din acest retur, realizând un spectacol pirotehnic de invidiat. Prestația celor două galerii rivale a fost, de fapt, unicul spectacol de pe Ghencea din aceea seară, jocul în sine fiind unul anost. Coregrafia de la tribune (mii de stegulețe roșii și albastre), mesajele afișate, torțele, fumigenele și stroboscoapele date, atât de steliști cât și, într-o mai mică măsură, de oaspeți, au făcut deliciul celor prezenți și a milioanele de telespectatori care au urmărit partida. Iată câteva din mesajele afișate de steliști la “adresa” dinamoviștilor: “În Europa ați ieșit din anonim/ Doar că ne sunteți rivali în campionat”, “Măcar în Ghencea fiți băieți/ Suntem sătui de 700 de atleți”, “Iubirea voastră pentru culori/ Condiționată de banii de la conducători”. “Peluza “intenționat” ați incendiat/ steagurile pe gard de ce le-ați “uitat”???””, “Până la moarte vă veți manifesta/ Când de la Borcea bani nu veți mai lua”, “10 mai (proști ca voi) nu există!””, “Nu mai e nevoie să facem capturi/ Ați început cu Tifosi, vă veți desființa singuri!””, “Mentalitatea voastră/ batjocura noastră”, “Run Forest Run/ Strigați ca disperării la Diham”, “10 Mai sărbătoriți/ Că doar 10 Mai

veniți”, “Pulhac marș la o manea și un vin/ dă-i în p--a ta de câini”, “Ce căței penali/ aruncă cu bolovani”.

La meciul cu Gloria Bistrița, cu ocazia zilei de naștere a lui Marius Lăcătuș, Nucleo a afișat o minicoregrafie, ridicând mai multe spoturi cu numărul 7 (purat de Lăcătuș ca jucător), între două mesaje (“La Mulți Ani Lăcă” și “Erou Roș-Albastru”) aprizând și câteva torțe. Tot în Nord, la meciul cu FC Argeș, a fost desfășurată o coregrafie pe pânză cu mesajul “Pieri din Ghencea, Satană”, aprizându-se câteva torțe. La meciul din Ghencea cu Politehnica Iași, Roosters au sărbătorit patru ani de existență afișând un mesaj “Roostes – din 2005 prezenți” și au aprins câteva torțe.

Toate meciurile din Ghencea au constat, de fapt, într-un protest continuu la adresa conducătorilor din Ghencea, fiind afișate o mulțime de mesaje în acest sens, aprinzându-se torțe, fumigene și/sau stroboscoape. Iată câteva din aceste mesaje: “Poate așa înțelegi: Steaua-i multu-ananghisita/di-un gumar cumandasita/ Du-ți la niale!”, “Gigi dute înapoi la pușcărie/ să câștigi mai multă simpatie”, “Steaua înseamnă demnitate și onoare/nu valize și dosare”, “Milităm pt. vindecarea Stelei/ de cancerul Becali”, “Sunteți un neam de idioți”, “Argăseală sclavule, du-te și hrănește-i oile”, “Alături de tine în momente dificile/ doar interlopii și slugile umile”, “În zadar încercați/ pe noi nu ne cumpărați”, “Noi pierdem tinerețea, lacrimi și sudoare/ pentru două culori călcate de voi în picioare”, “Argăseală, câte deplasări avem noi în străinătate/ N-ai tu meciuri arbitrate”, “Am așteptat acest moment ani întregi/ Și ai ajuns unde meriți “pac, pac”. Mă-nțelegi?”, “La pârnaie mulgi o oaie?”, “Becali a intrat/ Adevărat a intrat! Pac Pac”, “Gigi; Nu scăpa săpunul!”, “De ani de zile îl tot săruți în dos.../ Nea' Vali nu e cam scârbos?”, “Un babuin autohton a reușit/ să distrugă legendele de care ne-am ÎNDRĂGOSTIT”.

Supporterii steliști au fost implicați în mai multe incidente în acest an, înaintea sau în timpul meciurilor, acasă cu

Dinamo și Rapid, la Otopeni (cu ploieștenii), fapt care le-au adus sute de amenzi și/sau interdicții. În ceea ce privește grupările din cele două peluze, în pauza de iarnă s-au mutat din Nord în Sud, Shadows și membrii ex-Triada (fără steag de gard). Astfel că, în Nord activează: Armata 47, Nucleo, Insurgenții, Roosters și Tineretului Korps. În Sud activează: Stil ostil, Banda Ultra, Glas, South boys, Era, Hunters, Vacarm, Ultras, Shadows, Outlaws și cei din ex-Triada. La tribuna a doua sunt Ultimii rebeli. În ceea ce privește prezența la meciuri, în Peluza Nord au fost în medie 3.000-3.500 de suporteri (din grupuri cca. 5-600) iar în Peluza Sud cca. 3-400. Cât despre deplasări, este mai greu de spus pentru că, pe de o parte, patru brigăzi din Sud (Stil ostil, Glas, South boys și ex-Triada) au refuzat să facă deplasările pentru a nu sta la mâna conducătorilor în ceea ce privește biletele, iar pe de altă parte, la câteva meciuri brigăzile n-au făcut deplasarea, ultrașii steliști fiind prezenți doar individual. De menționat că la aproape toate deplasările, accesul în sectorul oaspeților s-a făcut doar prin organizare proprie și prin asumarea răspunderii pentru sectorul respectiv.

Activitatea galeriei, linia intransigentă invocată a ultrasismului urmată de exponenții unora dintre brigăzi, inspirația redactării mesajelor, le va provoca un gust amar steliștilor din peluză, care, pe parcursul anului 2010, se confruntă cu serioase probleme interne. Cu siguranță, dacă nu ultrașii, atunci timpul, va rezolva antagonismele ce-i divizează.

Într-un conglomerat atributiv de trăsături, caracterizarea reductivă a ultrasismului riscă dezavuarea sub avalanșa circumscrierii derivate din repetabilitate. Astfel, în cazul ploieștenilor, nu vom inspecta trecutul, de altfel tumultos, al fanilor, ignorând diacronia menită să ne ofere date despre evoluția galeriei. Abordarea de pe alte coordonate a procesului focalizării analitice a petroliștilor se realizează extrem de simplu, evidențiind constanța răutății fanilor ca și caracteristică

definitorie. Desigur, aceeași răutate o regăsim și în etosul altor galerii, dar nu ca trăsătură etalată cu nonșalanța imposibilității unei raportări la alte perspective de a percepe fotbalul prin lenticula tribunei, ci oarecum inhibată, culmea armonios, de exotism, fanatism, culoare, organizare, cântece, scandări, capacități histrionice, etc. Ploieștenii s-au remarcat, pe stadioane și în afara lor, în primul rând prin agresivitate. Nu se poate jongla cu un soi de paternitate prahoveană în acest sens, dar perenitatea turbulentă a tribunelor petroliste este o realitate produsă de istorism. Deoarece expozeul de acest tip ar putea provoca semne de întrebare chiar ultrașilor în cauză, din seria declamărilor emfaticе de tipul “ce răi suntem și noi nu știm”, trebuie subliniat faptul că abordarea galeriei din această perspectivă este rezultatul palpării percepției extrinseci și a uneia imanente. Regresia ultrasismului petrolist în agresivitatea evocată a fost, oricum, probată constant. Excerptul de mai jos evocă, în fond, o stare de spirit. *Actuala galerie a Petrolului datează din 1996, când, datorită parcursului bun al echipei din anul precedent (câștigarea cupei României), un grup de suporteri fideli culorilor clubului, dar și buni cunoscători ai fenomenului ultras, au luat inițiativă și au înființat primul grup ultras, denumit Ultras Ploieștina. Activitatea acestora va ieși repede la iveală când, în anul următor, aceștia vor organiza prima coregrafie la un meci cu Steaua, fiind printre primele grupări ce au organizat manifestări de acest gen. De mare efect în acea perioadă erau fumigenele, folosite din abundență de membrii Ultras Ploieștina, tifoșii de la peluza sud realizând, încă de pe atunci, spectacole de tribună în toată puterea cuvântului. Începând cu anul 1998, galeria își schimbă numele în Lupii Galbeni, denumire care va inspira pe conducătorii companiei Petrom, capul de lup devenind stema societății. Sub această formă, tifoșii ploieșteni au continuat să facă istorie, umilind celelalte galerii prin atitudine și mentalitate, lupii continuând să își încurajeze favoriții invariabil față de linia de*

clasament pe care o urma Petrolul. Trebuie subliniat faptul că, spre deosebire de majoritatea galeriilor din România, Lupii Galbeni nu beneficiază decât de sume infime din partea clubului, lupii organizându-și singuri show-urile și deplasările pentru echipă și, cu toate acestea, din 1996, ei nu au lipsit de la nici un meci al echipei favorite (cu mici excepții, cauzate de excesul de zel al unor milițieni binevoitori). Lupii sunt recunoscuți prin originalitate, aceștia nedorind să copieze, pe față, coreografiile de excepție realizate pe-afară, cum fac cei din București. În această idee a fost realizat și unul din mesajele adresate câinilor, la ultimul meci cu aceștia: “Copii Performanțe Import Italia! Originalitate=0!”. Datorită lipsei performanțelor în ultimii ani, meciurile de acasă se strâng în medie cam 1.000 – 1.200 de ultrași, cu unele excepții, datorită “variațiilor” liniei de clasament. La derbiurile cu bucureștenele (Steaua, Dinamo, Rapid), la peluză sunt prezenți între 2.000 și 2.500 de lupi, apogeul fiind atins la ultima partidă cu Steaua, când datorită liderilor de cartier și a interesului deosebit, numărul tifoșilor aflați la peluză a atins cifra de 3.500! Aviz celorlalte “galerii” din provincie! În rest, așa cum am precizat, “lupii” vor continua să se facă remarcați prin originalitate, pentru că, în momentele decisive, s-a demonstrat că... “haita domină provincia”!!! Pozele... “vorbesc” și vor “vorbi”!

Incidente: De acum încolo le vom “contabiliza”. În general, la meciurile de acasă, echipele din București (mai ales Steaua și Rapid), au avut parte de primiri “speciale”: la gară, prin oraș, aplicându-li-se corecții deosebite. Antologică rămâne acțiunea din primăvara lui '97, după un meci de cupă de pe stadionul Astei între Poiana Cămpina și Steaua, când ultrașii petroliști au reușit să pătrundă în trenul de plecare spre București, aplicând steliștilor o cruntă bătaie, după ce, inițial, în apropiere de stația Ploiești-Triaș, lupii trăseseră semnalul de alarmă! OK.-ul nu poate ilustra... măcelul care a avut loc

atunci! Tot steliștii, în frunte cu șeful lor, au fost pe post de victime sigure și în 2001, când au fost încolțiți în apropierea stadionului. După bătaia de rigoare, a urmat și umilița, unul dintre liderii steliști fiind lăsat gol-puşcă în stradă. Nici fanii celorlalte echipe din capitală nu au fost mai norocoși, beneficiind în numeroase ocazii de “ospitalitatea” lupilor. Însă nu cred că am avea loc aici să povestim toate incidentele cu cei din București. Cu provincialele nu au existat tensiuni deosebite, cu excepția meciului de la Brașov, din ultimul sezon, când unor spectatori locali li s-au aplicat niște corecții zdravene, chiar la 100 m de intrarea în stadion. De referință a fost o bătaie cu “galeria” țăranilor din Pitești, ce a avut loc în centrul Ploieștiului acum vreo 4-5 ani! Liderul “Haitei Nord” a pătruns singur într-un autocar al țăranilor și, după ce a înșirat pe drum vreo 10 fraieri, a fost dovedit de “agricultori”! Însă, în scurt timp, la fața locului a ajuns o mare parte a galeriei lupilor; în final nefericiții din Pitești părăsind orașul în stare de inconștiență și cu autocarele “decapotate”. În rest, fiind “made in Romania”, amenzile săptămânale și conflictul cu miliția sunt la ordinea zilei pentru că gaborii sunt prea doxați că să-și adapteze conduita. Mari scandaluri cu garda au fost în deplasare, la meciurile din ultimul an cu Rapid (evacuați abuziv), Bacău, Steaua și Argeș. În încheiere, menționăm câteva din cele mai reușite mesaje: “O Tradiție Comunistă Scufundată În Neputință” - pentru steliști, “Ultrașii De La A.U.Rolac La Seringă. Neaga Știe!” - pentru steliști, “În Toate Județele Sunt Sate Și Țărani Dar La Voi Ele Marchează Stilul” - pentru piteșteni, “Europa Vă Așteaptă!... Să Faceți Țara De Râs” - pentru câini, “Champions League Din August La Pro-TV Dresaj Pe Maidanele Europei!” - pentru câini, “Copii Performanțe Import Italia! Originalitate = 0” - pentru câini.

Evident, excerptul nu radiografiază istoria recentă a peluzei. Activă pe scena ultras, aceasta, se pare, manifestă consecvență în a denunța prietenii cu alte peluze importante,

preferând alegerea drumului propriu. Subcultura se pare că are rădăcini puternice și la Ploiești. Ultrasismul ploieștean era reprezentat, în 2007, de grupări precum Partizanii, Knot, Wolves, Maniacs, Lupii Galbeni, Punk's, Doar Petrolul. Legile aspre ale fenomenului și regulile jocului fac însă posibilă și aici modificarea formei peluzei. Fondul însă, raportându-ne la realitățile toride prahovene de până acum, se va perpetua negreșit.

Dimensiunea dinamovistă a subculturii nu poate fi evaluată cu finalitate eidetică, în urma unui proces ce se consumă în interiorul unor repere cu existență apriorică. Palparea peluzei sub o formă binomică de tip trecut-prezent, nu este recomandată în virtutea faptului că presiunea urgentului modifică mai rapid fondul acesteia, comparativ cu cele mai multe peluze din țară.

Ultrașii dinamoviști au ales parcurgerea unui traseu în fenomen, unde opacitatea autoprotectoare de privirile neaveniților din presă, peluze rivale, etc alternează cu o deschidere stenică generală, ce induce o stare de miopie analitică, în condițiile în care sunt studiate evenimente concrete ce implică brigăzile. Câinii nu oferă neapărat curioșilor o imagine idilică a peluzei, ci, efectiv, ceea ce vor ei să ofere. Nu este vorba de tentația perfecțiunii formale, ci de interese conjuncturale interne. Oricum, același *nobless-oblige* adresat mutual de club prin performanță a fost recepționat *mot-a-mot* de câinii roșii în ultimele două decenii. Dinamismul peluzei și atașamentul față de club, care a generat adeseori incomoditate pentru conducători, au reprezentat caracteristici constante de la Nuova Guardia până în prezent. Turbulenți, câinii, utilizând sintagme la modă, au reușit să pună presiune pe club când a fost nevoie, având un cuvânt greu de spus, de cele mai multe ori, în club. Aroganța și aerul de superioritate este cea mai bună diagnoză comprimată a etosului peluzei și a psihologiei ultrasului dinamovist. Prin atitudine și evidențierea

308

intelectualizării galeriei, câinii încearcă să-și pună în inferioritate rivalii. Puritatea ultrasismului este asumată intrinsec, ca o caracteristică subsidiară trăirii galeriei, una firească, recognoscibilă. Ortodoxismul subculturii este conceptualizat și definit de noțiuni, de cei investiți cu capacitatea de a redacta apoftegme în peluză, cu o inspirație pe care la puține galerii o întâlnești. Pretențioși cu propriul grup și, prin extrapolare a principiilor și cu ceilalți, câinii nu se împacă cu jumătăți de măsură, ceea ce nu exclude momentele de derivă din peluză. Dimpotrivă, le amplifică!

Inovațiile din subcultura mioritică, în mare măsură, sunt revendicate cu nonșalanță, amendându-i cu ironie fină sau, la antipozi, crasă grosolanie, pe cei care îi consideră copii ale originalului. Atitudinea critică nu frizează ridicolul, pentru că activitatea galeriei este una consistentă. Conținutul are un contur adecvat și viceversa. Complexitatea peluzei nu poate fi surprinsă prin câteva fraze sau un scurt expozeu, însă o proiecție diafană a acesteia este binevenită ca un preambul la excerptul ce face recurs la diacronia galeriei timp de un deceniu, mai precis între 1995-2005. *Acest scurt istoric al Peluzei Nord dinamoviste nu pretinde să dețină adevărul absolut și nici nu se dorește a fi o monografie completă și complexă a mișcării ultras alb-roșii. De asemenea, am încercat aici să nu dau curs unei apologii ieftine, dar nici unei false modestii de cafeenea.*

Rădăcinile mișcării ultras dinamoviste pot fi găsite în 1995, când, la partea de peluză dinspre tabela de marcaj, se situau grupuri precum Dracula Boys, Rams Pantelimon sau Irriducibilii Dristor. Ele au constituit nucleul de la care au pornit primele tendințe ultras în rândurile suflării roș-albe. Momentul de turnură îl constituie însă anul 1996, când la Peluza Nord, în partea stângă dinspre tribuna întâi, a luat naștere grupul Nuova Guardia, grup alcătuit din băieți tineri și entuziaști, care au încercat – și au reușit – să aducă un aer nou

galeriei dinamoviste și să introducă elementele fenomenului ultras în sânul acesteia. Acest grup a constituit, ani buni, grupul principal al peluzei, cel mai numeros (la un moment dat numărul membrilor era de circa 150) și cel mai activ; cel mai activ nu doar din galeria alb-roșie, ci și – fără teama de a greși – din întreaga scenă ultra românească, pentru o lungă perioadă de timp. Anul viitor N.G. va împlini un deceniu de existență. Prima coregrafie a fost realizată la un meci cu Steaua București, la începutul sezonului 1996-1997, coregrafie compusă din cartoane albe și roșii, pe câte un sector. Fumigenele nu au lipsit din peisaj. Fumigenele nu au lipsit însă din peisaj nici pe 10 mai 1997, când a avut loc unul dintre momentele cele mai de seamă ale mișcării ultra dinamoviste, moment ce a coincis cu incendierea unei bune părți a peluzei sud a stadionului din Ghencea. Evenimentele din acea zi au fost discutate de sute de ori de atunci și până astăzi, însă ce rămân în istorie sunt pozele cu sutele de scaune în flăcări. Totuși, n-ar fi corect dacă n-am menționa că toate bannerele dinamoviste au fost capturate de către steliști cu acea ocazie, însă, de asemenea, n-ar fi corect dacă n-am aminti că ele au fost smulse de pe gardurile unei peluze pustii și arse.

Anul 1997 s-a dovedit a fi unul prolific pentru peluza alb-roșie, căci în același an s-au înființat grupuri importante, precum Guardia Tei, Brigate Pantelimon și Mad Men. Ultimele două au jucat un rol foarte important de-a lungul timpului și, sub o formă sau alta, există și în ziua de azi. Anul următor a reprezentat ieșirea din mediocritate și neputință a echipei. Simultan, și peluza a trăit momente deosebite (deplasări, coregrafii, acțiuni), memorabile rămânând deplasările din toamnă în Giulești și Ghencea (peste 5.000 de “câini”). În opinia mea, acestea au fost cele mai reușite prezențe de pe terenurile rivalilor.

1999 a însemnat, pe de-o parte durerea provocată de pierderea titlului în fața rapidiștilor, dar, pe de altă parte, și

acel celebru tur din semifinala de Cupă cu Steaua, când în Ștefan cel Mare (și în împrejurimi; un prieten de-al meu avea bilet la tribuna întâi, dar a văzut meciul dintr-un copac de pe Calea Floreasca) s-au înghesuit peste 20.000 de oameni, în acea seara de septembrie de neuitat, la returul cu Benfica Lisabona, când, în premieră pentru țara noastră, s-au desfășurat nu mai puțin de trei coregrafii, la cele două peluze și la tribuna a doua. Întreaga atmosferă de-atunci a fost de-a dreptul fabuloasă... De asemenea, toamna acelu an a însemnat nașterea grupului Boys, survenită în mijlocul unor vremuri foarte tulburi pentru galeria alb-roșie. În această privință merită menționată și existența efemeră, de câteva etape, a grupării Unione Sud, amplasată la Peluza Sud a stadionului.

Anul 2000 a fost un an foarte plin pentru Peluza Nord. Cei din conducerea galeriei au fost înlăturați fără mari eforturi, iar Elias, un membru Brigate Pantelimon, a fost ales în mod democratic șef de galerie, de către 200 de membri ai peluzei. Cu toate acestea, luptele pentru putere au încetat abia un an mai târziu, în urma mai multor disensiuni, Elias reușind să-și consolideze poziția de lider al peluzei. Din soluțiile existente atunci, el a fost cea mai bună, căci el a fost cel pe care adevărații băieți cu mentalitate l-au susținut. După cum spuneam, anul 2000 a fost bogat în evenimente. În afară de schimbările survenite la nivelul conducerii peluzei, în istorie vor rămâne cele două meciuri din luna mai, cu Steaua și cu Craiova, în urma cărora Dinamo a cucerit, după mulți ani, campionatul, respectiv Cupa României. Au fost două meciuri la care, fără să cadă pradă patetismului, prestața peluzei alb-roșii a fost magnifică. Capturile steagurilor steliste "Furia roș-albastră" și "Întotdeauna superiori" sunt arhicunoscute, iar superba imagine cu miile de cartoane argintii de la finala Cupei s-a întipărit pe retina multora, fie ei dinamoviști sau nu.

Deplasarea de la Plock (Polonia), din luna august a aceluiași an, a reprezentat continuarea seriei de deplasări externe începută cu un an în urmă la Lisabona (deși se pare că s-a organizat o deplasare și în 1995, la meciul de la Sofia cu Levski), serie la care s-au adăugat, în anii următori, deplasările la Tirana, Zurich, Bruges, Liepaja, Donetsk, Moscova, Zilina, Manchester, Nicossia, Liverpool, Sofia și Marsilia, alături de care ar merita menționate și cele făcute pentru echipa națională: Budapesta, Euro 2000 (ocazie cu care s-a luat bannerul celor de la Torcida Verde), Lubljiana, Oslo, Copenhaga, Praga, Rotterdam. Din nefericire, luna octombrie a fost una neagră și așa va fi mereu de-acum înainte. Moartea iubitudului Cătălin a fost poate cea mai grea lovitură pe care a trebuit să o suporte vreodată poporul dinamovist. De la 5 octombrie 2000 Peluza Nord a căpătat numele de Peluza Cătălin Hâldan, denumire sub care e cunoscută și astăzi.

Dacă 2001 nu a fost un an prea spectaculos, în afară de luptele pentru putere pe care le-am menționat și mai sus (se prea poate, totuși, să omit ceva care altora li s-a putea părea important), anul 2002 a reprezentat, din punctul meu de vedere, încheierea unui ciclu pentru peluza dinamovistă. A fost, cred eu, un ciclu de șase ani în care aceasta a dominat autoritar scena ultra românească și în care și-a surclasat – fără supărare – rivalii de-o viață, derby după derby. Au fost, fără îndoială, șase ani glorioși și frumoși. De ce s-a încheiat un ciclu? Pentru că 2002 a reprezentat o cotitură în peisajul ultra din țara noastră: revitalizarea peluzei steliste (prin nașterea grupului Ultras), progresul evident al peluzei rapidiste și al celei craiovene, revenirea în prim-plan a Timișoarei, dar și o oarecare plafonare a peluzei dinamoviste, cauzată în principal de lipsa de motivație. De asemenea, în același an, după părerea mea, s-au prefigurat primele

neînțelegeri între ultrașii dinamoviști, neînțelegeri care aveau să conducă la ruptura de peste un an.

Sfârșitul anului a adus și primele numere ale fanzinei "Vocea Peluzei", publicație aflată în prezent în al patrulea an de apariție și care, în principiu, apare la fiecare meci jucat în campionat în Ștefan cel Mare. Anul 2003 a oferit două momente importante pentru PCH. Primul îl reprezintă capturarea steagului principalului grup stelist, Ultras, eveniment ce a făcut să fie scrise sute de rânduri pe diferite guestbook-uri și forumuri, dar care, ca și în cazul momentului "10 mai", va rămâne în istorie doar prin captura propriu-zisă. Mai mult, la puțin timp după capturarea banner-ului rivalilor, biancorossi au reușit să confişte și o bună parte a coregrafiei acestora, destinată meciului direct. Să nu uităm însă că steliștii s-au revanșat în vară, când au subtilizat coregrafia PCH pentru finala Cupei, cu o seară înainte de disputarea acesteia. Al doilea moment important îl constituie părăsirea Peluzei Nord de către cei de la Boys la începutul sezonului 2003-2004, care s-au mutat în celălalt capăt al stadionului. De aici s-a născut o rivalitate absurdă între cele două peluze, care a dus la un șir de fapte regretabile, toate acestea luând însă sfârșit în urmă cu puțin timp, când ambele părți au făcut pace și au convenit să se respecte reciproc și, poate, uneori, chiar să se sprijine unii pe alții. Sfârșitul anului 2003 a fost marcat și de capturarea steagurilor rapidiste Avangarda și Legiunea Vișinie, deși dinspre Podul Grant s-au făcut auzite tot felul de scuze lamentabile.

Începutul noului an, 2004, a fost fructuos pentru Peluza Sud Dinamo, aceasta mărindu-și considerabil numărul de membri odată cu înființarea a două noi grupuri, Irascibilii și Fedayn. În ceea ce privește PCH, returul acestui sezon a fost, zic eu, unul dintre cele mai reușite din întreaga sa istorie: prezența numeroasă la fiecare meci de-acasă, prestație vocală pe alocuri electrizantă, multe steaguri de fluturat și pe două

bețe și coregrafii reușite (cu Craiova, cu Alba-Iulia, cu Oțelul în a doua repriză a finalei) sau, cu adevărat speciale, cu Rapid pe Giulești și prima din finala Cupei cu Oțelul. De asemenea, trebuie amintită și revitalizarea grupului Brigate, care, deși sună a clișeu, a adus peluzei un plus de culoare și de prospețime. Însă probabil că 2004 va rămâne în memoria colectivă a suflării dinamoviste ca fiind anul în care am jucat cu Manchester. A fost un stadion plin (peste 50.000 de oameni), deși rău-voitorii și alți cărcotași suspecti au susținut că cei mai mulți nu ar fi fost dinamoviști, în ciuda marelui alb-roșii care a inundat capitala și stadionul în acea zi. În ceea ce privește sfârșitul de an, iese în evidență spectaculoasa și inedita captură a coregrafiei celor de la Timișoara, realizată cu inteligență și curaj chiar în fieful acestora. Desigur că răutăcioșii au găsit și aici nod în papură ultrasilor dinamoviști. Dar, mă văd nevoit să repet, istoria consemnează doar ceea ce contează cu adevărat

Anul 2005 a debutat cu mutarea grupului Supras la Peluza Sud și a continuat cu creșterea în calitate și cantitate a celor de la Brigate. Luna martie a acestui an consemnează, probabil, cea mai dificilă coregrafie care s-a realizat vreodată în România, și anume aceea de pe Ghencea, cu portretul lui Cătălin alcătuit din cartoane. Din păcate, datorită unor iluștri incompetenți, imaginea unui martir al culorilor alb-roșii a fost confundată cu cea a unui criminal odios. În a doua jumătate a returului, Peluza Sud a căzut victimă curajului de a protesta împotriva mafiei și a corupției din conducerea clubului, iar cele trei grupuri, Boys, Fedayn și Irascibilii s-au văzut nevoite să se autodesființeze. Inițial și Supras a luat această hotărâre, însă, ulterior, odată cu revenirea PCH în vară, membrii săi au revenit asupra deciziei. Finalul de sezon a adus o nouă finală de Cupă și, odată cu ea, o nouă coregrafie foarte bună a PCH-ului, peste media țării noastre. Prima parte a sezonului 2005-2006 a fost marcată de deplasarea de tristă amintire a

314

ultrașilor dinamoviști în Bulgaria, mai cu seamă a băieților din Peluza Sud. Dramele trăite de aceștia au sensibilizat întreaga mișcare ultra românească și au determinat, în premieră națională, câteva sute de ultrași de la 10 cluburi românești să participe la un protest comun la București. A fost un moment istoric, un adevărat punct de cotitură al fenomenului de la noi din țară. Iată că, aflându-ne la sfârșitul lui 2005, ne aflăm la sfârșitul celui de-al zecelea an de istorie a mișcării ultra dinamoviste. A fost un deceniu plin, bogat în evenimente, și cu bune și cu rele, uneori entuziasmant, alteori trist, un deceniu din care poate că unii vor avea totuși ceva de învățat... Moment istoric în PCH. După șase ani, peluzele Nord și Sud se reunesc!

Cu bune și rele, ultrașii dinamoviști au trecut cu bine prin furcile caudine ale binoamelor agonie - extaz și viceversa sau eșecuri - realizări, bucurii - necazuri, acceptându-le cu seninătatea necesară găsirii resurselor de a merge mai departe, ca dihotomii indisolubil legate de evoluția unei peluze, astfel că, în 2009, în ciuda aprecierilor critice intrinseci, câinii au ținut steagul sus. *Evoluția galeriei dinamoviste a fost una oscilantă în acest retur, fiind, la multe meciuri, în vizibilă scădere față de anii trecuți. Măcinate de conflicte interne mai mari sau mai mici, marcate de aroganța acționarilor și dezgustate de lipsa de profesionalism a multora dintre jucători, peluzele dinamoviste au fost, în multe cazuri, golașe și cenușii. Dar, în puținele cazuri când au trecut peste propriile orgolii și rivalități, adică la meciurile cu echipele rivale la locurile fruntașe, au reușit să facă adevărate spectacole de culori, lumini și sunet. După părerea mea, cea mai bună evoluție a galeriei dinamoviste a fost cea de la meciul cu Rapid. PCH afișând mesajele "E greu cu noi" și "Vă știm coregrafia", iar apoi, pe jumătate de peluză, s-a afișat o coregrafie pe care scria "1948" cu veste albe, roșii și negre și apoi pe conturul cifrelor s-au aprins sute de artificii. Pe gard trona mesajul*

315

“Tradiția ne obligă la victorie!”. Înapoi, în cealaltă jumătate de peluză s-a afișat sus “Azi vă luminăm” și jos, pe gard, continuarea “calea spre victorie” și s-au aprins zeci de torțe și fumigene și s-au ridicat multe spoturi și steaguri. În repriza a doua și Sudul dinamovist și-a afișat coregrafia. Într-o pădurice la marginea orașului, un detectiv se uita cu o lupă într-o scorbură, mesajul afișat fiind “Căutăm și zi și noapte, chiar și-n gaură de șarpe”. Ce căuta detectivul? A găsit ce căuta sau nu? La aceste întrebări, răspunsul a fost afișat de Sud-iști după lăsarea coregrafiei. “Derby p--a”. S-au aprins apoi torțe, fumigene și stroboscoape. Iar în PCH s-a declanșat o nouă “repriză” de torțe și fumigene, aprinse printre steaguri și stroboscoape. Pe parcursul meciului, s-au afișat o serie întreagă de mesaje: “Idei și ironii fine de la noi pentru încuiați ca voi”, “Alo?! Iar vă treziți să căutați notorietate, când voi faceți băieții cu brigăzi de la sate”, “Când se taie curentul, nu vă vedem nici de la un metru”, “Torcida, legione & bombardierii, iată de ce vă spunem gunoierii”, “O viață ați furat/ Clubul l-ați amanetat”, “Spune-mi cu cine umbli ca să-ți spun cine ești”, “Alb-vișiniul îți dă aripi... negre”, “p--a derby”, “Al 100-lea meci cu noi, voi mereu pe planul doi”, “Din Lipskani când plecați?”, “Săraci dar cinstiți?! sunteți niște izmeniți”, “Noi cu jandarmii, voi cu carabinieri”. O altă evoluție apreciată a fost cea de la meciul cu Politehnica Timișoara. Un stadion aproape plin, focuri de artificii și tunuri cu confettii, o coregrafie cu mii de stegulețe albe și roșii pe întreg stadionul (cu excepția PCH și sectorului Sud, și, bineînțeles, sectorului oaspeților). În PCH s-au dat mai multe zeci de torțe, fumigene și stroboscoape, fumigene la tribuna a doua, torțe, fumigene și stroboscoape în Sud. Mesaje afișate: Sud Dinamo, “Sporturile violente bine primite de lumea civilizată/ ce se simte-n schimb lezată de o torță aruncată”, “JACKIE, nu mai mori odată?!”, “Visul unei nopți de vară/ s-a risipit în această seară”, “Banatu’ ia p--a, nu campionatu’”;

PCH “Cei 61 de ani de glorie,/ Azi cer o mare victorie!”, “*În Ghencea am făcut-o în stilul vostru, acum o facem în al nostru*”, “*Mai bine cântece, lumini, culoare/ decât peluze goale, Mai bine o viață ultra/ Decât oricare alta*”, “*Noi ce Dinamo iubim/ Cosmin Contra? Nu, mulțumim!*”, “*Nu ești rău când ierți, ci când nu uiți/ Nu ești slab când pierzi, ci când nu lupți*”, “*Anii trec, voi tot AEK*”, “*Aveți 8 ore drum de gândit/ cum de câinii mereu v-au umilit*”, “*Amatori prefăcuți ați atins limita indezirabilului/ fiindcă vă pasă/ poate prea mult/ de vânzarea tirajului*”, “*Luați aminte de la GSP/ cum își lansează campaniile!*”

Meciul cu Rapid, de la Pitești, din sferturile de finală ale Cupei României, a prilejuit cea mai bună evoluție a galeriei dinamoviste din deplasare, din acest retur de campionat. Torțe, fumigene, stroboscoape, toate condimentate cu mesaje: “Nu toți țigani sunt rapidiști/ dar toți rapidiștii sunt țigani”, “Cine se aseamănă, se adună!”, “Suntem puțini și avem peluze goale/ de ce doar de noi se vorbește oare???”, “*Din nou pe stadion miroase a esența de rom*”, “*Vrabia mălai visează*” (într-un colț al banner-ului era desenată o pasăre neagră, iar în cealaltă parte, o imagine a trofeului Cupei României), “*Ai noștri au murit eroi și jeliți de-ntreaga țară/ ai voștri-n sărăcie sau ca proștii-n p--a goală*”, “*Înființați de bolșevici/ conduși de UTC-iști*”, “*Dacă plouă poate suntem 9*”... “*Dar suntem români, asta e esența/ care face diferența*”, “*Țiganu’ tot țigan*”, “*Astăzi ne puteți spune/ dacă în campionat am câștigat pe bune*”.

În ceea ce privește “unicul derby”, ultrașii dinamoviști au hotărât abia în dimineața zilei meciului să meargă în Ghencea, așa că nu s-au prezentat decât cu câteva torțe și fumigene, dar cu destule mesaje: “Nu vom fi niciodată supuși, cu drepturi luate/ ne vom manifesta până la ultimul strigăt de libertate”, “Visul nostru realizat/ Ultras, Triada & Desant”, “Diferența dintre noi: La voi începe tot când se termină la noi”, “Un crez

317

e susținut de respect și fapte concrete/ lipsa lor ne îngroapă în vorbe, mesaje ieftine și pietre”, “E posibil ca cel de lângă tine/ să se fi împăcat cu URSU”, “Cu spray-ul tot orașul de mesaje l-ați umplut,/ când a preluat clubul de ce nu le-ați făcut?”, “Noi în 2000/ Voi în 2008” – “8 ani decalaj de mentalitate la coregrafii/ ce am făcut noi primii ați făcut voi ultimii”, “Noi în deplasare pentru haine și mâncare/ voi cu teancuri de bilete în buzunare”, “Mentalitatea vă încurcă, gramatica și ea/ mai bine o lăsați baltă și faceți altceva”; ”Când joacă echipa națională/ faceți bișniță națională”, “Azi de 10 x mai puțini/ întotdeauna de 10 x MAI ultra”, “Ați vrut peluza ultra, dar ați dat înapoi/ trei sferturi din nord s-au mutat la voi”, “Vă imaginați scenari, aveți o adresă/ stați în siguranță, nu încercați așa ceva acasă”, “Ne-ați judecat, condamnat/ dar cine sunteți voi?”, “Suntem ultrași, departe de a fi cetățeni model,/ dar avem etichete pe care nu le merităm”.

Și la alte meciuri dinamoviștii au avut torțe, fumigene și/sau mesaje, ca de exemplu la Urziceni, Iași, Buzău, Constanța sau acasă cu Brașov, CFR, Vaslui, etc. Din punct de vedere al brigăzilor, începutul returului de campionat a însemnat ultima apariție al celor de la Tifoși care au luat această hotărâre pentru că am preferat să distrugem tot ce am realizat în fața acestor oameni decât să le mai stăm alături. Și dezamăgirile nu se aflau numai de o parte a baricadei, se aflau și de partea noastră, inclusiv noi purtând o dezamăgire. Tifoși Ultra a fost un grup care a dorit să sfârșească acolo unde s-a născut, în peluza Cătălin Hâldan... Tifoși Ultra a fost un grup mic dar cu principii, principii care l-au ridicat într-o lume în care acestea lipsesc cu desăvârșire. Tifoși Ultra a fost un grup care a cinstit numele “unicului căpitan”. Tifoși Ultra va trăi întotdeauna în noi, cei care am reprezentat acest grup, pentru că în fiecare dintre noi se regăsește... o “tinerețe fără sfârșit”.

Pe de altă parte, începând cu prima etapă a returului, în Peluza Sud au apărut “șerpții”. Astfel că, în PCH activează:

Supras, Energizații, Mad man, Front 48, Panzer, Dogs of war, Nuova Guardia, Supreme, Brigade, și vechii NG sub steagul "povestea noastră continuă". La Peluza Sud sunt: Șerpii, DNL, FFS, Power Puff și DOL, iar la Tribuna a doua sunt cei de la Old style. În ceea ce privește numărul de suporteri prezenți la meciuri, acesta a fost oscilant, dar aproximând, putem spune că, la meciurile de acasă, au fost cca. 1.500-2.000 în PCH și 75-100 în Sud, iar în deplasări au fost cca. 3-400... cea ce reprezintă un număr consistent de ultrași în peisajul autohton al subculturii. Ultrasismul cu trăirile sale, în care prezentul se conceptualizează fără a avea complexe și grijiile întrupării sociale, al angajării în inventarea sau reinventarea viitorului societății, al ancorării în trecut, fără putința depășirii eșecurilor ca stigmat, a rezervat un loc în loja elitismului autohton, dinamoviștilor.

În grupul select al peluzelor mioritice tinde să acceadă și Corvinul Hunedoara, peluză care însă trebuie să facă dovada calității fondului în liga a doua sau liga întâi cu adversari redutabili. Practic, corviniștii îndeplinesc condițiile ultrașilor români cu gratulare cu respect, respectiv număr acceptabil, consecvență, perseverență, fanatism, maturitate a membrilor din brigăzi, atașament față de echipă, organizare de coregrafii, etc. Radiografierea analitică a peluzei hunedorene îndeamnă la exegeză. Ultrașii au reușit să imprime o pulsație peluzei pe un fond neprielnic, într-un oraș sărac în resurse cu o populație de circa 70.000 de mii de locuitori, sfidând parcă, cu potența sofianică a subculturii, centre urbane mari are țării, cu peste 200.000 sau 300.000 de mii de indivizi. Însă, în virtutea faptului că evoluează în liga a patra, nu au făcut pe deplin dovada, la propriu, a acestei maturități, pe terenuri ostile. În realizarea acestei scurte monografii a tifoseriei hunedorene, am reușit să mă întorc undeva până în anul 1997. Nu că până atunci Corvinul ar fi lipsit de spiritul supporterilor, însă am căutat să ajung de la fenomenul de masă, la fenomenul de grup

319

organizat. Probabil toți care au câțiva ani în spate cunosc ceea ce se întâmpla la Hunedoara în anii '80. Stadionul plin, oameni care se urcau prin copaci, și unii care chiar au murit din acest lucru, martiri ai fotbalului hunedorean. Lumea venea cu 4-5 ore înainte de meci ca să prindă un loc. Erau alte vremuri, la care acum nici nu pot să mă gândesc, mi-e greu chiar să le visez. Așa că, hai să întoarcem roata timpului până în anul 1997. Ce se întâmpla în lumea suporterilor hunedoreni atunci? La tribuna 1 apărea un steag de gard și câteva steaguri de fluturat, pe care erau înscrisionate „Băieții Veseli”. Era o primă încercare de a crea un grup care să se distingă vizual pe stadion. Lipsea însă unitatea, relațiile de grup nu erau înrădăcinate, și astfel s-a ajuns la plecarea unui grup mai restrâns, prin '98, în cealaltă tribună, sub denumirea „Liga Suporterilor Michael Klein”, chiar dacă această ligă nu a existat oficial. Pentru câteva etape, acest mic grup s-a mutat undeva la extremitatea Peluzei Sud, dar apoi a revenit alături de ceilalți în tribuna 1. Un punct important pentru viitorul parcurs al suporterilor de sub furnale, îl constituie deplasarea de la Timișoara din sezonul 1999 – 2000, când au fost prezenți peste 800 de hunedoreni. La acel meci își face apariția și grupul Toxic Zone, ai cărei membrii (în jur de 9 - 10 persoane), au format în același an Ultras, un grup ce-și propunea să aducă o nouă mentalitate pe stadion, să înrădăcineze fenomenul în Hunedoara. Însă nu s-a reușit realizarea unei unități stătătoare, iar după o perioadă de timp, încet-încet, de la ceea ce a început ca o provocare măreață pentru acele vremuri, s-a ajuns la un simplu banner de gard, ce a mai fost afișat din când în când până prin 2005. Tot în sezonul 1999 – 2000, la meciul de acasă cu UTA, în locul ocupat de galerie, se strâng peste 800 de suporterii, atunci realizându-se o coregrafie pe o pânză de 30 de metri. În sezonul următor, 2000 – 2001, pe gardul arenei Michael Klein apare Nuova Ultras Corvinul, însă nu putem vorbi de un grup

coeziv, stabil și independent. Acum putem trece în revistă și Brigada Hațegană, formată din 10-12 suporteri ai Corvinului din orașul Hațeg, aflat la 25 de km de Hunedoara. Nu puteam să scriu această prezentare fără să vorbesc de Corbii Albaștri, un nume cu care s-a identificat, pentru o lungă perioadă, galeria Corvinului. De prin '99 până în prezent, dăinuie această denumire. În sectorul din tribuna 1, se strâneau în medie 250 de persoane, iar la meciurile puternice din divizia B, numărul lor ajungea și până la 400. În ultima vreme însă, a intrat într-un declin puternic, culminând cu puține apariții în sezonul 2007- 2008. Oricum, acest nume s-a înrădăcinat puternic în lumea sportului, însăși echipa Corvinul ajungând să fie "alintată" în mass-media cu apelativul Corbii Albaștri. Acest nume a reprezentat un stâlp important în lumea suporterilor hunedoreni, un nume care a susținut și atras mulți tineri în tribuna 1 a stadionului Michael Klein. Memorabil rămâne sezonul 2001 – 2002 când, chiar dacă echipa a evoluat în Divizia C, în fiecare deplasare mergeau peste 70 – 80 de hunedoreni, iar uneori și 300 – 400, în deplasări precum Orăștie, Simeria, Certej. La Certej, au avut loc o serie de incidente cu jandarmeria, care a folosit gazul lacrimogen pentru a opri suporterii Corvinului, care forțau gardurile pentru a intra în teren. În meciul retur de la Hunedoara, la care au asistat 12.000 de spectatori, sectorul galeriei a fost animat de 12 fumigene mari și mai multe steaguri alb-albastre. Cu siguranță, toți suporterii își aduc aminte cu plăcere de ultimul meci din Divizia C, la Deva, când în jur de 5.000 de hunedoreni au ținut să-și încurajeze echipa în drumul spre liga a doua. În anul 2002, o nouă scindare s-a petrecut în rândul galeriei, iar o parte s-au mutat într-un colț al Peluzei Nord, unde, alături de vechiul banner ultras, care nu a reușit să-și mențină statura de grup organizat, au apărut mai multe steaguri de gard ca și „Commando Blue”, „Nucleo”, „Bianco-Azzuri”, probabil ca o influență a ce se mai vedea prin țară

sau prin străinătate la unele derby-uri televizate. În 2005, un grup de aproximativ 30 de tineri se mută în sectorul din centrul Peluzei Nord. Ei activează sub denumirea „Ultras Korp”. De acum începe cu adevărat drumul unei peluze independente. Timpul trece, iar odată cu el și dorința de a forma un grup cât mai puternic, cât mai prosper. Apar din ce în ce mai multe fețe noi în peluză, odată cu ele din ce în ce mai multe dorințe, planuri. Din dorința de a întări legăturile, s-a pus accentul pe ședințe. Peluza începe să prindă viață, steaguri, japoneze, mesaje animau sectorul din Nord. Încet-încet se conturează tot mai mult ideea unui grup ultra în adevăratul sens al cuvântului. Apar de asemenea prietenii, amiciții cu alte peluze/brigăzi și, normal, rivalitățile. Cu toate astea, cu piedicile puse din toate părțile de la simpli cetățeni ai orașului, la oameni din interiorul clubului, s-a trecut peste toți și toate, băieții au rămas aceiași, dar cu o dorință mai mare de afirmare decât la început. Și uite că au trecut trei ani, trei ani în care au fost mereu aproape, mereu uniți, îmbărbătați de spiritul de luptător al lui Iancu de Hunedoara, „Dominând prezentul, Respectând trecutul!”. În returul aceluiași sezon, apare un nou grup, Distrikt Ultra. Împreună cu băieții din Ultras Korp au reușit să ridice destul de mult nivelul peluzei într-un an, atât cantitativ, cât și calitativ. Numele provine de la o formă specifică și tradițională de organizare administrativă, politică și militară a populației autohtone românești în evul mediu. Ca simbol a fost ales porcul sălbatic, pentru a exprima ideea de libertate și atitudine proprie, neîngrădită de lumea modernă. Pe lângă obiectivele din peluză, cele două brigăzi își propun să promoveze cât mai bine numele Corvinul, și astfel ia naștere campania „Amintește-ți că ești Hunedorean!” La sfârșitul sezonului 2006 – 2007, apare și Hell Boys, ceea ce duce la o prezență mai numeroasă în peluză. Relația în grup este una de prietenie, care nu se limitează doar la peluză, ceea ce îi face destul de uniți în atingerea idealurilor de grup. Chiar dacă nu

au decât un an, băieții sunt foarte activi, punând mereu umărul atunci când a fost nevoie pentru peluză și implicându-se pentru bunul mers al fenomenului. Un factor important pentru bunul mers al Peluzei îl constituie legătura foarte strânsă dintre brigăzi. „Toți suntem egali, iar majoritatea decide!”. De-a lungul timpului s-au făcut o serie de coregrafii, mai mult sau mai puțin reușite, pe pânză, cu steaguri, fumigene, role de hârtie, dar, pentru că vorbim de Peluza Independentă, prima coregrafie ce a colorat sectorul din Nord a fost realizată în 2005, când au fost afișate mai multe japoneze pe care era desenată crucea celtică. Prima coregrafie pe pânză a fost realizată tot în sezonul 2005 - 2006, la meciul Corvinul – FCM Reșița, aproape de ziua în care Michael Klein ar fi împlinit 47 de ani. Atunci a fost afișată o pânză neagră pe care era stilizat chipul său, urmat de mesajul: “Mișa, mereu în inimile noastre!”

Sezonul 2006 – 2007 aduce cu sine un progres la nivel de organizare. Se conturează tot mai bine un nucleu constant al peluzei. Peluza evoluează atât vizual, dar și din punct de vedere fonetic. Dacă ar fi să analizez acest sezon din punct de vedere al unei construcții, aș putea să-i compar importanța cu rolul oșelului în cofragul de beton.

Cel mai prolific an, din punct de vedere al coreografiilor, a fost sezonul 2007 – 2008. S-au făcut patru coregrafii de peluză și una de grup (Distrikt Ultra – doi ani de la înființare). Acum are loc și prima coregrafie în deplasare, pe pânză, plus stegulețe, la meciul de la Petroșani, fiind reprezentat un ultras în spatele căruia era desenată o cetate, împreună cu mesajul: “Îmi iubesc orașul, îmi iubesc echipa / doar Corvinul îmi colorează clipa”. Practic, cu pași mici și siguri, corviniștii s-au impus în peisajul ultras românesc. Peluza hunedoreană este una activă, dinamism care însă în viitorul apropiat ar putea fi afectat de presiunea rezultatelor slabe și a lipsei de

performanță, context nefericit care poate afecta iremediabil entuziasmul ultrasilor, referindu-ne practic la motorul peluzei.

Chiar dacă visul prototipului *peluzei de aur* locale este departe de a fi împlinit, echipele din Moldova, FC Vaslui, Oțelul Galați, Cetate Suceava, FC Botoșani, Politehnica Iași, din deducțiile subiective care marchează redactarea lucrării, se înscriu în eșalonul doi al mișcării ultras. Este interesant că Iașul, al doilea oraș al țării ca număr de locuitori, probabil ca și Constanța, Timișoara sau Cluj-Napoca, neoficial cu peste 400.000 de locuitori (incluând studenți, cetățeni care nu sunt aflați în evidențele autorităților locale, etc.), nu pătrunde în elita peluzelor autohtone. Statutul de cel mai important centru studentesc, și chiar cultural, al Moldovei, în condițiile în care media educației ultrasilor este cu mult peste cea națională, reclamă acest lucru. Este puțin ciudată lipsa de reacție, raportându-ne tocmai la pretențiile ultrasilor ieșeni, la mesajul subculturii și impasibilitatea cu care sunt gratulați cei ce încearcă cultivarea artificială, grefată totuși pe disponibilitățile locului, a fenomenului și metamorfozarea artificialului în legitimitate de esență socială. Analizând componența peluzei prin prisma funcționalității brigăzilor, suntem informați că, *în urma discuțiilor între membrii brigăzii, Gruppo Sado a ales să-și continue activitatea și în acest sezon, 2006-2007, separat de galerie, la Peluza B (Sud) în timp ce Cosa Nostra a ales să se alăture galeriei. Rămași singuri în peluză, ne-am propus ca în acest sezon să mai consolidăm brigada și să mai scoatem și noi capul la lumină. Fiind independenți 100% ne va fi foarte greu, în special cu deplasările, dar vom încerca să nu dăm înapoi. Am primit amenințări, am fost bătuți de supporterii echipei pe care o susținem și noi, dar acest lucru nu face decât să ne întărească și să ne dea un motiv în plus de a merge înainte, de a arăta că putem și singuri prin voință, dăruire, sacrificiu. În 2007 în Nord activau B.R. Boys, Gruppo Sado, Saints Gate, Stilo Unico, iar în sud, Settore Ultra și Blue White Ladies, o*

serie de brigăzi amintite dispărând ulterior, pentru ca în iulie 2010 Celula-Ultras, respectiv Grup C.U.G să reprezinte, la rândul lor, ultrasismul în peluza clubului Politehnica Iași.

Iată evoluția și realizările ieșenilor în 2008-2009: în peluzele ieșene au fost multe “mișcări de trupe” în acest retur de campionat. După ce, la începutul campionatului, a reapărut Peluza Sud Iași, odată cu mutarea în acea peluză a grupărilor Blue White Ladies și Settore Ultra, începând cu etapa a 21-a, în Sud s-a mutat și cea mai veche grupare activă de la Iași, Gruppo Sado și o brigadă înființată în acest sezon, MCDVIII. Totodată, după etapa a 23-a, una din cele mai bune și cunoscute brigăzi ieșene, B.R. Boys, și-a anunțat “încetarea activității pe termen nelimitat”. Tot în acest retur a “dispărut” și Saint Gates. Astfel, în Nord, au mai rămas BSE, Blue Force și Tinerii Peluzei, iar în Sud activează BWL, STU și subgruparea lor, Băieții Veseli, GS și MCDVIII. În acest sezon activitatea în Peluza Nord a fost destul de slabă, din punct de vedere numeric, sonor și vizual. Cu toate acestea, s-au afișat patru coregrafii, trei la meciuri de acasă (aniversare BSE și respectiv Blue Force și una de peluză) și una la Vaslui (BR Boys). S-au realizat și câteva mesaje, atât acasă cât și în deplasare, și s-au dat torțe la câteva meciuri. La meciurile de acasă au fost circa 100-150 la începutul returului și cca 50-70 la final, iar în deplasare au fost cca 20-30. Activitatea în Sud a fost una bună aproape tot returul, cu o scădere spre finalul campionatului. S-au realizat mai multe coregrafii de peluză și una aniversară, GS împlinind patru ani. Cea mai reușită a fost, după părerea mea, cea de la Vaslui, inspirată din desenele animate cu Tom și Jerry. A fost prima coregrafie în mișcare afișată de galeria ieșeană, fiind realizată de cele două grupări care existau în Sud la aceea oră, BWL și STU. S-au afișat mai multe mesaje, unele aseasonate cu torțe, stroboscoape, fumigene și/sau petarde. Spre final, peluza a scăzut din punct de vedere al prestației vocale, dar și din punct de vedere al prezenței în

deplasări. La meciurile de acasă au fost circa 20-30, la începutul returului și cca 70-100 la final, iar în deplasare au fost cca 15-20. Cea mai bună prestație a peluzelor ieșene a fost cea de la Vaslui, urmată de cea de la meciul de acasă cu Gloria Bistrița, în ambele meciuri afișându-se coregrafii și mesaje realizate atât de Peluza Nord cât și de Peluza Sud, dându-se torțe și fumigene.

Rivala ieșenilor, FC Vaslui, pentru scurt timp, a fost susținută de o peluză elitistă la nivel național, ulterior evoluția sa înregistrând un decrescendo. Recul relativ ușor, ce nu este deranjant pentru analiștii scenei ultras, astfel încât, mai mult sau mai puțin belicos, să-i cânte prohodul sau să se lamenteze cu expozeuri din seria “fenomenul moare încet”. Vaslui reprezintă un element important în angrenajul scenei ultras moldave și nu numai. Neavând posibilitatea raportării la un trecut glorios, care să atenteze la echilibrul fragil dintre particularitățile locale și necesitatea cultivării adaptabilității la inovațiile ultrasismului, peluza vasluiană a construit pe un fundament original și propriu, fără arhetipuri și antecedente locale, fenomenul. Ceea ce a fost, cel puțin *loco*, benefic subculturii. Precedentul este imitabil apelând la regulile logicii și cele a firii, fără să-și propună asumarea rolului de creator al arhetipului. De acea apariția unei peluze puternice pe scena ultras, concomitent cu înființarea unui club, de exemplu, nu este nicidecum o utopie. Revenind la vasluieni, pentru conformitate, un excerpt de pe internet radiografiază returul sezonului 2008-2009, care a început pentru vasluieni cu reîntoarcerea brigăzii Furieux în Peluza Nord și, implicit, dispariția Peluzei Sud. *Acesta cred că a fost cel mai important eveniment din acest retur de campionat din galeria vasluiană. Cea mai bună prestație a galeriei vashuiene a fost, după părerea mea, cea din derby-ul moldav, FC Vaslui - Politehnica Iași, primul meci acasă, după reîntoarcerea celor de la Furieux în Nord. Gazdele au afișat două coregrafii, prima pe*

326

bază de cartoane și pânze, reprezentând doi vasluieni care dădeau foc stemei Politehnicii Iași. Flacăra s-a mișcat de la baza stemei, până sus. Mesajul coregrafiei a fost: “Pompierii să fie pe felie,/ vin “ultrașii” care își dau foc la coregrafie”. După pauză, vasluienii au afișat o coregrafie axată pe mesajul, scris cu alb pe pânza neagră, “Spectacol inofensiv interzis abuziv”, în spatele căreia s-au aprins torțe, fumigene și stroboscoape. Pe parcursul meciului, gazdele au mai afișat și câteva mesaje: “Cea mai tare coregrafie a voastră am făcut-o noi”, “STU – 10 zmei conduși de femei/ Duminică să nu uitați de ghiocei”, “Băieți adevărați/ La nivel național doar de o față reprezentați”, “N-ați impresionat deloc/ Dați-i și la asta foc”, “Lista lui Srainer: 20 RON în buzunar la “patron”/ Să nu rămâi pe peron”. La meciul cu Farul, Excentric au aniversat trei ani în PNV și au afișat o coregrafie aniversară “Acumulăm experiență/ din obstacole ce opun rezistență”. Tot la acest meci, vasluienii au afișat un mesaj “Ani de zile ați citit în ziare/ Că torțele pot să omoare” după care au ridicat în față un mesaj pe pânza neagră pe care scria “proba contrarie” și au aprins mai multe torțe, iar apoi au tras concluzia: “Într-adevăr... sunt “criminale”!”. La meciul de acasă cu Rapid, fanii vasluieni au afișat o coregrafie cu fâșii de pânză galbene și verzi și pe pânza centrală albă era desenat un supporter care are tricoul cu nr. 12 și jonglează cu mingea, mesajul fiind “De-am fi fost noi în echipă/ Poate am fi jucat și în Ligă”. Ei au dat cu torțe și fumigene și au mai afișat câteva mesaje “Come home Mike”, “Fanii lui Borac nu erau rasiști/ noi îi înțelegem”, “E greu... a fost mereu, da’ nu ca azi/ 50% cântă 50% sunt “bodyguarzi”, “Nu s-a auzit la Cannes/de Inimă de țigan”. La majoritatea meciurilor de acasă și la câteva deplasări, vasluienii au dat torțe, fumigene și/sau stroboscoape. În Peluza Nord Vaslui activează Dorobanții, Excentric și Furieux. La meciurile de acasă au fost în medie cca 200-250 în peluză și cca 20-30 în deplasări. Din păcate

pentru peluza vasluiiană, numărul de membri este punctul nevralgic, acesta scăzând destul de mult față de anul trecut. Unul din principalele motive este că mulți membri au devenit studenți în alte localități iar când ajung în weekend nu-și mai permit să meargă în deplasări.

Ultrașii Oțelului Galați se înscriu în același tip de proiectare evocată al galeriilor care, prin arhitectura peluzei ultras, caută subsidiar gloria de altădată a Sidexploziei, ce domină o peluză care a impresionat în trecut, prin prestație, microbiștii români în numeroase meciuri. Pentru că noțiunea de ultras nu admite nuanțe, grade, nu poate fi divizată pentru a prelua principiile convenabile, neadmițând o medie aristotelică între intransigență ca virtute și ambiguitate a trăirii ca viciu, și pentru gălățeni există o singură cale de urmat, cu energii intempestive, în ultrasism. Trăirea ultrasului ce provoacă, utopic, în egală măsură, prezentul și viitorul, fără a clama sau denunța trecutul, cum este cazul multor peluze românești, definește cel mai bine Galațiul ca stare de spirit ancorată în fenomen. O privire retrospectivă în istoria recentă a gălățenilor reliefează diversitatea brigăzilor, în vara anului 2007 în nord activând Sidexplozia, Ultra Steel Boys, Young Crew, Ultra Sud, New Order, iar în sudul gălățean, Grupa "C". Ulterior, practic circa doi ani mai târziu, *cea mai importantă realizare a ultrașilor gălățeni a fost în 2009, nu un eveniment legat de stadionul Oțelul, ci organizarea mitingului de protest împotriva atitudinii nepăsătoare a edililor locali față de echipa de fotbal Oțelul și față de tot sportul gălățean. Aproape 2.000 de gălățeni au participat la acest miting, faptul îmbucurător fiind că, alături de ultrași, au fost și alți locuitori ai orașului, bărbați și femei, tineri și bătrâni, toți interesați de situația precară a sportului pe aceste meleaguri: "Cea mai incompetentă echipă e primăria Galați - cu indiferență pentru sport, o să retrogradați". Întorcându-ne la realizările ultrașilor gălățeni pe stadion, menționez că, în Nord, Ultra Sud*

328

a afișat, la meciul cu Dinamo, o coregrafie aniversară cu mesajul “De cinci ani împreună”, iar în Sud s-a afișat, la meciul cu FC Argeș, o coregrafie cu mesajul “Nu uitați ce reprezentați – Pasiune, onoare, totul pentru Galați”. Cam puțin totuși pentru 18 meciuri și două peluze. În schimb, gălățenii au afișat mai multe mesaje și au dat torțe și/sau fumigene la aproape toate meciurile, acasă și în deplasare, în majoritatea cazurilor în Sud. Timp de mai multe etape, Sudul gălățean a fost în protest, deoarece înfrângerea de acasă, în fața Gloriei Buzău, s-a datorat unei atitudini suspecte a jucătorilor gălățeni, iar apoi a urmat o serie de rezultate negative consecutive, pe fondul aceleiași atitudini și nepăsări din teren, vis-a-vis de care conducerea clubului nu a luat nicio măsură. Lucrurile au revenit la normal după ce ultrasii au purtat o discuție sinceră și deschisă cu jucătorii. La meciurile de acasă au fost, în Nord, circa 200-250 și, în Sud, 50-100, iar în deplasare au fost cca 30-50, din Nord, și cca 15-30, din Sud.

Botoșănenii și sucevenii s-au impus, la rândul lor, pe scena ultras moldavă și chiar națională, în primul rând prin derby-ul care implică cele două galerii. Rivalitatea le-a propulsat în atenția opiniei publice provenite din rândul exponenților subculturii. Fără inamic, ultrasii din nordul Moldovei nu ar fi beneficiat de o trambulină importantă de propulsare cu mult în exteriorul sferei obscurității și, ce e mai important, nu ar fi avut un contrabalans extrem de util în evitarea plafonării. Războiul nordului, în măsura în care prinde consistență și chiar constanță, priește ambelor galerii, într-o regiune în care rivalitățile fotbalistice dintre marile orașe (Iași – Vaslui – Bacău - Piatra-Neamț - Galați) reprezintă un sistem deschis, reinventându-se contextual, în condițiile în care starea de fapt ar reclama acest lucru. Suceava versus Botoșani este un derby regional ce evocă tradiția, normalitatea încrâncenării excluzând subtilitatea recursului la imagine. Ultrasii suceveni, în prezentarea peluzei, menționau faptul că, *în februarie 2009,*

329

Brigada Dakay, principala grupare a galeriei echipei Cetatea Suceava, împlinește astăzi trei ani de activitate. Pe 8 februarie 2006 trei suporteri suceveni au decis înființarea unei brigăzi care să schimbe în bine imaginea peluzei sucevene, care la momentul respectiv se numea Cavalerii Nordului. Astfel, a luat naștere Brigada Dakay care, în prezent, este cea mai importantă grupare ultras din Suceava și una dintre cele mai renumite din Moldova, fiind totodată apreciată chiar și pe plan național. Începând chiar de la înființare, Dakay a fost la baza tuturor coreografiilor și mesajelor afișate de galeria suceveană, reușind în scurt timp, datorită verticalității dovedite în nenumărate rânduri, să devină vocea suporterilor suceveni. Una dintre cele mai mari performanțe ale brigăzii Dakay este participarea la realizarea coregrafiei făcute la ultimul meci disputat de Cetatea la Botoșani, pe data de 29 noiembrie anul trecut, când tricolorul de peste 180 de metri pătrați pe care se afla stema Bucovinei, împreună cu mesajul “La 90 de ani de la Unire – Rămânem uniți în cuget și simțire” a ocupat poziția a opta într-un clasament al coreografiilor făcute de toate peluzele din țară, pe anul 2008. O altă grupare aflată la ceas de aniversare este Brigada Contras, care pe 7 februarie a împlinit doi ani de activitate. Înființată sub aripa protectoare a grupării Dakay, Contras a adus un plus de imagine asupra fenomenului ultras din Suceava. În ciuda ofertelor, care de care mai tentante, venite din partea organizațiilor locale ale partidelor politice, cele două brigăzi au rămas neutre din punct de vedere politic, singura cale care o urmează fiind bunăstarea echipei Cetatea. Membrii brigăzilor sunt naționaliști convinși, fiind totodată și susținători ai campaniei “Basarabia – Pământ Românesc”. În prezent, Dakay și Contras reprezintă partea cea mai importantă a galeriei sucevene, prestația peluzei bucovinene fiind în ultima vreme, de tot mai multe ori, peste evoluția echipei din teren”.

Botoșănenii, la rândul lor, sunt reprezentați, în arealul subculturii, de ultrașii de la BT Pride, brigadă prezentată de asemenea în 2009, cu ocazia derby-ului nordului Moldovei: *Banner mare "Pride" afișat iar, în spatele lui ridicate 150 stegulețe (total) în culorile clubului, plus fumigene. Mai multe steaguri mari de fluturat cu logo-ul brigăzii și în culorile clubului. Mesajul format din tricouri albe puse în ordine în așa fel încât să iasă celebra zicală "M--e Suceava!", steaguri pe două bețe cu diverse mesaje amuzante. Mesajele afișate: "An de an vă bateți la retrogradare, totuși umiliința nu-i prea mare?", "Sunteți ultrași fără reputație, cu noi faceți efort de imaginație", "Multe tricouri portocalii în peluza voastră, Ne-am stricat de răs de isprava voastră". Pamfletul numit "E o măsură de protecție, pentru focaru' de infecție" + măștile chirurgicale puse pe față, cu aluzie la stadionul lor infect. Și contra-mesajul foarte bine anticipat "Capturăm un plus pentru noi, un motiv de invidie pentru voi". Pe parcursul meciului, o prestație vocală foarte bună, fiind de mai multe ori însoțiți de către jucători pentru a scanda împotriva rivalilor. O deplasare foarte reușită din partea noastră, sperăm la cât mai multe de acest fel!!*

CFR Cluj, FC Argeș, Farul Constanța, FC Brașov sunt catalogate, de asemenea, ca fiind echipe cu mișcări ultras aflate în linia a doua ierarhică a subculturii românești. CFR Cluj reprezintă actualmente cea mai detestată peluză din subcultura românească, fiind considerată susținătoarea unei echipe ce reprezintă minoritatea maghiară, în ciuda faptului că în peluză au activat cu Romaniacs, Patriots brigăzi autodeclarate ca reprezentante ale dreptei românești. KVSC, o grupare alcătuită majoritar din unguri, este percepută ca emblematică pentru o peluză catalogată cu intransigența ignoranței "rușinea mișcării ultras românești". Declasificarea nu lasă loc la interpretare, iar recursul ultrașilor ceferiști pe forumuri se înscrie în aria bătăliilor fără sorți de izbândă. Antipatia ultrașilor români,

etalată ostentativ, poleită cu aura naționalismului și a xenofobiei, nu este motivată, cel puțin privind din perspectiva faptului că brigăzile transilvănene importante înglobează în rândurile lor unguri. Reproșurile și retorica negativă față de peluza CFR-ului sunt fundamentate pe neputința românilor de a se impune în peluza ceferistă, în a instaura o dominație de tip oligarhic, incontestabilă, exclusivistă. Oricum, datorită antagonismelor naționale, peluza este afectată de frământări interne, scindându-se în sezonul 2010-2011. În 2007 sunt amintite brigăzile Commando Gruia, Gruppo Gara, KVCS, Ultra Napoca, Ablaze, Romaniacs, Depou Clan, Patriots. În returul campionatului 2008-2009, galeria clujeană este prezentată astfel: *Evoluția peluzei CFR-iste este în scădere față de anul trecut, la fel ca și evoluția și locul în clasamentul final al echipei lor favorite. Cu toate acestea, în câteva meciuri din acest retur, ceferiștii clujeni au avut o evoluție peste media sezonului. În ceea ce privește brigăzile din cadrul peluzei, este de menționat că Depou Klan s-a autodesființat (nu au mai apărut la meciuri cu steagul de gard). Cea mai bună prestație a galeriei CFR-iste a fost, probabil, cea din meciul din Gruia cu Rapid. Fumigene în ambele peluze și două coregrafii afișate de gazde, una realizată de Ablaze cu ocazia împlinirii a doi ani de activitate și cealaltă realizată de Romaniacs și Depou Klan. Coregrafia fetelor de la Ablaze reprezintă o fată în flăcări și are ca mesaj "De doi ani unite sub un nume/alături de echipă la rele și la bune". Coregrafia Romaniacs + Depou Klan (care a împlinit un an pe 23.02.2009) reprezintă harta României împărțită pe județe colorate în culorile echipei locale, împreună cu mesajul "Noți pierdute, vise destrămate/ culorile noastre-s mai presus de toate". Sub coregrafie s-au aprins stroboscoape. O altă prestație bună a fost cea din meciul cu Politehnica Timișoara. KVSC a afișat un steag imens în pătrățele alb-vișinii cu mesajul "Susținem necondiționat două culori/ Nu suntem huligani nici infractori". S-au mai afișat în*

peluză și alte mesaje: “Nu mai jucați pentru bani/ gândiți-vă și la fani” – GG, “10 suporteri suspendați acasă, nicunul în deplasare/ cine e de vină oare?” – KVSC, “Teorii confirmate: Moș Crăciun nu există, barza nu aduce copii, AEK București e mândria Timișoarei” – RMNS, “Liga IV, seria 2, locul 3, ca să vadă toată țara/ unde-i Poli Timișoara” – Ablaze, “Spiritul Rooli sunteți voi” și “Suntem prieteni cu Zambon” – KVSC. S-au dat torțe, stroboscoape și fumigene. Și la alte câteva meciuri clujenii au afișat mesaje și au aprins materiale pirotehnice. La meciul cu Oțelul au afișat “Prezenți în continuare/ pentru culori și onoare” – Romaniacs, “Trăim pentru voi/ jucați pentru noi” – Ablaze și “Remeber 16.09.2008” – KVSC, aprinzând fumigene și stroboscoape, la meciul cu FC Brașov au avut 2 mesaje “RIP Ivan”- Ablaze în memoria supporterului stelist mort, și “Un secol de mafie 1909-2009” cu aluzie la centenarul FRF. Ca brigăzi, în peluza lui CFR Cluj mai activează: Romaniacs, Patriots, Ablaze, Gruppo Gara și KVSC. Atmosfera nu este prea bună în cadrul peluzei, apărând conflicte între brigăzi, în special între KVSC și celelalte brigăzi. Mai mulți suporteri au primit interdicții și amenzi. De remarcat că numărul supporterilor din peluză a scăzut, astfel că, în medie, la meciurile de acasă sunt 6-700, iar în deplasare 30-100... cifre care, dacă sunt veridice, reflectă o anumită forță a peluzei ceferiste.

Supporterii argeșeni, tributari faimei lui Dobrin, încearcă să scape de complexul particularizării ipostazei galeriei tradiționale, concomitent inadapabilă vremurilor prezente denunțate. Diversificarea tiparului fanaticului din tribune a redus și aici vitalitatea galeriei. Modificările de esență nu au fost preluate *tale-quale* de piteșteni, care acuză determinantele și înfățișarea de palimpsest a peluzelor, ce circumscrie puțința adaptabilității piteștenilor. Recursul la istorie definește un ancadrament în interiorul căruia s-a definit un spațiu autocratic și adiabatic din care galeria nu mai poate scăpa pentru a scrie o

333

nouă etapă, una ultras, de evoluție a piteștenilor: *Galeria argeșeană, așezată la tribuna I, în stânga tribunei oficiale, și-a făcut prezența încă de timpuriu, în perioada anilor '70. Din punct de vedere al deplasărilor, acestea se făceau, pe atunci, cu trenul sau mașinile personale, de aceea, majoritatea erau făcute în localitățile învecinate, București, Craiova, Vâlcea, Târgoviște. În București, în afara suporterilor care veneau de la Pitești, întotdeauna echipa beneficia și de susținerea argeșenilor care studiau în Capitală. În vara anului 1979, peste 3.000 de suporterii piteșteni au susținut formația piteșteană pe stadionul Dinamo, în tentativa de cucerire a unui nou titlu de campioană. Meciul a fost câștigat de piteșteni atât în teren, cât mai ales în tribune, unde nu am avut rival (ca să fim totuși corecți, la acea vreme, în Capitală, suporterii steliști sau, mai ales, cei dinamoviști erau o specie rară, suporterii Rapidului fiind cu mult mai numeroși). La Vâlcea, în 1998, au fost peste 5.000 de argeșeni. După anul 1990, galeria, la fel ca și echipa, au intrat pe o pantă descendentă. Lipsa de susținere a echipei pe plan local nu rămâne fără urmări și în rândul galeriei, din ce în ce mai puțini oameni vin pentru a cânta. Asta, în timp ce în țară lucrurile începeau să se miște. Timișoara, Craiova, Bucureștiul (ne referim la galeriile echipelor Dinamo și Steaua) încep să se apropie din ce în ce mai mult de modelul occidental. Lucrurile încep să se schimbe înspre bine și la Pitești, unde echipa este preluată de Uzina de Automobile. După un periplu de doi ani în Divizia B, Piteștiul revine acolo unde îi e locul, pe prima scenă a țării. Galeria începe și ea să devină din ce în ce mai numeroasă, beneficiind și de susținerea Uzinei, care pune la dispoziție autobuze pentru deplasări. Apare White-Violet Eagles, și galeria piteșteană începe să fie nelipsită de pe orice stadion din țară. Formarea unei noi echipe valoroase, cât și susținerea Uzinei, fac ca galeria piteșteană să devină tot mai numeroasă. Au loc deplasări masive de suporterii la Târgoviște (peste 5.000 de*

persoane la meciurile cu Steaua sau Dinamo), la București, în semifinala Cupei României contra Universității Craiova (10.000 de persoane – personal am numărat peste 80 de autobuze venite din Argeș, jumătate din ele fiind ale Uzinei), la Vâlcea, în semifinala Cupei României contra aceleiași Universitatea Craiova (peste 5.000 de suporterii argeșeni – Uzina a avut zi liberă, pentru a putea veni oamenii la meci). Pe Ghencea, în 2002, intrarea din nou a echipei pe o pantă descendentă după 1999, precum și conflictele izbucnite în sânul galeriei între “generația bătrână” și “generația tânără”, duc la o scindare a galeriei. Astfel, apare un nou grup, Violet Republic, care pleacă de la tribuna I, și se mută în Peluza Nord. După ce Uzina renunță să mai susțină echipa, Violet Republic nu este privită cu ochi buni de conducere, fiind considerați contestatari, și începe a fi atacată din toate părțile. Cei ramași din “vechea gardă”, din ce în ce mai puțini, sunt totuși susținuți de conducere în continuare. În anul 2003 ia ființă un nou grup, “Ultras Viola”, care, împreună cu membrii rămași din Violet Republic, reușesc să fie prezenți la majoritatea meciurilor. În anul 2004, apare Dracii Viola, un nou grup, și numărul suporterilor din Peluza Nord începe să crească. Cei din “vechea gardă” cedează definitiv ștafeta noilor grupuri, astfel că Violet Republic, Ultras Viola și Dracii Viola alcătuiesc noua galerie din Peluza Nord. În sezonul 2005-2006, echipa joacă la Mioveni, grupul Dracii Viola devine din ce în ce mai inactiv, și, în final, renunță să mai vină organizat la meciuri. În returul campionatului, la București, într-un meci cu Steaua, banner-ul grupului Ultras Viola este capturat de către steliști. Cu toate că această captură a fost realizată prin mijloace discutabile, grupul hotărăște să se desființeze. Un nou grup își face apoi apariția, Nucleo Viola. În sezonul 2006-2007, echipa se reîntoarce pe stadionul din Trivale, iar în Peluza Nord, trei grupuri susțin echipa: Violet Republic, Nucleo Viola, și Violet Eagles (grup înființat în

2006), pentru câteva luni luând ființă și Gruppo Popa Șapcă, grupare care nu a rezistat decât până în pauza competițională. În iarna aceluiași sezon, datorită unor conflicte de ordine interioară, Violet Eagles și Rolast Suprem (grup înființat în 2007) se separă de Violet Republic și Nucleo Viola, organizându-se separat, dar toate cele patru grupuri susțin împreună echipa. În prezent, Peluza Nord Pitești este formată din grupul Violet Eagles.

În 2009, peluza argeșeană este prezentată intrinsec ca una care, deși se confruntă cu aceeași tipologie de probleme, se înscrie totuși ca parte integrantă a peisajului ultras autohton: Galeria piteșteană a fost greu încercată în ultimele etape din acest retur de campionat datorită arestării patronului clubului și a zvonurilor care au circulat cu privire la posibila retrogradare a echipei. Aceste lucruri au condus la o scădere accentuată a numărului celor din peluză. După meciul cu Rapid, Violet Republic și-a suspendat temporar activitatea, astfel că în peluză mai activează doar două grupări, Violet Eagles și Ultras Prundu (brigadă înființată în 2009). Cea mai bună evoluție a peluzei argeșene din acest retur a fost probabil cea de la meciul cu Steaua. A fost unul din puținele meciuri la care întregul stadion și-a încurajat echipa. În peluză au fost aprinse mai multe torțe, în spatele mesajului "PITEȘTI", iar apoi a fost afișat mesajul "Într-un oraș plin de curve roș-albastre/ Suntem singurii ce iubim culorile noastre", însoțit de fumigene alb-violete și stroboscoape. Și la alte meciuri piteștenii au dat torțe (cu Rapid) și fumigene (la Brașov). La mai multe meciuri (cu Steaua, Rapid, Politehnica Timișoara, Brașov și Gaz Metan) și-au afișat o serie întregă de mesaje, de susținere a echipei, ironice la adresa adversarilor și a susținătorilor acestora, împotriva "caracatiței" mafioate din conducerea fotbalului românesc, etc. Iată câteva exemple: "Dacă DNA-ul s-ar uita peste tot/ În Liga a doua n-ar mai fi loc", "După zeci de titluri luate pe blat/ justiția în 2009 s-a

336

inventat?”, “Din caracatița corupției ați tăiat doar un tentacul/ putem spera că-i tăiați și capul?”, “Uitați-vă la clasament/ Nu credeți că e suspect?”, “Azi sunteți prada care ne va cădea în gheare/ A venit timpul să pierdeți în Trivale”, “Suporteri din Pitești ai Stelei «înfocați»/ De ce o dată pe an echipa încurajați?”. Până la evenimentele care au bulversat galeria piteșteană, în medie, la meciurile de acasă au fost circa 100, iar în deplasare cca 20.

În cazul stegarilor brașoveni, pentru a nu reclama la nesfârșit recursul la o tipologie de abordare a diacroniei galeriei, nu vom mai face apel la istoria acesteia, optând pentru derularea caracteristicilor prezente, minimalizând imperativul atingerii unui obiectiv cu o pseudo-introducere. Este o galerie cu tradiție fără ultrasism, dar care se află în faza de pionierat a edificării unei tradiții a subculturii la Brașov. *În 2009 returul nu a început bine pentru brașoveni, dar s-a terminat destul de bine. Probleme cu conducerea clubului, prețurile mari la abonamente la tribună (120 lei) și nepunerea în vânzare a abonamentelor în peluză a creat ceva tensiuni, care s-au rezolvat parțial, cei din conducere nepierzând niciun prilej să le pună bețe în roate, ba interzicerea bețelor de steag, ba a mesajelor, chiar și a steagurilor de gard. Aceste contre au făcut ca, la unele meciuri, peluza brașoveană să rămână goală în semn de protest, iar Grupo Alcoli a hotărât să nu își mai pună steagul pe gard. Cu toate acestea, brașovenii au reușit, la câteva meciuri, să “coloreze” sectorul de peluză, în rest fără prea mari realizări dat fiind faptul că au fost oprite la poartă diverse steaguri, japoneze sau mesaje. La mai multe meciuri au dat cu torțe, iar la cel cu Gaz Metan Mediaș au realizat un reușit spectacol de culoare și lumină, afișând mesajul “Lumina întreține viața/ Culoarea îi dă farmec” și aprinzând torțe de jur împrejur, acest meci constituind cea mai bună prestație a peluzei brașovene. Au fost afișate mai multe mesaje, acasă și în deplasare, printre care: “Mulți au fost, mulți s-au dus/ Multe*

337

au mai rămas de spus”, “Rămânem în peluză până la moarte/ Nu renunțăm la libertate”, “80 de ani de B, 2 ani de istorie/ Vi se apun anii de glorie!” sau “Mulțumim celor care au ținut Steagul sus/ Un viitor comun ne-ar bucura nespus”. În peluză sunt următoarele grupuri: “Delinquent”, “Flank Ultra 98”, “Provincial Brașov”, “Astra Korps” (grupare apărută în 2009) și “Grupo Alcoli” (dar fără steag pe gard). La tribună stau “Forza Carpatica” (10-15 acasă și 4-5 în deplasare, dar nu le fac pe toate). În medie, la meciurile de acasă au fost prezenți în tribune cca. 50-70 de ultrasi, iar în deplasări cca. 15-20.

Deși utilizarea superlativelor nu este recomandată, în cazul Farului se va face rabat de la principiul în cauză, pornind de la convingerea personală că în nici-o peluză din țară gloria trecutului nu este mai apăsătoare ca la Constanța. Elementul istoric, ca arhetip local și național, inhibă prezentul. Segmentul temporal analizat ca și cadru de referință îl constituie perioada de implementare a ultrasismului în România și nu galeria de stil vechi. Pionierii subculturii, proiectanții și chiar arhitecții subculturii nu se regăsesc. O peluză care, în mod normal, ar fi trebuit să fie în top, apelând doar la principiile continuității, se zbate în anonim în ciuda faptului că din jocul involuției este exclus conflictul dintre generația de fani *non-ultrași* și exponenții subculturii, sau dificultățile adaptării. Defecțiunea este din interiorul subculturii. Galeria Farului a fost exponentă a fenomenului, în limitele perioadei. Practic, este unica peluză mioritică aflată în această situație. Criza cronică a ultrasismului constănțean nu poate fi contestată și nici nu este, nici măcar intrinsec, deși în mai 2006 sunt prezentate de către *Napoletan* brigăzile exponențiale ale galeriei Farului, respectiv *Ultras '92 Farul*, *Alcoholics Supporters*, *Legiunea Marina*, *Nucleo Ultra*, *Aria Ultra*, *Gruppo Cet* (ulterior a devenit *Gruppo Sud*, denumirea cu care s-a consacrat), *Blue Boys*, *Ultra*, *Legio Sur*, *Pirates*, *Gnr9*. *Ultimele două sunt grupuri nou apărute, cu*

338

*toate că Pirates reunește membrii mai vechi, pentru ca, în 2007, peisajul ultras constănțean să se simplifice semnificativ, în peluza Farului activând Aria Ultra, Fervent, Oriunde Oricând Oricum, Zel. Pentru constănțeni diversitatea nu înseamnă prea mult. Nostalgia trecutului nu le permite beția cu apă rece. Reflexia critică, obiectivă a imaginii peluzei extirpă narcisismul. O atitudine, în fond, constructivă. Ulterior *returul campionatului 2008-2009 a fost unul marcat de două momente importante pentru galeria constănțeană. Întâi a fost captura de la meciul de pregătire cu Chernomore Varna "Varna Riots Department" și apoi apariția grupului Baricada (format din foștii Legio Sur) cu steag de gard la prima etapă din retur, cu Gloria Buzău. Realizări ultras destul de puține. Au prezentat o singură coregrafie, cea realizată de Baricada la meciul de acasă cu Dinamo și o minicoregrafie aniversară de un an de la apariția grupului Oriunde Oricând Oricum. Au avut mesaje la câteva meciuri (la Vaslui, în Giulești, acasă cu Dinamo, etc.). Au dat torțe și/sau fumigene la mai multe meciuri, atât acasă cât și în deplasare. Cea mai bună prestație a fost la meciul de acasă, cu Dinamo. La meciurile de acasă au fost, în medie, cca 80-100, iar în deplasări cca 10-20, cu un plus pentru deplasările de la București cu Steaua și Rapid și cea din ultima etapă de la Otopeni. Este păcat că un oraș cu cca 400.000 de locuitori nu reușește să strângă mai mulți suporteri la meciurile echipei locale. Grupări existente: Aria, Fervent, Oriunde Oricând Oricum, Zel și Baricada (la ultimele meciuri a stat la Tribuna B). Evoluție satisfăcătoare, cu un plus față de sezonul trecut.**

Mișcări ultras în stadiul incipient de dezvoltare s-au încheat timid și la Târgul Mureș, unde Grupul Legio Vici Maris a luat ființă la inițiativa unor membrii Orange Boys (grup din vechea galerie), noi am hotărât să părăsim aceea grupare din diferite motive, și să nu mai avem nicio legătură cu clubul. Grupul este format, pentru început, din aproximativ

40 persoane, precum și la Oradea cu Xtrema Ultra și Stil Rebel sau grupul Nord Oradea, la Sfântul Gheorghe cu USG - Ultras Sfântu Gheorghe, la Sibiu cu Ultras Sound, Hermaniacs, Ultra Sibiu apărând în 2009, la Baia Mare cu Gruppo Nord și HTV, la Satu Mare, la Bistrița în 2008 cu Ultras Two, Dracula Squad sau Lorzii Nordului a căror primă apariție oficială ca și grupare, a fost la Mediaș (23.05.2009), deși bannerul a fost prezent pe stadioanele din România încă de la meciul istoric cu celebra Atletico Madrid, disputat în vara anului 2007. Până la ora actuală, Lorzii Nordului s-au implicat în multe din acțiunile galeriei, sperând ca și pe viitor să putem atinge toate obiectivele pe care ni le-am propus. Lorzii Nordului este un grup fără prea multe resurse financiare sau numerice, format din susținători ai Gloriei. Este nucleul galeriei bistrițene și este format din persoane cu mentalitate ultras, indiferent de stări sociale, vârstă sau ocupații. Mișcări ultras în stadiul incipient de dezvoltare mai sunt la Tulcea, unde rivalitatea cu Farul Constanța este benefică evoluției ultrasismului local, la Mediaș, la Brăila unde un grup ultras a fost înființat pe 14.04.2009 deci avem deja un an de la înființare... primul meci la care am apărut sub formă de Legio 09 Azzurra a fost deplasarea la Ploiești. Pentru conformitate, concomitent retrospectiv și informativ, este demn de menționat faptul că, în 2007, subcultura era reprezentată la FC Delta Tulcea de Ultra Tulcea, la Olimpia Satu Mare de Sezione Ostile, Comando Oli, Ultras Order, la Jiul Petroșani de Black&White Miners, la Ceahlăul Piatra Neamț de Supremacy, la FC Drobeta Turnu Severin de Drobeta, la Ramnicu-Vâlcea de Brigada Zăvoi, la Apulum Alba Iulia de Ultras Boys, la Turda de Ultra Turda, la Bacău de Ultra Boys Bacău, Mad Bulls, Taurii Furioși... Efemere, fără forță, catalogate ca penibile de ultrașii cluburilor importante sau, dimpotrivă, în puține cazuri, cu continuitate, trăire, vigoare a etosului colectivității și, implicit, respectate pe scena ultras mioritică, brigăzile enumerate reprezintă cel puțin

mostre ale tentativei suporterilor români de a construi fenomenul pe plan local. De o predispoziție în acest sens ar fi hilar să discutăm, pentru că am aluneca în derizoriu. Această caracteristică nu definește nici-o colectivitate. De aceea putem doar avansa ideea că există potențial în acest sens, care, valorificat, cultivat constant, poate determina închegarea unor nuclee consistente ale subculturii în diferite orașe.

Fotografierea complexității peisajului brigăzilor mioritice este incompletă fără a aminti grupul Honor et Patria, singura brigadă ultras al cărei obiectiv declarat îl reprezintă susținerea echipei naționale. O direcție convergentă cu aspirațiile ultrașilor, în condițiile în care, pentru exponenții subculturii, cel puțin la nivel declarativ, reprezentativa țării reprezintă un element de agregare națională, un factor coagulant care produce o vie emoție în rândul peluzelor, obligate de principiile intrinseci să o susțină necondiționat ca pe un bun național, ceea ce, desigur, nu exclude contestarea antrenorilor, conducătorilor destinului fotbalului românesc, jucătorilor, etc.

Reprezentativa țării, în mare parte, are menirea de a estompa orgoliile, rivalitățile și conflictele dintre peluze, astfel încât, la meciurile importante sau decisive, energiile ultrașilor sunt canalizate înspre obiectivul comun, respectiv susținerea tricolorilor. “Apoftegmologii” și liderii peluzelor din țară au colaborat și colaborează la meciurile României pentru organizarea optimă a fanilor, astfel încât steliștii, dinamoviștii, rapidiștii, petroliștii, poliștii, utiștii, etc să împartă același sector de tribună sau aceleași arene fără probleme. Brigada Honor et Patria nu reprezintă altceva decât un produs al unității naționale în variantă ultras, o sinteză cu formă concretă și organică a tendințelor convergente din fenomen.

Un exponent al brigăzii reliefează aspecte din activitatea grupului, astfel că *în vara lui 2008, cei de la Un Colț Uitat au luat un interviu lui Dave, de la grupul Honor et Patria, singurul grup ultras ce susține echipa națională...*

Tifo: De ce “Honor et Patria”? Care este semnificația acestui nume?

Dave: Sursa de inspirație pentru denumirea aleasă a fost mottoul folosit de armata română în perioada războiului de independență, “honor et patria”. Aceste cuvinte se regăseau pe stindardele tricolore folosite în luptă, iar pentru noi ele au avut, și au încă, o semnificație deosebită. Primul meci a fost România – Luxemburg, desfășurat pe stadionul Astra din Ploiești la 6 septembrie 2003.

Tifo: Câți membri are H&P?

Dave: Numărul membrilor a variat întotdeauna undeva între 10 – 15, un număr mic care aduce cu sine și bune și rele, dar a fost opțiunea noastră să o luăm pe acest drum.

Tifo: Membrii grupului sunt implicați în fenomen susținând și echipe de club?

Dave: Apartenența sau nu la alte grupuri nu a contat niciodată atâta vreme cât o persoană este dispusă să ni se alăture cu tot ceea ce implică apartenența la un grup ultras. Nici simpatiile pentru o echipă de club sau alta nu au reprezentat un criteriu. Și cred că e normal să fie așa, în cadrul unui grup ce susține naționala.

Tifo: Există diferențe între a fi ultras într-o brigadă de club și una de Națională?

Dave: Câteva. În primul rând este vorba despre numărul meciurilor. Dacă un club de fotbal are în media 30-34 de meciuri într-un sezon, naționala nu are decât 10-12. O altă diferență constă în lipsa rivalităților constante, care în cazul cluburilor, reprezintă un important factor motivațional. Restul lucrurilor, fie că e vorba de ședințe, cotizații, pregătirea unei deplasări sau a unei coregrafii, nu diferă cu nimic.

Tifo: Care sunt principiile de bază ale grupului?

Dave: Nu suntem și nu am fost oameni de litere, nu ne-am formulat ce s-ar putea numi o prezentare programatică. Suntem doar suporterii ai României care am ales să susținem

naționala în singurul fel pe care îl știm, ultras. Restul a venit de la sine, aspectele organizatorice, prietenii legate și toate celelalte lucruri.

Tifo: Care este organizarea și structura grupului?

Dave: Fiind un grup mic, nu am simțit nevoia unei organizări structurale de tip ierarhic. Am păstrat lucrurile la un nivel cât mai simplu.

Tifo: Mai sunt în Europa alte grupări de acest fel? Aveți relații cu ele?

Dave: În Europa există diferite forme de organizare în rândurile supporterilor diferitelor naționale. De exemplu, în Italia a existat un proiect, denumit Viking Italia, care își propunea să reunească diferite grupări ultras cu înclinații naționaliste pentru a oferi susținere naționalei. Însă rivalitățile au fost prea mari așa că, din câte știu, proiectul a fost abandonat. În Serbia, Croația, Polonia, naționalele au o puternică susținere datorită prezenței relativ masive a grupurilor ultras. De fapt, la turneul final Euro 2008, Croația ne-a oferit tuturor un exemplu pe care trebuie să îl luăm în seamă. Există, evident, și organizații ale supporterilor care se ocupă de organizarea deplasărilor, relațiile cu federația, obținerea biletelor ș.a.m.d., în Olanda, Portugalia, Rusia, dar și în alte țări. Totuși, nu le-aș numi grupuri ultras, ci mai degrabă fan cluburi sau ceva de genul ăsta. Nu am stabilit niciun fel de contact cu genul ăsta de grupuri și organizații și nici nu prea văd de ce am face-o.

Tifo: Ce faceți pentru a atrage membri noi?

Dave: Popularizarea grupului nu a fost niciodată una dintre prioritățile noastre, dimpotrivă chiar. Și asta s-a simțit, fiindcă după patru ani de prezență neîntreruptă, există destul de mulți oameni, din lumea noastră, care nu au auzit de H&P... în ultima perioadă am decis să contracaram cumva blocajul mediatic la care suntem supuși (nu noi în mod special,

ci în general grupurile ultras) și am început să folosim internetul ca mijloc de popularizare al mesajelor noastre.

Tifo: Care este cea mai importantă realizare a grupului?

Dave: Aș putea aminti câteva deplasări destul de reușite dar, sincer, cred că cea mai mare realizare pentru noi este faptul că încă facem treaba asta și o facem cu plăcere. Asta e mare lucru.

Tifo: Și cea mai mare dezamăgire?

Dave: Euro 2008 este un subiect trist pentru noi. După o campanie de calificare în care am fost prezenți la toate meciurile, H&P a lipsit de la turneul final. Modalitatea de repartizare a biletelor prin tragere la sorți a permis “prietenilor” din federație să facă jocurile așa cum au dorit. Din nouă comenzi de bilete, am “primit”, în urma tragerii la sorți, doar două. O bătaie de joc, deoarece matematic este imposibil, având în vedere numărul de bilete raportat la numărul de comenzi. Și atunci am preferat să nu mai mergem deloc, niciunul. Am putea spune că nu am fost la Euro 2008 deoarece am protestat împotriva abuzurilor și a comercializării fotbalului, dar adevărul este că nu există nicio scuză pentru acest eșec, pe care ni-l asumăm.

Tifo: Care sunt relațiile cu peluzele și grupările din România? Aveți sprijin?

Dave: Am preferat să ne ținem departe de rivalitățile și înfrășirile dintre grupările de suporteri ale echipelor de club și, din nou, cred că ăsta e un lucru normal. Ne-am mai întâlnit pe varii stadioane (mai ales din țară, dar uneori și afară) cu grupuri de ultrasi, iar relațiile au fost cele normale, atâta vreme cât eram toți acolo pentru a susține naționala.

Tifo: Aveți relații/contacte cu FRF, cu jucătorii?

Dave: Pot spune că avem niște “relații” nu tocmai amicale cu “conducerea fotbalului românesc”, iar în ceea ce-i privește pe jucători, atâta vreme cât ei își fac treaba pe teren și noi în tribună, e suficient.

Tifo: Cum rezolvați problema biletelor și a deplasărilor?

Dave: "Respectul față de suporteri" este o noțiune necunoscută la nivelul federației române de fotbal. Tocmai de aceea, de ani de zile deja, e un adevărat calvar să obții un bilet, la un meci cât de cât mai important. Reprezentanții autorităților locale sau centrale, sponsorii federației, toți bișnițarii și interlopii sunt pe lista de "obligații" pe care federația trebuie să le onoreze... prin urmare, către suporteri se îndreaptă uneori chiar și mai puțin de 50% din numărul de bilete... și știm cu toții în ce condiții se vând biletele astea. Rezultatul e unul care se vede cu ochiul liber: la meciurile mari suntem 20.000-30.000 de oameni ce fac de cele mai multe ori o "atmosferă" potrivită mai degrabă pentru o înmormântare, iar la meciurile mai puțin "interesante" pentru supporterul monden, de abia dacă se strâng 5.000 – 10.000. Un bun exemplu e meciul cu Albania, ultimul pe "23 august", când, deși Naționala era calificată, prețurile la bilete au fost mici (intrarea a fost chiar gratuită pentru studenți) iar oficialii s-au dat peste cap să atragă lumea cu tot felul de prostii (concert, tombolă, artificii...), stadionul nu a fost plin nici măcar pe jumătate. Adevărul e că atitudinea paraziților din jurul naționalei și chiar și atitudinea jucătorilor, câteodată, au îndepărtat mulți suporteri adevărați...

Tifo: Ați avut probleme cu jandarmii în țară și în deplasări externe?

Dave: Atâta vreme cât vom continua să fim priviți ca infractori, problemele acestea sunt inerente. La ultimele meciuri am avut constant probleme cu forțele de ordine. Începând cu meciul de la Tirana și terminând cu cel sus menționat, România – Albania... N-aș vrea să insist pe această problemă, dar țin totuși să amintesc un episod petrecut pe stadionul din Piatra Neamț cu ocazia meciului România - Luxemburg: la unica peluză a stadionului se coagulase un grup ceva mai activ de suporteri (din Iași, Bacău, Piatra Neamț... în orice caz, din zona Moldovei) alături de care ne

aflam și noi. Lumea stătea în picioare, se cânta, totul ok..., nici o problemă. La un moment dat, cu 10-15 minute înainte de începutul meciului, după numeroase încercări de a ne convinge să ne împrăștiem (naiba știe care era logica), geloșii jandarmi locali au început să introducă în primul rând copii de 8-10 ani, probabil de la o școală cu specific sportiv, care veniseră la meci împreună cu un profesor. Nici insistențele lui nu au putut să-i convingă pe acei retardați că nu poți pune în pericol integritatea fizică a unor copii, doar ca să îți îndeplinești “misiunea”. E greu să exprim în cuvinte scârba care m-a cuprins când i-am văzut pe descreierați împingând în spațiul îngust copii pe fața cărora se putea citi teama. Am părăsit stadionul în minutul cinci al meciului. Nici în afară atitudinea forțelor de ordine nu este prea diferită, dar ce doare mai mult este atitudinea “românilor” din tribune.

Tifo: Ați avut probleme cu suporterii/ultrașii adversi la meciurile din deplasare?

Dave: Așa cum am spus mai sus, din păcate, principalele probleme sunt, aproape de fiecare dată, cu “suporterii” naționalei. Totuși, nu au lipsit nici deplasări tensionate, precum cea de la Tirana, unde am fost obligați să stăm în mijlocul suporterilor gazdă, sau cea de la Minsk, unde gazdele doreau răzbunare în urma incidentelor din tur.

Tifo: Există influențe politice în grup, există un consens politic?

Dave: Dacă prin politică te referi la stânga vs. dreapta și lucruri de genul ăsta... a fost o decizie pe care am luat-o chiar de la început, de a nu “colora” politic grupul. Asta nu înseamnă, spre exemplu, că nu am avut mesaje “extrafotbal” care ar putea fi caracterizate ca fiind “politice”. Nu avem probleme în a ne exprima punctul de vedere, chiar dacă se găsesc mereu mulți care să fie deranjați de un mesaj sau altul.

Tifo: Ce planuri de viitor are grupul?

Dave: Dincolo de planuri punctuale, de genul materiale, deplasări, s.a.m.d., planul nostru este să mergem înainte. Devine din ce în ce mai greu și tocmai de aceea acesta este lucrul cel mai important: să nu ne oprim.

De remarcat, printre altele, dorința de conectare la una dintre cele mai glorioase pagini din istoria românilor, respectiv la războiul de independență din 1877-1878, cu campania sud-dunăreană, cu bătăliile de la Plevna, Rahova, Vidin, Smârdan etc. O alimentare simbolică cu spiritul acelei epoci nu poate constitui altceva decât un atu psihologic. În ciuda acestui fapt un astfel de proiect se pare ca nu prinde la români. Între 10 și 15 membri înseamnă totuși puțin, fapt subliniat și de către Dave, numărul mic extirpând ierarhizarea. Apolitici, membrii brigăzii provin din diverse peluze, diversitate care nu le afectează unitatea, fapt remarcabil în condițiile în care au existat perioade, după cum vom vedea, în care suporterii echipelor rivale se războiau la meciurile susținute de naționala României în deplasare. Oricum, coagularea ultrasilor din peluze rivale sub stindardul național este un lucru dificil. Tensiunile latente se pot activa în orice moment, degenerând în incidente. Trecutul și rivalitățile incită la meditație retrospectivă, o diagnoză incurabilă dată tendințelor pacifiste conjuncturale, în condițiile în care acel *ordo universalis* creat intrinsec, exclude acest lucru.

Irascibilitatea produce vulnerabilitate și, de aceea, proiectele de dimensiuni considerabile în direcția susținerii tricolorilor pe termen lung par utopice. Susținerea naționalei ca ofrandă adusă fenomenului ultras, dincolo de convingeri și trăiri, se face prin prisma aceluia *pro bono* ce obligă ultrasul și la naționalism, insuficient pentru a se forma brigăzi ultras din mixturi ale peluzelor românești. În ciuda exemplului grupului Honor et Patria, condiții prielnice unei construcții de acest tip nu se întrezăresc. Totuși, colaborări *ad-hoc*, tacite, vremelnice, de susținere a naționalei de către ultras și au existat și au funcționat.

Deplasarea din Bulgaria din 2008 este o dovadă în acest sens, un exemplu de colaborare care reprezintă, practic, substitutul brigăzilor echipei reprezentative.

VII. Ultrasismul conjugat la feminin

Ultrasismul nu se adresează unei categorii sociale anume, nu face discriminare în funcție de sex, rasă, religie sau chiar vârstă, având un caracter universal. Dovada universalității o constituie grupările de fete. Ele nu reprezintă un fenomen subsidiar ultrasismului în general și a celui românesc în particular și nici o consecință colaterală a răspândirii principiilor ultras, ci reprezintă parte integrantă a subculturii. Din această perspectivă putem spune că fenomenul este asexuat, respingând limitele și prejudecățile, chiar dacă, paradoxal, sub protecția acestora, își triază membrele, le fortifică sau le elimină. Într-o lume a bărbaților, cum plastic definesc exponentele ultrasismului subcultura, fetele au complexul devenirii obiectului și concomitent a subiectului misoginismului, cu un rol de supervisor extrem de critic, rar laudativ la adresa prestației lor. Problema aceasta nu se rezolvă printr-o cochetărie în fond cu neantul sau într-un *lamento* romantic, pentru că în peluză nu se acordă dispense, fetele sunt expuse practic acelorași pericole ca și băieții. Regulile jocului sunt valabile pentru toți și, din acest motiv, brigăzile de fete și ultrasele se încadrează în tiparele și tipologiile evocate.

Tendința fetelor de a penetra peluzele este în fond o formă particulară de luptă feministă, feminismul reprezentând în fond reacția contemporaneității, a societății moderne, la frâna pusă modernismului în forma sa actuală, de către misoginism, funcțional în societățile și comunitățile tradiționaliste sau în cele cu reminiscențe mentale tradiționaliste. Parafrazând-o pe aceeași bizantinologă Maria Todorova, societatea a făurit compusul pentru o reacție neutră, necesar misoginismului, opunându-i feminismul cu rol de contrabalans, curent de

mentalitate cu un rol decisiv în direcția acceptării fetelor în galerie.

Oricum filozofia ultras a fost adoptată *mot-a-mot* și nu adaptată, feminizată. Peluzele sunt împesărite cu fete, elemente exotice în galerii, însă la nivel de brigăzi elementul feminin nu se caracterizează în nici un caz prin dinamism. Brigăzile de fete sunt infime raportându-le la dimensiunea ultrasismului mioritic. Un articol publicat în 2007 în *România liberă* prezintă evoluția brigăzilor ultras feminine: *Grupările de fete au apărut în spațiul mioritic în a doua jumătate a anilor '90. Încet-încet, acestea și-au făcut loc în peluze, câștigând totodată respectul celorlalți suporteri prin implicarea de care au dat dovadă.*

Primele grupări de fete din România au luat naștere în peluza Stelei (Bad Girls) și a Universității Craiova (Girls Craiova). Între timp, acestea au dispărut din mai multe motive. Bad Girls a activat înainte de 2000, fiind practic gruparea care a deschis drumul fetelor spre peluze. Facțiunea s-a desființat în anul 1998, odată cu dispariția Armatei Ultra. Girls Craiova s-a înființat în 2002, afișând primul banner la meciul Universitatea Craiova - Steaua (2-0), din data de 16 martie 2002. Susținătoarele "Științei" s-au dizolvat peste alți patru ani. După patru ani de la formare, grupul Girls se desființează, cel puțin în sensul oficial. "Nu mai puteam prelungi o slabă organizare într-un sezon prost pentru grup. Motivele sunt, din păcate, multiple: în primul rând, km distanță între membre, cele mai multe (dar niciodată suficient de multe) fiind răspândite în alte centre universitare decât Craiova, așadar imposibilitatea unora de a se implica în multe acțiuni și momente-cheie pentru grup și echipă sau chiar de a veni la anumite meciuri", se arăta într-un comunicat publicat pe site-ul suporterilor "juveților", în aprilie 2006.

Cea mai de notorietate grupare de fete la ora actuală este cu siguranță Granata Girls, nelipsită de la meciurile

Rapidului, fie acasă, fie în deplasare. În 2007, numărul grupărilor de fete a explodat. În ianuarie a luat naștere, în peluza timișoreană Banatica. De fapt, totul pornește de la dragostea pentru oraș, pentru oameni, pentru părinți, bunici, eroii de la revoluție, români, nemți, sârbi, bulgari, unguri, catedrala, domul, străzi iluminate, tramvaie trase de cai și... am uitat-o pe Nadia, de mult. Am ajuns la vârsta la care mă regăsesc în ceva mai presus de orice ființă umană, care și pentru mine și pentru el poartă același nume: Poli Timișoara, ne-a spus Andreea S., una dintre cele care a pus bazele grupării Banatica. Primul banner al fetelor de la Banatica a apărut în peluză pe data de 7 aprilie la meciul pe care Poli l-a câștigat cu 1-0 pe teren propriu în fața Oțelului Galați. Finala Cupei României a fost un moment pe care Banatica l-a folosit la maxim pentru a demonstra că merită locul ocupat în peluză. Pe lângă bannerul devenit obișnuință deja pe Dan Păltinișanu, cele 10 fete au afișat și primul mesaj: "26 mai una" – în care cifra șase era stilizată în formă de trofeu. "Noi ne ghidăm după codul ultra și încurajăm echipa ca o grupare de băieți, avem steaguri, afișăm mesaje, mergem în deplasări cu echipa, cântăm la meciuri, sancționăm echipa când e nevoie. Nu pretindem să avem un regim special, dar cred că brigăzile consacrate ale băieților au alte priorități decât o grupare de fete", a mai menționat Andreea, în vârstă de 26 de ani. Clujul pare cel mai bine reprezentat la acest capitol, ambele echipe din prima ligă având câte o grupare de fete. "U" Cluj se bucură de încurajările celor de la Kamikaze Girls, în timp ce Ablaze sunt întotdeauna alături de CFR Cluj. Politehnica Iași este susținută de către Blue-White Ladies încă din mai 2006. Chiar dacă nu au o istorie bogată, grupările de fete au reușit să creeze și legături, un exemplu fiind înfrățirea dintre Ablaze și Blue White Ladies. Campioana Dinamo va fi susținută în dificilele confruntări pentru calificarea în premieră în grupele Ligii Campionilor și de Powerpuff Girls.

La Constanța, Farul este încurajată de South Girls. În prima fază se intitula Haos Gurlz. Însă, din cauza jandarmilor care nu le-au lăsat să-și afișeze bannerele inscripționate cu numele grupării, pe motiv că instigă la violență, fetele au adoptat numele de acum: South Girls.”

În ceea ce privește incidentele, *la femina* se respectă în sensul că, cel puțin la nivel declarativ, fetele nu le consideră ca un element definitoriu al etosului și al modului de acțiune al brigăzilor, pe care le reprezintă, sau un motiv de mândrie. Toleranța provenită din respectul față de sine și teama de ridicol (conform discuțiilor de pe forum-uri!), le face să apeleze la *non-combat*, făcând abstracție de rivalitățile și războaiele băieților. Cu toate acestea, incidente în care au fost implicate reprezentante ale Evei au fost, exemplul în acest sens constituindu-l cazul clujencelor de la Ablaze și de la Kamikaze, cu un comportament atipic în contextul fenomenului ultras feminin.

Sub titlul de *Războiul fetelor*, ziarul *Libertatea*, la 29 Octombrie 2009 descrie evenimentele: *Duminică seara, cu câteva ore înainte de meciul CFR - FC Timișoara, pe străzile Clujului a avut loc o bătaie între două “brigăzi” rivale de fete. Trei tinere din Ablaze, grupare din galeria lui CFR, se îndreptau spre stadion, purtând la gât eșarfe cu însemnele clubului. Ele au fost atacate de câteva fete din Kamikaze Girls, brigadă care face parte din galeria divizionarei secunde Universitatea Cluj, rivala istorică a feroviarilor. După o păruială zdravănă, câțiva pumni și câteva palme, au intervenit jandarmii și găștile s-au spart.*

Evenimentele care au precedat meciul dintre CFR Cluj și FC Timișoara au fost dezbătute intens pe site-ul *romanianultras.net*. Cele două părți implicate, fetele de la Ablaze și cele din Kamikaze, au prezentat propriile versiuni pentru a lămuri situația, însă mai rău au încurcat ițele poveștii.

Trei fete, membre Ablaze, mergeau spre stadion și s-au întâlnit cu șase fete din Kamikaze, la podul de peste Someș, pe strada Horea. Cele de la Kamikaze au venit spre ele, însoțite de cinci-șase băieți din galeria timișoreană. Dizzy, una dintre liderele Kamikaze, a luat eșarfa unei «ceferiste» și a început să o păruiască. Aceasta din urmă, Laura o cheamă, a răspuns lipind-o de zid, moment în care au intervenit cei de la Timișoara. Apoi fetele din Kamikaze au fugit, fiindcă veneau jandarmii”, povestește o membră Ablaze. Replica a venit, în mai puțin de o oră, de la o Kamikaze: “Fetelor, vă rog frumos, încetați! Noi nu avem nici o treabă cu băieții de la Timișoara, eram și noi prin centru și v-am văzut trecând prin fața noastră. Ați putea să vă puneți ochelari deoarece în momentul în care am venit pe voi, eram patru! Nu avem nevoie de ajutorul nimănui să vă batem. Nu ne mai sunați cu număr necunoscut să ne înjurați. E o mare prostie să spuneți că ne plimbam cu timișorenii să le arătăm orașul. S-a întâmplat să vă prindem pe voi trei chiar în fața barului unde erau fanii bănățeni. Terminați cu poveștile!” Timișorenii au și ei propria poveste: “Noi doar am ieșit să ne uităm și să râdem, nu s-a băgat nimeni, dar ar fi trebuit să vă aruncăm pe toate în Someș, deșteptelor! A fost o luptă trei la trei”. Bătăia dintre susținătoarele echipei CFR Cluj și rivalele lor de la “U” a fost oprită de intervenția forțelor de ordine: “A existat o altercație între susținătoarele de la CFR Cluj și cele de la «U», dar s-a intervenit imediat și s-a aplanat conflictul. Nu au existat victime și nici nu s-au dat sancțiuni. A fost, să zic așa, o păruială între fete, ne-a declarat, ieri, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Cluj.

Manifestările de acest tip se pare că reprezintă excepție de la regulă. Dacă fetele din brigăzi sunt prietene cu omonimele lor din peluze rivale după cum se menționează și mai jos, implicit deducem că în trăirea ultras feminină se accentuează alte valori. Coregrafiile, mesajele, bannerul, susținerea echipei,

reprezintă sensul existențial al spiritului ultras feminin românesc. În acest context două interviuri cu exponente ale fenomenului sunt edificatoare asupra fundalului filozofic ce coagulează și definește specificitatea feminină a ultrasismului românesc.

BWL: Bună. Te rog să te prezinți în câteva cuvinte.

Adriana: Salut, sunt Adriana, supporteră a Universității Craiova și am făcut parte din grupul Girls în perioada sa de activitate.

BWL: Cine și de ce s-a gândit să înființeze o brigadă de fete la Craiova?

Adriana: Era iarnă, în pauza competițională a sezonului 2001-2002, când am primit o propunere să intru în grupul Teste Matte, băieții mă știau de la meciuri, eu venind uneori cu alte fete. Atunci ne-a venit însă ideea că ne-am putea organiza într-un grup de fete. Am stat o grămadă de timp să ne alegem nume de grup, până la urmă am ales simplul Girls, căci era și unicul grup de suportere din țară. Imaginează-ți că mulți aveau probleme în înțelegerea și pronunțarea chiar și a acestui nume. Astăzi aș spune altfel unui grup de fete de aici, fără anglicisme sau italianisme, aș spune simplu „Fetele din sud“, sudul având semnificația peluzei și pe cea geografică.

Nu ne-am propus să fim ultras, ci doar să fim un grup care să meargă la meciurile Craiovei. Conduita a venit însă pe parcurs. Sunt de părere că devii ultras, nu te naști, că tot era polemica asta odată. Ne-am făcut banner, ne-am achiziționat fulare, mergeam la meciuri organizat și cântam. Dacă nu ar fi fost Girls, aș fi intrat probabil în Teste Matte. Era cel mai fervent și numeros grup, un grup de la care am învățat multe, la ale cărui întâlniri participam. Ne întâlneam înainte de meciuri în Brazdă și cele două grupuri mergeau împreună la meciuri cântând, erau vremuri frumoase.

BWL: În ce a constat activitatea voastră și care au fost cele mai importante realizări?

Adriana: Am participat la majoritatea acțiunilor Peluzei Sud în cei patru ani de existență și am încercat să ne aducem contribuția când s-a putut.

Noi priveam fiecare meci, fiecare deplasare pe care reușeam să o facem sau fiecare mesaj și obiect personalizat, ca pe o realizare. Cred că așa gândește fiecare grup. O mare realizare era ca la 16 și 17 ani, inventând fel de fel de scenarii părinților, de multe ori anevoioase și cu urmări, să putem face deplasări gen Timișoara, București, Constanța... La Timișoara, în 2003 și 2004, am mers cu o grămadă de bani și am lipsit tot weekendul de acasă, pentru că părinții știau că suntem în excursii, altfel nu am fi avut cum să facem deplasările. Pentru mine era în regulă la meciurile de acasă, dar unele fete trebuiau să inventeze mereu motive plauzibile să iasă din casă chiar și la meciurile astea. Le țineam eu tricourile și fularele și le duceam la locul întâlnirii...

Erau alte vremuri, ne-am făcut de trei ori bannerul până să fim complet mulțumite. La Zalău, la meciul de Cupă din 2004, pentru că cele mai multe dintre noi nu aveau cum să ajungă și nici bannerul nu avea cum să fie trimis, fetele din Girls din Cluj au cumpărat pânză și vopsea și au încropit un mic steag de gard cu Girls, fiind și singurul grup prezent atunci la meci.

Tot la realizări poate fi încadrat mesajul din martie 2003, „Girls – de 1 an în Peluza Sud“, pentru că a fost printre primele mesaje de grup, nu de galerie. L-am făcut în spatele blocului, cu spray, și arăta cam urât față de următoarele noastre mesaje.

Ne-am făcut multe lucruri personalizate, de la steaguri, tricouri și fulare, la brelocuri și insigne, toate în alb și albastru, am vrut să menținem această linie tradițională în culorile cele mai frumoase. Despre finanțare? Ha-ha, din banii părinților, iar în liceu și din...alocație!

BWL: Care au fost motivele care au dus la desființarea Girls?

Adriana: Începea returul în singurul sezon al Științei în Divizia B, iar noi eram total dezorganizate. De fapt, de când ne-am împărțit în diverse centre universitare gen București și Cluj și prea puține au rămas în Craiova, ne-a fost mereu greu să ne strângem în număr mare la meciuri. Meciurile din Craiova au devenit și ele deplasări pentru noi. Pentru cele studente în București, a merge la Popești-Leordeni, la Otopeni, la Ploiești, Mioveni și la restul echipelor din „B“ pe care le-a întâlnit Craiova nu era ceva greu, dar ce puteam să le cerem celor de la Cluj?! Rar veneau chiar și la familie, în Craiova... A fost o izbucnire în care am preferat desființarea în loc de mediocritate. Poate s-ar mai fi putut face ceva, gen o campanie de recrutare a altor suportere, dar era foarte greu...

BWL: Care era „condiția“ pentru fetele care doreau să intre în brigada voastră?

Adriana: Era condiția normală, de bun-simț, adică să le placă și să vină la meciuri constant, ca să încurajeze Știința și să nu fie niște pițipoance, că tot e la modă acest cuvânt. Înțelegi ce vreau să spun. Sunt meciuri importante la care peluza e plină de fete, dar câte dintre acestea mai vin după două înfrângeri consecutive ale echipei și niște gaze lacrimogene în peluză? De exemplu, la un meci cu Dinamo acasă, ne-am întâlnit în peluză cu niște colege de liceu. Noi eram cântând la locul nostru, cu fulare și tricouri. Ele erau într-o cu totul altă ținută. Ne uitam unele la altele și ne simțeam penibil că celelalte există acolo și în acel mod. Erau pur și simplu două lumi diferite.

BWL: Ce crezi că a făcut posibilă existența timp de patru ani a brigăzii voastre?

Adriana: Categorie, în primul rând iubirea extremă pentru tot ce-nseamnă Știința și apoi entuziasmul, idealismul nostru. Eu am plâns când am auzit prima oară cuvântul „blat“ sau

faptul că unii băieți din galerie iau bani de la conducătorii de club. Am aflat târziu de partea asta murdară a fotbalului și a peluzelor, abia la sfârșitul epocii Nețoiu am înțeles. Dar m-am maturizat mult. Apoi, alți factori au fost prietenia dintre noi și, cred, chiar și educația. Nu în ultimul rând contextul, faptul că atunci brigăzile din galeria Craiovei erau mult mai unite, iar perioada în care am activat a fost, totodată, perioada de vârf, cea mai nebună și frumoasă pe care a avut-o galeria noastră.

BWL: Care a fost cel mai frumos meci trăit de Girls? De ce?

Adriana: În niciun caz nu mă pot opri la unul singur! Au fost atâtea... Încerc să fac un top 5, deși mi-e foarte, foarte greu: 1. Meciul de debut Girls bineînțeles, Craiova-Steaua, 16 martie 2002, pentru că a fost meciul pe care l-am așteptat trei luni iar debutul nostru a fost unul reușit, pentru că s-a desfășurat într-o zi istorică pentru Craiova (oltenii știu de ce), pentru că s-a terminat cu victorie și pentru că mesajul de la acea coregrafie stă și acum mărturie pe fularele noastre; 2. Craiova-Ceahlăul, 30 noiembrie 2002, pentru că a fost fantastic să trăiești „visul unei nopți cu fotbal“ pentru prima oară în nocturnă alături de 40.000 de oameni care simt ca tine. A fost și pentru prima oară când am ținut o torță. 3. Timișoara 2003, pentru că ne-am organizat să plecăm singure în deplasare și a fost una dintre cele mai frumoase. 4. Craiova-Dinamo, 21.11.2004, pentru atmosfera minunată și amintesc și mesajele semnate de noi la acel meci: „De 10 ori mai mulți în 50 de ani, capitala s-a umplut de țărani“ și „GIRLS – supradoză de alb-albastru“. 5. România-Bosnia la Craiova, 7 iunie 2003, un meci de neuitat, iar grupul a fost foarte numeros și bine organizat. Au mai fost două deplasări în Giulești și chiar și una în Pitești la început de sezon în care mi-am spus „asta e cea mai frumoasă deplasare“ dar de prea multe ori am gândit așa, deci gata, mă opresc aici.

BWL: Care era relația voastră cu ceilalți membri ai peluzei? Erați respectate, vi se aprecia munca?

Adriana: Relația era una de colaborare. Respectul și aprecierea au venit cu timpul, poate că la început era greu să acorzi încredere unor fete de 16-17 ani, mai ales că nu mai existaseră antecedente, mă refer la grupuri de fete cu o activitate durabilă în peluzele românești.

BWL: Cum e să fii ultras într-o brigadă de fete? Crezi că e mai greu decât pentru un băiat care activează într-o brigadă ultras masculină?

Adriana: Poate că da, căci îți câștigi mai dificil credibilitatea și, deci, ajungi mai greu să reprezinți o voce cu grupul tău. Au fost unele momente când mi-am dorit să fiu băiat în peluză, de exemplu la ultimul meci pe teren propriu în sezonul 2003-2004, cu Steaua, când Pleșan a rupt bannerul Girls. La un moment dat în timpul meciului, am strigat „Sunteți penibili!“ galeriei steliste care afișase un mesaj jenant, prea insignifiant să-l mai țin minte oricum. Steaua conducea cu 1-0, iar Pleșan a crezut că le strigăm lor, jucătorilor Craiovei, așa că, la final, după golul egalizator al lui Luțu, Pleșan s-a îndreptat nervos spre galerie și a tras de bannerul nostru. Cred că dacă ar fi făcut asta oricărui alt grup, ar fi fost „mort“. Nu ne venea să credem ce s-a întâmplat, și tot ce am putut să facem a fost un mesaj la primul meci acasă cu Farul în sezonul care a urmat („Pleșan, ne-ai rupt bannerul, nu am uitat / Fără respect, ești căpitan dezonorat!“), însă nu am fost lăsate să intrăm cu el pe motiv că scria... dezonorat! Asta că tot vorbeam de jandarmi, care uneori aveau nevoie de traduceri „autorizate“ ca să putem intra cu bannerul Girls. De atunci a început și declinul lui Pleșan la Craiova – unde cred că nu ar mai fi fost respectat – a fost înlocuit în acel meci, iar ulterior a și plecat de la Știința.

Apoi, există scursurile fiecărei peluze care sunt gata să se ia de tine mereu, doar pentru că ești fată. Dar din moment ce am ales drumul ultras, drumul peluzelor și al acestui mod de viață, trebuie să ne asumăm aceste mici neplăceri și să nu ne plângem, că doar de-aia vrem să avem drepturi egale în peluză.

Cert e că atâta vreme cât există discriminare și gândire stereotipă, fetele vor avea mereu un dezavantaj de care e bine să nu se lase afectate. Într-o legendă a unei poze de ziar, în care apăream pe gard și cu fulare pe față, am fost numite „admiratoarele alb-albaștrilor“. Nimic mai jenant. A urmat mesajul nostru: „În peluze, cu fulare, ultra, nu admiratoare! Fără discriminare!”

Nu în ultimul rând, trebuie să combați mereu sau să-ți astupi ochii și urechile la atitudinea celor din jur, care nu au nicio treabă cu fotbalul sau peluzele. Pe tine nu te-a întreat nimeni niciodată „ce cauți tu între golarii ăia“?

BWL: Ați fi preferat ca în acea perioadă să aveți concurență, să mai existe și alte brigăzi de fete la alte echipe, sau a fost mai bine că erați singura brigadă feminină din țară?

Adriana: Concurența generează competiție, iar competiția te face să vrei să fii mereu cu un pas înaintea rivalilor, și deci ne-ar fi stimulat la mai multe acțiuni, mesaje, etc. Ar fi fost benefic. Pe de altă parte, e mereu frumos să fii unic. Noi ne mândream cu asta, mai ales că existam la Craiova, acolo unde totul e posibil.

BWL: Ce părere ai despre brigăzile de fete care activează acum, în peluzele din România, nefăcând comparație cu vremurile în care ați activat voi?

Adriana: Am o părere bună, îmi place ce văd. Cred că la Cluj sunt cele mai bune grupuri de fete, asta și datorită concurenței și a rivalității, cum spuneam mai sus.

BWL: Despre brigăzile de fete din afara României, care e părerea ta? Ai vreo brigadă preferată?

Adriana: Nu vreau să mai vorbesc din auzite. Am stat chiar la un derby anul trecut în galerie la Porto și mă așteptam la mai multe de la Super Queens, după câte auzisem, în schimb am văzut doar un mic steag de gard și câteva fete neorganizate. Cred că e un declin al mișcării ultras feminine în țările vestice. Am văzut, în schimb, niște imagini care mi-au plăcut tare mult cu un grup de fete din Rusia, despre care, din păcate, nu știu detalii.

BWL: Acum, ai mai lua-o de la capăt cu o altă brigadă de fete la Craiova? De ce?

Adriana: Aș lua-o de la capăt ca să mai trăiesc ce am trăit și pentru că încă îmi place acest stil de viață și de încurajare a echipei. La nivel organizatoric, pretențiile mele au crescut însă și e greu în contextul actual la Craiova să organizezi un grup bun. Cu siguranță eu nu aș putea face acest lucru de la distanță, dar, da, aș face parte dintr-un grup de fete ultras la Craiova.

BWL: În momentul de față mai faci parte din galeria Craiovei? Dacă da, Nord sau Sud?

Adriana: La Craiova îmi par acum niște grupuri disipate și nu o galerie compactă, așa cum obișnuia să fie. Nu fac parte din niciunul dintre ele. Merg la meciuri în Peluza Sud, acolo-s toate amintirile mele. Sunt câțiva oameni pe care îi apreciez și în Nord, dar e inutil să mă mut doar de dragul de-a mă muta. Oricum, meciul se vede la fel de prost și din Sud și din Nord.

BWL: Mai sunt și alte membre din fosta brigadă, care vin în galerie, sau doar tu?

Adriana: Sunt, dar din păcate nu în mod constant, din varii motive.

BWL: Ați mai păstrat legătura după ce brigada voastră s-a desființat?

Adriana: Cele mai multe dintre noi am fost prietene dinainte să înființăm Girls, așa că prietenia noastră nu s-a încheiat și nu o va face niciodată, sper. Din februarie 2006 s-a

rupt însă ceva, și niciodată nu va mai fi la fel cum era în vremea Girls...

BWL: Acum, sunt multe fete în peluza craioveană?

Adriana: Da, Craiova are o mulțime de suportere și multe dintre ele vin în peluză.

BWL: Sunt încă mulți care cred că locul femeilor nu e pe stadion, în special în galerii. Crezi că ai putea să spui câteva lucruri acum, pentru a-i convinge contrariul?

Adriana: E ultimul lucru cu care aș mai avea răbdare acum, după atâția ani de stadion, să combat teoriile unora care gândesc și vor continua să gândească în clișee. Dacă-ți iubești echipa, istoria, culorile la maxim, îți place fotbalul, te pricepi, și adori să cânti în peluză, ar trebui să stai acasă doar pentru că ești fată?! E absurd. Eu știu că am făcut mult mai multe pentru echipa mea decât unii care-și petrec timpul doar criticând. Poate grupurile de fete existente acum, prin activitate și continuitate, vor reuși să mai schimbe din opiniile astea.

Trebuie menționat faptul că nici în acest caz interviul nu a fost reprodus *integrum*, ci doar pasajele grăitoare pentru tematica abordată, extirpându-le pe celelalte. Procedura se repetă și în cazul preluării interviului, realizat de aceeași *BWL* cu o susținătoare ultras a Rapidului, care își expune edificator viziunea asupra ultrasismului, prin lentila și filtrul propriilor trăiri și al subiectivismului. Răspunsurile rapidistei sunt convergente cu cele ale craiovencei din perspectiva fondului general.

BWL: De unde ideea de a înființa o brigadă de fete în galeria Rapidului? Și cine a venit cu inițiativa aceasta?

Lacra: Ideea se vehicula mai demult. S-a vrut crearea unei brigăzi prin care să arătăm că și fetele pot încuraja echipa fără a fi parte a unei brigăzi de băieți, pentru că noi avem un mod unic de a ne exprima fără bătați, bust gol și "alte" calități masculine. Ideea au avut-o fetele din

București, care erau prietene și veneau de mai mult timp pe stadion: Cristina, Julliaa și Roxana.

BWL: A fost greu să înființați brigada? Cum ați reușit să “strângeți” fetele?

Lacra: Nu a fost așa de greu, dau exemplu unui bebe, cel mai simplu e să îi dai naștere, mai greu e să îl crești și să îl educi. Cam așa a fost și cu brigada. “Să strângem”, cum zici tu, a fost simplu. Au vorbit cu fetele pe care le cunoșteau. Cu mine au vorbit la meciul de la Craiova, când încă se puneau bazele și am fost încântată de idee, nu am stat să mă gândesc de două ori. Mi-a fost mai greu să ajung la meciuri, a trebuit să caut multe scuze, atât pentru familie, cât și la facultate, dar a fost frumos și a meritat. Iar de când am terminat cu facultatea mi-am schimbat domiciliul și nu mai am această problemă.

BWL: Care sunt condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o fată, ca să devină membră Granata Girls?

Lacra: Condiția principală și obligatorie: să poată veni la 99% din meciurile de acasă. Să iubească echipa, să cunoască istoria, nu să vină la stadion doar pentru că s-a cuplat cu “nu știu cine” din “nu știu ce brigadă” sau că “ce frumos e jucătorul x de la echipă”.

BWL: De ce ați ales numele Granata Girls și cine s-a gândit la acest nume?

Lacra: Povestea cu numele este amuzantă. Aveam mai multe nume, dar nu ne puteam decide asupra unuia, ne plăceau toate, așa că am cerut ajutorul suporterilor rapidiști de pe net. Numele a fost votat de utilizatorii de pe fzf.

BWL: Cum ați început? Ați fixat un obiectiv în momentul înființării? Dacă da, care?

Lacra: Am început cu mult tupeu, chiar dacă aveam emoții mari și nu știam cum vom fi privite de ultrasii din celelalte brigăzi, cum va fi percepută o brigadă exclusiv de fete. Am înlocuit steagul brigăzii cu un banner de gard imens, de cinci

metri. Obiectiv? Să rezistăm cât mai mult, să ne aducem fetele și nepoatele în brigadă. Și să încercăm să schimbăm acea imagine învechită, cum că locul fetelor este la bucătărie.

BWL: Ați reușit să atingeți acest obiectiv?

Lacra: După cum ai văzut mai sus, obiectivul principal este pe termen foarte lung, încă lucrăm la el. Iar celălalt obiectiv cred că l-am îndeplinit.

BWL: Au fost probleme cu băieții în momentul în care v-ați pus bannerul pe gard?

Lacra: Nu, în momentul afișării bannerului, nu au fost probleme, în afară de ironii și mici înțepături, pe care oricum nu le luam în seamă. Am avut ceva probleme însă cam la jumătate de an de când ne afișam bannerul pe Giulești, când o brigadă ce nu mai activa de mai mult de un an, nu îi zic numele, a venit cu pretenții că locul acela e al lor și că, de la următorul meci, își vor pune ei bannerul acolo și noi să ne găsim în altă parte. Nu am fost susținute de nici o brigadă, pe motiv că suntem fete.

BWL: Acum, care este relația voastră cu ceilalți membri ai peluzei?

Lacra: Bună. Relativ bună. Am demonstrat multor brigăzi ce ne contestau la început că suntem acolo pentru că iubim echipa și nu că ne plac anumiți jucători și că mergem pe stadion din pasiune, nu din cauza prietenului. Așa am ajuns să fim respectate.

BWL: Care este media de vârstă a GG?

Lacra: Cred că 20-21... avem membre de la 12 ani, dar și la 30 de ani. Iar acum avem o fetița de doar câteva luni.

BWL: Câte membre fondatoare ați fost și câte mai vin încă la meciuri, sub steagul GG?

Lacra: Au fost cinci membre fondatoare: Cristina - Thunders, Julliaa, Roxana, Adriana și eu. Sub steagul GG, am rămas doar două, eu și Julliaa, restul merg la tribună.

BWL: GG este o brigadă ultra?

Lacra: Da, pentru că ne susținem echipa oriunde în țară sau străinătate prin cântece, mesaje și coregrafii, și nu prin forța pumnului.

BWL: Prezintă-ne, în câteva rânduri, activitatea brigăzii voastre. Și care e cea mai importantă realizare.

Lacra: Păi, în afară de a merge cu echipa peste tot în țară și străinătate, singurul mod de a ne remarca printre celelalte brigăzi era să facem diverse acțiuni și surprize jucătorilor, dar și prin mesaje. Am participat la acțiunea “Anti-Copos Campaign”, pot să mă mândresc că mă aflu printre inițiatori, alături de RapidFans. Am fost alături de Grigore când a fost suspectat de dopaj. Am fost alături de Pancu când i s-a născut băiatul, am comandat la imprimaria națională medalii pentru toată echipa care ne-a făcut să trăim momente magice în Europa. Iar printre mesaje cel mai reușit a fost cel afișat la meciul cu Steaua, pe Lia Manoliu, după eliminarea injustă din UEFA, când toată presa titra că trebuie să ținem cu ei dacă suntem români. Mesajul în cauză a fost: “România noastră/ Este doar Rapid”.

BWL: Cum a evoluat, din punct de vedere numeric, brigada voastră, până în momentul de față?

Lacra: De la descrescător spre crescător... am avut un moment de stagnare, care a fost și cel mai frumos an, când eram peste 15 fete... și din nou spre descrescător. Asta din cauza scandalului care a făcut să se împartă peluza și mulți au plecat la tribună. Mai avem fete care încă fac parte din brigadă, dar care au ales să se mute la tribună. Sper la o nouă creștere pentru următorul campionat.

BWL: Mai există și alte fete care fac parte din celelalte brigăzi de la voi? Ați încercat să le atrageți în grupul vostru? Cum vă înțelegeți cu ele?

Lacra: Da, normal că mai sunt, în galeria Rapidului sunt foarte multe fete. Sunt fete în DSG, în CDI, Alcoolică, și în Legione Titan, dacă vroiau să vină în GG, veneau ele. Suntem

în relație de amicitie, cu unele fete ne înțelegem chiar foarte bine.

BWL: Cum ai reacționa dacă s-ar înființa o altă brigadă de fete, în peluza voastră?

Lacra: Nu știu, sincer. Dar nu cred că ar mai putea. Câtă muncă de lămurire a trebuit să ducem noi, dar la ele va fi și mai greu, sunt alte vremuri, mai grele, mult mai grele. Chiar auzisem un zvon acum câteva luni că s-ar face o nouă brigadă de fete, dar s-a dovedit a fi doar un zvon.

BWL: Care a fost cel mai frumos meci acasă și în deplasare, trăit în Granata Girls? De ce?

Lacra: E greu să aleg unul anume. Cele cu Feyenoord și PAOK cred că mi-au rămas în inimă, iar în deplasare cred că acum 2 ani la Constanța a fost cea mai frumoasă deplasare a GGului.

BWL: Au fost mai multe meciuri, acum ceva timp, în care bannerul Granata Girls nu a fost pe gard. De ce?

Lacra: Am protestat față de situația în care se ajunsese în peluză dar și la echipă. Cum multe din grupurile vechi se desființaseră, eu una nu am vrut "să îmi omor singură copilașul", că tot făceam comparația asta mai sus. Așa că am ales ca pentru o anumită perioadă să facem acel protest. Dar au fost și multe momente când noul lider, Bulgaru, nu a dorit să fie puse bannere pe stadion și a trebuit să stăm cu el în rucsac.

BWL: Aveți vreo amicitie sau vreo rivalitate cu unele dintre ele?

Lacra: Amicitie. Unele vorbim cu fetele din Banatica, am fost chiar la unele meciuri alături de ele, în București, atât cu Steaua, cât și cu Dinamo. Sunt unele fete de la noi care vorbesc și cu fetele din Power Puff.

BWL: E greu să conduci o brigadă de fete? Ai fi preferat să fii băiat?

Lacra: Să conduci? Granata Girls a mers pe principiul de a nu avea lideră. Cuvântul membrilor fondatoare avea mai multă greutate, atât. Dacă ai ști cât mi-am dorit să fiu băiat la meciul cu Dinamo din retur. Din cauză că au fost puține bilete, s-a hotărât să meargă doar băieții, să nu se dea bilete la fete. Iar cele care au fost s-au riscat și și-au luat în sud la Dinamo și s-au rugat de jandarmi să le lase în galerie. Dar, doar atunci mi-am dorit să fiu băiat. În rest, am atâtea momente frumoase alături de fetele din brigadă, încât nu le-aș schimba pentru nimic în lume.

O analiza sumativă a caracteristicilor “fetei din peluză”, ce ne parvin din cele două interviuri, ar putea creiona portretul ultrasei mioritice. Astfel, suporteră din peluză este dispusă la o serie de sacrificii pentru echipă, își încurajează cu ardoare și constanță favoriții, participă la deplasări, se implică în realizarea coregrafilor, a mesajelor, a spectacolului din peluză în definitiv are o trăire deloc diferită de cea a băieților, o dovadă a faptului că fanul, ca exprimare și ca principiu, este asexuat.

Expuse discriminării “fetele de brigadă” sunt nevoite să își asume cu stoicism statutul marginal din peluză, considerându-se că nu trebuie “să se plângă”, ci dimpotrivă să își asume “micile neplăceri”, care includ “clîșeele” și “stereotipiile” celor catalogați ca fiind “scursorile din peluză”. Din interviu și nu numai, rezultă că cele mai multe dintre ultrase sunt adolescente care au de înfruntat tutela parentală, obtuză la ideea de principii si de fenomen, fiind astfel nevoite să mintă pentru “a face deplasări”. Dependente pecuniar de părinți, fetele sunt silite de împrejurări să își impună o serie de restricții financiare în vederea economisirii banilor necesari deplasărilor. La etapa de vârstă adolescentină și post-adolescentină, reprezentatele Evei nu pot emite pretenții în a fi tratate în peluză ca membre cu drepturi depline, gratulate cu respect, statut de care în peluzele din Romania nu îl au nici adolescenții, problema fiind evident

vârsta fragedă a acestora. În fond ultrasii substituie, cu sau fără entuziasm, protecția familiei, asumându-și ca o sarcină specială și protecția fetelor. Din acest motiv Cristina menționează că fetele nu au putut face o deplasare considerată de risc maxim în Ghencea, la nivel de deplasări acordându-se dispensă fetelor din brigăzi, care nu sunt nevoite să efectueze deplasări pentru a-și păstra statutul de membre ale brigăzilor, ci doar să participe în proporție de „99% din meciurile de acasă”, unde pericolele la care sunt expuse sunt infinit mai mici.

Pe de altă parte ultrasii mature se bucură de o alta percepție în peluză, însă ponderea numerică a acestora este mică. Practic marele hop în ceea ce privește continuitatea activității în subcultură o reprezintă pentru fane perioada studenției, chiar dacă, aceiași rapidistă Cristina, susține că o medie de vârstă de 20-21 de ani caracterizează brigada pe care o reprezintă. Letală pentru brigăzile feminine este descinderea în alte centre universitare ale membrilor, după cum se arată în comunicatul celor de la Girls, precum și un nou statut social, în speță un loc de muncă, sau pur și simplu măritișul. Craioveanca Adriana coboară media de vârstă la 16-17 ani în 2004 și în condițiile în care în 2006 printr-un comunicat brigada își anunță dizolvarea, un calcul simplu ne determină să considerăm că media de vârstă a fetelor era de 18 - 19 ani, în condițiile în care activitatea membrilor din 2004 a avut continuitate până în anul desființării. Oricum dacă absolutizăm media de vârstă oferită de către interviuate există tentația de a spune că fetele sunt prea tinere pentru a fi luate în serios, de atribuții, cu adevărat utile în cadrul mecanismului ultras din peluze, neputându-se vorbi. Șefa de galerie de la Ceahlăul nu reprezintă un caz particular și nu poate fi tratată ca un studiu de caz, deoarece nu reprezintă nici ea și nici grupul din subordine ultrasismul mioritic. Gianina Ciocoiu nu are nici o legătură cu subcultura. Fanii nemțeni pot cel mult să revendice statutul de galerie aparte sau calitatea de element exotic în cadrul totalității

organice a suporterilor români, de element atipic în tribunele românești. Într-o peluză în care se afirmă o formă, chiar debilă de cultură ultras, o femeie în fruntea piramidei ierarhice reprezintă un fapt inimaginabil. Ultrașii nu ar accepta așa ceva sub nici o formă în contextul mental actual. Supremația femeii ar demasculiniza exponenții brigăzilor, transferându-i automat în sfera ridicolului. Scenariile bazate pe varianta subordonării ultrașilor unei ultras este de domeniul ficțiunii, eventual al fantasticului. Femeia lider este percepută ca un ecou al neputinței băieților, castrarea de tip freudian a acestora fiind unica percepție pe care s-ar putea pedala în interiorul subculturii mioritice. Într-o “cultură a rușinii” o astfel de situație ar provoca o implozie cu consecințe ireparabile la nivelul mecanismului ultras al peluzei.

Dincolo de similitudini, convergențe sau tipare stilistice, spectroscopia axată pe revoluția brigăzilor de fete nu generează optimism. Misoginismul românesc, cu prelungiri tentaculare și în peluză, ermetismul voalat al inacceptării egalității sexelor în galerie, care se deduce foarte ușor din comentariile de pe forumuri, amplifică dificultatea barierelor pe care trebuie să le depășească ultrasii. Presiunea de acest tip, impulsivantă inițial, pe un interval relativ scurt de timp, nu are alt rezultat logic decât descurajarea și lehamitea provenite din senzația unei lupte provenite din aria de manifestare tipică lui Don Quijote. Autodesființarea brigăzilor reprezintă o consecință aproape firească a acestei stări de spirit și de fapt. Cu o astfel de situație complexă, cu siguranță mult mai complexă decât tipologia cauzalității entropiei expuse anterior, s-au confruntat și fetele de la Girls Craiova care, printr-un comunicat, și-au anunțat autodesființarea ca brigadă. Comunicatul “Girls Craiova” este edificator în acest sens: *Când o parte din tine se sfârșește, simți dezamăgire, frustrare, sau chiar dezgust, după caz. Dar nu totul se*

368

termină, trebuie doar să realizezi că cealaltă parte, mai importantă, baza primei părți, e neclintită: iubirea pentru culorile tale. Te face să nu renunți, oricât ar fi de greu. După patru ani de la formare (16.03.2002, 'U' CR-Steaua), grupul Girls se desființează, cel puțin în sensul oficial. Nu mai puteam prelungi o slabă organizare într-un sezon prost pentru grup. Motivele sunt, din păcate, multiple: în primul rând, km distanță între membre, cele mai multe (dar niciodată suficient de multe) fiind răspândite în alte centre universitare decât Craiova, așadar imposibilitatea unora de a se implica în multe acțiuni și momente-cheie pentru grup și echipă, sau chiar de a veni la anumite meciuri. Apoi, lipsa de 'achiziții' la grup, și aici îmi asum, în numele a cel puțin alte câteva "Girls", 'elitismul': gândeam adeseori despre anumite fete, pe care le vedeam la meciuri, că nu pot simți sau crede ca noi, că nu se potrivesc grupului, etc (Ce-i drept, le vedeam și pe tocuri, doar cu prietenul de mână în peluză și neștiind nici echipele de pe teren). Poate și din cauza situației Craiovei, lipsa de pasiune a fetelor în general pentru fotbal, plus celelalte cauze, e greu să găsești fete ultras, sau dornice să se implice și să aibă responsabilități într-un grup. În fine, un ultim motiv, și totodată cel mai dureros, este schimbarea de atitudine sau chiar indiferența unor membre în ceea ce privește grupul. Detaliile nu își au rostul aici.

Desigur, dispariția brigăzilor nu reprezintă un motiv de a tragiza în condițiile în care filozofia fenomenului se fundamentează și pe acest mod extrem de exprimare a etosului de grup. Problema este numărul mic al brigăzilor de fete și chiar bilanțul negativ, înregistrat pe scena ultras feminină a României, în condițiile în care grupurile desființate nu sunt înlocuite în peluze de altele noi. Timpul ne va arăta dacă panta descendentă și discontinuitatea subculturii va fi de durată. Prospectarea viitorului și inventarea sau reinventarea brigăzilor

feminine reprezintă un domeniu ce aparține exclusiv fanelor.
Prin prisma prezentului însă viitorul pare sumbru.

VIII. Ultrașii și Jandarmeria

Principiile și mentalitatea ultrașilor nu permit, prin definiție, o bună relaționare cu jandarmeria ca instituție, cu jandarmii ca indivizi, cu forțele de ordine în general. Convențional, și într-un limbaj de lemn lămuritor, putem spune că, prin natura meseriei, aceștia au menirea de a tempera manifestările zeloase ale supporterilor, de a le cenzura acțiunile. Extremiști politici, anarhiști sau apolitici, ultrașii detestă sistemul, catalogat ca fiind corupt, mafiot, antinațional, oligarhic, și pe reprezentanții acestuia. Manifestările colaterale fenomenului, împotriva autorităților, se subscriu dorinței de a pălmuși sistemul. Chiar dacă cei mai mulți nu incită la demontarea dispozitivului instituțional democratic al țării, ultrașii detestă în special reprezentanții instituțiilor statului, dar și instituția în sine. Jandarmii prin intervenții, arestări, altercații, amenzi, bătăi sunt percepuți ca cerberi ai autorităților, ceea ce, eminate prin prisma ultrașilor, devin traiectorii formative și constitutive ale configurației morale ale jandarmilor. Instituțiile statului, pentru ultrași, nu au un rol mesianic coagulant ci, dimpotrivă, secătuitor de inteligență românească, absorbant, în sens distructiv, de energie creatoare, promovator de non-valori din sfera nepotismului.

Atitudinea, din perspectiva imaginarului lingvistic, oscilează, astfel, între vervă acidă, histrionism, alergie colerică și ferocitate dialectică la adresa jandarmilor. Limbajul colorat este poate unica formă viabilă de protest împotriva acțiunilor jandarmilor. Abuzurile acestora, semnalate și în presă, sunt tolerate nonșalant de autorități, asociații civice și opinia publică, ca o consecință firească, și a lipsei de servilism față de stat. În ciuda protestelor ultrașilor, bazate pe probe, măsuri radicale împotriva jandarmilor nu s-au luat. Practic, în deplasări și nu numai, ultrașii sunt la cheremul acestora, care,

371

sub protecția obligativității de a răspunde la provocări, își arogă dreptul de a acționa agresiv în orice moment. Incidentele și refuzările lingvistice sunt, astfel, normale în condițiile în care sunt analizate cu atenție datele problemei. Pamfletarii forumurilor nu ezită să utilizeze invective, în artificii lingvistice morbide, pe care nu le vom reproduce, pentru a sancționa obtuzitatea și abuzurile forțelor de ordine. Fără a putea avea un rol igienizant, epurarea și purificarea neputându-se face decât prin violență extremă, linșarea mediatică, verbală, reprezintă un substitut. Multe opinii, asumate de către semnatari ca fiind ale unor ultrași, îndeamnă la acțiuni comune împotriva jandarmeriei, conform principiului biblic *ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*.

Inspecția imaginarului lingvistic, ancorat în invective, al ultrașilor portretizează în mod ridicol jandarmul, ridiculizare de tip eschilian. Registrul limbajului declasant se remarcă prin diversitate, spicuiind aflăm că *gaborii* sunt *gunoaie, jeguri, nespălați, dobitoci, handicapați, scursuri, retardați*, subumanizarea fiind brutală și inflamantă. Obediența cu care susțin sistemul stârnește indignarea ironică : *știu să de pulanu!*

Educația, din perspectiva ultrașilor, îi determină să fie limitați în acțiuni, respectiv ultrasofobi, reținând epitetele de *analfabeți, inculți, repetenți, neșcolarizați* și, de aceea, *gaborii* sunt *proști, idioți, cretini*, respectiv *țărani cu două clase, ca trenul*. Îndobitocirea acestora se realizează pedalând aria lingvistică aferentă, *boi, porci, cireadă, dulăi, măgari, țestoase mascate, maimuțoi*. Registrul libidinos, cu trimiteri sexuale, este unul sărac, voit amorf, utilizând arhetipurile clasice, calomniile de acest tip sunt cenzurate de administratorii siteurilor ce preferă în locul tentei înjurătorii, hâtroșenia, ridiculizarea, bășcălia sau atitudinea agresivă lingvistic, calomniatoare, însă care, concomitent, exclud invectivele.

Trecutul ceaușist al țării îi trimite pe jandarmi și în totalitarism, cu apelative de *milițieni, lingăi, executanți de*

ordine de la Mitică, Sandu, etc. All cops are bastards (ACAB), dictonul făcut celebru de huliganii englezi, au fost preluat cu entuziasm de fanii români, iar scandarea *asasini, gabori asasini* reprezintă o scandare preferată a peluzelor în contextul confruntărilor cu jandarmii. În concluzie, retrospectiv, prototipul jandarmului, prin prisma ultrasului, ni se înfățișează a fi retrograd, agresiv, ultrasofob, complexat, fixist, laș, un portret deloc onorant care, întipărit în mentalul peluzelor, nu îndeamnă la atitudini pacifiste, conciliatorii. Un parazit al sistemului, plătit din banii publici, submediocru intelectual, *ultrasofag* prin definiție, nu poate fi investit cu autoritatea morală pe care ar trebui să o impună uniforma: *Băieții ăștia de la Jandarmerie sunt ruși de realitate. Ei vor să aplice niște elemente specifice sistemului juridic englez, într-un sistem juridic germanic (cum este sistemul românesc). Diferențele sunt atât de mari, încât au tot atâtea șanse să funcționeze, în urma acestui transplant, cam câte șanse ar avea un coi lipit pe frunte... Ei vor să modifice o lege, apelând la ajutorul unor cretinoizi gen Mitică Dragomir și liga lui de c---t, adică la niște blatiști, hoți, evazionști... și mai spuneți-le voi cum vreți... Legea asta mai trebuie să treacă de niște comisii juridice, la Parlament, la Guvern, la Ministerul de Interne, etc., etc., etc.... Ori pe ăștia, sunt convins, că îi doare fix în ... de Jandarmerie și de (in)competența lor. De ce? Simplu! Exceptând jandarmii salvamontiști (pentru care tot respectul) și gibonii de la intervenții rapide, ăștia de la ordine publică o cam freacă. În afară de stadion, altceva nu mai fac... Ori banii trebuie să vină lună de lună, plus prime, stimulente, etc. Iar banii se obțin prin muncă... Adică: are loc, de exemplu, meciul dintre Metalul Ploeni și Ambianța Valea Ciorii. Echipe iubite, cu numeroși fani, pătimași, bașca renumiți în toată Europa pentru spiritul lor ultra. La golul prin care Metalul Ploeni deschide scorul, fanii sar pe gard și îl rup... Jandarmii aplică îmbrânceli, palme, înjurături și altele pe care le știm cu toții.*

Acu' nici tifoseria lu' Plopeni nu stă cu mâinile încrucișate. Se scot curele, se strigă "Gabori asasini!" și se aruncă două petarde și o torță. Între timp vin mai mulți jandarmi, atât în tribune, cât și să acopere presa din gard. Dintre cei 3.000 de tifoși aflați în peluza gazdelor din Plopeni, tot se găesc 20-30 care să fie nemulțumiți de ceva... Dintre ăștia, 5 lovesc cu curelele un jandarm. Urmarea se știe... gaze, bastoane, peluza evacuată. Toate acestea de la un gard rupt, două petarde și o torță. A doua zi, se face raportul, care sună cam așa: "În ziua de ... a avut loc meciul de fotbal dintre ... . În minutul ..., suporteri ai echipei ..., au atacat forțele de ordine, folosind obiecte contondente și materiale pirotehnice introduse ilegal în incinta arenei. Forțele de ordine au reacționat prompt și cu profesionalism, utilizând echipamentul din dotare și evacuând spectatorii turbulenți... S-au întocmit dosare penale, s-au dat amenzi... bla, bla, bla..." Presa mediatizează tămbălăul, corupții din fruntea fotbalului vor liniște la circul lor, ca să ia banii pulimii, au loc dezbatere naționale, apar pe la televizor Mitică Dragomir, Georgescu și alte "somități", se vorbește despre toleranța zero, despre pușcării, despre "victime colaterale" care fac parte în mod firesc din acest război împotriva huliganismului (cum spunea dobitocul de Chiotea despre ăia care și-o furau aiurea de la jandarmi) etc, etc, etc... Și banul prostului de contribuabil trece în buzunarul unei instituții care își justifică astfel activitatea prin incidente pe care, în proporție de 80% le crează... Dar, până la urmă, toate acestea sunt prostii... Oricât de mult își dau "apărătorii ordinii publice" cu tesla în c---e, nu or să reușească niciodată să evite genul de "chichițe avocățești"... pentru că, până la urmă, asta este esența unei justiții independente. Există o Constituție, există drepturi cetățenești, există liberul acces la justiție. Ceea ce spera Jandarmeria și Liga să se materializeze, ar fi o lege prin care oamenii să fie condamnați fără proces. Ori asta este imposibil într-o țară membră UE, unde chiar a început să se

simtă dorința de schimbare a mentalităților și a modului de viață. "Canceruri" ale vechiului regim, gen Dragomir, Georgescu și lacheii lor din presă și lumea fotbalului nu au nici o șansă, în aceste condiții. Stați liniștiți, pentru că, dacă e să sune ceasul cuiva, atunci ei vor fi aceia care îl vor auzi primii!.

Puncte de vedere din aceeași arie perceptivă nu sunt onorante. *Ridicoli, bufoni, penibili, haimanale în haina statului,* sunt elemente lingvistice care surprind bufoneria, taxează grotescul. Insolența limbajului nu se rezumă la luări de poziție pe forumuri. Atitudinea ultrașilor față de jandarmi și forțele de ordine induce și produce iritare în rândul acestora din urmă. Aroganța și incapacitatea de a masca disprețul și desconsiderarea cu care gratulează instituția, eventual afișarea cu ostentație a percepției retrograde, generează și degenerază în conflicte. Jandarmii își fac datoria, ultrașii își urmează calea, "interzișii", amenzile, dosarele penale, victimele, sunt urmele palpabile ale interacțiunii. Spre exemplu, în 2007, *jandarmeria Română a făcut un top al celor mai violenți suporteri ai echipelor de fotbal din România. În total, pe lista neagră a forțelor de ordine apar 2.000 de nume. Pe primul loc se află supporterii Stelei - cu 214 persoane trecute în baza de date. Pe locul secund sunt oltenii: 166 de susținători ai echipei de fotbal Universitatea Craiova au fost implicați în scandaluri pe stadion. Medalia de bronz le revine celor 150 de bătauși de la Rapid, iar mențiunea au câștigat-o dinamoviștii, cu 119 suporteri pe listele jandarmilor. Scandalagii sunt monitorizați nu doar la meciurile din țară, ci și atunci când se deplasează în străinătate cu echipa favorită. Printre scandalagii este și un grup de tineri care poartă tricouri cu însemnele organizației ProBasarabia și care au participat, în ultima vreme, la mai multe manifestații unde scandează mesaje naționaliste și provoacă scandal, iar în sezonul 2007/2008, șeful de Stat Major al Jandarmeriei Române, a declarat, într-o conferință*

375

*de presă, că suporterii roș-albaștrilor au fost cei mai violenți în sezonul 2007/2008. Pe locurile 2 și 3 în acest top al violenței se situează fanii echipelor Dinamo și "U" Cluj. Potrivit Jandarmeriei Romane, în sezonul 2009/2010, din punct de vedere al infracțiunilor săvârșite de suporterii, galeria echipei Steaua București se situează pe primul loc, urmată de cele ale echipelor Rapid București și Universitatea Craiova. Situația interdicțiilor acordate galeriilor echipelor din Liga I este următoarea: Steaua București - 47, Rapid - 38, Universitatea Craiova - 27, Poli Iași - 23, Dinamo București - 22, FC Vaslui - 17, Gloria Bistrița - 10, Pandurii TG. Jiu - 8, CFR Cluj - 6, Oțelul Galați - 4, FC Brașov - 2, Unirea Alba Iulia - 2, Gaz Metan Mediaș - 1, Unirea Urziceni - 1. Interdicția de a avea acces la competițiile sportive se acordă pe o perioadă de 6, 12 și 24 luni. Cele mai multe interdicții acordate sunt pentru o perioadă de șase luni, respectiv 179 de interdicții. Dintre faptele penale săvârșite pe timpul competițiilor sportive, cele mai multe sunt infracțiunile de ultraj contra bunelor moravuri, de distrugere, încăierare, port ilegal de arme albe, uz de fals (folosirea cu știință a unor bilete falsificate), lovire și alte vătămări. În acest moment, 410 persoane au interdicție de a intra pe stadioane, iar alte 4.000 se află în baza de date cu suporterii violenți a Jandarmeriei. Rezerva față de informația din acest raport este față de locul patru acordat Iașiului, loc pe care credem că îi revine Politehnicii din Timișoara a cărei suporterii s-au ales în perioadă și cu zece dosare penale, în fond vorba lui Seneca, *errare humanum est...**

Din perspectiva aceleași instituții, în sezonul 2009 – 2010 al primei ligi, din 306 partide disputate, 79 au fost în categoria de risc ridicat, 215 cu grad de risc mediu și 12 cu grad de risc scăzut. Ultrașii insurgenți au fost pedepsiți draconic, unii dintre exponenții subculturii alegându-se cu dosare penale, ierarhia fiind următoarea: Rapid București – 33 de dosare, 32 pentru folosirea de materiale pirotehnice, unul pentru deținere de

droguri de mare risc; Steaua București – 21 dosare, 11 pentru folosirea de materiale pirotehnice, 4 pentru încălcarea interdicției de a participa la anumite jocuri sportive, 3 pentru lovire sau alte violențe, unul pentru deținerea dispozitivelor cu substanțe iritant-lacrimogene, un dosar pentru opunerea cu violență la acțiunile forțelor de ordine, un dosar pentru ultraj; Dinamo București – 12 dosare, 5 pentru folosirea de materiale pirotehnice, 2 pentru port ilegal de arme albe în locuri publice, 2 pentru deținere de droguri de mare risc, unul pentru încălcarea interdicției de a participa la anumite jocuri sportive, unul pentru distrugere, unul pentru încălcarea deciziei judecătorești privind interdicția de a se afla într-o localitate; F. C. Timișoara – 10 dosare, 9 pentru folosirea de materiale pirotehnice și unul pentru încălcarea interdicției de a participa la anumite jocuri sportive; Oțelul Galați – 6 de dosare, 4 pentru folosirea de materiale pirotehnice, unul pentru încălcarea interdicției de a participa la anumite jocuri sportive și unul pentru deținerea dispozitivelor cu substanțe iritant-lacrimogene; F. C. Vaslui – 3 dosare, 2 pentru folosirea de materiale pirotehnice și unul pentru deținerea dispozitivelor cu substanțe iritant-lacrimogene; Universitatea Craiova – 2 dosare, unul pentru folosirea de materiale pirotehnice și unul pentru încălcarea interdicției de a participa la anumite jocuri sportive; F. C. Brașov – 2 dosare pentru folosirea de materiale pirotehnice; Gaz Metan Mediaș – 2 dosare, unul pentru distrugere și unul pentru port ilegal de arme albe; Politehnica Iași – un dosar pentru folosirea de materiale pirotehnice. Au fost aplicate 400 de sancțiuni contravenționale (334 amenzi și 66 avertismente scrise) în valoare de 164.150 lei, din care 279 sancțiuni conform prevederilor Legii nr. 4/2008 privind prevenirea și combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive, 116 sancțiuni conform prevederilor Legii nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice și 5

*sancțiuni în valoare de 2.500 lei conform Legii nr. 12/1990 pentru sancționarea unor fapte ilicite de comerț. În tur au fost aplicate 173 de sancțiuni contravenționale, iar în retur 227 de sancțiuni. Acestea sunt cifrele seci care, în fond, reprezintă perspectiva Jandarmeriei asupra rezolvării problemelor iscate de ultrasii în interiorul și în afara arenelor de fotbal. Un punct de vedere impersonal, inexpresiv, inechivoc, care nu oferă șansa unui recurs al damnaților. *Reprobații* sunt supuși, prin intermediul cifrelor, oprobriului public. Ultrașii au, la rândul lor, propria variantă față de evenimente, cochetând uneori cu tentația de a poza în victime inocente ale sistemului, adeseori încercând să fie obiectivi și să-și asume, fără entuziasm, culpabilitatea propriilor fapte.*

Un ultras afectat de pe urma confruntărilor cu jandarmii analizează, la cald, intervenția și activitatea acestora, precum și cauzele antipatiei de care se bucură jandarmii: *“De ce spune lumea că a fost premeditat ? pentru că la început nu erau decât vreo 20-30 de jandarmi, în cursul primei reprize mai venind un contingent, raportul fiind de 2 persoane la jandarm.*

De ce are lumea boală pe ei ? Pentru că singuri nu fac nimic, dovada fiind faptul că atunci când ne-au scos și erau doar 15 nu au făcut nimic, au așteptat întăriri din spate cu gaze, câști și altele, ca apoi să intre în noi.

De ce are lumea boală pe ei ? Pentru că, dacă te-ai uita la fețele lor atunci când dau, se vede bucuria

De ce are lumea boală pe ei ? Pentru că nu știu decât să lovească atunci când sunt în grup și persoane care nu se pot apăra, e ușor să bați 2 jandarmi pe unul întins pe jos (cei care ați văzut pata imensă de sânge în fața barului de vis-a-vis de patinoar știți la ce mă refer). Pentru că eu, chiar dacă îi dau un bolovan în cap, el nu va suferi cât sufăr eu de pe urma unui baston pe spinare.

De ce are lumea boală pe ei ? Pentru că, în fața camerelor de filmat, se transformă în salvatorii țării,
378

apărătorii legii (deși, în mod clar, prin prezența lor în sală și acțiunile ulterioare ei au încălcat-o), cei ce ajută refugiații și tot așa.

De ce are lumea boală pe ei ? Pentru că, chiar dacă s-au aruncat 2 petarde și alea între scaune (nu în teren) și era clar că nu reprezintă nici un pericol față de nimeni (din moment ce echipa adversă nu avea susținători), intervenția lor nu era necesară.

De ce am fost alergați, puși cu burta pe jos, loviți fără să opunem rezistentă și tratați ca ultimii criminali ai țării ? Orice faptă săvârșită, chiar și vătămarea unui jandarm nu trebuie să aibă ca recul acțiuni de genul acesta, nu poți să vii alergat pe străzi kilometri.

Pentru că, mă repet, se vede bucurie, extaz pe fața lor atunci când te lovesc.

Pentru că exact genul acesta de acțiuni nu fac decât să îți alimenteze ura, exact genul acesta de acțiuni te fac să vrei și cu mai mare ardoare să îi arzi o piatră în cap.

Pentru că nu stau să mă ascund, nu stau să mă feresc de faptele comise (dacă fac ceva) și tocmai de aia nu merit să fiu tratat în așa manieră

Pentru că exact atitudinea asta de "eh, lasă-mă, și-au luat aia bătaie, niște amenzi, las' că trece" duce țara asta de râpă.

Iar în general cei ce fac parte din galerii (nu doar pentru că este la modă) sunt (îți place sau nu să crezi) cam ultimul bastion al celor ce nu se lasă călcați în picioare.

Pentru că sunt sigur că, și pe tine sunt o grămadă de probleme care te nemulțumesc în țara asta, dar o dată nu ai fost în stare să ieși și să spui lucrurilor pe lume (în caz contrar îmi prezint în scris scuzele).

De ce ar trebui să spui "jos pălăria, băieți"? Pentru că, în ciuda bățăilor crunte, în ciuda amenzilor usturătoare, băieții ăștia sunt tot în prima linie, tot exprimându-se liber indiferent de consecințe". Explicațiile ating punctual principalele motive

de tensiune, de momente de maxim antagonism între ultrași și jandarmerie. Alte exemple aleatorii de comentarii sintetizează antipatia exponenților subculturii față de jandarmi și încrâncenarea specifică zilelor ce urmează imediat intervențiilor jandarmilor. Astfel, *Lucyano* consideră că *singura diferență între gabor și infractor o face uniforma. F...-vă în gură de spurcați...*, *Red* etichetând la rândul său instituția, cel puțin deklasificant: *Jandarmeria = țărani cu 4 clase din diferite sate și locuri uitate de timp... niște analfabeți idioți.*

Din alt repertoriu lingvistic, un articol interesant al unui fan dinamovist prezintă un context care i-a coagulat pe ultrașii rivali, obiectivele comune nivelând animozitățile, anulând rivalitățile, respectiv un miting împotriva *legii Dragomir*, care a atentat substanțial la libertatea ultrașilor, de exprimare specifică, pe stadioane: *În fotbalul românesc s-a împământenit sintagma "ultras = huligan = bătaie". Și, de aceea, se consideră că întâlnirile dintre suporterii echipelor a căror rivalitate se întinde peste veacuri (Dinamo, Steaua și Rapid, Poli Timișoara și UTA, U și CFR Cluj, Iași și Vaslui) se soldează obligatoriu cu încălcări violente ale legii, cu raniți, cu arestați. Și asta pentru că "sunt niște animale", cum spunea un ne-distins senator. Sâmbătă, 08.09.2007, acest mit a fost din nou spulberat. După ce în 2006, membrii mai multor galerii au fost în București pentru a protesta împotriva încălcării drepturilor și neimplicarea statului în cazul ultrașilor dinamoviști arestați în Bulgaria, acum i-a adunat la București proiectul legii inițiate de senatorul Dragomir. Au fost prezenți membrii din toate peluzele reprezentative din Liga I, Dinamo, Steaua, Rapid, CFR Cluj, U Craiova, Poli Timișoara, UTA, Farul, U Cluj, FC Vaslui, Poli Iași și Oțelul, dar și reprezentanții divizionarelor B, FC Brașov, Delta Tulcea și FC Progresul, și ai divizionarei C CSM Petrolul Ploiești. Eșarfele și steagurile au fluturat împreună fără să se împiedice unul de altul, bătute de același vânt. Indiferent că erau alb-roșii, roș-*

380

albastre, alb-vișinii, alb-albastre, roș-alb-albastre, galben-verzi sau alb-violete. Glasurile celor aproape 2.000 de participanți au cântat pe o singură voce, cea a unui supporter, cetățean român, care simte că îi sunt amenințate drepturile constituționale. Inimile au bătut în același ritm, indiferent de “culoarea” sângelui care pulsează în vene. Dragostea pentru o echipă este nețârmurită și merită orice sacrificiu, dar dreptul la libera exprimare în propria ta țară este mai presus de orice și acest lucru a fost înțeles de toți cei prezenți ce au mărșăluit pe străzile Bucureștiului. Și, așa cum puțini se așteptau, am dat o palma morală celor care s-au grăbit să invoce apocalipsa răului care urma să se reverse peste Capitală pe parcursul mitingului, uitând de toate rivalitățile și trecând peste sentimente și resentimente. Am demonstrat că “animalele” sunt totuși oameni, “inculții” sunt în stare să gândească și să își strige ideile, iar printre “haimanale” sunt mulți licențiați, elevi sau studenți.

Practic, articolul este sugestiv în virtutea faptului că ultrașii români clamează posibilitatea, deocamdată utopică, de a relaționa pașnic cu jandarmii, dacă aceștia din urmă ar da dovadă de un comportament decent și respectuos. Un miting la care a participat crema ultrasismului mioritic și s-a derulat fără probleme dovedește că ultrașii sunt deschiși și receptivi la dialog... dacă ar avea cu cine! Sau cel puțin comentariile decente vis-a-vis de acțiunile jandarmeriei avansează această idee. Relele intenții și brutalitatea reprezentanților instituției sunt evocate și de un supporter vasluian: *Dragi suporteri din toată România!! Sâmbătă, după meciul Dinamo - Vaslui s-a întâmplat una din cele mai cumplite lucruri ce le putea face jandarmeria română. Sunt supporter vasluian și povestea mea este următoarea: Cu aproximativ jumătate de oră după încheierea partidei din Ștefan cel Mare, asigurându-se că niciun oficial al presei nu mai este prin preajmă, jandarmii s-au hotărât să ne scoată din stadion. De fapt, ei vroiau să ne*

pedepsească pentru că ne-am permis să aprindem 2 torțe amărâte la meciul cu câinii roșii. Văzând că nu reușesc să dea de făptași, la ieșirea din stadion au luat la întâmplare 2 vasluieni printre care și fratele meu, Marius. Eu am ieșit mai târziu de la tribună și, văzându-mi fratele în brațele jandarmilor, am vrut să mă duc la el. Ei nu m-au lăsat și m-au îmbrâncit. Atunci am zis: "Marius, hai acasă că ne așteaptă mama! Hai acasă, frate, că a sunat mama după noi!". El a vrut să vină, dar o mână rea intenționată l-a oprit. Atunci am făcut un pas în față și un protector al liniștii m-a împins de am simțit că mă duc în cap nu alta. De atunci a început totul. Văzând ce se întâmplă, ceilalți suporteri vasluieni au încercat să ajute pe colegii noștri să îi ia acasă și să ne suim cu toții în autobuz, dar în zadar, pentru că jandarmii au început să împartă pumni și picioare în tot ce mișca și trebuie să zic că alături de noi erau și vreo 20 de fete care, pur și simplu fiind la facultate la București au venit și ele ca tot omu' să asiste la meci. Pumnii și picioarele veneau dintr-o singură direcție: "jandarmi ---> vasluieni". Tot ce făceam noi era să spunem: "Stați, mă oamenilor, liniștiți că nu vrem decât să plecăm cu toții sănătoși acasă". Dar nimic. Setea de a lovi a jandarmilor, niște oameni priviți mai inferior (cum eram noi, moldovenii) era nemărginită. Împărțeau pumni cu plumb, picioare și bastoane "fără număr" și nu conta în cine dădeau. Tot ce îmi amintesc este că, fiind la marginea din dreapta a ieșirii principale din stadion, am rămas puțin mai în urmă culegând steagurile ce cădeau în loc de sânge la copiii loviți cu bestialitate de jandarmii nemiloși. O fracțiune de secundă și pe retină mi-a fost dat să văd imagini de coșmar. Un vasluian, nu-l cunosc, nu mai avea pe unde să iasă pe la scări și s-a hotărât să treacă pe sub barele de fier de sus de la stadion (barele de la capătul scărilor). Atunci, un idiot de jandarm l-a lovit fără milă la șale, după care un baston în cap i-a fost de ajuns ca tânărul să intre în stare de leșin. Incredibil era faptul că jandarmii ziceau că se

prefăcea și îl loveau în continuare cu picioarele ca să se ridice de jos. Nemaiputând îndura aceste scene, m-am dus și am încercat să îl ridic. Fiind singur, nu reușeam pentru că prietenul meu era ca o cârpă moartă de 90 de kg, iar stimabilii jandarmi mă împingeau cu bastoanele de la spate. Nemaigăsind vlagă în mine, am așezat ușor capul băiatului pe asfalt. M-am așezat în genunchi în fața lui și i-am protejat capul cu spatele meu când am simțit două bastoane care m-au făcut să urlu în gura mare: "Omorâți băiatul, moare băiatul, chemați, mă, ambulanța că mor cu el în brațe. Mă, sunteți nebuni, nu mai dați și chemați ambulanța că mor cu băiatul în brațe". În tot acest timp o lacrimă și-a făcut loc în ochii mei și cu o privire plină de furie am zis la un jandarm la vreo 20 de ani: "Nu sta, mă, ca prostu ia și cheamă salvarea că moare băiatul aici lângă tine!" Atunci o sticlă cu apă mi-a fost aruncată cu silă nu știu de unde. Am turnat apa în gură la băiat dar acesta nu dădea nici un semn de viață. Poate că cele 2 palme și faptul că l-am spălat pe față cu apa rece l-au reanimat pe tânărul care, după cele suferite, s-a ridicat și a arătat cu mâna stângă jandarmul care îl lovise și i-a strigat: "tu ai vrut să mă omori!"

A urmat încă o serie de pumni, bastoane și picioare care au fost surprinse pe camera foto al uni coleg de al nostru, însă o mâna rău voită a fost în stare să fure singura dovadă pe care o aveam împotriva unor bătauși apărați de lege. Într-un final, gazele lacrimogene ne-au fugărit ca pe niște animale din locul de unde s-a petrecut toată isprava. Eu, fiind cu steagurile recuperate în mână, am încercat să le dau și la colegii din autocar, moment în care doi jandarmi m-au luat de umeri și m-au "zvârlit" în afara stadionului, știind în prealabil ca eu eram student la București. Cu frică în inimă, ca să nu fiu cotonogit și de suporterii supărați ai lui Dinamo, am plecat cu capul în pământ și cu steagurile galeriei într-o sacoșă de plastic albă. Am urcat frânt și obosit într-un 182

care părea că ajunsese la stația Perla ca o mângâiere trimisă de undeva de sus. Cu gândul la prietenii mei rămași încă captivi în incinta stadionului, m-am dus spre căminul studentesc din Lacul Tei.

După meciul de hochei din Liga MOL, dintre Steaua și Ferencvaros, disputat pe patinoarul Mihai Flamaropol, la care au participat și ultrașii echipei militare, Asociația Independentă a Suporterilor Steliști a condamnat vehement demonstrația de forță a jandarmeriei și implicit coerciția aplicată ultrașilor steliști: *Incidentele de la patinoarul Mihai Flamaropol au pornit de la aruncarea a două petarde/pocnitori în spațiul dintre scaune (nu pe gheață sau spre organele de ordine, așa cum s-a insinuat în relatările televizate). Reacția disproporționată a forțelor de ordine a inclus folosirea bastoanelor, scuturilor și a gazelor lacrimogene în spațiu închis, ceea ce a dus la rănirea a cel puțin 20 de suporteri, mulți dintre ei fiind călcați în picioare, bătuți sau având probleme ca urmare a inhalării gazelor. Reiterăm, cu această ocazie, ideea menționată și după incidentele de la meciul Steaua - Poli Timișoara - chiar dacă ar fi existat vinovați, soluția legală și corectă este identificarea lor și reținerea la părăsirea arenei, evitând astfel crearea inutilă de incidente. Totodată, reamintim (pentru a câta oară) ca suntem aproape singura țară din Uniunea Europeană în care forțele de ordine procedează astfel - și e suficient să menționăm reacția acestora de la meciurile desfășurate de echipa de fotbal la Praga, Munchen, Lyon sau chiar la Istanbul, unde aprinderea a zeci de torțe nu a generat astfel de reacții. Violențele au continuat după terminarea partidei, odată cu sosirea altor dube ale Jandarmeriei. Suporterii care părăseau - în semn de protest, nu evacuați - patinoarul au fost urmăriți pe străzi, în scări de blocuri și în stația de metrou Piața Muncii, ridicați pe baza principiului "ai șapcă și hanorac, ești huligan", sau bătuți pe*

384

străduțe laterale. Cei ridicăți de către așa-numitele organe de ordine au fost tratați ca ultimii infractori, petrecând ore întregi la secții fără să li se zică de ce au fost aduși și fără a li se permite să ia legătura cu familia sau prietenii; o parte din ei au fost ulterior eliberați pentru că, normal, nu făcuseră nimic ilegal, pentru o altă parte dispunându-se amenzi și măsura interzicerii pe timp de un an la meciurile de hochei pe același principiu legal "te-am văzut eu". Menționăm că, deși supporterii reținuți vor depune contestație împotriva amenzilor evident abuzive, măsura interzicerii la meciuri intră în vigoare de la data pronunțării ei și nu de la data unei hotărâri judecătorești definitive, astfel încât, chiar dacă se va demonstra ulterior că nu au fost vinovați, până la acea dată ei nu vor participa la meciurile de hochei. Un astfel de comportament al forțelor de ordine nu face decât să dăuneze sportului și cu atât mai mult hocheiului, un sport de care supporterii s-au îndepărtat, din păcate, din ce în ce mai mult. Încă o dată, reacția așa-numitor organe de ordine a fost disproporționată - reamintim că totul a pornit de la o petardă - departe de spiritul și litera legii, doar un pretext pentru un antrenament pe aceiași suporteri huliți de toată lumea, dar aproape singurii care și-au făcut timp, într-o duminică după-amiaza, pentru a susține ceea ce odată era una din secțiile-etalon ale CSA Steaua.

Între incidentele cu jandarmi, care au marcat ultrasismul românesc în perioada postrevoluționară, un loc aparte îl ocupă evenimentele de la derby-ul Dinamo - Steaua din anul 2007 când, asupra supporterilor echipei militare s-a tras cu gloanțe de cauciuc. Faptul că focurile de armă nu au fost izolate, imaginile cu răniți șocând la vremea respectivă opinia publică, și că au reprezentat corolarul violențelor survenite ulterior meciului, face ca incidentele amintite să își merite locul în analele sumbre ale conflictelor dintre ultrași și forțele de ordine. Un supporter, parte vătămată în evenimente,

385

relatează: *Merg de ceva timp la meciuri. Și mai mereu în peluze, nu mă impresionează excesiv o îmbrânceană cu jandarmii. Au mai fost și, din păcate, vor mai fi. Totuși, ieri, la ultimul derby, s-a întrecut măsura, și nu din partea suporterilor, ci din partea jandarmilor, adică din partea acelorora pentru care a ține sub control 1.500 de oameni, fie ei și suporterii pătimiși, ar trebui să nu fie tocmai o problemă. În jurul minutului 60, dacă rețin bine, în urma unei altercații cu unii fani adversi, câțiva suporterii ai Stelei au coborât la gardul despărțitor încercând, și unul chiar reușind, să îl escaladeze. Aici se opresc "provocările" din partea noastră, ce a urmat a fost un răspuns, dar cu o forță excesivă și disproporționată din partea jandarmilor. Tuburile cu gaze lacrimogene au fost descărcate de multe ori, de 6 ori am numărat eu. Pentru cine știe senzația respirației unui astfel de gaz, este evident care este efectul a 6 tuburi. Evident, toată lumea se refugia în partea de sus a micuței peluze dinamoviste. Cine cunoaște zona știe că sus, doar un gard te desparte de o cădere de 10 metri în gol... Acel gard a fost spart, când simți că nu mai poți respira, că îți vine să vomieți tot ce ai în tine, ești capabil de acțiuni neprevăzute.*

Și dacă credeai că un gaz otrăvitor este un lucru grav, jandarmii v-au pregătit o nouă surpriză; dacă îi deranja că vrei să îți strângi steagul de pe gard, te împușcau, simplu ca "bună ziua", pe trăgaci poate să apese și un tânăr cu 4 clase. Astfel, câțiva suporterii cad secerați, sunt luați, duși la spital, apar zvonuri macabre, starea de frustrare crește și se amestecă cu aceea de frică pentru ce va fi la ieșire. Un amic îmi spune, "să stăm împreună, mi-e frică", îl liniștesc și îi spun că nu are ce să se întâmple afară, că și jandarmii își vor da seama că cea mai bună soluție este ca fiecare să ajungă acasă, nici ei nu vor scandal. Ne pregătim să ieșim din stadion. Ieșim, lipiți unul de altul printr-un cordon de jandarmi, până la poarta mare a complexului sportiv. Jandarmii ne privesc, unii zâmbesc, unui

băiat i se spune să își dea jos gluga de pe cap. Mă întreb de ce...

În stradă, din start e ceva ciudat, la balcoane buluc, pe șoseaua Ștefan cel Mare aproape pustiu, nicio mașină, foarte puțini oameni în trecere. Jandarmii încep să ne împingă din spate, "grăbiți pasul, hai mai repede n-auzi??", deodată văd că din spatele meu oamenii fug cu disperare, încep și eu să fug văzând cum pulanele se lipesc de spinările nefericiților care rămăseseră ultimii. Mă furișez printre doi cai de pe care călăreții urlau cu disperare "stai pe loc!!!", văd lângă mine oameni care fug spre Perla, fug cu disperare. În fața noastră însă, surpriza prea-puternicilor noștri adversari: un alt contingent de jandarmi ne așteaptă și formează o baricadă pe aproape toată lățimea șoselei. Ridic mâinile sus, normal că mi-e frică, ei vin înspre noi în timp ce ceilalți ne-au ajuns din urmă și ne presează, jandarmii din spate strigă să nu ne mai împingem, dar cum să nu te împingi când din spate ți se ard pulane în cap, pe spate, peste tot? Realizez că suntem practic înconjurați și aud ceea ce nu vroiam să aud: "sunteți șmecheri nu?? lasă că vedeți voi..." și pulanele vin acum din toate direcțiile, unii suporteri cad, unii loviți, alții sub presiunea mulțimii, sunt evident călcați în picioare ori de jandarmi ori de ceilalți suporteri disperăți să găsească o porțiță de ieșire din "capcană". Cine scapă o ia la goană spre Piața Victoriei. Nu contează că ești lovit, obosit și că ai inhalat jet după jet de gaze otrăvitoare. Când auzi "stai pe loc, f...-ți..." și auzi focuri de armă, fugi de rupi pământul. Cine nu mai poate, "mâinile la spate", vorba copiilor. Cine se împiedică își pune mâinile în cap și așteaptă loviturile care vin obligatoriu. Reușesc să mă pierd pe o stradă secundară în stânga, aș vrea să mă așez într-o curte să mă odihnesc, dar numai zgomotul sirenelor și ceilalți suporteri pe care îi văd lângă mine fugind cu disperare mă face să nu mă opresc. Trec două tiruri, însă nici unul nu vrea să oprească, neînduplecați nici de "îți dau cât vrei, ia-mă

387

frate că mă omoară ăștia". Merg în continuare, deja nu mai pot să alerg și am rămas singur. Găsesc în sfârșit un taxi și ajung acasă, îmi sun cunoscuții, aproape toți au primit cel puțin o lovitură. Aproape toți sunt la fel de consternați ca mine de ce s-a întâmplat. Nu vreau să trag o concluzie, cred că nu sunt cel mai în măsură pentru asta. Nu am vrut să scriu niște rânduri lacrimogene, m-am săturat de lacrimogene pentru ceva timp. Am vrut doar să vă fac să înțelegeți că ceea ce s-a întâmplat iese din limita "teribilismului puștilor ăștia care fac și ei ce văd prin Italia.

Articolele expurgate au fost alese în mod aleatoriu, fiind exclusă simpatia pentru o echipă sau alta. Ar putea fi invocat, eventual, un partizanat în favoarea ultrașilor, pe bună dreptate, în condițiile în care jandarmii nu au dreptul la replică, prin excerpte care să le aparțină. Au însă mass-media la dispoziție, cea ce este cvasi-suficient. O tentativă de victimizare a suporterilor unei echipe sau alta este exclusă, la fel ca și omisiunea unor evenimente de acest tip, efectuată voluntar în defavoarea diferitelor peluze românești, și sper ca ultrașii să înțeleagă acest lucru. Comentariile au fost expuse pornind de la ideea că, în întâmplările evocate de autori, se regăsesc, efectiv, majoritatea covârșitoare a ultrașilor români. În virtutea acestui raționament, cu certitudine ultrașii vor face abstracție de rivalități și vor reține similitudinile la nivel de experiențe fatidice cu forțele de ordine.

Ultimul aspect care, credem, trebuie subliniat, este colaborarea jandarmilor cu reprezentanții conducerii cluburilor, care se confruntă cu ostilitate, în formă desigur nonviolentă, din partea propriilor fani. Contestarea indezirabililor din fruntea clubului (patron, acționari, președinte, etc.) pe termen lung poate fi o acțiune destul de periculoasă. Războiul surd dintre părțile în litigiu se încearcă a fi tranșat adeseori în favoarea conducerii, apelându-se la jandarmi. În acest sens, un excerpt care evocă o tentativă de

reducere la tăcere a Peluzei Sud Galați este un exemplu sugestiv în acest sens: *Cu toate că, până acum, am sperat că avem în conducerea clubului Oțelul Galați un partener de discuții, meciul cu Dinamo ne-a demonstrat că se încearcă, într-un mod securisto-comunist, să ni se bage pumnul în gură. Deși au mai fost unele șicane practicate de oamenii din eșalonul doi al conducerii clubului, se pare că acum am deranjat oamenii care răspund în mod direct de destinele clubului. Înaintea meciului cu Dinamo, unul în care jucătorii își puteau relansa evoluția în campionat, și în care jucătorii aveau nevoie de cât mai mulți suporteri pentru a-i susține, reprezentanți ai Peluzei Sud Oțelul au luat legătura cu directorul general adjunct, C. Tofan, pentru a discuta despre condițiile ce trebuie îndeplinite pentru a putea ajunge la meci. Destul de binevoitor, T. ne-a comunicat toate condițiile necesare (anunțarea jandarmeriei, purtarea cărților de identitate, lista cu numele și CNP-urile tuturor celor ce vor face deplasarea, banii de bilete pentru achiziționarea acestora de la casele de bilete ale clubului Dinamo, etc.). Ne-am pregătit și, în opinia noastră, nu existau motive să ne îngrijorăm că ar putea exista vreo problemă. A venit și ziua meciului și, cu toate că am plecat separat față de membrii Peluzei Nord, până la urmă, în apropiere de București, Peluza Sud a reușit să îi ajungă din urmă pe cei din Nord pentru a putea ajunge împreună la meci. La marginea Bucureștiului au apărut problemele, adică jandarmii, care au hotărât să ne oprească, pe cei din Sud, însă nu și pe cei din Nord. Suspect, însă asemenea lucruri se mai întâmplaseră, deci nu erau motive aparente de îngrijorare, Peluza Sud fiind asigurată la Galați de T. că îndeplinește toate condițiile. Totuși, jandarmii ne-au cerut să prezentăm biletele pentru meci. Am rămas surprinși, și am declarat că fusesem informați de clubul Oțelul că biletele trebuie achiziționate de la stadion. Însă, unul din șefii grupului de*

jandarmi ne-a comunicat că fără bilete nu putem continua drumul spre stadion și trebuie să ne întoarcem la Galați. Între timp au apărut și alți jandarmi, plus o mașină de poliție. Am fost duși la o secție, în aparență pentru verificări de rutină. Au urmat telefoane către T. care, la aflarea veștii că Peluza Sud a fost reținută de jandarmi a început să râdă, însă, la insistențele noastre, s-a înduplecat să ne transmită un număr de telefon al unui oficial de la Dinamo. Alt telefon, însă și aici nicio șansă. Ni se dă alt număr de telefon către un subaltern al primului domn, și aici aflăm, pentru prima dată, că e sigur că nu vom intra la meci. Ni se comunică, pe un ton șmecheresc, faptul că nu suntem agreați de clubul Oțelul și de aceea s-au cerut și s-au emis doar vreo 50 de bilete pentru suporterii Oțelului (surpriză sau nu, cam atâți membri ai peluzei Nord au făcut deplasarea la meciul de la Dinamo). Surprinși și în același timp dezamăgiți, încercăm din nou să sunăm membrii din conducerea clubului Oțelul. Se dau telefoane către alți membrii ai Peluzei Sud care lucrează în București, și astfel aflăm că aceștia au intrat fără probleme la meci cu bilete achiziționate de la casele de bilete ale clubului Dinamo, înainte de a intra la meci, în urma unui mic dialog: “De unde sunteți? Dacă sunteți din Sud, nu aveți voie pe stadion. Sudul e interzis de cei din conducerea voastră”. Se face o ultimă încercare și sunt sunați ultrasii dinamoviști, care reacționează pozitiv și ne achiziționează biletele. Cu această ocazie dinamoviștii dovedesc un lucru extrem de important, anume că spiritul ultras nu a murit, cu toate că mulți îi cântă prohodul. Avem biletele, însă jandarmii au din nou ceva de comentat, biletele nu sunt bune pentru că au scris pe ele peluza sud, cu toate că înainte nu ni s-a spus nimic despre o astfel de condiție. Trece prima repriză și noi tot în secție suntem, tot pentru verificări (prin stație de data asta). Realizând că nu mai există nicio șansă de a vedea meciul, și având drept exemplu

experiența altor peluze (suporterii olteni pățiseră ceva similar în trecut), Peluza Sud se hotărăște să plece acasă. Ca prin miracol, nu mai este nevoie de nicio verificare și suntem lăsați să plecăm. Bineînțeles că din nou s-a încercat contactarea unui responsabil de la club, însă nici până la această oră nu am primit nicio justificare pentru întâmplarea nefericită. Neoficial, unele surse apropiate de conducere ne-au spus ca Stan și ceilalți au refuzat să intervină, cu toate că știau de condiția noastră, deoarece am reușit să deranjăm prin atitudinea noastră ostilă contra lui Munteanu .Astfel că, în loc să se caute adevărații vinovați pentru rezultatele dezastruoase de până acum, conducerea ne-a declarat pe noi indezirabili. E incredibil cât de repede își pot schimba atitudinea conducătorii clubului față de suporterii. Dacă acum câteva luni acești suporterii erau inimoși, își susțineau echipa printr-un amplu protest care a adus în bugetul clubului jumătate de milion de euro, acum ei nu mai sunt buni. Acum destabilizează echipa, și demoralizează antrenorul și jucătorii. Trebuie să se țină seama că Peluza Sud a cheltuit banii cu deplasarea și biletele la meci din propriul buzunar. E dreptul nostru de suporterii plătitorii de bilete și abonamente să ne strigăm nemulțumirile la meciuri. Ținem să amintim domnului Stan și domnului Tofan că aceste practici de a bagă pumnul în gura oricărui om care nu e de acord cu ei aparțin unor vremuri de mult trecute și se pot întoarce oricând împotriva lor.

Sugestive sau nu, excerptele evocă câteva dintre aspectele poliedrice și fațadele ascunse ale conflictului surd dintre ultrași și jandarmi. Un conflict în care primii se pare că pot câștiga cel mult o bătălie, dar niciodată războiul, atuurile jandarmeriei fiind cu mult peste absolut tot ceea ce pot oferi ultrașii pe străzi.

Raportându-ne la această realitate observăm că Noica exclude echipolența în cadrul contradicției a doi termeni. Astfel

filosoful român crede că elementul inferior atacă elementul superior, cel mai mic contrazicându-l pe cel mare, iar elementul tare îl suprimă pe cel slab prin incluziune, automat termenul inferior fiind integrabil și predispus absorbției. Acest principiu de neutralizare a pluralității este unul cu o predispoziție predominantă și în ultrasism, unde brigăzile mici au fost, sunt și vor fi absorbite sau dezintegrate de către cele mari în condițiile existenței contradicției, care în fond apare îndeosebi atunci când autoritatea brigăzilor dominante este contestată. Astfel galeriile mici au sfârșit prin a copia galeriile mari, un semn de integrare care caracterizează de altfel și galeriile din țară cu complexe față de București, complexe materializate prin virulente atacuri, derulate pe diverse dimensiuni, la adresa bucureștenilor.

Contradicția de virulență maximă, subsidiară fotbalului în sine, se derulează între jandarmi și ultrași. Prima impresie este că principiul nicasian nu își găsește aplicabilitate într-o teoretizare a *non-echipolenței* dintre ultrași și jandarmi. Atacurile sunt reciproce astfel încât este greu să ierarhizezi cele două elemente ca majore, respectiv minore. O privire mai atentă deslușește faptul că atacurile se derulează pe planuri paralele, transferul de energie în acest sens fiind bilateral, divergent, paralel. Aceste trei caracteristici transferă contradicția din unitate în pluritate, și în consecință în loc de singular utilizăm pluralul în analiza contradicției, pluralism prin lentila căruia analizăm contradicția sau mai bine zis contradicțiile derulate în dimensiuni diferite, caracterizate însă de aceleași legități generale. Pe de altă parte, în context, postulatul nicasian nu este infailibil în condițiile în care rivalitatea presupune o contradicție, care funcționează pe termen lung, elementele antagonice, respectiv galeriile cluburilor rivale, fiind pe picior de egalitate.

Prin extrapolare, într-o rivalitate fotbalistică în condițiile în care un element devine inferior celuilalt se accentuează

rivalitatea, Noica referindu-se în scrierile sale alegorice dedicate echipolenței, la sintagma “Unu stabil”, cu un Unu categoric, definitiv. Revenim la antiteza ultrași-jandarmerie, identificăm multiple forme de manifestare a complexelor subsidiare contradicției dintre cei doi termeni. Astfel jandarmeria pedalează pe aruncarea în derizoriu a mișcării ultras, declasificând-o prin construirea unei imagini antisociale și infracționale a ultrasului.

Acest tip de asociere distorsionează realitatea și este determinată de neputința instituției de a-i controla, în condițiile în care are menirea de a cultiva ideea omnipotenței autorităților. Un grup de indivizi care sfidează statutul de cerber al instituției, negându-i plenipotența și autoritatea nu poate fi alcătuit, în “imaginarul” oficial al instituției, decât din derbedei, huligani în sensul peiorativ al termenului, interlopi, drogați omițându-se faptul că în conformitate cu studiile sociologilor educația în rândul ultrașilor, educație asociată studiilor superioare, este cu mult peste media românească. Afirmările de mai sus pot fi fundamentul pe care s-ar putea construi un exemplu reușit de contradicție, cu jandarmeria ca termen minor și fenomenul ultras în postura de termen major. Din păcate nu se întrezărește o soluție la finalitatea integratoare a contradicției, un scenariu al soluționării contradicției fiind mularea legislativă a jandarmeriei după tiparul mișcării ultras, cea ce ar reprezenta un pas decisiv înspre o coabitare pașnică în limitele legii, desigur ale altor legi. În sens invers, ultrașii în calitate de termen minor a contradicției, cu manifestările lingvistice și fizice evocate, au complexul celui slab față de cel puternic, complexul față de factorul coercitiv, care volens-nolens își manifestă și asupra brigăzilor autoritatea tutelară. Raportul de forță ca esență a contradicției nu poate fi tranșat decât în favoarea jandarmeriei. Dezechilibrul transformă ultrașii în element minor, unul slab. Rezultatul contradicției în acest caz este deductibil și din aspectele crizei existențiale cu

393

care se confrunta cultura ultras mioritică. Deși discontinuă, cu reprize scurte și intense de violențe, urmate de perioade relative lungi de acalmie, contradicția în cauză va reprezenta și pe viitor un aspect subsidiar al subculturii, o prezență constantă în peisajul complicat al fotbalului românesc. Două tabere cu meniri și sentimente ale datoriei adeseori antagonice pe care regulile jocului le silesc la coabitare în același areal, deci, conform legilor firii, clinciurile sunt inevitabile.

Din punct de vedere legislativ se constată o incompatibilitate între legislație și principiile subculturii, exprimată prin imposibilitatea coabitării pașnice între ultrași și jandarmi. Prin legi catalogate ca aberante, libertatea de exprimare a ultrașilor s-a diminuat drastic. Atitudinea legiuitorului față de fenomen a crescut constant în agresivitate, legiuitor a cărui obiectiv final pare a fi suprimarea subculturii. Intoleranța față de anumite chestiuni fundamentale ale exprimării ultrașilor (torțe, petarde, fumigene, mesaje etc.) este evidentă. Atacat în esență, ultrasismul mioritic pierde teren și la nivel de formă, nu doar de fond. Deloc uși de biserică, exponenții fenomenului protestează constant, clamând faptul ca România are o legislație extrem de performantă în materie de anti-huliganism în absența acestuia. Drept urmare, pentru o problemă minoră se iau măsuri de prevedere legislative draconice în condițiile în care contextul nu o cere, legiuitorul descurcându-se identic și cu legislația veche. Oricum pentru calmarea brigăzilor autohtone pumnul și bulanul reprezintă *supremum argumentum* (făcând recurs la eufemisme!), legislația a evoluat cu mult înaintea fenomenului ultras dintr-un spirit de anticipație cel puțin bizar. Amenziile usturătoare, interdicțiile, dosarele penale, condamnările analizate organic și nu disociat pe categorii sau pe indivizi, sunt mărturie a excesului legislativ. Per total, fără patetism și victimizare, măsurile coercitive depășesc cu mult gravitatea faptelor.

Raportându-ne la relația autorității-ultrași în Grecia, Serbia, Italia etc., ajungem invariabil la concluzia că se exagerează. Aplicând legislația românească în țările cu un fenomen dezvoltat marile galerii ar rămâne fără suporteri, în condițiile în care resursa umană este finită. Răstălmăcind și interpretând presiunea legislației se poate spune că aceasta nu este anti-ultras, ci încearcă să construiască o stare de fapt post-ultras, deci non-ultras. Astfel prin deducție logică dacă există o perioadă pre-ultras, urmată conform regulilor naturale ale firescului de etapa ultras, atunci se reliefează perioada post-ultras, credem aflată în plin proces de construcție de către legiuitor în spațiul mioritic, (deși voci numeroase din mișcare cântă prohodul ultrasismului, cu o linie melodioasă ce ne parvine din ciclul ariei *fenomenul a murit*), fapt care suprime tentația coexistenței și a coabitării pașnice. Relația nu este una antagonică, respectiv ultras-non-ultras, ci una consecutivă ultras-post-ultras, deci nu una de tipul aici-acolo, cu nuanțe spațial-geometrice, ci o relație temporală din categoria înainte-după. Viziunea post-ultras asupra acțiunii legislației, permite depistarea unei coresponsabilități, ale ultrașilor și jandarmeriei, față de situația creată, față de încrâncenarea autorității-ultrași. Ultrașii acuză restrângerea peisajelor ultras naționale în mod gratuit, cealaltă parte aruncând în cărca fanilor stigmatizarea de exponenți ai răului social. O alternativă la această interpretare, legiuitorul, nu ne oferă, în condițiile în care mularea după diacronia fenomenului nu la mulțumit, ci a preferat demontarea unei posibile evoluții ale fenomenului prin anticipare legislativă. Pe de altă parte la fel de bine autoritățile ar putea, de exemplu, surprinde legislativ aspectele negative ale migrației românilor pe Marte. Soluția ieșirii din acest cerc vicios ar reprezenta-o simplu comunicarea, cunoașterea, sincronia evoluției legislație-fenomen, chiar interacțiunea pașnică dintre cele două lumi, în speță ultrași și jandarmi. Un cunoscut exercițiu în acest sens s-a derulat în iarna anului

2012, când ultrași din diferite peluze s-au deplasat, în localități înzăpezite, pentru ajutorarea sinistraților blocați în propriile case, riscându-și în fond viața alături de jandarmi în lupta cu efectele nocive ale hazardului natural. Un pas mic care nu modifică relaționarea tradițională. Parafrazându-l pe G. Picht putem spune și noi că dialogul ultrași – legiuitori seamănă cu dialogul dintre un mut și un orb, mutul (ultrasul) neputând spune ceea ce vede, iar orbul (jandarmeria) spunând doar ceea ce nu vede. Altfel spus ultrașii nu au forța interioară necesară găsirii unor breșe în ermetismul specific autorităților, prin care să fie construite punți de comunicare, iar reprezentanții legii au o viziune inertă asupra fenomenului, raportându-se dar la fața cu tentă socială din cadrul poliedrismului subculturii. Iar în context o privire a autorităților în profunzimea fenomenului, aruncată dincolo de aparențe și aspecte negative pare o utopie.

IX. Capturi bannere

Kurt Lewin definește grupul - și volens-nolens și brigăzile ultras - ca o pluralitate dinamică de indivizi între care există mai multe tipuri de relații, cu influențe multiple asupra membrilor săi, sociologul înțelegând grupul ca pe un câmp dinamic al schimbărilor sociale și individuale. Același Kurt Lewin utilizează, în descifrarea mecanismelor relaționale ale grupului, a concurenței sau a colaborării dintre indivizi, concepte de tipul „câmp de forțe”, „câmp social”, „canale sociale” sau „spațiu de bază”, în opinia gânditorului fundamentul constituirii și al coeziunii grupurilor fiind interesele, tendințele, opiniile, afinitățile, motivele etc. Pierre Bourdieu, la rândul său, considera că indivizii sunt într-o continuă competiție pentru obținerea capitalului simbolic, capital confirmat de recunoașterea socială, din această formă de dinamism social rezultând implicit o ierarhie. În câmpurile sociale ale savantului francez se derulează inevitabil o competiție a cărei miză este capitalul simbolic, individul intrat într-un câmp oarecare, respectiv social, religios, economic, politic, cultural, dorind modificarea raportului de forțe, fiecare câmp impunând forme specifice de luptă, reguli însoțite și de o exercitare continuă a violenței simbolice. Astfel indivizii și comunitățile sunt angrenați în competiții fără milă, fiecare combatant cunoscând regulile și limitele specifice. Competiția dintre indivizii din interiorul fiecărui câmp, mânăți în luptă de o miza subiectivă, cu propriile structuri sociale, cu standardele percepute subiectiv, generează habitusul adică modul de a acționa, gândi și simți a unui individ aflat într-o structură socială. Lista celor care au definit grupurile este amplă, însă credem că informațiile oferite sunt suficiente pentru a putea surprinde printr-o paralelă starea de fapt din acest punct de

397

vedere, caracteristică ultrasismului. Golu, sociolog român, consideră că definițiile psihologilor străini și autohtoni privitoare la subiect au drept numitor comun faptul că delimitarea pozițiilor din grup se datorează rețelei diverse de statute și roluri ale membrilor, constatându-se o îmbinare și o interacțiune continuă a statutelor, grupul, alcătuit din minim doi membri, funcționând după același Golu pe baza unor norme și valori comune, unanim acceptate.

Într-o lucrare publicată în 1895, intitulată “Psihologia mulțimilor”, Gustave Le Bon pune bazele teoriei comportamentale ale colectivităților, definind mulțimea ca o „reuniune de indivizi oarecare, indiferent de naționalitate, profesie sau sex, indiferent de împrejurările care îi adună împreună”. De asemenea mulțimea lui Le Bon are un suflet colectiv, este credulă, autoritară, intolerantă, versatilă și iritabilă, capabilă de acte de sacrificiu extrem, de o moralitate redusă, cu sentimente induse ușor, cu trăiri exagerate, iresponsabilă datorită anonimatului indivizilor ce o alcătuiesc, impulsivă și irascibilă, conservatoare în ideile de bază, capabilă de sentimente simple și concomitent extreme, capabilă de asasinat, de incendii sau de acte de sacrificiu. Prin emiterea unor legi și teorii originale, Le Bon explică mecanismul psihologic al mulțimilor. Amintim legea unități mentale a mulțimilor, legea uniformizării acțiunilor sau teoria contagiuni mentale care determină pe fiecare individ în parte să îi imite pe ceilalți membri ai grupurilor chiar dacă acest fapt este împotriva propriului interes. Individul în mulțime își pierde personalitatea, coborând mai multe trepte pe scara civilizației în condițiile în care acționează instinctual, metamorfozându-se într-un barbar, deși în afara mulțimii într-o situație ordinară poate fi un individ cultivat. Această absorbție și disipare a personalității de către etosul colectivității este în consecință totală și inconștientă.

Mai aproape de brigăzile ultras este viziunea lui Turner care nu consideră că există diferențe între comportamentul de grup - desigur un grup psihologic - și cel al unei mulțimi. Acesta consideră că există similitudini evidente între comportamentul grupului și cel al colectivității, comportament explicabil prin prisma normelor emergente, fie de la lider, fie de la un subgrup din colectivitate, norme însușite rapid de restul indivizilor. Deci după Turner există o variabilitate și un dinamism al normelor care ghidează grupurile, gânditorul definind practic teoria normei emergente. Așadar irascibilitatea și agresivitatea este introdusă grupului de către subgrup sau de către lider, manipulatori ai grupului prin reguli create ad-hoc. Cel mai de efect exemplu în acest sens sunt sloganurile circumscrise voinei subgrupurilor etalon și implicit liderilor, sloganuri datorită cărora iritabilitatea și nervozitatea mulțimii poate înregistra un curs crescendo în mod controlat. Practic Turner este pe aceeași lungime de undă cu Le Bon care consideră că starea de spirit și acțiunea mulțimii depinde de natura sugestiei la care este expusă.

Forma extremă de manifestare a irascibilității, respectiv violența reprezintă un element fundamental în modul de exprimare al grupărilor ultras. Numeroși sociologi străini și români au încercat să descifreze și să definească complexul mecanism al violenței supporterilor, violență care, în Dicționarul de sociologie din 1998 al lui Zamfir și Vlăsceanu, este definită ca fiind „utilizarea forței și a constrângerii de către un individ, grup sau clasă socială în scopul impunerii voinei asupra altora”. Acest aspect al ultrasismului poate fi disecat și analizat pe o serie de planuri: politic, economic, rasial, etnic, ideologic, social etc. Dimensiunea socială a incidentelor dintre fani este explicată de sociologii britanici ca fiind provocată de o criză a lumii capitaliste. Astfel, după Phil Cohen grupurile violente sunt produsul tensiunilor existente între generații, tinerii, nemaifiind constrânși de regulile comportamentale tradiționale,

399

încercând afirmarea socială prin intermediul violențelor, a metodelor de tip *aggro*, un termen englezesc argotic ce provine din agresiune. Ian Taylor depistează alimentatorul cu materie primă al huliganismului ca fiind proletariatul, prin definiție brutal, necivilizat și protestatar. Astfel frustrările economice ale muncitorimii își găsesc o supapă în violențele stradale, conform teoriei deprivării relative. Sociologul american Charles Tilly a catalogat violențele dintre fani ca fiind de tip ritualic, în acest postulat un loc central deținându-l conceptul de teritorialitate, concept care pornește de la ideea că în rândul animalelor confruntările intrinseci, la nivel de specie au drept obiectiv supunerea sau alungarea adversarului și nu uciderea acestuia. În cazul humanoizilor agresivitatea a fost ritualizată și transmisă filogenetic pe parcursul derulării timpului istoric, esența violenței ritualice constând în lupta pentru supremație într-un anumit teritoriu. Motivată de accesul și monopolul asupra resurselor în lumea animală, la grupurile humanoide contează în primul rând dimensiunea spațială a confruntării respectiv teritorialitatea. Teritorialitatea nu este în opinia unei pleiade de sociologi un efect al agresivității, însă poate constitui o cauză.

Comportamentul teritorial, produs printre altele de percepția și simțul spațiului individual și de cel al posesiei bunurilor determină un sentiment naiv al proprietății, generator de convulsii sociale în istoria umanității. La polul opus, pe scara teoretizării teritorialității sunt cercetătorii influențați de etologie, evoluționism și antropogeografie, care consideră teritorialitatea o componentă instinctivă, indisolubilă a naturii umane. Trebuie menționat faptul că sunt și sociologi care susțin primordialitatea naturii socio-culturale a teritorialității, Alexander Alland, considerând că teritorialitatea își are alimentatorul în cultură. Indiferent de opțiunea în ceea ce privește teoria asupra genezei psihologice asupra teritorialității, există certitudinea acțiunii mecanismelor care ghidează procese

practice ale acestui concept sociologic. Transferul postulatului în analiza realităților umane este simplificat de o permanență în istorie a sentimentului teritorialității, acesta degenerând în confruntări stradale, războaie, revoluții, răzcoale, răzmerițe și alte tipuri de violențe colective, din preistorie până în contemporanitate.

În lumea ultrașilor teritorialitatea și violența ritualică se împletesc într-un mod armonios, în sensul intercondiționării, al dependenței și al dimensiunii convergente la nivelul efectului. Teritorialitatea galeriilor românești, la rândul ei, este polinucleară, epicentrul psihologic constituindu-l stadion. Datorită pluralismului teritorialității relația afeliu-periheliu este marcată de discontinuitate, în condițiile în care pub-urile, ca loc de întrunire ale brigăzilor, pot acționa asupra periferiilor teritoriale astfel încât presiunea asupra elementelor alogene să capete consistență. Granițele, în București sau în Cluj, dintre fanii rivali sunt trasate pe cartiere, existând și zone tampon urbane, simbol al neutralității. Oricum un supporter al unei echipe din capitală care se hazardează prin teritorii ostile, indiferent că o face prin Giulești, Ghencea sau Ștefan Cel Mare, etalându-și apartenența la grupul de susținători al echipei rivale, prin intermediul simbolurilor vestimentare, încălcând teritoriile rivalilor, își asumă riscuri specifice. Destinderea, sub forma unei plimbări nevinovate, este scoasă din ecuație. Plimbarea în teritoriul inamic este impregnată de sfidare și ostentație, din perspectiva proprietarilor, agresiunea săvârșită asupra teritoriului impunând imperativ o coerciție din partea acelorași proprietari de drept. Efectul teritorialității este bine cunoscut ultrașilor, neexistând scuze prin necunoștință de cauză. Utiștii și poliștii reprezintă un exemplu sugestiv în acest sens, vizitarea dezinvoltă, fără nici un camuflaj al teritoriului rivalilor, fiind considerată o idee cel puțin năstrușnică. Bătăile încasate de fani izolați aflați în spațiul rivalilor, reprezintă o expresie a ritualului percepției habitatului ultras. Pentru

conformitate, amintim cazul unuia dintre liderii peluzei poliste bătut cu bestialitate într-un club arădean sau cel al unui ultras utist atacat într-un mall din Timișoara (acesta a scăpat cu fuga, însă însoțitorii săi, care nici măcar nu erau fani UTA, nu au fost la fel de norocoși!) exemplele constituind parte integrantă a dihotomiei violență ritualică - teritorialitate. Oricum binomul este lesne vizibil în condițiile unei deplasări în fieful rivalilor, fie a arădenilor, fie a timișorenilor. Astfel gara, ca loc de întrunire, este percepută ca un element exponențial al propriului habitat și implicit al teritorialității, moment în care prin scandări, cântece etc., grupul ultras își face anunțată intenția de a descinde în teritoriul inamic.

Trenul la rândul său este investit cu o simbolistică subsidiară teritorialității, ca de altfel și sectorul de peluză dedicat oaspeților, teritoriu marcat prin etalarea bannerelor. Gara rivalilor reprezintă unul dintre momentele zero, cel al palpării teritoriului inamic. Contactul direct cu poarta de intrare în spațiul adversarului, în mare se derulează după scenariul evocat anterior. Tipologia se conservă ca formă, nuanțele făcând și aici diferența la nivel de fond. Abordând tematica prin lenticula violenței ritualice se observă că dacă la plecare grupul anunță părăsirea propriului teritoriu, respectiv tot ceea ce înseamnă acasă, în gara adversarilor ritualul presupune consemnarea actului de prezență în teritoriul inamic, înștiințarea rivalilor că au venit pregătiți de luptă, sfidarea acestora cu îndrăzneală, cutezanța lor de a le încălca teritorialitatea, de a etala ostentativ spiritul combativ al colectivității. De exemplu pe o rută București - Timișoara, via Craiova, în cetatea Băniei spiritele se animă de obicei în condițiile în care violarea teritorialității rivalilor necesită o sărbătorire ad-hoc. În rest, pe parcursul unei astfel de rute, cu excepțiile de rigoare, domnește o oarecare acalmie. Drumul de la gară la stadion nu se poate spune că este amprentat de o prestație crescendo a ultrasilor. Revenind la exemplul clasic Timișoara versus Arad, la îndemână, odată

ritualul descinderii în poarta de intrare a orașului rival încheiat, spiritele inflamate își pierd, în mod normal, cel puțin un tempo din avântul coleric.

Drumul până la stadion reprezintă în special un moment de relaxare, chiar dacă activ, o prefață pentru ritualul descinderii în inima teritoriului inamic, respective în perimetrul stadionului. Reîntorcându-ne la intervalul spațial gară-stadion, observăm că violența ritualică este dovedită și de faptul că supporterii nu scandează în condițiile unei absențe masive ale localnicilor, potențiali rivali pe străzi. Traversarea teritoriului inamic într-un spirit războinic este indisolubil legată de vizualizarea elementelor generatoare de irascibilitate, asupra cărora sa fie canalizată violența ritualică. Epicentrul teritorialității dușmanilor, adică arena, determină reinflamarea spiritelor, ultrașii căutând confruntarea cu cerberii teritoriului inamic, în speță cu brigăzile ultras rivale și nu cu cetățenii, figuranți pe scena violenței ritualice. În interiorul stadionului, oaspeții exportă o celulă din propria teritorialitate, formându-se astfel arii spațiale antagonice, strict delimitate psihologic și nu numai, de către graduri sau forțe de ordine. În condițiile subordonării legilor violenței ritualice, prestația ultrașilor intrinsec primează spectacolului fotbalistic. Practic meciul devine un element subsidiar ultrasismului, circumscris confruntării pentru supremație și războiului propriu, inversiunea efectuată la nivelul esenței, a zonei de interes și focalizarea atenției înspre un alt sistem de valori, înspre ierarhie, dovedind subordonarea grupărilor regulilor generale ale psihologiei mulțimilor.

Concurența pentru supremație teritorială, atrage inexorabil violența ritualică, aceasta fiind circumscrisă unui scenariu supus repetabilității, scenariul derulat sub diferite alte forme și situații în istorie. În fond doar două cadre de referință contează cu adevărat în evaluarea calității unei peluze în România, respectiv intervențiile/incidentele și capturile. Ierarhizarea

ultrașilor mioritici se fundamentează intrinsec pe acest binom al exprimării în subcultură. Aprecierea, deprecierea, stereotipiile legate de brigăzi și de peluze sunt consecința modului în care acționează acestea în asemenea ipostaze. Eșecurile sunt sinonime cu degradeurile. Etichetările proliferază în cinism și aciditate, spectacolul pirotehnic, mesajele sau coregrafiile neputând substitui ridicolul generat de pierderea propriilor bătălii. Perpetuarea neputinței nu poate fi salvată în ochii critici ai ultrașilor de un succes, fie el și major. Acesta nu face decât să reculeze calificările neonorante și peiorativele, fie ele și neinspirate. În relația antinomică victorie - înfrângere este necesar să existe un echilibru palpabil, care, consensual cu relația cauză – efect, să contribuie la menținerea în top.

Neimplicarea este percepută ca un semn de impotență și taxată ca atare. În lumea ultrașilor, neutralitatea este exonerată, ostracizată. Conform legilor selecției naturale, cei puternici rezistă, evitarea conflictelor reprezentând o formă abject de demascare a propriei lașități. *Fără a provoca inutil* este un clișeu în spatele căruia devine imposibilă coabitarea pașnică cu toate peluzele, într-o lume care adeseori egalizează atitudinea cu violența. Apelarea la o formă de supraviețuire ancorată în non-combat împinge colectivitatea la periferia ultrasismului. *Respectul nu se acordă, ci se obține*, reprezintă o frază, de asemenea, des întâlnită contextual pe forumuri. În aparență o formulă banală de exprimare, în realitate esența brutală, incontrollabilă a pitorescului subculturii. Fără rezonanța respectului celorlalți, peluza nu poate avea puterea morală de a exploda și nici forța regizării unei implozii, murind încet într-un cvasi-anonimat sau zbatându-se în chingile supraviețuirii artificiale, lipsite de esență și, automat, de sens. Probabil cel mai crud barometru al neputinței și al obscurității îl reprezintă dezinteresul brigăzilor pentru capturarea bannerului unui grup sau altul. În respectul clădit gradual, captura în sine reprezintă

o cărămidă importantă. Atitudinea tolerantă a celorlalți față de o peluză, brigăzile nefiind tratate disociat în peisajul ultras românesc, este impregnată cu stigmatizarea non-valorii, în condițiile în care palmaresul brigăzilor desființate are rolul de a evghenisi istoria peluzei, totuși fără o condiționare *sine qua non*, intervențiile/incidentele reprezentând un capitol esențial al jocului. Capturile sunt intrinsec borne de referință, aura palmaresului bogat nefiind supus principiilor generalizării, astfel încât peluzele prietene să împărtășească, pe lângă satisfacție, și gloria succesului.

Informațiile dobândite de pe internet avansează ideea că dinamoviștii sunt campionii, calitativ și cantitativ, ai capturilor, atât pe plan intern cât și internațional. Astfel, câinii roșii revendică bannerele brigăzilor: *TK (Steaua București)*, *Ultras (Steaua București)*, *Army Corps (Steaua București)*, *Asalt (Steaua București)*, *Întotdeauna Superiori (Steaua București)*, *Furia Roș-Albastră (Steaua București)*, *Skins (Steaua București)*, *Ultra Boys (Steaua București)*, *Ultra' (Steaua București)*, *Coregrafia Dinamo - Steaua 2003/2004 (Steaua București)*, *Torcida Verde (Sporting Lisabona)*, *Carcavelos (Benfica Lisabona)*, *Ragazze Fossa (Genoa 1893)*, *Cotti Club (Genoa 1893)*, *Giuleștina (Rapid București)*, *Avangarda (Rapid București)*, *Legiunea Vișinie (Rapid București)*, *O Viață Pentru Rapid (Rapid București)*, *Fan Club București (Universitatea Craiova)*, *Coregrafia Cupa Dinamo-Craiova 1999/2000 (Universitatea Craiova)*, *Collettivo Autonomo Viola (Politehnica Timișoara)*, *Coregrafia Timișoara - Dinamo 2004/2005 (Politehnica Timișoara)*, *Nucleo (Farul Constanța)*, *Anti București (Farul Constanța)*, *F.A.Q (Petrolul Ploiești)*, *Garda Vest (Astra Ploiești)*, *Ultras Satu Mare - Anti Câini (Olimpia Satu Mare)*.

Rapidiștii, la rândul lor, se mândresc cu bannere capturate în dauna unor brigăzi străine și nu numai. Debutul prezentării se face cu meciul *Rapid - PSG (UEFA Cup)* În urma unui fight 405

purtat după sfârșitul meciului, parizienii au pierdut bannerul "Kriek Paris". România – Belarus - la acest meci a fost capturat bannerul UB al celor de la Ultra Boys Zimbru Chișinău, care au fost alături de bieloruși. Rapid - FC Vaslui: vasluienii au pierdut pentru a doua oară într-un an un banner. La sfârșitul meciului un băiat de la noi a reușit să ajungă pe pista stadionului și să ia acest banner. Din păcate, nu a reușit să-l ia pe a celor de la Gate 4. Farul Constanța – Rapid: după numai 15 minute de la începutul meciului am reușit să luăm de pe gard bannerul Blue Boys al constănțenilor. FC Vaslui – Rapid: vasluienii au pierdut bannerul Dorobanții după un frumos "fair-fight" petrecut în centrul Vasluiului. Din păcate, l-au recuperat cu ajutorul Poliției. Apulum Alba Iulia - Rapid 1-1 (17.10.2004): la sfârșitul meciului trei băieți s-au dus în peluza adversă și s-au întors cu bannerul... Ulterior rapidiștii au capturat și Dracula Squad în defavoarea bistrițenilor, Aria Ultra în dauna constănțenilor, precum și bannerele Rebelii Orădeni sau Smoked Brains Tulcea.

Palmaresul ultrașilor steliști este deductibil din excerptele de mai jos, scoase din contextul inițial. prezentate pentru o tentativă de evaluare sumativă a capturilor steliste, substituie, practic, informațiile, cu focalizare directă pe subiect, survenite din interior. Astfel, un dinamovist face analogie între capturarea bannerelor Nuova Guardia și Dracula Boys și data de referință din istoria galeriei câinilor roșii, respectiv 1997, când peluza Stelei a fost incendiată: *...NG și Dracula Boys l-ai luat cu peluza arzând și noi evacuați!! cât despre Brigate, nici nu se pune problema de vreo captură; v-am luat TK de pe gard, ce peluza de c---t!* Un ultras stelist compară brigăzile desființate în urma pierderii bannerelor: *voi Desant și Triada și noi Piromanii și Supreme... chiar voi spuneți că nu se compară capturile... crede-mă, chiar niciodată nu se vor compara., iar un ultras dinamovist ironizează un exponent al peluzei steliste: **Brigate - Auxilia - Piromanii - NG - DRACULA BOYS - Mods -***

Opposta Fazione p.s. mai scoate de acolo pt. că ți s-au încurcat gândurile și evoci din altă lume. Referindu-se și la palmaresul peluzei reprezentate, după pierderea acelorăși bannere Desant și Triada, un alt ultras stelist punctează: Băh, eu nu înțeleg ce plm o tot dați cu tâlhărie și cu astea... au luat câinii steagurile... asta e... bravo lor, viața merge înainte. Ce plm vă cramponați atât și căutați o mie de justificări tâmpite. O să ziceți că dacă luau Vacarm-ul nu mai vorbeam așa... Pai vă zic eu, dacă vreodată vor lua vreunii Vacarmul, cu siguranță că eu și cu ai mei nu vom sta să scriem pe forumuri... știm ce avem de făcut și știu și ei la ce să se aștepte. Adevărul este că lumea doar merge pe ea și câinii au profitat. Bravo lor! Felicitări! Noi o dăm cu tâlhărie... Și hai să vă amintesc eu ceva: când am luat NG-ul, Brigate, Dracula Boys, Mods, Teste Matte, Federazione, toate steagurile alea de la U Cluj... și alea de anul trecut... Ultra Viola și ce... am mai luat noi... când le-am luat pe fair-fight??? Vă spun eu, am profitat de moment și de condițiile favorabile. Steliștii revendică, de asemenea, o serie de capturi obținute de la ultrașii Universității Cluj: Își mai aduce careva dintre clujeni aminte de meciul ăla de cupă cu Steaua din 2004? atunci au fost vreo 25-30 de bucureșteni, cu cinci steaguri de gard. Credeți că au reușit bravii clujeni să captureze vreunul? nu numai că nu au reușit, dar au și pierdut un steag pe două bețe. Respect și felicitări pentru cei de la "U", m--e pentru frustrați... sunt curios dacă ar veni atâția clujeni prin București și ar veni fără gardă sau fără amănții lor prin Ghencea sau Giulești ce s-ar întâmpla cu ei. Mai trec zece zile de la întâmplarea cu steagul pe două bețe, steliștii vin din nou în Cluj, mergând pe burtă, bineînțeles cu frica în sân, să nu care cumva să fie bătuți de U-iști. Urmarea este bine cunoscută, U-iștii rămân fără majoritatea steagurilor de gard. Captura e captură, în orice condiții, voi și prietenii voștri ați spus-o... încă o dată respecte și felicitări

pentru "U". În ceea ce privește episodul Chios, un singur "frustrat" a căzut în lac, împreună cu un U-ist... respecte și felicitări U peste ani și ani, frustrații mai capturează un steag, cel al legendarului grup Reduta Grigorescu... captura efectuându-se în condițiile în care ultrașii clujeni s-au deplasat la Buzău pentru un meci de campionat, fiind, se pare, atacați de suporterii Stelei în gara urbei menționate.

Efectuând un bilanț al capturilor din însumarea materialelor expuse mai sus, rezultă că bannerele grupărilor Nuova Guardia, Dracula Boys, Brigate, Auxilia, Piromanii, Mods, Opposta Fazione ale dinamoviștilor, Teste Matte al craiovenilor, Federazione Viola al timișorenilor, Ultra Viola al argeșenilor, ReddUtta Grigorescu, West Side Rebels, Brigada Mănăștur ale u-iștilor au fost capturate de steliști.

Dinamism, la acest capitol al exprimării exponenților subculturii, manifestă și ultrașii arădeni, aceștia revendicând, în palmaresul peluzei, *Ultranativ* - Poli Timișoara, *Praetoria*, *South Guard* - Universitatea Craiova, *Fanatics* - Universitatea Cluj. Oricum, craiovenii contestă capturarea ca fiind una a bannerelor de brigadă, astfel încât grupurile nu s-au desființat, pe motiv că utiștii i-au deposedat de japoneze și steaguri, fapt ce nu impune dizolvarea unei grupări. În acest sens definitiv este o postare a unui fan craiovean care ține să specifice faptul că *alea nu erau bannere, erau simple japoneze*. Tentativa deslușirii mrejelor tenebroase ale polemismului pe subiect se înscrie în aria nonsensului și, eventual, a logomahiei neantului. Faptele sunt clare și bine definite de ambele tabere. Desigur, antagonic și antinomic! Oarecum pe principii asemănătoare se situează și sfâșierea de către arădenii a unei bucați din bannerul *Batalion Giroc* al poliștilor, într-un meci de cupă, disputat de Poli Timișoara la Arad, cu Tricotaje Ineu: *să fim sinceri cu bannerul BG... știm foarte bine toți care am fost la Ineu cum s-a întâmplat... nu s-a luat tot bannerul ca să desființezi o*

brigadă.. de parcă nu am știu cum arată o captură... 50 de cm... din 17 m. E cam puțin pentru a desființa...

Ultrașii Universității Cluj au desființat nu mai puțin de șase brigăzi ultras rivalilor ceferiști, respectiv *Comando Gruia, Mad Boys, Grupo Iris, Camorra, Fidelis, Ultra Sud Cluj*, iar, în replică, aflăm că bannerul *Baricade Gheorgheni* a fost capturat de C.F.R.-iști: *deci Baricade Gheorgheni este (a fost) o grupare care susținea unica echipă... nu este cea mai reprezentativă brigadă din galeria Universității, nu sunt foarte cunoscuți, dar sunt niște băieți de treabă... în deplasarea de la Rm Vâlcea numai ei au fost un autocar întreg (în liga a doua toată galeria C.F.R.-ului nu făcea de un autocar, nici în meciurile de acasă)...*, captură contestată de fanii lui U, datorită metodelor folosite, specificându-se că bannerul în cauză *nu a fost furat, nu a fost capturat... ci a fost cerut de la mama băiatului care ținea bannerul... foarte demn și bărbătesc... felicitări C.F.R.-iștilor... din nou v-ați demonstrat valoarea.*

Constănțenii au în palmares *Varna Riots Departament, TLHC, Ultras Bacău*, primul banner menționat fiind capturat în dauna bulgarilor de la PFC Chernomorets, Varna. Practic, în urma amicalului de ieri dintre *Farul Constanța* și bulgarii de la PFC Chernomorets Varna, disputat pe stadionul Farul, suporterii români au reușit să captureze steagul de gard al celor de la *Varna Riots Departament* de pe gardul dinspre tribuna 2, zona unde se aflau aproximativ 25 de suporteri de la sud de Dunare. Reușita ultrașilor constănțeni a stârnit admirația unora dintre participanții la discuțiile de pe forum-uri, un fan virtual considerând că acțiunea s-a materializat printr-o captură reușită... *nu un pseudo-grup sau vreo pânză pictată de vreun cetățean... felicitări constănțenilor... rușii și bulgarii ar trebui să și-o ia cel mai grav când au meci la noi... nu contează cu cine sau unde... asta pentru toate declarațiile aiurea pe care le debitează... Încă o dată, e o captură reușită,*

însă să nu o pățiți și voi cum au pățit-o catanezii când au capturat steagul Fighters la un amical (tot amical) Catania-Juve în 2002 (între timp Fighters-ul s-a autodizolvat, dar, prin 2005 și ca urmare a arestărilor principalilor doi lideri după meciul cu Parma... bineînțeles că faza tare a venit după asta, când membrii Fighters s-au reunit sub un nou grup, Tradizione... era și timpul să îi pună capăt doar le fusese capturat steagul de vreo 12 ori...:))... hai că am deviat de la subiect)... oricum bulgarii, pun pariu că își fac steag nou și probabil o să înceapă cu comment-uri la ei pe site-ul lor de "hools adevărați" (cred că unii de la noi suferă de sindromul... East Europe Hooligans... deja probabil au fantezii când mai văd un filmuleț pe "youtube" cu două grupuri de skins cum o pun de un fair fight... sincer, ca răutate mi se pare mai tare Polonia...) gen, "doamne, nu a fost captură corectă" și alte alea (credeți că numai la noi sunt suferințe?... Oricum cam o să își ia rușine pentru episodul ăsta :))... De fapt, asta e cea mai mare satisfacție... Să îi ști umiliți de două ori, o dată la noi și pe urmă la ei :))... And a message for our bulgarian brothers :))...I hope you will do us a favor and nuke yourselves...you can do it...I'm sure that your slav(e)ian "sister", the Russians, will gladly help you... good night Bulgaria may you never see the morning again... ultras not hooligans.

O arheologie a capturilor, urmată de o expunere cronologică în acest sens, este practic imposibilă. Recursul la istorie ne poate face să efectuăm analogii logice. Astfel, captura materialelor adversarilor este indisolubil legată de incidente. Bătăile dintre suporterii erau urmate de confiscarea fularelor, eșarfelor, tricourilor, șepcilor, steagurilor echipei rivale și deteriorarea acestora. Din perspectiva aceasta, nu se consemnează nimic nou. Eventual se poate spune că arsenalul capturilor s-a diversificat, apărând relativ recent la orizont și japonezele sau bannerele. Fanii români nu își făceau un titlu de

glorie în a etala trofeele de acest tip, anterior anilor '90, și a le rupe pe stadion în meciul direct cu rivalii. În trecut conta în mod expres victoria în ciocnirea cu adversarii. Capturile erau deteriorate, rupte sau arse, de obicei la locul disputei. Memoria colectivă - presa fiind exonerată de culpabilizarea neinformării populației datorită cenzurii - nu reține decât secvențial și contextual capturile efectuate extrinsec ultrasismului. Din acest motiv, trecerea cronologică în revistă a principalelor capturi se bazează pe informațiile expuse și mai sus. Conflictelor cu suporterii echipelor străine se înscriu în aceeași arie tipologică evocată. Cu siguranță capturile au fost mai numeroase decât cele evocate mai sus. Fanii arădeni, spre exemplu, își amintesc că la meciul disputat în 1970 împotriva celor de la Steaua Roșie Belgrad au deposedat de un steag imens un supporter sârb, care flutura ostentativ stindardul echipei preferate, recuperate de acesta după intervenția miliției. Evenimente de acest tip nu au fost singulare în spațiul mioritic. Analizând cronologic capturile efectuate în dauna ultrașilor exponenți ai diferitelor peluze europene de după revoluție, observăm că românii nu excelează la acest capitol, dacă ne raportăm la informațiile parvenite. De asemenea, culegerea acestora poate fi catalogată drept superficială. Cert este că expozeul debutează cu evocarea participării dinamoviștilor în Cupa UEFA din sezonul competițional 1991-1992 când au întâlnit Genoa 1893. Fanii români au capturat la București bannerele *Ragazze Fossa și Cotti Club*, clubul Dinamo fiind sancționat ulterior de UEFA datorită incidentelor dintre suporterii. Tot dinamoviștii au reușit, în 16 septembrie 1999, cu ocazia partidei Benfica Lisabona – Dinamo, o captură pe Da Luz, respectiv *Carcavelos*, deși doar 11 fani au însoțit echipa. *Torcida verde* de la Sporting Lisabona a fost capturată de aceiași dinamoviști la Euro 2000, cu ocazia disputării meciului România - Portugalia.

Data de 19 octombrie 2006 reprezintă una de referință în peluza giuleșteană, deoarece la meciul Rapid – PSG, parizienii au pierdut bannerul *Kriek Paris*, pentru ca, în 4 octombrie 2007, în timpul meciului România – Belarus, giuleștenii să captureze *Ultra Boys* de la Zimbru Chișinău, grupare ultras formată din ruși sau pro-ruși de dincolo de Prut, care au fost alături de bieloruși. Tot giuleștenii au reușit o captură în dauna grecilor din Salonic, în 27 ianuarie 2008, când s-a disputat meciul Rapid - PAOK în cupa UEFA.

Galatasaray Istanbul este probabil marea pierzantă în duelurile cu românii, în 27 august 2008, fiindu-le capturat un steag ce aparținea grupării *UltrAslan* de către steliști, pentru ca dinamoviștii, în urma meciului disputat în deplasare la 22 octombrie 2009, să captureze de asemenea un banner turcilor: *pentru că deja am constatat că s-au stârnit comentarii cu privire la captura dinamoviștilor de la Istanbul cu ocazia meciului Galatasaray - Dinamo, cred că este cazul să aducem câteva lămuriri. Nu este vorba de o captură a unui steag de "cetățeni" sau "șaormari" după cum comentează unii, ci de de o captură a unei secțiuni UltrAslan. UltrAslan İSVEÇ este secțiunea UltrAslan Suedia, și este recunoscută pe site-ul oficial al grupării. Înaintea meciului de campionat din 27.09.2009, Galatasaray – Eskisehirspor 1-1, fanii Galatei au comemorat 1 an de la moartea liderului UltrAslan, Alpaslan Dikmen, bannerul celor de la UltrAslan İSVEÇ fiind prezent în mijlocul Alpaslan Dikmen Tribunii.*

Trecerea în revistă a capturilor internaționale se se încheie cu menționarea reușitei fariștilor la meciul Farul Constanța - PFC Chernomore, din 5 februarie 2009, când i-au depozitat pe bulgari de bannerul brigăzii *Varna Riots Department*.

Scena internă a capturilor este mult mai dinamică. O inspecție superficială a capturilor în care sunt utilizate date concrete, în conformitate relativă cu viziunea ultrașilor asupra subiectului, ne duce la evocarea datei de 10 mai 1997, sau acel

steag de gard *Colentina Omoara Giuleștina*, al steliștilor, capturat de rapidiști, fără ca aceste evenimente să reprezinte borne de început într-o istorie a capturilor, indiferent de unghiul prin prisma căruia încercăm să analizăm această expresie a trăirii exponenților ultrasismului. Menționarea capturilor se va face începând din 2003, datorită subiectivismului specific oricărui autor. Oricum, momentele importante și comentariile ultrașilor extirpate de pe *romanianultras*, *un colț ultra uitat de lume*, *OnlineSport Forum*, etc. ce vor fi evocate sunt din perspectiva cetățenilor, suficiente pentru creionarea unei imagini vis-a-vis de structura poliedrică a capturii ca expresie a fenomenului, iar cronologia capturilor, chiar lacunară și superficială, credem că reprezintă pentru ultrași o modalitate eficientă și simplistă de palpate a trecutului subculturii. Confruntarea cu istoria nu poate avea decât un rol constructiv pentru cei care și-au asumat arhitectura fondului și formei ultrasismului în România. În condițiile în care expunerea are, ca bornă de început a derulării evenimentelor, anul 2003, trebuie menționată capturarea bannerului grupului stelist Ultras de către reprezentanții peluzei dinamoviste. De asemenea, *după incidentele din returul campionatului 2003/2004 cu F.C. National la București, unde s-au deplasat dezorganizat, se pare că steagul grupării a fost capturat de o grupare bucureșteană. Potrivit codului ultras Teste Matte este acum dizolvată*, acțiunea fiind opera steliștilor, pentru ca brigada *Commando Gruia* să fie desființată în 2004 de supporterii Universității Cluj. Aceeași fani ai U Cluj pierd în 2004 bannerul *Vecchia Guardia*, după un meci cu Steaua în Cupa României, eveniment cu ocazia căruia magazia U-iștilor a fost spartă de steliști. În 2006 după un meci susținut de UTA la Sânicolaul Mare în Divizia B, bannerul grupării arădene *Red Fighters*, care nu reprezenta însă ultrasismul arădean, a fost capturat de timișorenii de la *Masseria*, după o bătaie la un bar din localitate.. Din 13.03.2006 datează mesajul care anunța că

banner-ul "Ultras Viola" al celor de la FC Argeş a fost capturat de membri ai Peluzei Sud Steaua. Băieţii din Ultras Sibiu şi Vacarm au capturat în gara din Sibiu steagul secţiunii locale a grupului craiovean Sezione, înainte de plecarea spre meciul cu Rapid II, iar din data de 23.04.2007 datează comunicatul brigăzii timişorene Ultranativ, ce domina în perioadă peluza polistă: În urma pierderii steagului de gard, noi, cei care am purtat cu mândrie numele de Ultranativ, am decis să urmăm singura variantă onorabilă, aceea de a ne înceta activitatea organizată ca şi grup ultras. Deşi nu şi-au pierdut steagul, în semn de solidaritate faţă de cei care le-au insuflat spiritul ultras, membrii grupării Ariergarda au hotărât să se autodesfiinţeze. Ne cerem scuze şi le mulţumim celor care ne-au fost mereu alături. "Cei mai frumoşi ani sînt cei care vor veni!". Practic un grup de ultrasi arădeni s-au deplasat în oraşul de pe Bega, în zi de meci pentru Politehnica, aşteptându-i în apropierea stadionului pe rivalii lor care duceau liniştiţi şi la vedere bannerul brigăzii. Intervenţia în forţă a utiştilor s-a soldat cu capturarea acestuia, neglijenţa timişorenilor fiind scump plătită. Trei comentarii de pe forumul Politehnicii din Timişoara sunt sugestive, credem, pentru a concluziona starea de spirit a combatanţilor şi aspecte generale din derularea evenimentelor. Astfel, dinspre partea arădeană se susţine că *aşa-numiţii "ultraşi" timişoreni, care în mare parte sunt doar nişte huligani recidivişti frustraţi, au ținut să demonstreze încă o dată ce înseamnă să te crezi pe vremea lui David şi Goliat, să arunci cu pietre şi bolovani ca un (...) iresponsabil. (Timişoara Crew - tare cu piatra, iute ca săgeata). S-a văzut valoarea voastră, ultra-naivilor, când trei arădeni au împachetat nouă timişoreni şi au plecat cu bannerul vostru de gard... sunteţi penibili! Nişte ultrasi de tastatură care vă credeţi mari huligani aruncând cu pietre şi mîzgălind pereţii! (...) Vă luaţi bătaie de la gardă de fiecare dată... voi chiar nu vă daţi seama? Vă bat mascaţii şi la Timişoara şi la Arad... vai*

de voi... "civilizaților". Degeaba investește pușcărișul ăla de Iancu (nu poți să zici că nu e pușcăriș) zeci de milioane de euro dacă sunt bani murdari! Abia aveți câțiva timișoreni în lotul de seniori și asta s-a văzut: și la capitolul determinare v-am dominat! (adevăru' doare). Umpleți groapa aia comunistă de stadion (a fost construit pe vremea comuniștilor și mi se pare o groapă) pentru niște mercenari! (asta și voi ați zis-o). Aproape că îmi pare rău de voi! Vă prefaceți că susțineți o echipă mare, când de fapt campioana provinciei este UTA! Echipa actuală este doar o variantă SF, menită să păcălească publicul necunoscător... o manipulare care dorește să ascundă adevărul: Poli evoluează în divizia C! Știți foarte bine asta! Pentru amatorii de statistici, dintre cele 50 de confruntări de-a lungul anilor dintre UTA și Poli, cele mai multe le-a câștigat UTA! Așa cum v-am demonstrat-o și vineri, UTA a fost, este și va fi peste Poli! Desigur grupul celor care s-au deplasat a fost mai mare, chiar dacă atacul s-a desfășurat în inferioritate numerică. Fanul polist Sn/per1921 răspunde invecivelor cu care au fost gratulați timișorenii: Nu prea cred că erau trei arădeni contra nouă timișoreni. Vorbești aici de jandarmi, să-ți văd eu spețarii tăi peste 1 an, 2 când vor avea probleme, ce vor face contra lor. De stadion cred că în veci nu va putea comenta ceva un arădean. Campioana provinciei, bine măi, dacă îți convine să rămâi cu titlu ăsta (care îi unul doar al istoriei, pentru că azi nu vă deosebiți cu nimic de Vaslui sau Galați. Scuze ăia îs chiar peste voi) (...) Pietrele alea cred că le-ați aruncat voi de pe bloc din spatele nostru ca să pară că vin de la noi, că noi chiar nu am avut așa ceva. Un alt supporter polist, Ricky_AG, este, la rândul său, extrem de vehement împotriva arădeanului: băăi ție nu ți-e rușine așa un pic să zici așa aberații mari. Bă kktule să mor eu de nu ești prost și pe lângă foarte penibil, cum poți să zici că noi am aruncat cu pietre când la voi nu știam cum să mă feresc, să nu mă nimerească o piatră. Mai o chestie, de ce fugiți mereu? Dacă

ați fi avut tupeu, la sfârșitul meciului, ați sărit în teren o grămadă de ce nu ați venit înspre noi? Nici nu mai are rost să vorbesc, i-am văzut și pe ăia din SUR cât de tari sunt! Și țigani de la Directivo ăia is beton. De CH nu am cuvinte, au niște materiale și niște concepții care erau la modă prin anii '90, da' na. Și cetățenii voștri... fără cuvinte... unu mai prost decât altu'. Oricum și ce ai zis tu cu bennerul is povești, da la voi cam așa e din poartă în poartă se povestește și se aude altceva... pe topicul ăsta nu mai postez că numa mă enervez, fiind vorba de topicul Timișoara vs. Arad.

În februarie 2007 fanUalex ne informează că bannerul Camorra celor de la CFR Cluj a fost capturat de catre U19 de la U Cluj... potrivit codului ultras, Camorra ar trebui să se desființeze... cea ce sa și întâmplat. Presa, respectiv Noul Sport Magazin, ne informează, în 7 august, că Suporterii Universității Cluj au mai dat o lovitură în "lupta" cu rivalii de la CFR. După meciul dintre CFR și Poli Timișoara, ultrasii de la "Ultras19", cea mai cunoscută grupare a celor de la U, au capturat banner-ul celor de la "Fidelis", care, în urma pierderii, au decis să se autodesființeze, potrivit legii ultras...specificându-se și că gruparea "Fidelis" era prezentă în peluza stadionului "Dr. Constantin Rădulescu" din august 2006. În data de 26.09.2007 rapidiștii au capturat steagul de gard Smoked Brains Tulcea. Evenimentele sunt văzute prin lentila subiectivă a unui suporter tulcean, Shrek:Sunt membru fondator al grupului SBT (Smoked Brains Tulcea) și am fost prezent în Regie la meciul cu Sportul și implicit la incidentul care a avut loc după aceea. Să vă povestesc ce s-a întâmplat exact și sunt cât se poate de obiectiv. Eram într-un bar și beam bere cu prietenii și în același timp colegii din SBT și ceilalți care au fost prezenți la partidă. Vorbeam mai tare, eram bine dispuși și probabil cel care stătea geană a auzit unde ne ținem steagul de gard, în ce rucsac. La un moment dat, acel tip a profitat de un moment de neatenție și a luat

416

rucsacul și a fugit, văzând asta am alergat după el și imediat după un colț ies vreo 20-25 de "chejuali" înarmați cu bâte, lanțuri și telescopice (nu am nici un motiv să mint). Văzând acestea, am decis să ne retragem în barul în care eram, așteptându-i pe aceștia să vină să ne atace, fiecare apucând un scaun sau ce aveam mai la îndemână, văzând că lupta nu va fi dreaptă de la bun început. Aceștia s-au rezumat doar la aruncatul unor pietre, probabil fiind deja mulțumiți cu steagul nostru. Cam asta a fost. Nu am pierdut steagul printr-o luptă dreaptă, dar ne vom desființa, probabil cel mai onorabil mod de a continua. Va veni și un comunicat. Numai bine! După acest episod, tulcenii mai primesc o lovitură în octombrie același an de la brașoveni: După meciul FC Brașov - Delta Tulcea, în jur de zece membri ai brigăzii Grupo Alcoli i-au urmărit până în zona gării Brașov pe cei trei suporterii veniți de la Tulcea unde au reușit să le captureze steagul de gard. După ce, în urmă cu abia o lună cei de la Tulcea au pierdut bannerul grupului "Smoked Brains" (luat de rapidiști după meciul Sportul Studențesc - Delta Tulcea) i-a venit rândul celui alt grup din peluză Brigada Homeless People să-și piardă steagul. O perioadă deloc plăcută în istoria galeriei dobrogene, care încearcă să schițeze o mișcare ultras pe plan local, procesul nefiind unul deloc simplu.

Fariștii pierd în favoarea vasluienilor bannerul GNR 9 la finele anului 2007: Nu credeți că ar trebui și voi aștia care vă dați mari ultrași față de unii mai mici să capturați în sfârșit un steag ? Ale voastre au fost capturate toate pe rând. Nucleo (vechea grupare a Kariei) Blue Boy și gnr 9 au fost capturate. Nucleo de câinii de la Tulcea (ce rușine imensă să rămâi fără steag de la unii de care nu a auzit nimeni) Blue Boys este motiv de caterincă pe site la Unione (chiar dacă nu ei au luat steagul...) iar de gnr 9 au rămas fără steag... la Vaslui.

În martie 2008, după un meci UTA - Universitatea Craiova, lipsit de incidente la Arad, ultrașii de pe malurile

Mureșului au urcat în același tren cu ultrașii craioveni, desigur incognito. Atacul a fost declanșat în apropierea gării din Timișoara și s-a concretizat prin capturarea steagurilor oltenilor, respectiv Praetoria și South Guard, după o bătaie dură administrată celor din Bănie.

În aceeași lună, un steag de fluturat *Legione Granata*, a fost capturat de ultrașii de la Politehnica Iași. În 25 aprilie 2008 sub pseudonimul de *valy_no* pe forumul oțelarilor din Galați este redat următorul interviu, fără a-i putea fi probată, desigur, autenticitatea, care se referă la capturarea bannerului steliștilor de la CSL de către dinamoviști:

“LoGiK: ... când ne-am întors de la Galați aveam capăt de drum la Iancului și au venit câinii și ne-au bătut...”

Eu: voi câți erai în microbuz?

LoGiK: 17 ... și au venit o gramadă

Eu: cu vârste?

LoGiK: noi 16-17 ani ... vreo 10 ... și 2 de peste 25 ... și încă 5 de vreo 18 ani

Eu: și nu erai decât grupul vostru în microbuz?

LoGiK: eram 5-6 din grup

Eu: și restu’?

LoGiK: fără brigăzi

Eu: și ăia cum au venit? Câți?

LoGiK: poi am coborât trei... și la vreo 20 de metri erau trei care beau bere ne-au văzut... și au ieșit de prin mașini de printre blocuri mulți în 30 de sec au venit 30 de inși și am sărit în mașină... noi ăștia trei și au spart geamurile... ne-au bătut, au luat ăla și au plecat

Eu: păi și de ce nu a plecat șoferu’?

LoGiK: coborâse cu noi și nu a urcat în mașina că i-au spart capul câinii

Eu: și steagul unde era?

LoGiK: în portbagaj

Eu: și câinii erau cu mâinile goale sau cum zic ăștia că aveau diverse?

LoGiK: păi aveau telescopice, electroșocuri, prelungitoare, lanțuri

Eu: v-au zis după ce v-au bătut, cine sunt? Ce brigadă sau plm...?

LoGiK: au fost din mai multe că, ei în total cică au fost 70, da' nu s-au băgat toți

Eu: da voi de ce țineați steagu' ăla ?

LoGiK: mă, trebuia să îl punem la Galați... dar a plecat unu cu șoferul să bea și am uitat bannerul în mașină

Eu: și voi nu ați reușit din 17 câți erați să avariați nici un câine?

LoGiK: a avariat decât unul da' după, l-au avariat rău de tot, p-ăla care a dat

Eu: aaaa, deci voi ați cam luat-o fără a riposta

LoGiK: capu spart, trei coaste rupte... nici chiar, am încercat tot posibilul, am ținut ușile să nu intre... da plm au fost mulți și am fost și mulți copii, cel puțin câinii aveau toți peste 20 de ani

Eu: microbuzele de la Galați nu au mers în coloană?

LoGiK: ba da, dar am făcut un popas, nu știu unde am stat, am mancat, plm

Eu: aaaa, și ați rămas singuri

LoGiK: da

Eu: și de unde au știut câinii că o să vă opriți voi exact la Iancului?

LoGiK: n-am idee dar nu cred că ne așteptau pe noi că a fost intervenție mare, nu veneau 70 pt. 20 de puștani

Eu: la ce oră s-a-ntamplat toată faza?

LoGiK: 11:30... 12 ...”

De reținut disproporția numerică evocată de interviueatul conjunctural, scuză întâlnită des în comentariile dedicate incidentelor și desigur disfuncționalitatea mecanismului ultras

stelist, afectat de așa-numitele sifoane. Una peste alta, acțiunea reprezintă indiscutabil o intervenție reușită a câinilor. O altă captură importantă pentru peluza dinamovistă a fost efectuată în 30 iulie 2008 în dauna rivalilor steliști, deposedându-i pe aceștia din urmă de două bannere: *noaptea trecută, întorcându-se din deplasarea de la Vaslui, suporterii steliști au fost așteptați de "amicii" de la Dinamo. Rezultatul: steagurile de gard Desant și Triada și-au schimbat "proprietarul"*. Un supporter dinamovist ce semnează *NORD* gustă din plin succesul: *Furia roș-albastră, Întotdeauna Superiori, Ultra Boys, Ultras, Army Corps, Asalt, Tineretului Korps, Casuals, Triada, Desant...va urma*, pentru ca hool să-i răspundă sec: *ar fi ceva... da oricum prea se exagerează și se face mișto că vai ce șmecheri sunt câinii, că vai au reușit să fure două steaguri sărind patru pe unul sau trei pe unul... nu e bine nici că respectivii duceau steagu neacompaniați... dar nici să sar pe unu singur eu mai fiind cu încă trei după mine nu mi se pare demn de laudă. Ție?... întrebare retorică pe care o întâlnim expusă și pusă sub altă formă la majoritatea secțiunilor dedicate capturilor unde ultrașii pot să polemizeze.*

Rivalitatea dintre ultrașii clujeni este tranșată momentan în favoarea uiștilor, mai experimentați și mai numeroși, capturile fiind o dovadă în acest sens: *Steagul de gard pentru meciurile de "acasă" al celei mai importante brigăzi C.F.R.-iste, USC (Ultra Sud Cluj), a fost capturat de suporterii Universității Cluj înaintea meciului direct cu rivalii lor de la CFR! În spatele acestei capturi se pare că au stat grupările Boys și Brigate Gherla! USC era o brigadă înființată de un an de zile și apărută după ce tot ultrașii Universității Cluj au capturat vechiul banner al acestei grupări, care avea atunci numele de "Camorra". Cică bannerul a fost luat de un membru al fostei brigăzi USC care acum declară că este în Brigate Gherla. Respectivul a mers acasă la cel ce ținea bannerul USC și l-a luat sub un pretext dubios...în fond o acțiune derulată*

420

conform informațiilor primite după același tipar ca și organizarea capturării bannerului USC.

În 2 august 2008 a fost rândul constănțenilor să piardă un banner Legio Sur, astfel că steagul de gard din peluza constănțeană a fost capturat acum câteva minute de rapidiști, într-o intervenție complet disproporționată. *Constănțeanul a fost așteptat în cartierul în care locuia și a fost atacat de 20 de rapidiști care au intervenit în forță, atacându-l pe constănțean care a fost molestăat serios*". Anunțul a generat numeroase comentarii din care am triat pe cele mai sugestive. Astfel Teapa crede că giuleștenii... *au avut un pont că e imposibil să mergi la fix. Rușine celor ce au dat pe goarnă fiind contrazis de Dode: nu înțeleg de ce credeți că a fost sifon din peluză, care ar fi fost interesu? ... părerea mea e că cineva a "vândut" pontul dar nu din peluză, pur și simplu un supporter rapidist din CT. Tifo, la rândul său susține prin argumente logice ideea unui complot împotriva brigăzii: Amice, uite cum stă treaba:*

1. Rapidiiști din stadion au fost ținuți încă 30 de minute pe stadion, deci nu aveau cum să îl ajungă din urmă pe băiatul cu bannerul

2. Este imposibil să afli în detaliu și scara și tot fără să ai un pont

3. S-au mai jucat multe meciuri cu Rapid și nu s-a întâmplat nimic, deci argumentul tău legat de rapidiștii din Constanța nu stă în picioare (cum că ar sta în cartier cu cei din Legio Sur)

4. Și eu sunt din peluză, și îmi pare foarte rău pentru L.S, dar viața merge înainte".

Același Tifo revine și explică ce s-a întâmplat: *Erau cinci fariști, de fapt patru și un copil. Au fost urmăriți de pe bl. Tomis, iar când traversau spre casa celui cu banerul au fost atacați pe la spate de 15 rapizi. Cel cu bannerul a fost bătut, arcada și urechea sunt cam rău, altul a fost alergat de rapidiști*

și bătut, apoi luat cu salvarea, restul nu au pățit mai nimic. Cam asta e. Acțiunea reprezintă încă o mostră în cea ce privește tiparul după care se derulează majoritatea capturilor mioritice, tipar bazat pe elementul surpriză, pe avantajul numeric și pe o corecție fizică dură aplicată rivalilor.

Tot în august același an gruparea dinamovistă Brigate postează următorul comunicat: În ultima vreme s-a vorbit despre capturarea de către steliști a steagului Brigate. Iată versiunea celor de la Brigate legat de acest subiect... În urma zvonurilor apărute astăzi, 11.08.2008, noi, membrii Brigate, ținem să precizăm că singurele steaguri reprezentative ale grupului sunt (prezentate steagurile). Steagul așa zis capturat nu a fost afișat niciodată, fiind făcut de unul dintre membrii grupului în scop personal, în concluzie nu ne reprezintă. Acesta este singurul punct de vedere oficial.

În septembrie 2008, bannerul North Fighters, ce reprezenta o brigadă din peluza botoșăneană, a fost capturat de rivalii suceveni de la Dakay: Cine credea că ultraseria română se limitează la peluzele din Liga lui Mitică, se înșală. Există peluze sau grupări ultra și în Seria B, la Ploiești, Cluj, Arad, Suceava, Botoșani, Tulcea, etc. Și pentru că una din cele mai importante acțiuni ale unei grupări ultras este capturarea steagului dușmanilor sau rivalilor, băieții din aceste brigăzi se ocupă și de acest aspect. Așa că astăzi în Seria B s-a făcut o nouă captură. Băieții de la Dakay Suceava au capturat steagul de gard al grupării North Fighters din Botoșani, la meciul jucat acasă de aceștia, cu Știința Bacău. Succesul este clamat la comentarii de BIGbROTHER, acesta postând probabil pasaje dintr-un articol de presă: Comunicat de pe un site al suporterilor botoșăneni. Menționez că greșelile de ortografie nu îmi aparțin: După ce trei membrii din brigada Dakay au reușit să fure bannerul North Fighters, liderii galeriei au decis să se desființeze. Brigada suceveană Dakay, care a reușit astăzi să fure bannerul "roșu-alb-albastru" al galeriei botoșănene "North Fighters" tocmai de la

422

stadionul Municipal din Botosani. Am venit trei membrii ai brigăzii la Botoșani, ne-au dus la stadionul Municipal și acolo ne-am dat suporteri botoșăneni și am luat bannerul, care era pus în spatele unui gard. După care am plecat liniștiți și nimeni nu ne-a întrebat de sănătate, a explicat unul din cei trei ultrași suceveni, care a făcut parte din comanda-ul Dakay.

În 23 septembrie steliștii postează următorul mesaj pe forumul oficial al clubului, după o captură efectuată în dauna peluzei dinamoviste: Un nou grup din Peluza Catering & Hostess își vede un nou steag (personal) în mâinile rivalilor. Seara trecută, a căzut în luptă steagul celor din "Piromanii", un grup de istorie recentă al peluzei sus-amintite. Se pare că suporterii dinamoviști aveau prostul obicei să se joace cu focul, iar aseară au fost calmați subit și definitiv de o brigadă... de pompieri presupunem noi, sursele noastre nu ne-au dezvăluit mai multe. Pe lângă steagul (personal) de gard, băieții care se joacă cu focul au mai pierdut și un steag de fluturat, singurul din peluza dinamovistă la meciul cu Poli Iași, din câte ne-au mai confirmat sursele noastre.

Un articol publicat în 6 octombrie 2008 ne informează că s-a consumat un nou capitol din rivalitatea clujenilor. Astfel, la întoarcerea din deplasarea de la Galați, după ce autobuzul echipei a fost vandalizat de fanii echipei Oțelul, suporterii CFR 1907 au avut încă o surpriză neplăcută. Un "commando" al suporterilor Universității a capturat în această dimineață, în cartierul Zorilor, bannerul de gard al brigăzii CFR-iste "Ultra Napoca", aflat în posesia suporterilor feroviari care se întorceau de la Galați.

În ianuarie 2009 constanțenii deposedează pe ultrașii de la Delta Tulcea de bannerul TLHC, explicând ulterior rațiunea care a stat la baza acțiunii: doamne... de ce sunteți atât de ipocriți frate... nu îmi vine să cred...

1. *acei băieți care au luat steagurile tulcenilor au vrut răzbunare după o întâmplare petrecută în Tulcea când și ei, la rândul lor, au fost alergați de vreo 20 de oameni...*

2. *nu a fost nici o mașină de armată... era pur și simplu un autocamion folosit în construcții. Adevărul este că nu mai este nici un adevăr... toți facem pe ultrașii... toți suntem mari și tari până într-un anumit punct... Îmi pare rău că totuși s-a ajuns la așa ceva... mai ales ieri, în ziua unirii principatelor!!! la multi ani românilor! pentru ca "nu contează" să îl completeze: deci toată chestia a fost, erau trei inși de la Tulcea da? nu mai spuneți frate că au fost 30 peste ei; am fost 5 inși peste ei și nu cu gândul de a-i bate ci cu acela de a vedea ce au ei prin rucsăcelul ăla al lor micuț ... așa că unu dintre ei a opus rezistență la rucsac și și-a încasat un pumn după care i-a fost luat ce se afla în ghiozdan și nu mai spuneți voi că număr la număr... când ne-au turnat rapidiștii și eram trei inși și ei o groază atunci era bine, nu... roata se învârte!!! aici am pus punct!!!.*

Steliștii au câștigat, la rândul lor o bătălie din războiul perpetuu al bannerelor, cu dinamoviștii, în martie același an, când au capturat bannerul brigăzii Auxilia: *A început returul... a început războiul! Imartie, o sărbătoare cu iz roș-alb se sărbătorește în Peluza Nord Steaua! Doi membri ai P.N, un băiat și o fată, s-au intersectat cu un nou grup ultra (Auxilia Ultra) de la Dinamo și au capturat ce urma să fie o mare lansare (1 steag de gard, 1 steag de fluturat, 4 steaguri pe 2 bețe și 1 fular!!!). Da' ce lansare umilitoare, nici nu s-au așigat și "pac-pac" i-am furat! Pe scurt, un 2 la 2, balansând pe o jumate, pentru că o fată nu este un băiat! Scurt și la obiect pentru toată suflarea roș-albastră. 1 martie este sărbătoarea noastră!!!*

Un supportersteaua își prezintă propria variantă vis-a-vis de evenimente: *captura a fost făcută de un membru al Peluzei Nord... a fost făcută din greșeală, văzându-i pe respectivii doi*

cu țevi după ei și ghiozdane, nu ne mândrim cu captura, dar e haioasă. Unu plus o fată să bată doi inși cu steagurile după ei, e rușinos, pentru bravii ultrași dinamoviști. E o captură mult mai tare decât a câinilor cu casuals. Aia au pus electroșocuri pe copii de 16 ani, aici a fost o întâmplare pură. Deci e mai tare. Comentariile ironice ale steliștilor determină pe un supporter dinamovist, respectiv pe "AzA", să susțină că: În primul rând nu a fost nici-o fată... a fost 1 vs 4... n-au avut tupeu să acționeze când erau toți... totul a fost mișelește că "femeile" au intervenit peste un singur membru... "ultrașii" steliștii fiind fugăriți... au fugit în plm de fight ca păsăricile... care n-ați fost acolo... tăceți dreaq însă cert este că steliștii își arogă această captură în palmaresul direct cu rivalii lor tradiționali.

Tot în luna martie, rapidiștii au capturat de la ultrașii bistrițeni *Dracula Squad*: O parte a supporterilor de la tribuna a doua care au făcut deplasarea la Bistrița au reușit să captureze bannerul și câteva materiale ale celei mai importante brigăzi a bistrițenilor... fiind, datorită acestei acțiuni, criticați și ironizați pe internet de câțiva exponenți (până la proba contrarie!) ai subculturii. Astfel *FuckinC* dezavuează printr-un comentariu acid intervenția: băi băieților, asta e cea mai mare tâmpenie, a zis cineva bine mai sus noi ne dăm în cap singuri distrugând ceea ce poate va fi ceva bun mai târziu. Ce să mai zici, n-ai cu cine... niște țărani și pentru cei care au pus problema, ce mă,... alții dacă ar fi avut ocazia nu ar fi făcut la fel? din punctul meu de vedere nu, anul trecut i-am prins pe cei din *Delincvent de la Brașov*, eram vreo 15 și ei patru, aveau steag de gard, s-au băgat într-un bar și doi au ieșit să vorbească cu noi, ne-au zis că sunt mici, că e primul meci în care afișează bannerul și chiar nu am văzut nici un rost să îl luăm, dar unii sunt înnebuniți după așa ceva și la rapidiști nu e prima "greșeală", ne amintim și de faza cu *Delta Tulcea*. Aceeași direcție critică în analiza evenimentelor o urmează și *whorecraftSBTulcea*:

425

intri-n bar, vezi că-s beți, ieși și fugi la ai tăi (20) CAPTURA-I CAPTURĂ!!! Legio Sur - stai un meci fără să-ți încurajezi echipa în tribuna doi, ieși după meci și aștepți să rămână doi. Îi calci în picioare zece pe doi. CAPTURA-I CAPTURĂ!!! Dracula Squad - deplasare frumoasă, bistrițenii te salută pe stradă, nici urmă de rivalitate, îi urmărești și le f--i și două palme copiilor să-ți dea steagul. CAPTURA-I CAPTURĂ!!! Acum, aș vrea să înțeleg și eu, care sunt motivele pentru care în lumea "Ultra" se face captura. O dată, cred că e RIVALITATEA: desființezi și îți câștigi respectul în fața dușmanilor prin inteligență și forță. A doua oară, e setea de glorie: capturezi ceva onorabil (nu de la cineva pașnic sau cu care n-ai avut nici măcar un meci direct) ce-ți aduce glorie prin importanța capturii. La ce categorii se încadrează capturile voastre? La setea de glorie. Ei bine, v-ați umplut de ridicol. Oricum vă știe lumea ce vă poate pielea... Ultima fărâma de demnitate o veți distruge și despre Rapid vom vorbi "numai de bine". Bravo! Cu siguranță autorul comentariului nu face parte din categoria ultrașilor rivali care respectă peluza giuleșteană, o galerie cu o diacronie care ar merita de altfel respect măcar prin prisma istoriei. Tentativa de aruncare în derizoriu rapidiștilor este evidentă.

În Ardeal bannerul și multe materiale ale celor de la Ultras BMW din Petroșani au fost capturate în 7 martie același an de gruparea Ultras Korp Hunedoara, înaintea meciului Alba Iulia - Jiul. Ulterior, în presă apare un articol ce înglobează și comentează succint comunicatul brigăzii petroșănene BMW: "Un grup restrâns de prieteni ce a promovat fenomenul ultras și a luptat pentru acesta, un grup independent ce-a avut un scop nobil, a ținut steagul sus din 2004, având la activ peste 100 de prezențe pe stadioanele din Romania... brigada Ultras BMW, după o activitate de 5 ani, a luat hotărârea de a se desființa în urma pierderii steagului de gard. Spiritul va trăi în continuare prin noi... vom ține capul sus", se spunea într-un

426

comunicat emis de către aceștia. Motivul desființării, cum se arată și în comunicat, îl reprezintă faptul că membrii din fosta galerie a Corvinului au capturat steagul de gard al celor din Petroșani, într-o benzinărie, în timp ce aceștia se îndreptau la un meci al Jiului, la Alba Iulia... S-au luat toate steagurile și ghiozdanele, înapoiindu-se apoi hainele prin intermediul unei vânzătoare a unui magazin aflat în drum spre Petroșani. Din ProSport aflăm că în luna mai la meciul Rapid - Universitatea Craiova, suporterii formației Universitatea Craiova au aruncat cu diverse obiecte spre stewarzii din dreptul sectorului pe care îl ocupau în stadionul Giulești - Valentin Stănescu, după ce un fan al echipei Rapid a reușit să fure un banner al galeriei oltene, la finalul partidei pierdute de gazde, scor 0-3. Susținătorii echipei din Bănie îi bănuiesc pe stewarzi că l-au ajutat pe respectivul suporter al echipei Rapid să ajungă în acea parte a stadionului. Portarul grupării "alb-albastre", Mircea Bornescu, a sesizat incidentul și s-a îndreptat spre sectorul ocupat de suporterii, unde a discutat cu aceștia câteva momente, reușind să aplaneze conflictul. Bornescu a declarat că nu este normal ceea ce s-a întâmplat, în condițiile în care stewarzii nu au reacționat. Suporterii sunt supărați că li s-a furat un banner și stewarzii stăteau și se uitau. Nu e corect să se fure un banner, dar sunt problemele lor, ale suporterilor, a spus Bornescu. Un suporter oltean îi răspunde unui rival ironic cu oltenii: numai cine nu a vrut nu a luat nimic de la ei: Steaua - Teste Matte, Dinamo - Fac Club București, Petrolul au luat și ei ceva, UTA - Praetoria, Rapid - Blue Lions... și cred că lista continuă :)) Prietene, cam delirezi. "Fan Club București" a fost la finala cupei în 2000 și era cam același lucru ca și Blue Lions, un Fan Club. Lupii nu au luat "nici nimic" de la noi, iar UTA din câte îmi aduc aminte au luat o pancartă cu "praetoria", atât; te-oi fi așteptat să se și desființeze după ce au pierdut o pancartă nu? Singura captură a fost bannerul Teste Matte făcută de steliști la un meci al nostru cu Naționalul.

După acel episod am făcut lucrul sensibil și ne-am desființat ca brigadă. Și cam asta e tot.... pentru ca I'm blue să precizeze poziția peluzei craiovene:

1. Blue Lions își va continua activitatea de fan club, dacă rapidiști nu cunosc această noțiune să pună mână să citească!

2. De ce ar trebui să se desființeze? Un motiv adevărat? Că nu erau atenți băieții care se bucurau după un 3-0 sec în Giulești? Oameni buni BL e fan club iar pentru un fan club nu contează decât fotbalul nu are treabă cu prostiile voastre, să ții de banner, să ții de mai știu eu ce... și în luptă dacă îl pierzi care e problema? ... țineți prea mult la niște chestii de doi bani și în schimb nu faceți nimic pentru club!

Galeria rapidului nu a făcut pentru club nici 10% din câte a făcut BL pentru Craiova! Așa că ciocu' mic, vorbiți prin performanțe, fapte bune pentru clubul pe care-l susțineți, nu pentru rahaturi, că ați luat un steag de gard și săriți toți de fericire cu el în mână... mai bine vă duceați să vorbiți cu jucătorii să bateți la Vaslui că altfel pentru voi papa Europa! Voi o să rămâneți cu steagul ăla și noi o să rămânem cu acest fabulos 3-0; abia aștept alte meciuri cu voi în care o să vedem în ziare și la TV amintiri de la acest meci... după acel 5-3, acum v-am făcut din nou 3-0 și la revedere!

Un moment important al subculturii în Moldova la capitolul capturi s-a consumat în toamna lui 2009. Astfel, din 26 septembrie datează următorul excerpt: *Aseară, după meciul Politehnica Iași – Ceahlăul Piatra Neamț, steagul de gard Settore Ultra (STU) a fost capturat. "Vinovații" sunt ultrasii gălățeni, din Sud, care au realizat captura prin zona Păcurari, atacându-i pe ieșeni, după ce i-au filat de la plecarea de pe stadionul Emil Alexandrescu. A fost, se pare, o intervenție echilibrată, cca cinci gălățeni (o mașină) vs zece (șase după alte surse) ieșeni, din incidente unul dintre ieșeni a avut nevoie de intervenție. Un alt articol modifică puțin unghiul prin care putem privi evenimentele, astfel încât imaginea să fie cât mai*

428

clară, respectiv mai aproape de realitatea din teren: *La puțin timp după meciul de sâmbătă seara dintre Poli Iași - Ceahlăul a fost capturat atât steagul de gard cât și alte două de fluturat ce aparțineau grupului Settore Ultra, grup ce activează în Peluza B a stadionului Emil Alexandrescu. Captura a fost realizată de către membrii Peluzei Sud Galați, sosiți la Iași în număr de cinci. Contactul a avut loc în apropierea cartierului Păcurari, într-o intersecție destul de circulată, sub privirea șoferilor de taxi, gălățenii folosind în acel contact și o bătă. Deși aflați în număr de 6-8 persoane (părerile sunt împărțite), ieșenii au fost nevoiți să se recunoască învinși. Un supporter, respectiv b, marcat de mesajul și detaliile din comentariile de pe internet, crede că: de câte ori se întâmplă un astfel de incident, ceea ce ar trebui să rămână în stradă se mută aici, din păcate. Cei de la Iași ar trebui să aibă demnitatea de a accepta cu capul sus cele întâmplate, să înțeleagă că a fost o luptă pierdută (nu războiul) și să meargă mai departe. E dezamăgitor că se aruncă cu noroi asupra unei acțiuni care a fost cât se poate de corectă, având în vedere că gălățenii au fost pe terenul vostru, în inferioritate numerică și cu toate astea se lansează acuzații doar pentru a se încerca spălarea imaginii. Nu poți să acuzi că s-au folosit ciocane, telescopice și bâte de baseball când și ai tăi recunosc că nu a fost așa, că s-a folosit o singură bătă. Nu poți să îți ataci rivalii la nesfârșit pe site-uri, să încerci să îți scuzi slăbiciunea de care ai dat dovadă. Faceți astfel ca efortul acelor băieți să nu fie demn de cei care reprezentau grupul STU. Din păcate, se pare că onoarea, coloana vertebrală, vă lipsesc, având în vedere denaturarea adevărului pe care vă chinuiți să o realizați și acuzațiile fără formă și fond aduse. Poate și din acest motiv suntem cu toții unde suntem. Pentru că nu știm să acceptăm înfrângerile, să ne felicităm adversarii, să trecem mai departe și să ne revanșăm prin fapte și nu prin vorbe. Revoltat, la rândul său, de unele afirmații, peluzasudgl*

punctează: *iarăși circ pe net? Erați opt persoane, am venit din spatele vostru, patru v-ați luat somn direct, s-a prins omul cu steagul de gard iar restul ați fugit, s-a folosit o bătă, în rest pumnul (nu săbii, ciocane, telescopice sau ce mai spuneți voi) de ani de zile vorbiți numai aiurea pe net, când ești învins e bine să pleci capul și să mai salvezi puțin din onoarea care ți-a rămas, mai rău vă faceți singuri invocând tot felul de scuze penibile. Vi s-a repetat de atâtea ori, odată și-odată o să răspundeți pentru prostiile pe care le debitați și uite că așa a fost! Rog băieții din Galați să nu mai răspundă acestor șoareci de tastatură!*

În 25 octombrie este consemnată capturarea bannerului *Ultras Bacău*, acțiune realizată de constănenții de la *Baricada Farul*.

Anul 2010 este marcat de intervenția arădenilor asupra clujenilor de la Universitatea, după meciul direct, desfășurat la Arad. Captura, organizată într-o localitate județeană, a fost una consistentă, arădenii trecându-și în palmares bannerul grupului *Fanatics*, un steag al brigăzii *Ultra 19*, tricouri, fulare... insucces greu digerat de peluza Universității, indiscutabil una dintre cele mai importante din țară. Evenimentul a produs o puternică emulație de opinii, amprentate de o efervescență de sentimente, sesizabile dincolo de impersonalitatea comentariilor, nu mai puțin de 419 pe trei topic-uri ale site-ului *ultras.sportlocal.ro*. Dintre acestea, conform procedurii experimentate mai sus, au fost triate cele care sintetizează întrucâtva sutele de comentarii. Utistul *JOB* răspunde acuzelor fanilor clujeni ce acuzau lipsa de fair-play în organizarea atacului, al ultrașilor arădeni: *Dacă erați voi băieți, nu fugeați ca șobolanii... și plângeați ca pi---le. Eram 35 băieți, voi un autocar plus ceva mașini mici... ce băieție îți mai trebuie mă? Dacă mergem noi 30 și voi veniți 200 atunci e băieție nu? ... în timp ce val ultra crede că U-iștii au scapat ușor ieri. Alte două brigăzi puteau să fie capturate înainte de meci, dar U-iștii nu*

430

știau cum să se roage de jandarmi să cheme ajutoare cât mai repede. Slab de tot pentru unii care se vor a fi din niște brigăzi... Fan al Universității, ciocolata cu cacao încercă să scoată acțiunea arădenilor din sfera ultrasismului, acuzând o lipsă totală de fair-play din partea utiștilor: Mă, c---ți de arădeni, ați prins și voi un autocar cu 20 de persoane din care 6 fete, atât. Restul din benzinărie erau cu echipa, oficiali și 3 bodyguarzi. Și voi 35 cu bâte, lanțuri și ce mai aveți acolo. Ați prins exact autocarul care nu trebuia. Oricare din celelalte vă dădea m--e, fraierilor. Sânteți un oraș plin de ciori și de c---ți, normal, era autocarul gol, nu aștia erau ăia răi, erau numai fete... cânglige, laptopuri... plm, mă duc să îmi instalez niște jocuri. Registrul analitic al lui ucj este însă cu totul altul: Mă nu mai tot comentați aiurea! Am fost umiliți și gata. Trebuie s-o recunoaștem că ne-o pi--t și gata. Au făcut ce-au vrut cu noi și așa-i dacă nu am mers cele patru autocare în coloană și fiecare cum îl taie capul. Să ne fie învățătură de minte, bravo arădenilor (așa am fi făcut și noi și nu trebuie să vă acuzăm că ați fost înarmați, doar trebuia să vă creați un mic avantaj). Nu suntem nici primii și nici ultimii care rămân fără banner. Captură frumoasă și gata. CFR-iștii virgini să tacă, că la ei dispar cârpele de pe gard fest și se văd și ei în ce situație e peluza lor. Asta a fost, asta e, și va mai fi. Dintre arădenii care gustă euforia succesului se remarcă V-am ciuruit...: De când m-a făcut mama n-am văzut așa ceva în viața mea! Ha... Ha... Ha... Când dădeai într-un c---țel de la U-Cluj picau 3, 10 se aruncau ei singuri pe burtă, 30 fugeau pe câmpie și 20 plângeau mai rău ca fetițele. Nu o mai ardeți aiurea că au fost săbii, topoare, alea-alea... că nu ține vrăjeala cu noi, cine a fost acolo a văzut că eram doar noi, cu pumnii goi. Asta e doar o lecție din care trebuie să învățați să nu mai fiți tari și mari în lumea asta prea mare pentru voi. Data viitoare vă trimitem acasă fetițe, o să le spuneți la părinți că v-ați schimbat sexul. "No Fight No Glory! Commando Hooligans!"... iar Ardeee

conchide: *la fiecare intervenție din România se întâmplă următoarele:*

- *tot timpul își iau bătaie cei mai mici și slabi, cetățenii, copii sub 18 ani, fetele, grupuri ajutate social... cei mai și mai răi nu erau acolo... că dacă erau acolo vai de noi*

- *în genți niciodată nu sunt bannere și steaguri ci sunt haine, telefoane, laptopuri, contracte pe apartament, conturi bancare...*

- *întotdeauna cei care și-o fură au fost mai puțini, cu toate că erau cu autocarul iar ceilalți minim 50 (în 6-7 mașini) :))*

- *armele folosite de la cuțite, topoare, lacăte, cifru de bicicleta în sus... dar nimeni nu e rănit... probabil se ținea de lama cuțitului și se lovea cu mânerul. Fanul uist Igor drago, la rândul său, pedalează pe același tip de denunț cu care ne-am obișnuit, respectiv cel al nerespectării principiilor subculturii de către utiști, declasificându-i: Am fost acolo, nu vorbesc prostii. Arădenii aveau răngi și lanțuri. Unul din ei, mai retardat ca restul, a aruncat o torță în mijlocul benzinăriei, cu riscul de a arunca în aer tot ce mișuna pe acolo. În rest, 1-0 pentru arădeni, organizare bună. Din păcate, asta nu înseamnă că își vor depăși vreodată condiția de hidrocefali cu două clase. Țărănime ca la Arad, nicăieri nu găsești ... pentru ca adicj să concluzioneze: Recunosc că a fost o capturare pe bune și că avem multe fetițe printre noi. Sper să nu îi mai văd în peluză că mi-e greață când i-am văzut cum au fugit. Nu îmi explic că ăia maxim 30 ne-au bătut când noi eram vreo 70. Dar avem timp să ne răzbunăm la Turda...amenințare nematerializată însă până în prezent.*

În septembrie același an corviniștii, prieteni ai arădenilor, vizitează Timișoara, cea ce provoacă alergie pe malurile Begăi. Urmarea a fost o *bătaie pe stadionul Știința. Aproape de sfârșitul primei reprize, în minutul 37 al disputei dintre Poli II și FC Hunedoara, cei 30-40 de suporteri ai Corvinului, prezenți la Timișoara, au fost atacați, prin surprindere, de către fanii*

432

poliști. Lupta dintre ultrasii celor două formații a durat mai puțin de 60 de secunde, însă fanii bănățeni au reușit să captureze în acest timp unul dintre cele patru bannere expuse pe gard de galeria grupării de sub Furnale. Forțele de ordine au intervenit imediat în forță pentru a stopa incidentele, iar cei aproximativ 20 de susținători ai alb-violeților s-au retras astfel rapid în afara stadionului. Fanul timișorean Persona non grata susține că: Noi am venit pentru bannere, în speranța că vor fi și arădenii cu voi. Noi am fost în jur de 20-25 de oameni însă spațiul era destul de strâmt și nu am putut intra toți. Oricum respect pentru băiatul care a ținut de fular și nu a renunțat ușor la el.

Cu evocarea intervenției timișorenilor se încheie, practic, retrospectiva dedicată capturilor, una ce surprinde secvențial, pe baza informațiilor deținute, aceste aspecte fundamentale ale ultrasismului.

Brigăzile și ultrasii sunt oarecum circumscriși în acțiuni de presiunea propriului banner, una actuală, axiomatizarea acestei injoncțiuni a urgentului, prin prisma unei exegeze simpliste, nefiind recomandată. Subsumarea capturilor spectacolului ultras în sine, ca desfășurare independentă în raport cu timpul, face din captură în sine o rotiță importantă a mecanismului, imposibil de substituit în angrenajul culturii. Ca urmare steagurile de gard vor reprezenta o țintă atâta timp cât fenomenul ultras nu își va pierde esența.

X. Incidente provocate de galerii și ultrași reflectate în articolele de presă. O cronologie a confruntărilor stradale. Percepția incidentelor de către cei implicați în evenimente

Incidente între fani în perioada comunistă. Meciuri derby autohtone

Presa, în ciuda rezervelor enunțate anterior, reprezintă un barometru eficient de palpate a incidentelor din fotbalul autohton, prin prisma faptului că recursul la memoria faptică este filtrată *volensvolens* prin, și de, lenticula ziariștilor. Studiul articolelor dedicate acțiunilor violente ale suporterilor surprind mass-media oscilând între campanii belice, conturarea unor scenarii apocaliptice vis-a-vis de tribunele din fotbalul mioritic, tragerea unor semnale de alarmă ce provin din reminiscentele tiparului comunist, chiar dorința de a dobândi corporalitatea necesară distrugerii viscerale a răului din stadion, contemplare și descriere amprentată de fatalism, evocare non-emoțională a incidentelor, respectând canoanele profesionismului din presă, fără intenția de dezavuare a ciocnirilor și, în ultimă instanță, ignorare a manifestărilor suporterilor în condițiile în care managementul ratingului permitea acest lucru.

Perioada care, cu precădere, va fi analizată mai jos prin prisma excerptelor din ziare, necesare creării cadrului optim evocării incidentelor, este intervalul 1990-2010. Focalizarea studiului din această perspectivă asupra perioadei comuniste este obstrucționat de cenzura pe care regimul, și implicit presa, o aplică unor asemenea evenimente, ziarele comuniste nefăcând referire la refulările tribunelor, sincopete sociale fiind impardonabile într-o societate bolșevică, ce tindea înspre iluzia perfecțiunii. Se mai amintește sporadic, prin *Sportul*, de fapte

434

antisociale, acțiuni huliganice și terenuri suspendate, însă prea puțin pentru a face recurs la memoria presei perioadei, iar dispersarea în teritoriu a participanților la bătăile dintre galeriile anilor '50, '60, '70, '80, ar presupune un uriaș efort efectuat pentru valorificarea surselor orale, efort care, teoretic, ar putea fi suplinit de o colaborare între un grup de cercetători. Oricum, de la acele grupări de suporterii conduse de Chibrit și Barosanu în perioada interbelică și până în prezent, rivalitățile dintre suporterii au degenerat periodic în incidente, chiar dacă nu cu aceeași constanță, amplitudine, consistență numerică sau desfășurare de forțe ca și în ultima decadă. Se poate invoca și faptul că atenția mass-mediei asupra violențelor din fotbal s-a amplificat progresiv în deceniul evocat. Necesitatea de a invoca acea *formamentis*, amintită și anterior a fenomenului, amprentată de particularitățile specifice stadiului de evoluție a societății românești, impune raportarea la un volum consistent de articole ce fotografiază metaforic evenimente trecute. Arheologia memoriei mass-mediei este utilă fenomenului în virtutea faptului că exponenții se pot reinventa raportându-se la trecut fie admirativ, fie critic. Clișeele semantico-sintactice avansează ideea că incidentele din fotbalul românesc sunt produsul rivalităților dintre fani, realitatea fiind, după cum am nuanțat, mult mai complexă.

În 10 iunie 2010, *Prosport*-ul publica un articol intitulat **Top 10 rivalități din fotbalul românesc**, din care spicuiim:

Dinamo - Steaua

Cea mai mare rivalitate din fotbalul românesc, ce durează încă de la sfârșitul anilor '40, primii ani de existență ai acestor cluburi. Deseori suporterii dinamoviști și steliști se bat pe străzi, iar bucuria de a învinge pe terenul adversarului este neprețuită. De exemplu, Dinamo a așteptat 18 ani, până în 7 aprilie 2007, pentru o victorie în Ghencea, în campionat, scor 4-2. De cealaltă parte, Steaua a administrat lui Dinamo cea mai mare înfrângere într-un astfel de derby, 5-0 în 1998. Într-

435

un alt meci, galeria lui Dinamo a dat foc peluzei, moment ce este "sărbătorit" în fiecare an pe 10 mai. Rivalitatea dintre aceste cluburi a fost, inclusiv la nivelul conducerii țării, ambele cluburi fiind, înainte de 1989, legate de ministere, și lupta pentru a pune mâna pe câte un jucător se ducea inclusiv la acest nivel. Un alt episod din istoria acestor derby-uri este finala Cupei României din 1988, când Steaua, la ordinul lui Valentin Ceaușescu, a părăsit terenul după ce arbitrul întâlnirii a anulat Stelei un gol valabil. Televiziunea a întrerupt transmisia, iar câștigătoarea Cupei a fost anunțată printr-un comunicat. După evenimentele din 1989, Steaua a renunțat la acel trofeu, dar Dinamo a refuzat să-l primească.

Poli Timișoara - UTA Arad

După Steaua-Dinamo, UTA - Poli e al doilea derby din România ca intensitate. Se pare că ura dintre aceste echipe a început în anul 1964, când la un meci de la Timișoara au fost bătăi între galerii și între echipe. Disputele au continuat ani la rândul atât în prima ligă, dar și în cea de-a doua. Un alt motiv ține de împărțirea teritorial-administrativă, tot în anii '60, când existau regiunea Banat, cu raionul Arad, raionul Lugoj, raionul Reșița. Aradul nu a suportat atunci dominația Timișoarei, unde era centrul regiunii. Chiar dacă echipa din Timișoara a trecut prin mai multe transformări în ultimii 10 ani, iar UTA se zbate în anonimatul ligii secunde, suporterii nu au uitat de rivalitate și așteaptă un nou duel pe prima scenă fotbalistică.

"U" Cluj - CFR Cluj

Ultimul meci din Liga 1 dintre aceste echipe, disputat în 7 mai 2008, a fost meciul ce a trimis titlul Ligii 1 pentru prima oară în vitrina CFR-ului, iar pe "U" în Liga a 2-a. Este de notorietate bătaia pe care suporterii lui "U" au declanșat-o înaintea aceluși meci împotriva jandarmilor, cameramanul instituției fiind bătut cu bestialitate. În 2005, supărați că Universitatea se afla în Liga a III-a, câțiva suporterii s-au

răzbunat pe jucătorii ceferiști și i-au bătut chiar în fața hotelului "Sport" din Cluj-Napoca. În 2007, un fan al lui CFR a fost ucis de către 15 suporterii ai lui "U". Chiar dacă Poliția a emis un comunicat în care se spune că motivul crimei nu a fost legat de sport, martorii au declarat că Istvan Bencze a făcut glume la adresa celor de la "U", iar de aici a pornit scandalul soldat cu moartea tânărului de 26 de ani.

Rapid – Steaua

Aceste echipe nu au fost întotdeauna rivale, existând perioade când fanii erau prieteni. Ruptura iremediabilă s-a produs însă în anii '70-'80, când Rapid a retrogradat de patru ori în Liga a II-a. În 1989, anul când Rapid a retrogradat pentru ultima oară, Steaua a învins cu 8-2, consființind soarta clubului alb-vișiniu. A fost cel mai mare scor înregistrat între cele două formații. Rivalitatea nu a fost numai în Liga I, ci și în Cupa UEFA. În 2006, Steaua a eliminat Rapid în sferturile competiției, după ce a beneficiat de avantajul golului marcat în deplasare. Un alt meci memorabil a avut loc în 2008, când arbitrul a întrerupt meciul la scorul de 1-0 pentru Rapid, deoarece a fost lovit în cap cu o brichetă. Comisia de disciplină a decis ca Rapid să piardă meciul cu 3-0.

Dinamo - Universitatea Craiova

Totul a început în sezonul 1972-1973, când Dinamo a învins exact cu scorul de care avea nevoie pentru a cuceri cel de-al 7-lea titlu, 4-0 cu CFR Cluj în ultima etapă. Dinamo a câștigat titlul în 1972-1973 la golaveraj în dauna Universității Craiova. "Câinii" au amânat atunci meciul cu CFR Cluj din etapa a 26-a și l-au jucat după încheierea campionatului, câștigându-l cu 4-0, scor de care aveau nevoie. Universitatea a fost învinsă cu 1-0 la Arad, de UTA, meci disputat în aceeași zi, și a pierdut titlul din cauza unui gol marcat mai puțin. Atunci, Craiova a considerat că acel meci a fost necurat. Dinamo a adus de la Craiova mulți jucători, prin metode mai mult sau mai puțin ortodoxe. În anii

'80, *legendele Universității, Ilie Balaci și Rodion Cămătaru au jucat pentru Dinamo, iar la începutul anilor 2000, două vedete ale Universității au fost "transferate" în Ștefan cel Mare de către Gigi Nețoiu, fost conducător la Craiova, dar și la Dinamo. De notorietate este transferul lui Claudiu Niculescu, un idol în Bănie, în anul 2002.*

Rapid – Dinamo

Rapidiștii urăsc faptul că Dinamo a reprezentat zeci de ani la rând Miliția, o instituție hulită în vremurile de dinainte de 1989. Legende spun că Dinamo apela la arestări din rândul jucătorilor giuleșteni în ziua întâlnirilor directe. După 1989, mai mulți jucători ce au îmbrăcat tricoul alb-roșu aleg să joace la Rapid: Sabău, Lupu și Rednic, antrenați de Mircea Lucescu. Dinamo se lupta cu Rapid pentru campionate și cupe, ținând prim-planul în Liga 1. Luptele de stradă dintre cele două galerii sunt frecvente, atmosfera pe stadioane la meciurile dintre echipe este superbă.

Poli Timișoara – Dinamo

8 noiembrie 1987: Dinamo vine la Timișoara după 10 victorii din tot atâtea posibile, domină net un meci care trebuia să fie "liniștit", dar scorul final a fost 2-1 pentru Poli. După meci, se spune că au existat amenințări din partea lui Mircea Lucescu. Dinamo a pierdut campionatul în fața Stelei la un singur punct diferență, iar echipa bănățeană a luat drumul diviziei secunde. De atunci, rivalitatea dintre cele două echipe este uriașă. Chiar în această situație, Dinamo a reușit să transfere jucători simbol ai Timișoarei: Contra, în 1996, și Torje, în 2008. În 2010, Timișoara reușește să obțină prima victorie în "Groapă", după 45 de ani, scoțând lumea pe străzi la Timișoara.

Petrolul – Rapid

Rivalitatea dintre aceste echipe nu mai este de actualitate, echipa din Ploiești intrând într-un con de umbră în ultimii ani. Însă, în anii '60, aceste echipe se duelau pentru campionat și

cupă. În 1967, nu existau în țară decât două galerii: cea a Rapidului și a Petrolului. În 1967, Rapid a câștigat primul său titlu de campioană în ultima etapă, chiar pe terenul din Ploiești. Ultima mare confruntare dintre cele două echipe a avut loc în 1995, în finala Cupei României. Meciul s-a încheiat, după un scandal imens, cu victoria prahovenilor în urma loviturilor de departajare: 1-1 după 120 de minute, 5-3 după penalty-uri.

Poli Iași - FC Vaslui

"Derby-ul Moldovei" nu are o istorie bogată, FC Vaslui fiind o echipă relativ nouă în peisajul fotbalistic al Ligii 1. Totuși, orgoliile în zona aceea sunt foarte mari, meciurile dintre cele două echipe fiind foarte disputate... iar din respect pentru ultrași și pentru meciurile Universității Craiova contra Stelei, Rapidului sau Petrolului, respectiv meciuri precum Poli Timișoara versus Steaua, Universitatea Cluj contra Stelei sau Rapidului, Steaua versus Petrolul, chiar Corvinul - Jiul Petroșani, FC Botoșani – Cetate Suceava, FC Baia Mare - Olimpia Satu Mare, etc. nu voi face referire sub nici o formă la cel de-al 10-lea derby al României în viziunea autorului articolului.

Articolul tratează pueril subiectul, însă este relevant din două motive: în primul rând reprezintă o modalitate de introducere în subiect prin prisma faptului că realizează o trecere în revistă a rivalităților mioritice, iar în al doilea rând, pornind de la acest articol, se poate clama necesitatea adoptării unei viziuni critice asupra viitoarelor excerpte, blamându-se lipsa de profunzime a ziariștilor. Presa immortalizează evenimentele, însă nu reușește, succint și echidistant, să le explice sociologic sau cultural, în speță subcultural, impregnându-le simplist o nuanță antisocială. Fără a nega ancorarea în realitate în unele cazuri, etichetarea *in corpore* standardizează fals, omițând nuanțele vitale în categorisirea incidentelor.

În istoria ciocnirilor dintre fanii români, o bornă importantă, un punct de referință, o constituie data de 17 mai 1964, zi în care s-a disputat unul dintre meciurile Politehnica Timișoara - UTA Arad. Deși este recomandată și în acest context evitarea ierarhizării sau a utilizării superlativelor, se poate cataloga confruntarea ca cea mai profundă și veche rivalitate din fotbalul românesc. Ciocnirile dintre suporterii au fost probate și anterior acestei date, înscriindu-se în sfera normalului din peisajul adiacent disputei. În aceea zi însă, rivalitatea a explodat, ura dintre suporterii îmbrăcând haina grotescului, degenerând în cea mai violentă confruntare *all time* dintre fani la nivel mioritic. În virtutea faptului că presa comunistă a respectat *ad litteram* principiul salvării aparențelor, omițând existența incidentelor, recursul la memorie se efectuează prin prisma cotidianelor recente. Astfel, în *Prosportul* din 15.11.2006, un participant la evenimente oferă informații cu privire la subiect: *Pictorul Petru Galiș, născut în județul Arad și stabilit la Timișoara, își amintește incidentele din 1964. Primul și ultimul meci văzut pe stadion de artistul plastic a fost Știința Timișoara – UTA, scor 3-3, în 17 mai 1964. La finalul meciului, la stadion a izbucnit o bătaie sângeroasă. În ultimele secvențe ale partidei, Știința conducea cu 3-2. După ce băcăștenilor li s-a refuzat un penalty, arădenii au reușit să egaleze pe contraatac, spre exasperarea fanilor din tribune. "N-aș putea spune exact ce a declanșat scandalul. Țin minte că la tribuna a II-a se adunase, jos la gard, un grup de arădeni care au început să strige UTA, UTA... Nu știu dacă atunci a început, dar e posibil", povestește Galiș care la acea vreme avea 21 de ani. După declanșarea unei bătaii între suporterii, deoarece taberele nu erau bine delimitate, la stadion au sosit detașamentele Miliției. Mărturia artistului născut în județul Arad vorbește de la sine: "Țin minte panica de care eram cuprins, acel sentiment pe care îl ai când ești într-o mulțime și îți pierzi identitatea proprie. Fugeam și eu cu*

mulțimea atunci, pe câmpul de lângă stadion. În spațiul unde acum se află acele blocuri-turn, între sala Olimpia și stadion, țin minte că am văzut un cuplu tânăr, care nu știu ce legătură aveau cu meciul tocmai încheiat. Bărbatul a fost lovit în cap cu bastonul de un milițian și lăsat inconștient, iar soția lui însărcinată – avea burta destul de mare – stătea la căpătâiul lui, protejându-l de mulțime. Când a venit al doilea val de milițieni, au lovit-o și pe ea".

Practic, meciul de fotbal a reprezentat doar un pretext al spectatorilor de a se răfui cu forțele de ordine ale vremii. "Înainte să vină întăririle, milițienii care erau la meci s-au refugiat la vestiarele stadionului, pentru că nu puteau face față. I-am văzut cum ieșeau de acolo, smulgeau pe câte unul din mulțime, îl duceau înăuntru, unde îl snopeau în bătaie, și apoi îl aruncau afară", descrie plasticianul. Evenimentele din acea zi au avut un efect cât se poate de nefast asupra unei mulțimi de studenți, apropierea stadionului de complexul studentesc nefiind de bun augur: "În acea seară, când ne-am întors în cămine, în complex, toți am fost percheziționați. Erau liste cu studenții internați în spital pentru a afla lumea dacă au sau nu prieteni răniți. Un coleg de-al meu a lipsit două zile, iar când a venit înapoi l-am întrebat dacă i-au făcut ceva. A spus că nu i-au făcut nimic, însă când îl băteam pe umăr, striga de durere". După acest episod întunecat din istoria meciurilor Poli – UTA, Petru Galiș nu a mai călcat niciodată pe "Dan Păltinișanu": "Acel meci și tot ce s-a întâmplat în jurul lui reprezintă o amintire urâtă pentru mine, deși cu timpul contururile se mai estompează. Am văzut atrocități atunci, și asta m-a determinat să nu mai merg niciodată la vreun meci de fotbal. A fost primul și singurul meci la care am fost vreodată!". Același Petru Galiș continuă: "Am văzut oameni plini de sânge, am văzut mașini răsturnate, pietre zburând. A fost o stare de beție generală, acea stare în care parcă nu poți să te controlezi, faci și tu ce face mulțimea. Este înfiorător

când oamenii se depersonalizează în mulțime și iese la suprafață bestia din fiecare, sub protecția oferită de anonimat. Am simțit că oamenii aveau o ură imensă pentru Miliție. Un milițian încerca să se ascundă sub o mașină, încerca să-și protejeze fața în spatele roții, însă mulțimea a răsturnat mașina, iar apoi eu nu am mai văzut ce s-a întâmplat cu el.

Un fost angajat ca organizator de competiții al Politehnicii, timp de zece ani, Adi Chisăliță, a fost la rândul său, ca mulți alții, martor la evenimentele catalogate mai sus ca cele mai violente refulări ale tribunelor cunoscute până acum. Acesta povestește: *"Două formații grele, cu Lereter, Turcan, Igna, Manolache, la timișoreni, Tîrlea, Capas, Metcas, Koszka, la arădeni ajunseseră la un 3-3 iritant. Stadionul vuia, mocnea violența, nu trebuia decât o scânteie ca să se aprindă fitilul bombei. Un gol refuzat gazdelor a declanșat barbaria. S-a încins o bătălie generalizată. Spectatorii între ei, apoi spectatorii, înfrățiți, contra milițienilor tăbărâți peste tribună cu bulanele zbârnâind. Pe tunelul spre cabine, fotbaliștii și-au cărat la rându-le, ghionturi. Orașul dăduse în clocot. Campusul universitar, tocat de forțele de ordine, fremăta. Agitația derapase în sfera politicului, cu sloganuri și revendicări, strigate în gura mare. S-a lăsat cu arestări. A fost nevoie ca Petre Blajovici, primul secretar al regionalei de partid, să coboare în stradă, liniștind lumea cu vorbe mieroase", își amintește Chisăliță.*

În săptămânalul "Sport Vest", într-un articol expurgat de pe forumul suporterilor Politehnicii, un fost jucător al timișorenilor sintetizează diafan propriile amintiri: *Ne mutaserăm pe „1 Mai”, stadionul nefiind încă gata complet. În jurul lui nu era încă turnat asfalt, ci era... pietriș. Csibi bacsii n-a venit singur, a venit cu... arbitrul „Lulu” Mihăilescu! Și au fost „puși pe noi”, ne-au dat un gol din ofsaid... Ne-au tot condus, noi tot am egalat și la 3-3, când Lereter a marcat, arbitrul a anulat golul! Lumea, când a văzut, a declanșat*

scandalul! A venit miliția, dar spectatorii au răsturnat mașinile miliției! A fost un adevărat bombardament cu pietre asupra vestiarelor! Atunci a venit la mine un coleg de facultate și mi-a spus că au fost arestați trei colegi de-ai noștri! Eram băgați în vestiarele de sus... Am ieșit afară în chiloți și am luat câteva pietre pe la coaste. Dar am ajuns sus la vestiare și i-am convins pe milițieni să-mi elibereze colegii de facultate. Apoi am aflat că au fost mulți studenți arestați și exmatriculați, printre ei a fost și Pelgher, de la echipa de tineret.

Timpul a șters din memoria colectivă emoțiile, traumatizante în puritatea lor, însă din discuțiile cu participanții la evenimente rezultă, pe lângă faptul că victimele implicate direct și cele colaterale au fost numeroase, avansându-se ideea că milițienii au fost la un pas să deschidă focul asupra mulțimii furioase. Alunecarea turbulenței înspre politic (cu toate că această afirmație poate fi contestată în virtutea faptului că primul secretar a fost tolerat de fani), fermitatea și ferocitatea intervenției forțelor de ordine, măsurile luate ulterior contra insurgenților, respectiv arestări, dosare penale, exmatriculări din facultate, susțin ipoteza investirii evenimentelor ca fiind cele mai grave incidente dintre fani din istoria fotbalului românesc. Meciul galeriilor se va bucura de continuitate temporală în Banat, cu marșuri ale suporterilor pe ruta Arad - Timișoara și viceversa, purtând coșciuge pe care era inscripționat numele rivalei, cu mătânii colective în Piața Operei din orașul de pe Bega sau ciocniri în cartierul Aradul Nou, în gara Aradul Nou sau în gara principală a urbei. Ca atare nici anii '80 nu au fost amprentați de pacifism în tribune. Concludent în acest sens este meciul dintre cele două rivale derulat la 11 noiembrie 1988 la Timișoara, în fața a 35.000 de spectatori, încheiat cu scorul de 3-1 în favoarea timișorenilor, cotidianul timișorean „Drapelul Roșu” notând, după partidă faptul că *în contrast cu nota generală de fair-play în care a decurs jocul, comportarea galeriei oaspeților – sticle și obiecte metalice aruncate în*

443

teren, cuvinte jignitoare la adresa echipei gazdă etc. – constituie o condamnabilă manifestare de huliganism, care nu face deloc cinste suporterilor arădeni. Meritoriul este faptul că publicul timișorean a condamnat aceste reacții nelalocul lor, însă fără a lua în seamă provocările acelor indivizi iritați parcă de victoria echipei care s-a dovedit a fi cea mai bună”. Graficul disputelor dintre suporterii, în ciuda continuității evocate, se remarcă prin oscilații semnificative la nivelul intensității ciocnirilor și încrâncenării percepției jocului. Oricum, perioadele de acalmie trebuie percepute ca o dihotomie a rivalității și nu ca pe un relache sau ca pe o discontinuitate. Era de ajuns o scânteie ca spectatorii să iasă din acea stare de astenie și un meci ce debuta sub aura bonomiei să se încheie furtunos. Potențialul de risc al derby-ului nu s-a diluat, comportamentul suporterilor îmbrăcând diferite nuanțe, poliedrice ca trăire, până la finele anilor '90, impregnate cu antagonisme perceptibile bilaterale. În ultimul deceniu, relaționarea suporterilor se derulează însă pe principii bine definite, ce nu lasă loc toleranței sau blazării. Recursul la intervalele de timp în care suporterii celor două echipe au relaționat în aparență pe alte coordonate decât cele clasice, se face pentru a explica puerile momente atipice din evoluția rivalității, care vor culmina cu prezența unor membri Red Fighters în peluza timișoreană la meciuri importante în cupele europene ale Politehnicii cu Atletico Madrid, dar și cu Sporting Lisabona și Real Madrid sau la ajutorul dat de polițiști rivalilor de pe Mureș, la meciul de baraj pentru promovare în Liga I de la Alba Iulia contra Rocarului.

Acest tip de fraternizări între rivali nu este singular în anii '90. Rapidiștii și ploieștenii s-au aliat ad-hoc pe trenul care transporta suporterii naționalei înspre Kosice, bătându-i pe steliști și dinamoviști, aflați volens-nolens în aceeași tabără și în inferioritate numerică. De asemenea, în 1998, la finala Cupei României dintre Rapid și Universitatea Craiova, membrii Nuova Guardia au venit să susțină Rapidul, iar circa 2.000 de

steliști pe craioveni. Un suporter rapidist evocă pe internet numărul dinamoviștilor, susținând că *“au fost mai puțin de 200-300, crede-mă am stat la peluză în meciul ăla și știu perfect. Au fost niște alianțe contra naturii atunci, Craiova - Steaua și Rapid - Dinamo, bine că nu au durat”*, iar un alt participant la meci aduce lămuriri suplimentare: *“eu am stat chiar în zona unde au apărut dinamoviștii și numărul lor bătea bine în 200-300! Steliștii erau destui, am trăit după meci fenomene inacceptabile astăzi, craioveni cu fulare cu Steaua la gât, băieții de la Colentina anti Giuleștina cântând imnul Craiovei”*. Aceste sincope nu sunt definatorii pentru istoria rivalităților clasice din fotbalul autohton. Din păcate, în direcția susținerii afirmației nu se poate face referire la ciocnirile dintre galerii, având ca puncte de reper articole de presă.

Oricum, anii '70-'80 sunt amprentați de prestația suporterilor la derby-urile UTA - Poli, rapidiștii și ploieștenii aveau meciurile lor când se întâlneau, iar în București, în anii '80, s-a renunțat din motive lesne de înțeles la organizarea celebrelor cuplaje, cu toate că în imaginile televizate care surprind suporterii la derby-uri Steaua - Dinamo se observă lipsa cordoanelor de milițieni între suporterii rivali, în condițiile în care arena era arhiplină.

Perioada anatemizării și a semnalelor de alarmă, 1990 - 1995

Incidentele care au marcat anii '90 sunt mult mai simplu de analizat în virtutea faptului că presa centrală le tratează ca subiecte mass-media, existând ca urmare o anumită coeziune cronologică între realitatea din teren și evocările incidentelor în presă. Se cuvine și în acest context mențiunea, ca un preambul la ce va urma, că amploarea și numărul incidentelor nu sunt reflectate de excerptele din presă (până în 2005 a fost analizată în special *Gazeta Sporturilor*, ulterior fiind preluate articole și din alte ziare - n.a.), sau de pe site-urile și forumurile de profil. Arheologia incidentelor, finalizată sumativ, a avut de suferit atât datorită ziarelor care nu le-au transferat în istorie, cât și cercetării insuficiente. Totuși articolele enumerate mai jos pot creiona, chiar dacă diafan, atmosfera de pe stadioanele românești în diferite perioade, precum și aspecte ale evoluției subculturii la nivel de incidente.

În 1990, se sesizează în limbajul și modul de tratare a subiectelor de acest tip, moștenirea comunistă, recognoscibilă în special după lamentările sau luările de poziție în scop educogen. Reminiscențele tipologiei ante-revoluționare ale mass-mediei amprentează debutul veacului în cauză, consistența lor diluându-se în timp. Astfel, din 14 aprilie 1990 datează articolul cu titlul *Cui folosește*, în care autorul nu îndrăznește să înfiereze acțiunile huliganice ale arădenilor, ci doar pune pe tapet, timid, cu amărăciunea omului ce geme de bun simț și probabil de frica de reacția conducătorilor și susținătorilor clubului: *Nu vrem să fim acuzați că am intenționa să facem proces de intenție cuiva. Dar, pentru a "ataca" o problemă de principiu, ne vedem nevoiți a porni de la un exemplu de dată recentă, la care am avut ocazia de a fi martori oculari. Pentru a concretiza, să spunem că atmosfera, în tribune, înaintea partidei UTA – Gloria Bistrița, era una*

446

extrem de ostilă vizavi de echipa oaspete, ca și una de suspiciune față de arbitrul întâlnirii, buzoianul Cristian Teodorescu, bănuț de mulți ca având intenția "să pună umărul" la un eventual succes al echipei bistrițene. Atmosfera alimentată și de – asta cum se afirma de crainicul stadionului la stația de amplificare – unele "antecedente" anti-arădene în partidele de la Bistrița (în tur), Timișoara (cu A.S.A. Progresul) sau... Arad (cu C.S.M. Vagonul). Și chiar în minutul 1 al meciului, Toderăș i-a "pus" o "talpă" lui Simion. Arbitrul s-a îndreptat spre autorul abaterii și, spre revolta celor din tribune (nejustificată, dar explicabilă datorită atmosferei a priori), l-a notat pe acesta în carnetel, ca prim avertisment premergător unui cartonaș galben, în eventualitatea unei noi abateri. S-a considerat – fără temei – că această "campanie" anti-UTA continuă. Numai că, până la final, s-a dovedit că lucrurile nu stau deloc așa. Din contră, arbitrajul a fost extrem de corect, Cr. Teodorescu i-a lăsat, din minutul 43, pe bistrițeni în 10 oameni (în paranteză fie spus, aceștia au jucat mai bine în inferioritate numerică), iar UTA, spre marea bucurie a spectatorilor, a terminat victorioasă. Schimbarea de 180 de grade, referindu-ne, desigur, la atitudine, s-a vădit după terminarea partidei, arbitrul întâlnirii fiind aplaudat și felicitat în termeni dintre cei mai cordiali. Problema pe care vrem s-o ridicăm rezultă din cele relatate: este neîndoios faptul că o atare atmosferă, creată mai mult sau mai puțin artificial, poate influența decisiv buna desfășurare a unei partide, poate determina gradul de sportivitate al acesteia, poate contribui decisiv la degenerarea climatului pe teren (în special), dar și în tribune, și știm bine ce se poate întâmpla în cazul în care, într-un meci decisiv sau nu, echipa gazdă pierde unul sau chiar ambele puncte puse în joc. Deci, cui folosește o asemenea atitudine? O temă de meditație, de reflecție... îndemn care însă nu a ridicat prea multe probleme

ontologice sau existențiale în rândul tribunelor arădene, după cum vom vedea veșnic recidiviste.

O săptămână mai târziu aflăm *Din dosarele comisiei de disciplină* că reacția publicului arădean nu a rămas fără urmări: *Mai mulți suporteri ai UTA-ei, incitați și de un anunț transmis la stația de amplificare, au provocat stricăciuni autobuzului cu care Gloria Bistrița se pregătea să părăsească stadionul. Dacă aceasta a fost o reacție la o victorie a UTA-ei, la ce ne putem aștepta în cazul unei înfrângeri? În urma celor întâmplate, trei etape UTA a pierdut dreptul de organizare pe teren propriu. Cât privește bietul autobuz, costul reparațiilor va fi suportat de UTA.*

La 7 martie 1990, Dinamo a jucat sferturile de finală ale Cupei Cupelor împotriva celor de la Partizan Belgrad, prilej cu care, între câini și sârbi, s-au declanșat incidente în afara stadionului. În premieră, la TVR, românii au putut vedea imagini șocante pentru telespectatorii obișnuiți, cu reportaje de altă factură, cu suporteri dinamoviști atacând autocarele sârbilor. Desigur, amploarea conflictelor nu poate fi sintetizată la câteva imagini televizate, evenimentele din jurul arenei din Ștefan cel Mare cunoscându-le în detaliu, exclusiv cei implicați. Cert este că, printre altele, și prin expansivitatea de care au dat dovadă, aruncarea cu petarde, aprinderea fumigenelor, a torțelor, etc. grobarii i-au nemulțumit pe gazde, care au perceput acest mod de manifestare ca o lipsă de respect la adresa clubului, agresivitatea exprimării oaspeților fiind ulterior pedepsită. Practic, elementele cheie ale fenomenului ultras nu s-au bucurat de recognoscibilitate pe plaiurile mioritice, dacă într-adevăr de aici s-au iscat problemele. Ceea ce în prezent ar trezi admirație, a încrâncenat publicul, decalajul implementării subculturii în cele două țări reieșind și din acest episod.

Dinamoviștii au scris rapid un nou capitol al violențelor la meciurile internaționale în 18 aprilie 1990, în semifinala cu

Anderlecht Bruxelles, pierdută pe fostul 23 August în fața a 45.000 de spectatori. În *Gazeta Sporturilor* de vineri, 20 aprilie 1990, sub titlul **Un categoric NU violenței**, sunt reflectate imagini voit și artificial apocaliptice cu fanii câinilor: *Scriem aceste rânduri și încă nu ne vine să credem că s-a putut întâmpla așa ceva. Nu putem să credem, dar nici prin gând nu ne-a trecut că, venind la această „nocturnă” visată de atâția ani de zile, ne va fi dat să asistăm – și n-am fost singurii în această situație – la finalele meciului Dinamo – Anderlecht, la scene pe care, fără teamă de a greși, le-am numi halucinante. Una dintre cauzele care au generat această dezlănțuire colectivă a fost arbitrajul olandezului John Blankenstein, manieră de a conduce o partidă pe care nu intenționam s-o detaliez în articolul de față. Maniera acestuia este cu totul alta: aceea de a (ne) pune întrebarea „CUM A FOST POSIBIL AȘA CEVA?” și de a relata fidel cele întâmplate. Să rememorăm, pentru început, cele întâmplate. Atunci când, după terminarea partidei, traversam terenul și treceam prin tunelul de acces, în intenția de a ajunge la vestiare și de a „culege” obișnuitele declarații din minutul 91, ne-am dat seama că ne va fi extrem de greu să ne atingem scopul. De altfel, unul dintre numeroșii copii, care împânziseră terenul de joc, ne avertizase: „Nu vă duceți, că a ieșit bătaie”. Într-adevăr, la ușa de intrare, în clădirea în care se aflau vestiarele, erau adunați câțiva zeci (poate, chiar mai mult de o sută) de tineri, excitați la maximum, care intenționau să forțeze ușa și să se răfuiască cu arbitrul. Atmosfera era explozivă, erau acolo „suporteri” care, la ieșirea echipelor și arbitrilor de pe teren, aruncau cu bețe, lemne sau pietre și care doreau o confruntare „corp la corp”. Atmosfera nu prevestea nimic bun, cu atât mai mult, cu cât numărul polițiștilor prezenți la stadion era cu totul și cu totul insuficient (de ce oare?) pentru a putea evita un eventual dezastru. Am ajuns, în fine, sus, la vestiare, acolo unde, de la balcon, am avut o priveliște și mai*

impresionantă: sute de împătimiți cereau... ”capul arbitrilor”. Aceasta, în fața unui firav cordon de tineri polițiști, care, cu greu, au putut face față valului. Mulțimea cerea să vorbească cu Mircea Lucescu, care, evident abătut de ratarea calificării, a reușit, cât de cât, prin simpla-i prezență (întrucât un dialog n-a fost posibil) să restabilească ordinea. Au continuat, în schimb, scandările, una mai furioasă decât cealaltă, înspre balcon au fost aruncate pietre și sticle, astfel încât nu mai era recomandabilă o apropiere de „zonă”. Era evident că cei de afară nu intenționau să plece, până a nu-și fi făcut singuri dreptate. Eram, pur și simplu, asediați. În așa condiții, nici ai noștri, dar nici belgienii nu aveau chef de declarații, de vreo conferință de presă. De acolo nu se putea ieși, delegația belgiană văzându-se nevoită să se reîntoarcă pe teren și să aștepte acolo o posibilitate de a părăsi stadionul. Cam acestea ar fi faptele. Regretabile, condamnabile. Atitudini care nu ne sunt caracteristice. De fapt, semnalul de alarmă fusese tras după meciul Dinamo - Partizan Belgrad, de la București, acesta nefiind, din păcate, receptat la adevărata sa semnificație. Este o dezlănțuire de care nu avem nevoie, dar care se integrează dezlănțuirii politice din ultima vreme, care tinde a deveni o îngrijorătoare realitate a vieții de zi cu zi. Asemenea manifestări efectiv ireponsabile pot avea consecințe dintre cele mai nefaste pentru FOTBALUL ROMÂNESC, care pot atrage suspendări, mai scurte sau mai lungi, din partea forurilor fotbalistice internaționale și care să ne aducă în situația în care se mai află, încă, cluburile engleze: aceea de a nu mai putea juca în competițiile continentale intercluburi sau chiar la nivel de „națională”. Și, în cele din urmă, tot spectatorul român va fi văduvit de plăcerea de a putea urmări, la el acasă, un meci internațional, de a putea urmări „pe viu” vedete ale fotbalului internațional. Toate eforturile fotbaliștilor noștri de a propulsa fotbalul românesc în elita europeană se vor dovedi a fi făcute, în aceste condiții, în van. Și, în ultimă

instanță, prestigiul ROMÂNIEI pe care, cu trudă și sânge încercăm cu toții să-l adevărim zi cu zi în fața lumii, își va pierde, din ce în ce mai mult, din strălucire. Dorește cineva așa ceva? Suntem siguri că nu. Deci... În fond, ca să dăm apă la moară semnatarului articolului de mai sus, parafrazând-o pe psiho-socioloaga Wagner în analiza flash-mob-ului, putem spune că apartenența indivizilor la galerii îi face mai îndrăzneți și le animă trăirile interioare datorită apartenenței la grup, a siguranței pe care o oferă colectivitatea și a ieșirii din comportamentul stereotip, dinamoviștii nefăcând rabat de la aceste aspecte comportamentale sociologice.

Pe plan intern, Universitatea Craiova întâlnea Steaua, un meci special pentru fanii celor două echipe, astfel că oltenii și-au manifestat atașamentul pentru club în conformitate cu încărcătura disputei: *În încheierea acestor comentarii pe marginea meciului de miercuri, câteva păreri și despre publicul craiovean. Apreciind marea lui pasiune pentru fotbal, dragostea pentru echipa favorită, pe care o susține cu o înflăcărare impresionantă, trebuie în același timp să-i spunem că unele manifestări ale sale nu-l onorează. Ne referim îndeosebi la aruncarea de petarde, care a devenit - se pare - un obicei la Craiova și care creează pericole reale până și pentru propriii suporteri atunci când ele explodează chiar în tribune, cum s-a întâmplat și la meciul de miercuri. Să nu uităm că asemenea fapte conduc la aspre sancțiuni nu numai în cazul meciurilor internaționale, ci și al partidelor disputate în campionatele diferitelor țări. Și nu credem că publicul din Craiova vrea să-și vadă echipa jucând doar în deplasare. Atenție, deci! Același deci de mai sus încheie ca o postfață, cu un rol în speță moralizator și mai puțin anatemizant.*

În mai 1990, în articolul intitulat ***Petarda sau driblingul?***, spectatorilor li se atrage atenția asupra posibilității alunecării înspre comiterea de acte huliganice: *Au apărut și acte de vandalism ale unor așa-ziși suporteri înfocați, dar ele (și ei) nu*

fac decât să-i gonească din tribune pe oamenii veniți să savureze o pasă precisă în adâncime, un dribling "a la Dobrin", un plonjon inspirat al portarului. Eu, ca părinte, ... i-aș interzice copilului meu să meargă la un stadion unde huligani notorii rup gradene. Și se bat cu ele. Și probabil la fel vor gândi și proceda toți părinții cu... scaun la cap. Fotbalul nostru se află la o răscruce. Va trebui să aleagă: ori petarda (cu tot ce implică ea: băutura, injuria, violența), ori driblingul. Altă variantă nu există.

În aceeași sferă educogenă cu bătaie diacronică de extirpare a comportamentelor recurente, de purificare morală a tribunelor, este circumscris și excerptul următor, care deplânge soarta ingrată a preacuvioșilor arbitri: *În ultimul timp și nu fără motiv, presa de specialitate se ocupă de starea disciplinară în care se desfășoară jocurile de fotbal de la toate categoriile, unde se petrec evenimente deosebite. Astfel, s-a ajuns până acolo încât unii jucători, antrenori, conducători și, mai ales, spectatori au căutat să-și impună, prin diferite metode verdictul lor la sancționarea unor faze din timpul jocului. S-au petrecut cazuri (Deva, Sibiu, Arad, Drobeta Tr. Severin), când arbitrii nu au putut părăsi stadionul la terminarea jocului, până când nu au dat declarații unor grupuri de spectatori, așa-zisi susținători ai echipelor respective, în sensul că unele sancțiuni date împotriva echipei gazdă au fost gratuite și că își recunosc vina. Mai mult, arbitrii respectivelor jocuri au fost îndemnați chiar de către conducerile echipelor gazdă și de organele locale să dea aceste declarații pentru a le putea asigura plecarea din stadion și din oraș. Nu se poate spune că arbitrul nu este și el om și nu poate greși. Greșeala este omenească și trebuie tratată ca atare, atunci când nu este intenționată. Ori, mai ales acum, după această revoluție a tinerilor, care reprezintă masa celor ce practică sportul, avem convingerea că procesul de conștiință al omului a început să se elibereze din lânzezeala în care a stat mai bine de patru*

452

*decenii și că de acest proces au fost atinși și unii dintre arbitri. Oricum, cavalerii fluierului au fost mult mai expuși furiei publicului după cum o dovedește și cronica evenimentelor derulate la un meci dintre Baia Mare și Inter Sibiu: *La ieșirea din teren, tușierul Marcu a primit alte ghionturi și palme. Sute de suporteri i-au așteptat afară pe arbitri pentru a se răfui cu el, dar poliția i-a evacuat pe aceștia printr-o altă parte a stadionului. De furie, unii dintre suporteri au provocat mari stricăciuni mașinii cu număr de Prahova (a unor prieteni ai arbitrului, împreună cu care acesta urma să plece într-o excursie în Ungaria). În acele momente de maximă tensiune, un băiețuș urcat într-un copac a căzut, suferind o gravă fractură. Trist, foarte trist că pe (și la) stadioanele noastre de fotbal se pot întâmpla asemenea lucruri.**

În 5 iunie 1990, după un meci Flacăra Moreni - FC Argeș este clamată deteriorarea autoturismului lui I. Nunweiller de către fanii Moreniului: *Câțiva, cu toate eforturile făcute de organele de poliție, au sărit gardul lovindu-l pe V. Curt cu cozile steagurilor. El a reușit totuși să ajungă la vestiar unde însă a fost imobilizat în curtea stadionului de câteva sute de spectatori cerând... capul lui Curt și al lui I. Nunweiller. Nici jucătorii piteșteni și nici cei 2 arbitri de linie nu au avut nicio problemă, ei părăsind stadionul fără nici un incident. În schimb, cei 2 amintiți mai sus au fost nevoiți să rămână în stadion până în jurul orelor 23, când poliția a reușit să-i convingă pe... manifestanți să plece la casele lor. O parte dintre aceștia, extrem de violenți, au găsit de cuviință să spargă parbrizul autoturismului antrenorului Ion Nunweiller (în tur antrenor la Moreni, și-n retur la Pitești), producându-i și alte numeroase pagube.*

În 7 iunie 1990 este relatată o turnură ciudată a finalului unui joc, în speță, **S.C. Bacău 1-1 Dinamo**, care avea toate ingredientele unei încheieri amiabile *en-fanfane*, astfel că Au venit circa 17.000 de spectatori la Bacău, foarte mulți dintre

ei... cu inima cât un purice. Dacă S.C. Bacău, singura divizionară A din Moldova, nu obține nici un punct însemna că, în sezonul următor, echipa trebuia să activeze în divizia B. Pe de altă parte, Dinamo avea nevoie de o remiză în vederea realizării obținerii punctajului necesar obținerii titlului din acest an. Partida a început calm, ambele combatante să nu riște nimic. În min. 44 însă, băcăuanul Ghioane a șutat puternic, portarul Cîmpeanu n-a putut reține și Scânteie a împins mingea în plasă: 1-0. Am avut impresia că, mai apoi, băcăuanii au să se agațe de acest avantaj, fragil, căutând să-l păstreze. Tot apărându-se însă, Dinamo a mai prins curaj, a început să atace, și în min 86, dinamovistul Mihăiescu a centrat frumos de pe extremă, și C. Lazăr, a venit la întâlnire, din 6 m, a șutat balonul în plasă: 1-1. Gol absolut regulamentar, fără nici un dubiu, fără ca cineva să acuze vreo greșală de arbitraj, vreun fault sau altceva. Numai că, din acest moment "tribuna" a explodat. Un spectator, amețit, a sărit gardul și s-a dus la arbitrul de tușă, G. Dumitrașcu, să-l întrebe... de ce a marcat!? După el au început să fie aruncate în teren sticle multe. Partida s-a încheiat, de neînțeles, într-o atmosferă incendiară. De ce? Nu se comisese nici o abatere de la regulament, iar S.C. Bacău, cu acest rezultat a rămas în Divizia A. Ce s-a întâmplat în continuare, n-am mai înțeles nimic. Circa 2.000-3.000 de oameni au venit foarte nervoși, mulți foarte băuți (fără nici o exagerare), pe culoarul din fața clubului. Huiduiau și amenințau. Pe cine? Se pare că voiau să se răfuiască cu conducerea clubului băcăuan întrucât, între altele, se cerea ca o delegație a S.C. Bacău să vină să stea de vorbă cu mulțimea. Erau reclamați președintele Costinescu (ce nu mai funcționează pe acest post din iarnă), antrenori și trei jucători: Șoiman, Alexa și Jercălău. Dată fiind atmosfera incendiară, cei chemați nu s-au dus și atunci cei aflați în curte s-au gândit la altceva: să-și reverse focul pe autocarul echipei Dinamo, ce se afla în preajma lor. Unul a aruncat o piatră și a

*spart un geam lateral și atunci mulțimea înfierbântată a izbucnit în urale de bucurie! Și exemplul a fost urmat: s-au spart și alte geamuri, după care într-o furie animalică din nou de neînțeles, a început un fel de demolare a autobuzului. Deși treabă grea, s-a rupt ușa din dreptul șoferului (ce balamale groase are), apoi s-a intrat înăuntru. Unde s-a distrus bordul, volanul, ba s-a pus și foc, dar, grație a doi polițiști, el a fost stins repede. În plan s-a distrus masca din față, farurile. În încheiere, am dori să precizăm că tot ceea ce s-a petrecut a fost de o violență rară, greu de înțeles – fără un motiv anume. Aproape că ne vine să credem că totul s-a înscenat pentru a se fura. Au fost furate aparatele de pe mașină (stația radio, casetofon ș.a.), toate sacoșele sportivilor cu echipament și alte lucruri ale sportivilor aflate în interior pe timpul meciului, după care huliganii-hoți s-au retras. Numai pentru circa 10 minute, pentru că au revenit spărgând portbagajul autobuzului din partea de jos de unde au furat alte sacoșe, pachetele de mâncare pentru drum ale jucătorilor, lăzile cu apă minerală; violență fără motiv, având la bază beția și dorința de a fura. Articolul creionează o imagine deloc lăudabilă suporterilor băcăuani, cu mențiunea că furturile au reprezentat o caracteristică a huliganismului primilor ani - etapă prin care după cum s-a spus au trecut și englezii - și că aceste obiceiuri reprobabile s-au perpetuat din păcate, până azi în fotbalul românesc, din fericire manifestările de acest tip fiind cazuri rare, izolate. Din 6 septembrie 1990, datează un comunicat ce a parvenit presei **Din partea biroului de presă al departamentului poliției**, după ce rapidiștii s-au deplasat la Pitești, pentru un meci marcat de incidente, transmis de TVR, practic e singura televiziune ce conta la nivel național: *În ziua de 2 septembrie a.c., în timpul meciului de fotbal F.C. Argeș - Rapid București, o parte din suporterii rapidiști s-au manifestat necivilizat, provocând dezordine pe stadion. După terminarea partidei, la ieșirea de pe stadion și pe străzile**

începuse, aceiași suporterii au tulburat liniștea publică, agresând cetățenii și cadrele de poliție care au intervenit pentru restabilirea ordinii. În timpul intervenției a fost rănit soldatul Năstase Cătălin din trupele de jandarmi, care a fost internat la Spitalul Militar Pitești, cu diagnosticul traumatism cranio-cerebral acut, plagă occipitală dreapta. Organele de poliție au identificat 150 dintre suporterii rapidiști angajați în aceste acte huliganice, față de care s-au luat următoarele măsuri: 7 persoane au fost reținute în baza prevederilor Decretului 153/1970, iar instanța le-a aplicat câte 3 luni închisoare contravențională; 50 de persoane au fost sancționate contravențional cu amenzi între 500-2.000 lei pentru provocare de scandal; 93 de persoane au fost avertizate. Un excerpt de pe forumul Rapidului ne prezintă prin prisma unui participant la dispută, evenimentele la care susține că au participat 7.000 de rapidiști: După promovare, începutul noului sezon a fost foarte bun, cu un nou cuplu de antrenori ce a făcut galeria să strige, chiar la acest joc, "NIȚĂ și cu POP, antrenori de primul loc!" Cum suporterii au ajuns cu câteva ore înaintea jocului, s-a mers prin oraș, unde toată lumea saluta galeria, ba chiar în piață li s-a oferit băutură gratis. Totul era perfect, nu era niciun incident, nimic nu anunța ceea ce aveau pus la cale comuniștii ce veniseră la putere. Și acest meci începuse foarte bine, cu un gol marcat în primele minute, dar imediat după aceea arbitrul a început să vâneze Rapid-ul, la fiecare 2 min. adversarii primind câte o lovitură de la 16-20m. Și a venit min. 38, Cr. Sava este lansat pe stânga, iar la 25m. de poarta adversă este ținut și trântit. Cum tocmai se introdusese regula cu ultimul apărător, pentru prima dată corect, arbitrul arată cartonaș roșu piteșteanului. Min. 41, din nou aceeași fază cu Cr. Sava pe stânga, este iar ținut. Arbitrul fluieră, toată lumea aștepta un nou roșu arătat adversarilor, dar, surpriză, acorda doar galben și... roșu lui Cr. Sava?! Acesta nu protestează, ci, uimit, se îndreaptă spre bancă. Niță

îi iese în întâmpinare, dar de pe banca adversă sare unul și îl lovește. Vine și Pop, dar și banca gazdelor și poliția care începe să-i lovească pe antrenorii și jucătorii Rapid-ului. În același timp, din stânga tribunei, sar vreo 10-15 localnici, care se lipesc grupului agresor. Din spatele peluzei opuse locului galeriei Rapid-ului, apare un elicopter, care, zburând la foarte joasă înălțime, a survolat tot stadionul, iritând și mai mult spiritele, dând o tentă gravă lucrurilor, și cum de-abia fusese mineriada, amintind foarte mult de acele zile, mai ales că și crainicul de la radio (Pelican) striga: "Rapid-iștii care au terorizat orașul încă de dimineață, sunt aceiași golani din Piața Universității, care... ", s-a încercat inducerea ideii că Rapid-iștii sunt cei ce au iscat scandalul. Trecuseră doar 30-40 de secunde de la începutul 'scenariului'. Denigrarea Rapid-ului (care continuă și astăzi) începuse, știindu-se foarte bine ce putere avea galeria Rapid-ului, care, dacă se implica, putea chiar schimba ordinea politică din țară. Văzând aceste lucruri, din dreapta tribunei I, de la peluză, sar și câțiva rapidiști care se îndreaptă spre locul agresiunii, pentru a-și apăra echipa, dar la jumătatea distanței sunt opriți de un cordon al poliției. Unul din suporterii se desprinde din grup și fuge înapoi, singur. Este alergat în spatele porții, trântit și lovit cu bastoanele și bocancii de vreo 10 polițiști. Imediat, Țără și Toader sar în ajutorul lui și, după ce îi răvășesc pe polițiști, îl scapă pe cel agresat. Polițiștii vor să-i lovească și pe cei 2, dar mai apar Baicea și Constantinovici, și polițiștii sunt învinși. Din mijlocul tribunei I se aruncă cu sticle, gradene și niște triunghiuri din metal spre grupul de suporterii și jucătorii rapidiști. În acest timp, poliția se uită la galeria Rapid-ului din peluză, care evident striga și fluiera, dar nu aruncau cu nimic în teren sau în suporterii adversi. Rică și D. Sava i-au readus pe cei intrați în teren, în peluză. Totul a durat 5 min. În repriza a 2-a, jucătorii Rapid-ului, probabil dându-și seama ce putea ieși, au preferat să piardă, doar spiritele se vor liniști. Ba chiar în min.

88, Țără a preferat să tragă la vreo 5m. de poartă un penalty, pentru a nu egala scorul ce devenise 1-2. Cu mare ușurință RAPID putea câștiga! Și a urmat repriza a 3-a. La sfârșitul jocului, din cei 7.000 în peluză, mai eram maxim 100. Nici nu am observat când s-au evaporat restul. Poliția a spus să mai stăm pe loc, deoarece ne asigura ieșirea. După 15 min. ne-au spus că putem pleca. Am străbătut peluza, dar la ieșire erau localnici ce au început să arunce cu pietre în noi. Ne-am întors și poliția ne-a spus să ieșim prin spatele peluzei, dar poarta era blocată cu lacăte și un coș de gunoi! Am reușit s-o deschidem și am luat-o paralel cu șoseaua, am sărit vreo 5 garduri și am ajuns în porumb. Eram în continuare urmăriți, inclusiv de polițiști ce aruncau cu pietre. Am scăpat de porumb, dar am dat de un deal. L-am urcat și am ajuns într-un sătuleț. Urmărirea continua, și am dat de un alt câmp de vreo 2 km. Privind în spate, unul din grup a spus: 'Stați băi, ia uitați nu mai sunt decât câțiva'. Ne-am întors, i-am prins pe cei ce continuau să ne urmărească, și i-am 'anihilat'. Am ieșit din nou la șosea, deja departe de oraș, unde o mașină, în mare viteză, a vrut să intre în noi. Nu a reușit, și o piatră i-a spart un geam lateral. Crezând că nu mai suntem urmăriți, am pornit spre gara aceluia sat. La pas. Deodată se aud sirenele poliției și mașinile venind în viteză. Fiecare a încercat să se ascundă pe unde a putut, dar fiind câmp, n-am putut rezolva ceva, astfel că în momentul următor am văzut cum din mașinile poliției 'debarcau' civili cu băte în mâini. A urmat un mic măcel cu polițiștii care ne țineau și civilii care ne spărgeau capetele, și îmbarcarea noastră în dube, cu adresa inspectoratului de poliție, sau ce-o fi fost acolo. Ne-au luat buletinele, s-au făcut procese verbale de la 500 la 4.000 lei (eu 1.000, când am văzut-o neștampilată, mi-am dat seama că este doar o înscenare), ne-au făcut poze și am fost puși în genunchi cu mâinile la ceafă. La 23.00 am fost duși la tren. La 1.30 am ajuns în Băneasa, unde am avut o surpriză, eram așteptați de

câțiva rapidiști. Când am ajuns acasă, am putut vedea urmările. Eram plin de sânge, amorțit tot și aveam o bucată de carne (cam de vreo 4 cm.) ruptă în creștet. A 2-a zi, la TV s-a prezentat filmul meciului și al evenimentelor, dar nu toate, care au arătat totuși clar nevinovăția rapidiștilor, dar presa scrisă a început o adevărată vânătoare, sperând chiar în desființarea Rapid-ului. Dar... joi 06.09. s-a ținut ședința FRF 'asistată' de afară de vreo 1.000 de rapidiști. Verdictul așteptat până la 20.00 h. a fost, Cr. Sava o etapă de suspendare, ca și adversarul eliminat! ... Rapid-ului, cu prima ocazie, suspendarea terenului + 2 etape fără spectatori (!?) Iar celor din Pitești... doar o amendă de 15.000 lei!!!! Totuși, suporterii au plecat cântând, aplaudați pe tot traseul. Așa a început cea mai murdară campanie de denigrare a celui mai iubit club din țară, care în mare parte se pare că a reușit!

Manifestațiile anti-feseniste, anti-iliesciene și anti-comuniste din Piața Universității i-au determinat pe piteșteni, care nu aveau nici-o legătură cu fotbalul, să iasă în stradă pentru a le servi o lecție golanilor de la București, care le-au invadat orașul. Culpabilitatea actelor reprobabile comise de localnici contra giuleștenilor o poartă în mare parte crainicul radio care clama în direct posibilitatea răsturnării tinerei democrații de către suporterii Rapidului, considerați exponenți ai golanilor din Piața Universității veniți în scopuri destabilizatoare. Cert este că fanii și cetățenii revoltați de scenariul apocaliptic al crainicului, împreună cu polițiștii, efectiv i-au vânat pe oaspeți. Presa a încercat să explice eufemistic **Cum a fost?:** În cazul în speță, pentru a nu generaliza prea mult sunt indubitabile următoarele aspecte:

- Agresivitatea nepermisă a unei părți din galeria Rapidului. Din capătul locului, vom preciza că nu ne referim la marea masă a adevăraților suporterii feroviari, a acelor oameni admirabili care își iubesc cu adevărat echipa, însoțind-o și reprezentând-o cu cinste, ci la „minoritatea” (da, credem

459

că e bine ales cuvântul) turbulentă, venind de cele mai multe ori în stare de ebrietate la stadion și făcându-și o preocupare în sine din agitarea spiritelor. Așa au stat lucrurile și de această dată, fapt recunoscut, de altfel, chiar de oameni din conducerea clubului giuleștean ori a echipei (Rămureanu, antrenorul Pop). Nu putem fi însă de acord întru-totul cu președintele Mihai Zaharia. Înțelegem perfect sufletismul său, suntem de acord chiar și cu teoria... apărării puilor. Dar de aici și până la a nu vedea nici o greșeală în tabăra proprie, ci doar în grădina celuilalt, e o cale cam lungă. Care credem că nu folosește în primul rând... propriei galerii. Cum vom eradica răul dacă nu-l acceptăm, în ciuda evidențelor, nici ca punct de discuție?!

- Grădina vecinului...Nu putem trece cu vederea nici unele minusuri ale organizatorilor, care, fără a fi decisive, au avut partea lor de contribuție în nereușita finală: bruscare de către un om de ordine a antrenorului Pop (în treacăt fie spus, acesta, Ion Bădescu, pe numele său, a recunoscut că Pop nu l-a lovit cu capul, cum s-a afirmat eronat), fiindcă a vrut să se îndrepte spre teren în vreme ce antrenorul piteștean s-a plimbat în voie pe gazon, atunci când a fost nedreptățit de o decizie de arbitraj! Sau "vendeta" la care s-au dat o parte din spectatorii locali, contrastând astfel cu nota generală a civilizației, de bun simț, de care au dat dovadă cei mai mulți.

- Rolul Poliției. Am avut o discuție prelungită cu domnul locotenent N. B., șeful poliției județene Argeș. Discuție care nu a făcut altceva decât să ne întărească impresia inițială că poliția piteșteană a căutat prin toate mijloacele să evite conflictul, apelând la mijloace civilizate. Scena în care un supporter rapidist a fost maltratată în clipa intrării sale pe stadion i-a avut ca protagoniști nu pe polițiști, ci pe ostașii unității M. I. (caseta video stând mărturie, care au reacționat astfel în urma rănirii grave a unui camarad a lor). Dintre cei 164 de spectatori reținuți, niciunul nu a fost arestat pentru starea conflictuală de

pe stadion, ci pentru delict clare, incriminate de codul penal – atacarea unui autoturism, cu lovirea unei persoane, respectiv rănirea gravă a soldatului Cătălin Năstase, internat apoi în spital. Semnificativă este “radiografia” eşantionului social al celor reţinuţi: foarte mulţi dintre ei neavând servicii. Destui cu antecedente penale (de remarcat că nici unul nu este încadrat la C.F.R. sau în întreprinderi griviţene, ceea ce sublimează o dată în plus că adevăraţii rapidiştii nu s-au aflat printre turbulenţi!)

- Fair-play-ul desăvârşit al echipelor. Într-un decor dominat de nervi scăpaţi de sub control, cu atât mai mult trebuie salutată atitudinea desăvârşită a jucătorilor, care a contribuit enorm ca starea de tensiune să nu genereze în dezastru! Motiv pentru care, îndeosebi rapidiştilor, le adresăm felicitări. I-a văzut pe Toader şi Rada, pe Țiră şi Drăgănici, a venit acolo şi marele caracter numit Răducanu, încercând să potolească galeria, să salveze spectacolul. De aici pornind, ne permitem şi o întrebare pe adresa F.R. Fotbal: se vorbeşte insistent despre o sancţiune împotriva clubului Rapid. De ce împotriva clubului dacă suporterii feroviari s-au constituit, din câte am aflat, într-o Ligă, cu statut (deci şi cu răspundere) juridică? E numai o întrebare...

Ce trebuie făcut? Credem că din acest moment întrebarea “ce a fost la Piteşti?” trece pe locul secund în faţa celei “Ce anume trebuie întreprins pentru a împiedica pe viitor întâmplări similare?” Fără doar şi poate, un rol major îi revine Federaţiei de specialitate, care are datoria de a interveni drastic în asemenea situaţii, dând sancţiuni exemplare. În acelaşi timp însă, am opinia că misiunea cea mai însemnată, o au înseşi galeriile echipelor, marea masă a suporterilor adevăraţi, a oamenilor de ținută şi opinie care populează tribunele noastre şi care doresc ca fotbalul să rămână ceea ce este, adică un divertisment, şi nu un război. Suntem prea stresaţi cu toţii, avem de făcut faţă unor obligaţii sociale mult prea importante, pentru ca şi la fotbal să dăm tot

461

peste violență și nu peste atât de necesara relaxare. Cu acest gând trebuie să acționăm toți care iubim fotbalul, eliminându-l dintre noi pe huliganii tribunelor!

Ulterior, pe data de 20 septembrie, aflăm că într-o ședință care a durat nu mai puțin de 5 ore, Comisia de disciplină a analizat joi, prin prisma Regulamentului de organizare a activității fotbalistice cele întâmplate la Pitești, luând următoarele hotărâri:

1. Echipei Rapid i s-a ridicat dreptul de organizare pe teren propriu, două etape cu aplicarea legii Beranger ca în justiție, prima fiind suspendată, aplicarea pedepsei până la comiterea unei noi abateri, când va fi executată atât noua pedeapsă, cât și cea de acum.

2. Oricum, Rapid va trebui să despăgubească pe FC Argeș pentru pagube pricinuite instalațiilor stadionului de către supporterii turbulenți.

3. Pentru deficiența organizatorică, FC Argeș a primit un avertisment, clubul piteștean fiind totodată amendat cu 15.000 lei.

4. Constantin Cârstea, antrenorul principal a lui FC Argeș a fost suspendat pe trei etape, iar secundul sau Vasile Stan a primit un avertisment. Tot un avertisment (de ce nici măcar o etapă de suspendare?) și pentru Ioan Pop, antrenorul Rapidului. De remarcat, în schimb, intervenția și contribuția lui Răducanu Necula la potolirea spiritelor.

5. Cei doi jucători eliminați de pe teren, Cr. Sava (Rapid) și Suci (FC Argeș) au fost suspendați pe câte o etapă. Oare nu sunt prea blânde unele din aceste sancțiuni față de cele petrecute la Pitești? Sancțiunile sunt într-adevăr extrem de blânde, dacă ne raportăm la legislația actuală și chiar la amploarea incidentelor, amploare care nu se regăsește în măsurile disciplinare luate de autorități. Incidente regretabile care nu aparțin zonei de manifestare violentă ultras, implicarea

politicului sub o formă sau alta, scoțând incidentele oarecum în afara sferei de acțiune a fotbalului.

În același număr al *Gazetei Sporturilor* sunt redată incidente comise de fanii băcăuani, fiind blamat **Cine dă cu piatra....**: *De la întrebarea din Biblie am ajuns (din nefericire) la materializarea ei, pe stadionul echipei Ceahlăul Piatra Neamț, cu prilejul meciului dintre divizionarele A, Sport Club Bacău și Jiul Petroșani. Gestul sălbatic comis de un iresponsabil care, sperăm, nu va tremura mult timp de frică în libertate, a lezat grav și în mod nedrept prestigiul localnicilor, recunoscuți pentru comportarea lor civilizată și respectul acordat adversarilor,,11''-ului favorit. Am asistat la partida Ceahlăul - Unirea Slobozia, disputată „în deschidere”, cu începere de la ora 11. Stadionul era arhiplin (cca 15.000 de spectatori) și cu toate acestea, am constatat prezența a (numai) 20 de polițiști care practic au „șomat” întrucât oamenii (mulți sosiți în ultima clipă, după ce asistaseră la „naționalele” de ciclism) nu le-au dat absolut nici un motiv de îngrijorare. Și-au ocupat locurile ca la teatru, lăsând libere căile de acces în tribune și spre terenul de joc. Asta a fost dimineața. După amiaza, alt scenariu, alți „actori”... Doar 5.000 de spectatori, dar... 80 de polițiști. Atmosfera închisă mai ales la pauză, când necunoașterea unui concert de fluierături și huiduieli, plus „lansări” de castane și coji de pepene era un prim semnal de alarmă care ar fi trebuit să alerteze poliția prezentă „cu ochii pe tribună”. Dar nu s-a alertat decât conducerea (nouă) a băcăuanilor și... observatorul federal. Toată lumea a răsuflat ușurată după fluierul final, când... De fapt gestul este inexplicabil. Disperarea d-lui Ioan Rus, noul președinte era însă explicabilă. „Facem eforturi pentru a reveni la Bacău. Situația noastră materială este dezastruoasă. În trei etape am virat clubului Ceahlăul 220.200 lei, din care 90.018 lei numai pentru organizare. Nu înțeleg însă de ce poliția nu a intervenit mai prompt. A așteptat să o îndemnăm noi. Respectivul huligan intra*

463

sub incidența treburilor polițienești. Asemenea oameni trebuie îndepărtați de pe stadioane. Ei însă, scapă inexplicabil poliției și (de ce?), chiar spectatorilor pentru că, în fond, piatra aceea putea să lovească pe oricine. Nu se poate spune că respectivul și-a ales ținta. Alarmant este faptul că asemenea incidente se pot întâmpla pe orice stadion. Și ce vom face? Tot vom suspenda terenuri? Pentru că apariția unui asemenea individ nu poate fi sesizată dinainte. Doar el trebuie depistat urgent după ce a comis o asemenea faptă. Și asta, cred eu, este treaba poliției și a spectatorilor din jurul lui. Oamenii de ordine sunt prea puțin versați în asemenea acțiuni.” Reținem pe lângă gestul idiot al spectatorului, că suporterii aveau obligația de al reține pe făptaș, forțele de ordine având un rol decorativ.

În 12 octombrie 1990, presa considera că dinamoviștii și steliștii au fost actori principali în ceea ce s-a numit **Un „spectacol”dezgustător**: *Dacă derby-ul Dinamo - Steaua nu ne-a oferit spectacolul fotbalistic așteptat, un spectacol de alt gen ni l-au dat galeriile celor două echipe, numai că el ne-a lăsat un gust amar. Mai puțin preocupate să-și încurajeze propriile echipe, așa cum era normal, galeriile respective s-au angajat într-o înfruntare verbală de la distanță, în care principala strigătură era... "moarte adversarului". Nu știm ce câștig ar avea Steaua să moară Dinamo sau invers și, de asemenea, nu pricepem ce folos ar fi pentru fotbalul nostru să moară amândouă îmbrățișate. Așa cum, probabil, ar dori suporterii celor două echipe. Ceea ce putem spune este că asemenea strigăte dezonoarează, în primul rând, pe cei care le proferează, în cor, din tribunele stadioanelor. Rezumându-se la acest penibil duel verbal în timpul jocului, cele două galerii aveau să-și dea și mai mult în petic după încheierea meciului, în afara stadionului. În grup compact, galeria steliștilor a pornit spre centrul orașului, împiedicând circulația mașinilor și tulburând liniștea publică. Luându-i urma, alte mari grupuri de suporteri dinamoviști i-au fugărit pe rivalii lor sub privirile*

consternate ale locatarilor din blocuri și ale trecătorilor. Sesizând pericolul unei grave încăierări, polițiștii, îmbarcați în câteva mașini, s-au îndreptat în grabă pe urmele turbulenților, reușind, după serioase eforturi, să-i disperseze. La vreo jumătate de oră după aceea, am trecut și noi pe strada Polonă. Pe carosabilul arterei se vedeau încă aruncate bucăți de scânduri, de fier, chiar și pietroaie care constituiseră armele grupurilor de turbulenți. Pe trotuare, oamenii pașnici continuau să comenteze spectacolul dezgustător la care, fără voia lor, fuseseră martori și se întrebau, cum o facem și noi acum: Cui folosesc asemenea manifestări degradante?

În 18 noiembrie, în etapa a 14-a a sezonului 1990-1991, Politehnica Timișoara și FC Bihor s-au întâlnit la Oradea, într-un meci marcat de grave incidente. Într-un articol preluat de pe forumul lui Poli, șeful galeriei poliste considera că *ceea ce s-a întâmplat în pauza meciului FC Bihor –Poli poate fi un serios semnal de alarmă, în situația în care actele de violență pe stadioanele noastre continuă. Cum s-au desfășurat evenimentele? În finalul reprizei, un spectator orădean a rupt unul din steagurile timișorene prinse pe un gard. Suporterii timișoreni, care, trebuie să recunosc, erau în majoritate turbulenți din pricina alcoolului consumat în oraș, au reacționat vehement împotriva acestui gest provocator. Intervenția poliției a mărit tensiunea, au explodat și petarde. Atunci a intrat în acțiune „opinia publică”, spectatorii orădeni. Mulți erau înarmați cu gradene, umbrele, cuțite. În câteva minute, timișorenii au fost expulzați din peluză cu lovituri de pumni, picioare, umbrele. Acestea s-au întâmplat în timp ce timișorenii erau ținuți de mâini de polițiști, care-i încurajau pe localnici în acțiunile lor. Au avut de suferit și oameni nevinovați, care veniseră special de la Timișoara să vadă meciul, elementele turbulente aruncând o pată neagră în actualul campionat asupra bunului renume de care s-a bucurat galeria timișoreană până acum. Sunt de părere că un cordon*

*de protecție în jurul suporterilor oaspeți, cum s-a procedat la Craiova, ar fi stăvilit pornirile deplasate, de ambele părți. Se pare că la Oradea, după evenimentele din 1964 și cele anterioare de la Pitești, au avut loc ultimele incidente provocate de fani, ce implică, sub o formă sau alta, politicul. Poliștii, în acea perioadă, monitorizau fenomenul ultra italian având o mare simpatie față de ultrașii Fiorentinei, peluză de extremă stângă la acea vreme, în Italia. Afișarea unui steag de gard cu secera și ciocanul în contextul social-politic de atunci, chiar de reprezentanții orașului simbol al revoluției anticomuniste, a inflammat cu o mai mare doză de agresivitate spiritele bihorenilor, încinse oricum datorită conflictelor care au precedat jocul, evocate anterior. Un alt articol preluat, de asemenea, din aceeași sursă, ne oferă o altă perspectivă a conflictului dintre cele două părți: *Am promis să revin asupra unei scurte reprize de violență, declanșată duminică la peluza din dreapta tribunei oficiale a stadionului F.C. Bihor. O fac cu strângere de inimă și cu regretul de a fi martor ocular la un asemenea spectacol barbar. Altfel nu-l pot numi. Un spectacol, care, iată, se repetă la puțin timp după „tristul episod” de la Pitești. Ce s-a întâmplat de fapt la Oradea? Înaintea partidei F.C. Bihor – Poli am văzut la amintita peluză un grup de circa 130 de tineri, cu fulare și căciulițe „alb-violet”, însemnele echipei favorite. Scandau, ca orice galerie, pentru „Poli”, se aruncau panglici de hârtie multicoloră. Era, de ce să nu recunosc, un frumos carnaval și publicul orădean se uita cu jind la recitalul timișorean. A șocat însă acea eșarfă cu culorile clubului de pe Bega, animată de sârmă ce împrejmuiește terenul de joc pe care stătea scris cu litere mari „Comando-Poli”, iar pe o alta era desenată secera și ciocanul!?!?!? Ce legătură aveau astea cu echipa vizitatoare, n-am înțeles. Odată însă cu apropierea orei de începere a jocului, atmosfera a început să se încălzească de-a binelea. Explodau petarde în zona grupului și chiar pe teren oamenii de**

ordine făceau semne și îndemnau la calm, la o comportare civilizată. Zadarnic: Arsenalul din buzunarele unora din acest grup se golea mereu. Exploziile au continuat și pe timpul partidei. Cu puțin timp înainte de terminarea primei reprize, câțiva turbulenți au încercat să sară gardul. Fără nici cel mai mic incident, fără nici o decizie a arbitrilor care să nedreptățească echipa vizitatoare. Echipele au plecat la cabine, în timp ce „Comando-Poli” arunca mereu cu petarde (de unde o fi avut atâtea?) spre oamenii de ordine, punând în pericol chiar și integritatea corporală a unor spectatori locali, aflați în „zona fierbinte”. Atunci mi-am zis: nu este asta frumoasa galerie a lui „Poli”, fideliile săi suporteri au rămas acasă. Cineva mi-a șoptit că se aștepta la astfel de acte nesăbuite, din moment ce cei mai mulți din incriminata galerie și-au... aburit capetele la restaurantul „Transilvania”. Violența a luat proporții în momentul când, de la cealaltă peluză, zeci de spectatori s-au îndreptat spre grupul cu pricina. S-a încins acolo o bătaie cu gradene. Sigur că... liniștea a revenit pe stadion, grupul dispărând pe unde a apucat. Dar cu ce preț? Normal, poliția locală cercetează cazul și probabil că a ajuns și la concluzii pe care dorim să le publicăm de urgență. Marele pericol al proliferării violenței rămâne însă.

Pentru a elimina tendințele de a făuri legende pe marginea evenimentelor și a preveni anacronismul de orice tip, un participant la incidente răspunde la o serie de întrebări, încercând să rezume, diacronic, șirul întâmplărilor trăite: *De cine au fost așteptați timișorenii pe drumul de întoarcere? De ce a sărit tot stadionul să ne bată? Și nu înțeleg cine erau aceia care vă așteptau la întoarcere și cine erau aceia din stadion... Erau orădeni? Și de la ce a pornit măcelul? Cu cine v-ați bătut de fapt? Iar despre chestia cu copilul mort am întrebat pentru că am auzit prieteni, și nu numai, spunând cum că îi urăsc pe arădeni și datorită faptului că au fost implicați în această treabă... e clar că vorbesc în necunoștință de cauză și*

de fapt urmăresc un pretext să arunce cu pietre sau mai știu eu ce când vin arădenii aici. Iureșul a început în momentul în care s-au aprins fumigenele și s-a aruncat cu petarde. Atmosfera era oricum tensionată de la începutul meciului, pentru că prin oraș au existat câteva altercații între suporterii poliști și orădeni înainte de meci cu câteva ore. Ne-au mai somat și milițienii, la intrarea pe stadion, să nu afișăm niște steaguri, pentru că instigam la violență. Probabil că și noi am avut partea noastră de vină, însă nu există nici-o circumstanță atenuantă pentru comportamentul orădenilor din timpul meciului. Și când spun orădeni, mă refer la toți (milițieni, civili, aurolaci, medici, retardați, etc...). Milițienii ne țineau de mâini și "spectatorii" dădeau în noi... Eu am prins o ocazie și-am reușit să ajung la Timișoara cu "bine". Pe drum, au fost niște filtre de poliție, iar unii din galerie au spus că au fost urmăriți de o Dacie albă, cu numere de București, până la Salonta. Deci sigur au fost tot milițieni în civil. A fost o aventură să scapi din oraș și la 1 km la un filtru era poliție și plin de civili, care nu discutau cu tine, doar limbajul pumni, picioare, haine rupte, dacă aveai ceva însemne cu Poli, vai de mama ta, iar în oraș, la fel, erau poliție și civili; pentru că am cântat, s-au luat de noi, ne spuneau de revoluție și multe altele. S-a auzit printre noi că un băiat a murit la bătaie, a căzut de undeva, dar nu am aflat nimic concret ulterior. Nu erau arădeni acolo, cine v-a spus așa ceva?

Spiritul combativ al timișorenilor va fi probat și în 1991 la meciul cu Farul Constanța din primăvara anului 1991, astfel că, la 5 martie același an, suntem informați că bănățenii au avut de dăruit din belșug **Pietre pentru arbitri**: Meciul, una peste alta, a avut sare și piper din belșug, s-a jucat pe "contre" spectaculoase, care tăiau respirația asistentei (min.7). Numai că oaspeții au arătat că au venit în orașul de pe Bega, nu ca simpli turiști, ci să-și joace șansele. Ei n-au închis deloc jocul, nici chiar când au avut avans pe tabla de scor, insistând mereu

pe atac. Cum spuneam, a fost un joc cu valențe spectaculare, greu de uitat, ce s-a bucurat de un arbitraj pe măsura purtătorului ecusonului F.I.F.A., Adrian Porumboiu. Din păcate, finalul oferit de un grup de turbulenți a fost penibil: pietre aruncate în brigada de arbitri, în polițiști, care au luat-o la fugă, în loc să facă ordine.

Ulterior, în articolul intitulat **De la Comando Poli la... ZVASTICĂ!**, timișorenii sunt înfierăți pentru modul de identificare prin intermediul bannerelor și, desigur, pentru huliganism, profilându-se încă de atunci afinitatea poliștilor înspre extreme: *De câte ori urc pe "marele oval de beton" din orașul de pe Bega, mă aștept să revăd, acolo, la tribuna a II-a, vestita galerie a "alb-violeților". Cum cânta ea, purtându-și pe aripi echipa spre victorie: "Poli - Poli - luptă pentru noi - luptă pentru noi..." Vă mai aduceți aminte, timișoreni? O tempora și erau cu adevărat frumoșii nebuni ai tribunelor de care "Poli" avea și are atâta nevoie. Nu un grup de turbulenți pe care i-am văzut duminică (sub panoul unde se afișează rezultatele etapei), la peluza din dreapta tribunei oficiale. Mai întâi am rămas șocat atunci când câțiva reprezentanți ai aceluia "cuib" au aninat cu seninătate pe gardul de sârmă din interior, care protejează suprafața de joc, o mare eșarfă violetă ce avea desenată, nu emblema clubului, ci zvastica hitlerismului! În acel moment, m-am cutremurat și mi-am zis "Comando Poli" afișat la Oradea, în toamnă, tot pe steagul clubului, iată că aceleași minți bolnave avansează. În numele libertății de exprimare și al democrației, un îndemn voalat (ce altceva s-ar putea înțelege), la violență. Și nimeni nu se sinchisește, nimeni nu vede, deși, după episodul trist de la Oradea, președintele Ligii suporterilor a promis că va face și va drege... Și am mai văzut duminică, cu puțin înainte de finalul meciului, cum acel grup de huligani a rupt-o la fugă spre tunelul de protecție a jucătorilor, a arbitrilor de la tribuna a II-a, după care au început să arunce cu pietre spre*

brigada de arbitri, pe nedrept socotiți "țapi ispășitori" ai înfrângerii echipei gazdă. Și polițiștii, cei care sunt plătiți pentru a asigura ordinea și securitatea la stadion ("avem o convenție, un protocol precis cu aceștia", declară V. Bolt, președintele clubului), au luat-o la fugă. S-a cerut telefonic ajutor de la inspectorat, dar fără nici un ecou!? Afară, în apropierea vestiarelor, capete înfierbântate amenințau, întârziind plecarea arbitrilor. Până la urmă, spiritele le-a calmat conf. dr. ing. Radu Vladea, de la Institutul Politehnic, care, cu tact pedagogic și înțelepciune, i-a determinat pe "răzvrățiți" (dar cei care au dat cu pietre probabil o... șterseseră) să înțeleagă că n-au motive de a fi supărați pe arbitri, că fotbalul are învinși și învingători, că actele de violență nu aduc decât prejudicii lui. Ați fost la înălțime domnule rector! Ceea ce, din păcate, nu putem spune și despre poliția timișoreană. Imaginea cu zvastica nu-mi iese însă din minte.

În 6 martie, Rapidul a întâlnit Petrolul, într-un derby clasic ce nu putea să se înscrie în sfera unui fair-play desăvârșit: Meciul disputat ieri la Giulești, în fața unor tribune arhipline, a fost încărcat de un mare dramatism și de multă tensiune, atât în teren, pe marginea lui, cât și în tribune. Păcat de această atmosferă tensionată, căci altfel - prin contribuția ambelor echipe - jocul a fost de o bună (în unele perioade chiar excelentă) factură tehnică și spectaculară"... De la Gru aflăm, într-o postare pe internet, că incidente au fost și la meciul Poli Timișoara - Universitatea Craiova din 26 mai 1991, astfel că, galeria de după 1989, "Commando Poli", probabil cea mai impunătoare dintre ele, cu toate că nu a fost mediatizată cum sunt azi galeriile... avea ca model galeriile britanice (știți la ce mă refer), cu un ușor iz de balcanism (pirotehnia), dar a fost distrusă și redusă la tăcere în urma incidentelor de la meciul cu Universitatea Craiova. Și pentru că **Recidiva se plătește**, aflăm din Gazeta Sportului că bănașenii au fost nevoiți să

470

suporte consecințele: *Este vorba de incidentele grave provocate la meciul Poli - Universitatea Craiova de aceiași huligani care au făcut ravagii și la partida cu F.C. Farul, iar la meciul cu Sportul Studențesc l-au lovit cu o piatră pe arbitrul M. Salomir. Președintele Viorel Bolț recunoaște că turbulenții nu se liniștesc, poliția este neputincioasă, opinia publică tace mâlc! De ce? Consecințele: Poli nu va mai juca pe teren propriu în acest sezon, și va plăti și 25.000 lei amendă.*

În numărul din 29 iunie 1991, în același cotidian, sunt evocate evenimente condamnabile survenite după meciul Farul Constanța – FC Bacău: *Cu reacțiile necontrolate (ca să nu le zicem altfel) și cu gesturile reprobabile ale unora dintre cei care-și spun... spectatori de fotbal, ne-am (cam) obișnuit, din păcate, în ultima vreme. Există, deci, pe unele stadioane din țară o anume „specie” de spectatori, ușor de recunoscut, ce se consideră îndreptățiți – în timpul partidelor sau după terminarea lor – să amenințe pe toată lumea, să înjure ca la ușa cortului. De tirul verbal (sau chiar material) al acestor rătăciți nu scapă mai nimeni, indiferent că e vorba de fotbaliști din tabăra oaspeților, de componenți ai echipelor locale, de arbitri, observatori sau ziași. Cel mai adesea, la sfârșitul meciurilor, profitând de îmbulzeala care n-ar trebui să existe, acești ipochimeni, cu expresii sălbaticе întipărite pe chipuri, se reped spre „aleșii” injuriilor lor, îi „fentează” (surprinzător de ușor) pe polițiști și răcnesc animalic chiar în urechile celor vizați! Ei bine, exact așa s-au petrecut lucrurile și la Constanța, după întâlnirea F.C. Farul - F.C. Bacău, din ultima etapă. Cu precizarea că, sub tirul insultelor și amenințărilor venite din partea huliganilor de ultimă speță, duhnind a băutură (erau doar vreo două sute, suficienți însă pentru „atmosferă” ...), s-a aflat, de data aceasta, antrenorul localnicilor, Hașoti – un adevărat profesionist... domnilor constănțeni!, câțiva ziași și (culmea!) observatorul federal,*

471

un om cinstit și de bună credință. Motivul nemulțumirii: imposibil de descifrat, probabil rezultatul de (numai) 0-0 al partidei, în care, ca să lămurim lucrurile, ambele echipe și-au apărât cât se poate de corect șansele (uneori, chiar, cu prea multă... ardoare), că n-au câștigat gazdele, asta este altceva, în fotbal nu câștigi întotdeauna, oricât de mult ai dori-o. Mai grav este însă faptul că, după plecarea jucătorilor, s-a „evaporat” și poliția, permițând astfel huliganilor să vină până la câțiva metri de antrenorul Hașoti, de observator și de alte câteva persoane (care tocmai se pregăteau să plece), urlând, scuipându-i. Ce-ați făcut, domnilor de la Poliția Municipiului Constanța? Știți că a fost gata-gata să se „lase” cu loviri ori cu alte incidente grave? Dacă duminică, la stadion, lucrați cu „trei sferturi” de normă, anunțați-ne și pe noi, să ne luăm câști de protecție la meciuri, la Constanța! Ar fi mai corect așa...

Dintr-un scurt rechizitoriu al etapelor cu probleme, aflăm că au fost **Abateri grave, amenzi simbolice**: Cel mai grav caz al primei etape a returului s-a înregistrat la Timișoara, unde s-a disputat jocul dintre Politehnica Timișoara și Farul Constanța. Mai mulți indivizi certați cu disciplina, care au profitat de plecarea prematură a organelor de ordine, au recurs la pietre și la injurii. Ei nu au putut fi identificați nici până acum, astfel că sancțiunea o va suporta în exclusivitate echipa timișoreană care s-a ales cu un avertisment și o amendă de 25.000 de lei. La București, în partida Steaua - Universitatea Craiova, s-a aruncat în teren cu bulgări de zăpadă: unul l-a lovit pe Ion Crăciunescu. Nici aici nu au putut fi identificați autorii. Drept pentru care echipa Steaua a primit un avertisment și va scoate din buzunar suma de 10.000 de lei, bani cărora li s-ar fi găsit o destinație mai bună.

După lamentările din presă, mai mult sau mai puțin belicoase la adresa bănaștenilor, iată că sub titlul **Bravo Timișoara!** prestația și fair-play-ul galeriei poliste au fost

apreciate de mass-media, semn că tensiunea actuală meciurilor Poli - Dinamo nu poate fi extrapolată diacronic asupra tuturor jocurilor dintre cele două rivale: *Nu descoperim noi, acum, vreo Americă dacă afirmăm că în jurul meciului de la Timișoara existau multe temeri. Unele grupări erau tentate să amplifice, chiar să pună – teoretic - gaz pe foc, numai și numai de dragul că stăpânesc horoscopul și evident sunt doctori în ale fotbalului. Astfel, cuvântul de ordine suna cam așa: “Vai de cei care vor fi prezenți la acest meci!” Și iată că nu o dată falșii... cititori în stele s-au înșelat! Cine i-a contrazis? Să-i luăm în ordine:*

- *clubul organizator, care a pregătit cu lux de amănunte și, implicit, măsuri corespunzătoare cadrului de desfășurare a acestei partide. Cel mai important aspect: dialogul dintre conducerea lui Poli și liderii grupului de “comando” și ai ligii suporterilor, explicându-li-se urmările în cazul unor incidente. Apoi, invitația - pe cheltuiiala clubului - pentru suporterii stabiliți de grupările respective de a merge la meciul de la Bacău.*

- *Organele de poliție locale, care s-au implicat cum nu se poate mai eficient, adică fără nici o fisură, totul decurgând perfect.*

- *Cei mulți, foarte mulți din tribune, care au dovedit o reală sportivitate, cu un plus față de reacția de simpatie la adresa reușitelor jucătorilor bucureșteni. E drept, au fost câteva petarde și fumigene, care însă nu au perturbat atmosfera propice unui asemenea derby. Cei din teren - nu în ultimul rând ei! Jucătorii și-au văzut de joc, iar arbitrii, de... regulament. Și iată că totul a ieșit bine! Bravo, Timișoara: Bravo, tuturor!*

La finele verii anului, UTA s-a deplasat la Oradea pentru un meci care, probabil, rămâne în analele huliganismului românesc, dacă nu datorită incidentelor produse de arădeni,

atunci cu siguranță datorită consecințelor suportate de către fanii Bătrânei Doamne, mulți dintre ei făcând ani grei de pușcărie. *Evenimentul Zilei* a publicat, în 16 august 2009, un articol cu și despre unul dintre protagoniștii întâmplărilor, titlul materialului fiind **11 ani de pușcărie din cauza unui meci la Oradea: Oradea, 25 august 1991. Prima etapă a Diviziei B la fotbal, seria a treia, cum era atunci, programa un meci cu o încărcătură emoțională fantastică în Ardeal: FC Bihor - UTA. Orădenii erau proaspăt retrogradați din primul eșalon, iar trupa de pe Mureș își propunea să revină, după aproape un deceniu, în elită. Două mii de susținători ai „roș-albilor” au luat drumul județului vecin. Meciul s-a terminat nedecis, scor 0-0, iar apoi urma să se declanșeze iadul! „Șoiu” avea 25 de ani la acea partidă, povestind, în exclusivitate pentru EVZ, întâmplările care aveau să-i marcheze viața. A abordat o sinceritate dezarmantă. „După meci, bihoreni ne-au atacat cu bâte și au aruncat în noi cu pietre. Poliția ne-a dus urgent la gară, i-a dus pe toți cei care au venit cu trenul. Ultimele două vagoane erau pline ochi cu arădeni. În față erau suporterii ai bihorenilor din Salonta, Ciumeghiu și alte localități din județ. A fost o greșală să trimiți, practic, două galerii cu același tren”, și-a adus aminte „Șoiu”. Mărturia sa continuă. „Dacă aveam un tren pentru noi, nu ieșea scandal. Dintr-un compartiment, câțiva susținători bihoreni ne-au înjurat. Dacă o înjuri pe mama sau pe UTA, îți iau gâtul! Așa că le-am aruncat o sticlă cu rom, aprinsă, în compartiment, după care am legat ușile”, a dezvăluit interlocutorul nostru. Cele două vagoane au fost complet distruse la sosirea în Arad, după bătălia aprigă dintre cele două galerii. Înainte de intrarea în gară, suporterii au tras semnalul și au încercat să fugă. „Prima oprire a fost pe strada 6 Vânători. Mulți au fugit atunci, alții au fost prinși. Nu era normal ca, din două vagoane devastate, să fie arestați trei sau patru oameni. N-au cum să rupă doar ei ușile din compartimente, scaunele, geamurile și**

toaletele. Am fost turnat la poliție. Mi s-au pus în cârcă mai multe lucruri pe care nu le-am făcut. Noaptea, m-au luat din casă pentru declarații. Eram ca și condamnat, pentru că tot ăla sărac, fără casă și masă, plătește și pentru alții”, mai spune „Șoiu”, considerând că n-au fost prinși toți infractorii. „Când am ieșit din închisoare, n-am avut voie să merg pe stadioane preț de un an. Cu toate astea, am fost, în 2002, la Timișoara, la Poli – UTA. În 2006, am fost la Poli – UTA, cu bilet cumpărat din Arad. Am avut și bilet de tren și am mai fost cu un prieten, nu cu galeria. Am băut împreună o bere la un litru. La stadion, nu mi s-a dat voie să intru și am fost dus la control psihologic. Fără să fac scandal, fără nimic. Păi, se putea îmbăta vreunul dintre noi dintr-o bere? După meci, m-au și amendat. Să mor, dacă știu pentru ce. Nu știu nici suma, pentru că am rupt hârtia”. După ce a ieșit din închisoare, „Șoiu” vede altfel viața. „Nu port pică nimănui, nici poliției, nici judecătorilor. Nu m-a obligat cineva să merg la Oradea, să beau sau să devastez trenul. Dacă m-aș întâlni cu cei care m-au dat în gât, le-aș rupe oasele. Știu că poate îmi fac rău dacă spun asta, dar am pierdut două fete, pe care le-am văzut după zece ani, pentru că am fost învinuit de multe fapte pe care nu le-am făcut. Când a venit soția la mine în închisoare, cu o fetiță care avea șapte luni, i-am spus să nu o mai aducă. N-am vrut să-și vadă tatăl după gratii”, ne-a mărturisit arădeanul. „Șoiu” consideră că a fost vinovat pentru faptele petrecute cu mulți ani în urmă: „N-aveam cum să mă apăr, fiindcă eu am făcut acele fapte. Că am fost condamnat pentru mai multe, e altceva și nu e normal. Pedepsa care mi s-a dat, 11 ani de pușcărie, a fost, până la urmă, corectă. Au fost lucruri pentru care nu puteau să-mi dea trei luni de închisoare. M-aș duce singur la meciuri, să mă feresc de scandaluri. Am pierdut prea mult în viața asta, chiar și pentru UTA! Asta a fost! Timpul nu mai poate fi întors. Voi ține cu UTA până la moarte, dar nu mă voi mai manifesta violent”. Din păcate pentru ei, numeroși fani ai

Bătrânei Doamne au plătit cu libertatea fanatismul manifestat cu acea ocazie, mulți dintre ei luând hotărârea radicală de a nu mai participa la meciuri de fotbal, în condițiile în care evenimentele le-au periclitat viitorul.

În 11 noiembrie 1991 sunt semnalate cazuri de huliganism în liga a III-a. În județul Caraș-Severin s-a derulat un ***Meci de groază la Moldova Nouă***: *Comisia campionatului național a avut pe rol, la ultima sa ședință, un caz deosebit de grav, consemnat la partida de Divizia C. Minerul Moldova Nouă - C.S.M. Caransebeș, din seria a X-a. Iată cum s-au petrecut faptele care au generat incidentul: În minutul 73 arbitrul de centru, Dumitru Curcă, din Tg. Jiu, indică o lovitură liberă pentru gazde din fața careului de 15 metri. Se produce o busculadă între jucătorii celor două echipe, arbitrul este lovit cu mingea în cap și un grup foarte mare de spectatori invadează terenul, unul dintre ei răfuindu-se cu "centralul" căruia i-a aplicat o lovitură în cap cu o umbrelă. Speriat efectiv de scenele din teren, arbitrul fluieră întreruperea jocului, echipa oaspete este fugărită până la cabine de spectatori, după care, peste aproximativ 11 minute, sub presiunea gazdelor, și amenințat de spectatorii pătrunși în teren, arbitrul reia jocul. Menționăm faptul că, în minutul 73, când s-au produs gravele incidente, conduceau oaspeții cu 1-0. Partida s-a încheiat cu 3-1 pentru gazde care au înscris golurile în minutele 80, 83 și 87. Față de această situație nemaîntâlnită, comisia a fost necruțătoare. Jucătorii gazdelor se suspendă după cum urmează: Marian Asandului un an, Dolici Drăgan 6 luni și Goanța 9 luni; se omologhează cu 3-0 rezultatul în favoarea echipei din Caransebeș; se ridică dreptul de organizare a partidelor pe 6 etape echipei Minerul Moldova Nouă, care a fost amendată și cu suma de 10.000 lei..*

La finele lunii noiembrie 1991, România a întâlnit Bulgaria la Sofia, într-un meci contând pentru preliminariile campionatului european, suporterii români având probleme cu

poliția bulgară: *Spectatorii români au avut o comportare corectă, fluturând steaguri și încurajându-și echipa: „Jucăm, jucăm și ne calificăm”, strigau ei. Au aprins și două fumigene, înainte de meci. Un polițist a urcat în tribună și a luat una din ele. S-a produs o busculadă, alți polițiști, cu bastoane, au năvălit în tribună și au început să lovească sălbatic. Fără motive. Apoi, după această pată neagră pentru prietenii noștri de peste Dunăre, poliția s-a calmat. Iar după meci, suporterii români au plecat la autobuze și s-au îndreptat spre țară, în liniște, însă, cu un gust amar.*

Pe plaiurile mioritice, arădenii au creat probleme la Timișoara în decembrie 1991, iar consecința a fost **U.T.A. – Teren suspendat**: *Comisia Campionatului Național a avut pe ordinea de zi la ultima sa ședință, trei dosare în care erau incriminați, pentru grave incidente, suporterii echipelor U.T.A.. Analizând cele petrecute, s-au dictat următoarele sancțiuni: se suspendă pe timp de două etape terenul echipei din Arad, avându-se în vedere comportarea suporterilor arădeni la Timișoara, după încheierea partidelor cu U.M.T., când au avut o atitudine huliganică față de suporterii gazdelor.*

Oricum, pentru a analiza, conform tiparului, incidentele produse de arădeni la Timișoara și Oradea în anii '90, ar fi necesar un capitol special. Suporterii Bătrânei Doamne care făceau deplasările și, desigur, cu care am intrat în contact, susțin că, în principiu, descinderile în municipiile menționate erau însoțite de conflicte cu fanii rivali, evenimentele de această factură fiind evitate în Arad, datorită măsurilor draconice luate de “gardă”.

Continuând răsfoirea articolelor de presă, ce aveau ca subiect incidentele dintre suporterii, este necesar să evidențiem faptul că joi, 23 aprilie 1992, după un meci între Steaua și Dinamo, fanii bucureșteni s-au acoperit de **Rușine!**: *Pe cât de frumos a fost derby-ul Steaua - Dinamo, pe atât de neplăcute s-*

au dovedit unele dintre manifestările celor două galerii, instalate fiecare în câte o peluză. Că - după modele luate de la alții - s-a folosit tot arsenalul (în continuă creștere cantitativă și diversificare) de fumigene și petarde mai treacă-meargă, deși cum s-a văzut, forurile internaționale pedepsesc aspru, cu amenzi substanțiale, asemenea preocupări, dar ceea ce a stârnit dezgust și dezaprobare au fost unele scandări ale respectivelor galerii. Nu ne referim, desigur, la acele aluzii despre foștii patroni de tristă amintire ai echipelor aflate în acel moment pe gazon, ci la scandările de genul „Să moară CCA” sau - de partea cealaltă - „Să moară Dinamo”. Tare multă ură trebuie că s-a acumulat în sufletele acestor suporteri, în marea lor majoritate tineri și foarte tineri, pentru ca să ajungă până la descalficanta dorință de a-și vedea mort (nu știm și în ce fel!) adversarul. Și mai degradant, pentru cei în cauză, a fost faptul că nu au așteptat măcar încheierea momentului de reculegere în memoria fotbaliștilor sibieni dispăruți din viață ca să-și continue murdara lor „operă”. În fața unui asemenea sacrilegiu, a unor asemenea manifestări, care - din păcate - nu sunt singulare în tribunele stadioanelor noastre (am auzit și pe Giulești îndemnuri scârboase de genul „Pe ei, pe ei, și mama lor!”) și care pot ele însele genera deznodăminte dramatice (ne gândim la ce se putea întâmpla dacă cele două galerii nu s-ar fi aflat vizavi una de alta, la distanță, ci alături), nu avem de zis decât: rușine!

În schimb, la un alt meci încărcat tradițional cu tensiune din 2 septembrie 1992, dintre F.C. Petrolul Ploiești și Rapid, încheiat cu scor alb **N-a fost (deloc) ca altădată...**: Deși cu miză... europeană, partida n-a mai respirat „aerul” derby-urilor de altădată, care suprapopulau tribunele, lăsând sute de oameni în afara stadionului. N-a mai fost public ca altădată și nici disputa n-a mai avut ardoarea marilor ambiții, căroră galeriile celor două echipe – redutabile ca și formațiile – le dădeau acel plus de frenezie întotdeauna greu de descris.

În septembrie 1992, **Știți ce a lipsit la Brăila?**: Nu credeam că la Brăila se va întâmpla ce s-a întâmplat. Știam că aici există un public care arde pentru fotbal, care mai mereu a fost lăudat pentru sportivitate. În meciul cu Craiova însă, mulți din tribune au fost pătimași că echipa lor se afla la un pas de înfrângere, cum a și fost. Dincolo de momentele care au declanșat furtuna, trebuie să spunem cu mâna pe inimă că acolo, pe stadionul Municipal, au sărit gardul de protecție de la tribuna a II-a, jucătorii, aproape întreaga echipă, cu antrenorul ei în frunte. Care l-au înconjurat pe tușierul J., pe antrenorul A., i-au fugărit ca pe șoareci, gradene rupte de la tribuna a II-a, aruncate în teren, celălalt tușier fugind din zonă pentru a nu fi lovit. Polițiștii au făcut tot ce au putut pentru ca focul să nu ia amploare, ferindu-se și ei de obiectele contondente care le zburau pe la urechi. Stadionul era un vulcan. Se scandează intens „hoții, hoții”. Brigada de arbitri cu greu a părăsit stadionul. Mai lipsesc împușcăturile. Ce facem, domnilor arbitri, antrenori, jucători? Unde o să ajungem?

În 4 septembrie 1992, este rândul sibienilor să fie expuși oprobiului public: Încă de la pauză, atmosfera pe stadion se apropia de un voltaj amenințător. Sibienii nu uitau că anul trecut aici, în parcul sub Arini, Sportul Studentesc pleca acasă cu două puncte care, la vremea respectivă, au creat destule dureri de cap gazdelor. Un alt motiv al stării de tensiune, absolut de neînțeles, era prezența arbitrilor de centru Ion Crăciunescu din Râmnicu Vâlcea, care nu era văzut cu ochi buni. Complet anormală, această poziție a publicului, manifestată cu vehemență de-a lungul unei partide în care reputatul cavalier al fluierului a condus ireproșabil, nota acordată de cronicar fiind de fapt 8,5 și nu 8, cum greșit s-a recepționat telefonic. La pauză, așa-zișii conducători ai galeriei sibiene își împărțiseră atacurile între cele îndreptate împotriva lui Crăciunescu și cele care au avut ca adresă chiar

proprii jucători, mergându-se până acolo încât preparatorul Ion Berghea a fost somat la pauză să transmită jucătorilor că vor fi bătuți măr dacă nu vor egala. Finalul a ridicat și mai mult cotele tensiunii, deoarece, la 3-3, nemulțumitul public nu mai concepea decât victoria. La terminarea jocului, o mulțime de câteva sute de oameni s-a strâns precum un arici în fața intrării în club, blocând intrarea arbitrilor și a celorlalte persoane oficiale. Încercând să ajung la telefon pentru a comunica caseta tehnică, după primii pași făcuți dincolo de poartă, m-am trezit în mijlocul unui grup de demenți, în care, trist adevăr, cei care agitau peste măsură spiritele, incitând la violență verbală și fizică, erau oameni cu tâmplele ninse, probabil acasă respectabili tați sau bunici, care ar trebui să se ocupe de educația odraslelor lor. Ce a urmat? M-am trezit în mijlocul acelei mulțimi însetate de violență, cu ochii scăpărători de bucurie că un reprezentant al Bucureștiului se afla în mâinile lor. Reproșul, prin cuvinte triviale și prin valuri de scuipături, a fost acela că presa de la București a distrus fotbalul sibian, măsluind adevărul despre partidele Metalurgistului Slatina - Șoimii Sibiu. Am fost, sub ploaia de lovituri, trântit pe ciment, dându-se în mine cu ce se nimerea (mâini și picioare) și doar prin intervenția – pe care o socotesc deopotrivă curajoasă și miraculoasă - a domnilor maiori Văduva și Gune, cât și al domnului Ion Nagy, directorul Agrimex - Șura Mare (principalul sponsor al Interului), după o ultimă lovitură în cap, s-a reușit să fiu scos din cercul huliganilor și transportat în club. Apreciez intervenția polițiștilor cu atât mai mult, cu cât au primit și ei, alături de cronicar, destule ghionturi. Arbitrul Crăciunescu a fost nevoit să escaladeze un gard de la o altă intrare, pentru a se pune la adăpost, și a plecat - după aproximativ o oră și jumătate sau două - cu jucătorul Interului, Cristian Lazăr, până la Șelimbăr, unde arbitrul Aron Huzu îi dusesese deja mașina... Asta a fost, acum judecați dumneavoastră cele întâmplate...

Oricum, luna septembrie a anului radiografiat a fost bogată în evenimente reprobabile comise de spectatorii români, la meciul Oțelului Galați cu Electroputere Craiova consemnându-se ***Incidente la final***, suporterii moldoveni aruncând cu sticle după arbitrii și jucători.

Joi, 29 octombrie 1992, aflăm că ***Un incident a fost totuși la Brăila***: *Spectatorii brăileni, care au asistat duminică la meciul cu Steaua au avut momente de nemulțumire privind arbitrajul care, la anumite momente, a părut a favoriza echipa bucureșteană. Cele două goluri marcate de steliști, după pauză, au părut dubioase. Fără a putea revedea fazele respective pe micul ecran (din surse steliste s-a spus că nu s-au putut înregistra pe caseta video decât primele două treimi ale meciului, până la scorul de 1-1), bănuiala avută de noi pare să se confirme. Spre cinstea lor, unii jucători de la Steaua au recunoscut că cel puțin unul din goluri a fost ofsaid nesemnalizat de arbitrul de la linie. Firește că în fața unei asemenea situații, spectatorii au tot dreptul să-și manifeste nemulțumirea. Însă fără acte de violență, fără agresarea arbitrilor și a echipei vizitatoare. Iată însă că, dacă în timpul meciului și după încheierea lui, în curtea interioară a stadionului, organizatorii - puternic sprijiniți de poliție - au reușit să mențină situația sub control, a fost totuși posibil și un incident de felul celui descris la începutul acestor rânduri.*

În 12 noiembrie 1992, sunt reflectate în presă problemele cu care se confruntă jandarmii în liga a II-a: *Printre multele dosare ale ultimei ședințe a Comisiei Campionatului Național de fotbal, s-a numărat și cel în legătură cu partida de Divizia B. Metalurgistul Sadu – Minerul Mătăsari, un joc încheiat nedecis, 0 – 0. Ce s-a întâmplat de fapt? După încheierea celor 90 de minute, supărați foc că echipa favorită nu a câștigat, conducătorii gazdelor au trecut la "represalii", sechestrându-i pe arbitri preț de un ceas. După mai multe parlamentări, cei din Sadu s-au decis să îi conducă, pe cei trei arbitri, la un*

autoturism pentru a-i scoate din stadion prin cordonul de suporteri furioși care i-au lovit. Așadar, brigada giurgiuveană, alcătuită din M. Zamfir, P. Pană și M. Bălănică, s-a urcat în autoturism și, stupoare!: conducătorul Metalurgistului, Sadu i-a ordonat șoferului să-i ducă până la poartă și să-i dea jos din mașină, pentru a fi sfâșiați de mulțimea adunată! Au urmat scene ca-n filme, după cum ne-au mărturisit P. Pană și R. Bălănică, cu amenințări și injurii, până la urmă șoferului făcându-i-se milă și pornind prin mulțime, cu doi jandarmi pe capotă, pentru a face "pârtie". La marginea orașului, cavalerii fluierului au fost preluați de o altă mașină, condusă de un polițist și duși până la Tg. Jiu. A surprins pe toată lumea prezentă în sala "Tribunalului Fotbalului" atitudinea observatorului Constantin Bâtlan din Craiova, un fost valoros fotbalist, care – în raportul întocmit – nu a amintit nimic de incident, mai mult, în documentul înaintat federației scrie negru pe alb că domnia sa a stat până ce brigada de arbitri a fost condusă la gară. În realitate, observatorul mincinos a plecat cu o jumătate de oră înainte de ieșirea "oamenilor în negru" din cabina unde fuseseră sechestrați. Comisia nu a luat încă o hotărâre, amânând cazul pentru o dezbatere mai largă și pentru audierea domnului Constantin Bâtlan. Acestea sunt lucrurile ciudate petrecute la Sadu. Care o fi fost oare explicația amneziei observatorului?

În contextul campaniei de calificare a tricolorilor pentru Campionatul Mondial din SUA 1994, s-a creat un Club al Tricolorilor, unde jucătorii naționalei se întâlneau cu fanii, doar că lucrurile au degenerat la o acțiune de acest gen. După întrunirea buclucașă, naționala, prin exponenții staff-ului tehnic, și-a declarat public aprecierea față de suporteri, concomitent **Refuzând huliganismul**: *Echipa națională a României mulțumește tuturor celor care o susțin călduros la partidele oficiale, manifestându-și în mod civilizată atașamentul față de ea și administrație vizavi de tricouri.*

Echipa națională refuză însă, fără rezerve, manifestările huliganice și agresiunile verbale la care apelează suporterii ai cluburilor Steaua și Dinamo. Nu putem accepta ca disputele necivilizate dintre susținătorii diferitelor cluburi să depășească limitele unor pasiuni laudabile, pătând atmosfera civilizată pe care o dorim caracteristică "Clubului Tricolorilor", ca de altfel tuturor acțiunilor publice ale lotului național de fotbal. Asemenea manifestări nu au darul să ajute echipa României să se califice la turneul final al C.M. '94. Este necesar ca toate cluburile din țară care au jucători la loturi, presa sportivă și forul de specialitate să procedeze în așa fel încât să preîntâmpine și să oprească aceste atacuri dure la adresa eticii sportive.

În 27 aprilie 1993, arbitrul **Crăciunescu s-a ales cu un picior în gips**, după un meci cu scânteii pe care l-a condus la Hunedoara: *Observatorul federal al acestei partide, Constantin Teașcă a fost de asemenea molestat și ne-a comunicat că a întocmit deja un raport amănunțit asupra celor petrecute pe terenul din Hunedoara. S-a arătat uimit de violența dezlănțuită la această partidă în care, după părerea sa, arbitrul Ion Crăciunescu a condus de nota 9, aplicând perfect regulamentul. Aflat la federație în vederea obținerii examenului la școala de antrenori, președintele clubului Corvinul Hunedoara, Ioan Petcu, ne-a spus că poliția întreprinde o vastă acțiune de depistare a huliganilor, identificând deja două persoane: una dintre ele, cel care l-a agresat pe observatorul Constantin Teașcă fiind administratorul stadionului, Victor Rotărașu. Se fac în continuare investigații pentru pedepsirea acestor huligani. Arbitrul Ion Crăciunescu s-a întreținut îndelung cu președintele Corvinului și cu jucătorul Romulus Gabor (aflat și el la examenul de antrenor), după care "cavalerul fluierei" din Rm. Vâlcea a plecat în căutarea unui șofer pentru Olteciul său, care să-l poată conduce spre casă. Evenimentele grave de*

483

*la partida Corvinul – F.C. Bihor vor face obiectul unei analize amănunțite, așa cum ne-a declarat secretarul general adjunct al federației, domnul Adalbert Kassai, în ședința de joi a Comisiei Campionatului Național. Reprezentatul forului nostru de specialitate nu s-a pronunțat asupra sancțiunilor, acestea urmând a fi dictate de "Tribunalul fotbalului". Vă vom ține la curent cu desfășurarea cercetărilor în jurul acestui nedorit eveniment din activitatea fotbalistică." Desigur, Corvinul nu a scăpat de **Sancțiuni dictate de C.C.N.**: Întrunită ieri, la sediul F.R.F., Comisia Campionatului Național a analizat cazurile de indisciplină din etapa a 16-a a Diviziei Naționale, luând următoarele măsuri: Ciurea a fost suspendat 2 etape; Pârvu - o etapă și 30.000 lei amendă; Ungureanu - o etapă și 30.000 lei amendă. Pentru actele de indisciplină săvârșite de susținătorii săi (au rupt scaune și au aruncat cu petarde), clubul Rapid a primit un ultim avertisment și 100.000 lei amendă, urmând ca, la prima abatere, stadionul Giulești să fie suspendat.*

Ion Crăciunescu nu a fost singurul arbitru victimizat de presa națională în 1993, astfel că la 25 mai, la Reșița, s-a consemnat un **Arbitru lovit de antrenor** : Disputat cu o mare ambiție și dârzenie de ambele părți (reșițenii jucându-și una din ultimele cărți pentru supraviețuirea în primul eșalon, craiovenii apărându-și locul pe podiumul clasamentului), meciul de la Reșița se îndrepta spre un rezultat final de egalitate. Gazdele păreau resemnate. A venit, însă, ca un trăsnet, acel gol din final, care a bulversat întreaga atmosferă. Primii care au dat tonul actelor reprobabile (pe motiv că autorul golului s-ar fi aflat în ofsaid) au fost antrenorii echipei reșițene, care, repezindu-se spre arbitru de linie Al. Radu, nu s-au limitat la a-l apostrofa și – ieșindu-și și mai mult din fire - l-au lovit cu violență. A fost necesară intervenția portarului de rezervă al reșițenilor, Popa, pentru a-l scăpa pe arbitru din mâinile agresorilor. Scandalul a continuat în vestiare, dar și

mai grav a fost faptul că o bună parte dintre spectatori – incitați de cele văzute în teren - au împresurat incinta interioară a stadionului, încercând să se răfuiască cu arbitrii. Când autocarul echipei craiovene a încercat să plece de la stadion, suporterii furioși i-au blocat calea și l-au întors din drum. În cele din urmă, s-a ajuns la o soluție salvatoare: pe rând, grupuri de reprezentanți ai suporterilor reșițeni au urcat în autocarul craiovenilor și, după vizionarea înregistrării video a fazelor cu pricina, s-au convins că n-a fost ofsaid la nici unul din golurile marcate de Universitatea. La rândul lor, acești reprezentanți i-au convins pe ceilalți suporteri despre cele văzute și astfel au început să se risipească de la stadion. Datorită acestei neprevăzute întârzieri, observatorul federal și arbitrii au pierdut trenul care pleca din Reșița, dar l-au prins totuși în Caransebeș, unde au fost duși cu mașina.

Un nou incident are loc la Arad, în noiembrie 1993, scandalul declanșat de arădeni revoltând mass-media în virtutea faptului că, printre altele, a fost agresat și crainicul radio Ilie Dobre, astfel încât o perioadă meciurile echipei UTA au fost ignorate de ziaristi: Sâmbătă seara, după ora 14, un Renault 19 de poliție se îndreaptă de la Arad spre Timișoara. În mașină se aflau arbitrii și comentatorul radio Ilie Dobre. Au trecut aproape 3 ore de la finalul partidei U.T.A - Gloria, dar "meciul" se încheie abia acum. În orașul „Bătrânei Doamne” e liniște, doar în gară câțiva „răzbunători” nocturni speră să-i prindă pe cei din mașină. Din fericire, sunt departe. Cum a radiat violență o colectivitate umană proverbială prin echilibru care-și publică numele noilor născuți în ziar, urându-le bun venit? La Arad este bătut un ziarist. Să revenim în secunda 0, pentru a înțelege ceea ce, oricum, e de neînțeles. Când Ilie Dobre se așează în tribună, cu câteva minute înainte de partidă, încep huiduielile. Suporterii alb-roșii îi reproșează vehement comentariul anti-U.T.A. de la Brăila, de acum o lună. Aflat doar la un metru de valul de proteste, radio-

reporterul e la discreția înjurăturilor și pumnilor fluturați. Deocamdată, doar fluturați. În teren, arbitrul Alexandru Crișan are un meci cumplit. Se joacă precum în Venezuela sau Guatemala, acolo unde echipele au nume de ciuperci otrăvitoare. Deciziile sale controversate, fragmentarea meciului, irită mulțimea. Tușierul nu-și sincronizează semnalizările cu cele ale centralului stârnind un vârtej de „paști”, mame, guri, draci. Ritmul e rapid, dar apar faze în care mingea e facultativă. În minutul 50 se naște o îmbrânceanță de hochei american. Se împart picioare, coate, „galbenele” sunt tardive. Tensiunea crește progresiv, gazdele privesc repriza ca pe un apocalips. La fluierul de final începe scandalul. Arbitrul n-a ținut cont de întreruperi. Publicul e furios. Din tribuna a doua zboară sticle, pietre, lemne. În incinta stadionului sunt puțini polițiști prinși în furtună. Marcel Coraș sare în teren, îi protejează pe arbitri, precum Superman în secvența celebră când salvează trenul, trecându-l peste prăpastie. 10.000 de oameni parcă au luat foc. Oficialii gazdă realizează pericolul, dar e târziu. În Arad, începe mânia. Imediat după fluierul final, Ilie Dobre coboară din tribuna oficială, încercând să ajungă pe partea cealaltă, la vestiare. Prin publicul oricum înfierbântat, trece un zvon: „A dat 10 la arbitri!” E o năzdrăvănie. Dar cine mai poate distinge acum absurditățile? Dacă s-ar fi auzit că Ilie Dobre ar fi violat în tribună o bătrână, publicul ar fi luat-o de bună. Crainicul e înconjurat imediat. Din grămadă răsar pumni, picioare. Câțiva din conducerea clubului încearcă să-l ajute, trec minute de năuceală până când reușesc să ajungă în clădirea clubului. Ilie Dobre stă acolo șocat, nevenindu-i să creadă, încă aproape 100 de minute. Seara e condus la poliție, face joncțiunea cu arbitrii și apoi pleacă spre Timișoara. La vestiare, portarul Sinescu și încă un coechipier vâjâie pe lângă arbitrul Crișan: „Să-ți moară copiii dacă ai luat bani de la ăștia.” Îi ține departe statura lui Coraș și prezența camerelor de filmat.

Băieții de la televiziunea timișoreană filmează mult, transpiră, și se comportă ca reporterii CNN. Delegatul Bistriței se repede în cabinetul medical. Are urechea dreaptă tăiată. Ne spune: „După final, de la bancă, mă îndreptam înspre tunel. M-a lovit o sticlă, am căzut, m-a ajutat V. să mă ridic”.

La Moreni, în 24 octombrie 1994, a fost exact **Ca-n Texas**: Să auzi, să vezi și să nu crezi: ce s-a întâmplat sâmbătă la Moreni, când s-a tras cu pistolul, a fost, păstrând proporțiile, ca în Texas! Dar să derulăm filmul evenimentelor. După terminarea partidei de Divizia A dintre Flacăra Moreni și F.C. Selena Bacău (scor 0-2), spectatorii morenari, afectați firește de înfrângerea suferită de echipa lor favorită și „înfierbântați” de... Bachus, au avut un schimb de cuvinte nu prea protocolar (adresând insulte, jigniri și chiar cuvinte triviale) cu patronul echipei F.C. Selena Bacău, dl. Dumitru Sechelariu. Acesta, deși a fost sfătuit de organele de ordine să părăsească stadionul prin altă ieșire, nu a vrut să ia în considerare recomandările gazdelor și a ținut morțiș să treacă prin “zidul viu” alcătuit din suporterii echipei locale. Și, surprinzător, când s-a apropiat de grupul de spectatori, domnia sa a scos... pistolul (un pistol cu capse) și a tras în sus un foc de avertisment, după care s-a urcat în limuzina proprie, cu care venise de la Bacău, și a părăsit în mare grabă incinta. Spectatorii din Moreni, speriați (pentru prima dată se întâmplă așa ceva pe stadioanele noastre) și, în același timp, indignați, s-au “răzbunat” pe autocarul cu care echipa băcăuană a făcut deplasarea la Moreni, spărgându-i geamurile (parbrizul din față și două laterale), făcând astfel ca reîntoarcerea băcăuanilor acasă să fie un calvar.

După un meci cu Farul Constanța, dinamoviștii au făcut scandal, fiind gratulați cu o comparație care implicit și personal provoacă rumoare printre câini, reacție pardonabilă și normală în condițiile în care elementul de referință sunt steliștii. Ziariștii îi declasifică pe fanii gazdelor, întrebându-se retoric dacă

aceștia sunt **Suporteri? Nu, huligani!**: Final cu apostrofări pentru echipa constănțeană, „falșii” suporteri dinamoviști gratulându-l pe Nițu cu invective greu de așezat în pagină, pentru “îndrăzneala” de a fi apărut penalty-ul executat de Costel Pană. Încet, încet, suporterii echipei din Șoseaua Ștefan cel Mare seamănă tot mai mult cu cei din... Ghencea. Trebuie făcut ceva pentru a opri această “poluare”! La vestiarul constănțenilor este liniște. Apare directorul tehnic, Gheorghe Constantin. El face primele declarații: “A fost mai mult o oră și jumătate de învățare a echilibrului, decât de fotbal. S-a jucat la întâmplare și, drept urmare, fazele de joc au fost uneori confuze. Dinamo a câștigat meritat, pentru plusul său de combativitate. Noi, cu patru jucători intrați pe teren accidentați (Nițu, Butoiu, Ciurea, Mănăilă) nu puteam pretinde mai mult. Îi felicit pe învingătorii noștri și cred că am reușit să le dăm o replică viguroasă”. La etaj, pe culoarul de acces spre cabina dinamovistă, un grup de suporteri încearcă să “dialogheze” cu Costel Pană. Se rostesc cuvinte tari la adresa jucătorului dinamovist, cel care a ratat penalty-ul. Asistăm la scene penibile, curmate de secundul Mihai Stoichiță. Cu greu, frații Pană părăsesc stadionul, suporterii mânioși fiind ținuți departe de ei. Dar tot ne punem o întrebare firească: cine le permite acestor huligani, accesul la cabine? Florin Halagian, evident supărat de cele întâmplare, sintetizează jocul: “Am câștigat meritat, datorită mobilizării jucătorilor, pe un teren foarte greu. Puteam învinge mai clar. Cred că, în ciuda obstacolului unui teren înghețat, a fost o partidă frumoasă. Remarc replica sportivă dată de constănțeni”.

Marti, 1 noiembrie 1994, după FC Argeș - Rapid București, s-a consemnat un **Atac la drumul mare**: La terminarea meciului de la Pitești, care, după cum am mai precizat, s-a desfășurat în condiții normale, s-a petrecut, din păcate, un eveniment care a scos în evidență comportamentul necivilizat al unui grup restrâns de așa-zisi suporteri ai

gazdelor. Aceștia au atacat cu pietre coloana de autocare ale suporterilor bucureșteni în drum spre casă, la patru dintre acestea spărgându-le geamurile. Pagubele se ridică la peste 800.000 de lei și au fost consemnate de organele de poliție. Liga suporterilor clubului Rapid a adresat în acest sens o reclamație FRF, cerând ca cei în culpă să suporte cheltuielile pentru efectuarea reparațiilor necesare.

Din 27 noiembrie 1994, datează un **Comunicat** oficial emis de clubul Universitatea Craiova: În ziua de 27 noiembrie 1994, după terminarea meciului de fotbal Rapid București - Universitatea Craiova, la trecerea garniturilor de tren care transportau suporterii Universității spre Craiova, în dreptul pasarelei Grivița Roșie, cele două garnituri au fost atacate cu pietre și alte corpuri contondente de către "suporterii" clubului giuleștean, nemulțumiți probabil de rezultatul meciului, spărgând 60 de geamuri și rănind 3 persoane. La aceasta se adaugă și faptul că, după terminarea meciului, atât suporterii, cât și jucătorii noștri au fost nevoiți să rămână în incinta stadionului mai bine de o oră, fiind amenințați continuu de susținătorii echipei Rapid. Numai prin intervenția hotărâtă a organelor de ordine, în final, ei au putut să părăsească stadionul. Considerăm că este un act de vandalism fără precedent al unor persoane iresponsabile, fapt de neînțeles, mai ales în condițiile în care, pe tot parcursul meciului, suporterii craioveni au avut o manifestare civilizată, decentă, încurajându-și echipa într-un mod sportiv. Pentru ca asemenea fapte să nu se mai repete, rugăm organele abilitate să ia măsuri în consecință, iar Federația Română de Fotbal să analizeze acest act reprobabil și să decidă dacă în aceste condiții stadionul Giulești mai poate prezenta garanție pentru buna desfășurare a manifestărilor sportive. În același timp, apreciem că responsabilitatea pentru cele întâmplate, revine în totalitate clubului Rapid, inclusiv pentru daunele create S.N.C.F.R. Încă o dată, galeria rapidistă a demonstrat că nu

cunoaște noțiunea de “fair play” și și-a dat în petic. Lăsând deoparte scandările suburbane de genul: „Giuleșteni, giuleșteni, omorâți-i pe olteni!” (și n-am reprodus decât una pe care hârtia o suportă), în reprima secundă, când, după o revenire spectaculoasă, Rapid scăpase iar jocul din mână, pe partea tribunei a doua s-a produs un fapt ce nu-și are locul pe un stadion de fotbal. În momentul în care fundașul craiovean Papură a venit la margine pentru a respinge un balon, cineva din tribună i-a aruncat cu un obiect contondent în cap, jucătorul prăbușindu-se pe gazon și revenindu-și cu greutate. L-am întrebat pe arbitrul Marcel Lică, după meci, cu ce s-a aruncat în Papură, și acesta ne-a spus că a găsit lângă jucătorul căzut la pământ o brichetă și o petardă neexplodată! Nu știm ce măsuri au luat organizatorii pentru a identifica pe făptaș, dar credem că trebuie făcut ceva ca echipele vizitatoare, ca și susținătorii lor, să se simtă în siguranță și pe Giulești, precum pe celelalte stadioane, din capitală sau din țară.

În martie 1995, aflăm că **Vandalii au apărut din nou în București**, iar consecința a fost că Romulus Bealcu putea să rămână fără un ochi, astfel că, din punct de vedere al semnatarului articolului în cauză, ne îndreptăm Spre un Ulster fotbalistic: Fotbalul nostru pare să fie atins, în acest început de sezon, de un fel de boală, o ”mană” de primăvară cu efecte de-a dreptul periculoase, pe stadioane și dincolo de limitele lor. O “filoxeră” a intoleranței s-a insinuat în lumea suporterilor, deocamdată, în taberele cu pasiuni mai mari, mai... vechi și (întâmplător?) cu bani mai mulți. Rivalitatea dintre galerii - altădată tranșată prin refrene corale pe zeci de voci, cel mai adesea cu texte fără expresii din afara dicționarelor, cu ironii care nu lezau demnitatea, cu aluzii care nu se confundau cu înjurăturile - s-a transformat într-o ”cauză” deasupra fotbalului, o pricină de răfuială ori de câte ori apare ocazia. Victoria devine motiv de maltratare verbală a adversarilor (la

490

Pitești, miercuri, galeria olteană scanda fără jenă sau rușine: "Dinamo București, unde p---- m---- ești?", distih adresat, în aceeași zi, steliștilor de către unii dintre "fanii" giuleștenilor). Sâmbătă, în capitală, două acte grave, comise de suporterii ai echipelor din Ghencea și Giulești au marcat etapa din D.N., chiar dacă incidentele s-au petrecut în afara stadioanelor... fiind vorba de spargerea autocarului ce transporta echipa rivală, de către ambele galeriile menționate.

Cu toate că presa este săracă în informații despre incidentele dintre galerii, în a doua jumătate a anilor '90 libertatea de expresie a ultrașilor pe străzi era mult mai mare. Astfel, un suporter stelist, respectiv Ziar, într-un interviu, consideră că este demnă de menționat perioada în care se organizau, în București, extrem de multe acțiuni contra rivalilor; existau incidente cu număr mare de participanți la handbal, baschet, rugby, în Gara de Nord și mai știu eu ce locuri. Deranjul era mare și mulți ieșeau șifonați. Îmi amintesc chiar de bătăi cu rapidiștii la serbările Crăciunului, prin Parcul Cișmigiu. Pe atunci însă, pe străzi era mult mai multă libertate de mișcare. De asemenea, evocându-se incidentele memorabile din activitatea de acest gen al Armatei Ultra, află că primul incident premeditat a avut loc la Piața Iancului, înaintea și după meciul câinilor. 50 de băieți din Armata Ultra, înarmați din cap până în picioare, cu celebrele bombe întoarse, pe portocaliu și cu glugile trase pe cap, am spart toate tramvaiele în care se aflau fanii dinamoviști...

Rivalitatea dintre echipele bucureștene era adeseori umbrată de cea cu peluzele importante din marile orașe ale țării. În martie 1995, patronul Craiovei George Păunescu este refuzat, în demersul său adresat clubului Rapid, de a obține bilete pentru fanii olteni: După ce a anunțat că va pune la dispoziția suporterilor craioveni două garnituri de tren pentru a face deplasarea la partida Rapid - Universitatea Craiova, domnul George Păunescu a solicitat clubului Rapid, prin

intermediul domnului Ioan Becali, punerea la dispoziție a două mii de bilete. Cererea s-a izbit de un refuz, clubul giuleștean motivând, printre altele, numărul restrâns de bilete și imposibilitatea asigurării protecției supporterilor olteni. Pe de altă parte, nici galeria rapidistă n-a agreat această „reciprocitate”, temându-se și de unele provocări care ar putea degenera în acțiuni care să ducă la suspendarea terenului din Giulești. Și, zic membrii galeriei, „când ne-am dus ultima dată la ei nu numai că nu ne-au pus bilete la dispoziție, dar ne-au și fugărit prin Craiova.” Incidentele evocate de giuleșteni au fost catalogate de reprezentanții clubului craiovean drept „**O minciună sfruntată. Rapidistii n-au fost fugăriți la Craiova**”: Vicepreședintele clubului Universitatea Craiova, Nicolae Ivan era ieri foarte indignat. Din două motive. Iată-le: Nu-i adevărat că supporterii Rapidului au fost fugăriți prin Craiova după meciul Universitatea - Rapid de anul trecut. Este o minciună sfruntată. Mai mult, nu pare nimănui curios faptul că peste tot pe unde joacă Rapidul numai supporterii acestei echipe sunt cei atacați? Ei n-au nici o vină? Sunt blânzi ca mieluşei? Când am citit în "Gazeta" ce-au declarat, m-am interesat până și la poliție, și toată lumea a afirmat că după acel meci, efectiv, nu s-a întâmplat nimic. Dar mă rog, cred că această afirmație fără nici un suport, a fost invocată pentru a acoperi refuzul la cererea de bilete pentru supporterii noștri la meciul de duminică, pentru care nu ni s-a rezervat niciun bilet. Supporterii noștri le vor cumpăra de la case. Este al doilea motiv care nu poate fi decât revoltător. Cu atât mai mult, cu cât în ultima vreme noi i-am primit așa cum se cuvine pe oaspeții noștri. Pe cei o sută de suporteri ai Farului, de exemplu, eu i-am condus în tribună fără să le solicit vreun leu. În rest, să dea Domnul ca la meciul cu Rapid să nu se întâmple nimic, pentru că ar suferi toată lumea.

În 21 aprilie, după un meci cu cântec al dinamoviștilor la Cluj, ***O doamnă l-a salvat pe Dinu de furia clujenilor***, demonstrându-ne că prietenia dintre câini și uiști este una de fază recentă: *Înainte* partidei cu Dinamo, comandantul poliției județene Cluj, domnul col. Grigore Blaga, un mare împătimit de fotbal, ne spunea, cu vădită îngrijorare, că instituția pe care o conduce are în această săptămână de făcut față la două evenimente importante: asigurarea unei ordini fără reproș în partida cu bucureștenii și vineri, un alt examen, datorat faptului că în orașul de pe Someș începe procesul lui Ioan Stoica. Și, spre nefericirea domnului colonel Blaga, partida cu Dinamo a adus nedorite incidente, generate de marea greșală de arbitraj din min. 83, când bucureștenii au înscris golul victoriei, într-o fază în care, parafrazându-l pe președintele Sorin Bagiu, a fost un “ofsaid cosmic”. Adică 4-5 metri în afara jocului se afla Viorel Moldovan, care a și ezitat un moment, dar, văzând că tușierul Emil Urcan și centralul Marcel Lică nu semnalizează nimic, și-a continuat cursa, centrând un balon pe care M. Savu l-a introdus fără dificultate în poartă! A fost minutul în care stadionul a luat foc. Cu scene penibile, petrecute la marginea terenului. Acolo unde arbitrul Marcel Lică a fost bruscat, numai intervenția energetică a președintelui Sorin Bagiu punând capăt acestor scene care se puteau transforma într-un eveniment dramatic. Ultimele trei minute s-au jucat ca în infern, miile de spectatori clujeni scandând “Hoții! Hoții!”. După fluierul final, când președintele Cornel Dinu, care a urmărit partida din tribuna oficială, a încercat să coboare spre vestiare, câteva zeci de clujeni au fost aproape să-l linșeze. A intervenit secretara clubului Universitatea, doamna Doina Doboși, soția fostului mare campion de tenis de masă Șerban Doboși, și Cornel Dinu a reușit să ajungă în sala de protocol, ferit de furia mulțimii. Acolo, după cum avea să ne mărturisească președintele Sorin Bagiu, Cornel Dinu i-a făcut pe clujeni animale. Pe culoarul

de la vestiare, atmosfera era de asemenea incandescentă, afară așteptând sute de suporterii localnici, ținuți departe de autocarul ce urma să-i ducă pe dinamoviști la aeroport. S-au schimbat replici dure între bucureșteni și gazde, la un moment dat, Cheregi replicând: “Cu toate că ați cumpărat arbitrul, am reușit să vă batem.” Directorul adjunct al Daciei Felix, dl. Bungărdean, a avut și el un schimb de cuvinte neortodoxe cu președintele Cornel Dinu. Afară, se auzea tot mai apăsător corul care intona în ritm sacadat “Hoții! Hoții!”. Poliția a reușit să facă “pârtie” pentru dinamoviștii care au urcat în autobuz. Din nefericire, după câțiva metri parcurși sub protecția organelor de ordine, pietrele au spart două geamuri ale autobuzului. Președintele Bagiu și directorul Bungărdean s-au străduit să-i scoată din teren pe arbitri, aceștia plecând de la stadion fără probleme, sub atenta observație a lui Ioan Igna, trimisul federației la acest loc. Observatorul a întocmit imediat raportul, pe care l-a și trimis, prin fax, federației. Notele lui Ioan Igna sunt următoarele: M. Lică 4, Em. Urcan 4, I. Constantinescu 5. Pe culoar, Ioan Andone și Dan Anca erau adevărate stane de piatră, primul abia mai avea putere să declare ziariștilor care-l înconjoară: “Mi-e rușine să spun că am fost jucător la Dinamo, echipă care astăzi a câștigat de o manieră care revoltă pe toată lumea.” Administratorul stadionului privea lung la ușa vestiarului pe care dinamoviștii au spart-o. Probabil de bucurie... Miercuri, la Cluj, am fost martor unor evenimente urâte, generate de tandemul de arbitri M. Lică – Em. Urcan. Federația trebuie să reacționeze prompt după această tristă întâmplare. Dinamo a plecat victorioasă după un meci în care nu a zis prea multe. Dar ea nu are nevoie de asemenea “ajutoare”, care pot genera violențe. Și la Cluj, doar intervenția energică a poliției a oprit evenimentele care puteau deveni foarte grave.

Nici la meciurile internaționale, ultrasii români nu adoptă o atitudine pașnică, astfel că în 18 septembrie 1995, după un
494

meci al Stelei cu scoțienii de la Glasgow Rangers, se naște întrebarea: **Va protesta Glasgow Rangers la U.E.F.A.?** Confratele britanic Peter Jardine, de la „P.A Sport”, relatează despre faptul că diriguitorii clubului Glasgow Rangers sunt pe punctul de a înainta un protest oficial la U.E.F.A, în legătură cu câteva din neajunsurile manifestate în sistemul de securitate existent la stadionul Ghencea pentru partida Steaua București – Glasgow Rangers, disputată miercuri trecută și încheiată cu victoria (1-0) echipei române. De unde s-a născut ideea acestui protest și ce urmărește el? Iată ce ni se povestește: Altacar Hood – consilierul cu probleme de securitate al clubului Glasgow Rangers – afirmă că, în ziua meciului a avut o întâlnire cu oficialii clubului Steaua, ai U.E.F.A. și ai Ambasadei Marii Britanii la București, în care a avertizat asupra posibilității ca molozul existent în jurul stadionului “Ghencea” – moloz datorat lucrărilor de construcție ce se derulează, încă, la arena “militară” – să fie folosit de unii suporterii, fie români, fie scoțieni, drept “muniție”, cu eventuale consecințe nedorite. Din nefericire – spune mister Hood – profeția mea avea să se împlinească atunci când, imediat după fluierul final, un fan al lui Rangers a fost lovit în cap cu o cărămidă. Transportat de urgență la un spital din București, a fost supus unui examen medical amănunțit, constatându-se că nu a existat niciun semn de îngrijorare în privința sănătății acestuia.

Spre deosebire de meciul din Cehoslovacia - România din 2 iunie 1993, când, după cum am menționat, rapidiștii și ploieștenii s-au înfrățit *ad-hoc* contra dinamoviștilor și steliștilor, iată că la meciul dintre Slovacia și țara noastră, din 15 noiembrie 1995, a fost, din perspectivă petrolistă, **Șantaj în trenul groazei:** Suporterii echipei naționale – rapidiști, steliști, dinamoviști și petroliști au plecat împreună în același tren spre Kosice. Până acolo a fost cum a fost. La întoarcere vor începe însă disensiunile. Trei suporterii ploieșteni ni se plâneau

sâmbătă după meciul Petrolul - Oțelul: “După Kosice a început calvarul nostru, al celor care nu eram rapidiști. Aceștia, considerându-se stăpânii trenului, au început cu represaliile: să le dăm întâi banii pe care-i aveam, să le facem rost de femei, de băutură, de mâncare. Altfel, ne dezbracă și ne aruncă din tren. Noi fiind mai puțini, am preferat să coborâm din tren la Curtici.” Cum și dintr-o altă sursă ne-a parvenit această informație, ceva adevărat a fost cu trenul groazei, cum l-au denumit suporterii ploieșteni. Cine-i... atacă și-i arestează pe huligani?... întrebare retorică care se dorea probabil a fi impregnată cu o încărcătură educativă-emoțională copleșitoare. Cert este că articolele pe această temă, astăzi cu certitudine îndelung exploatare, nu au mai continuat în *Gazeta Sporturilor* pentru a afla detalii. Problemele actuale dintre suporterii echipelor rivale nu se rezolvă în nici un caz în deplasările menite susținerii echipei naționale. Cu toate acestea în prezent ultrasii rivali îngroapă securea războiului, scopul comun nivelând dușmăniile și ura, acalmie a cărei prevalență este utilă României fotbalistice. Incidentele derulate într-o asemenea conjunctură între fani români sunt istorie, coalizarea și colaborarea ultrasilor reprezentând trendul oficial din ultrasismul românesc recent.

Practic, conform materialului “arhivistic” se cam încheie și perioada întrebărilor retorice, a apelurilor la spiritul civic al tribunelor, al semnalelor de alarmă trase aiurea, trecându-se treptat la un alt mod de abordare al incidentelor stradale dintre suporterii, pedalându-se în speță pe tenta antisocială a violențelor.

Al doilea cincinal, 1996 – 2000. Canalizarea atenției presei asupra suporterilor bucureșteni

Se cuvine precizarea ca periodizarea este una artificială, una convențională. Titlul reprezintă un leitmotiv în vederea realizării scopurilor care țin pur și simplu de gestionarea informației la nivel de formă și mai puțin de fond. După 1995 subcultura nu trece brusc într-o nouă fază de evoluție, anul nereprezentând sub nici o formă o bornă temporală. Limitele între o perioadă sau alta nu sunt clar conturate, trecerea de la o etapă la alta efectuându-se gradual pe baza principiului *step by step*. Pe de altă parte se constată o concentrare a atenției presei înspre fanii bucureșteni, atitudine ce caracterizează cel puțin cotidianul *Gazeta Sporturilor*, majoritatea articolelor privitoare la fani implicând suporterii din capitală. În fond împărțirea în subcapitole a acestei părți a lucrării s-a efectuat în primul rând din rațiuni practice și mai apoi pe baza criteriului deslușiri unor anumite faze caracteristice diacroniei fenomenului, intervale temporale în care s-a căutat un anumit numitor comun, o anumită coerență, mai mult s-au mai puțin ancorate în realitatea din teren, în definitiv mai mult sau mai puțin forțate. Cert este ca saltul calitativ pe etape al fenomenului este o realitate, chiar dacă există un decalaj temporal între peluze în consumarea uneia sau alteia dintre perioadele de evoluție specifice fiecărei galerii mioritice.

Concret, se poate vorbi de o fază de evoluție *non-ultras* în România anilor 90, perioadă în care galeriile erau tributare moștenirii comuniste la nivel organizatoric și la nivel mental. Următoarea fază este perioada *pre-ultras*, una de tranziție, în care se schimbă generațiile, pe noii suporterii clădindu-se ulterior fenomenul, în rândul acestora implementându-se și tipologia ultrasului european. Etapa *proto-ultras* este este una în care se pun bazele brigăzilor importante din peluzele mioritice. Perioada ulterioară *proto-ultrasismului* poate fi

denumită ca și etapa ultras în care subcultura ajunge (daca ajunge!) la faza de deplină maturitate. Chiar dacă în acest lanț trofic, unele peluze s-au confruntat cu eșecuri lamentabile, nereușind să treacă de la o etapă la alta, toate peluzele importante au trecut prin etapele amintite, peluze care s-au confruntat și cu perioada dificilă a post-maturizării, în care dispariția unor brigăzi a fost și este un proces ireversibil, iar întinerirea, respectiv nașterea unor noi brigăzi, este o necesitate în direcția revigorării fenomenului ultras local.

Radiografiind intervalul, menționăm că în iulie 1996, în colimator sunt luați **Huliganii Dinamo**, care au oferit o *imagine de vandalism în toată regula, lăsată de banda susținătorilor lui Dinamo, la peluza dinspre tabelă, pe „Cotroceni”. Zeci de scaune distruse! (...) Pomenita „galerie” se și autointitulează, în versuri, cu o patimă demnă de o cauză mai bună. „Huliganii Dinamo”! Trist renume, confirmat și de incidentele din afara stadionului, pe care faxul primit de la Poliție le detaliază. Ulterior, se caută **Pragul delincvenței: Tinerețea are, printre numeroasele sale atribute, și exuberanță. O anume dorință de viață, de a trăi clipa, ce devine contagioasă. O boală decentă, care include, totodată, și un anume comportament. Evident, cel civilizat. Arenele sportive sunt locurile unde această exuberanță se manifestă cel mai adesea la cote maxime. Tinerii își dau mâna și își unesc glasurile, nu numai pentru a-și încuraja favoriții ci, mai profund credem, pentru a onora sportul și eroii săi. Numai că ceva ce ar trebui să fie permis, un divertisment, o desfășurare a bucuriei, se transformă adesea în dramă. Privesc lista celor reținuți de Poliție, după meciul dintre F.C. Național și Dinamo. Cel mai vârstnic 28 de ani, cel mai tânăr 16 ani. O privesc și mă întreb: ce l-a determinat să distrugă, să bată, să ajungă la pragul spre delincvență? Patima oarbă pentru o echipă sau alta? Știu, în alte părți se omoară! La noi se distrug (deocamdată) doar tribune! Cine este vinovat ? Întrebarea este***

498

mai mult decât retorică, pentru că fiecare din noi (nu facem o vină colectivă), ar trebui să se regăsească în aceste condamnabile gesturi. Problema huliganismului este mult mai adâncă și preocupă intens autoritățile sportive de pretutindeni. Ceea ce ar trebui să se manifeste permanent și la noi. Din păcate însă, ne mulțumim cu vorbe și bune intenții. Și s-ar putea să vină o zi când vom spune „Dă-i românului mintea din urmă”. Să nu fie prea târziu, pentru că nu este vorba numai de „păcatele tinereților”.

Tot în vara lui 1996, la un meci în Ghencea, între Steaua și TSKA Sofia, s-au consemnat **Mișcări de trupe la peluză**: La scorul de 3-1 pentru bulgari, la peluza unde se afla galeria stelistă a crescut agitația între suporterii și forțele de ordine ale Poliției militare. Au fost câteva momente de încleștare ”care pe care”, gen Bervet sau Piața Victoriei. În cele din urmă, s-a căzut la pace, după ce suporterii steliști și-au vărsat of-ul pe Dinamo și, mai ales, pentru că încleștarea de pe peluza dintre Steaua și T.S.K.A. atrăgea toată atenția. Ieri, l-am întrebat pe ofițerul de presă al Stelei dacă au fost arestări din rândul suporterilor steliști: ”Nu, totul a rămas la nivel verbal. Cred că forțele de ordine au făcut exces de zel. Suporterii au reacționat la acele strigăte; la tribuna I, strigaseră ”demisia”, apărând o stare de tensiune. Polițiștii au vrut să intervină, credeam că suporterii vor escalada gardul. Fapt ce era mai greu de realizat. Până la urmă, spiritele s-au calmat.”

În septembrie, a fost rândul dinamoviștilor să comită **Acte de vandalism în stația CFR Buzău**, iar Lângă București, suporterii dinamoviști au tras semnalul de alarmă, probabil pentru a scăpa de rigorile legi. Luni, 23 septembrie, aflăm că după un meci cu scânteii între Politehnica Iași și Poiana Câmpina, aflăm că după acte de vandalism săvârșite de către un fan recalcitrant, acte derulate în teren polițiștii din Copou reușesc să îl prindă, dar spectatorii îl scapă pe huligan, iar ca urmare a evenimentelor nedorite Politehnica Iași riscă o

amendă de 10 milioane și 2 etape suspendare. Nu este prea puțin?... fiind clamată intrarea unui suporter pe stadion, fan care și când nimeni nu se aștepta, îl lovește pe Mărginean cu pumnul în față, făcându-l KO mai ceva ca Mike Tyson. Ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, boxerul ieșean se îndreaptă spre ieșire, dar în calea lui apar polițiștii care, după un sprint prelungit, reușesc să-l rețină. În timp ce se îndreptau spre poarta de la peluză, spectatorii au intervenit în apărarea omului, poliția fiind depășită de situație. Ulterior, poliția l-a identificat pe spectatorul huligan care va suferi rigorile legii.

În aceeași etapă, steliștii au probleme pe propriul stadion, contestând în virtutea acestui fapt și conducerea, căreia galeria i-a strigat Colonei și generali, v-ați făcut milionari: Sâmbătă seara, galeria Stelei a fost destul de virulentă la adresa conducerii clubului din Ghencea. “Colonei și generali, v-ați făcut milionari” a fost refrenul la modă, după care a urmat o avalanșă de injurături. Fanii Stelei acuzau faptul că și în Ghencea sunt bătuți de polițiști. Fiind supărați pentru că nu au putut intra în stadion înaintea începerii meciului, mai mult de jumătate dintre ei ajungând în tribună după zece minute de joc.

În octombrie 1996, **Arbitrii Veriveș și Badea sunt fugăriți și bătuți la Reșița**: După cum ne-a transmis telefonic corespondentul nostru din Reșița, Petru Fuchs, în partida Gloria Reșița – Minerul Motru, în min. 88 a avut loc o fază “cu cântec”. În acel minut, Decuseară (Gloria) a reușit să înscrie, după ce primește o minge de la coechipierul său, Bălean. Golul nu a fost acordat pe motiv de ofsaid de „centralul” bucureștean Gh. Veriveș, la semnalizarea eronată a asistentului V. Badea (Ploiești), care nu l-a observat pe apărătorul Ispas (Minerul), aflat cu cel puțin doi metri în fața atacantului reșițean. Au urmat aproximativ cinci minute de parlamentări, timp în care jucătorii Gloriei au recurs la agresiuni verbale și fizice asupra celor doi arbitri, care însă și-au menținut decizia luată inițial. După fluierul final, atât V.

Badea, cât și Gh. Veriveș au fost fugăriți pe tot terenul, numai de jucătorii echipei gazdă, conducătorii echipei încercând fără succes să se opună acestei „coride”. Mai mult, brutalitățile au continuat și pe tunelul ce duce la vestiare, V. Badea având parte și aici, de o repriză pugilistică. Cu toate eforturile președintelui secției de fotbal, agresiunile asupra arbitrilor nu au încetat decât la intervenția organelor de ordine. În legătură cu faza amintită, observatorul FRF, Mircea Axente (Arad), după ce a vizionat caseta video la studioul local de televiziune Terrasat, a declarat că golul a fost marcat perfect regulamentar, lucru pe care l-a adus la cunoștință brigăzii de arbitrări. Dacă a fost vicier de rezultat sau nu, asta o va stabili organul abilitat al federației, însă nimeni nu poate fi de acord cu manifestările huliganice petrecute la Reșița.

Un nou incident datorat suporterilor a avut loc pe tren în primăvara anului 1997, astfel că, în 17 martie este reliefată o imagine apocaliptică în **Acceleratul 1671, trenul groazei!:** *Duminică dimineața, câteva sute de așa-zisi suporteri ai Stelei s-au urcat în acceleratul 1671, cu dorința de a ajunge la Galați pentru a-și încuraja echipa favorită. Ceea ce s-a petrecut însă de-a lungul celor trei ore de drum întrece orice imaginație. Trenul a fost întârziat de două trageri consecutive ale semnalului de alarmă, astfel că s-a ajuns în orașul de la Dunăre cu o întârziere de circa 45 de minute. Asta n-ar fi nimic! Perdele și tetiere smulse și aruncate pe fereastră, precum și teroarea la care au fost supuși călătorii, au creat imaginea unui tren al groazei... Cu care nimeni n-ar vrea să călătorească vreodată!*

În aceeași lună, dinamoviștii și-au susținut, la acea dată, frații mai mici, respectiv pe cei de la Rocar în meciul cu Universitatea Craiova. Astfel că a ieșit **Bătăia:** *N-am scăpat de trivialități nici pe „Rocar”. Cele două galerii și-au etalat „repertoriul” (revărsat și asupra Stelei), pentru ca, spre final, din cauza unui steag alb-albastru pare-se, “însușit cu forță” de*

un bucureștean, câțiva pierde-vară au demarat o bătaie destul de greu temperată de polițiști. Bine că n-a fost o încăierare generală. În gara Mătăsaru, galeria dinamovistă atacată cu pietre, a răspuns provocărilor localnicilor: Vineri, în ziarul nostru, clubul Dinamo își anunța suporterii că organizează o excursie la Ștefănești pentru meciul de sâmbătă din Cupa României. În ziua cu pricina, m-am aflat în gara Basarab, având astfel ocazia să călătoresc cu galeria "alb-roșilor". Cei circa 100 fani dinamoviști, neavând la dispoziție un vagon plătit special de club, s-au urcat "claie peste grămadă" cu ceilalți pasageri. Și evident au apărut altercațiile, fie cu cei din tren, fie cu persoanele aflate pe peroanele gărilor. În stația Mătăsaru s-a iscat un mic incident. Astfel, la plecarea trenului, oamenii din gară, enervați de cuvintele triviale folosite de bucureșteni, au pus mâna pe bolovani și au supus vagoanele "alb-roșii" unui tir prelungit. S-au spart câteva geamuri și capul unui supporter. La Pitești, dinamoviștii au fost așteptați de un autocar pus la dispoziție de... clubul Dacia (!) și apoi duși, sub escorta poliției, la stadion. Președintele Petre Buduru a aflat de incident de la redactorul "Gazetei", după care a spus cu năduf: "Mereu avem probleme cu băieții ăștia". Normal, credem, ar fi putut ca Dinamo să închirieze un vagon, care să fie păzit de polițiști. Așa, cei din Ștefan Cel Mare n-au plătit nimic, suporterii nici atât, C.F.R.-ul având însă numai de pierdut!

Anul 1997 a fost marcat, la nivel de incidente, de revolta oltenilor după un meci de pomină contra Sportului Studențesc și de incendierea peluzei steliste de către fanii dinamoviști. Craiovenii s-au războit cu forțele de ordine, contestând arbitrajul, federația, acțiunile subversive ale clubului bucureștean, presa și orice lucru care avea legătură cu Bucureștiul. Astfel, în 17 martie 1997, aflăm că a fost **Sâmbătă, în Bănie, ca în Albania!:** Ioanițoiaia cu greu reușește să plece spre gară. Câțiva revoltați îi huiduie pe

amândoi, un alt grup începe să-i scandeze numele lui Cârțu, cerându-l înapoi la echipă. Rămânem pe loc preț de un ceas și abia într-un târziu, escortați de poliție, reușim să demarăm de la stadion. Începe o altă aventură, pe străzile dosnice ale Craiovei, pe un itinerar ales de însuși comandantul Verginel Marinescu, care conduce escorta. Ocolim Bănia și reușim, după aproape o oră de mers, să ieșim din oraș. La 15 km de Craiova, Poliția ne lasă să ne continuăm drumul, după ce ne-a scos din ghearele furioșilor. Sâmbătă după-amiază, la Craiova, au fost cu adevărat scene de groază, precum remarca amarnic spectatorul de la "oficială", ca în Albania. Fotbalul a născut în Bănie oameni violenți și această gravă realitate trebuie urgent corectată. Probabil, amintirea acestor clipe de coșmar va rămâne mereu în memoria jucătorilor de la Sportul Studențesc, așa cum reporterul nu poate uita imaginea autoturismelor cu geamuri sparte și nici pe cei trei polițiști loviți. Situația din Bănie și luptele de stradă aferente ridică retoric semne de întrebare în ceea ce privește identificarea evenimentului sportiv, respectiv **Fotbal sau coridă?**: Cei 25.000 de spectatori își puneau doar problema scorului final cu care vor câștiga favoriții, dar cruntă deziluzie au avut. Idolii lor nu au avut nimic din știința jocului cu balonul rotund, crezând că doar prezența pe teren îi va speria pe adversarii studenți bucureșteni. Când jucătorii localnici au realizat că nu vor obține victoria, au recurs la violențe, ei fiind primii vinovați de incitarea publicului. S-a dovedit, ca și în alte cazuri, că neputința duce la acte necugetate. Ce vină are echipa adversă că și-a apărat cu îndârjire șansele pentru a plăti îndrăzneala ei? Elevii lui M. Rădulescu ar fi trebuit să roșească pentru penibilul „spectacol” oferit. Căci pentru cine a vizionat partida și are bunul simț să recunoască, victoria Sportului este absolut meritată...

În data de 10 mai, dinamoviștii sărbătoresc incendierea peluzei steliste în Ghencea, la un meci la care au făcut 503

deplasarea după cele mai optimiste aproximări, 5.000 de câini. Imaginile șocante cu pompierii care se luptau cu flăcările în peluza oaspeților evacuați de pe stadion au făcut înconjurul lumii, dinamoviștii primind ulterior mesaje de felicitare din partea unor peluze importante din Europa. Ulterior, un articol din *Gazeta Sporturilor* realiza o similitudine stranie, titlul fiind **În Ghencea, precum la Hiroshima!**: „Privind ieri de dimineată peluza a doua a stadionului din Ghencea, m-a cuprins, pentru câteva secunde, teama. Imaginea mi-a readus în fața ochilor celebrele fotografii de la Hiroshima. „Pârjolul” dinamovist a reușit să-mi trezească amestecate sentimente de groază și dispreț în același timp. Și directorul stadionului, colonelul Radu Ionescu, era încă stăpânit de emoția „furiei” fanilor, deși trecuseră ore bune de la eveniment. Omul avea în față câteva cifre pe care, citindu-le, ne-am sporit mâhnirea: 792 de scaune distruse, aproximativ 120 de milioane pagubă pentru clubul militar. Fostul rugby-st avea, în continuare, mari dureri de cap, vorbind despre tribuna „rănită” ca de copilul său. „Vă dați seama câtă muncă trebuie pentru a repara peluza a doua. Nu am cuvinte să-i numesc pe acești “suporteri”. Ce au făcut ei este de-a dreptul revoltător. Am ajuns să mă rog la Dumnezeu de fiecare dată când jucăm cu Dinamo pe teren propriu, pentru a nu se întâmpla ceva grav. Și de data asta, suporterii din Șos. Ștefan cel Mare și-au dat în petec. Îi aștept pe cei de la firma Generalprod pentru a stabili condițiile în care vor începe refacerea peluzei și nu știu dacă până la meciul cu Politehnica Timișoara vom reuși să închidem imensa – rană - a arenei. Categorie, furia barbară le-a împins pe aceste brute la fapte reprobabile. Totul a fost, se pare, calculat, pus la punct cu migală, cocktailurile Molotov găsite la fața locului întărind ideea de premeditare. Poliția a intervenit, penalizând contravențional, așa cum se arată în comunicatul serviciului de presă al poliției, 59 de persoane asupra cărora s-au găsit materiale fumigene. Inofensivele

504

scaune din fibră de sticlă au fost mutilate barbar de „ustensilele” strecurate complice în stadion.

La 1 aprilie '98, s-a disputat un meci cu o încărcătură emoțională superioară celei actuale între Rapid și Steaua și nu neapărat datorită faptului că se juca cu titlul pe masă, ci și a modului în care galeriile percepeau lupta pentru supremație pe scena galeriilor mioritice, cu rapidiștii care nu acceptau că ar avea într-adevăr rivali serioși din acest punct de vedere și cu steliștii aflați într-un crescendo ce le dădea încredere în forțele proprii. Spre edificare, șeful galeriei steliste din epocă, răspunde la întrebarea unui reporter, supporter al Stelei și se pare, exponent al peluzei:

- Îți mai aduci aminte de prima deplasare la Rapid?

- Ne mândrim cu faptul că am fost prima galerie care a intrat în Giulești, un stadion puțin accesibil atunci..., răspunsul dat susținând ideea ascendentului de care se bucurau giuleștenii la un moment dat în fața rivalilor bucureșteni: Da, țin minte că înainte de meciul cu Rapid a fost o ședință în care toți spuneau să nu mergem în Giulești, că iese bătaie, și atunci le-am spus: „Cine nu merge în Giulești, de acum încolo nu mai are ce să caute în galerie”, și a doua zi m-am pomenit cu 3.000 de oameni acolo! Deci ne-am strâns vreo 500 de inși cu lanțuri, cu băte, cu tot ce a trebuit și ne-am croit drumul.

În 2 aprilie 1998, se sugerează faptul că Bucureștiul a fost **În fierbere din primele ore**: Cu aproape două ore înaintea primului fluier al partidei Rapid - Steaua, cartierul Giulești era deja populat. Grupurile, venind din toate direcțiile, aveau un singur obiectiv și anume stadionul Giulești. În fața arenei de sub Podul Grant, forțele de ordine asigurau ca intrarea să se facă fără probleme. Aproximativ 1.000 de polițiști au fost mobilizați pentru acest meci. Din loc în loc, puteau fi zăriți supporterii rapidiști cărând în spinare saci cu confetti. Unul dintre aceștia își ștergea pantofii cu un steag roșu-albastru. O domnișoară blondă, rătăcită parcă printre mulțime și-a parcat

505

mașina în fața teatrului Giulești. Prompt, poliția a intervenit rugând-o să-și ducă automobilul în altă parte și, după îndelungi parlamentări, inocenta domnișoară a fost nevoită să se conformeze. La ora 12.25, și-a făcut apariția autocarul Stelei, intrând pe poarta stadionului „acompaniat” de fluierăturile și huiduielile fanilor alb-vișinii. Escortați de un cordon de polițiști, în jurul orei 12.35, au sosit și suporterii echipei campioane. Au loc un schimb de “amabilități” între cele două galerii. La rândul lor, jucătorii rapidiști au fost și ei huiduiți de steliști în momentul apariției sub Podul Grant. Cu toate acestea, nu au existat alte conflicte între cele două grupuri rivale, poliția făcându-și datoria cu brio. Steliștii au avut oricum în ultimii ani o **Galerie “înfierbântată”**, care provoca incidente fie cu adversarii, fie cu forțele de ordine: În repriza secundă a meciului de pe stadionul Steaua, spiritele s-au încins la peluza ocupată de suporterii echipei gazdă. Înfierbântați de scorul defavorabil, ca și de “asediul” jucătorilor favoriți la poarta apărată de Cristian Munteanu, cei din galeria stelistă au trecut de la injuriile adresate adversarilor, rapidiștilor și dinamoviștilor, la incidente cu reprezentanții celor din urmă, adică forțele de poliție. După câteva “asalturi” de o parte și de cealaltă, a revenit calmul în rândul combatanților. Organizatorul de competiții al Stelei, Bogdan Rădulescu, ne-a spus că n-au fost pagube în sectorul respectiv (scaune rupte, garduri distruse, etc.), sau arestări în rândul suporterilor steliști, aceștia potolindu-se după “runda” avută cu polițiștii.

Oricum, nici pe plan internațional galeria stelistă nu a făcut pasul înapoi când a fost vorba de contacte cu fanii străini. Aflăm de pe wikipedia că întâlnirile europene împotriva Panathinaikos în 1998 și Slavia Praga, în 1999 au fost premisele pentru stabilirea de contacte cu fanii rivalelor Olympiakos și Sparta Praga. Un membru al galeriei steliste afirmă că au existat incidente de grad ridicat: În deplasarea la 506

Panathinaikos, când autocarul membrilor a fost urmărit pe autostradă de 2 autocare de greci, băieții au coborât și s-au bătut cu suporterii greci până la apariția poliției. La Praga, la meciul cu Slavia, când împreună cu fanii Spartei ne-am bătut cu huliganii de la Slavia, la Bilbao, când 10 suporteri steliști au fost atacați de un grup de basci, de 4-5 ori mai numeros și am făcut față cu brio.

În tipologia comportamentală evocată se încadrau cel puțin galeriile rivale din București, dovadă în acest sens fiind cel puțin capturile rapidiștilor sau ale dinamoviștilor. Pe plan intern, la un meci dintre F.C. Argeș și Universitatea Craiova, **Crăciunescu i-a instigat pe suporteri să sară gardul!**, reputatul arbitru fiind la acea dată președintele oltenilor: *Vicepreședintele argeșenilor, Viorel Ilincă, se arăta afectat de faptul că în mass-media au apărut critici cu privire la organizarea partidei F.C. Argeș - Universitatea Craiova. Pentru a explica situația reală, "vicele" a ținut să declare: „Noi am făcut eforturi deosebite pentru a preîntâmpina evenimente nedorite. Însă cei de la Universitatea nu au înțeles să colaboreze cu noi. F.C. Argeș a trimis de marți, la Craiova, doi casieri cu 3.000 de bilete, pentru ca să evite aglomerația la porțile stadionului din Râmnicu-Vâlcea. Dar președintele Crăciunescu nu ne-a sprijinit, ba mai mult, când la stadionul „Zăvoi” au sosit ultimele 20 de autocare cu suporteri craioveni fără bilet, m-a rugat să îi las să intre gratis. Am refuzat pentru că în tribune nu mai era loc nici să arunci un ac. Dar, spre surprinderea mea, președintele Crăciunescu i-a instigat pe suporteri să sară gardul și apoi i-a îndreptat spre tribuna 1. Noroc cu ajutorul forțelor de ordine locale, pe care le felicit, care și-au făcut pe deplin datoria. Văzându-se luați în brațe de Crăciunescu, oltenii s-au urcat pe banca noastră de rezerve și n-am avut ce să mai facem, trebuind să găsim o soluție de compromis, aceea a mutării rezervelor pe partea cealaltă a terenului.*

În septembrie 1998, Ungaria întâlnea România într-un meci al marilor orgolii, la care au fost prezenți, conform presei între cinci și șapte mii de români. După meci, conașionalii noștri au fost atacați și bombardati cu pietre de suporterii unguri, neputând să riposteze datorită jandarmilor. Din presă aflăm, în 6 septembrie 1998, că *La final, gazda se bucură de parcă ar fi învins, iar românii sunt satisfăcuți de rezultat. Cu siguranță, în ultima jumătate de oră, galeria echipei oaspete era rugată să rămână pe stadion 20 de minute. Au trecut 45 și de-abia atunci s-a putut ieși. Măsurile de securitate erau maxime, românii părăsind stadionul încolonați, cu poliția. Un bulevard, de lângă stadion, a fost blocat de trupele speciale. Însă, ceva le-a scăpat polițiștilor. O bandă de huligani s-au ascuns, iar la ieșirea ultimilor români de pe stadion, aceștia au trecut la atac. Măcelul era aproape să se producă, însă, ca din pământ au apărut scutierii. Între timp, deoarece nu au putut ajunge la grupulețul nostru, galeriile echipelor Ferencvaros și Ujpest s-au luat la bătaie, în partea opusă nouă. A fost nevoie de intervenția călăreților pentru a nu se lăsa cu victime. Pe străzile din preajma stadionului, aproape toate autobuz-urile, microbuz-urile și mașinile înmatriculate în România au fost sparte, iar dintr-un microbuz de Timișoara a dispărut tot. Dar, până să ajungă la mijloacele de transport, alți suporterii "tricolori" au fost agresați. Un șofer a fost scos din mașina sa, un BMW, după care a fost efectiv, călcat în picioare. Cristi Ivan a scăpat ca prin minune de bătaie, refugiindu-se într-un WC. Nu știm însă, ce s-a întâmplat cu ceilalți, care nu au mai ajuns să se urce într-o mașină. Câți români sunt prin spitale și câți pe la poliție? Pentru că nu toți românii au reușit să se refugieze într-un mijloc de transport și să plece. Mulți, crezând că au scăpat, au avut surpriza să constate că sunt așteptați pe la intersecții și la stadionul echipei Ferencvaros. Acolo, colegilor de la "tricolor" li s-au făcut țandări toate geamurile din dreapta autocarului. Au fost scene incredibile, cu care nu*

508

vrem să ne mai întâlnim niciodată. Ce făcea oare, dacă se uneau galeriile echipelor Ferencvaros și Ujpest? Toată poliția nu le putea sta în cale. Finalul era, vă spunem cu mâna pe inimă, inimaginabil. Se pare că în urma incidentelor a rezultat **Un mort**: Incidentele petrecute la Budapesta, atât în timpul meciului, cât și la final, au continuat toată noaptea de miercuri spre joi pe șoselele care duceau spre România. Astfel, ieri, după prânz, când am ajuns la ultimul punct de frontieră, în localitatea Arthant, grănicerul maghiar, rușinat, ne-a mărturisit că în tura sa au trecut peste 30 de autocare românești cu geamurile sparte, toate venite de la meci. Ca să nu mai spunem că noi înșine am asistat la o încăierare între români și unguri, declanșată de tineri maghiari deghizați și furioși. Astfel, Dacia de Bihor cu nr. BH-03-YVW, în care se aflau patru tineri din Oradea a fost pur și simplu devastată. Cu frica în oase ne-am strecurat și noi cu autocarul, vehicul care transporta naționala română de arbitri. De dimineață, fostul ecuson FIFA, Ioan Igna, ne-a adus o veste cutremurătoare difuzată pe postul de radio Duna: „În incidentele de stradă a fost ucis un tânăr de cetățenie turcă, care asistase la joc și se afla în zona supporterilor români”. Bilanțul morților și răniților din incidentele de stradă nu a fost încă făcut public de autoritățile maghiare. Incidente grave, din informațiile deținute fiind tentați să spunem că sunt fără egal în istoria întâlnirilor dintre naționalele de fotbal ale României și Ungariei.

În 6 aprilie 1999, este adresată o întrebare retorică fanilor Universității Cluj și anume **Cui folosește?**: Așa-zisa galerie clujeană și-a dat iar în petic. Sigur, nu convine nimănui situația actuală a echipei, însă a jigni tot timpul partidei conducătorii, antrenorii și jucătorii numai bine nu face. Cum cred cei din tribune că Șandru, Dică, M. Predatu și ceilalți jucători se pot concentra în joc, dacă la cea mai mică greșală sunt aspru sancționați? Să nu mai existe la Cluj bunul simț și dragostea pentru „U”?

Luni, 10 mai 1999, se specifică totuși că la meciul Steaua - Dinamo, **Galeriile și-au făcut numărul înjurând și distrugând scaune:** *Și miercuri, ca și alte dăți, cele două galerii și-au făcut din nou numărul. Fanii celor două echipe s-au întrecut în trivialități reciproce. În plus, din nou au fost distruse câteva scaune de plastic. Steliștii au fost acuzați în etapa următoare de **Vandalism la Galați:** Oile negre ale fotbalului nostru și-au făcut din nou de cap. Partida de la Galați a fost marcată de evenimente regretabile. "Ce-i de făcut?", se întrebau cei doi antrenori la conferința de presă. Chiar, ce-i de făcut? Pe teren n-au fost reprobabile. Războiul s-a purtat iar în tribune. Totul a plecat de la dialogul celor vreo 2-300 de suporterii steliști, plasați în dreapta tribunei 1, cu gălățenii de la peluză. Majoritatea celor aflați în conflict, tineri. De la înjurături și sloganuri suburbane, s-a ajuns la escaladare de garduri, iar din sectorul bucureștenilor au început să zboare bucăți de scaune rupte. Vreo 35 au fost distruse, cum ne-au spus organizatorii. Baci, Ritli și Csik au fugit spre suporterii lor, să-i liniștească. Meciul s-a întrerupt în min. 22, vreo 6-7 minute. Au intervenit în forță polițiști și jandarmi. Bastoane de cauciuc și câini. Și spinări încovoiate. Două sectoare de gălățeni au fost evacuate pentru a se crea un spațiu liber între tabere. 10.000 de spectatori erau în picioare. Strigau "afară", dar suporterii steliști au rămas pe locuri. Cei în măsură să facă treaba asta, vor stabili, probabil, cine a fost vinovat. Și se vor lua iar măsuri. Ce măsuri? Steaua va plăti scaunele rupte? Și cu asta se va rezolva situația?*

În 19 iunie 1999, arădenii s-au deplasat la Alba-Iulia pentru a susține UTA la barajul de promovare în Divizia A contra Rocarului. Meciul a rămas în antologia tribunei prin calitatea eufoniei create în orașul unirii și numărul celor care au făcut deplasarea, circa 12.000 de fani care au declanșat **Mineriada fotbalistică:** *Vin arădenii! Sute de autoturisme și autocare, mii de pietoni. Foarte entuziasmați purtând (...)*

aceleași culori alb și roșu. „Fanatici mai sunt ăștia!” Strigă cineva. Printre localnici se simte un dinte împotriva lui UTA, de la scandalul cu hainele de blană, de acum șapte ani când cei de la Unirea au ratat cea mai mare șansă de a promova în Divizia A. „Nu știți ce au făcut dimineață”, intervine cineva. S-au bătut cu poliția ca la Mineriadă. Am văzut totul de la etajul 9. Erau vreo 40 de arădeni, a început scandalul și imediat au apărut dube mari cu jandarmi cu scuturi și bastoane. Aștia de la UTA s-au înarmat și ei cu pietre și cu scaune de la terase. A început scandalul. Dădeau unii în ații ca la Costești. S-au spart geamuri, s-au răsturnat jardiniere. Până la urmă, arădenii au capitulat și s-au retras. Dar i-au despărțit, i-au izolat și după ce i-au fugărit printre blocuri, i-au prins și i-au băgat în dube. Cred că le-au tras o mamă de bătaie. Bine le-au făcut!”. Fără să știe de necazurile matinale ale concitadinilor, șuvoiul de suporteri din Arad se scurgea neconținut. Spre Stadion!... arădenii asistând la un meci care a rămas în memoria arădenilor ca una dintre cele mai mari dezamăgiri oferite lor de către echipa de suflet.

Luni, 18 octombrie 1999, a fost analizată prestația suporterilor la meciul Dinamo - Rapid: *Rapidiștii și-au dat întâlnire la Stadionul Giulești. Spre arena Dinamo s-a plecat în jurul orei 12.00. Susținătorii “alb-vișinii”, împreună cu importanta forță de jandarmi, au urmat traseul Gara Basarab - Gara de Nord – Piața Victoriei – Șos. Ștefan cel Mare, pe durata călătoriei strigându-se încurajări vizavi de echipa favorită și jigniri îndreptate spre formația ‘alb-roșilor’. În fruntea grupului de suporteri vișinii era o cruce mare din lemn pe care scria: “Nuova Guardia”, născută în 1949 - decedată în 1999, purtată de unul dintre susținători. În fața Spitalului de Urgență, un grup de suporteri giuleșteni s-a întâlnit cu susținătorii dinamoviștilor, generându-se o bătaie oprită cu greu după intervenția forțelor de ordine. Cu câteva minute înaintea începerii partidei, Legione Granata a dominat clar*

spectacolul tribunelor. Numai în perioada în care cele două echipe au ieșit la încălzire porțile s-au deschis și pentru "câinii roșii" rămași afară. Cele două galerii s-au iritat reciproc arătându-și bannere cu mesaje de genul: "Din mișto-ul nostru s-a născut emblema voastră." (Legione Grenata), "Când noi făceam coregrafii, voi nu scriați cu doi de i" (Nuova Guardia) "La revedere / Vă spunem la Revedere!" Așa le-au cântat galeriei rapidiste jucătorii dinamoviști, imediat după fluierul final al arbitrului Sorin Corpodean. Atunci "câinii" s-au îndreptat în bloc spre sectorul destinat fanilor giuleșteni, cărora le-au făcut cu mâna în semn de rămas bun, după care au mers în partea opusă, acolo unde îi aștepta o "mare albroșie". Nu au lipsit micile trivialități și nici incidentele. Meciul a fost trăit cu intensitate și în tribuna oficială, acolo unde au existat sectoare imaginar delimitate în vișiniu și, respectiv, albroșu. La pauză, George Copos, cu capul în mâini și privirea în pământ, flancat de Meleşcanu și Văcăroiu, era imaginea neputinței și deznădejzii. Victor Becali stătea amical de vorbă cu un "dușman" de-al său, Mircea Petrescu, venit la meci împreună cu un invitat din străinătate. Asistentul Valeriu Banu era la o șuetă cu președintele "banca" Gino Iorgulescu, în timp ce Nicolae Badea, ca o gazdă ospitalieră, a fost special în tabăra rapidistă pentru a lua pulsul parlamentarilor Meleşcanu și Văcăroiu. Aceeași stare a lucrurilor s-a păstrat și la finele întâlnirii, cu giuleșteni amărâți, dar plini de fair-play și cu dinamoviștii fericiți.

Ultrașii celor două echipe au fost protagoniștii unor incidente petrecute în afara țării, la un meci al naționalei având loc **Bătaie între Rapidisti și Dinamoviști**: Cu puțin timp înaintea debutului partidei, în fața hotelului „Holliday Inn”, unde se afla cazată naționala țării noastre, a izbucnit un incident între suporterii dinamoviști și cei giuleșteni veniți din țară să-i susțină pe tricolori. După un schimb de înjurături,

cele două tabere s-au încăierat în toată regula, unul din combatanți fiind chiar serios rănit.

În 25 octombrie 1999, suntem informați că **Fanii dinamoviști au rupt 378 de scaune**, în Ghencea: Prin protocolul încheiat, înainte de meci, între cele două cluburi, FC Steaua a predat unui oficial dinamovist sectorul din peluza a doua în care urmau să stea suporterii „alb-roșii”. La câteva minute după încheierea partidei, predarea - primirea s-a făcut în sens invers, în procesul-verbal încheiat, consemnându-se 378 de scaune pe care le-au distrus membrii „Nuovei Guardia”. Costul tuturor stricăciunilor produse de galeria dinamovistă va trebui suportat de clubul din Ștefan cel Mare. În aceeași etapă buclucașă, **Lupii galbeni au vrut să intre la conferința de presă** pentru a se răfui cu staff-ul tehnic, fiind nemulțumiți de rezultatele dezastruoase ale echipei, iar la 1 noiembrie 1999, se face referire la faptul că au avut loc **Incidente între galeria Farului și poliție**.

În noiembrie 1999, stegarii au făcut scandal la meciul cu Universitatea Craiova: *Într-un oraș măcinat de frământări sociale, cum e Brașovul, lumea a venit sâmbătă la stadion cu speranța că multe pot fi date uitării dacă echipa de suflet își bifează în dreptul ei o nouă victorie. „Să dea Domnul să bată Brașovul, că iar iese lumea în stradă”, comentau neutrii înaintea partidei, făcând referire la incidentele stradale, soldate vineri cu devastarea Prefecturii de către angajații întreprinderii Roman. Mai ales că sub Tâmpa venea una dintre candidatele FC-ului în disputa pentru evitarea retrogradării. Un pic a lipsit să asistăm sâmbăta după-amiază la noi violențe, la finele unei „partide urâte”, dacă e să ne luăm după caracterizarea făcută de antrenorul Ioan Andone. Sticle goale și chiar pietre au fost aruncate din tribunele stadionului străjuite și de patru bannere publicitare cu inscripția „Roman SA Autocamioane Brașov”. Iritarea generală a fost provocată de gesturile prea teatrale ale*

oltenilor, care nu au pregetat nici-o clipă să se tăvălească pe gazon, pretinzând accidentări, multe momente din joc derulându-se cu câte doi-trei craioveni întinși la pământ.

Ultrașii Stelei au avut probleme în Slovacia, astfel că prin presă s-a vehiculat că **Românii au fost bătuți de fanii Slaviei**: În minutul 59 al partidei, grupul de suporteri români, aflați la peluza din stânga tribunei oficiale, a început să fie bombardat cu gradene de către fanii Slaviei. Praghezii au profitat de slaba supraveghere a spectatorilor sosiți din România, aceștia fiind vegheați doar de câțiva oameni de ordine preocupați mai degrabă de meci, și i-au atacat de la etajul superior al peluzei. Românii s-au trezit cu bucăți de scaune și gradene căzute din cer, aflându-se în imposibilitatea de a se apăra. Ultrașii Slaviei au fost puși pe fugă, mai întâi de români și apoi de membrii unui detașament special al poliției cehe.

Revenind pe plaiurile mioritice, în 29 noiembrie, aflăm că la un meci dintre Onești și Craiova, **Oaspeții au fost încurajați de bucureșteni**, ceea ce nu a exclus momentele tensionate din tribune: La Onești a fost prezentă și o galerie a Științei, în fapt vreo 20 de suporteri care s-au constituit în "Fan Club București". Aceștia s-au auzit doar înainte de începerea partidei, când și-au încurajat idolii și i-au urat de sănătate președintelui Nicolae Puiu. În timpul meciului, ei nu au mai existat fonic. Cu toate acestea, la final, unul dintre ei s-a încăierat cu un fan al gazdelor, fiind necesară intervenția a nu mai puțin de 5 polițiști pentru a-i despărți.

În primăvara anului 2000, după un derby Petrolul - Rapid, **Giuleștenii au fost atacați în centrul Ploieștiului**: Mai multe mașini cu suporteri giuleșteni au fost atacate de o mare parte a galeriei Petrolului, în fața hotelului Central, unde erau oprite la semafor. Simțind că sunt în pericol, fanii rapidiști au demarat în trombă, fără a mai ține cont de culoarea roșie, și n-au mai oprit la niciun alt semafor din oraș.

Luni, 17 aprilie 2000, suntem informați că **Pompierii au intervenit în forță** datorită manifestărilor ultrașilor steliști: *În minutul 6 al partidei, în dreptul sectorului rezervat galeriei steliste, compusă din circa 500 de suporteri, a parcat pe pista stadionului o mașină a pompierilor. Peste gard au sărit câțiva militari care au început să pună furtunurile cu apă pe câteva petarde care fumegau pe trepte. Jeturile de apă au făcut "cunoștință" cu "Armata Ultra". Pe fondul acestei dispute pompieri-suporteri, arbitrul a acordat lovitura de pedeapsă în favoarea gazdelor. Galeria a luat foc și la propriu și la figurat, și din tribune au început să zboare pe teren noi torțe. Ele au fost evacuate de pe gazon de către pompieri. Mașina pompierilor a păzit galeria Stelei pe toată durata partidei.*

După derby-ul Dinamo – Steaua, în 24 aprilie, se notifică faptul că a fost **Spectacol și lupte de stradă**: *Ambițiunile eternelor rivale se transmit și suporterilor care devin dușmani de moarte. Din acest motiv, înaintea meciului de sâmbătă, "câinii" și "militarii" s-au bătut în mai multe părți ale Bucureștiului (Universitatea Română, Tineretului și chiar din fața arenei din Ștefan cel Mare). Restaurantul din fața clubului dinamovist a fost nevoit să-și închidă ușile pentru a stăvili puhoiul de suporteri ai ambelor tabere, dornici să ia câteva guri de „curaj”.*

Într-un articol din *Gazeta Sporturilor*, se face referire succint la **Bătăi de stradă între ploieșteni și steliști**: *O parte a galeriei Stelei a ajuns la Ploiești cu trenul. La coborâre, în Gara de Sud, bucureștenii au fost așteptați de mai mulți fani ai Petrolului, și imediat s-a încins o bătaie în toată regula. Deși minoritari, steliștii au reușit să-i sperie pe ploieșteni, care au fugit, și incidentul a luat sfârșit, până să apuce forțele de ordine să intervină. La cealaltă gară a orașului, din cartierul de vest, suporterii steliști veniți din Brașov și Câmpina n-au întâmpinat nici un atac al ploieștenilor. Tot în august 2000, înainte și după meciul Dinamo – Rapid, suporterii celor două*

echipe s-au întâlnit printre blocurile de lângă stadionul Lia Manoliu. Cu această ocazie, au ieșit câteva bătăi de stradă. Giuleștenii au început acest conflict dorind să răzbune pe cei câțiva copii prinși și bătuți de dinamoviști înaintea jocului dintre Rapid și MIKA Aștarak.

Luni, 21 August 2000, un alt epitaf al clasicului românesc, spune că Derby-ul a prilejuit incidente între suporterii, dar și momente inedite pe un stadion de fotbal: Cum era de așteptat, din atmosfera unei partide de asemenea anvergură nu puteau lipsi incidentele dintre membrii galeriilor celor două formații. Înaintea partidei, a avut loc o încăierare în toată regula în zona fabricii „Tricodava”, când un echipaj de jandarmi a fost solicitat să intervină pentru a despărți două grupuri de ultrași care se băteau cu lanțuri și cu pietre. Unul dintre cei implicați în luptele de stradă, Florin Leonte, a fost transportat la Spitalul Municipal, iar alți șase au fost amendați pentru tulburarea liniștii publice. În tribune, atmosfera nu a mai fost la fel de încinsă ca în alte dăți, poliția interzicând introducerea torțelor în tribune. Duelul verbal al „Armatei Ultra” și al „Nuovei Guardia” a fost întreținut prin deja obișnuitele înjurături și bannere cu mesaje. În peluza stelistă au apărut bannere cu mesaje ca: „Știm! Din august vă urmărim la Animal Planet”, „V-ați comparat istoria cu a țiganilor... Comparați-o cu a noastră dacă vă ține!”, „Liga Campionilor – un vis erotic pentru voi”, „Liga Campionilor, interzisă câinilor” sau „17 Nentori, K.R Polonia... umiliința continuă”. Galeria alb-roșilor a replicat printr-un uriaș banner pe care scria o neaoșă și arhicunoscută înjurătură „M---e Steaua”. Meciul a început cu cinci minute întârziere din cauza rolurilor de hârtie aruncate de „Nuova Guardia” în teren. Devenită acum o modă, pompierii au folosit furtunurile cu apă în ambele peluze, atât steliștii, cât și dinamoviștii incendiind câteva scaune. După terminarea partidei, alți patru tineri care s-au luat la bătaie în cartierul Rahova au fost amendați. Ulterior,

516

inventarierea furiei ultrașilor dinamoviști a consemnat **72 de scaune rupte**: După meci, oficialii steliști și cei dinamoviști au făcut inventarul în peluza în care a fost „cazată” galeria oaspeților. În urma controlului efectuat de cei doi organizatori de competiții, Vasile Angheloiu, de la Steaua și Jean Grama, de la Dinamo, au fost găsite 72 de scaune rupte, pe care clubul din Ștefan cel Mare s-a obligat să le monteze.

Luni, 27 noiembrie 2000, ziaristii deplâng un **Dinamovist cu capul spart**: La un sfert de oră după începutul reprizei secunde, în sectorul suporterilor dinamoviști s-a produs o agitație neobișnuită, deoarece jandarmii au încercat să scoată un supporter dinamovist, ce zăcea pe o gradină. Acesta fusese lovit în frunte de o piatră venită din sectorul fanilor olteni. „Câinele”, în vârstă de 15 ani, a trecut peste gard pe brațe, apoi a ajuns în mașina Salvării. După o primă îngrijire medicală, cealaltă Salvare l-a transportat de urgență la Spitalul Municipal.

Fanii Petrolului au făcut scandal după ce **Galeria a fost „sponsorizată” cu vin**: Filiala locală a PNL a “sponsorizat” galeria Petrolului cu 40 de kilograme de vin înainte de startul partidei. Aflați sub influența alcoolului, fanii petroliști au încins și o mică bătaie pe la mijlocul primei reprize, iar liderul galeriei, „Chinezul”, s-a luat de observatorul Ion Crăciunescu, căruia i-a reproșat că le dă prea multe amenzi și vrea să îi bage în pușcărie. După meci, „Chinezul” i-a adus aceleași acuze și lui Eugeniu Goicea. Nemulțumit că „am făcut galerie de milioane, și jucătorii mă umilesc”, acesta a refuzat o hârtie de 100.000 de lei dată de Orlando. Cel mai darnic cu galeria a fost președintele CA, Florin Bercea, care a scos din buzunar 100 de mărci.

În aceeași perioadă, au fost **Cinci suporteri rapidiști, arestați** în urma unor incidente comise în Moldova: În dimineața partidei, chiar în centrul orașului, au avut loc câteva incidente nedorite între 30 de suporteri rapidiști și fanii

*băcăuani. Grupul de susținători „alb-vișinii” a sosit în orașul lui Bacovia separat de restul galeriei, care era așteptată cu o oră înainte de meci de importante forțe de ordine. Lângă hotelul „Moldova”, unde a fost cazată echipa feroviară, s-a dat o adevărată bătălie. Lumea a ieșit la balcoane țipând, iar Poliția a ajuns ceva mai târziu și a arestat cinci „ultrași” bucureșteni. Un sfârșit de mileniu în care practic fenomenul ultras nu atrage atenția presei sportive, respectiv a *Gazetei Sporturilor*, iar galeriile din țară erau cu mult sub nivelul ultrașilor bucureșteni. Lipsa performanțelor, degradingolada la nivel de conducere, carențele organizatorice ale galeriilor din țară și neimplicarea fanilor potriviți în activitatea acesteia sunt câteva dintre cauzele care au determinat o apatie generalizată la nivel național, excepțiile extra-bucureștene întărind regula. Practic excepțiile evocate s-au consemnat în speță la nivel de meciuri catalogate ca fiind importante într-o provincie somnolentă și mai puțin la nivel de galerii ale echipelor din afara Bucureștiului. Practic de un fenomen ultras înspre anul 2000 se poate vorbi doar în cea ce privește echipele din capitală, forța exemplului bucureștean neavând însă rolul de a produce efervescentă printre fanii din țară, emulația lăsându-se așteptată în condițiile în care modelul bucureștean avea îndeosebi un rol complexator și mai puțin unul constructiv.*

Confruntările stradale din perioada 2001 - 2004

În intervalul temporal 2001 - 2004 se sesizează o tentativă de monitorizare echitabilă a fanilor români, în atenția aceleași Gazete a Sporturilor întrând și galeriile din afara Bucureștiului, cu un plus la acest capitol remarcându-se în context ploieștenii și craiovenii. De asemenea, în 2003 reapare în atenția opiniei publice derby-ul UTA-Poli, un leitmotiv pentru presă pentru a găsi și exploata, eventual inventa, subiecte bombă, mass-media pedalând previzibil pe aceleași recurs la istoria rivalității cu ocazia fiecărui meci dintre arădeni și timișoreni, cu piatră de temelie evocarea nefericitelor momente din 1964. Subiectul s-a epuizat rapid în perioadă, datorită retrogradării arădenilor în liga a doua, timișoreni continuându-și solitari epopeea în prima ligă.

Revenind la începutul perioadei, se sesizează faptul că anul 2001 debutează cu meciul derulat între vechile rivale Petrolul și Rapid, partidă derulată în 12 martie, în postludiul confruntării unde nu s-au consemnat incidente, rapidiștii susținând că *"La noi se plătește ochi pentru ochi"* mesaj adresat rivalelor bucureștene: *Galeria rapidistă a venit în număr mare la Ploiești, aproximativ 3.500 de tifoși „alb-vișinii”, ocupând una dintre peluzele stadionului „Ilie Oană”. Disponând de un arsenal de torțe, steaguri, fumigene, membrii „Legione Granata” aproape că au sărit în aer la golul doi marcat de englezul Burke. Deosebit de pătimaș, unul dintre suporteri a coborât pe teren pentru a-și îmbrățișa idolii, dar a fost evacuat de forțele de ordine. „Nu am avut niciun fel de problemă în această deplasare. Ne-a înjurat galeria adversă, am înjurat-o și noi, și asta a fost. De fapt, noi purtăm un respect echipelor din provincie, dar nu și celor de la Steaua și Dinamo. Atât timp cât au generali în conducere, iar porțile cluburilor sunt păzite de soldați, acestea sunt echipe departamentale. Ce am făcut noi la Ploiești nu a fost decât*

519

încălzirea pentru meciul cu Dinamo. Cât despre amenințările pe care steliștii le-au făcut la adresa lui Răzvan Lucescu, că nu o să calce în Ghencea, nu pot să spun decât atât: În Giulești se intră greu, dar se iese și mai greu. La noi se plătește ochi pentru ochi”, ne-a declarat liderul galeriei rapidiste.

În martie 2001, are loc un meci între Gaz Metan Mediaș și FC Argeș, o partidă cu cântec după care au avut de suferit în primul rând **Autocarele piteștenilor, bombardate cu pietre** de către medieșeni: *Suporterii Argeșului au făcut deplasarea la Mediaș cu 3 autocare, la meci asistând aproximativ 100 de spectatori piteșteni. Ei și-au încurajat favoriții dintr-un colț al peluzei stadionului, unde au întins pe garduri câteva bannere. La plecarea spre casă, la ieșirea din Sibiu, autovehiculele au fost întâmpinate cu pietre de localnici, aceștia fiind nemulțumiți de faptul că echipa lor a fost defavorizată de arbitrul bucureștean, Gheorghe Moise. Unuia dintre autocare i-au fost sparte câteva geamuri, iar unul dintre fanii piteșteni a fost rănit ușor cu cioburi.*

Într-un articol din 19 martie 2001, *Gazeta Sporturilor*, al cărui titlu a fost **Ilie Balaci face urât la roșu**, se face referire succint și la incidentele produse de fanii brașoveni la un meci contra Craiovei: *Între timp, 32.000 de brașoveni luaseră foc cu mult înainte de a începe meciul. Au ținut-o tot așa chiar și după 0-1, dar la 0-2 n-au mai rezistat. Aproximativ 200 de membri ai Forței Carpatice s-au repezit spre sectorul rezervat oltenilor, amenințându-i că nu vor părăsi, decât cu picioarele înainte, Brașovul. Până la urmă nu s-a întâmplat nimic, jandarmii evacuându-i pe olteni cu mult înaintea ultimului fluier și evitând astfel eventualele „dialoguri” între fani.*

Luni, 2 aprilie 2001, după meciul Dinamo - Steaua este surprinsă o frântură din acea **Ură de-o viață**, partitură în care forțele de ordine au avut un rol important: *Fanii steliști au avut, înainte de începerea partidei, mai multe altercații cu rivalii alb-roșii. Astfel, cele șapte TAB-uri al Jandarmeriei,*

520

prezente în jurul stadionului, au fost încărcate cu suporteri recalcitranți. Printre cei ridicați s-a numărat și șeful galeriei dinamoviste, Elias, care a fost eliberat la puțin timp mai târziu, reușind să ajungă la timp la stadion. La venirea coloanei roș-albastre, un fan al “câinilor” a aruncat o petardă lângă un grup de jandarmi călare, fapt ce a produs panică, caii speriindu-se zdravăn și fiind struniți cu greu să nu intre în mulțime. Jandarmii au potolit cu dificultate o bătaie iscată între steliști și dinamoviști pe Calea Floreasca, în apropierea tribunei oficiale. Jean Pavel, liderul galeriei steliste, a avut mult de furcă în discuția cu forțele de ordine pentru a le convinge să îi lase să intre la meci cu tot arsenalul procurat pentru acest eveniment. “Am cheltuit 110 milioane de lei și jandarmii ăștia nu ne dau voie să intrăm pe teren decât cu baloane și steaguri. Încalcă protocolul pe care l-am încheiat acum trei zile și își bat joc de noi”, a afirmat liderul Armatei Ultra, care a fost nevoit să amâne pentru alt meci folosirea celor două tone și jumătate de confetti, a rolelor, torțelor și petardelor achiziționate.

Gestul căpitanului rapidist Stancu, de a recupera un steag, pierdut tocmai de Răzvan Lucescu în fața unui jucător stelist, care l-a capturat în timp ce fostul portar rapidist îl flutura ostentativ în fața galeriei steliste, este surprins în 27 august 2001: *Ratând transferul la Steaua, echipă ce evolua în Champions League, Stancu și-a continuat activitatea la Rapid și a devenit unul dintre favoriții galeriei giuleștene. Atașamentul său față de culorile alb-vișinii s-a dovedit la finalul partidei Steaua-Rapid din tur, când a recuperat steagul galeriei giuleștene din mâinile jandarmilor, explicând gestul său astfel: “La război, atunci când steagul cade în mâinile inamicilor, compania se desființează.”*

La un meci dintre FC Brașov și Ceahlăul Piatra-Neamț au fost de asemenea incidente, astfel că portarul moldovenilor **Lefter, sub escorta forțelor de ordine** a putut părăsi nevătămat

stadionul: După golul marcat de Vochin, masorul gazdelor s-a repezit spre banca nemțenilor și a aruncat cu o sticlă de apă. Stere nu s-a lăsat nici el mai prejos, arătând moldovenilor obrazul în timp ce înjura de mama focului, fiind oprit cu greu de arbitrul de rezervă ca gesturile sale să nu degenereze. În ultimul minut de joc, banca oaspeților a fost goală, toți refugiindu-se spre cabine. Meciul a continuat și, după fluierul final, brașovenii au tăbărât pe jucătorii Ceahlăului aflați pe teren, reproșându-le lipsa de fair-play. Unii dintre oaspeți, mai rapizi, au reușit să fugă pe tunel. Ultimul rămas pe gazon a fost portarul Lefter, care a avut cea mai mare distanță de străbătut până la vestiar. El a fost încercuit de "galben-negri", fiind nevoie de intervenția jandarmilor pentru a nu încasa pumni. După joc, președintele Ceahlăului, celebrul Pinalti a dat explicații presei:

- Cum comentați incidentele care s-au petrecut?
- Gheorghe Ștefan: La Piatra-Neamț, și când noi am pierdut, oaspeții au plecat fără probleme.
- De ce n-ați putut sa părăsiți parcare?
- Nu m-au lăsat. Au venit supporterii lor și au aruncat cu pietre în mașină! Nu vedeți, jandarmii sunt pe mână cu ei! Nu intervin!
- După gol, masorul Brașovului a aruncat cu o sticlă de apă spre banca nemțeană...
- Sincer, nici nu știu pe cine a lovit, fiecare s-a ferit cum a putut. A fost lipsă de educație.
- De ce are lumea un cui împotriva Ceahlăului?
- Nu suntem doriți! Suntem moldoveni, n-ați văzut ce-a strigat galeria gazdelor?
- S-a spus că în tur a fost blat și că ar fi trebuit să-i lăsați pe brașoveni acum să bată.

- Am jucat fotbal pe teren. Nimeni nu ne poate acuza de aranjamente. Ne-am apărat corect șansele și, cu puțin noroc, am reușit să plecăm cu un punct.

Oltenii se bătură între ei, în același an 2001, la un meci disputat de Știința pe teren propriu: Peluza din dreapta oficialei, tradiționalul loc al galeriei oltene, a rămas goală. Din ordinul lui Gigi Nețoiu. Supărați, membrii facțiunii Sezione Ultra au intrat în stadion la pauză, la peluza opusă, scandând împotriva principalului acționar. "Nețoiu, spune tu, cât se termină scorul" și „Nețoiu, m--e Nețoiu!” au fost scandările preferate ale „ultrașilor”, care, culmea, la final s-au războit cu cealaltă aripă a galeriei, Vechea Gardă, care, conform unei surse dintre suporterii, ar fi plătiți de Nețoiu. În plus, se pare că aceștia au tăiat, înainte de meci, cauciucurile câtorva mașini personale ale celor din Sezione, acesta fiind principalul motiv al vendetei. S-a lăsat cu ceva sânge, cel mai șifonat ieșind Cami Vasilescu, liderul celor din Vechea Gardă. Poliția a intervenit și a stins conflictul, lăsându-se și cu amenzi. „Nețoiu a reușit să ne dezbine total”, spunea unul dintre fani.

În Bucovina, la meciurile Forestei exista constant **Sămânță de scandal**: Veniți la stadion pentru a vedea o victorie care să scoată Foresta din zona minată, suporterii locali s-au transformat repede în huligani, metamorfoză înfăptuită, este adevărat, și cu ajutorul arbitrajului lui Cristian Bălaj, unul fără greșeli grave, dar părtinitor, în favoarea „câinilor”. Totul a început cu penalty-ul acordat bucureștenilor în minutul 10 și ratat de Niculae. Deși faultul la Mihalcea a fost evident, după șutul în bară a lui Marius, tot stadionul a început să scandeze: „Hoții! Hoții!”. Indignarea fanilor a crescut apoi gradat, fiind întreținută și de atitudinea războinică a celor de pe banca Forestei, în frunte cu directorul sportiv Mircea Crainiciuc, cel care, în minutul 40, avea să fie

eliminat pentru repetate injurii și proteste lansate la adresa asistentului Marius Beudeanu, aflat pe acea parte, precum și împotriva “centralului” Cristian Bălaj. Și asta n-a fost nimic... Vine minutul 64. Același nefericit Beudeanu semnalizează eronat un fault pentru Dinamo, oprind pe Foresta dintr-o acțiune ofensivă. Urmează un bombardament cu sticle, rănindu-l în cap pe Țălнар. “Să vă duceți toți după Hâldan!”, se aude de după gard. ”Țânțarul” s-a prăbușit, leșinând instantaneu. Toți cei de pe teren se reped spre banca dinamovistă, pornind o ciorovăială presărată cu îmbrânceli și lovituri surde. Intervenția decisă a lui Bălaj pare însă că va dispersa meleul. Și chiar o face, în timp ce Țălнар își revine cu greu, sângele care-i curgea din rana de la cap fiindu-i spălat cu apă.

Luni, 4 martie 2002, ”**Lupii galbeni**” au fost evacuați în timpul unui meci Rapid - Petrolul, jandarmii fiind, surprinzător, urecheați în presă: Sâmbătă seara, la peluza veche a stadionului din Giulești au luat loc 200 de suporterii ai Petrolului. După 27 de minute de la începerea partidei, toți membrii galeriei “lupilor galbeni” au fost evacuați din stadion de polițiști. Motivul? ”Au adresat cuvinte obscene la adresa rivalilor, și, deși domnul colonel i-a amendat pe șapte dintre ei și i-a sfătuit să înceteze, fanii ploieșteni au continuat cu injuriile”, a explicat observatorul partidei. Întrebat de ce nu s-a luat aceeași măsură și la partida de mai devreme, din “Ștefan cel Mare”, oficialul de la LPF a declarat plin de el: “Aici nu suntem la meciul Dinamo - Steaua”. Atât jandarmii, cât și oficialul Ligii au surzit însă subit la cuvintele triviale aruncate de galeria rapidistă “șintelor” de-o viață, Steaua și Dinamo. Era interesant de văzut cum ar fi reușit jandarmii să evacueze 7.000 de oameni. Fair-play, Andrei Teodor, președintele Ligii Suporterilor Rapidști, a declarat la finalul partidei: “Suntem alături de suporterii petroliști, care au fost evacuați abuziv de jandarmi din stadion. Polițiștii n-au învățat

nici acum că ordinea nu se menține cu băta. Dacă știa că au fost scoși din stadion pentru acest motiv, galeria Rapidului ar fi protestat. Nu contează că suntem suporteri din Giulești, Ghencea sau “Ștefan cel Mare”. Ne respectăm între noi și trebuie să fim solidari la astfel de măsuri exagerate.” Jandarmii au avut o încercare asemănătoare și printre fanii Rapidului, dar din cauza protestelor celor din jur, nu au scos din stadion decât o singură persoană.

Dinamoviștii s-au războit la rândul lor în aceeași lună cu jandarmii, la un meci cu Steaua: *Deoarece Steaua conducea pe tabelă, s-au revărsat scandările triviale la adresa polițiștilor și a jandarmilor, aceștia din urmă fiind la doar câțiva metri de înfierbântații suporteri. Scânteia nu a întârziat să apară, iar la incidente s-a intervenit în forță, fiind văzute episoade în care câte un supporter căzut printre scaunele din peluză încasa bastoane cu nemiluita. Riposta membrilor Nuovei Guardia nu s-a lăsat așteptată, jandarmii bătând în retragere. “Nu vă puneți cu noi” sau “Asasini, gabori asasini”, erau mesajele care răzbăteau din piepturile dinamoviste, în timp ce din peluză zburau tot felul de obiecte. După golul doi al Stelei, galeria dinamovistă a părăsit peluza.*

După câini a fost rândul rapidiștilor să provoace noi incidente, astfel că la derby-ul Rapid - Petrolul, un oficial oaspete a fost **“Săltat” de Poliție**: *Organizatorul de competiții al Petrolului, Lucian Rădulescu, a încheiat un proces-verbal cu FC Rapid, prin care giuleștenii au permis, pe bază de reciprocitate, accesul în tribune a 250 de suporteri și 10 oficiali prahoveni. În momentul în care Rădulescu îi dădea în primire respectivul sector șefului de galerie al “lupilor galbeni”, el a fost săltat de câțiva jandarmi, bruscat și urcat în duba de Poliție. Încercările sale de a dovedi calitatea de oficial au fost zadarnice, “petrecând” cam un sfert de oră singur în dubă, după care a fost eliberat fără nici un fel de explicații. Până la urmă, oficialul oaspeților s-a ales doar cu câțiva nasturi lipsă de la geaca de*

525

piele. Supărarea ploieștenilor a fost și mai mare după ce galeria a fost evacuată și condusă de un grup de 20 de jandarmi până în Ploiești, doar cheltuielile legate de deplasarea "lupilor galbeni" ridicându-se la 7 milioane de lei.

În conflictul etern al exponenților subculturii cu forțele de ordine, s-a scris o nouă filă în martie 2002, când **Jandarmii au bătut ultrasii** steliști: *Din punct de vedere al spectacolului în sine și chiar al încasărilor, meciul Steaua - Dinamo poate fi trecut la capitolul "realizări în fotbal". Nu același lucru se poate spune despre organizarea acestuia. Dintr-un exces de zel total ieșit din comun și în baza unui protocol aberant și întocmit astfel încât să poată fi interpretat, forțele de ordine au impus, în special în peluza a doua, legea bătei. La intrarea pe stadion, cu o oră și ceva înaintea începerii partidei, jandarmii au împărțit bastoane pe spinările fanilor fără ca aceștia să provoace nici cel mai mic scandal. "I-au bătut pe câțiva de-ai noștri cu bulanele de i-au băgat în spital. Am vorbit cu șeful lor, l-am întrebat de ce s-a întâmplat asta, dar n-a știut să-mi spună ceva coerent. Unul dintre băieți este la Medico - Legal să-și scoată certificat", ne-a declarat șeful galeriei Stelei, Cătălin Zmărăndescu.*

În 25 martie 2002, cititorii *Gazetei Sporturilor* sunt informați că depunctarea lui Dinamo pentru trucarea unui meci nu i-a îndepărtat pe fanii "alb-roșilor", care au fost prezenți în număr mare la meciul cu UMT. Cei circa 200 de suporterii ai "câinilor" care au făcut deplasarea la Timișoara, având și un conflict cu localnicii la oprirea în Craiova, au urmărit partida la bustul gol.

Luni, 27 mai 2002, sunt semnalate incidente petrecute la un meci dintre FC Bacău și Petrolul unde la finalul partidei, victime au devenit Semeghin și Dragomir, aceștia aplaudând ironic în direcția galeriei, moment în care fanii gazdelor au luat pur și simplu foc. Nu au lipsit nici incidentele, zelul

excesiv al jandarmilor făcând ca un supporter băcăuan și doi ai Petrolului să fie reținuți efectiv aiurea.

Tot în 2002 este consemnat **Huliganism la drumul național**: *Exact cum intri în Adjud atunci când vii dinspre Bacău, se găsește un restaurant pe dreapta și o benzinărie pe stânga. Este locul pe care anul trecut supporterii rapidiști l-au devastat în drum spre Piatra-Neamț. În acest an, localnicii, circa o sută, s-au pregătit cu bâte și topoare să se răzbune pe giuleșteni. Pe lângă armamentul din dotare, moldovenii se pregăteau să blocheze drumul național cu câteva TIR-uri. Autocarul echipei a fost și el oprit de agresori, dar jucătorii au fost lăsați să plece, cei vizați fiind doar fanii „vișinii“. Aflând despre acțiunea demnă de niște racheți pe care cei din Adjud au pregătit-o, echipajul „Gazetei“ s-a oprit pentru a relata filmul evenimentelor. Supărați că microbuzele din Grant au trecut în viteză și nu au putut fi stopate, localnicii au sărit pe reprezentanții „Gazetei“, lucrurile fiind doar la un pas să nu se transforme într-o tragedie. Cu imagini parcă decupate din mineriadele atât de cunoscute, fotografului Alexandru Hojda i-a fost spart nasul, i s-a confiscat filmul din aparat, iar cei doi redactori și șoferul au fost agresati fizic. Capul huliganilor era chiar patronul restaurantului respectiv, un tip în jur de 50 de ani, cu ochelari, care a incitat tot timpul la violență și care, spre final, a purtat o discuție telefonică ciudată, la modul: „Să trăiți șefu’, am prins niște băieți de la “Gazetă” care au făcut fotografii, ce facem cu ei?“. Se pare că toată acțiunea s-a făcut cu sprijinul din umbră al Poliției locale, care nu s-a sesizat absolut deloc. Dovadă că un echipaj de Poliție se afla la doar 100 de metri față de locul incidentului, fără să intervină.*

În 2 septembrie 2002, corviniștii devin subiect de presă: *Adrian F., adjunctul Poliției Hunedoara, s-a ales cu câțiva pumni, deoarece era îmbrăcat în civil și nu a fost recunoscut în confuzia creată! Jandarmii au intervenit imediat și l-au alergat pe Gheară pe teren, în timp ce galeria Corvinului a adresat o*

527

ploaie de înjurături forțelor de ordine, amenințând că vor sări gardul. Câțiva jandarmi au fost loviți de obiecte aruncate din tribună (sticle, bucăți de scândură, bucăți de ciment), până când unul dintre ei a scos la iveală o butelie cu gaz lacrimogen. Scandalul a încetat, și supporterii s-au potolit treptat. Un reprezentant al Jandarmeriei spunea: “Dacă intram peste ei în galerie, ieșea urât. Am preferat să-i calmăm fără să facem uz de forță, ci numai amenințându-i. Cunoaștem situațiile care se ivesc la meciuri, și nu avea rost să ne repezim cu bastoanele pe ei, pentru că marea lor majoritate erau puști de 16-17 ani”.

În aceeași etapă, **“Mascații” au atacat** ultrașii steliști: *Galeria stelistă a ajuns la stadion la zece minute după ce a început meciul, ei având probleme pe drumul spre Craiova. Cu toate că, inițial, plecarea lor era programată pentru ora nouă, ultrașii roș-albaștri au întârziat, părăsind Bucureștiul abia la ora unsprezece. Mai mult, cu douăzeci de kilometri înainte de intrarea în Cetatea Băniei, între ei și jandarmi s-au produs altercații. Dintr-o mașină cu numărul 01 OT HCW s-au dat jos mascați, care, sub pretextul că supporterii spărseseră un parbriz, i-au luat la bătaie.*

Tipologia intervenției jandarmilor intrigă constant, o asemenea acțiune fiind dezavuată și în 9 septembrie 2002, dată la care **Mascații au lovit în plin galeria Petrolului:** *Frumusețea meciului a fost stricată din păcate de incidentele petrecute între galeria Petrolului și forțele de ordine. Încă dinaintea partidei, 15 suporteri ai gazdelor au fost bătuți de poliție cu bastoanele. Lucrurile au degenerat după golul egalizator al gazdelor când mascații au intrat în galeria gazdelor inclusiv cu gaze lacrimogene. Scena incredibilă vine la câteva minute după acest incident. Doi fani ai gazdelor au fost luați și duși lângă duba poliției, puși să stea în genunchi cu cătușele pe mâini și obligați să suporte lovituri sănătoase.*

Luni, 23 septembrie 2002, s-au semnalat **Din nou incidente cu Poliția** ale steliștilor: *Suporterii steliști au venit în număr de 700 la meciul cu Astra, deși protocolul între cele două cluburi s-a încheiat pentru doar o sută de bilete. Înainte de partidă, fanii bucureșteni au mai cumpărat încă 300 de tichete, dar tot au mai rămas pe afară. Prilej de a forța porțile stadionului și de a se isca o mică „bătălie” cu jandarmii. Văzând acest lucru, conducerea Astrei a decis să le mai dea contra cost (30.000 lei bucata) încă 200 de bilete. Însă ciondăneala cu forțele de ordine a continuat în stadion, culminând în repriza a doua, după deschiderea scorului, cu o bătaie în toată regula, în urma căreia doi-trei suporteri „roș-albaștri” au fost „săltați” de polițiști. De reținut însă că, pe toată durata jocului, steliștii au fost hărțuiți verbal de către o mică galerie a Petrolului, care a venit la meci special pentru a-i înjura pe bucureșteni. Jean Pavel a fost și el prezent la partidă și chiar a încercat să dirijeze galeria, dar a abandonat în momentul în care suporterii nu își încurajau pe deplin echipa.*

În noiembrie 2002, **Legione Granata, așteptată de olteni în gară** nu s-a confruntat cu ostilitate din partea oltenilor, ultrașii celor două echipe fiind prieteni la acea vreme: *Galeria rapidistă Legione Granata a sosit de la Craiova în două “tranșe”. Mai întâi, un tren a ajuns la ora 12:45, și apoi un altul la ora 16:00. Giuleștenii au fost așteptați la gară de fanii “Științei”, cele două tabere înțelegându-se totuși foarte bine. Susținătorii ambelor echipe au mers împreună la meci, un lucru care se întâmplă mai rar. Ultrașii dinamoviști au făcut scandal și la hochei, astfel încât doi jucători de la Miercurea Ciuc au fost **Internați la spitalul județean din Harghita: După o oră (când scorul era 4-1 pentru Ciuc), scandalul a continuat în tribune, un grup de suporteri dorind să-l răzbune pe Stănicu. Sub privirile pasive ale jandarmilor, dar și ale unor oficiali dinamoviști, aproape zece spectatori i-au măcelărit în dreptul***

vestiarului pe doi dintre hocheiștii harghiteni, Konstantin Butenko și Szabolcs Szocs, ultimul nefiind folosit în această partidă. Aceștia au fost bătuți cu o bestialitate inimaginabilă de huligani înarmați cu bâte de baseball. Președintele Istvan Antal și-a retras echipa de pe gheață, iar cei doi jucători au ajuns la Urgență. “Am primit informații că cei doi urmau să fie atacați și la Floreasca de același grup de indivizi. Am apelat la serviciile ambulanței, transportându-i la spitalul din Miercurea Ciuc, unde se află internați și în prezent. Nu-mi vine să cred că jandarmii, care erau la doi pași, nu au făcut nimic pentru a interveni”, a spus Antal. Într-un comunicat de presă, conducerea ciucană le-a transmis jucătorilor harghiteni, care evoluează în echipe din București că sunt așteptați toți acasă dacă se simt în pericol.

În 9 decembrie 2002, presa semnalează că la un meci Unirea Focșani - Petrolul Ploiești, au ajuns **Patru suporteri, la poliție**: Înainte de a intra pe stadion, galeria oaspeților a devastat un magazin alimentar, profitând de faptul că se afla doar o singură persoană în magazin. Sesizați de vânzătoare, polițiștii i-au descoperit pe hoți, printre ei era și o fată, la care au fost găsite mai multe pâini și mezeluri. Valoarea obiectelor furate s-a ridicat la valoarea de 230.000 de lei.

Incidente pe autostradă, la intrarea în București, au avut loc între câini și craioveni, deoarece în timp ce aștepta sosirea autobuzelor din Bănie, un supporter din Capitală al craiovenilor a fost bătut de trei ultrași dinamoviști. Cu toate că forțele de ordine au impus măsuri speciale de securitate cu ocazia partidei dintre Dinamo și Universitatea Craiova, unele incidente tot au apărut, însă nu în incinta complexului din ”Ștefan cel Mare”, ci la intrarea în București. Ieri-dimineață, în jurul orei 10:30, aproximativ 20 de suporteri ai oltenilor care locuiesc în Capitală s-au îndreptat către ieșirea de pe autostrada București - Pitești, unde urmau să aștepte sosirea autobuzelor de la Craiova pentru a li se alătura ultrașilor din

Bănie. Ajunși aici, aceștia au intrat într-un bar, afară rămânând o singură persoană, care trebuia să semnaleze apropierea coloanei. După câteva minute însă, lângă acesta a frânat brusc o Dacia Nova cu numărul B 19 TJJ, din care au coborât trei indivizi, care l-au luat la bătaie instantaneu pe oltean. Până la urmă, supporterii aflați în interiorul localului au văzut scena, cele trei persoane urcându-se imediat în mașină și demarând în grabă după ieșirea grupului. Conform spuselor celor prezenți, cei trei indivizi ar fi fost suporteri ai dinamoviștilor, aflați special în zonă pentru a vedea care este numărul adversarilor de la Universitatea. De altfel, ultrasii "Științei" care au văzut scena, i-au identificat pe doi dintre aceștia în persoanele lui Ellias Bucurică și "Barbă", doi dintre membrii marcanți ai Nuovei Guardia.

În 2003 arădenii au făcut scandal la un meci desfășurat pe teren propriu, urmarea... **Șeful galeriei, reținut de jandarmi:** *Supărați din cauza eșecului, supporterii echipei UTA și-au înjurat favoriții după fluierul final, aruncând înspre teren cu câteva sticle de plastic. Forțele de ordine au reacționat imediat, cel mai grav afectat fiind șeful galeriei Red Fighters. Acesta a fost efectiv târât înspre o mașină a Jandarmeriei, fiind amendat.*

Luni, 17 martie același an, în cotidianul *Agenda Zilei* de Arad se face referire la eternul derby al fotbalului mioritic, Poli – UTA, un meci care implică inevitabil și supporterii care au produs **Violență la Timișoara:** *Atmosfera încrâncenată din finalul meciului s-a transformat în violență după fluierul final. Grupurile organizate, formate din supporterii Bătrânei Doamne, n-au avut de suferit, deși arădenii care au făcut deplasarea cu trenul au fost întâmpinați cu pietre la ieșirea de pe stadion. Din acest motiv, forțele de ordine au împins grupul înapoi, pe pista stadionului. În schimb, câțiva dintre arădenii prezenți la Timișoara cu autoturismele personale au avut de suferit. Câteva mașini marcate cu numere de Arad au fost atacate cu*

531

pietre. Primele atacuri, la sala Olimpia. Între două autoturisme de Arad, mașina de Hunedoara a lui C. L. scapă printr-un miracol de bolovanii timișorenilor. Ceva mai încolo, între căminele studențești, un arădean are proasta inspirație de a opri în fața furiei unor dezaxați care nu s-au mulțumit să înjure și să scuipe. Omul a fost bătut crunt, intervenția poliției fiind tardivă. Dincolo de sensul giratoriu de pe bulevardul Pârvan, spre hotelul Continental, șoseaua era plină de cioburi. Era ora 18, când Dacia cotidianului nostru ieșea din sensul giratoriu și se îndrepta spre Bastion, cu destinația Arad. Benzile erau blocate de mașini, iar trotuarul era ocupat de o coloană de suporteri timișoreni. Un imberb – n-avea mai mult de 16 ani – a țâșnit spre autoturism, observându-i numărul de înmatriculare. A intrat în transă și a aruncat prima piatră. După el, alți 10-15 huligani au produs instantaneu o ploaie de pietre, sticle și cărămizi. Drumul era blocat, semaforul era roșu. Se înainta greu. Am fost obligați să suportăm pietrele, care la început nu-și nimereau ținta, ci doar se izbeau de capota și de ușile laterale. S-a produs și inevitabilul. O piatră a făcut țândări geamul din dreapta față, alta spărgând parbrizul. Scăpați din infern, ajungem la intersecția din dreptul hotelului Continental. Pe trotuar staționa un Aro al Poliției. Un fost tablagiu privea amuzat mașina spartă: "Ce să vă fac? A cui e mașina? A ziarului? Las' că nu plățiți voi." N-aveam, oricum, nici o pretenție de la un asemenea polițist. În continuare, reacția seacă a Poliției: "Câțiva tineri, despre care nu putem spune că au legătură cu galeria echipei Poli, au ținut să-și exprime sentimentele într-un mod primitiv, unii dintre ei aruncând cu pietre. Trei dintre aceștia au fost reținuți de jandarmi și predați secției 1 a Poliției. Dacă se dovedește că au spart geamurile mașinilor, vor fi pedepsiți conform legii", a declarat maiorul Valentin P. de la Poliția Timișoara. În Gazeta Sporturilor scria că în acel meci, la un moment dat s-a creat o busculadă generală, liniștită până la urmă de intervenția

jandarmilor. Aceștia au avut de lucru și în afara stadionului în încercarea de a ține departe cele două galerii. Câteva mașini au fost distruse în oraș și, pe drumul spre Arad, un tânăr supporter de la UTA a fost dus în stare de comă la Spitalul Județean.

Tot în martie 2003, este evocată o intervenție a câinilor împotriva steliștilor, care pierd bannerul uneia dintre cele mai importante brigăzi din galerie. Practic după meciul “roș-albaștrilor” cu Universitatea, circa 20 de fani dinamoviști au atacat la ora 2 noaptea, în fața blocului unde locuiește, pe un membru al facțiunii steliste Ultras căruia, printre alte lucruri furate, i-au subtilizat și steagul care reprezenta gruparea. Unul dintre liderii suporterilor steliști ne-a spus: “A fost vorba de o tâlhărie, iar noi am făcut o plângere la poliție și în scurt timp o să se facă dreptate pentru că se cam știu cine sunt autorii. Nu a fost vorba de o confruntare parte-n parte, ci de un atac mârșav. Cum noi chiar avem principii de ultrași, ne gândim serios la varianta desființării, chiar dacă am primit o grămadă de telefoane să nu renunțăm. Joi, probabil, vom lua o hotărâre în acest sens.” Așa cum au scris și în revista pe care au editat-o, “Ultras Magazin”, gruparea care își pierde steagul trebuie să se desființeze. Povestea pleacă, din câte se pare, de la o confruntare stradală între fanii lui Juventus și cei ai lui Torino, în care “granata” a ieșit învingătoare luând ca trofeu steagul advers, iar respectivii suporteri ai “Bătrânei Doamne” s-au desființat ca grupare ultras. Dar, așa cum susțin steliștii, acolo a fost vorba de o bătaie egală numeric, pe când în acest caz a fost practic vorba de o tâlhărie.

Peste câteva zile, câinii atacă din nou, acțiunea materializându-se cu **Coregrafie confiscată**, după cum titra *Gazeta Sporturilor*, luni, 24 martie 2003: În dimineața partidei, un „comando” format din patru dinamoviști a dat din nou o „spargere” în Ghencea, furând toate bannerele pregătite de steliști pentru coregrafia meciului de aseară. Acest eveniment

s-a petrecut la o săptămână după ce grupul cel mai mare din cadrul galeriei steliște, aripa Ultras, a rămas fără steag, luat tot de dinamoviști, fapt ce a dus la desființarea acestei facțiuni din galerie.

Luni, 7 aprilie, suntem informați că la Hunedoara, a fost **Bătaie generală spre final de meci:** În minutul 83, Băban a șutat la poartă, Roșca a reținut în doi timpi, și Pepenar l-a lovit din greșală pe portarul oaspeților. Faza a degenerat într-o bătaie generală, în urma căreia au fost eliminați Pepenar, și de la oaspeți Drăguliu. La finalul meciului, brigada de arbitri a fost scoasă din incinta stadionului cu ajutorul scutierilor, datorită galeriei hunedorene, care i-a așteptat pe cavalerii fluierului aproape o oră la porțile stadionului.

O săptămână mai târziu, **Armata Ultra i-a bătut pe „găzari”:** Fotbaliștii Petrolului au avut sâmbătă ghinionul de a se întoarce de la Onești în jurul prânzului, adică perioada zilei când pe șoseaua care leagă Bacăul de Buzău se deplasau suporterii steliști spre urbea lui Sechelariu. La Mărășești, lângă mausoleu, „lupii galbeni” s-au oprit pentru un popas destinat prânzului, dar pofta le-a fost stricată de aproximativ o duzină de suporterii steliști, beți și puși pe scandal. S-au împărțit câțiva pumni, jucătorii Petrolului, provocați fiind, reacționând la rândul lor violent. Până la urmă, ploieștenii au urcat în autocar, dar steliștii nu s-au potolit, pornind un tir cu sticle cu bere și pietre.

În aceeași etapă s-a jucat și **UTA 0-1 Poli**, un meci în care, datorită forțelor de ordine, arădenii nu s-au putut exprima pe străzi, în ciuda faptului că nu a lipsit episodul patetic al aruncării cu pietre, ultima soluție a fanilor dezamăgiți că nu se pot apropia de rivali: *Timișorenii au pus accent pe bannere. „Puțin respect pentru mentorii voștri” - bannerul oaspeților - a fost contrat cu un „UTA - un adevărat nume de legendă”, dar și cu un craniu alb-violet înfipt în gard. Măsurile de securitate*

luate de organizatori au împiedicat orice tentativă de scandal, galeria lui Poli, AEK, părăsind stadionul la o oră după final, sub escorta jandarmilor, deși s-ar fi găsit arădeni dornici de „luptă”.

*În 26 aprilie 2003, aflăm că **Oltenii s-au încăierat cu jandarmii**: Universitatea Craiova a fost încurajată la Constanța de 50 de suporteri care și-au aprins torțele la golul doi al formației lor, marcat de Marius Sava. A fost momentul în care jandarmii care îi supravegheau au intervenit în forță, ca nu cumva fanii „juveților” să producă pagube stadionului „Gheorghe Hagi”. Timp de câteva minute, cele două grupuri și-au împărțit cu dărnicie bastoane și pumni, lupta terminându-se abia când la locul incidentului a apărut un ofițer, care și-a calmat subalternii. „Ne-au provocat tot timpul, că nu stăm cum trebuie pe scaune, că de ce mâncăm semințe nu știu cum, iar când am aprins torțele, atâta au așteptat, ca să dea în noi”, a spus liderul galeriei oltene, Gabi „Blondu”. În semn de protest, în partea a doua a întâlnirii, suporterii craioveni și-au întors, cu susul în jos, toate bannerele. Până la finalul partidei, nu s-au mai produs incidente, fanii mărgininu-se doar să scandeze încurajări la adresa jucătorilor favoriți.*

*Analizând Gazeta Sporturilor din acea perioadă, se observă o tendință de neglijare a surprinderii incidentelor dintre ultrași, care desigur nu au lipsit, însă pot fi invocate și lacune în cercetarea ziarelor, care deși nu au lipsit, nu substituie culpabilitatea ziariștilor din această perspectivă. Totuși, în numărul din 16 martie 2004 al cotidianului, aflăm că **Roș-albaștrii au fost încurajați la Brașov, de aproape 1.000 de fani, marea lor majoritate venind de la București. Aceștia au ajuns la stadion abia în minutul 7 și, din cauza îmbulzelii de la porți, între ei și forțele de ordine a izbucnit un conflict violent. A fost nevoie de intervenția medicilor de pe ambulanță pentru a-i resuscita pe câțiva dintre ultrași. "Jandarmii au dat cu spray-***

535

uri lacrimogene și ne-au bătut cu bestialitate. Patru colegi de-ai noștri au ajuns la spital!", au acuzat steliștii. "Mulți erau beți și au sărit la bătaie fără nici un motiv", au replicat cei incriminați. În repriza a doua, supporterii au afișat un banner cu mesaj ironic la adresa șefilor Jandarmeriei: "Patru clase de școală -colonel în Capitală!"

Luni, 10 mai 2004, sunt semnalate **Brutalități ale poliției** la un meci dintre Gloria Bistrița și Steaua, moment în care *Patru suporteri ai Stelei din Brașov, au susținut că au fost bătuți de poliție în Bistrița "fără nici un motiv". "Ultrașii" se află în conflict cu forțele de ordine încă din prima rundă a returului, la Brașov, când au reclamat duritățile la care au fost supuși.*

În cupele europene, **Oțelul, la câțiva centimetri de o mare victorie**, în 14 aug 2004 a disputat în cupele europene meciul contra lui Partizan Belgrad la Constanța, în mozaicul etno-regional, respectiv moldoveni, sârbi, dobrogeni, remarcându-se și oltenii: *În altă ordine de idei, fanatismul supporterilor sârbi s-a făcut simțit și la Constanța, în minutul 65 al meciului, ei aruncând trei fumigene pe teren, ceea ce a dus la întreruperea partidei. Evenimentul a provocat reacția trupelor de ordine, între aceștia și fani având loc o altercație. Până la urmă, forțele de ordine au evacuat o parte dintre suporteri, iar partida s-a terminat fără alte incidente. Printre supporterii evacuați se numără și zece fani ai Universității Craiova, veniți să-i susțină pe sârbi. "Li s-au luat absolut toate datele. Va fi înaintat un tabel Jandarmeriei, care, la rândul său, îl va trimite la UEFA. Din câte am înțeles de la observatorul întâlnirii, li se va interzice accesul pe orice stadion din Europa. Acest grup de suporteri, în jur de 40, au sosit mai târziu decât a fost stabilit inițial. Li s-a permis accesul după un control sumar. Avem și declarațiile a doi martori că supporterii respectivi au scos din zona lenjeriei intime acele mijloace de marcaj și le-au aruncat pe teren. Din câte cunosc eu, nici un*

536

jandarm nu a fost rănit", a spus adjunctul Comandamentului Teritorial de Jandarmi.

Luni, 4 octombrie 2004, aflăm că au fost **Incidente la partida de handbal CSM Medgidia - HCM Constanța: Campioana României a câștigat cu un singur punct într-un meci în care patru jucători au fost eliminați pentru durități, iar suporterii echipei oaspete s-au bătut în tribune cu forțele de ordine. O serie de incidente au avut loc în timpul partidei CSM Medgidia - HCM Constanța, scor 27-28 (14-11), din cadrul etapei a V-a a Ligii Naționale de handbal masculin. Trei jucători ai echipei gazdă - Florin Cazan, Enis Murtaza și Dan Savenco - și unul de la HCM Constanța - George Buricea - au fost eliminați pentru lovituri dure în timpul meciului. Incidente au avut loc și în tribune. La finalul primei reprize, s-a produs o altercație între suporterii echipei oaspete și forțele de ordine, din cauza injuriilor proferate de spectatori. Membrii grupului Ultras, care încurajează și echipa de fotbal Farul Constanța, au fost evacuați din sală.**

În 11 octombrie 2004, sub titlul **Bătăuși fără frontiere**, aflăm că ultrasii români s-au bătut între ei în Cehia la un meci al tricolorilor: *Printre fanii români prezenți sâmbătă pe Toyota Arena s-au aflat și câteva zeci de suporterii dinamoviști și rapidiști. Grupările rivale s-au dat în spectacol și la Praga. "Câinii roșii" au arborat un banner pe care era scris mesajul rasist "Mori, țigane", pe la jumătatea primei reprize cele două facțiuni încăierându-se, sub privirile nedumerite ale polițiștilor cehi. După incident, rapidiștii le-au propus dinamoviștilor să continue disputa într-o pădure din apropierea orașului, dar aceștia au refuzat „invitația”.*

În noiembrie 2004, un supporter al Universității, poreclit Poștașul, a intrat pe teren la meciul cu Dinamo din Bănie și s-a îndreptat amenințător înspre Claudiu Niculescu fost jucător al Craiovei, deci din perspectiva oltenilor un trădător. Oprit prin mijloace neortodoxe de către atacantul dinamovist Mihalcea,

fanul buclucaș a ajuns pe mâna jandarmilor: După ce a fost scos în parcarele stadionului, „Poștașul” a plătit prețul celebrității. A fost urcat într-o dubă a jandarmeriei. „M-au bătut măr! Vreo 20 de jandarmi m-au lovit cu picioarele, cu pumnii, cu bastoanele. Nu mi-au dat la față, ca să nu lase urme, ci doar în burtă. M-au lovit și în testicule! Îi auzeam cum vorbeau între ei: „Dă-i mai tare, ca să nu mai facă altădată”, s-a confesat suporterul. La o oră după incident și după ce a scăpat de bătaie, atacatorul avea o față chinuită și se ținea de burtă. „Știam ce o să mi se întâmple, dar Claudiu trebuia pedepsit! Au sărit jucătorii Universității să mă apere? Da?! Nu m-așteptam! Acum am ajuns celebru.” În timp ce vorbea cu reporterii Gazetei, discuția a fost întreruptă de un polițist, care l-a chemat la noi discuții. De această dată, fără bătaie. Pe lângă pumnii și picioarele încasate, atacatorul a mai fost amendat cu 15 milioane de lei, bani ce vor fi plătiți prin contribuția fanilor. Ieri, „Poștașul” și-a scos certificat medical și a spus că-l va acționa în judecată pe Mihalcea, în vreme ce pe Niculescu l-a provocat la o bătaie parte în parte!

Conform unui articol din 26 noiembrie 2004, steliștii **Au dat cu pietre în fanii oaspeților** turci, susținători ai echipei Beşiktaş Istanbul: Între cimitirul Ghencea și stadion, un grup de suporteri steliști a început să arunce cu pietre în autocarele care-i aduceau la arenă pe fanii lui Beşiktaş. Unul dintre vehicule s-a "ales" cu un geam spart, fără a fi înregistrate alte „victime”. Meciul cu turcii nu le-a priit ultrașilor steliști, deoarece au fost **Jandarmii din nou violenți**, după cum se menționa luni, 6 decembrie 2004, în *Gazeta Sporturilor*: La finalul meciului, galeria de la peluza I a mai rămas un sfert de oră în stadion, în semn de protest pentru cei patru suporteri bătuți de jandarmi la meciul cu Beşiktaş. Gheorghe Mustață, unul dintre liderii „ultrașilor” a povestit însă cum, „la ieșirea din arenă, ne așteptau jandarmii. Sub ochii colonelului Fătu, câțiva jandarmi au sărit pe mine. Am ajuns la spital, din cauza

538

unei lovituri în coapsă. Nici nu mai pot să merg. M-au lovit până ce colonelul le-a zis: „Ajunge! Nu mai dați!””. Iată așadar un final de 2004, condimentat cu pătrunderi ale fanilor pe teren, cu pietre aruncate înspre rivali și cu abuzuri ale jandarmilor, metehne care se vor perpetua din nefericire, în specificul conflictelor stradale mioritice, până în prezent. Mișcarea ultras românească, din perspectiva surselor prezentate, lasă impresia că se află în plin proces de maturizare și chiar de fixare, cel puțin dintr-o perspectivă teoretică, a principiilor ultras moderne, respectarea ad-litteram a acestora fiind un cu totul alt subiect de discuție.

Violențe ultra în intervalul 2005 - 2008

Tronsonul temporar evocat în titlu 2005-2008 se distinge în primul rând prin diversitatea surselor din care au fost preluate articolele mass-media, precum și prin numărul crescendo de incidente radiografiate de ziariști, atenția lor îndreptându-se ireversibil, am fi tentați să spunem, înspre reglările de conturi dintre fani ca subiect media preferat. Atitudinea pare a fi subsidiară tendinței accentuate a presei de a găsi cu orice preț spectacolul și de a fabrica știri bombă, de a inventa violențe pentru degustătorii spectacolului media, tendințe superioare ca intensitate anilor anteriori. Practic hulitul proces de manelizare a României nu a ocolit nici presa sportivă, proces imposibil de evitat în condițiile în care tocmai presa este principala responsabilă a acestei stări de fapt. Pe de alta parte în primăvara lui 2005 se afirmă în forță pe scena derby-urilor mioritice duelul ultrașilor Clujului, astfel că luni, 11 aprilie 2005, *cu patru ore înaintea meciului cu Apulum Alba Iulia, jucătorii lui CFR Cluj au fost atacați cu bestialitate în fața hotelului „Sport”, unde erau cantonați, de 30 de suporteri ai concitadinei Universitatea, conflictul degenerând într-o bătaie generală. Bruncevici și-a pierdut cunoștința în urma unei serii de pumni, Turcu, Țurcaș și Boroștean au fost loviți în plină figură, Anca a fost plesnit peste mână cu un fier, iar Tilincă a sângerat minute bune din urechea dreaptă. Masorul Eugen Jașcău și-a pierdut doi dinți în încăierare. Oncică, Toma și Georgievski au suferit doar contuzii ușoare. Imediat după partida cu Apulum, jucătorii feroviari au plecat însoțiți de Poliție și de antrenorul Șunda la Institutul de Medicină Legală, pentru a fi consultați. Apoi, au dat declarații polițiștilor. Ieri, aproximativ 15 fani implicați în incident au fost chemați la sediul Poliției. Dispărut de la domiciliu, capul incidentelor, Mircea Cenan, poreclit "Erji", a fost dat în*

540

urmărire generală și în consemn la frontieră. „Fiți siguri că o să-l găsim. Nu poate părăsi țara decât fraudulos”, a spus M. B., șeful Poliției municipale clujene. Pe de altă parte, un martor ocular a susținut ieri că masorul Jașcău i-ar fi provocat pe ultrasii lui „U”, înjurându-i și răspunzând la provocările lor.

În același număr, se specifică faptul că dinamoviștii au provocat **Incidente la peluză**: După aproape 10 minute de la startul meciului, jandarmii au încercat să scoată din stadion doi suporterii ai "câinilor", fiindcă aprinseseră torțele. S-a iscat imediat o încăierare generală, în urma căreia un jandarm a fost transportat la Spitalul de Urgență după ce a primit un scaun în cap! La câteva minute de la începutul reprizei secunde, ultrasii, în jur de 1.500, s-au mutat cu toții la tribuna I, lăsând goală, în premieră, peluza "Cătălin Hâldan". După meci, suporterii au organizat o conferință de presă, afirmând că "vrem să fim păziți de stewarzi, nu de jandarmi. Așa se procedează în țările civilizate. Nu l-am lovit noi pe jandarmul rănit!

În mai 2005, Steaua a descins în Oltenia și ca urmare, cu mai bine de două ore înaintea meciului, în jur de 30 de suporterii ai Științei, mascați și puși pe scandal, au vrut să-i agreseze pe jucătorii steliști chiar în hotelul la care aceștia au fost cazați la Craiova, „Jiul”. Indivizii aveau asupra lor torțe, însă norocul bucureștenilor a fost acela că au cerut pază specială pe perioada șederii în Bănie. Forțele de ordine i-au împrăștiat pe suporterii olteni, unii dintre ei fiind prinși și amendați.

În aceeași perioadă, **Un timișorean bătut de dinamoviști a ajuns pe masa de operație** cu ocazia unui meci împotriva câinilor: Galeria lui Poli a venit în București în trei ture. Primii, 16 inși, au plecat din orașul de pe Bega aseară, ajungând azi dimineață în Capitală. Ei n-au văzut însă decât a doua repriză din meci, întrucât au fost prinși de 60 de

dinamoviști în oraș și bătuți crunt, astfel încât un suporter a ajuns la spital pe masa de operație. 300 de fani alb-violeți au pornit din Timișoara la 5 dimineața cu șase autocare, ajungând în București la ora 17:30. Alți 200 au sosit cu trenul tot după-amiază. Pe drum, autocarele cu suporterii timișoreni s-au întâlnit cu fanii Brașovului care mergeau la Craiova, cele două galerii oprindu-se pentru a cânta și a scanda numele favoriților.

Luni, 9 mai 2005, în presă scria că la Galați, **Un suporter a ajuns la spital** în urma unor incidente cu ultrasii steliștii: *Cu puțin timp înainte de fluierul de start al jocului, în imediata apropiere a stadionului din Galați, au avut loc ciocniri violente între cele două galerii. În urma acestora, un suporter al Oțelului a ajuns la spital. O parte a ultrasilor steliști au ajuns la meci în stare de ebrietate și forțele de ordine au fost nevoite să recurgă la gazele lacrimogene pentru a-i potoli, unii dintre fani necesitând chiar îngrijiri medicale.*

Tot în 9 mai 2005, presa a monitorizat faptul că **Fanii Petrolului au transformat stadionul în teren de bătaie**: *Supporterii Petrolului au declanșat o adevărată revoluție la Ploiești după un penalti acordat de arbitrul Sorin Corpodean în minutul 85 al partidei cu FC Sibiu, contând pentru seria a doua a Diviziei B. La scorul de 1-0 pentru gazde, asistentul Buzărnescu a văzut un cap în gură aplicat, în careu, de petrolistul Costache, sibianului Beza și a atras atenția centralului. După o scurtă discuție cu tușierul, Corpodean a decis acordarea unei lovituri de pedeapsă. A fost momentul în care s-a declanșat infernul pe arena Ilie Oana. Supporterii au rupt gardurile și au năvălit pe teren pentru a-l linșa pe Buzărnescu. Nenorocirea a fost prevenită de câțiva jandarmi și de înșiși jucătorii Petrolului, care și-au calmat cu greu fanii. Din tribună, arbitrii și oficialii oaspeți au fost bombardati mai bine de cinci minute cu pietre, sticle și chiar cu umbrele. Cu greu, bodyguardzii angajați de organizatori, au reușit să*

542

evacueze o parte din scandalagii. Ca să nu mai aibă parte de alte surprize, oficialii Petrolului au chemat jandarmii ca să suplimenteze forțele de ordine. După șase minute de scandal, lovitura de pedeapsă a fost transformată de Târcea, care a egalat, scor 1-1, și Petrolul a pierdut două puncte importante în lupta pentru promovare. Cum nervii suporterilor au rămas întinși la maximum, doi bodyguarzi au alergat alături de asistentul Buzărnescu în ultimele cinci minute ale întâlnirii pentru a-l proteja de furia fanilor. La finalul partidei, antrenorul Petrolului, Vasile Cosarek, s-a declarat uimit de decizia brigăzii de arbitri. "Sunt de zeci de ani în fotbal, dar n-am văzut un asemenea penalty acordat nejustificat de către asistent, când faza s-a petrecut lângă central", a spus Cosarek, în timp ce antrenorul sibienilor, Jean Gavrilă, s-a jurat că arbitrii nu au fost influențați. "Să nu-mi văd copiii și nepoții dacă am dat un pahar de apă în plus la arbitri. Să mă dau cu mașina peste cap dacă am intervenit la arbitri să ne ajute", a spus Gavrilă. Furia mulțimii nu s-a potolit nici după încheierea partidei, câteva sute de fani rămânând în fața arenei. În așteptarea brigăzii de arbitri care întârzia la vestiare, fanii și-au descărcat nervii înjurându-l copios pe președintele Comisiei Centrale a Arbitrilor, Ion Crăciunescu. În cele din urmă, după mai bine de o oră de la încheierea partidei, arbitrii au ieșit din incinta arenei în duba Jandarmeriei. După incidentele petrecute sâmbătă, Petrolul va suporta o penalizare drastică. Astfel, pentru intrarea spectatorilor în incinta suprafeței de joc, Regulamentul disciplinar al FRF prevede ca sancțiune suspendarea terenului pe 2-4 etape. Fără să mai aștepte decizia Comisiei de Disciplină, vicepreședintele "lupilor", Florin Bercea, a luat deja legătura cu oficialii Gloriei Buzău pentru ca ploieștenii să dispute restul partidelor de acasă pe stadionul din Crâng.

Ulterior, suntem informați că **Supporterii se distrează, cluburile plătesc**: Petrolul Ploiești va juca două etape pe teren străin. Rapid a fost amendat cu 2.000 de euro pentru incidentele de la meciul cu Apulum. Comisia de Disciplină a FRF a decis suspendarea terenului divizionarei B, Petrolul, pentru două etape și amendarea clubului ploieștean cu 2.000 de euro pentru aruncarea de obiecte în teren, soldate cu lovirea unei persoane, la partida cu Inter Sibiu, scor 1-1, din etapa a XXIV-a a Seriei a II-a. Jucătorul Ionuț Costache, care a lovit un adversar cu capul în figură, a primit două etape de suspendare și o amendă de 75 de euro, în timp ce directorul sportiv Eduard Alexandru a fost suspendat trei luni și amendat cu 800 de euro pentru cuvinte jignitoare adresate arbitrilor. Clubul ploieștean a mai primit două etape de suspendare și o amendă de 500 de euro pentru pătrunderea supporterilor în incinta suprafeței de joc, dar, conform regulamentului, a fost aplicată numai pedeapsa cea mai mare. Într-o conferință de presă, președintele CCA, Ion Crăciunescu, a afirmat că l-ar fi exclus din arbitraj pe asistentul Florin Buzărnescu, dacă ar fi greșit la faza în care a semnalizat incidentul de la partida Petrolul - FC Sibiu, în urma căruia Sorin Corpodean a dictat penalti împotriva gazdelor în minutul 85. Referindu-se la incidentele petrecute după semnalizarea arbitrilor asistent Florin Buzărnescu, Crăciunescu a spus: "Este regretabil că se întâmplă așa ceva, dar vom avea și scene mai dure în fotbalul românesc. Arbitrii schimbă decizia unui meci, dar iată că nu a greșit arbitrul și ce furie s-a declanșat. Nici nu îți vine să crezi că în mileniul trei, fug scutierii pe margine ca să îi apere pe arbitri. O să ajungem să îi îmbrăcăm în haine de scafandru sau de astronaut ca să îi protejăm". Directorul sportiv al clubului Petrolul Ploiești, Eduard Alexandru, a declarat că decizia Comisiei de Disciplină a FRF în cazul incidentelor de la partida cu Inter Sibiu, din cadrul etapei a XXIV-a a Diviziei B,

544

seria a II-a, este corectă, dar va face apel. Alexandru susține că în urma deciziei de suspendare a terenului, echipa ploieșteană va avea de suferit. "Petroțul va avea de suferit în mare măsură. Disputarea partidelor de pe teren propriu într-o altă locație va conta pentru noi, deoarece nu vom avea suporterii alături", a precizat Alexandru, care a precizat că Petroțul Ploiești va susține cele două partide de pe teren propriu, "cel mai probabil" pe stadionul Tineretului din Brașov. De asemenea, Comisia de Disciplină a FRF a decis să acorde avertisment și să amendeze cu 2.000 de euro clubul Rapid București pentru incidentele provocate de suporterii la meciul de pe teren propriu cu echipa Apulum Alba Iulia, scor 2-2, din etapa a XXV-a a Diviziei A. Suporterii giuleșteni au aruncat cu obiecte în teren, iar în minutul 90, a fost aruncată o bucată de scaun înspre portarul oaspeților, Mihai Minca.

O săptămână mai târziu, respectiv în 12 mai, ziaristii consemnau că Bucureștiul a fost bulversat de o **Răfuială între suporterii** ai echipelor Dinamo și Rapid: Printr-o eroare a organizatorilor, galeria dinamovistă și cea rapidistă s-a întâlnit chiar înainte de a pătrunde în stadion. Până când forțele de ordine s-au grupat, au avut loc schimburi de lovituri, ambele tabere aruncând în direcția adversă cu sticle și pietre. Astfel, în zona sectorului ocupat de ultrasii Rapidului, s-au luat măsuri suplimentare de securitate, deoarece jandarmii au avut informații conform cărora fanii dinamoviști urmau să stropescă bannerele și stegulețele „vișiniilor” cu seringi umplute cu benzină, ca apoi să le dea foc.

Luna mai 2005, a fost una încărcată de evenimente, la Cluj, un alt jucător ceferist fiind lovit de ultrasii Universității: Mijlocașul Laurențiu Opriceană a fost agresat duminică de un grup de suporterii ai „șepcilor roșii”, în fața Sălii Sporturilor „Horia Demian” din Cluj. „A luat o palmă și un șut în fund. Sportul de performanță nu înseamnă violență. Să terminăm odată cu huliganismul”, a spus antrenorul Ion Marin. „Vom

lua măsuri, după ce ne documentăm, în funcție de gravitatea faptei”, a completat directorul executiv adjunct, Cristi Dulca.

În vest, la finele lunii s-a derulat un nou episod din confruntarea dintre poliști și utiști, astfel că din presa locală aflăm, la 31 mai, că arădenii din Red Fighters au fost atacați de ultrașii de pe Bega, după un meci disputat de UTA la Sânnicolau Mare, un mic orașel din Timiș. Într-un interviu publicat de ziarul arădean *Observator*, **Luca Alecu povestește despre atacul mișelesc al celor din Masseria**, în calitate de participant la evenimente:

- *Ce s-a întâmplat sâmbătă la Sânnicolau Mare?*

- *Trebuie să o luăm de la început. Am plecat din Arad fără să fim însoțiți de jandarmi. Am fost sunat, ca de obicei, cu două zile înaintea meciului, ca să fiu întrebat dacă mergem la Sânnicolau și câți suntem. Nu am știut sigur câți vom fi, dar mi s-a spus că sigur vom avea jandarmi cu noi. Am ajuns la destinație fără probleme.*

- *Acolo ați avut asigurată protecția?*

- *Da. Am fost preluați de poliție din gară. Pe drumul spre stadion au trecut pe lângă noi două mașini de Timișoara. Ni s-au făcut semne obscene, am replicat și noi și atât. Am ajuns la stadion, cu poliția lângă noi. N-au fost probleme. Au venit nouă băieți din Spetza, cu un microbuz, dar ei au plecat după pauză, nemulțumiți de joc și de rezultat.*

- *În timpul meciului s-a întâmplat ceva?*

- *Nimic special. Câțiva ne înjurau pe noi și pe UTA și noi am replicat. Au fost obișnuitele contre verbale, dar nu aveam chef de nimic din cauza jocului și al rezultatului.*

- *Apoi?*

- *S-a terminat meciul și am observat câțiva malaci din Masseria (n.r. una dintre galeriile Politehnicii Timișoara). Știam sigur că sunt din această galerie, pentru că îi cunosc. Ne-au urmărit cu o mașină la ieșirea din stadion, dar a intervenit poliția și i-a îndepărtat. Noi am plecat din Arad, 11*

băieți din Red Fighters. La întoarcere, am rămas doar șapte, ceilalți având probleme în alte părți. Am mers la un bar aflat la 200 de metri de stadion. Am stat circa 30 de minute acolo, la o bere.

- Ați strigat împotriva lui Poli sau ați înjurat?

- Nu, nici vorbă. Stăteam la o bere și dintr-o dată au apărut cinci malaci. Îi vedeam cum vin dinspre gară și mi se păreau suspecti, dar nu mă gândeam că se va ajunge atât de departe.

- Cum s-a întâmplat?

- Au venit spre noi, când s-au apropiat au scos bătele și ne-au luat ca din oală. Ne-au bătut ca pe hoții de cai. Nici noi nu știm ce se întâmpla și nu aveam la noi băte sau alte obiecte, ci doar fulare, bannere, steaguri, pe care ni le-au și luat. Ne-au furat și lucruri personale, genți, chei, tot ce aveam. Ne-au bătut, ne-au furat și au fugit.

- Am înțeles că ați alergat și voi după unul dintre ei...

- Da, unul a rămas în urmă și ne-am luat după el, dar s-a băgat printre blocuri și l-am pierdut (suporterul timișorean încolțit de arădeni a sărit practic într-o mașină aflată întâmplător în zonă, scăpând astfel de furia rivalilor datorită șoferului care a avut inspirația să demareze în trombă - n.a.).

- Ați reușit să anunțați poliția?

- Da, însă au venit la circa 30 de minute. Au început verificările, ne-au luat declarații, au căutat prin Sănnicolau, dar n-au găsit nimic.

- Unul dintre voi a ajuns la spital. Cum se simte?

- E grav. Nu vrea să-i dăm numele, dar e cunoscut. Îl știu toți. A fost trimis cu ambulanța la Timișoara și a fost operat pe loc la mână. Îi ieșise osul. Are o spărtură în cap și urmează probabil o nouă operație. E grav de tot.

- Dacă erau jandarmii cu voi, crezi că ieșea scandal?

- Nu cred. Dacă ne însoțeau cum au spus, nu se întâmpla nimic. Nici jandarmii din Arad nu au fost, nici cei din Sânnicolau Mare.

Luni, 13 iunie 2005, aflăm că, la rândul lor, "câinii" au fost **Bătuți, amendați și arestați**: Spre finalul meciului, galeria dinamovistă amplasată în partea stângă a tribunei a II-a, a aprins trei petarde. Jandarmii au intervenit, i-au scos din stadion pe fani, dar aceștia au revenit și au început să arunce cu scaune în forțele de ordine. Au intervenit și "câinii", în număr de 2.000, de la peluză, incidentul degenerând. Pe lângă tobe și diverse obiecte, spre jandarmi au zburat scaune de plastic. Câțiva suporterii au fost scoși în afara stadionului, unde au fost bătuți și amendați, iar unii au fost chiar reținuți. Totuși, după meci au existat zvonuri că fanii dinamoviști s-au încăierat lângă stadion cu câțiva localnici, ieșind o bătaie generală.

În iulie 2005, înainte de startul noului sezon al Diviziei B, la un amical disputat pe stadionul Ion Oblemenco, printre suporterii olteni prezenți la meci se afla și un spectator îmbrăcat în tricoul Stelei. Fanul roș-albastru a fost încercuit de ultrasii craioveni și a fost scos din stadion în timp ce aceștia îl loveau cu pumnii și cu picioarele.

La finele lui august, dinamoviștii s-au deplasat la Iași, deplasarea având ca urmări un **Scandal în tribune**: În timpul primei reprize în peluza în care era cantonată galeria lui Dinamo, au avut loc mai multe incidente din cauză că 10 ieșeni s-au așezat prea aproape de fanii alb-roșii și au scandat în continuu împotriva echipei bucureștene. Imediat au intervenit jandarmii care i-au evacuat pe cei zece, iar spiritele s-au liniștit.

În aceeași perioadă, la un meci desfășurat în Cupa României între Progresul Corabia și Universitatea Craiova, un supporter al echipei din Corabia, îmbrăcat într-un tricou al Stelei, a fost agresat de galeria Universității. Mai mulți fanii l-

548

au alergat și l-au lovit cu pumnii și picioarele pe bărbat, care a fost transportat la spital în stare gravă.

*Marti, 30 august 2005, sunt descrise episoade din **Răfuielei în galeria Stelei**: Peluza Sud din Ghencea a fost goală la meciul cu Oțelul. “Am fost bătuți și amenințați de unii dintre liderii galeriei din Peluza Nord, obedienți față de Gigi Becali și care au venit la meci însoțiți de recuperatori și interlopi. Aveau lanțuri și ne-au pus pe fugă”, au declarat sub protecția anonimatului, câțiva suporterți din aripa rebelă a fanilor steliști.*

***Incidente grave la meciul FC Sibiu - Petrolul Ploiești**, au avut loc în septembrie 2005: “O serie de incidente au avut loc atât înainte, în timpul, cât și după meciul FC Sibiu - Petrolul Ploiești, disputat sâmbătă, în cadrul seriei a III-a a Diviziei B, un suporter al echipei oaspete având nevoie de îngrijiri medicale”, se arată într-un comunicat al Inspectoratului de Jandarmi Județean Sibiu. Un dispozitiv al jandarmilor format din două autoturisme a însoțit, după meci, autobuzul suporterilor echipei Petrolul în deplasarea acestuia spre Ploiești. La aproximativ 35 de kilometri de municipiul Sibiu, în apropierea localității Scoreiu, autobuzul s-a oprit fără acceptul echipajelor de jandarmi, fanii coborând sub pretextul satisfacerii necesităților fiziologice. “În același timp, o parte dintre aceștia au ieșit pe partea carosabilă proferând injurii la adresa participanților la trafic. După aproximativ 15 minute, efectivele de jandarmi au avertizat suporterii cu privire la activitatea ilegală începută, somându-i să urce în autobuz pentru continuarea deplasării. Aceștia au refuzat, motivând că «suntem într-o țară liberă, facem ce vrem, stăm aici cât dorim». Efectivele de jandarmi au încercat să-i regrupeze în afara părții carosabilului. Membrii galeriei au devenit recalcitrați, agresându-i pe jandarmi, chiar încercând să-i lovească, moment în care un subofițer a folosit în afara autobuzului, la ușa din spate a acestuia, spray-ul iritant*

549

lacrimogen. Parte din suporterii aflați în autobuz, au coborât din mijlocul de transport, provocând o busculadă, în care un minor s-a împiedicat și a căzut în iarbă. La recomandările celorlalți a rămas întins pe jos cu fața în jos, solicitându-se telefonic de unul din suporteri la numărul de urgență, 112, intervenția F.M.U.R.D. Sibiu pentru acordarea primului ajutor", se arată în comunicatul Jandarmeriei. Medicul de serviciu de pe ambulanță a constatat că supporterul nu răspunde la stimuli verbali, aplicându-i acestuia gulerul de imobilizare la sugestia celorlalți fani. În ambulanță, supporterul și-a revenit, la Spitalul Județean Sibiu constatându-se existența unor plăgi escoriolate la cotul stâng și mâna dreaptă, precum și starea de ebrietate a acestuia. După o oră, pacientul a fost externat, continuându-și drumul spre Ploiești cu trenul, se adaugă în comunicatul Jandarmeriei. Conform unor surse din cadrul galeriei echipei Petrolul Ploiești, supporterul respectiv a fost tras din autobuz și lovit cu bastoanele și picioarele la cap, gât și coloană de jandarmi. Aceștia s-au oprit doar în momentul în care au observat că în urma loviturilor cu bocancul în cap, supporterul nu mai mișcă. Suporterii susțin că fanul, care a fost pedepsit deoarece filma incidentele care se petreceau în afara autobuzului, a fost transportat în comă la spital. În comunicatul Inspectoratului de Jandarmi Județean Sibiu, se precizează că fanii ploieșteni au creat probleme atât înaintea, cât și în timpul partidei. O parte dintre aceștia au agresat fizic și verbal călătorii din trenul rapid 925, care se deplasa spre Sibiu, un fan fiind amendat cu 500 RON. De asemenea, în timpul meciului, câțiva suporteri au fost amendați cu sume cuprinse între 100 și 500 RON, deoarece s-au manifestat violent, proferând injurii la adresa ambelor echipe, a celorlalți spectatori și a forțelor de ordine.

Luni, 12 septembrie 2005, după un meci Oțelul – Rapid, aflăm că giuleștenii nu au fost bine primiți pe plaiurile moldave, deoarece **Geamul autocarului Rapidului a fost spart**
550

de fanii gălățeni: Imediat cum au scăpat de furia propriilor suporteri, jucătorii giuleșteni au plecat spre București cu autocarul, însă la câteva sute de metri de stadion, fanii Oțelului au aruncat cu pietre spre mașină. Un geam a fost spart, așa că rapidiștii au ajuns în Capitală abia după ora 23:00.

O săptămână mai târziu, la Steaua – Dinamo, s-a iscat **Încăierare între galerii**: Înainte de meci, în timp ce suporterii dinamoviști intrau în complexul Ghencea, fostul lider al galeriei steliste, Jean Pavel, a sărit la bătaie în fața tribunei oficiale, acuzându-i pe fanii alb-roșilor că i-ar fi distrus mașina. În frunte cu unul dintre liderii galeriei din Ștefan cel Mare, Mihnea, fanii dinamoviști au ripostat, rezultând o încăierare în toată regula. Jandarmii au fost nevoiți să intervină în forță pentru a aplană conflictul, lovindu-i pe „bătăuși” cu bastoanele și cu picioarele.

Tot în septembrie 2005, presa surprinde, într-un moment de revelație din seria *momento mori*, faptul că un rapidist a lovit cu pumnul un stelist și apoi a fugit, supporterul grupării din Ghencea prăbușindu-se la pământ. Urmărit de jandarmi, fanul rapidist a fost prins la benzinăria de pe partea opusă stadionului. În momentul în care era încătușat de jandarmi, un grup de suporteri feroviari a intervenit încercând să-l elibereze. S-a creat o busculadă între fani și reprezentanții forțelor de ordine, care nu s-a soldat însă cu incidente. Supporterul rapidist a fost transportat către cea mai apropiată secție de poliție și a fost amendat. Fanul "roș-albaștrilor" a fost dus pe brațe de alți suporteri în incinta stadionului Valentin Stănescu.

Septembrie a fost luna derby-urilor bucureștene, rapidiștii și dinamoviștii încingând o **Bătaie în fața stadionului**: Cele două galerii s-au încăierat chiar înaintea partidei, pe șoseaua Ștefan cel Mare. Venind dinspre Giulești, rapidiștii au fost „întâmpinați” în fața stadionului de 30-40 de dinamoviști, cele

două grupuri de suporteri provocând un scandal în care s-au împărțit pumni și picioare, curmat la intervenția forțelor de ordine.

La 1 octombrie 2005, după un meci Minerul Motru - U. Craiova, suporterii Universității și cei ai echipei gazdă, s-au bătut după ce fanii olteni au furat un banner al galeriei din Motru. Câțiva suporteri ai gazdelor au venit să recupereze banner-ul, dar au fost luați la bătaie. Unul dintre susținătorii echipei din Motru a fost lovit în cap cu o bătă, primind apoi îngrijiri medicale pe pista stadionului.

În aceeași lună, Universitatea Craiova a întâlnit Petrolul, presa clamând astfel: Comportamentul violent al suporterilor Universității a devenit un fenomen care depășește cu regularitate limitele. "Suntem cei mai buni dintre români/Suntem olteni!". Mesajul ieșit din mii de piepturi la derby-ul Seriei a II-a a Diviziei B, dintre Universitatea Craiova și Petrolul Ploiești (2-1), e unul care ar trebui să oblige pe cei care-l proclamă la un anumit comportament. "Cei mai buni dintre români" au răspuns însă vineri seară provocărilor galeriei oaspeților, transformând stadionul într-un câmp de luptă. Olteni - prahoveni, olteni - jandarmi, olteni - olteni. Acestea au fost taberele combatante. Armele? Pumni, picioare, bețe de steaguri, bulgări de pământ, scuipat, brichete, dar mai ales scaune. Multe scaune alb-albastre. Numărătoarea de la final a contabilizat o lipsă de aproximativ 150. Forțele de ordine care trebuia să asigure securitatea pe stadion nu au făcut față evenimentelor. Astfel, s-a ajuns în situația ilară ca un jandarm să rămână fără cască. "Cine a luat casca unui jandarm să o arunce pe pistă?", a cerut liderul galeriei oltene, Gabi Blondu', prin stația de amplificare. La finalul meciului, prin bucata de gard ruptă la Peluza Sud cu ocazia marcării primului gol, au pătruns pe teren 300 de suporteri fanatici, care au pornit vijelios spre peluza opusă, unde era sectorul ocupat de prahoveni. "Băă!!! Opriți-vă că ne suspendă

terenuu'!!!", a tunat din nou liderul galeriei. Unii l-au ascultat, alții au preferat să se mai înfrunte o dată cu jandarmii și să mai arunce câteva proiectile spre suporterii oaspeți, care au răspuns la fel. Faptul că fanii au intrat pe teren, când pe acesta încă se mai aflau jucători, a fost pentru observatorul Ion Mărgineanu lucrul cel mai grav. "Ion Oblemenco" va avea iar porțile închise la meciurile Universității. Pe forumul suporterilor de pe site-ul www.Craiova-maxima.ro, meciul de vineri seară a fost urmat de multe mesaje. S-a discutat și despre incidentele din timpul partidei, majoritatea recunoscând că situația a cam scăpat de sub control. Suporterii au acuzat însă și faptul că jandarmeria nu a intervenit la timp pentru calmarea spiritelor. Mai mult, unul dintre membrii cei mai activi ai forumului, Che Guevara, a afirmat într-un mesaj că jandarmii "în loc să intervină la incidentele din timpul meciului, precum și la cele de după încheierea partidei, aceștia au preferat să-și caute cascheta la restaurantul Stadion, fost Ciuperca, în fața unei halbe de bere".

La un duel Rapid – Steaua, nu puteau lipsi **Incidente înainte de meci**, astfel că înainte de startul partidei, cu două ore, galeria Stelei, ce se deplasa pe jos spre stadion, a atacat un tramvai în care se aflau mai mulți susținători ai Rapidului. Fanii Stelei au devastat tramvaiul în care se aflau rapidiștii, aruncând cu tot ce aveau la îndemână. Ei au fost potoliți cu greu de jandarmi. Războiul a continuat și în interiorul stadionului, mai mulți ultrași steliști aruncând cu scaune în zona giuleștenilor. Rapidistii de la tribuna a doua au răspuns în același fel, jandarmii fiind nevoiți să intervină în forță. De asemenea, la tribuna întâi, giuleștenii au reperat un grup de circa 10 steliști, forțele de ordine reușind cu greu să-i scape pe roș-albaștri din mâinile suporterilor gazdelor.

Rapidiștii s-au deplasat ulterior la Constanța, unde a izbucnit o **Bătăie generală între suporterii și jandarmi**: Cu 15
553

minute înainte de startul meciului, cei 300 de suporterii rapidiști au forțat poarta de acces spre tribuna în care se afla o facțiune a galeriei Farului, Aria Ultra. Giuleștenii au smuls un banner al constănțenilor, totul generând o bătaie între suporterii celor două galerii și jandarmi. Timp de zece minute, rapidiștii au aruncat cu scaune și cu bețele de la bannere în forțele de ordine, care, depășite numeric, au avut nevoie de întăriri pentru a calma spiritele.

În noiembrie 2005, Dinamo a întâlnit Levski Sofia în cupele europene, ultrașii dinamoviști deplasându-se la sud de Dunăre pentru un meci care a rămas în memoria colectivă prin prisma incidentelor care au marcat periplul românilor în Bulgaria. Astfel, în *Gazeta Sporturilor* de luni, 7 noiembrie 2005, sunt reflectate sumar evenimentele: *Pe la nouă dimineața am ajuns în vamă, de unde ne-au escortat trei mașini de poliție. Am oprit în localitatea Yablovnița, ca să ne cumpărăm alimente și să ne facem nevoile. Când am coborât din autocare, ne-au atacat niște bulgari cu bâte, topoare și târnăcoape. Doi dintre ei aveau tricouri cu Litex. Poliția era «blat» cu ei și nu a intervenit. În urma incidentelor, ne-au fost sparte geamurile de la autocare și cinci români au fost răniți și duși la spital. Cel mai șifonat a fost un băiat care a avut mâna găurită de un târnăcop și capul spart. „După bătaie, ne-am suit în autocar și am plecat spre stadion, însă am fost opriți de polițiști. Ne-au dat jos din mașini, ne-au aliniat cu spatele și ne-au percheziționat, după care ne-au luat la bătaie. Au devastat autocarul și ne-au furat banii, telefoanele și o cameră video. Ne-au ținut apoi 4 ore în parcare jandarmeriei. Polițiștii ne dădeau jos în grupuri de doi inși pentru a merge la toaletă. În timp ce ne făceam nevoile ne puneau farurile în ochi, iar alții ne țineau pistolul în spate.” Dinamoviștii acuză poliția bulgară de violență. „Ne-au dus într-o garnizoană cu sârmă ghimpată și ne-au bătut cu bestialitate. Ne-au umilit, punându-ne faruri în ochi. Ne-au furat banii de prin rucsacuri,*

554

telefoane mobile și o cameră video. Aveam tot înregistrat pe „celulare” ”, au mai spus românii. Unul dintre ei a povestit cum a fost reținut și dus într-o cameră, unde iar a fost maltratat: „Aveam șapca pe cap, însă un polițist m-a identificat după urechi și părul periută, spunând că sunt vinovat! Pe altul l-a luat și anchetat spunând că are cioc și doar “hooligans” au așa ceva”. Informații și declarații șocante, mărturii... Răzvan: „Zburau topoarele și sapele ca-n filme. Nimic nu poate descrie groaza prin care am trecut. Bastoanele poliției erau mângâieri”. Cornel: „La hotel, la Teteven, în prima seară, am vrut să punem un dulap în ușă, de frică să nu vină cineva peste noi. Ni s-a spus să evităm ieșirile în oraș”. Robert: „Nu am căutat scandalul. Eu am terminat ASE-ul, doi au absolvit Politehnica, iar altul e student la Geografie. Lucrăm la firme serioase”. În urma incidentelor, cinci ultrași dinamoviști au fost arestați de poliția bulgară, riscând pedeapsa cu închisoarea, evenimentele reținând atenția opiniei publice din România. Luni, 28 noiembrie 2005, în presă este redat procesul intentat românilor, în preambul sintetizându-se faptele anterioare, în speță *Ce s-a întâmplat acum 3 săptămâni:*

- o parte dintre fanii dinamoviști deplasați în Bulgaria pentru meciul "câinilor" cu Levski Sofia au avut, pe drum, mai multe conflicte cu localnicii.

- acuzați că au devastat două benzinării, supporterii celor din Ștefan cel Mare au susținut că au fost provocați de gazde și că forțele de ordine din Bulgaria i-au tratat cu ostilitate

- 5 dinamoviști au fost spitalizați la Sofia, iar alți 5 au fost reținuți de Poliție.

- celor din urmă li s-a interzis să părăsească teritoriul Bulgariei până la finalizarea cercetărilor.

- cei 5 au acuzat Ambasada României la Sofia că nu s-a implicat în cazul lor, acest fapt stârnind proteste de stradă și la București, unde fanii rivalelor Steaua, Dinamo, Rapid, U.

Craiova și Poli Timișoara s-au unit pentru a protesta față de autorități.

Procesul începe la ora 8:30. Procuroarea, o femeie brunetă, cu o privire dură, citește numele tuturor persoanelor implicate în acest caz. Românii au 4 martori, bulgarii 19! Cei 5 polițiști bulgari, printre care și cel ce acuză că a fost lovit, se feresc atunci când aparatul foto al fotoreporterului „Gazetei Sporturilor” îi vizează. Un procuror cu o robă vișinie citește acuzațiile, formulate de autoritățile bulgare. „Românii au vandalizat benzinăria de la Bulgarski Izvor, au sărit pe geamul autocarelor la bătaie, au furat, au lovit cu bâtele și cu lanțurile. Un polițist a fost lovit undeva în spatele capului, suferind o comoție. Viața i-a fost pusă serios în pericol”. Vorbește Doco Docov, polițistul agresat: „Românii au sărit pe geam, au început să ne înjure în limba engleză. Cineva mi-a dat o palmă în cap, am căzut la pământ și nu am mai știut câteva secunde ce se întâmplă. Am vrut să plec la spital, dar am leșinat iar”. Robert are 1,85 metri, Docov e un munte de om, are 1,90 de metri și spate pătrat, care te duce cu gândul la luptătorii din filme. Un polițist spune că l-a identificat pe Robert după urechi! „Și avea ceva pe mână, o curea, nu știu ce exact!”, a declarat bulgarul. Zâmbete ironice în tabăra românilor. Arată spre urechile lui Robert, indicându-l din nou. Sunt audiați medicii. „Polițistul și-a pierdut cunoștința”... „traumatism”... „pericol temporar al vieții”... „Putea să conducă mașina?”, întreabă avocatul lui Robert. „Putea, dar nu corect”. Alt martor: „Erau grupuri de români care aruncau cu pietre și cu ce mai prindeau în mână. Printre ei era și Robert, însă nu pot să spun că el l-a lovit pe polițist.”

Tot fanii dinamoviști au provocat scandal „acasă” de data aceasta: La începutul meciului, a avut loc o altercație între spectatorii aflați la tribuna întâi și forțele de ordine. Conflictul a izbucnit după ce un grup de dinamoviști a afișat un banner fără a cere acordul jandarmilor și, pentru că au refuzat să-l

556

strângă, au fost bruscați și scoși cu forța de pe stadion. Pentru evacuarea unui fan mai corpolent a fost nevoie de efortul a 4 jandarmi.

În 24 noiembrie 2005, Rapidul s-a deplasat la Șahtior Donețk pentru un meci în grupele cupei UEFA, prilej cu care se evocă faptul că *suporterii rapidiști l-au bătut pe directorul de marketing al clubului în avionul care aducea echipa de la Donețk, iar pe aeroportul Băneasa alți fani giuleșteni l-au bătut în spital pe un cameraman al TVR, căruia i-au spart nasul.*

Incidentele provocate de ultrașii români peste hotare au avut continuitate, în ianuarie 2006, arădenii intrând în forță în atenția opiniei publice după bătăile cu fanii unguri a lui Debrecen, survenite cu prilejul unui meci amical derulat în orașul din Ungaria. Deoarece arădenii au fost prezentați de presa maghiară drept artizanii și inițiatorii luptelor în ziarele locale, titlurile au luat forma întrebărilor retorice de tipul **Scandalul de la Debrecen: ne-au provocat ne-au umilit, ne-au bătut și tot pe noi ne-au scos vinovați!**: *Presa maghiară a atribuit scandalul și bătăile de stradă din Debrecen suporterilor români, catalogați nedrept ca instigatori. Media din Ungaria n-a pomenit nimic despre gruparea ultra care a pus la cale atacul asupra suporterilor români. În schimb, a fost darnică în caracterizări gen: „bețivani”, „huligani”, „războinici”, „însetați de sânge”, la adresa românilor. Scandalul în care au fost implicați suporterii echipelor Debrecen și UTA vineri după-amiaza, cu ocazia unui banal meci amical internațional, a fost prezentat deformat în mass-media din Ungaria, evident, în opinia ungarilor, românii fiind vinovați! Pagina oficială de internet a clubului din Debrecen, anunța că... „suporterii români ai echipei UTA s-au încăierat cu poliștii, unul dintre ei având nevoie de îngrijiri medicale... Românii au început festivalul în centrul orașului, înainte de partidă, iar în timpul meciului au atacat forțele de ordine și*

557

suporterii locali”, scrie pe www.dvsc.hu. Într-un reportaj difuzat sâmbătă dimineața de Duna TV, incidentul a fost atribuit românilor, despre care s-a spus că au venit la Debrecen pentru scandal și acte huliganice, gruparea radicală maghiară implicată în luptele de stradă fiind complet menajată și scoasă basma curată. Mai mult, Duna TV nu i-a slăbit deloc pe suporterii români, despre care a relatat minciuni pe bandă rulantă, în sensul că ar fi venit beți în Ungaria, fără a fi interesați de meci, ci doar de scandal, provocări și bătăi. Huliganii din Debrecen au fost adevărații autori ai întregului scandal, însă faptul că românii au avut îndrăzneala de-a se bate cu polițiștii maghiari a fost deseori subliniat. Ceva mai echilibrat, singurul cotidian maghiar de sport *Nepsport*, anunța în ediția de sâmbătă că, „huliganii maghiari și cei români au organizat o bătaie în grup”, ziarul amintit precizând că e greu de stabilit de unde a pornit scânteia. În continuare însă, jurnaliștii maghiari își aliniază articolul pe o informație greu de verificat, și anume că scandalul ar fi fost provocat de un război online dus de cele două tabere pe Internet, înainte de meci. Pe forumurile de Internet ale celor două cluburi, nu a existat nici o dispută între tabere. Se presupune doar că un arădean, student în Debrecen, i-ar fi pus în gardă pe imbecilii suporteri unguri. În realitate, bătăliile din zona bazei sportive universitare din Debrecen și cele din interiorul ei au fost provocate de ultrașii unguri, care, organizați și grupați, au premeditat totul! I-au vânat, încă din dimineața meciului, pe suporterii români, recunoscându-i prin oraș (centru, Debrecen Plaza sau zona DVSC - Nagyerdo) după fulare, eșarfe, șepci și alte materiale promoționale. Mulți au rămas fără articolele cu însemnele clubului UTA, ei fiind bruscați ușor și mai mult speriați, potrivit relatărilor mai multor utiști (oameni serioși, maturi, interesați de noua față a UTA-ei), care au fost agresati la Debrecen, atât în oraș, cât și în jurul bazei sportive. Au existat însă două cazuri mai grave, în sensul că, refuzând să

predea fularele, doi arădeni au fost bătuți măr și lăsați lați pe marginea șoselei! Adevăratul măcel a început însă, cu aproximativ 30 de minute înainte de startul partidei, când, în fața bazei universitare din Pădurea Mare, a ajuns primul microbuz cu utiști și câteva autoturisme. Atunci, arădenii au fost luați ca din oală: loviți, înjurați, scuipați, unгурii năpustindu-se asupra lor, fără nici un fel de motiv. Ulterior, a sosit un al doilea microbuz cu utiști, dar și primii polițiști, alertați de oficialii clubului Debrecen și de administratorii bazei sportive. A urmat o nouă încleștare, însă unгурii, într-o ușoară superioritate numerică, n-au mai reușit să se impună ca și atunci când atacau grupuri mici, formate din 2-3-4 arădeni. Scenele de groază, cu câteva zeci de suporteri invadând un teren de fotbal, prezentate de televiziuni, s-au derulat la mijlocul primei reprize a meciului amical Debrecen - UTA. Încadrați de polițiști, arădenii din galerii au fost lăsați în incinta bazei sportive, după insistențe. Observați de huliganii unгурii, care pândeau și căutau români în jurul terenului pe care se desfășura meciul, arădenii au avut parte de noi provocări, în sensul că maghiarii s-au năpustit prin teren asupra românilor. A fost clipa când arădenii și-au pierdut mințile, iar scenele care au urmat erau desprinse parcă din manualele de istorie, acolo unde turcii năvăleau asupra românilor! Enervați la culme de tratamentul polițiștilor care îi tratau pe adevărații vinovați ca pe o trupă de balerini rătăciți prin pădure, utiștii au rupt firavul cordon al forțelor de ordine și au sărit la bătaie. N-au apucat însă să lupte mult, deoarece polițiștii i-au ciomăgit tot pe ei, fără să se atingă de unгурi, pe care i-au expediat rapid de pe câmpul de luptă. La o jumătate de oră după izolarea celor două tabere, între huliganii maghiari a izbucnit un scandal, legat de frica unora dintre ei de-a interveni în bătaia generală desfășurată pe un teren paralel cu cel care a găzduit amicalul Debrecen - UTA. Liderii grupului de ultrași le-au reproșat unor colegi lipsa de decizie

și pasul făcut înapoi înainte de încheierea finală. Câțiva dintre ungurii care au încercat să se apere, au fost loviți de șefii lor, care i-au acuzat de lașitate în fața „împuștilor de români”. Pe plan național, o parte a mass-mediei a preluat fără discernământ știrile ziaristilor unguri, diletantismul vis-a-vis de evenimente fiind reflectat în speță în presa vorbită. Nu același lucru s-a întâmplat în presa scrisă, cel puțin în cea răsfoită, dintr-un alt articol, de exemplu, scriindu-se că amicalul Debrecen - UTA s-a disputat în paralel cu un meci mult mai încrâncenat între două grupări de suporteri. Porniți pe bătaie, scandal și acte huliganice, circa 30 de unguri i-au așteptat pe suporterii echipei UTA în jurul arenei universitare din Debrecen, situată în mijlocul Pădurii Mari din oraș. Fără să fie provocați, huliganii din Debrecen au sărit la gâtul arădenilor - pașnici în prima fază și surprinși de atitudinea jegoasă a maghiarilor. Au urmat scene desprinse din jurul arenelor englezești, acolo unde încheștările între huligani sunt la ordinea zilei. Organizați, maghiarii i-au deposedat de fulare, steaguri, eșarfe și alte obiecte promoționale aflate la vedere, pe arădenii sosiți la meci. Când în jurul bazei sportive care a găzduit meciul și-au făcut apariția cele două microbuze cu suporterii arădeni reuniți într-un grup organizat, descreierații unguri au luat foc: au înjurat și au scuipat, pierzându-și mințile. Evident, provocați în ultimul hal, arădenii au reacționat, raportul numeric fiind aproximativ egal. S-a încins o bătaie în toată regula, cu pumni și picioare, posibilă și din cauza faptului că organizatorii meciului nu au luat nici-o măsură de siguranță. Practic, la stadion și în jurul arenei n-au existat forțe de ordine, incredibil, totuși, având în vedere caracterul internațional al întâlnirii. Târziu, după ce o primă rundă de bătaie s-a consumat deja, la stadion au apărut câțiva jandarmi, care n-au făcut însă față evenimentelor. Cele două grupări au fost izolate, celor circa 30-40 de arădeni fiindu-le interzis accesul în incinta complexului sportiv care a găzduit

*întâlnirea. După 20 de minute de negocieri cu forțele de ordine, arădenii au primit aprobarea de-a vedea meciul, însoțiți de jandarmi. Utiștii au avut parte de noi provocări, astfel că a rezultat o nouă rundă de box, consumată pe un teren de fotbal, situat la doi pași de meciul Debrecen - UTA, aflat în derulare. Copleșiți din cauza inferiorității numerice, jandarmii au cerut întăriri, timp în care cele două grupări s-au ciomăgit din nou. Paradoxal, fără a fi vinovați, fără a fi cei care au inițiat scandalul, arădenii au fost cei care au avut de suferit, forțele de ordine concentrându-și atenția (bastaone, picioare, pumni) numai spre ei, unghiurii fiind lăsați să se retragă. Câțiva utiști au fost bătuți, unul a fost reținut, iar ceilalți scoși din incinta bazei sportive și escortați spre ieșirea din oraș. Pentru conformitate, iată și o variantă a fanilor arădeni, prezentată pe site-ul oficial al clubului, unde un ultras povestește celor interesați că *Am ajuns cu toții aseară, pe la vreo 1:00 în Arad! Iată ce s-a întâmplat:**

- bozgorii lor, împreună cu ceva bozgori din România, se pare că au așteptat supporterii veniți neorganizați la meci și i-au atacat pe aceștia (cu largul concurs al miliției), în grupuri de câte 40-50, pe 1 sau 2 suporteri

- la sosirea noastră, am aflat că doi membri SUR au fost agresati în fața stadionului de un astfel de grup de 40 de bozgori.

- la intrarea pe stadion, grupul lor s-a depărtat de restul mulțimii, astfel încât i-am putut vedea destul de clar și n-am stat mult pe gânduri și ne-am îndreptat spre ei.

- după o scurtă încăierare, la mijlocul terenului de fotbal alăturat celui pe care se disputa meciul, între 15-20 de SUR-i și 70-80 de bozgori, plus vreo 20 de milițieni, care pur și simplu i-au ignorat pe supporterii bozgorilor, singura lor treabă fiind să ne gazeze și să bată cât mai mulți dintre noi; tot un băiat de la noi a fost luat de doi milițieni pe sus.

- la refuzul milițienilor de a-l elibera, am decis să nu mai intrăm la meci și să ne urmăm prietenul la secția de poliție

- după numeroase intervenții telefonice la club, consulat (Szeged și Gyula), precum și presiunii pe care încercăm s-o exercităm de afară pentru a afla de ce este reținut prietenul nostru, când din cei 100 de bozgori nu se afla nici unul prezent acolo, am reușit să intrăm (unul dintre noi) să vedem condiția în care se afla acesta. Bineînțeles, așa cum ne așteptam, acesta a fost bătut pe tot parcursul drumului de la stadion la secție, precum și în interiorul secției, cu mâinile legate la spate (un lucru interesant de știut despre ospitalitatea milițienilor, tot la 5 minute îl dezbrăcau să vadă că nu lăsa urme pe corpul lui).

- după 5 ore de tratament inuman, i-au dat drumul acestuia, plecând apoi spre Arad. Cert este că peluza ultras utistă a scris cu acest prilej una dintre cele mai reușite pagini din istoria incidentelor în care a fost implicată *all time* galeria arădeană. Inferioritatea numerică, confruntarea cu suporteri maghiari bine cotați în Ungaria, motivația cu care au luptat, solidaritatea de care au dat dovadă arădeni sunt ingredientele pe care se bazează o eventuală analiză împregnată cu superlative.

În 2006, steliștii și rapidiștii s-au înfruntat în sferturile de finală ale cupei UEFA și, în ciuda măsurilor de securizare a străzilor, nu au lipsit incidentele, astfel că presa a monitorizat un număr de 20 de fani reținuți: În jurul orei 17:40, un alt incident s-a petrecut la intersecția Bulevardului Tudor Vladimirescu cu Calea 13 Septembrie. Două grupuri de fani ai celor două rivale s-au încăierat pe stradă, fiind nevoie de intervenția mai multor echipaje de Poliție și Jandarmerie. La final, 20 de suporteri au fost reținuți. Ei au stat în sediul Poliției pe toată durata meciului, fiind eliberați ulterior. Oricum, oficial, **Intervenția jandarmilor a fost promptă**, însă adevărul îl știu doar ultrasii celor două echipe cu privire la ceea ce s-a întâmplat pe străzi, ciocnirile minore ce au implicat fanii

ordinari fiind, se pare, anihilate din fașă: *Imediat, forțele de ordine au intervenit. Au oprit tramvaiul, i-au dat jos pe cei care instigau la violență, iar unul dintre suporterii a fost băgat în dubă. Apoi a început furia fanilor rapidiști. Au coborât toți din tramvai și au blocat circulația până suporterul reținut a fost eliberat. Drumul a continuat fără incidente. Rapidiștii au coborât în zona lacului, după care au mers pe jos, escortați de jandarmi până la stadionul National. Până la ora meciului, se strânseseră deja 2.000 de fani alb-vișinii.*

În mai 2006, la meciul de baschet BU Poli Mobitelco Cluj - CSU Atlassib Sibiu, ultrașii Universității au provocat scandal și se pare că *i-au scuipat și înjurat pe sibieni, dar riposta americanului Damien Argrett care s-a îndreptat amenințător spre un supporter, a creat o încăierare crâncenă între cele două părți, stopată doar de intervenția jandarmilor. Liderul galeriei echipei de fotbal U Cluj, Erji, a sărit să-i lovească pe sibieni cu bățul unui steag și a fost potolit doar de bastoanele încasate de la jandarmii prinși pe picior greșit într-o primă fază. Erji, împreună cu un grup de fani ai echipei de fotbal U Cluj, i-au așteptat și înainte de meci pe suporterii sibieni la intrarea în sală, pentru a le cere socoteală pentru scandările pro CFR de la ultimul meci direct. "Băieții mi-au spus că au fost loviți și cu un băț de steag, dar am înțeles că și ai noștri au ripostat", a declarat antrenorul oaspeților.*

În august, sunt semnalate incidente între fani, în Moldova, la partida dintre FC Vaslui și Farul Constanța: *Partida de ieri a început cu 5 minute întârziere din cauza unui conflict iscat între suporterii Vasluiului și jandarmi. Fanii moldoveni au furat un banner din galeria Farului, iar forțele de ordine au intervenit declanșând o bătaie generală. După ce spiritele s-au calmat și încăierările au luat sfârșit, jandarmii au amendat 5 suporterii vasluieni.*

Luni, 21 august, este descrisă o **Încăierare între suporterii** ca un preambul al partidei de fotbal Dinamo - Poli Timișoara: 563

Cu aproximativ o oră și jumătate înaintea startului partidei, la intrarea de pe șoseaua Ștefan cel Mare a avut loc o altercație între suporterii celor două echipe. Pentru că 200 de fani timișoreni au încercat să se răfuiască cu suporterii dinamoviștilor, forțele de ordine au intervenit pentru a calma spiritele. Câțiva bănățeni au fost reținuți de jandarmi, care i-au legitimat și le-au dat amenzi.

Data de 13 septembrie a fost o zi cu ghinion pentru steliști, într-o deplasare în Ucraina, deoarece au fost **Supporteri steliști bătuți la stadion**: Înainte de startul partidei, în sectorul rezervat galeriei Stelei, suporterii roș-albaștrilor au fost bătuți de fanii ucraineni. Pentru că Dinamo Kiev a vândut bilete propriilor susținători și în zona destinată românilor, localnicii au profitat de faptul că suporterii campioanei nu erau păziți de oameni de ordine și i-au luat la bătaie în momentul în care au ajuns în tribună. Oficialii din conducerea Stelei au filmat incidentele și au anunțat că vor face un memoriu la UEFA. Regulile forului european sunt foarte stricte în ceea ce privește securitatea fanilor echipei oaspete. Ei trebuie să fie păziți de polițiști și nu au voie să stea în același sector cu galeria gazdelor. Luni seară, suporterii Stelei au fost atacați și pe străzile Kievului fără ca forțele de ordine să intervină.

Derby-ul Dinamo - Steaua din 20 septembrie 2006, câștigat de gazde cu 1-0 prin golul lui Dennis Șerban din minutul '90, a fost unul dintre cele mai tensionate din istoria confruntărilor directe. Fanii celor două echipe s-au luat la bătaie cu jandarmii, care au răspuns cu o violență ieșită din comun. Pe lângă gaze lacrimogene și alte arme, forțele de ordine au primit ordin să tragă în steliști cu gloanțe de cauciuc și cu alice: *La finalul meciului din Ștefan cel Mare, au avut loc incidente deosebit de grave între suporterii Stelei și Jandarmerie. Galeria roș-albaștrilor a fost încolonată pentru a fi evacuată de pe stadion, numai că au fost scoși în mijlocul intersecției și au fost călcați în picioare cu caii, împușcați cu*

*gloanțe de cauciuc și bătuți cu cruzime. Unei fete i-a spart fața cu bastonul și era umplută de sânge. Alții, mai puțin norocoși, au fost împușcați cu gloanțe de cauciuc și bătuți până au fost puși la pământ. 13 fani ai Stelei au ajuns la Spitalul de Urgență și alături de ei, un jandarm prins în melev. Mulți dintre cei scăpați, mai mult sau mai puțin întregi, aveau încălțări de două feluri, fiecare scăpând cum a putut. O altă parte a celor răniți a ajuns și la Spitalul Municipal. La acea vreme imaginile cu ultrasii Stelei împușcați de jandarmi au generat o stare de solidaritate în rândul ultrasilor români, aceștia, în virtutea empatiei, combătând vehement intervenția jandarmeriei, vehiculându-se varianta unei acțiuni comune a ultrasilor împotriva forțelor de ordine. Un articol publicat pe HotNews.ro, cu titlul **Supporteri împușcați, gaze lacrimogene, devastări și o Jandarmerie inconștientă**, nuanțează mai detaliat asupra celor întâmplate: Meciul Dinamo - Steaua a trecut în plan secund după incidentele de o violență rară înregistrate înainte, după, cât și în timpul meciului. Prin atitudinea greșită și măsura diferită avută față de cele două galerii, Jandarmeria a fost unul din factorii generatori ai conflictelor. Înaintea partidei, la gura de metrou Ștefan cel Mare, câțiva suporteri ai Stelei care au ales să vină pe cont propriu la stadion, au fost amenințați de grupuri importante de fani ai lui Dinamo. În loc să-i împrăștie rapid pe supporterii dinamoviști, jandarmii au așteptat replica ultrasilor steliști pentru a se năpusti apoi asupra acestora, stârnind un adevărat conflict. Forțele de ordine au folosit cu "dărnicie" gaze lacrimogene pentru a liniști spiritele, afectându-i atât pe cei turbulenți, cât și pe trecătorii nevinovați. În cursul evenimentelor, poliția a reținut 8 persoane. Disputele între fani au degenerat și în timpul jocului - în sectorul rezervat Stelei, au aterizat mai multe petarde aruncate de oponenți. Doi suporteri dinamoviști au ajuns la locul unde se afla galeria stelistă și le-a luat un banner. Cum, pentru orice galerie, un*

steag sau un banner echivalează cu drapelul de luptă al unei unități, supporterii steliști au reacționat extrem de violent, distrugând practic sectorul de tribună unde se aflau. Forțele de ordine au recurs la folosirea tunurilor de apă. Liderii galeriei steliste îi acuză pe jandarmii care trebuia să securizeze sectorul unde se aflau, că au asistat indiferenți la gestul dinamoviștilor de a le fura banner-ul. Acum câțiva ani o întreagă tribună a fost luată la bătaie în timpul meciului de hochei, Steaua - Miercurea Ciuc. Motivul? Suporterul care a prins pucul ce ajunsese în tribună, nu vroia să-l returneze. Jandarmii au bătut conștiincios zeci de oameni, fără să cunoască un lucru elementar care făcea parte din spectacolul la care "asistau": pucul nu se returnează ca mingea de fotbal. În continuare, excerptele incriminează ambele tabere etichetate drept **Suporteri huligani, jandarmi bătăuși...** De la acest gest a început un adevărat război. Ultrașii au bombardat forțele de ordine cu scaune și pietroaie. Acestea au reacționat mai violent ca niciodată, trăgând pur și simplu în suporteri cu gloanțe de cauciuc și alice, patru suporteri ajungând împușcați la spital. Fiindcă circulația nu a fost oprită în zonă, de suferit au avut și trecătorii nevinovați, șoferii aflați în trafic și chiar presa. Excesul de gaze lacrimogene și bastoane au făcut ravagii. Jandarmii nu au mai făcut diferența între huliganii care-i bombardau cu pietroaie, și distrugeau tot ce le ieșea în cale, și între supporterii care au venit să vadă doar un spectacol fotbalistic. Pe imaginile surprinse de camerele de vedere ale televiziunilor putem vedea fețe sau trecători plini de sânge. Reprezentanții jandarmeriei spun că nu au făcut altceva decât să răspundă pe măsura unor violențe radicale și n-au făcut decât să-și apere viața. Ei recunosc însă că au fost jandarmi care au făcut "exces de zel" și că urmează să se facă o anchetă internă, iar cei găsiți vinovați vor fi sancționați după gravitatea faptelor. Reprezentanții galeriei steliste au anunțat că vor da în judecată Jandarmeria și Ministerul de Interne.

În 26 septembrie 2006, aflăm că petroliștii au fost **La un pas de scandal**: Vreo 6-7 spectatori au pus pe jar forțele de ordine. Jandarmii aveau, de altfel, informații că acești câțiva suporteri, declarați ai formației Petrolul Ploiești, vor veni la Câmpina pentru a aplica o corecție fanilor tulcenii. Ce ar fi avut cu ei nu știe nimeni, cert este doar că tulcenii nu au mai venit. În aceste condiții, pentru că tot bătuseră drumul, cei câțiva fani ultrași ai Petrolului au intrat în altercații - doar verbal - cu mult mai liniștiții spectatori câmpineni. Din cauza limbajului folosit, aceștia din urmă au solicitat, în câteva rânduri, intervenția jandarmilor pentru îndepărtarea "turbulenților". Pe la mijlocul reprizei secunde, aceștia au plecat singuri, dar nemulțumiți că nu au avut cu cine se răfui...

În octombrie, au fost incidente la meciul dintre Corvinul și Universitatea Cluj, la Hunedoara, unde **La final, cele două galerii s-au încăierat, iar autocarul clujenilor a fost avariat**: La puține minute după terminarea meciului, aproximativ 350 de fani ai Corvinului au blocat poarta de acces a arenei Michael Klein. Deoarece jandarmii au fost depășiți de evenimente, s-a încins o bătaie între cele două galerii, iar mai apoi autocarul oaspeților a fost vandalizat. "Eram foarte speriați. Au aruncat cu bolovani în noi și din stânga, și din dreapta. Parcă eram la poligonul de tragere", a explicat un clujean. Două geamuri au fost sparte și tablăria avariata. "Am identificat trei persoane, care au aruncat cu pietre în mașină. Băieții riscă închisoarea de la 6 luni la 3 ani pentru distrugere", a declarat N. P., comisar șef al Poliției Hunedoara. "Cei care au provocat incidentele vor fi anchetați și sancționați cu amenzi cuprinse între 200 și 10.000 de RON și li se va interzice accesul pe stadioane", a completat ofițerul R. N.. În aceeași lună se pare că ieșenii au primit o corecție de la cei de la Rapid, ca o formă de reciprocitate la ospitalitatea arătată de moldovenii bucureștenilor în deplasările efectuate în Copou: *Lăsați în plata Domnului de jandarmi, la ieșirea din*

567

București, suporterii ieșeni au fost loviți de o hoardă de fani bucureșteni, probabil ai Rapidului. Două autobuze Icarus au fost devastate, RATP Iași urmând a cere daune. Dacă, în urma partidei, Dinamo – Poli, fotbalistii ieșeni au fost bătuți la figurat, suporterii lor ce au mers în Capitală au încasat-o la propriu! Problemele au apărut la ieșirea din București. “Când am plecat de la stadion, jandarmii nu ne-au mai însoțit până la ieșirea din județ, așa cum se întâmpla până acum, ci doar până la marginea Bucureștiului. La 2-3 minute după ce jandarmii ne-au lăsat, patru mașini, între care 3 nu aveau numere de înmatriculare, au silit cele două autobuze ale noastre să se oprească. Atunci, circa 15-20 indivizi ne-au atacat cu pietre, răngi, bâte de base-ball. Nu pot să fiu sigur, însă cred că erau suporterii ai Rapidului, pentru că aveau însemne ale giuleștenilor, căciuli, fulare, trase peste cagulele pe care le purtau. De altfel, fuseserăm avertizați de fani rapidiști din Iași să nu ne ducem la București pentru că vom fi așteptați pentru o revanșă vizavi de un incident petrecut la meciul Poli – Rapid, din Copou. Rezultatul atacului a fost că au distrus un autobuz în proporție de 80%, șifonându-l serios și pe al doilea și ne-au rănit și pe câțiva dintre noi” a povestit șeful galeriei ieșene, Marius Srainer.” Parafrazând un cunoscut ziar on-line, se pare că ieșeni au fost întâmpinați cu “bătaie pe pâine și sare în ochi”. În 8 noiembrie 2006, suntem informați că prahovenii și-au dat din nou în petec, ei având o altercație cu suporterii Universității în pauza întâlnirii. La fel ca în sezoanele precedente, galeria ploieșteană a creat probleme forțelor de ordine și la derby-ul din optimile Cupei României. Deși pe stadionul "Astra" jucau Rapid și Universitatea Craiova, "lupii galbeni" și-au făcut apariția în tribune și s-au poziționat exact în sectorul de lângă cel ocupat de suporterii Științei. După mai multe provocări reciproce, inevitabilul s-a produs în pauza meciului, când oltenii și prahovenii au avut o "ciocnire", potolită de intervenția forțelor de ordine. Oamenii legii le-au

administrat o bătaie zdravă "lupilor", care au fost, de altfel, evacuați de pe arenă. Practic, se pare că la meciul evocat au fost **Incidente între suporteri pe toată durata partidei**: Un supporter al echipei Universitatea Craiova a fost transportat la spitalul din Ploiești după ce a inhalat gaze lacrimogene folosite de jandarmi pentru a stopa incidentele produse în sectorul fanilor olteni în pauza meciului cu Rapid, din optimile Cupei României. Fanii olteni susțin că, în timpul pauzei, ar fi fost agresați de un grup de suporteri ploieșteni, din galeria formației Petrolul. Pentru a-i dispersa pe fanii recalcitranți, jandarmii au făcut uz de gazele lacrimogene din dotare, iar unui supporter al Universității i s-a făcut rău și a fost transportat la spital, pentru a primi îngrijiri medicale. Jandarmii au intervenit în forță și i-au evacuat din incinta stadionului pe supporterii ploieșteni. Un supporter oltean, respectiv seziion, analizează critic evenimentele: Hmmmmm... Mari incidente... 10 copii (adică 50 % din galeria petrolistă) lăsați surprinzător de aproape de craioveni, care au încercat să provoace ceva... și înainte să înceapă scandalul au intervenit copoi... Umflați-vă ... Aveți și voi parte de acțiune... Doar când apărem noi... Ați uitat cum vă fugăream anul trecut pe la voi prin oraș... De fapt, nu ați uitat, de aia ați trimis super brigada aia de intervenție... Cum am mai spus, sunteți inexistenți!!. Lup Galben are o viziune antinomică asupra amplitudinii ciocnirilor: Uite care e treaba, eu chiar am fost acolo (nu pe stadion) și crede-mă că niște "olteni ai matale", chiar și-au furat-o rău de tot (iți spun asta fiindcă am luat parte), erau patru inși care au coborât dintr-o mașină de DJ, toți "înarmați" cu fulare ale universității. Incidente de acest gen au mai avut loc, tot cu suporteri ai universității, care au avut grijă să vină pe cont propriu la stadion, așa cum nu s-a întâmplat cu majoritatea suporterilor care au fost în peluza voastră! Stai liniștit, că același lucru s-a întâmplat și cu fanii giuleșteni care nu au venit într-un cerc, organizați și

înconjurați de cordoanele de polițiști. Eu unu, nu am intrat la meci și din câte știi, doar câteva persoane din cei 60-70 de suporteri ai Petrolului care mărșăluiau pe străzile din cartierul 9 mai. M-ai uimit în comentariul tău, când ai spus ceva de genul, că ne-ați fi alergat pe străzi anu' trecut (încearcă să fii realist și gândește-te: erați 300 de suporteri înconjurați de jandarmi și oricum, nu s-ar fi întâmplat nimic atât timp cât "jandarmeria veghează"). În fine, gata cu poveștile, ce a fost a fost, viața merge înainte, indiferent de situație. Probleme pentru galerie, pentru aceeași ultrași petroliști, au fost și într-o deplasare efectuată în Dobrogea, câteva zile mai târziu: La Tulcea, au făcut deplasarea și mai mulți membri ai galeriei petroliste, însă nici de această dată incidentele dintre suporteri și forțele de ordine nu au lipsit. Doar că, spre deosebire de alte dăți, de această dată problemele nu s-au ivit la stadion, ci pe drumul spre Tulcea, nouă dintre cei 20 de susținători fiind reținuți de către Poliție, după ce au fost acuzați că au vandalizat un magazin din localitatea Topolog, furând mai multe bunuri. Potrivit IJP Tulcea, aceștia au fost duși la secția de poliție și au fost sancționați contravențional conform legii, la meci ajungând, până la urmă, doar 11 dintre susținători. Cu ocazia acestor evenimente, se consideră că „Lupii“ își strică imaginea: Dacă echipa pregătită de Marin Barbu a reușit să revină cu un punct de la Tulcea, în schimb, pe o parte dintre suporterii Petrolului care au făcut deplasarea, i-a costat destul de scump „excursia” de sâmbătă. Cei care au decis să închirieze un microbuz pentru a-și vedea favoriții, un număr de 20 de suporteri, au avut parte de un incident neplăcut pe drum, ei fiind acuzați și amendați de poliție pentru un furt dintr-un magazin aflat în localitatea Topolog. Nu mai puțin de 11 fani s-au ales cu amenzi și au ratat și partida, pentru că au fost reținuți pentru întocmirea documentelor, iar ceilalți au ajuns la arena din Tulcea cum au putut, apelând la „ocazie” și alăturându-li-se celorlalți „lupi” care au folosit alte mijloace

de transport. Incidentul, care nu face bine imaginii suporterilor, a fost comentat ieri de unul dintre liderii acestora, Dragoș Ștefan, care a făcut deplasarea cu trenul, alături de alți 11 colegi de-ai săi. „Dacă așa înțeleg ei să se comporte pe drum, este treaba lor. Eu am încetat demult să mai fiu preocupat de ce face fiecare și am decis să am grijă doar de mine pentru a nu mai fi implicat în astfel de evenimente. Nu știu exact ce s-a întâmplat cu ei pe drum, dacă au furat sau nu, însă pot spune că noi am călătorit în condiții normale, n-am creat incidente la stadion și totul a fost în regulă. Au venit și cei nouă din microbuz care nu au fost amendați, alături de alți cinci băieți care au mers cu mașina personală, și totul a fost OK”, a spus acesta, anunțând că următorul meci al favoriților pe care îl va urmări va fi cel de peste două săptămâni, de la Galați. În 20 noiembrie, reacțiile de după Poli - UTA ne sugerează încadrarea derby-ului într-un prototip și arhetip cvasi-cunoscut, presa titrând că **Delegația arădeană a fost primită cu ostilitate la Timișoara**. Mai mulți oficiali ai oaspeților au mărturisit faptul că autocarul "Bătrânei Doamne" a fost atacat cu pietre încă din oraș. "S-a aruncat cu pietre din balcoane", a afirmat Sandu Ion, unul dintre finanțatorii echipei UTA. Ultrașii lui Poli au atacat autocarul arădenilor și în perimetrul din jurul stadionului. Bolovanii și bucățile de lemn au survolat barajul viu format din câțiva jandarmi și au lovit în plin geamurile din spatele cărora jucătorii priveau îngroziți. Desigur, ultrașii celor două echipe au avut, prin prisma aceleași prese, meciul lor: Înainte de startul meciului, fanii lui Poli s-au ciocnit în apropierea stadionului cu ultrașii arădeni, veniți de la gară în compania forțelor de ordine, timișorenii aruncând cu pietre, fiind cu greu potoliți de forțele de ordine. Doi jandarmi au suferit răni la cap, iar trei suporteri arădeni au ajuns la Spitalul Județean Timișoara. În apropierea stadionului, alb-violeții s-au organizat în grupuri extrem de agresive, forțele de ordine fiind

depășite de evenimente. După meci, suporterii nu s-au mai ciocnit. S-au dat 7 amenzi, 6 în tabăra lui Poli și una pentru un supporter al echipei UTA. Cercetările continuă. Ne așteptam la asemenea violențe, însă suprafața care trebuia acoperită a fost destul de mare", a declarat purtătoarea de cuvânt a jandarmeriei Timișoara. După FC Bruges – Dinamo, în cupele europene, sunt descrise în presă episoade halucinante cu deturnări de avioane, conflicte interne și... o peluză dinamovistă divizată: În tribunele arenei, „Jan Breydel” erau așteptați la partida de seară aproximativ 500 de suporterii români. Câțiva dintre ei sosiseră în Belgia de miercuri, iar restul erau așteptați să vină în ziua meciului. Două avioane ale companiei Blue Air, pline cu fani ai roș-albilor, decolaseră ieri din România cu destinația Ostende. Una dintre aeronave a aterizat în jurul după-amiezii, fără probleme, iar cealaltă de abia spre seară. Motivul? Suporterii dinamoviști s-au dezlănțuit în avion, tulburând liniștea după ce au consumat cantități considerabile de băuturi alcoolice. "Doi dintre ei au agresat verbal stewardesele, au produs pagube materiale și au provocat incidente. Cei doi nu au mai putut fi stăpâniți, iar la un moment dat au vrut să deschidă ușa avionului", a povestit unul dintre oficialii Blue Air. Echipajul aeronavei a raportat incidentele, iar fanii au fost așteptați de forțe de ordine, pe aeroportul din Ostende. Cei doi turbulenți, plus alți doi fani care aveau Interdicție pe spațiul Schengen, au fost reținuți de poliția belgiană pentru a fi anchetați. Iar restul pasagerilor, aproximativ 130 de fani, au fost lăsați de forțele de ordine să-și continue drumul spre stadionul „Jan Breydel". Nici la plecare, fanii dinamoviști nu au fost cumiți. Înainte de a se îmbarca în aeronava companiei Blue Air, unul dintre suporterii roș-albilor a intrat în conflict cu un polițist. După ce s-au contract verbal, fanul l-a lovit pe polițist, acesta din urmă făcând reclamație. La întoarcerea în țară, fanii vor fi așteptați de forțele de ordine pentru ca agresorul să fie identificat. Se pare că ultrasii echipei

din Ștefan cel Mare și-au asumat responsabilitatea faptelor, presa consemnând că **Fanii dinamoviști recunosc că au devastat avionul ce i-a transportat în Belgia:** „Prăpăd în aer”, a titrat în ediția de ieri „Gazeta”, cu privire la incidentele provocate de câțiva fani dinamoviști, într-una din cele două aeronave ce-i deplasa la Ostend - Bruges. Pe scurt, unul dintre avioanele companiei Blue Air a fost devastat de suporterii ai „câinilor” în drumul spre Belgia. Mulți dintre cei 136 de pasageri ai zborului au negat ieri evenimentele; însă, unul dintre fani a povestit: "Pe aeroportul Băneasa, până să decolăm, s-au luat doi tipi cu alți doi la bătaie pe locuri. Apoi, s-a aplanat conflictul, doar nu eram nebuni să ne periclităm viața în aer. La aterizare, când avionul rula încă pe pistă, unul beat, a vrut să deschidă ușa, dar, normal n-a reușit. Vreo doi se băteau. În tot acest timp, într-adevăr, au fost pagube. În avion, tetiere și măsuțe rupte, câteva neoane sparte, niște veste luate ca suveniruri. Doi au fost reținuți în Belgia, fiindcă atunci când s-a deschis ușa avionului să coborâm, au luat-o la fugă ca zănaticii pe pistă. Din cauza a 3-4 bețivi ies aceste probleme și ne facem de râs". Alți doi fani ar fi fost reținuți, întrucât aveau interdicție de a intra în spațiul Schengen. Ce zic reprezentanții companiei? „În ultima parte a călătoriei, a avut loc o altercație între două grupuri de suporterii. Avem pagube importante”, a declarat directorul Blue Air, Gheorghe Răcaru. Iar tehnicianul Daniel Eșeanu, care a constatat pagubele, a spus: „Am găsit sticle sparte, veste de salvare rupte și nu-mi pot da seama dacă au furat ceva”. Aeronava a ajuns ieri în țară, s-au constatat pagubele, iar după-amiază a plecat în cursă la Valencia. Poliția română a demarat deja o anchetă. Surse autorizate afirmă că suporterii reținuți în Belgia au fost aseară eliberați, după ce au primit amendă și interdicția de a mai intra pe teritoriul respectivei țări. Alte excerpte din presă pe aceeași temă sugerează că **Fanii dinamoviști s-au bătut, au distrus scaune și au terorizat echipajul unui avion: După ce**

au lovit un taximetrist și un polițist pe Aeroportul Băneasa, fanii dinamoviști care au făcut deplasarea în Belgia pentru meciul cu FC Bruges, s-au luat la bătaie în timpul zborului, unul dintre ei agresând o stewardesă. "Au băut în duty-free și alcoolul și-a făcut efectul spre sfârșitul drumului. Au început să se bată între ei, iar comandantul a decis să aterizeze pe cel mai apropiat aeroport", a declarat George Răcaru, directorul companiei aeriene implicate. Patru dintre suporterii au fost reținuți și anchetați la Bruges, doi dintre ei aflându-se încă în Belgia. La întoarcerea în București, avionul avea scaune dislocate, tetiere și veste de salvare rupte, precum și un geam interior fisurat. România poate ajunge din nou de râsul Europei, după ce mai mulți fani ai lui Dinamo s-au luat la bătaie în charterul care îi transporta spre Belgia, acolo unde echipa antrenată de Mircea Rednic urma să joace cu FC Bruges. Potrivit mărturiilor echipajului aeronavei, suporterii, care se aflau sub influența alcoolului, au avut un comportament extrem de agresiv între reprezentanții celor două peluze dinamoviste (Sud și "Cătălin Hâldan"), după care au agresat o însoțitoare de zbor și au fost la un pas de a-și dori să deschidă cala avionului. Turbulenții ar putea fi acuzați chiar de terorism de către compania aeriană, pedepsele pentru astfel de acte fiind foarte aspre. Suporterii dinamoviști parcă țin cu tot dinadinsul să se mențină în atenția opiniei publice prin acte reprobabile. Este bine cunoscut scandalul iscat cu prilejul deplasării spre Sofia, când au vandalizat o stație de benzinărie, dar și incidentele provocate pe stadioanele din Constanța și Șoseaua Ștefan cel Mare. Mai nou, fanii "câinilor" țin prim-planul jurnalelor de știri cu incidente petrecute pe drumul spre un oraș în care echipa "alb-roșie" avea de disputat un meci în Cupa UEFA. De această dată, consecințele puteau fi mult mai grave. În aeronava care transporta o parte a galeriei care a încurajat-o pe Dinamo în meciul cu FC Bruges (1-1), mai mulți indivizi aflați sub

influența alcoolului au terorizat echipajul, luându-se la bătaie, agresând o stewardesă și chiar dorind, la un moment dat, să deschidă cala avionului pentru a se aproviziona, probabil, cu băutură (compania care i-a transportat, Blue Air, nu le servește pasagerilor băuturi alcoolice). Așa-zișii fani, au fost potoliți cu greu de către echipaj, în caz contrar povestea putând avea un final tragic. "Avionul groazei" a aterizat în cele din urmă în Belgia, unde a fost așteptat de o mulțime de forțe de ordine, alertate de echipajul aeronavei pe timpul zborului. Doi dintre fanii dinamoviști au fost reținuți de poliția belgiană pentru incidentele provocate în avion, iar alți doi pentru faptul că aveau interdicție de a pătrunde în spațiul Schengen. Toți patru au fost anchetați și, mai mult ca sigur, se vor alege cu dosare penale. Orice s-ar spune incidentele radiografiate mai sus sunt unice în condițiile în care consecința războiului civil dintre dinamoviști a fost deturnarea unui avion. Începând cu anul 2007, informațiile referitoare la incidente înregistrează un curs ascendent calitativ și cantitativ în virtutea faptului că sunt utilizate în paralel surse intrinseci, materializate în comentariile ultrașilor, și, desigur, extrinseci, din presă. În 5 februarie 2007, ultrașii dinamoviști și steliști au metamorfozat un banal meci de handbal în subiect de prima pagină în mass-media, deoarece partida Dinamo - Steaua, din cadrul campionatului național de handbal masculin, nu s-a mai disputat din cauza incidentelor dintre fanii celor două echipe. Cu o jumătate de oră înainte de startul derby-ului, cele două galerii au intrat în conflict, aruncând cu petarde și fumigene. Mai mulți huligani au fost evacuați, însă spiritele nu au putut fi calmate. După aproximativ 25 de minute de la ora la care ar fi trebuit să înceapă partida, jucătorii Stelei au părăsit sala, deoarece suporterii "cânilor" aruncau cu petarde în dreptul băncii de rezerve. În sală s-au aflat și jucătoarele formației Rulmentul Brașov, împreună cu antrenorul Mariana Târcă. Acestea au fost surprinse în mijlocul

incidentelor, mai multe handbaliste fiind nevoite să sară din peluză direct pe teren, în încercarea de a scăpa nevătămate. Mai mulți jucători au sărit pentru a le ajuta pe handbaliste, acestea fiind îndreptate spre ieșirea din incinta terenului de joc. "Este regretabil dacă și la handbal s-a ajuns la asemenea incidente. Până acum, veneau la meci doar soțiile și prietenii handbaliștilor, cu excepția partidelor internaționale, și acum, dintr-o dată, a venit potopul. Decât cu suporteri de genul ăsta, mai bine cu sala goală", a precizat președintele Federației Române de Handbal, Cristian Gațu. Potrivit președintelui Clubului Sportiv Dinamo, Marcel Popescu, de vină este Jandarmeria Română care a permis "ultrașilor" să pătrundă cu petarde și fumigene în incinta sălii Nicolae Grigorescu. "Asta era treaba celor pe care noi i-am angajat să se ocupe de acest lucru. Dar suporterii au reușit să pătrundă cu petarde și fumigene în sală. Noi am fost vinovați că nu am adus la meci 50.000 de jandarmi?", a spus Popescu. Acesta este însă contrazis de Octavian Belu, președintele ANS: "Este o greșală să acuzăm jandarmii de aceste incidente. Ei nu și-au făcut decât datoria. Trebuie să nu îi mai privim pe jandarmi ca pe niște bătăuși. Dacă toată lumea ar veni și s-ar comporta civilizată pe arenele de sport, nu cred că jandarmii ar avea ceva cu ei", a mărturisit Belu. Altfel, Dinamo ar putea pierde la masă verde. "În mod normal, conform regulamentului, Dinamo ar trebui să piardă meciul cu 10-0. Dacă se vrea ca Dinamo să piardă meciul la masa verde, atunci așa se va întâmpla, dacă nu, atunci meciul va fi reprogramat", a explicat Marcel Popescu. De cealaltă parte, părerile conducătorilor steliști sunt diferite. Dacă președintele CSA Steaua, George Boroi, nu dorește să câștige puncte la masa verde, în schimb președintele secției de handbal a CSA Steaua, Ștefan Birtalan, nu este de acord cu rejucarea. "Asemenea incidente ar trebui să dea de gândit tuturor, nu numai celor din handbal. Astfel de incidente nu vor fi stopate numai luând măsuri drastice. Nu dorim

reprogramarea partidei, ci să se aplice regulamentul care prevede că Dinamo, în calitate de organizator, ar trebui să piardă cu scorul de 10-0", a spus Birtalan. Fanii dinamoviști și cei steliști au început să se bată, cu o oră înainte de începerea derby-ului, în zona Floreasca. Conflictul s-a acutizat însă în sala "Lucian Grigorescu", galeriile celor două formații aruncând cu torțe și fumigene. Forțele de ordine au reușit cu greu să oprească violențele, spiritele calmându-se după folosirea gazelor lacrimogene. În jurul orei 19.30, jandarmii au reușit să-i evacueze din sală pe toți supporterii. Handbaliștii steliști au părăsit sala, după ce fanii "roș-albi" au aruncat cu petarde în direcția lor. Meciul nu se va mai juca. Comisia de Disciplină care se va reuni luni ar putea hotărî ca Steaua să câștige la "masa verde" acest meci. Iată și Filmul evenimentelor, așa cum au fost transmise în direct de Onlinesport.ro: Partida ar trebui să înceapă de la ora 19:00, dar va mai întârzia câteva minute din cauza bătăilor dintre fani.

- 19:05 - Arbitrii anunță că partida va întârzia cu 15 minute pentru ca jandarmii să poată organiza cele două galerii. Din păcate, supporterii continuă să fie triviali. Președintele secției handbal a lui Dinamo merge în mijlocul supporterilor alb-roși pentru a-i potoli.

- 19:15 - Partida va începe în câteva momente, dar supporterii celor două echipe continuă să își aducă jigniri reciproce. Sunt prezentate cele două echipe.

- 19:16 - Supporterii dinamoviști au aruncat cu o petardă în tribune, chiar înainte de fluierul de început și partida este amânată din nou.

- 19:18 - După ce fanii dinamoviști au aruncat cu petarde, jucătorii Stelei, în frunte cu antrenorul Vasile Stângă, au părăsit terenul și au plecat spre vestiare. Arbitrii merg la

vestiare pentru a-i convinge pe handbaliștii Stelei să revină pe teren.

- 19:24 - Arbitrii și observatorii părăsesc terenul și partida are șanse mari să nu înceapă.

- 19:25 - Revenite în tribună, handbalistele de la Rulmentul Brașov se trezesc din nou în mijlocul războiului și Mariana Târcă decide ca tot lotul să părăsească sala. Una dintre elevele acesteia este la un pas de a leșina de frică, după ce a văzut cum trec petardele pe lângă ea. Același gest îl fac și mai mulți fani ai handbalului.

- 19:27 - Galeriile primesc întăriri. Fanii Stelei aproape se dublează ca număr și le cer acelor dinamoviști să iasă în afara sălii pentru a se duela. Octavian Belu continuă să rămână în mijlocul sălii pentru a potoli cât de cât spiritele. Sunt aruncate în continuare fumigene și petarde.

- 19:31 - Jandarmeria decide să evacueze sala.

- 19:31 - Fanii Stelei au părăsit deja tribunele. Urmează cei dinamoviști. Se pare că partida se va disputa, dar fără spectatori.

- 19:34 - Octavian Belu a declarat pentru TV Sport: "Din păcate, am văzut aceleași întâmplări și acum câteva ore, dar credeam că se vor lua toate măsurile pentru a evita aceste incidente. Se pare că arena de handbal a devenit un pericol. Cel mai rău e că meciul nu se mai joacă și va da tot campionatul peste cap."

- 19:42 - Mariana Târcă, antrenorul echipei de handbal feminin Rulmentul Brașov, aflată în tribună în timpul luptelor, a intrat și ea în legătură directă cu TV Sport: "Noi am vrut să vedem un derby, dar din păcate am nimerit altundeva. Am intrat și noi în panică, iar uneia dintre jucătoare chiar i s-a făcut rău și, de aceea, am decis să plecăm la hotel. După ce a fost dusă în ambulanță și i s-a acordat primul ajutor, și-a revenit reușind să revină alături de noi".

- 19:48 - Președintele clubului Dinamo anunță că meciul nu se va mai disputa: "Nu am mai văzut niciodată așa ceva și nici nu vreau să mai văd. S-a văzut că majoritatea oamenilor din sală erau din galeriile echipelor de fotbal și văd că au altă mentalitate. Meciul nu se va mai disputa. Problemele au început de la acele petarde aruncate de o parte și de cealaltă".

- 19:55 - Sala este aproape goală. Jandarmii au arestat o parte dinte fanii turbulenți.

În 18 martie, aflăm că zece suporterii ai echipei de fotbal Petrolul Ploiești, s-au ales cu dosar penal după ce au vandalizat un vagon de tren și au tras semnalul de alarmă al Rapidului 754, pe raza județului Vrancea. Potrivit Biroului de Presă al IPJ Vrancea, cei zece suporterii au distrus compartimentele trenului rapid, între stațiile CFR Roman și Adjud, la întoarcerea de la Botoșani, unde echipa lor favorită a avut un meci, sâmbătă. Sesizați de călători, polițiștii TF au vrut să-i legitimeze pe cei zece suporterii, dar aceștia nu s-au sinchisit și, ca să-i sfideze pe polițiști, au tras sistemul de alarmă în Gara Mărășești, coborând din tren. "Polițiștii TF i-au reținut pe cei zece indivizi și le-au întocmit dosar penal pentru distrugere. Cei zece suporterii au fost urcați în următorul tren, sub escorta luptătorilor DPIP", se arată în comunicatul IPJ Vrancea. ProSportul ne informează că Fanii vasluieni acuză jandarmii: Imediat după terminarea partidei de sâmbătă seara, dintre Dinamo și FC Vaslui, susținătorii echipei moldave au avut probleme cu forțele de ordine. Problemele au început imediat după terminarea partidei, atunci când dispozitivul de jandarmi prezent la partida dintre Dinamo și FC Vaslui a vrut să rețină persoanele care au aprins două torțe pe durata partidei. Doi dintre suporterii galben-verzilor au fost opriți abuziv, conform declarațiilor fanilor, să urce în autocar, moment în care a început scandalul. Camarazii celor opriți de jandarmi au sărit în

ajutorul colegilor pentru a cere explicații forțelor de ordine. Unul dintre suporterii Vasluiului a înregistrat întreaga scenă cu o cameră de filmat, care ulterior i-a fost confiscată de către forțele de ordine. “Filmam abuzurile forțelor de ordine, dar patru jandarmi au venit spre mine și mi-au spus să opresc camera și să le arăt că șterg filmarea. Am refuzat, motiv pentru care au început să mă lovească, și cu toată opoziția mea, mi-au smuls din mână camera de filmat, după care s-au pierdut în mulțime”. Fanul agresat a declarat pentru “ProSport” că, după producerea incidentului, jandarmii au dorit să mușamalizeze cazul, încercând să facă uitat aparatul video. “Am sunat la mai multe posturi de televiziune care nu au dorit să vină la stadion să ne ajute. Oricum, nu ne vom lăsa și vom continua până ce adevărul va ieși la iveală. Am protestat până în jurul orelor patru dimineața, dar văzând că nu suntem băgați în seamă, am părăsit Bucureștiul”. Conform purtătorului de cuvânt al Direcției Generale a Jandarmeriei Române, locotenentul S. C., în urma incidentelor, au fost sancționate contravențional două persoane, una dintre ele întocmindu-i-se actele premergătoare începerii urmăririi penale. “Suporterii sancționați acuză pe nedrept furtul unei camere video, dar fapta nu a fost confirmată în urma cercetărilor efectuate la fața locului”.

În 12 aprilie 2007, România Liberă face referire la un posibil fair-fight: Prima luptă de acest fel din România, a avut loc înaintea derby-ului Rapid - Steaua (2-3), când nu mai puțin de 150 de fani ai celor două echipe au stabilit o întâlnire în zona Plaza Romania. Informația ziaristilor este considerată nulă de un posibil ultras: “La Plaza nu a fost un fight. Steliștii i-au așteptat pe rapidiști cu bâte și lanțuri, iar rapidiștii nu știauu!!!”. Informația de mai sus referitoare la tendința de a organiza un fair-fight reprezintă un preludiv la descrierea unei întâlniri dintre cele două galerii, în spiritul caracteristic subculturii. Astfel la 1 aprilie 2007, se face referire la ciocnirea

580

ultrașilor în cauză pe *onlinesport*: Două facțiuni de suporterii, a Stelei și a Rapidului, s-au întâlnit duminică după-amiază în Centrul Comercial Plaza Romania, iscând o adevărată bătălie. În număr de peste 100, fanii au creat în centrul comercial o adevărată nebunie, în lupte fiind răniți și simpli clienți ai magazinelor. Unul dintre vânzătorii din mall, a reușit să sune la 112, iar la câteva minute au apărut și 80 de polițiști și jandarmi, pentru a potoli spiritele. Oamenii legii au arestat 20 de fani, iar alții sunt căutați în continuare prin centrul comercial, închis în urma acestor incidente.

Prosport atenționează opinia publică și implicit pe cei vizati, că s-ar putea crea o alianță împotriva legilor firii, deoarece **Fanii vor răzbunare**: Din cauza incidentelor din tur, când suporterii au fost bătuți de jandarmi, în Ghencea se pregătește revanșa. Partida disputată de cele două rivale, în toamnă, a fost urmată de adevărate lupte de stradă între jandarmi și suporterii. Ciocnirile violente dintre forțele de ordine și fanii Stelei s-au soldat cu 17 victime, ajunse la spital, 16 fiind suporterii și unul jandarm. Conflictul a început în stadion și a fost dezvoltat pe străzi, apelându-se la bastoane, gaze lacrimogene și gloanțe de cauciuc. La vremea respectivă, conducerea Stelei a protestat virulent, iar susținătorii grupării roș-albastre au jurat răzbunare, mai ales că toate galeriile din țară, inclusiv cea a lui Dinamo, s-au solidarizat împotriva Jandarmeriei. Momentul ales este jocul de mâine. O parte a fanilor Stelei a pus la cale un plan diabolic. Din câte se pare, ei au ascuns din timp în incinta complexului Ghencea bâte, lanțuri și alte arme albe, pentru a putea înșela astfel vigilența organizatorilor, știut fiind faptul că măsurile de securitate vor fi ample. Planul presupune ca la finalul meciului, fanii să se războiască cu jandarmii, pentru a le plăti polița din toamna trecută. Interesant este și faptul că la operațiune și-au anunțat disponibilitatea de a participa și suporterii ai rivalei Dinamo, care au încasat-o și ei de la Jandarmerie, însă nu în București, 581

ci la Constanța. Există o înțelegere între două grupări de "hooligans", din ambele tabere, care vizează pedepsirea celor puși să mențină ordinea pe arenele de fotbal, dar care, nu o dată, au făcut exces de zel și au agresat suporterii. Această tendință de a încheia o alianță anti-jandarmi între două galerii rivale nu este originală, acțiuni concretizate de acest tip, având loc în țările cu subculturi ultras sau hooligans puternice. Pactul mutual urmat de o acțiune coercitivă de amploare, derulată de către ultrașii bucureșteni împotriva jandarmilor a rămas din câte se pare doar la stadiul de utopie mioritică, cel puțin până în 2010.

*După incidentele declanșate, la Poli – Steaua, într-un meci din Cupa României, un suporter stelist care s-a identificat ca fiind Alin, a postat în 19 aprilie 2007, următorul comentariu, nemulțumit fiind de profesionalismul presei: *După meciurile slabe făcute de Steaua în ultimul timp, ieri a venit timpul să părăsească și cupa României. Nu am să vorbesc despre meci, pentru că nu aș avea ce să spun despre un meci demn de liga a-II-a. Îmi place să mă uit la meciuri, iubesc Steaua. Am luat loc în tribuna din Giulești rezervată nouă, suporterilor echipei campioane. Pe timpul partidei, starea de nervozitate vis-a-vis de meciurile slabe, dar și față de patronul Stelei, Gigi, era ca la ea acasă. Totuși, s-a cântat mult și am încercat pe cât posibil să susținem echipa. La rândul ei, ne-a arătat cât de mult ține la noi, pierzând într-un mod rușinos. Nu am să vorbesc despre meci. Dar faptul că în presă se relatează numai aspectul huliganic din peluză, faptul că suntem puși la zid de prieteni, doar faptul că citesc în presă fel și fel de știri mincinoase, mă face să scriu aceste rânduri. La finalul partidei, fanii rapidiști (poliști) au venit spre sectorul pe care îl ocupăm noi, aruncând cu scaune și diferite obiecte. Este normal să nu te poți stăpâni și să ripostezi și tu văzând că nimeni nu intervine. Modul cum s-a pus capăt acestui clinci, rămâne demn de un film de desene animate. Jandarmeria a**

582

ales să ne înghesuie pe noi, făcându-ne să ne călcăm în picioare și între timp să ne rupă puțin și spatele de huligani ce suntem, cu câteva bastoane. Fanii rapidiști, plecând spre peluza lor nepăsători, ca și cum nimic nu s-a întâmplat. Au fost conduși frumos și invitați să plece acasă. Dacă așa sunt tratați adevărații infractori în România este grav. În timpul așteptării de circa 1 oră, până a putea să plecăm spre casă, am auzit și discuții între jandarmi:

- Nu înțeleg ce naibii nu le face odată dosar penal la toți și așa scăpăm de ei, de pe stadioane.

- Păi și noi pe cine mai batem, mă?

- Lasă bă, uite ăștia nu au făcut nimic și tot dăm în ei....

Decizia luată de șeful jandarmeriei ca fiecare dintre noi să fie legitimat a fost una hilară, dar până la urmă, să recunoaștem, legală. Fiecare fan care nu avea buletin era băgat în dubele speciale și condus la secție pentru recunoașterea lui. Mi-au luat datele, având norocul să am buletin, în schimb, câțiva prieteni care și-au lăsat actele în mașină, au avut norocul să fie luați pe sus până la circă. Am ajuns în final la poliția din Militari, aici surpriză, se afla și presa. Din glumă în glumă, am intrat în vorbă cu ei.

- De ce tot filmați, mâine oricum apare prin ziare că noi suntem huliganii.

- De ce să apară asta? – îmi răspunde zâmbind fata asta de la ProTV.

- Pentru că așa faceți mereu, vă roagă lumea să nu-i filmați, voi asta faceți. Vă roagă lumea să scrieți chiar ce se întâmplă, voi alegeți să scrieți de noi că suntem bestii și huligani. Și asta doar că suntem suporteri ai unei echipe.

- Păi dacă e așa, de ce vă aflați aici dacă nu sunteți huligani? Dacă nu aruncați cu scaune, nu mai erați aici.

- Chiar crezi că am aruncat toți cu scaune? De fapt, ai văzut ce s-a întâmplat?

- Da, au venit cei de la Rapid peste voi și v-au provocat...

- *Vezi, ai povestea, exact asta trebuie să scii, iar ce se întâmplă aici, se putea întâmpla și cu voi dacă nu erați de serviciu azi. Gândește-te că erai într-un club și la o masă se băteau două grupuri, venea poliția și vă lua la circă. Crezi că eu credeam din presă că tu ești golanca?! Scrieți adevărul, e așa greu?... Așa ați făcut și cu cameramanul de la TVR. Povestea lui tragică a ajuns prin toate ziarele, iar băiatului ăla îi căutați toate faptele comise, mai rămâne să citesc că în copilărie, fura cireșe.*

- *Nu ai dreptate cu cameramanul...*

- *Ba am, pentru că a fost rugat să nu filmeze... uite, tu acum mă filmezi...*

Cameramanul: Nu filmez!

- *Să știi că se vede luminița aia, înregistrezi discuția, poți să o folosești doar dacă e toată. Altfel, îmi demonstrezi înc-o dată că nu relatezi ce se întâmplă cu adevărat. Sunt chiar curios ce o să apară la voi pe post...*

*ProTV știri: "Bătăie generală între jandarmi și suporterii steliști.... Suporterii și-au dat din nou în petec la Poli - Steaua (1-0). Suporterii rapidiști și cei poliști au intrat pe teren pentru a sărbători calificarea lui Poli. Fanii Stelei au reacționat violent și au aruncat cu tot ce le-a venit la îndemână în teren. Cele două grupări și-au împărțit cu dărnicie scaunele. Jandarmeria a intervenit în forță pentru a calma spiritele. Suporterii steliști prezenți la meci fără buletine, au ajuns la secția de poliție, iar restul, au fost filmați și verificați pe baza cnp-ului." Perfect, exact ce s-a întâmplat s-a scris. Bravo ProTV, așa s-a întâmplat... Mulțumesc mult, domnișoara Laura; se vede cât de imparțiali sunteți. Nemulțumirile, legate de prestația și nerespectarea echidistanței de către ziariști, reprezintă în fond o constanță în cadrul reprezentanților ultrasismului românesc. Pe de altă parte presa a monitorizat evenimentele, probabil mai aproape de pretențiile ultrasului stelist "Alin", consemnând **Din nou violențe: La finalul***

partidei Poli - Steaua (1-0), câțiva fani rapidiști, veniți să încurajeze echipa timișoreană, au pătruns pe gazon și s-au îndreptat spre sectorul ocupat de roș-albaștri, aruncând cu diverse obiecte spre ei. Rivalii au răspuns în același mod, s-a încins o bătaie chiar pe gazon, apoi forțele de ordine au intervenit energic în zona suporterilor steliști. Directorul executiv al grupării din Ghencea, a spus ieri: "Este posibil să fim chemați din nou la Comisia de Disciplină; din păcate, violențele nu mai sunt un caz izolat. Am spus acest lucru și în Comitetul Executiv și trebuie luate măsuri imediate. Am propus o întâlnire la nivel de ministere, președintele federației de fotbal, președintele ligii și un reprezentant al cluburilor". Din cauza fanilor, care au făcut scandal la derby-ul cu Dinamo, Steaua tocmai ce a fost obligată să dispute cu porțile închise meciurile cu Poli Iași și cu Oțelul. Și, va urma, foarte probabil o nouă sancțiune, mai aspră, care ar putea acționa și la unu-două meciuri din campionatul viitor, pentru că în acest sezon, roș-albaștrii mai au de jucat acasă doar cu Ceahlăul și cu Pandurii.

În aceeași perioadă, ultrasii craioveni au fost **Evacuați de pe stadion**: În minutul 13 al partidei, fanii Universității, aflați la peluza I, au fost scoși de pe stadion de către jandarmi. Ordinul i-a aparținut vicepreședintelui Craiovei, Silviu Cristescu, și a venit în urma scandărilor jignitoare pe care suporterii le-au făcut împotriva lui Adrian Mititelu, dar și contra lui Dumitru Dragomir. După ce au fost evacuați, aceștia au făcut acte de huliganism în oraș, iar 39 dintre ei au fost reținuți. Apoi, au fost legitimați, fotografiați, amprentați și sancționați contravențional, cu amenzi în valoare de 79 de milioane de lei vechi.

În 19 mai 2007, ni se reamintește că **UTA și Poli păstrează o dușmănie vecină cu ura**: Ieri, 280 de timișoreni au ajuns cu trenul la Arad, într-o stare de surescitare maximă și pregătiți să facă față unui eventual atac. Două pietre de terasament au

zburat către intrarea în clădirea gării. În parcare, o Dacia break și un Peugeot, au fost vandalizate, un far și-un parbriz făcându-se țandări, apoi o petardă a lovit o altă mașină, aflată în mers. Alte două mașini au fost avariate imediat după aceea. Înjurați, arădenii au evitat la început conflictul. Ultrașii albroșii s-au grupat, însă, în jurul statuii lui Petschovschi, jucătorul emblematic al Aradului, de unde, la 14:27, au lansat primul atac. Timișorenii au ripostat folosindu-se de bețele steagurilor. Bătălia a fost scurtă: jandarmii au oprit-o în mai puțin de un minut. Al doilea atac a venit de pe flancul drept al stadionului. Pe contraatac, timișorenii au dărâmat și un bărbat cu handicap. Arădenii au lansat pietre și bulgări de pământ spre coloana timișoreană. Cu bastoane și gaze lacrimogene, jandarmii și polițiștii, în număr de aproximativ 200, au făcut și de data aceasta față, dar au fost și oameni loviți, unul dintre aceștia fiind fotoreporterul Gazetei Sporturilor, care a încasat un bulgăr în ceafă. La același meci, au fost **Incidente după gol**: În galeria timișoreană a izbucnit un conflict între suporterii și jandarmi, după golul înscris de Gigel Bucur. Fanii au reacționat dur după ce un supporter timișorean a fost agresat de un jandarm. Apoi lucrurile au degenerat, fanii fiind foarte aproape să intre în incinta terenului. Suporterii timișoreni au așteptat mai bine de 45 de minute la finalul meciului pentru a fi evacuați.

În iulie 2007, Steaua a disputat un meci împotriva belgienilor de la Charleroi: Meciul cu Charleroi a fost marcat de incidente create de huliganii din aripa dură a galeriei Stelei. Acestea au fost provocate de o fază banală din debutul jocului, care i-a avut în prim-plan pe Nicolae Dică și pe portarul lui Charleroi. Cei doi s-au șicanat reciproc după un corner al roș-albaștrilor, Dică împiedicându-l pe portar să degajeze o minge, moment în care acesta l-a împins pe "decanul" stelist. Iritat de atitudinea belgianului, un ultras stelist a sărit gardul și a intrat pe teren, intenționând să-l lovească pe goalkeeper! Nu a reușit și a încercat să se

reîntorcă în fugă în tribună. A fost însă agățat de forțele de ordine chiar atunci când escalada gardul terenului. După momente penibile, în care oamenii de ordine încercau fără succes să-l captureze pe huligan, lucrurile au degenerat. În apărarea ultrasului, au sărit mai mulți membri ai galeriei, care au iscat o serie de ciocniri cu jandarmii. Meciul a fost întrerupt de arbitrul Tudor câteva minute, timp în care jandarmii și suporterii s-au bătut pe teren! Jucătorii Stelei au încercat să aplaneze conflictul, intervenind în ajutorul fanilor, unul dintre aceștia fiind scos din mijlocul incidentelor de către Boștină. În tot acest timp, Hagi a stat pe banca de rezerve cu capul în mâini, neputând parcă pricepe ceea ce se întâmplă. Jandarmii au reușit, într-un târziu, să rețină câțiva dintre huligani. Partida a fost reluată, până la final nemai înregistrându-se alte incidente. Un gest pe care ultrasii steliști și nu numai l-au catalogat ca fiind prostesc.

În 30 iulie 2007, **Ultrașii dinamoviști s-au încăierat minute bune cu forțele de ordine:** După incidentele dintre suporterii steliști și forțele de ordine de la amicalul Steaua - Charleroi, meciul de ieri a născut alte incidente violente. Suporterii campioanei s-au încăierat cu jandarmii după 25 de minute de la startul jocului. Susținătorii roș-albilor l-au reperat în peluza în care erau plasați pe un fan al Gloriei, pe care au început să-l lovească. Buzoianul a fugit spre grupul de jandarmi, sperând să scape de rivali. "Câinii" au aruncat apoi cu bețele de la steaguri spre fanii gazdelor, de la tribuna a II-a, jandarmii au intervenit, au încercat să-l ia pe unul dintre suporteri, moment în care în ajutorul acestuia au sărit alte câteva zeci. Au urmat minute bune de lupte între cele două părți, după care au mai intervenit încă 50 de jandarmi, aflați în afara stadionului până atunci, și i-au izolat pe ultrasii roș-albi într-un colț al peluzei, unde au fost încercuiți permanent de stewarzi și scutieri. Un alt dispozitiv de forțe de ordine aștepta în continuare în afara arenei, pentru a interveni în

587

cazul reizbucnirii scandalului. Una peste alta, **Din cauza violenței, UEFA a pus ochii pe fotbalul nostru:** Aflat pe valul rezultatelor obținute de echipele de club, fotbalul românesc are o problemă imensă cu violența suporterilor. Forul continental va acorda o atenție sporită partidelor în care sunt implicate echipele cu fani care creează probleme, Steaua și Dinamo aflându-se pe lista neagră a UEFA.

Luni, 13 august, aflăm că au fost **Violențe între giuleșteni și jandarmi:** Suporterii Rapidului s-au luptat cu jandarmii în afara stadionului. Înainte de meci, câțiva clujeni aflați la o terasă de lângă arenă, au început să arunce cu pietre spre bucureșteni. Au urmat bătăi, stopate de intervenția forțelor de ordine, care au folosit cătușe pentru a-i reține pe unii fani alb-vișinii. Rapidistii au continuat apoi răfuielele cu jandarmii și în peluză. Cei 250 de ultrasi giuleșteni începuseră să arunce cu bețele de la steaguri spre sectorul ocupat de galeria lui U. Crainicul stadionului le-a cerut ardelenilor să nu riposteze. "Riscăm suspendarea terenului". Rapidistii au scandat împotriva ungarilor. "'U", simbolul unor inimi românești", au răspuns clujenii printr-un banner.

Miercuri, 15 august 2007, s-a făcut bilanțul meciului Lazio - Dinamo, consemnându-se **Trei români răniți:** Înainte de meci, în afara stadionului, s-au înregistrat incidente violente între fanii lui Lazio și cei ai roș-albilor. Doi fani dinamoviști au fost înjunghiați în spate și în picior, în timp ce un altul a suferit o contuzie la cap în urma ciocnirilor violente dintre cele două galerii, a anunțat agenția italiană de presă "Ansa". Datorită incidentelor dintre români și "câini", aflăm că UEFA anchetează incidentele produse marți seara de fanii lui Lazio, care au folosit și scandări cu caracter rasist pe stadion. Tifoșii lui Lazio și-au dat iar în petic marți. Cinci fani dinamoviști au fost răniți înaintea meciului, în afara stadionului. Elevilor lui Rednic li s-a strigat în timpul încălzirii: "Plecați acasă, țiganilor!", iar Blay a devenit ținta huiduielilor rasiste ale

588

suporterilor biancocelești. Din acest motiv, Codacons, Oficiul pentru Protecția Mediului și Consumatorilor din Italia, cere ca "Olimpico" să fie închis la toate partidele de acasă din sezonul viitor ale lui Lazio! UEFA anchetează deja incidentele, iar românii riscă sancțiuni severe, de la o amendă foarte mare până la excluderea din cupele europene. "Așteptăm rapoartele întocmite de arbitru și de observator. Dacă actele de violență s-au produs în afara arenei, atunci faptele sunt de competența poliției. Dar dacă e vorba despre rasism, vom da dovadă de toleranță zero", a explicat un oficial al UEFA. Fanii dinamoviști răniți în incidente sunt români stabiliți în Italia." Toți suporterii care au plecat din țară pentru meci, sunt teferi și s-au întors în siguranță acasă. Nu au intrat în conflict cu italienii nici la stadion, nici în afara lui", a spus un lider al galeriei roș-albe. Conform agenției "Ansa", un bărbat de 33 de ani, lovit la coastă, a fost spitalizat, iar alți 4, între care unul înjunghiat, au primit îngrijiri la clinici din Roma. "Vinovalii au fost identificați și vor plăti", a declarat ministrul de Interne, Giuliano Amato.

În 25 august, se consemnează o nouă **Bătaie cu jandarmii**, a oltenilor: După un sfert de oră de joc, fanii de la Peluza Sud au început să profereze injurii la adresa șefului LPF, Mitică Dragomir. Această atitudine a fost dezaprobată de simplii spectatori, care i-au huiduit în câteva rânduri pe membrii galeriei. Întrucât spiritele s-au încins, forțele de ordine au intervenit pentru a nu se mai scanda împotriva lui "Corleone". A rezultat o bătaie generală, iar mai mulți ultrași din peluză au fost reținuți.

În 3 septembrie 2007, după UTA – Poli, observăm că tiparul de abordare a derby-ului de către ultrași s-a conservat, deoarece ca de obicei, cele două galerii s-au ciocnit violent înainte de derby-ul Vestului. Cei aproximativ 350 de fani ai Timișoarei care au venit cu trenul au fost escortați de jandarmi până la stadion, unde aștepta și galeria arădeană, ținută la 589

distanță de alt baraj al oamenilor de ordine. În momentul în care pietrele au început să zboare din sectorul arădenilor, lucrurile au degenerat, ultrașii lui Poli au ripostat. Ofensiva a fost respinsă de jandarmi. Au urmat atacuri ale arădenilor de pe străzile lăturalnice care dădeau la stadion, rămase nesupravegheate. La un moment dat, toată lumea se bătea cu toată lumea, undeva lângă porțiunea de tribună în care a fost cantonată galeria lui Poli. Un gard de lemn de la o casă de lângă stadion, a fost făcut țandări de alb-violeți și trei mașini au fost avariate serios. Doi jandarmi au fost răniți, unul s-a ales cu o rană la ochi, altul cu capul spart. Rănile au fost provocate de fani ai lui Poli cu bucăți rupte dintr-un gard de fier! S-au dat 4 amenzi în valoare totală de 1.800 de RON, dar n-a fost reținut nici un huligan. "Fanul lui Poli care a rănit un jandarm a fost identificat. I se va face dosar penal, se încadrează la ultraj. Cercetările continuă", a declarat L. N., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Arad.

Cu privire la același meci, aflăm că **Fanii arădeni și cei timișoreni s-au bătut crâncen înainte de meciul de ieri: UTA - Poli și Poli - UTA oferă în fiecare an un spectacol al violenței. Vestul fierbe, împărțit iremediabil între două forme de ură. Când se ciocnesc ies scânteii, și ieri, înainte de meci, suporterii celor două trupe și-au încordat mușchii. În jurul orei 14:00, aproximativ 350 de timișoreni au invadat gara arădeană, fiind preluați de forțele de ordine. A urmat un marș în care fanii oaspeților au epuizat toată gama de înjurături. Din tramvaiele care treceau pe lângă cordonul simpatizanților lui Poli, până și pensionarii arădeni răspundeau cu semne obscene. Jandarmii și mascații au îngrădit piața din fața stadionului. Ca într-un ring de box, într-un colț, galeria lui UTA trimitea "bezele" celei timișorene, care n-a acceptat să fie numărată în colțul opus. Roș-albii au trecut la fapte. Pietrele au început să brăzdeze aerul. "Poliștii" au încercat să spargă barajul forțelor de ordine pentru a propune o confruntare directă. S-au**

590

întors în rând, luați pe sus de jandarmi. Apoi, amfitrionii au atacat pe una din străzile lăturalnice, fără succes. Suporterii Timișoarei s-au înarmat cu bucăți de lemn din gardul unei case, doborât de furia ultrașilor. Câțiva arădeni au atacat din nou, pe strada care dădea lângă sectorul din tribună rezervat oaspeților. Bolovani imenși au făcut țandări lunetele a două mașini. Întâlnirea dintre fani a fost scurtă, dar extrem de dură. S-au împărțit pumni și picioare, înainte ca bastoanele și spray-urile lacrimogene să despartă cele două grupuri.

În septembrie, mișcarea ultras din țară s-a coagulat, participând la o acțiune comună împotriva unei legi catalogate intrinsec drept represive: Aproximativ 1.500 de suporterii au fost ieri prezenți la mitingul de protest împotriva legii privind combaterea violenței în sport, inițiate de Dumitru Dragomir. Fanii s-au adunat la ora 11:30, având ca punct de plecare parcul Kiseleff. O jumătate de oră mai târziu, ultrașii au pornit încolonați spre parcul Izvor, pichetând apoi sediul Parlamentului. "Nu a fost un protest împotriva legii. Vrem ca violența în sport să fie eradicată, dar nu putem accepta anumite articole din legea lui Dragomir, care sunt demne de un regim dictatorial! Fanii nu se educă prin pușcărie!", a declarat Elias Bucurică, unul din liderii galeriei lui Dinamo. Chiar dacă s-au declarat împotriva violenței, mitingul ultrașilor nu s-a încheiat fără incidente. În timpul marșului de protest, unul dintre fotoreporterii prezenți la fața locului, a fost lovit cu pumnul în figură de un fan ieșit din coloană, iar alți doi fotografi au fost îmbrânciți și scuipați.

În 17 septembrie avem reacții după meciul Steaua - Rapid: Fanii giuleșteni au rupt plasa de deasupra sectoarelor rezervate lor, fiind cu greu potoliți de forțele de ordine care au ripostat cu gaze lacrimogene. Steliștii le-au pregătit un "cadou" special suporterilor Rapidului. Un țarc complet închis, inclusiv cu o plasă deasupra, pentru a-i împiedica pe giuleșteni să arunce cu orice fel de obiecte în teren, care ar fi

putut provoca incidente în timpul meciului. "Cazemata" nu avea însă să reziste. "Plasa asta a fost o provocare! E inuman să-i țină așa!", se comenta în loja numărul 16, acolo de unde a urmărit meciul George Copos și alți conducători ai Rapidului. Cu 10 minute înainte de începerea partidei, giuleștenii de la peluză au erupt. Au sfâșiat cu furie plasa. Jandarmii au intervenit prompt. În forță. Cu gaze lacrimogene. Atmosfera în peluză era insuportabilă din cauza mirosului. Câțiva zeci de fani au fost chiar evacuați, restul rămânând însă în continuare pe stadion. Forțele de ordine au fost victime colaterale ale confruntărilor de stradă dintre rapidiști și steliști, deoarece un **Polițist a ajuns la spital**: Derby-ul a fost marcat de incidente violente între cele două galerii. Fanii s-au bătut în zona Lujerului și la Tricodava, unde grupul de 700-800 de rapidiști a fost atacat cu pietre de fani ai Stelei. În timpul bătăilor, o agentă de poliție de la Secția 22 a fost rănită la cap și transportată la "Municipal", unde i s-au aplicat mai multe copci, iar un jandarm a fost lovit. Forțele de ordine au reținut 9 persoane, au sancționat 6 indivizi cu amenzi cuprinse între 200 și 1.000 de RON, iar 3 s-au ales cu dosare penale. Fiindcă și-au cumpărat bilete în alte zone ale stadionului decât sectorul rezervat galeriei Rapidului, 200 de giuleșteni au fost evacuați.

În 21 septembrie 2007, suntem anunțați că patru suporteri dinamoviști s-au ales cu dosare penale pentru ultraj, după ce, joi seara, în timpul meciului Dinamo - IF Elfsborg, au bătut un paznic aflat la poarta despărțitoare dintre sectoarele Stadionului Național Lia Manoliu. Doi suporteri dinamoviști l-au convins pe paznic, la 15 minute după începerea meciului, să le deschidă poarta care despărțea sectorul galeriei dinamoviste de restul stadionului, "păcălindu-l" că au de ridicat un banner. După ce au intrat, cei doi s-au întors brusc spre paznic și l-au luat la bătaie. Imediat în "ajutorul" celor doi au sărit aproximativ 20 de persoane din galeria

592

dinamovistă. Paznicul a făcut plângere la Poliție. Cei doi agresori, profitând de confuzia creată, au urcat în partea superioară a tribunei, în zona galeriei dinamoviste, s-au ascuns, apoi au reapărut cu hainele schimbate.

La începutul lui octombrie, la un meci cu Rapidul, suporterii echipei FC Nurnberg au coborât din autocare în apropierea unui supermarket și au fost escortați până în fața stadionului de mai mulți jandarmi. Ajunși în fața arenei, cei aproximativ o mie de suportergermani au început să scandeze numele formației FC Nurnberg și au aruncat cu sticle de plastic în direcția unor fani ai echipei Rapid, care, la rândul lor au ripostat. La același eveniment se face referire în alte surse de presă: *Suporterii ai echipelor Rapid și FC Nurnberg au fost protagoniști ai unui incident, joi, în fața stadionului Giulești, după ce fanii grupării germane au aruncat cu sticle de plastic înspre un grup de susținători rapidiști, diferendul fiind aplanat după intervenția jandarmilor*".

În orașul de pe Someș au descins ultrași rivali din capitală, astfel că au fost **Incidente între suporterii** înaintea partidei Universitatea Cluj - Steaua, iar în 27 octombrie "Gazeta Sporturilor" a surprins sâmbătă imagini cu incidentele dintre suporterii clujeni și steliști, care au avut loc înainte de începerea partidei U Cluj - Steaua, din etapa 12-a a Ligii I. Suporterii celor două echipe s-au bătut în Parcul Mare de lângă stadionul Ion Moina. În timpul altercației, un fan al Stelei a fost aruncat în lacul Chios, din centrul orașului. Bătaia s-a oprit doar după intervenția jandarmilor care au amendat opt suporterii clujeni. Potrivit forțelor de ordine, incidentele dintre grupurile de huligani au fost cauzate de o parte a suporterilor steliști. Șeful Statului Major al Jandarmeriei a declarat că au fost sancționați opt suporterii clujeni în urma incidentelor de la partida U Cluj - Steaua. Evenimentele sunt descrise mai pe larg de către un suporter stelist, implicit cu subiectivism: *Așadar, am ajuns în Cluj pe la 13:00, două*

microbuze Stil Ostil și Banda Ultra, plus un Vito de 8+1 Ultras. Ne-am întâlnit cu câțiva dintre cei care au venit cu trenul (Sud + Nord) la Casa Vikingilor, după care am pornit spre stadion pe jos. La stadion, am ajuns exact în fața lor. Ei, pregătiți la un colț de stradă cu lanțuri și bâte. Problema lor, până la urmă. În momentul în care i-am văzut la colț, noi, în jur de 70, dintre care majoritatea tineri, am fugit spre ei. Personal, mi s-au părut cel puțin număr egal în prima fază. Am atacat, au fugit și au rămas câțiva dintre ei, care, spre surprinderea mea, s-au comportat onorabil cu toate că au fost tăvăliți. Am dat, am luat cum era normal într-o bătaie. Primul episod se încheie clar cu victoria noastră. Se naște un haos după primul atac, poliția intervine și noi suntem nevoiți să ne grupăm ca să-i atacăm iar. Al doilea atac se dă în zona lacului, unde, din nou, clujenii fug. Un băiat de la Ultras care a luat-o pe partea cealaltă, separat, a fost bătut de ei. Mai trec 2-5 minute, după care noi suntem mai puțin vizibili. Pe mijlocul străzii principale (cred) a parcului, ei, în jur de 150. Noi, în fața lor, separați de gardă, un grup de 40-50. Nimeni din nici un grup nu fuge. Se opresc și ei, ne oprim și noi care fugim spre ei, însă ne lovim de cordonul forțelor speciale. Din partea lor, ploaie de pietre și nici un gest care să ne dea de gândit că vor să facă mai mult de atât. În cele din urmă, poliția a intrat în noi cu bastoanele, iar grupul clujenilor se mișcă practic după cordonul jandarmilor. După asta, am intrat în stadion și s-a consumat incidentul din parc. Bătaia s-a desfășurat într-un mod cât se poate de fair-play din partea noastră. Toți clujenii căzuți la pământ, nu au fost loviți crunt, ci din contră, lăsați să se ridice și să plece. Se poate confirma. În stadion, suporterii gazdă au aruncat cu pietre și bile de rulment în momentul în care Universitatea a marcat golul egalizator. Mediafax consemna faptul că o altercație a avut loc între suporterii echipelor Universitatea Cluj și Steaua, înaintea meciului direct, din etapa a XII-a a Ligii I, în Parcul Central

din Cluj-Napoca, în urma incidentului, doi fani ai echipei bucureștene fiind răniți. Cele două grupuri de suporterii s-au întâlnit în parcul din centrul Clujului și, deși erau însoțite de jandarmi, din ambele părți s-au scandat injurii și s-a aruncat cu pietre. Disputa s-a soldat cu doi răniți, ambii fani steliști, unul având arcada spartă, iar celălalt nasul spart.

La finele lui octombrie, cei aproximativ 1.000 de suporterii ai echipei FC Vaslui care au făcut deplasarea la Iași cu trenul, au fost atacați în două rânduri de galeria lui Poli Iași, incidentele fiind aplanate cu greu de jandarmi, care au folosit gaze lacrimogene. Ca urmare a folosirii gazelor, un copil în vârstă de 10 ani din galeria vasluiană, a leșinat. Derby-ul Moldovei din ultimii ani, a făcut victime și printre jucători. Practic fanii celor două echipe într-un duel cu pietre, **I-au spart capul lui Toma:** Cu câteva ore înaintea meciului, cele două galerii s-au ciocnit în centrul orașului. Ieșenii i-au atacat pe cei 1.000 de vasluieni sosiți cu trenul, moment în care jandarmii au intervenit în forță cu gaze lacrimogene. Din incidente, un copil de 10 ani din galeria Vasluiului a leșinat. Duelul galeriilor a continuat și în timpul meciului, prin bannere ironice, dar și după joc, când, la câteva sute de metri de stadion, s-a produs o ploaie de pietre. Unul dintre proiectile, i-a spart capul fotbalistului ieșean Adrian Toma, care a rămas rezervă!

În aceeași perioadă, au fost **Fanii clujeni bătuți în gară:** Înaintea meciului Buzău - U Cluj, suporterii clujeni care au făcut deplasarea la Buzău cu trenul, au fost atacați în gară de persoane necunoscute. În urma confruntărilor, 8 persoane au fost rănite. Se presupune că grupul atacatorilor era format din fani steliști, care au dorit să se răzbune pe ardeleni. Sâmbătă, înaintea meciului cu Steaua, suporterii roș-albaștri și cei ai Universității Cluj s-au bătut în Parcul Central din Cluj, mai mulți steliști alegându-se cu capetele sparte și cu vânătăi. Un alt articol de presă oferă o viziune mai nuanțată asupra evenimentelor: *Un grup de șapte suporterii ai Universității Cluj*

au fost atacați, bătuți și jefuiți ieri, în gara din Buzău. Ei se aflau în oraș pentru meciul de fotbal Gloria Buzău - "U" Cluj, câștigat de gazde cu 3-2. Imediat după ce au coborât din tren și au intrat în pasajul de sub peroane, un alt grup i-a atacat din spate. Clujenii au încercat să fugă, dar la ieșire erau așteptați de alți atacatori, în număr de aproximativ 25. "M-au lovit până am căzut, după care mă izbeau cu picioarele în cap și în gură", a povestit unul dintre ei. Atacatorii, care, după toate probabilitățile, erau fani ai Stelei, nu s-au limitat la loviturile, ci i-au deposedat pe clujeni de bani, acte, haine și fulare, capturând și un banner al "Redduttei Grigorescu". În grupul venit de la Cluj era și o fată, care a scăpat, însă, de furia huliganilor. Un alt fan de la "U" a reușit să fugă, iar restul s-au refugiat într-un autobuz parcat în apropierea gării. citynews.ro vă oferă o mărturie video în exclusivitate, obținută noaptea trecută de la unul din clujenii care au avut de suferit fizic.

În 4 noiembrie 2007, ultrasii celor două rivale din Cluj au devenit subiect de presă în urma unor confruntări de stradă, care au provocat **Șoc și groază la Cluj**: Scene de o violență rar întâlnită s-au consumat în noaptea de vineri spre sâmbătă între suporteri ai celor două echipe de fotbal clujene din Liga I. Un fan al lui "U" Cluj a fost bătut crunt de un grup de suporteri ai CFR-ului, care au chefuit într-un restaurant din cartierul Grigorescu. Când au ajuns polițiștii la locul incidentului, tânărul Alfred Toth zăcea întins pe o trecere de pietoni. Un clujean în vârstă de 21 de ani a fost agresat în noaptea de vineri spre sâmbătă la intersecția străzilor Fântânele și Mirăslău, din cartierul Grigorescu, de un grup de aproximativ zece persoane. Bătăia disproporționată a fost filmată de un locatar din blocul de opt etaje din intersecție, imaginile fiind puse la dispoziția postului Antena 3. Astfel, s-a putut vedea clar cum mai mulți tineri îl lovesc pe unul singur cu picioarele, cu pumnii și chiar și cu un lanț, până când îl lasă întins pe

trecerea de pietoni din zonă. Filmulețul mai arată un echipaj de poliție ce i-a reținut pe agresori și un echipaj de pe o ambulanță, care a urcat victima în mașină cu targa. Potrivit unui comunicat al Inspectoratului de Poliție al Județului (IPJ) Cluj, în data de 3 noiembrie, la ora 2.00, “pe fondul consumului excesiv de alcool, participanții la un chef organizat de către suporterii unei echipe de fotbal din Cluj în incinta unui restaurant din cartierul Grigorescu, pe motiv că au fost provocați la scandal de către suporterii ai altei echipe de fotbal clujene, care au scandat lozinci jignitoare la adresa echipei susținute de ei, au ieșit în stradă, agresând persoanele aflate în zonă, presupuși suporterii ai echipei rivale”. Polițiștii au reușit reținerea a nouă participanți la scandal, pe care i-au dus la sediul Secției 5 Poliție, unde au fost identificați și amendați pentru tulburarea liniștii publice. Secția de poliție din cartierul Grigorescu se află la aproximativ 500 de metri de intersecția unde a fost bătut tânărul care a rămas nemișcat în mijlocul străzii. Datele furnizate de IPJ Cluj arată că victima, Alfred Toth, în vârstă de 21 de ani, era în stare avansată de ebrietate și prezenta mai multe leziuni la nivelul feței. Patronul restaurantului Fortuna, care nu a dorit să-i fie menționat numele, a spus că a închiriat o sală a localului unui grup de aproximativ 70 de persoane și că a aflat pe parcursul petrecerii de la aceștia că sunt susținători ai echipei CFR. “Eu am aflat de la televizor că s-au bătut. În local nu a fost niciun incident. La petrecere au fost atât persoane de 30-40 de ani, cât și adolescenți. La un moment dat, un grup de tineri, băieți și fete, a ieșit pe terasă și au început să se înjure cu alții care erau în stradă. Atunci le-am zis că dacă sunt agitați să plece, ca să nu trezească vecinii. Alți participanți la chef au stat liniștiți la mese până pe la ora 5.00 și nu știau nimic de scandalul din stradă”, a povestit administratorul Fortuna. Acesta a mai precizat că a fost chestionat în legătură cu incidentul de mai multe persoane, printre care și un șef din

*Poliția clujeană. Barmanul care a fost de serviciu în noaptea încăierării a declarat că a aflat de la clienții CFR-iști că afară erau câțiva fani ai echipei Universitatea Cluj. Acesta a precizat că tânărul lăsat întins pe trecerea de pietoni până la venirea salvării făcea parte din grupul de “U”-iști. Suporterul lui “U” Cluj, Alfred Toth, a fost transportat la Unitatea de Primire Urgențe (UPU) 1 de către un echipaj SMURD. Conform registrului de la UPU 1, tânărul era lovit la cap și în burtă. În același document se menționează că Toth era sub influența băuturilor alcoolice și că a primit trimitere la Spitalul de Neurochirurgie – secția maxilo-facială, pentru consultație amănunțită. Tot în registru se arată că tânărul a refuzat să se urce în ambulanță pentru a fi transportat la spital. “Pacientul a refuzat internarea”, a spus o asistentă de la Urgențe. Agresorii lui Toth au fost amendați de polițiști, însă, conform legislației, nu pot fi trași la răspundere pentru lovire decât în cazul în care victima depune plângere penală. Până la închiderea ediției, tânărul nu depusese plângere la Poliție. Scandalul din fața restaurantului a fost declanșat după ce un grup de aproximativ 20 de fani ai Universității Cluj, aflat în zonă, a agresat una dintre membrele grupării Ablaze, parte a galeriei lui CFR. Tânăra, care a fost palmuită, le-a povestit prietenilor pățania ei, moment în care mai mulți participanți la chef au coborât pentru a se răfui cu “U”-iștii. După o “repriză” de bătaie, mai mulți “U”-iști au fugit, iar Albert Toth a rămas în urmă, el având de suferit cel mai mult. Potrivit unor martori, și unul din liderii galeriei lui CFR a ieșit șifonat din încăierare, el fiind lovit în cap cu un obiect contondent. Ulterior aflăm că prezentarea ciocnirilor poate fi catalogată drept tendențioasă la adresa uiștilor și de aceea apare și întrebarea retorică, **Manipulare de presă?**: Telespectatorii din întreaga Românie au avut ocazia de a urmări sâmbătă seară, filmul bătăii care a avut loc în Grigorescu. Antena 3, CityNews și, voalat, ProSport au acreditat ideea că fanii Universității au*

snopit în bătaie un suporter CFR-ist. Ore întregi, până când adevărul a ieșit la iveală, opiniei publice i s-a “servit” un verdict: fanii Universității Cluj și-au făcut un scop din a agresa suporteri de la CFR. Informația referitoare la bătaia din Grigorescu a fost prezentată în premieră de Antena 3 sâmbătă, în cadrul buletinului de știri de la ora 20.00. Știrea a fost ilustrată cu imagini șocante, înregistrate de o persoană care locuiește în apropierea restaurantului și care a filmat întreaga scenă din balcon. Antena 3 a lansat ipoteza că agresorii ar face parte din galeria Universității Cluj: “Huliganii care îl lovesc fără milă pe tânărul din imaginile surprinse de cameramanul amator se pare că sunt suporteri ai echipei Universitatea Cluj. Bărbatul lăsat aproape fără suflare este cel mai probabil un suporter al echipei CFR Cluj”. În cursul serii de ieri, “Universitatea Cluj” și “CFR Cluj” au fost înlocuite, pe site-ul Antenei 3, cu “echipă de fotbal”. Informația a fost preluată de ziarul online CityNews sâmbătă, la ora 20.31: “Un suporter CFR-ist a fost transportat la Unitatea de Primire a Urgențelor nr. 1, după ce a primit mai multe lovituri de picior și de pumn și a fost lovit în mod repetat cu un lanț”. La ora 21.52, pe site-ul supporterilor Universității Cluj utilizatorul “cluj” a atras atenția asupra faptului că tânărul bătut este, de fapt, “U”-ist. La 22.20, CityNews a prezentat “informații suplimentare” despre bătaie, prezentând și posibilul motiv al scandalului. Cu toate că între timp se stabilise faptul că informațiile furnizate de “cluj” pe guestbook-ul site-ului ucluj.ro au fost adevărate, nici Antena 3, nici CityNews nu au infirmat primele știri, din care a reieșit că suporterul bătut era fan CFR, iar agresorii, suporteri ai lui “U”. CityNews a continuat “serialul” cu informații despre bătaie la 23.35, cu mărturia unuia dintre cei care au fost prezenți în restaurantul unde sărbătoreau fanii CFR-ului, dar fără a infirma cele prezentate în prima știre despre acest caz. Primii care au explicat că tânărul agresat făcea parte din

galeria lui "U" au fost cei de la „Gazeta Sporturilor”, la puțin timp după miezul nopții. Celălalt ziar național de sport, „ProSport”, a prezentat scandalul abia în cursul zilei de ieri. Din relatarea cotidianului nu reiese dacă persoana bătută crunt și prezentată în imaginile oferite de Antena 3 ar fi fan al lui "U" sau al lui CFR, însă se face referire la faptul că suporterii liderului Ligii I au ieșit mai șifonați. "Potrivit unuia dintre liderii fanilor vișinii, la un moment dat (...) și-au făcut apariția vreo 20 de suporterii ai lui „U”, care au început să scandeze împotriva echipei din Gruia, fapt ce i-a enervat pe „feroviar”. Aceștia au ieșit din bar cu gând să-i fugărească pe intruși, însă în stradă lucrurile au degenerat într-o bătaie în toată regula, de pe urma căreia patru fani ai lui CFR și doi ai lui „U” au fost răniți, cei ai liderului necesitând chiar internarea în spital”, a notat „ProSport”. Tot mass-media încearcă să realizeze o cronologie a evenimentelor:

- Ora 1.45: Șapte suporterii ai Universității, care consumaseră alcool, trec pe lângă Fortuna, în drum spre casă. Unul dintre ei, poreclit Fredy, observă (sau știa dinainte?) petrecerea fanilor CFR de la etaj, se rupe de grup și începe să scandeze împotriva feroviarilor. Aproximativ 40-50 de fani CFR coboară de pe terasă și încep să-i fugărească pe rivalii de la "U".

- Ora 1.50: Din cauza faptului că era prea băut, Fredy este prins pe trecerea de pietoni și calcat, la propriu, în picioare. În acest timp, doi fani ai Universității încearcă să urce scările spre restaurant, dar sunt opriți cu spray paralizant și sunt nevoiți să se retragă.

- Ora 2.00: Cei doi fani se aruncă în mijlocul luptelor de pe trecerea de pietoni, pentru a-l salva pe Fredy

- Ora 2.10: În zona Fortuna, sunt mai multe focare de conflict. Fredy scapă de pe trecerea de pietoni, dar este prins după câteva zeci de metri și bătut din nou.

- Ora 2.20: Mai multe persoane, implicate sau nu, solicită intervenția Poliției și Ambulanței

- Ora 2.35: În zonă, își face apariția prima mașină de Poliție. Deși conflictul începuse de aproximativ 45 de minute, câțiva suporterii continuau să se bată!

- Ora 2.40: Ajunge echipajul SMURD, care îl transportă pe Fredy la Urgențe.

- Ora 2.45: Ajunge și Salvarea, care se ocupă de restul răniților.

- Ora 2.55: Își fac apariția două dube de la Jandarmerie

- Ora 3.00: În zonă încep să se strângă aproximativ zece "U"-iști

- Ora 3.05: Poliția pleacă spre secțiile 4 și 5, cu mai mulți arestați din ambele tabere

- Orele 3.15-5.45: Interogatoriul, amprentarea și fotografierea arestaților. S-au dat declarații și s-au scris amenzi. Fanii au fost reținuți până când Poliția a aflat că starea celor internați e stabilă

- Ora 5.45: Poliția le permite fanilor să iasă în fața secțiilor, să fumeze. Un fan "U", află că un coleg a fost scuipat în camera Poliției de doi feroviari și sare iar la bătaie, dar se calmează repede

- Ora 6.00: Fanii sunt eliberați și pleacă spre casă.

Oricum, reacția presei la acuzele nefondate asupra ultrașilor Universității, nu s-a lăsat așteptată: În cursul zilei de ieri CityNews a continuat să relateze despre caz, obținând o declarație din partea celui agresat. Știrea de pe Antena 3, a fost realizată de reporterul Antenei 1 Cluj, Laura Călugăr.

“Am scris doar «se pare că suporterul bătut e fan al lui CFR». Îmi pare extrem de rău că s-a ajuns să se interpreteze acest rând drept o certitudine că tânărul agresat era CFR-ist”, a declarat Laura Călugăr pentru „Ziua” de Cluj. Directorul postului Antena 1 Cluj, Lucian Danciu, totodată președinte demisionar de la “U” Cluj, a precizat că va efectua o anchetă

internă pentru a descoperi cum s-a ajuns în situația ca opiniei publice să îi fie prezentată o informație eronată, care să susțină că fanul agresat era CFR-ist. "Cine a greșit va plăti!", a spus Danciu. Suporterii lui "U" Cluj au mai fost acuzați de violențe extreme la adresa fanilor CFR. Acum cinci luni, în fața barului High Fligh, Bencze Istvan, un fan stelist, a fost ucis de un tânăr care face parte din galeria lui "U". O parte a presei a acreditat ideea că tânărul ucis era fan al lui CFR, informație care s-a dovedit a fi falsă.

La începutul lui noiembrie, Poli a primit vizita Stelei, ultrașii bucureșteni primind suportul celor din Arad în descinderea pe malurile Begăi, în virtutea prieteniei dintre peluza Sud Steaua și ultrașii echipei UTA. Rezultatul a fost inevitabile ciocniri între ultrașii celor două rivale vestice, se pare în apropierea arenei din Timișoara. Suporterul stelist, *андр3y*, felicită arădenii pentru prestație: *Bravo trupei care le-a dat-o ieri poliștilor lângă stadion. Păcat că noi restul eram deja băgați pe stadion și nu puteam să intervenim. Oricum a fost un show frumos.* Amploarea luptei și un rezultat cuantificat și acceptat nu există, însă certitudinea ciocnirii este indubitabilă în condițiile în care a fost confirmată de o serie de ultrași implicați în evenimente.

În 12 noiembrie, aflăm că *Fanii "câinilor" au revărsat spre teren o ploaie de torțe și de petarde. Câteva au zburat și spre sectorul ocupat de rivalii de la Rapid. Giuleștenii au ripostat, încercând să escaladeze gardurile despărțitoare, iar jandarmii au fost nevoiți să intervină cu gaze lacrimogene. Gazonul a fost acoperit cu o perdea groasă de fum, așa că Augustus Constantin a fost nevoit să întrerupă meciul. A durat aproape un minut până când fumul s-a dispersat, iar fanii celor două echipe s-au potolit. Dinamo, ai cărei suporterii au mai provocat incidente și în prima etapă, la Buzău, ar putea încasa acum o suspendare între două și patru etape din partea Comisiei de Disciplină.* La acel meci, au fost și **Bătăi și de**

602

stradă: Cu două ore înainte de startul partidei, în zona Dorobanți au avut loc incidente violente între cele două galerii, după ce un grup de 80 de fani ai Rapidului a fost reperat de mai mulți dinamoviști. Poliția a intervenit în forță pentru a calma spiritele, nouă persoane fiind reținute și duse la Secția 6. Fanii au fost identificați, introduși în baza de date a Poliției și amendați.

În 13 noiembrie, se evocă o **Bătăie între suporterii Stelei și Dinamo în City Mall**: Luni, în jurul orelor 19:30, în cadrul complexului City Mall din Capitală, a avut loc un incident între suporterii dinamoviști și steliști, informează sptfm.ro. Aproximativ 10 suporteri steliști, care se îndreptau spre stadionul "Steaua" pentru meciul cu Pandurii, au fost atacați de mai mulți fani dinamoviști, în interiorul complexului comercial, suporterii celor două formații luându-se la bătaie. Compania de pază din locație a intervenit pentru aplanarea conflictului, după care a fost solicitată și trupa specială de intervenții a acestei companii, ce asigură securitatea în clădire. După ce forțele speciale de intervenție din cadrul companiei de pază i-au îndepărtat din clădire pe fanii turbulenți, conflictul a continuat și în afara complexului, unde susținătorii celor două formații s-au alergat și bătut între ei. Ulterior, la fața locului, și-a făcut apariția un echipaj de poliție de la Circa 16, care a reținut o parte din bătăuși, aceștia fiind duși la secție pentru a-i identifica și amenda. După ce au fost eliberați de la Circa 16 Poliție, la un interval de aproximativ 90 de minute, fanii s-au întors pentru a rezolva problema dintre ei și compania de pază a clădirii, însă conflictul a fost aplanat rapid de forțele speciale.

La mijlocul lui noiembrie, în jurul orei 13:30, aproximativ 50 de fani s-au luat la bătaie pe străzile localității vasluiene, negreșit, înaintea amicalului FC Vaslui - Poli Iași. Patronul galben-verzilor, Adrian Porumboiu, a încercat la un moment dat să aplaneze conflictul din mijlocul fanilor furioși, însă a

603

renunțat în cele din urmă, spunând: "Ăștia nici nu mai realizează ca eu sunt ăla bun care încearcă să-i despartă, așa că mai bine stau deoparte". Conflictul s-a stins la intervenția Jandarmeriei, fără a exista persoane rănite. Referitor la aceleași incidente, un alt articol de presă susține că grupuri de suporteri din cele două tabere s-au înfruntat pe străzile micuței localități vasluiene, folosindu-se bâte, lanțuri și sticle de bere. Adrian Porumboiu a fost și el prins în mijlocul evenimentelor, după ce se oprise pentru a-i saluta pe fanii oaspeților. Jandarmeria a intervenit în toiul luptei dintre fani, din rândul cărora au fost înregistrate câteva persoane rănite, care nu au necesitat însă spitalizarea. Meciul s-a încheiat cu victoria Iașiului, scor 1-0.

În 18 noiembrie, sunt semnalate probleme ale presei cu ultrasii naționalei, în cadrul unei deplasări în țara castraveților, respective în Bulgaria: Suporterii dinamoviști care au făcut deplasarea la Sofia, au atacat echipele de reporteri ale televiziunilor Antena 3 și ProTV. Deplasarea suporterilor români la Sofia a fost considerată una de risc maxim. De aceea, autoritățile române și cele bulgare au colaborat pentru ca să nu existe incidente, mai ales după amenințările venite din partea fanilor de la sud de Dunăre. Dacă între suporterii celor două țări nu s-au produs ciocniri în afara stadionului, ultrasii dinamoviști care au făcut deplasarea în capitala Bulgariei i-au agresat, în schimb, pe jurnaliștii de la Antena 3 și ProTV, veniți să însoțească autocarul cu cei 50 de suporteri din Ștefan cel Mare. Cel mai șifonat a ieșit trimisul Antenei 3, Laurențiu Rădulescu. El a primit un pumn în plină figură și a povestit că "înainte cu 50 de kilometri de a ajunge la Sofia, mașina fanilor dinamoviști a făcut o oprire. Am coborât și noi, moment în care am fost încercuiți de mai multe persoane, iar una dintre acestea m-a lovit". Nu a fost singurul incident în care ziaristi au intrat în conflict cu membrii galeriei "câinilor". Aproape de vama de la Giurgiu, aceștia au tăiat și unul dintre cauciucurile

604

autoturismului cu care se deplasa echipa Antenei 3! "Ne-au tot cerut să nu-i filmăm, dar nu am acceptat așa ceva. Ei au ținut să se facă înțeleși", a spus Laurențiu Rădulescu. Liderul suporterilor dinamoviști, Elias Bucurică, a negat orice incident: "Nu s-a întâmplat nimic. Am fost mereu însoțiți de jandarmi". Nu doar ziaristii au avut însă de suferit, aceștia putând clama legea compensației: Suporterii români și-au dat în petic la Sofia și au provocat mai multe incidente. Situația a degenerat însă în momentul în care jandarmii bulgari au intervenit în forță pentru a aplană bătaia dintre steliști și dinamoviști. Incidentele s-au soldat cu un fan rănit la cap și cu un reținut, un dinamovist cunoscut sub porecla "Barbă". Acesta a fost eliberat la finalul partidei și lăsat să se întoarcă în România, fără a fi nici măcar amendat. Fanii lui Dinamo au agresat în Bulgaria și un reporter al Antenei 3, care a fost lovit cu pumnul în plină figură, alegându-se cu arcada spartă.

Următorul meci al naționalei de pe teren propriu a fost la rândul său marcat de incidente: Incidentele au izbucnit în minutul 88 al partidei, când la peluza a II-a aproximativ 15 persoane, care făceau parte probabil din două grupuri rivale de suporteri, au intrat în conflict, însă jandarmii au intervenit rapid și au pus capăt bătăii. Ulterior, aproximativ 50 de jandarmi au fost aliniați în fața peluzei, iar suporterii au început să arunce cu scaune, bețe de steaguri și sticle înspre forțele de ordine. "Un suporter a fost reținut după meciul România - Albania, scor 6-1, și se poate alege cu dosar penal pentru ultraj contra bunelor moravuri și distrugere", a declarat, miercuri, agenției Mediafax, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București. M.M. a declarat că suporterul reținut se afla la peluza a II-a și a menționat că acesta s-a dezbrăcat și a rupt scaune, proferând și injurii la adresa forțelor de ordine. Potrivit lui M., suporterul reținut și-a recunoscut fapta. M. a precizat că alți 21 de fani au fost recunoscuți după proba video și au fost sancționați contravențional, conform

605

Ordonanței 11. Cei 21 de fani au vârste cuprinse între 14 și 27 de ani, ei fiind sancționați pentru că au aprins fumigene și torțe în peluză, au rupt scaune și au proferat injurii la adresa forțelor de ordine.

Duminică, 25 noiembrie 2007, aflăm că 12 suporteri s-au ales cu dosare penale după implicarea în incidentele de dinainte de meciul Steaua – Dinamo de sâmbătă seara. Jandarmii au reținut duminică seara 434 de persoane pentru identificare, fotografiere și amprentare, informează Jandarmeria Română. Pe baza materialului probatoriu, pentru 12 persoane s-au întocmit dosare penale pentru distrugere și alte violențe, iar 70 au fost sancționate contravențional. Duminică seara, cu două ore înaintea debutului meciului Steaua - Dinamo, au existat mai multe incidente între suporterii celor două echipe, în afara stadionului. Cele mai grave incidente au avut loc la capătul tramvaiului 41, unde fanii steliști s-au luat la bătaie cu forțele de ordine, în așteptarea suportерilor dinamoviști. Astfel, jandarmii au fost prinși într-o veritabilă ambuscadă. În timp ce se luptau cu galeria stelistă, aceștia s-au trezit bombardați de la balcoane cu obiecte de uz casnic, printre care fiare de călcat și chiar televizoare vechi, informează ediția online a “Evenimentului Zilei”. Prinși între cele două tabere, jandarmii au dat bir cu fugiții într-o primă fază, pentru a se regrupa ceva mai încolo. Mai multe mașini particulare și o mașină a jandarmeriei au fost avariate în acest incident.

Derby-ul a respectat practic tradiția, începând cu mult înainte de debutul meciului: Distanța dintre restaurantul Hanul drumețului și arena Stelei, circa un kilometru de stradă, a fost transformată aseară în câmp de bătălie de steliști și dinamoviști. Altercațiile cu forțele de ordine au început acolo și au continuat în stadion. Au fost momente în care părea că jandarmii au scăpat situația de sub control. Steliștii au început în jurul orei 19:00, aproximativ 150 de ultrași roș-albaștri s-au

606

grupat în zona stadionului, pregătiți pentru întâmpinarea rivalilor. Dinamoviștii au sosit încolonați, flancați de jandarmi. Imediat, pietrele au început să zboare din direcția steliștilor. În prima fază, jandarmii s-au interpus între cele două tabere, formând un zid viu. Apoi, au intervenit în forță, dispersând grupul de steliști cu ajutorul gazelor lacrimogene. Fanii s-au refugiat pe străduțe, dar au continuat bombardamentul asupra forțelor de ordine cu tot ce le-a picat în mână, de la pietre până la fragmente de indicatoare auto. Din confruntări, o dubă a jandarmeriei și o mașină a poliției, s-au ales cu geamurile sparte. Totodată, nouă suporteri recalcitranti au fost arestați, încătușați și duși la Secția 9 pentru identificări. "Altercațiile au fost izolate și s-au produs între steliști și jandarmi, și între dinamoviști și jandarmi. Cele două galerii nu au avut ocazia să se confrunte direct. Nu au existat răniți", a precizat aseară șeful Jandarmeriei, general de brigadă, O. A.. Cu trei sferturi de oră înaintea meciului, cele două galerii își ocupaseră deja sectoarele din arenă, iar echipele se aflau la încălzire. Violențele au continuat însă. Mai întâi, fanii campioanei au forțat gardul de protecție, aruncând mai multe torțe și scaune în teren. Spiritele s-au calmat, abia după o nouă intervenție a jandarmilor cu gazele lacrimogene din dotare. "Spectacolul" oferit de cele două galerii a întrerupt în două rânduri desfășurarea partidei. Prima dată întâlnirea a fost oprită între minutele 6 și 9, din cauza torțelor și a fumigenelor aruncate în teren de către fanii Stelei de la Peluza Sud. La reluare, jocul a continuat doar 90 de secunde. Suporterii dinamoviști au aruncat și ei cu peste 20 de torțe, iar între minutele 11 și 16 confruntarea a fost din nou întreruptă la decizia "centralului" Alexandru Deaconu. Purtătorul de cuvânt al Poliției Capitalei, comisarul C. C., a precizat că celor nouă suporteri reținuți la Secția 9, li se vor întocmi dosare penale: "Ei vor fi identificați și vor fi trași la răspundere penală pentru faptele comise. Printre altele, în

momentul în care au spart acele geamuri, cei nouă au săvârșit acte de distrugere. Dosarele vor fi înmânate mai departe procurorilor, care vor analiza cazul.

*Din presă, aflăm că **Huliganii au vrut să prefacă în scrum peluza din Ghencea**: Incidentele la derby-ul Steaua – Dinamo puteau fi mult mai grave dacă planul huliganilor ar fi fost dus la bun sfârșit. Conform unei dezvăluiri făcute de un fan dinamovist, “câinii roșii” intenționau să pună foc peluzei, dar s-au trezit în ziua meciului fără materialul inflamabil. La 10 ani după ce au incendiat peluza stadionului Ghencea, huliganii care susțin că iubesc formația Dinamo au încercat să repete schema, pentru a crea probleme Stelei la partida din Liga Campionilor cu Slavia Praga. Conform dezvăluirilor unui membru al nucleului dur al galeriei dinamoviste, câțiva fani ai formației Dinamo, au pătruns vineri în complexul sportiv Ghencea, unde au aruncat peste gardul care separa intrarea spre peluză, pe spațiul verde, mai multe sticlute pline cu lac nitrocelulozic. S-au folosit niște sticle dintr-un plastic opac, pentru a nu se putea vedea dacă acestea conțin vreun lichid. Turnat peste scaunele din plastic și, ulterior, aprins, lacul de mobilă ar fi produs un incendiu devastator. În ziua meciului, când au pătruns pe stadion, ultrașii au avut surpriza să constate că stratagema lor nu a ținut și cineva i-a lăsat fără materialul inflamabil. Oficialii firmei care asigurau paza stadionului, ne-au declarat că nu s-a descoperit nici un fel de recipient care să conțină lac, fiind posibil ca unii dintre oamenii care se ocupă de curățenia stadionului, să-și fi făcut datoria și, astfel, să fi zădărnicit tentativa de incendiere. “Agenții noștri nu au găsit nici o sticlă cu un conținut suspect în momentul în care au preluat obiectivul, așa că infirmăm aceste zvonuri. Trebuie însă, să facem câteva precizări. Conform legii, agenții unei firme private de pază și protecție nu au voie să facă un control corporal amănunțit. Facem doar o percheziție sumară și dacă descoperim ceva suspect la*

608

un spectator, îl predăm polițiștilor sau jandarmilor. Așa am descoperit și la partida de sâmbătă câțiva spectatori care aveau lipite de picior fumigene. Au fost chemați jandarmii și aceștia au trecut la un control detaliat. În ceea ce privește chestiunea tricourilor cu însemnele firmei noastre, supporterii și-au procurat tricouri albastre dintr-un complex comercial, după care au mers și le-au inscripționat cu BGS. În momentul în care au ajuns în tribune le-au dat foc, pentru a demonstra că nu se tem de noi și, probabil, pentru a ne sfida”, ne-a declarat Roxana Bichiș, director comunicare și relații publice în cadrul BGS. De altfel, după partidă, președintele LPF, Dumitru Dragomir, a declarat că ceea ce fac unii dintre fani poate fi numit terorism, chiar dacă în acest moment, conform legii, pot fi încadrați doar la tulburarea ordinii și liniștii publice și acte de vandalism. Ultrașii dinamoviști consideră că cea mai mare victorie din istoria lor este incendierea peluzei din Ghencea, pe data de 10 mai 1997. Steaua a câștigat, pe teren, cu 3-1, dar asta a contat prea puțin pentru supporterii “câinilor”, care nici măcar nu au văzut tot meciul, fiind evacuați din stadion încă din prima repriză. De atunci, în fiecare an, pe 10 mai, s-a organizat câte o petrecere în care “alb-roșii” au celebrat evenimentul din 1997. În acest an, s-a sărbătorit un deceniu de la “succesul” împotriva rivalilor de la Steaua. La petrecere, au luat parte Cristi Borcea, Mircea Rednic, antrenorul de atunci, precum și cei mai reprezentativi jucători. “Episodul «10 Mai 1997 - Ghencea în flăcări» este un moment istoric pentru galeria dinamovistă. Umiliința totală - stadionul steliștilor cuprins de flăcări, pompierii abia reușesc să oprească flăcările. A doua zi, galeria lui Dinamo era prezentă în jurnalele de știri ale celor mai importante posturi TV din Occident (CNN, EuroNews, etc). După câteva zile, pe adresa clubului sosesc faxuri de felicitare din partea celor mai importante grupări ultras de la AC Milan, Verona, Bari si Udinese”, s-a scris pe

unul dintre site-urile suporterilor dinamoviști. “Noi am ars peluza în Ghencea” este una dintre scandările preferate ale galeriei dinamoviste la fiecare meci, în timp ce un alt grup strigă: “Cinste lor, cinste lor, cinste piromanilor”! Evenimentele nefericite din America de Sud, acolo unde multe persoane sunt ucise prin împușcare în urma ciocnirilor dintre suporterii, riscă să apară și în România. Unul dintre liderii galeriei echipei CFR Cluj a declarat, pentru săptămânalul “Clujeanul”, că și-a cumpărat un revolver, de teama confruntărilor cu fanii rivalei Universitatea Cluj, cu ocazia meciului programat la finele săptămânii. Suporterul clujean, care nu a dorit să-și dezvăluie identitatea, a precizat că și-a cumpărat un revolver pe care îl poartă tot timpul la el, camuflat sub haină. El spera ca astfel să se poată apăra în eventualele conflicte cu fanii Universității. „Să îndrăznească cineva să mă atace“, a declarat suporterul pentru sursa citată”.

Miercuri, 12 decembrie 2007, Mediafax a surprins faptul că un grup de zece suporterii steliști au creat, luni, incidente într-o cursă aeriană a companiei EasyJet cu destinația Londra, deranjând pasagerii și personalul navigant, iar la aterizare trei dintre ei au fost reținuți de poliția britanică, a declarat un reprezentant al EasyJet. Conform sursei citate, zece fani care călătoreau la Londra pentru a asista la meciul Arsenal – Steaua, au creat neplăceri celorlalți pasageri și personalului aeronavei după ce au consumat băuturi alcoolice. După aterizarea pe aeroportul din Londra, fanii gălăgioși au fost interogați de poliția britanică, trei dintre ei fiind reținuți. Reprezentantul companiei EasyJet a precizat că piloții și restul echipajului au acționat conform procedurilor standard de securitate. Partida Arsenal – Steaua, din ultima etapă a grupelor Ligii Campionilor va avea loc miercuri, de la ora 21.45. Este pentru a doua oară când au loc incidente între fanii unei echipe românești și personalul unei aeronave. În

urmă cu un an, o serie de suporterii dinamoviști au fost implicați într-o "altercație" în timpul zborului de la București la Bruges, iar doi dintre ei au fost reținuți de autoritățile belgiene. Mai multe scaune ale avionului au fost deteriorate, iar un geam din zona toaletei a fost fisurat. Dinamoviștii călătoreau în Belgia pentru a asista la meciul FC Bruges - Dinamo, din Cupa UEFA.

Începutul lui 2008 a consemnat incidente în Ungaria cu implicare timișoreană, la un meci amical doar pe teren, nu și în tribune, desfășurat în 12 ianuarie: Ieri, în timpul partidei amicale cu Honved, un grup de suporterii timișoreni a fost agresat fără motiv, de câteva persoane turbulente. Violențele suportate de fanii noștri, care au fost atacați fără să fi avut în prealabil nicio dispută verbală sau fizică și nici nu creaseră incidente, au produs doi răniți. Cei doi se află, din fericire, în afara oricărui pericol, după îngrijirile medicale de rigoare. Fanii alb-violeți au fost scoși imediat, cu sprijinul organizatorilor, din incinta arenei, pentru a fi protejați de o eventuală altă agresiune. Referitor la acest fapt, portarul nostru, Marius Popa, a ținut să transmită un mesaj suporterilor afectați de incidente: "Îmi pare rău că au fost atacați. Sunt alături de ei, sper să se însănătoșească repede. Le transmit tot sprijinul meu moral celor doi fani loviți. Am înțeles că unul dintre ei este un susținător al meu. Îi mulțumesc că m-a sprijinit mereu și îi doresc să-și revină cât mai iute".

Această **Bătaie** a fost desigur descrisă de o serie de ziare: La amicalul de ieri, a asistat și un mic grup de suporterii timișoreni, membri ai galeriei, sosiți la Budapesta cu mașinile personale. Net inferiori numeric suporterilor echipei oarecum gazdă, fanii alb-violeți au preferat să rămână, discret, într-un colț al arenei. După startul reprizei secunde, însă, timișorenii au fost atacați de un număr aproximativ egal de suporterii ai lui Honved. Lupta nu a durat mult, fiind oprită de agenții în civil ai unei firme de pază care asigură ordinea în interiorul

bazei sportive, unde a avut loc meciul. Unul dintre suporterii timișoreni s-a ales cu nasul spart, în timp ce un altul a fost lovit serios la cap, fiind îngrijit la marginea suprafeței de joc, chiar de medicul echipei alb-violete, Teymoor Ahmadi. După câteva minute de la finalul luptei, fanii timișoreni au ales să părăsească terenul înainte de finalul meciului, fiind escortați de către agenții de pază până la mașinile lor. De menționat că, la începutul anului trecut, incidente asemănătoare au avut loc și la Debrecen, tot la un meci amical, între suporterii echipei locale și cei ai UTA-ei, arădenii petrecând unul dintre cantonamentele de iarnă în localitatea maghiară.

Din cotidianul Gândul, aflăm, în 24 februarie 2008, de un **Incident neobișnuit înaintea meciului Rapid – Universitatea Cluj**: Un grup de 13 ultrași ploieșteni, probabil fani ai Petrolului, s-au deghizat în suporteri clujeni și au venit în Capitală ca să se bată cu rapidiștii! Sâmbătă, în jurul orei 15.45, cei 13 indivizi, aflați de mai multă vreme în atenția jandarmilor ploieșteni pentru o serie de incidente violente petrecute la meciuri din Liga a II-a, s-au înarmat cu diverse obiecte contondente, între care un lanț de circa un metru lungime, s-au urcat în taxiuri și au pornit spre Capitală. Au ajuns pe podul Grant cu puțin după ora 17, exact când suporterii giuleșteni se îndreptau spre stadion, au coborât din taxiuri, și fără a sta prea mult pe gânduri i-au atacat pe rapidiști. Nefiind vorba despre o bătaie organizată între două grupuri rivale de ultrași, ploieștenii nu s-au confruntat cu o rezistență organizată, și în câteva minute au cotoșit vreo 10 rapidiști. Trei dintre aceștia au fost răniți mai serios, unul alegându-se cu leziuni craniene după ce a fost lovit cu lanțul în cap. Din fericire, echipajele mobile ale Jandarmeriei au intervenit înainte ca ultrașii Rapidului să apuce să se organizeze și să contraatace. Ploieștenii au fost reținuți și identificați, urmând să se aleagă cu dosare penale pentru ultraj contra bunelor moravuri, tulburarea ordinii și liniștii

612

publice și participarea la încăierare. Dezorientați de ideea ploieștenilor de a se deghiza în suporteri clujeni, jandarmii bucureșteni au crezut la început că au de-a face cu un grup de ultrași ai Universității. Lucrurile s-au lămurit însă repede, după ce ofițerul de presă al U Cluj, Ion Tudor Rusu, care însoțise galeria, le-a garantat jandarmilor că indivizii nu au venit de la Cluj cu suporterii Universității. Ulterior, toți cei 13 mardeiași ploieșteni au fost identificați în baza de date cu suporteri violenți a Jandarmeriei. Surse din cadrul Jandarmeriei București, ne-au declarat că este pentru prima oară când suporterii unei echipe neimplicate într-un meci, profită de respectivul eveniment sportiv și vin în Capitală special pentru a se bate “în deplasare” cu fanii unei echipe bucureștene. Incidentul este cu atât mai neobișnuit cu cât între galeriile Petrolului și Clujului nu există vreo “înfrățire” de genul celei dintre rapidiști și timișoreni. 13 este numărul de suporteri ai echipei Petrolul aflați în baza de date cu huligani, care au venit la București doar pentru bătaie.

La începutul lui martie, ca urmare a conflictelor dintre galeriile Stelei și CFR-ului, trei suporteri steliști au fost reținuți de forțele de ordine. Aceștia au încercat să pătrundă în sectorul de tribună rezervat clujenilor. Jandarmii au intervenit cu promptitudine, cei trei fiind transportați la Secția de Poliție numărul 22 pentru cercetări.

În 10 martie, o prefață la UTA-Poli, face apel la istorie pentru a se evita repetarea acesteia: *Se spune de către puritani că orice rememorare a unor incidente violente, incită la repetarea lor. O vorbă mult mai veche spune că cei care nu cunosc istoria sunt condamnați să o repete. Episoadele violente care au însoțit meciurile de fotbal dintre Arad și Timișoara, nu fac decât să întunece un eveniment care e prețios tocmai prin raritatea cu care se repetă. Prima și poate cea mai cumplită bătaie generală din istoria acestui derby, s-a petrecut în data de 17 mai 1964. Stadionul din Timișoara,*

proaspăt construit, a fost scena unor violențe care au marcat viețile multor spectatori la acel meci. Tensiunea existentă pe teren s-a mutat în tribune, iar spectatorii au bătut forțele de ordine. Jucătorii s-au temut pentru viețile lor, au rămas până în noapte baricadați la vestiare, iar mulți studenți au fost ridicați de Securitate, arestați, exmatriculați, stricându-și viitorul. Astăzi, comandamentele de jandarmi sunt în alertă maximă de fiecare dată când galeriile lui Poli și UTA se întâlnesc. În tur, numărul mare de jandarmi nu a făcut față forței dezlănțuite de cele două grupuri de fani.

Articolul a rămas fără rezonanță în inimile ultrașilor (culmea ironiei-sâc!), de la acest **Super meci** nelipsind ciocnirile dintre fani: *Ultimul egal dintre Poli și UTA s-a desfășurat în "epoca Zambon" și a fost un eveniment rar, fiindcă remize între cele două rivale nu s-au consemnat des. În turul acestui campionat, Poli venea în chip de mare favorită, deși păstra amintirea victoriei gazdelor din ultima întâlnire directă, la Arad. Construit parcă pentru a lămuri toți microbiștii din România că este un derby cu pedigree, UTA – Poli a avut o desfășurare remarcabilă. Gigel Bucur i-a adus de trei ori pe timișoreni în avantaj (3, 13, 89), iar Todea (23) și Bălțoi (47) au ținut vii speranțele ardelenilor până spre finalul partidei. De fapt, emoțiile din jurul acestui joc au fost atât de puternice, încât Marius Lăcătuș a făcut o criză de isterie din cauza arbitrului Ionică Serea, iar după joc, Sandu Ion și Nicolae Bara, patronii arădenilor, au început atacurile reciproce care au dus la ruperea conducerii. Spectacolul din tribune a fost total, cu ironii aruncate de galerii, cu momente alternante de euforie și spaimă și unele incidente regretabile înainte de meci. La sosirea la stadion a galeriei timișorene, au avut loc mai multe atacuri. După ce arădenii au aruncat cu pietre în bănățeni, aceștia au ripostat în același fel, cele două grupuri fiind separate de jandarmi, care au intervenit folosind bastoane, scuturi și gaze lacrimogene. Căile de acces fiind*

libere, cele două grupuri au mai ajuns să se atace, însă nu s-au consemnat răniți.

Sânge și trei puncte pentru CSM FC Ploiești este titlul unui articol de presă din 11 martie 2008: *Chiar dacă a anunțat că intrarea la meciul de la Boldești va fi liberă, prin vocea lui Alexandru Popa, delegatul echipei SC FC Petrolul Ploiești II, până la urmă, ceea ce s-a întâmplat la derby-ul județean cu CSM FC Ploiești a fost o nouă pagină rușinoasă pentru conducerea divizionarei secundă SC FC Petrolul! Astfel, suporterii CSM-ului, în număr de peste 200, au fost ținuți la poarta stadionului! Oficialii petroliști, care s-au ocupat de organizarea acestui joc de maxim interes, au luat decizia de a se intra, în arenă, doar pe bază de... buletin de Boldești, suporterii oaspeților fiind nu numai ținuți la poartă, ci și bătuți și, apoi, izgoniți din zonă, cu gaze lacrimogene! Nici oficialii formației CSM FC Ploiești nu au avut o soartă mai bună, ei neprimind acces la tribuna oficială, fapt care a fost consemnat, de altfel, în raportul de joc, de către observatorul FRF Viorel Leșeanu, din Giurgiu! De altfel, nici cameramanul CSM-ului nu a fost lăsat să filmeze meciul! Nemaipunând la socoteală alte șicane organizatorice, cert este că un derby local s-a transformat într-un circ total, care nu-i onorează pe organizatori. Până la urmă, fanii echipei lui Valeriu Răchită au pătruns, cu forța, în arenă, dar numai după ce i-au bătut, cu bestialitate, pe câțiva dintre stewarzi, spectatorii recalcitranți având asupra lor însemne galben-albastre! Grosul galeriei Lupii Galbeni a pătruns în incinta stadionului de-abia după 25 de minute de la primul fluier, și doar prin curțile localnicilor sau prin găurile din gardul arenei! La final, motivând comportamentul neadecvat al unor ultrasi, jandarmii au operat și câteva arestări.*

În 17 martie, suntem informați că **Suporterii sibieni se revoltă:** Membrii galeriei echipei de baschet CSU Atlassib Sibiu, au decis să protesteze în mod oficial împotriva

tratamentului la care sunt supuși de fiecare dată când participă la meciurile de baschet desfășurate în Sala „Horia Demian” din Cluj-Napoca. Deși nu neagă faptul că între CSU Sibiu și U Cluj există o veche rivalitate în baschet, suporterii sibieni consideră că atât pe teren, cât și în tribune trebuie să primeze fair-play-ul. Fanii lui CSU se plâng că aproape în fiecare deplasare făcută de galeria sibiană, apar incidente în care suporterii clujeni sunt implicați, iar acestea devin din ce în ce mai violente. „Exceptând amenințările și înjurăturile la care suntem supuși la fiecare partidă la Cluj, situația începe să degenereze. Anul trecut, la finalul unui meci dintre Sibiu și Cluj câștigat de sibieni, suporteri ai echipei clujene au aruncat cu scrumiere în geamurile unuia dintre autocarele folosite pentru deplasare și l-au făcut țândări. Sâmbătă seara, în ciuda faptului că echipa lor favorită a câștigat, clujenii au continuat să se manifeste violent”, se arată în comunicatul suporterilor sibieni. În timpul partidei, galeria U Cluj a afișat un banner prin care transmiteau: „Sibieni, vi se pregătește ceva”. La ieșirea din sala „Horia Demian”, mai mulți jandarmi le-au transmis suporterilor sibieni care făceau deplasarea cu autocarul „să nu stați aproape de geamuri”. Iar celor două autocare și coloanei de mașini li s-a interzis întoarcerea pe ruta pe care au venit și au fost trimise pe un alt drum. La nici 500 de metri de Sala Sporturilor, un grup de suporteri clujeni a atacat cu bolovani cele două autocare. „Chiar și șoferul ne-a spus la microfon că a primit indicații să nu stăm lângă geamuri. Am auzit bubuituri, iar o piatră a lovit chiar în rama dintre geamuri. La prima oprire, am văzut urmele bolovanilor pe caroseria autocarului”, spune Nicu Scorvelciu, unul dintre suporterii sibieni care au făcut deplasarea la Cluj. Suporterii lui CSU spun că aceasta a fost prima dată când autoritățile, jandarmi sau poliție, nu au însoțit coloana de mașini și autocare până la ieșirea din orașul Cluj. „Dacă la un meci lipsit de miză, ca acesta de sâmbătă, s-au întâmplat incidente

atât de violente, la ce să ne așteptăm în semifinale, când vom fi peste 250 de oameni, cu mașini și microbuze. Riscăm să se arunce asupra noastră cu cocktailuri Molotov. Violențele trebuie să se oprească”, spun suporterii. Membrii galeriei echipei de baschet CSU Atlassib Sibiu, solicită în mod imperios autorităților verificarea evenimentelor ulterioare meciului de baschet, lipsa de protecție a coloanei de mașini și autocare și luarea unor măsuri imediate de temperare a manifestărilor violente ale galeriei clujene. Și asociația suporterilor „Al 6-lea jucător”, a reacționat în urma violențelor de la Cluj-Napoca și a trimis un protest clubului U - Mobitelco Cluj Napoca, Federației Române de Baschet și Ministerului de Interne.

În 19 martie, la un meci Rapid - Steaua, **Suporterii steliști și-au încurajat echipa chiar dacă rivalii giuleșteni le-au stropit scaunele cu motorină**: Nebunie mare în tribune la meciul de aseară. După cum se știe, steliștii au avut rezervate doar 400 de bilete din cauză că stadionul din Giulești se află în renovare. Fanii roș-albaștrilor au făcut cunoștință cu „surpriza” pregătită de rapidiști imediat ce au intrat în peluză. „Cu o seară înainte, giuleștenii au stropit tot sectorul rezervat steliștilor cu motorină. Scaunele sunt sleioase, iar mirosul de motorină e insuportabil”, s-a plâns șeful securității de la echipa oaspete, Cătălin Zmărăndescu. Astfel, rapidiștii s-au răzbunat, după ce în tur au fost exilați într-o cușcă, în Ghencea. Înaintea partidei s-au înregistrat și câteva incidente între suporterii celor două formații. Mai mulți susținători ai Rapidului s-au ascuns sub Podul Grant și au aruncat cu pietre și sticle către galeria stelistă în momentul în care aceasta se pregătea să intre în incinta stadionului. Într-un final, Jandarmeria a operat mai multe arestări.

La finele lui martie, s-a derulat un meci încărcat de orgolii și istorie, în nord-vestul țării, iar rezultatul a fost **Suporterii Olimpiei, atacați la Baia Mare**: Tradiționala deja rivalitate între galeriile echipelor FC Baia Mare și Olimpia Satu Mare,

și-a consumat ieri încă un episod. Chiar dacă echipa a fost vândută în iarnă la Șimleu, băieții din galeria Olimpiei au vrut să le demonstreze vecinilor că spiritul Commando Oli n-a murit. La partida de ieri de la Baia Mare, dintre FC-ul maramureșean și Olimpia, a făcut deplasarea și o parte a galeriei sătmărene, formată din 60 de fani Oli. Dacă, pe parcursul partidei, în incinta stadionului, nu au fost probleme între galerii, doar celebrul deja dialog de la distanță cu bannere și înjurături, în schimb, lucrurile s-au complicat după meci, la gară, cu o oră înainte de plecarea trenului personal, de la 19.40, spre Satu Mare. "Mai era o oră până la plecarea trenului și băieții stăteau în gară. Până acolo am fost escortați, dar la gară nu am mai avut nicio protecție. Pe la 18.30, ne-a atacat cu pietre un grup din galeria băimărenilor, pe care polițiștii i-au lăsat să se apropie. Noi i-am fugărit, și după ce am crezut că lucrurile s-au liniștit, au apărut polițiștii de la TF și ne-au luat la întrebări", a spus liderul suporterilor Olimpiei, Ciprian Bretan. Acesta povestește că și alți sătmăreni au avut probleme la un restaurant de lângă stadion. "S-au refugiat în bucătărie ca să scape de băieții din galeria FC-ului", a mai spus Bretan. În urma altercației de la gară, un suporter sătmărean s-a ales cu o rană la mână, iar alți cinci cu amenzi. "Aici a început problema. Că ne-au luat doar pe noi la rost, iar băimărenii care ne-au atacat au dispărut. Pe băieții mei i-au dus să dea declarații la Poliția TF și au fost amenințați că vor fi ținuți acolo până dimineața dacă nu semnează procesele verbale. Pe mine, care eram demult în altă parte, m-au luat mascații în dubă, în timp ce ieșeam de la WC și m-au dus la gară, de unde un anume domn polițist mi-a întins în față un proces verbal și m-a întrebat dacă recunosc...", a povestit Ciprian Bretan, care a refuzat să semneze procesul verbal. "Mi-au spus că au martori care m-au văzut alergând după băimăreni. Degeaba i-am explicat că am de doi ani spondiloză și că n-am mai fugit de atunci nici măcar un metru, că n-a vrut

să audă. E clar că au vrut să ne scoată pe noi țapi ispășitori", a mai spus Ciprian Bretan, care e hotărât ca luni să meargă în audiență la comandantul Poliției Maramureș. "Vrem să le demonstrăm că nu noi am fost vinovați, ci am fost atacați și provocați, și mai mult, să le arătăm modul superficial în care polițiștii de la gară au tratat situația", a încheiat liderul suporterilor sătmăreni.

Pe la mijlocul lui aprilie, **Fanii Universității Cluj au luat la bătaie un tramvai întreg** în București, ca postfață la un meci în capitală: **Scenă de groază pe linia tramvaiului 41**. În jurul orei 23:00, aproximativ 100 de suporteri rapidiști au oprit un tramvai în zona Crângași și, profitând de decizia incredibilă a vatmanului de a deschide ușile, au bătut toți oamenii care le-au ieșit în cale, indiferent dacă veneau de la meci sau nu. Printre victime s-au numărat și crainicul Stelei și jucătorul celor de la Zimbru Chișinău, Igor Andronic, care venise în România pentru un transfer la Petrolul Ploiești. „Nu pot să cred ce s-a întâmplat. Au fost scene de o brutalitate ieșită din comun. Aproximativ 20 de suporteri s-au pus pe șina tramvaiului pentru ca acesta să nu mai poată trece. Incredibil, vatmanul a fost atât de inconștient și le-a deschis și ușile pentru a ajunge la noi. 100 de suporteri ai Rapidului, cu bâte și lanțuri au pătruns în tramvai și au lovit pe toată lumea. "Dați în toți!", a fost mesajul unuia dintre liderii lor. Au bătut femeii în vârstă, copiii, suporteri și oameni nevinovați. Eu am scăpat ieftin, mi-am luat doar vreo două bâte pe corp și am reușit să îl protejez cât de cât și pe jucătorul de la Zimbru, pe care eu îl invitaseam să vadă partida, pentru a-și face o idee despre fotbalul românesc. Venise și pentru a semna un contract cu Petrolul. Am fugit amândoi prin noroaie și bălți pentru a ne salva. Era incredibil să vezi niște huligani care aleargă cu bâte și lanțuri în mână, fete de 20 de ani, sau bătrâne care au luat palme de la aceste animale. Iar forțele de ordine nu știu pe unde erau. Nu ne-a apărut nimeni de aceste animale", a spus

crainicul Stelei. Ultimă precizare! Se pare că, de fapt, grupul care a atacat suporterii steliști din tramvaiul 41 în cartierul Crângași era format din suporterii echipei U Cluj, alături de care se aflau și câteva zeci de suporterii dinamoviști. În această seară, U Cluj a fost încurajată de câteva zeci de suporterii clujeni, cărora li s-au adăugat câteva zeci de dinamoviști. Cele două specii de suporterii, au reușit să se afirme pe deplin venind la meci în minutul 60 și înjurând tot meciul Steaua, dar și pe Marius Lăcătuș și pe Mirel Rădoi! După meci, aceiași suporterii se pare că au fost la originea incidentelor violente din cartierul Crângași.

În 19 aprilie 2008, este evocată o **Bătaie cruntă între steliști și gălățeni!** Astfel aproximativ 70 de fani steliști i-au bătut, în această după-amiază, pe mai mulți suporterii ai Oțelului, chiar la intrarea în orașul Galați, iar Poliția a demarat cercetări pentru a-i prinde pe agresorii, informează NewsIn. Incidentele s-au produs în momentul în care ultrasii roș-albaștri, care se deplasau în două microbuze, au oprit autovehiculele la intrarea în Galați pentru a face cumpărături de la magazinele din zonă. Văzându-i pe suporterii Oțelului, steliștii au început să-i bată, după care s-au urcat în microbuze și au plecat spre stadion. În urma acestor incidente produse de suporterii formației din Ghencea, poliștii gălățeni au demarat o anchetă în încercarea de a-i prinde pe agresorii. Altfel, din București au plecat spre Galați, sâmbătă dimineață, zece microbuze cu fani steliști, la stadionul Oțelul fiind așteptați și suporterii ai Stelei din Moldova. Un alt articol pe aceeași temă, evocă o **Bătaie între suporterii formațiilor Steaua și Oțelul:** Un lider al suporterilor Oțelului a declarat că persoanele cu care suporterii steliști au intrat în conflict nu erau membri ai galeriei formației gălățene. Din București au plecat spre Galați zece microbuze cu fani steliști, la stadionul Oțelul fiind așteptați și suporterii ai Stelei din Focșani, Brăila și Tecuci.

Reprezentanții Jandarmeriei gălățene au estimat că numărul steliștilor va fi de aproximativ 700 de persoane.

*La începutul lunii mai, tot **Steliștii au făcut ravagii în metrou**: Autocarul Stelei a ajuns la stadionul Ștefan cel Mare în jurul orei 18.30, unde era așteptat de suporterii dinamoviști. Din senin, câteva zeci de susținători ai alb-roșilor, au năvălit spre autocar. A fost nevoie de intervenția Jandarmeriei pentru a-i dispersa pe cei care vroiau să-i atace pe steliști. În altă ordine de idei, galeria Stelei este escortată în acest moment de Poliție, în drumul lor spre Groapă. Un grup de suporterii steliști au intrat peste călătorii din metrou între Piața Romană și Piața Victoriei, și au pornit un adevărat carnagiu! Ultrașii nu au ezitat să-i ia la bătaie pe toți cei care nu păreau susținători ai "roș - albaștrilor". După ce i-au măcelărit efectiv pe mare parte din simplii călători, așa-ziii susținători ai Stelei, au ieși din metrou impasibili, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, pentru a nu da de bănuit forțelor de ordine care îi așteptau la suprafață.*

*În Ardeal, a avut loc un meci ad-hoc de **K1 între suporterii rivalelor din Cluj**, susține presa, în 5 mai 2008: Întâlnirea de pe „Ion Moina“, dintre ultrașii celor două rivale locale s-ar putea transforma într-un veritabil război. De fiecare dată când se întâlnesc, fanii lui „U“ și cei ai lui CFR se iau la harță. Ultima oară, chiar duminică seară, atunci când un grup de ultrași ai Universității i-a atacat pe fanii lui CFR, care sărbătoreau victoria lui Dinamo în Piața Avram Iancu. Bătaia s-a declanșat sub privirile unei patrule de jandarmi, rămasă fără reacție inițial, întrucât forțele de ordine au crezut că și fanii nou-veniți în piață erau tot „ceferiști“. În cele din urmă, spiritele s-au calmat, iar un ultras al lui „U“ a fost reținut și i se va întocmi dosar penal pentru vătămare corporală. Pedepsa sa va fi în funcție de numărul zilelor de spitalizare ale victimei. În ciuda acestei întâmplări, I. M., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Cluj, îi asigură pe*

621

*microbiști că miercuri, la stadion nu vor fi incidente. Ulterior, s-a dovedit că valențele profetice ale jandarmului se subscriu legilor relativității, deoarece sursele Mediafax sunt antinomice certitudinilor pacifiste cu care purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Cluj liniștea opinia publică: Aproximativ 2.500 de suporterii ai echipei "U" Cluj s-au strâns, miercuri, în piața Lucian Blaga, pentru a face deplasarea spre stadionul "Ion Moina", în vederea partidei cu CFR Cluj. Suporterii clujeni au început să arunce cu pietre în forțele de ordine, precum și în sediul Primăriei, după ce primarul Emil Boc a trecut pe lângă suporterii, moment în care fanii i-au cerut să vândă cât mai repede echipa, după care să-l înjure pe el și pe familia sa. Un jandarm clujean a ajuns la spital, miercuri după-amiază, după ce a fost lovit cu o piatră. Purtătorul de cuvânt al Inspectoratului Județean de Jandarmi Cluj, maiorul D. B., a declarat că un jandarm care filma coloana de suporterii ce se îndrepta spre stadionul "Ion Moina" a fost lovit cu o piatră aruncată din mulțime. Incidentul a avut loc în fața Operei Maghiare. Jandarmul I.D. a fost transportat de urgență la spital, iar camera cu care filma a fost distrusă, dar, conform sursei citate, agresorul sau agresorii vor putea fi identificați după imaginile filmate. Suporterii s-au deplasat spre Piața Matei Corvin, aflată în imediata apropiere a pieții Lucian Blaga, moment în care forțele de ordine au folosit gazele lacrimogene și bastoanele de cauciuc din dotare. Printre suporterii Universității care au fost bătuți de jandarmi se află și fostul portar Emil Szolomajer. Deși inițial aveau un traseu stabilit, facțiunile din galeria Universității s-au despărțit, reușind să destabilizeze efectivele de jandarmi, care le-a urmărit prin centru. Ultrașii clujeni au plătit acele evenimente, așa că patru zile mai târziu, aflăm că au fost **Încă trei persoane reținute în cazul agresiunilor de la Cluj**: Trei persoane au fost reținute joi noaptea, pentru incidentele produse la meciul Universitatea Cluj - CFR Cluj. Cei trei au fost reținuți în cazul*

agresiunii asupra unui jandarm care încerca să asigure ordinea publică, în timpul incidentelor care au precedat derby-ul clujean. Jandarmul filma coloana de suporteri ai Universității Cluj în momentul când a fost atacat cu o piatră de către ultrasii Universității. Jandarmul a fost grav rănit fiind transportat la spital, camera cu care filma, fiind distrusă.

Participarea României la Campionatul European din vara anului 2008, a reprezentat un moment oportun ciocnirilor între ultrasii autohtoni și cei străini: *Pe de altă parte, potrivit site-ului La Republica, 84 de persoane au fost rănite, iar poliția a făcut numeroase arestări vineri seară, după meci, în urma unor ciocniri care ar fi avut loc între galeria română și cea italiană. Presa elvețiană a relatat că vineri seară a fost cea mai agitată noapte de până acum la Euro 2008, din punct de vedere al incidentelor. Un tânăr elvețian a fost aruncat în râul Limmat, iar un altul și-a pierdut cunoștința după ce a fost lovit în cap. Poliția elvețiană a arestat șase italieni. Cinci dintre ei au fost surprinși de forțele de ordine în timp ce comiteau acte de vandalism în apropiere de Stadionul Letzigrund, a declarat un purtător de cuvânt al poliției. Al șaselea a fost surprins în flagrant, în timp ce agresa un paznic de hotel, care a fost internat. Violențe și mai grave s-au înregistrat la Berna, după meciul Franța - Olanda. Poliția a arestat 105 persoane, unele pentru furt, și a trebuit să intervină pentru a liniști două grupuri de suporteri cu cuțite. Italia și România au remizat vineri, scor 1-1, într-un meci din cadrul Grupei C a Campionatului European. Squadra Azzura a obținut astfel, primul punct de la acest turneu final, după ce în precedentul joc a fost învinsă de Olanda, scor 3-0. Ultimele partide vor avea loc marți, 17 iunie, de la ora 21:45: Olanda - România (Berna) și Franța - Italia (Zurich). Cel puțin 84 de persoane au fost rănite în incidente violente care au izbucnit vineri seară la Zurich, după meciul dintre Italia și România în cadrul Campionatului European de Fotbal. Finalul întâlnirii dintre*

623

România și Franța, din cadrul Grupei C a Campionatului European, nu a fost lipsit de incidente. Supărați de egalul rușinos smuls de trupa lui Victor Pițurcă, suporterii francezi au încercat să se răzbune pe susținătorii români, prezenți pe arena Letzigrund, însă forțele de ordine au intervenit prompt, iar scandalul nu a degenerat. În altă ordine de idei, susținătorii tricolorilor s-au comportat exemplar, iar jandarmii care patrulau în jurul stadionului din Zurich, nu au avut niciun motiv să intervină, în afară de cel amintit mai sus. România a egalat cu Franța, scor 0-0, și va întâlni în următoarea partidă, pe 13 iunie, Italia, care a fost învinsă de Olanda, cu scorul de 3-0. Surse din rândul celor prezenți, ca să utilizez arhetipuri, susțin că ultrasii români i-au bătut măr pe omologii lor francezi înainte de meci. Oricum perioada în care fanii români ai naționalei erau catalogați drept liniștiți a apus de mult.

Pe plaiurile autohtone, *Prosport* ne informează în 30 iulie, despre o **Bătăie între suporterii înainte de FC Vaslui – Steaua: Declarațiile incendiare din ultima vreme ale celor doi conducători de cluburi au încins atmosfera și în rândul suporterilor. Azi, zeci de fani ai echipei Steaua, s-au bătut cu un grup de suporterii vasluieni. Cele două grupuri s-au întâlnit la aproximativ 50 de metri de stadion, fanii vasluieni i-au atacat pe steliști cu pietre, totul degenerând într-o bătăie generală care a fost oprită doar de intervenția jandarmilor. Oamenii legii au reținut mai mulți scandalagii din ambele tabere.**

În 16 august, utiștii s-au bătut crunt cu jandarmii la Târgu Mureș, fiind provocați de un localnic care a strigat “Timișoara” imediat după fluierul final al meciului FCM Târgu Mureș – UTA. Suporterii arădeni au ripostat verbal, iar jandarmii au intervenit în forță, intrând cu bastoanele, lovind cu pumnii și picioarele suporterii arădeni. S-a creat o busculadă în care jandarmii i-au bătut ca pe ultimii infractori pe fanii UTA-ei. În agitația creată, un gard de metal a cedat,

arădenii căzând la grămadă, unii peste alții, în timp ce jandarmii continuau să-i lovească. Incidentul s-a calmat după aproximativ 30-40 de secunde. Conform ultrașilor utiști, arădenii au strigat: *România, România*, iar unгурii din oraș: *Poli, Poli*. Iritat, un ultras utist s-a îndreptat către suporterii mureșeni, ceea ce a declanșat scandalul. Ulterior, după meci, un reprezentant al Jandarmeriei a urcat în autocarul arădenilor și le-a cerut scuze acestora.

În 4 septembrie, **Fanii au declanșat o nouă "Revoluție" la Timișoara**, una cu o tentă ultras alb-violetă: *Protestul organizat de suporterii echipei FC Timișoara în această seară de la ora 20:00 s-a soldat cu incidente. În jur de 3.000 de susținători ai "movilor" au "invadat" aeroportul din localitate, au blocat Drumul Național 6, iar în centrul orașului au avut loc lupte de stradă între fani și forțele de ordine. Suporterii echipei timișorene au aruncat cu pietre înspre polițiști, iar aceștia au intervenit cu gaze lacrimogene. Peste 15 mașini de jandarmi au intervenit și dirijează mulțimea către centrul orașului, unde fanii sunt așteptați de cordoane de scutieri. În urma protestelor, un manifestant a leșinat pe stradă, fiind transport de urgență la spital. Comisarul general al Poliției din Timișoara, G. P., a declarat că cei implicați în aceste incidente vor fi amendați contravențional, iar cei mai "răi" vor fi chiar arestați. Mulțimea se deplasează spre Piața Victoriei, scandând împotriva lui Mircea Sandu. "Ultrașii" protestează din cauza punerii în aplicare de către Federația Română de Fotbal a deciziei Tribunalului de Arbitraj Sportiv de a penaliza clubul bănățean cu șase puncte. Decizia TAS survine scandalului "Zambon", prin care clubul FC Timișoara trebuia să renunțe la numele și la culorile grupării patronate de italianul Claudio Zambon, Poli Timișoara. "Vreau să mergem până la capăt. Trebuie ca mafia din fotbal să pice. Nu se poate ca un singur om să își bată joc de un oraș. Toată lumea ne dă dreptate. Din câte știm noi, s-a dat ordin de la București să*

625

intervină jandarmeria, să ne disperseze. Protestul va fi auzit până la capăt. Dăm asigurări că mergem până la capăt ca în '89", a declarat un suporter al Timișoarei, la Realitatea. Jandarmii care au intervenit în protestul suporterilor FC Timișoara de joi seară au reținut patru tineri pe care i-au identificat, urmând ca aceștia să se prezinte vineri la sediul Inspectoratului Județean de Poliție. Jandarmeria a confirmat faptul că liderii galeriei timișorene vor fi amendați, deoarece protestul, care nu avea autorizație, a degenerat, mai multe persoane fiind rănite în încăierările dintre fani și forțele de ordine.

Tot în urbea de pe Bega, la 18 septembrie, au avut loc **Incidente la Timișoara între fanii bănățeni și cei ai lui Partizan**, incidente minore care se pare că nu au implicat exponenții ultrasismului timișorean, care, de altfel, au o atitudine pozitivă și implicit pașnică vis-à-vis de elementul sârbesc în general: *Un suporter al formației Partizan Belgrad a avut nevoie de îngrijiri medicale după ce a fost lovit, joi după-amiază, de un suporter al echipei FC Timișoara, în timpul unei altercații între suporterii timișoreni și cei sârbi, care a avut loc în Piața 700 din Timișoara. Incidentul a avut loc, joi după-amiază, în Piața 700 din Timișoara, unde un grup de suporteri ai echipei timișorene i-au incitat la scandal pe fanii sârbi. Purtătorul de cuvânt al IPJ Timiș, S. R., a declarat că suporterii timișoreni le-au arătat semne obscene celor de la Partizan, după care doi tineri s-au luat la bătaie. "Suporterii români au început să le arate tot felul de semne suporterilor veniți din Serbia, care se aflau într-un microbuz. Două persoane s-au dat jos din microbuz ca să le răspundă în același fel tinerilor din Timișoara, iar în final, un suporter al Timișoarei l-a lovit pe unul dintre sârbi și i-a spart buza. Suporterii sârbi au mers la spital pentru ca cel lovit să primească îngrijiri medicale, dar nu a fost nimic grav", a spus S. R.. În Timișoara, au sosit aproximativ 500 de suporteri ai lui*

626

Partizan, iar alți 1.000 de fani care erau așteptați pe Bega, au fost reținuți în vama Jimbolia, de unde au făcut cale întoarsă datorită faptului că nu li s-a aprobat numărul de bilete.

*Că **Dinamo va fi pedepsită** după un meci în Olanda când ultrașii români au răspuns cu mult patos provocărilor olandezilor, aflăm în 19 septembrie din ProSport: O vorbă din popor spune că un necaz nu vine niciodată singur! Pentru Dinamo, așa s-a întâmplat. „Câinii” nu au fost învinși la Nijmegen doar de NEC, ci și de propriii suporterii. Amărăciunea înfrângerii cu 1-0 în fața unei echipe anonime în Europa, a fost amplificată de incidentele grave provocate în Olanda, de roș-albii din peluză. Dezamăgiți de golul încasat de Lobonț în minutul 57, ultrașii români s-au dezlănțuit și s-au răzbunat nu numai pe infrastructura arenei „Goffier Stadium”, ci și pe spectatorii olandezi. Suporterii deplasați la meci au aprins torțe în tribună, pe care le-au aruncat în teren și în sectorul ocupat de gazde. Tot acolo au ajuns și unele scaune din peluză, care au lovit susținătorii lui NEC. O parte a fanilor dinamoviști s-a urcat pe garduri și a încercat să se încaiere cu o facțiune identică din Nijmegen. La final, acționarii, care parcă au uitat de înfrângerea echipei, s-au dezis total de dinamoviștii din tribună. „Sunt niște huligani”, au strigat Borcea și Turcu. Totuși, UEFA nu face disociere între clubul Dinamo și suporterii ei și anunță că roș-albii vor avea de suferit. „Se poate pierde meciul la masa verde, cu 0-3, românii riscă suspendarea din cupele europene și o foarte probabilă amendă”, a spus, pentru "ProSport", ofițerul de presă de la UEFA, Thomas Giordano. Echipa din „Ștefan cel Mare” va fi subiectul principal pe ordinea de zi a forului continental, într-o ședință care va avea loc joia viitoare.*

*În nordul Moldovei, câteva zile mai târziu, **Dakay câștigă derby-ul cu North Fighters**: Cel mai încins meci al fazei a cincea a Cupei României, Cetatea Suceava – FC Botoșani, a debutat încă de la sfârșitul săptămânii trecute. Suporterii*

suceveni din Brigada Dakay au reușit să fure banner-ul galeriei botoșănene North Fighters, chiar de pe Stadionul Municipal din Botoșani. "Am venit trei membri ai brigăzii la Botoșani, ne-am dus la stadionul "Municipal" și acolo ne-am dat suporteri botoșăneni și am luat bannerul, care era pus în spatele unui gard. După care, am plecat liniștiți și nimeni nu ne-a întrebat de sănătate", a povestit unul dintre suporterii suceveni care au participat la capturarea banner-ului galeriei botoșănene pentru site-urile suporterilor. Sucevenii nu se opresc aici și amenință că vor arde banner-ul capturat chiar în timpul jocului de azi, pentru ca umilința rivalilor de la North Fighters să fie totală. "Conform unei legi nescrise a ultrasilor, suntem obligați să ne dizolvăm. Vom continua sub o altă denumire, care va fi stabilită după acest joc", a declarat Claudiu Sultan, alias "Făgăraș", liderul North Fighters. Cu toate acestea, suporterii botoșăneni vor pregăti o surpriză sucevenilor. O nouă brigadă, BT- Pride, care s-a format de două săptămâni, însă care și-a amânat "lansarea oficială", special pentru jocul cu Cetatea Suceava, vrea să conducă ostilitățile din tribune. Aceștia au pregătit mai multe mesaje-surpriză pentru rivali. "De două săptămâni ne pregătim intens pentru acest meci. Noi ne decidem de cei de la North Fighters, de tot ce a fost înainte. Ce respect să avem pentru ei când dușmanii de la Suceava vin și le fură banner-ul de sub nas?", a declarat "Puiu", liderul celor de la BT- Pride. Acesta a afirmat că brigada nou înființată își propune să aibă cât mai mulți membri, însă a ținut să precizeze că în alegerea acestora va conta "calitatea". "Decât mulți și proști, mai bine puțini și buni", a mai afirmat "Puiu" care a adăugat că cei de la BT-Pride vor fi independenți, pe "cont propriu", și nu se vor baza pe vreun ajutor din partea clubului botoșănean. La partida de pe Stadionul Areni sunt așteptați în jur de 500 de fani botoșăneni. 200 dintre aceștia vor veni cu autocarele, în timp ce restul vor veni la meci cu mașinile personale. Considerat un

meci de risc maxim, având în vedere rivalitatea existentă de-a lungul timpului dintre suporterii celor două echipe, dar mai ales evenimentele de la sfârșitul săptămânii trecute soldate cu capturarea banner-ului celor de la North Fighters de către cei de la Dakay, partida Cetatea Suceava – FC Botoșani a pus în gardă forțele de ordine din cele două județe, acestea anunțând că vor lua măsuri sporite de siguranță pentru preîntâmpinarea incidentelor. La ultima vizită pe Areni, când FC Botoșani a umilit Cetatea cu 4-2 în ediția de campionat 2005-2006, fanii suceveni au așteptat la ieșirea din oraș autocarele suporterilor botoșăneni, aruncând cu pietre în acestea. Din fericire, niciun fan al grupării locale nu a fost rănit după incidentul respectiv. Oricum, măsurile de precauție au dat roade, deoarece au fost **Supporteri suceveni reținuți de Jandarmerie**: Meciul de ieri dintre Cetatea și FC Botoșani nu a fost lipsit de incidente nici în tribune. Mai mulți suporterii ai formației locale și-au petrecut seara la sediul Jandarmeriei după ce au fost reținuți de forțele de ordine. La un moment dat, în galeria suceveană s-a aprins o torță, iar stewarzii prezenți la stadion au încercat să ia obiectul din mâna suporterilor. Gestul nu le-a căzut prea bine susținătorilor formației locale, care i-au îmbrâncit pe stewarzi. Faptele membrilor galeriei nu au rămas neobservate de jandarmi, care au ridicat 4 persoane. „Toate cele patru persoane reținute sunt audiate și urmează să stabilim ce măsuri vom lua împotriva fiecăruia dintre ei, în funcție de gradul de implicare în incidentele care au avut loc în tribunele stadionului Areni”, a declarat purtătorul de cuvânt al Inspectoratului Județean de Jandarmi Suceava.

Prosport evocă în aceeași perioadă, **Incidente între fanii Stelei și cei ploieșteni**: Cele două grupuri de fani au ajuns față în față cu ocazia meciului din Cupa României dintre echipa secundă a Stelei și CSM Ploiești, echipă înființată la cererea vechilor susținători ai Petrolului. Oaspeții s-au impus cu 3-2, însă evenimentele importante au fost produse de suporterii. Mai
629

întâi, doar 15-20 de ploieșteni au ajuns în Ghencea, un alt microbuz fiind oprit de jandarmi în zona Valea Oltului. Din cauza provocărilor repetate ale acestora, inclusiv cu sticle cu urină aruncate în trecători, jandarmii au apelat chiar și la gaze lacrimogene. Unul dintre fani a ajuns la spital, iar ceilalți la Secția 22 pentru identificare și amprentare. Mai mult, în microbuz s-au găsit o rangă de fier de 80 de centimetri, un lanț și șase sticle de coniac aproape goale. „Ar fi bine să nu veniți la meci!”, i-a sfătuit antrenorul Vivi Răchită cu câteva zile înainte. Lupii galbeni nu s-au conformat, continuând să instige odată cu începutul partidei. Provocați, steliștii au ripostat și au păcălit în primă fază vigilența jandarmilor. S-au dat drept studenți din Ploiești, intrând în contact direct cu adversarii. Astfel, pentru câteva momente, s-a dat liber la pumni între cele două tabere. Jandarmii au reacționat imediat, apelând la forță pentru a opri violențele, steliștii potolindu-se definitiv la apariția lui Cătălin Zmărăndescu, „omul” lui Gigi Becali.

La rândul lor, dinamoviștii au primit vizita olandezilor de la NEC Nijmegen și, ca urmare a evenimentelor din tur, partida Dinamo - NEC Nijmegen, nu a fost lipsită de incidente. În minutul 10 al întâlnirii, suporterii olandezi au încercat să spargă cordonul de polițiști dintre zona ce le-a fost rezervată în stadion și au vrut să ajungă la peluza dinspre Spitalul de Urgență, acolo unde se află concentrat un grup al suporterilor dinamoviști. Situația a fost la un pas să degereze, forțele de ordine intervenind prompt înainte ca cele două tabere să se confrunte. Un ultras dinamovist realizează o cronică subiectivă, relativ critică, a meciului din tribune: Nu am vrut să fac cronica meciului Dinamo - NEC Nijmegen, dar pentru că nu vreau să par nesimțit deoarece îi „stresez” pe alții să facă cronici la meciurile lor, și eu să nu fac la meciurile la care merg, voi încropi câteva rânduri. În primul rând, vreau să precizez că am fost dezamăgit de prestația ambelor peluze dinamoviste. Și am să și explic de ce. În ultimul timp, am

630

discutat cu mai multe persoane din diferite peluze, pe forum, pe mess sau face 2 face, despre faptul că peluzele românești adoptă din ce în ce mai mult moda casual dpdv vestimentar și preiau elemente de hools dpdv comportamental, ultraseria rezumându-se dpdv al activității pe stadion, doar la a veni la meciuri, a pune un steag pe gard (dacă e posibil cât mai mic), a cânta cât de cât, a face mult haz, a se simți bine cu prietenii și atât. Ce lipsește din acest tablou care se vrea ultras? Unul din principalele elemente care lipsesc sunt coregrațiile. Când am lansat întrebarea “De ce nu prea se mai fac coregrafii în Romania?”, răspunsul cvasi-universal al multor ultrași cu ani buni de peluză în spate, a fost că “se fac doar când trebuie, la meciurile importante”. E, uite că pentru noi, dinamoviștii, nici măcar un meci european nu mai este important. Și dacă mă uit și la alte articole de pe blog care oglindesc meciurile care au avut loc în această săptămână europeană, în ambele competiții constat că pe puține stadioane din Europa nu s-au afișat coregrafii. Și unul din ele a fost stadionul Dinamo din București. Revenind la meciul cu NEC, în PCH am văzut o “pată cenușie”, doar 2-3 steaguri puse pe balcon și 2-3 steaguri mari de fluturat stricând cenușiul, deși eu știu că albul și roșu sunt culorile noastre. Nu tu coregrafie, nu tu mesaj, nu tu steaguri mici sau mari, de fluturat sau stroboscoape, nu prea nimic de acest gen. În schimb, peluza a fost plină, cca 4.000, s-a cântat bine și aproape continuu. În Sud, cca 200 de ultrași, s-a cântat acceptabil, s-au afișat la început 2 mesaje semnate FFS: “Boys or Girls Today” și “RedNECKs!”, care i-au incitat pe olandezi, aceștia încercând să ne atace și a rezultat un foarte scurt contact lângă gard, anihilat imediat de forțele de ordine care au împrăștiat în stânga și dreapta gaze. La pauză, din senin au apărut lângă noi un șir de “oameni în negru”, care, fără nici o provocare, au înaintat în noi și ne-au împrăștiat, dar apoi au revenit la locul lor de la capătul sectorului și până la sfârșitul meciului, nu au mai fost

probleme de acest gen. La T 0 au fost afișate două mesaje: “de 60 de ani, dinamo/ are suporterii, nu huligani” și “priviți peluza pch! nu sunt huligani, “tribuna 0” o știe / e cea mai frumoasă galerie”. Oaspeții au fost circa 250, au cântat mai bine spre final, când au dominat sonor, pe fondul dezamăgirii noastre. Pe stadion, au fost peste 12.000 de dinamoviști care de câteva ori au cântat și scandat într-un glas, dar parcă e distanță mare față de atmosfera de la meciurile cu Hamburg sau cu Liverpool sau chiar față de cea de la meciurile cu Besiktas sau Leverkusen. Oricum, la meciul evocat, apelurile la calm ale conducătorilor roș-albi și ale jucătorilor către fanii echipei, nu și-au atins ținta! După pagubele și incidentele de la Nijmegen, când acțiunile ultrașilor deplasați în Olanda au fost la un pas să atragă suspendarea lui Dinamo din cupele europene, suporterii au recidivat aseară. Și chiar din primele minute ale meciului. Fanii de la Peluza Sud, poziționați în stadion mult prea aproape de cei 450 de susținători olandezi, au dat tonul. Aceștia și-au dat „întâlnire” cu rivalii din peluza, la singurul gard care despărțea cele două galerii. Ostilitățile nu au degenerat, pentru că forțele de ordine au intervenit prompt, cu gaze lacrimogene. Suporterii lui NEC s-au luat la harță apoi cu jandarmii, dar au fost calmați imediat.

În liga a II-a, UTA s-a deplasat la Oradea, însoțită de câteva sute de fani pentru un meci de campionat împotriva lui FC Bihor. Înjurați tot meciul de galeria gazdelor, oaspeții au reușit să descindă în fața stadionului gazdelor, la finele meciului aplicând corecții fizice dure suporterilor bihoreni care părăseau arena. Practic, jandarmii au fost înșelați de lipsa de reacție a utiștilor la înjurături, considerând că nu sunt problematici în lipsa unui limbaj execrabil adiacent exprimării ultras de pe stadion, însă s-au înșelat: *Imediat după finalul meciului câștigat de FC Bihor în fața UTA-ei cu scorul de 3-2, un grup de suporterii arădeni a atacat doi suporterii ai FC Bihor, chiar în stația de tramvai de la Stadionul Municipal.*

Jandarmii au intervenit cu spray-uri lacrimogene, însă incidentele au fost cu greu oprite. Frustrați de rezultatul de pe teren al partidei dintre FC Bihor și UTA, dar se pare și incitați de o parte a suporterilor bihoreni, o parte din galeria arădeană a fost pusă pe scandal. Un grup de vreo cinci-șase arădeni se plimbau în jurul stației de tramvai de lângă stadion, în așteptarea unor victime. Nefericiții care au căzut pe mâna așa-zișilor suporterii au fost doi tineri orădeni, care au stârnit mânia arădenilor din cauza fularului roș-albastru pe care îl avea unul dintre ei la gât. Huliganii din Arad au sărit la gâtul tânărului și au încercat să-i smulgă fularul. Acesta s-a împotrivit, însă a fost târât de-a latul întregii șosele, până când în cele din urmă a scăpat din mâinile arădenilor. În acest moment au intervenit o mână de jandarmi, care, cu ajutorul spray-urilor cu gaz lacrimogen, au reușit să-i disperseze pe arădeni și i-au reținut pe doi dintre ei. Imediat au sărit în ajutorul colegilor lor vreo 30 de arădeni care i-au îmbrâncit pe jandarmi și le-au cerut să-i elibereze. Unul dintre arădenii reținuți de jandarmi a fost scăpat de ceilalți suporterii. Suporterii recalcitranți din Arad, în jur de 50, au fost izolați de jandarmi și s-a trecut la identificarea făptașilor. Incidentele nu s-au oprit însă aici. Sfidând prezența unui contingent destul de important de forțe de ordine, trei arădeni i-au luat la fugă pe câțiva bihoreni aflați în zonă. Jandarmii i-au urmărit pe suporterii și l-au reținut pe unul dintre ei, acesta fiind și amendat. Aceași soartă au mai avut încă doi huligani arădeni, alții decât cei care au stârnit incidentul inițial. Primii suporterii care i-au atacat pe cei doi orădeni nu au fost încă identificați, însă Jandarmeria Bihor va trimite colegilor din Arad imaginile cu aceștia pentru a fi luați în evidență. Unul dintre ei ar putea fi acuzat de furt, deoarece i-a luat geanta unuia dintre orădeni.

În octombrie, Steaua s-a deplasat la Galați pentru un meci presărat cu incidente între suporterii, mediați de jandarmi, adică

se găseau toate ingredientele necesare luptelor de stradă: *Cu aproximativ o jumătate de oră înaintea fluierului de start al meciului, doi suporteri steliști au fost bătuți de un grup de susținători ai Oțelului. Aceștia au fost scoși din mâinile gălățenilor abia după intervenția Jandarmeriei, care a reușit să calmeze spiritele. Câțiva dintre susținătorii Oțelului chiar au fost amendați de forțele de ordine. Ulterior, un supporter stelist oferă amănunte într-un interviu publicat în Fanatik:*

- Alex, nu doar Steaua a luat bătaie la Galați, ci și suporterii...

- Și ce bătaie au luat unii suporteri! Nu-ți vine să crezi. Nu a fost nici un incident la meci, dar ce s-a petrecut după aceea nu s-a văzut nici în filme. Câțiva suporteri steliști, cu vârste cuprinse între 18 și 20 de ani, au fost pur și simplu desfigurați de poliția comunitară!

- Deci nu jandarmii?

- Nu jandarmii, cu ei nu am avut nici o problemă. A fost vorba despre un microbuz de steliști care se îndrepta, neînsoțit, spre ieșirea din Galați. Un localnic a fost bătut de doi-trei indivizi, și poliția comunitară a oprit acest microbuz. Se bănuia că acei fani l-au lovit. I-au dat jos pe toți, i-au dus la secție și acolo, gălățeanul bătut a fost pus să-și recunoască agresorii. Nu a indicat pe nici unul dintre steliștii din microbuz. Cu toate acestea, polițiștii i-au luat la bătaie pe toți cei 12. Inclusiv șoferul, a fost dat jos și băgat într-o cameră alăturată.

- Tu ai discutat cu suporterii care au fost acolo?

- Mi-au zis tot ce s-a întâmplat, dar abia după ce au scăpat de acolo, pentru că le luaseră și telefoanele mobile, i-au ținut până la trei dimineața și i-au tocat. I-au întins cu fața-n jos, i-au călcat în picioare, ba mai mult, unora le-au dat cu spray paralizant direct în gură, după ce-i legaseră cu mâinile la spate! Nu mi-a venit să cred cum arăta... Își vor scoate toți certificate medico-legale și vom da în judecată poliția din

Galați. Este incredibil ce au putut să facă acei polițiști. Au ajuns niște țărani, să-și verse frustrările pe niște puști.

- Poate nici cei 12 puști nu au fost ușa de biserică...

- După ce gălățeanul bătut nu a recunoscut pe nimeni, polițiștii le-au zis steliștilor că le vor da amendă de 200 de roni de fiecare, pentru tulburarea liniștii publice. Nu s-au oprit aici, apoi au început recitalul cu pumnii și cu picioarele.

În 31 octombrie, aflăm că antagonismele dintre olteni și moldoveni degenerază, **Delegația Pandurilor, atacată de 200 de ieșeni furioși**, fiind o dovadă în acest sens: *Incidente grave la Iași. Delegația Pandurilor a părăsit municipiul Iași, escortată de poliție, după ce a fost atacată de fanii ieșeni, chiar la stadionul Emil Alexandrescu. La jumătate de oră de la încheierea partidei, jucătorii și conducătorii echipei gorjene au încercat să se îndrepte spre autocar, dar 200 de suporterii ai lui Poli i-au înjurat și au încercat să-i atace. Sorin Cârțu a ripostat, înjurându-se cu susținătorii echipei din Dealul Copoului, după ce, în prealabil, tehnicianul a jignit un grup de jurnaliști ieșeni: "Îmi bag p... în voi de moldoveni, să vă f.. nevestele!". Marin Condescu, președintele Pandurilor, a apelat la serviciul de urgență pentru a fi escortați până la ieșirea din oraș. "Nu e normal să se întâmple așa ceva într-o țară civilizată. La Târgu Jiu nu s-a văzut așa ceva. Ce caută spectatorii în zona lojelor, în curtea stadionului? Unde sunt forțele de ordine?", a spus Condescu.*

Intensitate maximă, în tribune, la derby-ul Dinamo – Steaua disputat la finele lui octombrie: *Parcă ceva mai eliberat de înjurături și violență, duelul suporterilor a fost încântător. Este cert, Dinamo are nevoie de un stadion mai mare. Măcar pentru aceste meciuri, la care nici scaunele și nici cele 90 și ceva de minute nu ajung ca să cuprindă atâta patimă. Zona Floreasca - Ștefan cel Mare a trăit din nou pericolos aseară. La ora 17:00, grupurile de suporteri se îndreptau deja spre stadion. Carosabilul a devenit trotuar, iar zgomotul de*

635

motoare, atât de obișnuit pe "Ștefan cel Mare", a fost acoperit rapid de scandările belicoase ale dinamoviștilor. Bineînțeles că au existat și incidente înainte de meci. Izolate totuși, pentru că mai peste tot, cagulele jandarmilor au ținut totuși pasiunile în frâu. "Un bun rezultat vă poate spăla de orice păcat", a fost mesajul arborat de steliști pe gardul sectorului pe care l-au ocupat. Prea puțini totuși față de eternii adversari, fanii veniți din Ghencea s-au făcut cu greu auziți. De partea cealaltă, Peluza "Cătălin Hâldan" și-a început recitalul când ceasul arăta 20:50 sub motto-ul „Indiferent de consecințe”, banner expus pe gard, care a completat mesajul desfășurat deasupra, de către suporteri: "Dintotdeauna trăim unicul derby la intensitate maximă". Nimic ieșit din comun până ce o mare de torțe s-a aprins, inundând totul în roșu. Da, a fost derby! Suporterii steliști, atacați la stadion. După ce în apropierea stadionului au avut loc mai multe ciocniri între suporterii celor două formații, galeria Stelei a fost așteptată chiar la intrarea în incinta arenei din Ștefan cel Mare de un grup de "câini". Fanii roș-albaștri au fost atacați. Același meci este radiografiat mai amplu, într-un alt excerpt de presă, la 1 noiembrie 2008: Suporterii Stelei care făceau deplasarea către stadionul Dinamo, au provocat incidente în zona Dorobanți, la întâlnirea cu fanii dinamoviști. Steliștii s-au despărțit de grupul principal al suporterilor care erau escortați spre arena din Ștefan cel Mare. Intervenția forțelor de ordine a făcut ca incidentul să nu degenereze. În jurul orei 19.30, în zona Lizeanu, circa 150 de suporteri steliști s-au luat la bătaie cu un grup de fani dinamoviști. Au aruncat cu sticle, au ieșit în mijlocul străzii, loveau cu picioarele și pumnii în mașinile de pe drum și au fugit pe străduțele lăturalnice după ce au venit forțele de ordine. Doi suporteri au fost răniți mai grav, iar alți câțiva au fost reținuți de jandarmi. Forțele de ordine au intervenit, și îi escortează pe fani către arena din Șoseaua Ștefan cel Mare. Chiar și autocarul Stelei a fost atacat de

suporterii echipei Dinamo în momentul sosirii la stadion. Pentru meciul programat sâmbătă pe stadionul Dinamo, steliștii au primit 676 de bilete, reprezentând 5% din capacitatea arenei. O zi mai târziu, se face referire la sancțiunile posibile aplicate gazdelor, deoarece clubul Dinamo riscă o amendă de până la 15.000 de lei, după violențele de aseară dintre suporterii echipei din "Ștefan cel Mare" și cei ai Stelei. Jandarmeria îi consideră vinovați pe organizatori, pentru că au permis accesul fanilor pe stadion cu torțe și petarde. Înaintea partidei de aseară, spiritele s-au încins în rândul susținătorilor din ambele echipe. Mai multe incidente înainte de startul partidei au provocat intervenția forțelor de ordine. Aproximativ 80 de steliști s-au luat la bătaie cu suporterii dinamoviști, au aruncat cu sticle și au dat cu pumnii în mașinile de pe stradă. În urma incidentelor, mai mulți fani au fost răniți. Polițiștii au intervenit imediat, iar suporterii steliști au fost îndepărtați de cei dinamoviști. "Grupul de aproximativ 80 de fani steliști, preluat de Poliție, din zona Basarabiei, a fost implicat într-un conflict cu mai mulți dinamoviști în zona Lizeanu, în timp ce se îndrepta spre stadionul Ștefan cel Mare", a declarat purtătorul de cuvânt al Poliției Capitalei, C. C.. Steliștii, care erau escortați de mai multe echipaje de Poliție și mascați ai SPIR spre stadionul din Ștefan cel Mare, au fost înjurați de mai mulți suporteri dinamoviști, aflați la marginea drumului. Câțiva fani roș-albaștri au reușit să rupă cordonul și să se ia la bătaie cu dinamoviștii, însă conflictul a fost încheiat la puțin timp după intervenția forțelor de ordine. Totul s-a petrecut cu o oră și jumătate înaintea derby-ului Dinamo - Steaua. Poliția nu a efectuat nicio arestare în urma acestor incidente. Suporterii steliști și cei dinamoviști s-au luat la bătaie în apropierea stadionului din Ștefan cel Mare, după ce o parte din cei 600 de fani ai echipei din Ghencea s-au despărțit de restul grupului. Totuși, conflictul a fost aplanat repede de jandarmii care

asigurau securitatea în zonă. "Diferendul dintre suporteri a fost stins de către forțele de ordine. A fost vorba de 100 de fani ai Stelei, care se desprinseseră de ceilalți. După, au fost împărțiți de către noi în trei grupuri și au fost preluați de forțele de ordine. Fanii echipelor trebuie să știe că nu au voie cu bannere cu un conținut explicit sexual, cu conotații rasiale, xenofobe, nu au voie cu substanțe halucinogene, nu au voie sub influența băuturilor alcoolice, în acest caz vor fi opriți la punctele de acces, nu au voie cu fumigene, cu petarde. Dacă nu vor respecta aceste condiții vor fi evacuați", a spus purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei conform site-ului Realitatea. O altă altercație, de această dată mai "serioasă" s-a întâmplat la intrarea în stadionul din Ștefan cel Mare, când cei 600 de ultrași steliști au început să strige trivialități la adresa jandarmilor. Aceștia au ripostat prompt și i-au "calmat" pe fani cu bastoanele din dotare.

În 9 noiembrie, un alt derby bucureștean, același sentiment de deja-vu: Nici de această dată, meciul din Giulești, dintre Rapid și Steaua nu a fost ocolit de incidente. Fanii Stelei au venit pregătiți la această partidă, cu petarde și fumigene. Suporterii formației din Ghencea au aruncat la un moment dat cu fumigene și petarde la tribuna 1, stârnind furia suporterilor Rapidului. Aceștia și-au vărsat nervii pe Dumitru Dragomir, nimeni altul decât omul care a lansat "Legea lui Mitică", ce vizează combaterea violenței pe stadioane. Astfel, șeful Ligii a fost la un pas să fie linșat de fanii furioși și a plecat de la stadion. În cele din urmă, Mitică Dragomir s-a întors pe arena din Giulești, informează sport.ro.

La puțin timp, poliștii au vizitat arena din Ghencea pentru un meci în care clinciurile dintre steliști și forțele de ordine, respectiv jandarmi, au fost vioara întâi, încăierările pornind de la contestarea patronului Stelei de către Peluza Sud: Incidentele din timpul meciului Steaua - FC Timișoara, când suporterii steliști au fost bătuți pentru că aprinseseră niște torțe în

peluză, au continuat în afara stadionului. Cele două peluze ale galeriei Stelei au decis să părăsească arena și au continuat răfuiala cu forțele de ordine în afara stadionului din Ghencea, unde fanii supărați au aruncat cu pietre și sticle în jandarmi. Nu s-au înregistrat victime în cele două tabere. Un alt articol de presă, debutează cu un secret știut de toți și anume că meciul dintre Steaua și FC Timișoara, nu este unul încins doar la nivelul gazonului, ci și în tribune. Chiar în debutul partidei din Ghencea, fanii Stelei au aprins torțe și fumigene, moment în care forțele de ordine au intervenit în forță pentru a le stinge. Exact în acel moment, a izbucnit un duel între forțele de ordine și fani. Duelul a degenerat în lupte, chiar și bodyguard-ul lui Becali, Cătălin Zmărăndescu a luat parte la incidente. În urma luptelor un fan a leșinat, iar altul a fost umplut de sânge. Și Zmărăndescu s-a luat la "gât" cu un fan, care a provocat incidente. Scandalul a prins amploare, "ultrașii" Stelei aruncând cu scaune în forțele de ordine. Suporterii bănățenilor s-au solidarizat cu cei ai Stelei și au scandat încontinuu: "Libertate pentru suporterii!". Incidentele s-au domolit atunci când de la stația de amplificare s-a făcut apel pentru încetarea violențelor. La pauza meciului, suporterii aflați la cele două peluze ale stadionului au decis, în semn de protest, să părăsească arena. Fanii au blocat circulația în jurul stadionului. Practic ecuației suporterii – jandarmi – conducerea clubului, respectiv Becali, i s-a accentuat complexitatea în condițiile în care rezolvarea prin intermediul formulelor legi pumnului era una vremelnică, încrâncenarea taberelor accentuându-se gradual după fiecare episod al confruntărilor, indiferent de rezultat. Consecința polarizării energiilor din jurul clubului a fost la un moment dat sistarea punților de comunicare dintre părțile taberele aflate în conflict. Oricum complexitatea aceleași ecuații este marcată decisiv și de antagonismele dintre Nord și Sud, pânza de păienjeniș a relaționării dintre combatanți fiind greu de descifrat pentru cei

din exterior, în condițiile în care lucrurile erau extrem de simple pentru cei implicați în conflict, tranșate în virtutea logicii, a moralității, a spiritului de dreptate în favoarea fiecărei părți implicate, care își expunea punctul de vedere. În fond situația bizară de la Steaua este marcată de spiritul perioadei, complexitatea particularului roș-albastru putând fi extrapolată în întreaga subcultură autohtonă.

Purgatoriul presei la sfârșit de deceniu

Ultimii doi ani, din primul deceniu al mileniului III, analizați prin prisma articolelor de presă referitoare la incidente, reprezintă o simbioză între fotografierea evenimentelor de către ziariști și opiniile ultrașilor preluate în special de pe site-ul *romanianultras*. Practic, orice oportunitate de acest tip a fost speculată, motivația nefiind sub nici o formă determinată de o tentativă de forțare a deplasării realității sub tutela pitorescului, în aparență mult mai atractiv receptorului. Substratul viziunii îl reprezintă pur și simplu dorința de a valorifica o cantitate cât mai mare de informație legată de incidente, de a multiplica unghiurile din care pot fi privite acestea, de a afla informații noi despre confruntările stradale, informații pe care presa nu le-a surprins. Această abordare nu s-a aplicat anterior datorită faptului că site-ul amintit nu înmagazinează în arhivă comentariile făcute pe marginea unor incidente mai vechi. Oricum, destăinuirile calofile sau spovedaniile belicoase traversate de inflexiunile patimi, imprimă culoare și forță funcționalității procesului analitic. Pe de altă parte impactul comentariilor va fi cu mult mai puternic peste ani, când evenimentele actuale vor fi transferate în istorie și probabil vor fi șterse din memoria internetului. Actualmente ieșiri pătimașe, luări de poziție, bârfe sau orice altceva, comentariile ultrașilor vor deveni vrând-nevrând opinii pe baza cărora se va putea trasa diferite concluzii socio-psihologice.

Revenind la analiza sfârșitului de deceniu, se pare că anul 2009 debutează, după toate aparențele, în calendarul ciocnirilor ultras, în 2 februarie, la Cluj, unde *aproximativ 20 de susținători ai „șepcilor roșii” i-au așteptat pe CFR-iști în parcare de la Iulius Mall și i-au atacat cu pietre la finalul amicalului de ieri dintre campioana României și FC Bihor, scor 4-3. Acțiunea a fost premeditată de câțiva membri din*

Ultraș 19, Fanatics și UCG, trei facțiuni ale galeriei alb-negrilor. „Membrii galeriei noastre se îndreptau în șir indian dinspre stadion și au fost atacați cu pietre. Câțiva dintre noi au ripostat și au aruncat și ei cu pietre. Atunci, fanii lui «U», au sărit asupra noastră. Nu aveau fulare, dar noi ne cunoaștem între noi”, a declarat unul dintre suporterii CFR-ului, care a asistat la incidente. Când i-au văzut pe fanii Universității, mai mulți membri ai galeriei CFR-ului au cerut să fie lăsați să intre în autocarul echipei, dar au fost refuzați. Schimburile de lovituri între cei aproximativ 50 de „ceferiști” și „u“-iștii care îi așteptau, au durat circa 15 minute. La venirea echipajelor de poliție, „ultrașii” s-au adăpostit în Mall. Cel puțin trei persoane din cele două galerii s-au ales cu capetele sparte, dar nimeni nu a ajuns la spital. Polițiștii au reușit să rețină câte zece persoane din fiecare tabără, care au fost duse la secție pentru cercetări. Momentul a fost speculat de presă corespunzător: Așa cum "ProSport" v-a anunțat, la finalul partidei de la Cluj, acolo unde CFR a disputat un amical contra lui FC Bihor, s-a iscat o adevărată luptă de stradă între fanii lui "U" și cei ai campioanei. Aceste incidente s-au soldat cu reținerea de către poliție a nu mai puțin de 20 de suporterii. "Suporterii formației CFR Cluj au declarat că un grup de câteva zeci de suporterii ai unei echipe rivale a venit la stadion, iar când aceștia au ieșit le-a adresat injurii și astfel, au început altercațiile. Au fost conduși la secțiile de poliție câte 10 suporterii din fiecare galerie. Se continuă verificările pentru a depista și alte persoane care au fost implicate în incident", a spus R. S., purtătorul de cuvânt al IPJ Cluj, pentru NewsIn, citată de Sport.ro. Unul din suporterii din Gruia, marcat de cele întâmplate, a mărturisit care a fost exact firul evenimentelor: „Suporterii Universității Cluj au năvălit peste toți cei care aveau însemne ale CFR-ului. Am văzut persoane pline de sânge în băile unui complex comercial, au fost acordate și îngrijiri medicale la fața locului, a fost grav”.

În martie, Petrolul Ploiești a întâlnit Universitatea Craiova, ultrașii disputându-și propriul meci la finele partidei în gara din Ploiești. Un fan al oltenilor, care se autointitulează *craiova*, răspunde atacurilor rivalilor prahoveni: *prieteni :)), haide că asta e ultima. Vreau să vă zic că eu am fost la gara din Ploiești, și eu am luat bătaie. Ploieșteni, dacă ziceți, ziceți lucrurile reale care au fost, după 4 ore de stat în gara din Ploiești, 25 de oameni, 20 au luat trenul din fugă pentru că nu puteam să plecăm din gară fără bilet din cauza jandarmeriei, am rămas 5 pe peron, 2 băieți din SUD plus 3 băieți de la Timișoara. Imediat după ce au plecat ai noștri au intrat în gară 20 de ploieșteni care ne-au spart cu bătaia. Asta a fost tot. Așa că voi 20 și noi 4 și tot și-a luat-o în gură unu de la voi. Mi-ar fi și rușine să mai deschid subiectul ăsta. Sper să vorbească cine a fost acolo. TwisT este însă de altă părere: *bhă, craiova, nu mai vorbi tu ce nu știi ... s-au bătut 25 de ai voștri, 15 ploieșteni că vă lua garda nu mai o arde tu cu bilete, cu d-astea... și nu și-a luat-o nimeni rău, s-au bătut unii și parte-n parte o dai de gard mielule. Screech adresează un mesaj cel puțin la fel de virulent craioveanului: ce cardeală are olteanul ăsta :))))))* îmi aduc aminte de episodul petrecut la Craiova pe stadion... sar 10-15 inși câteva garduri de 1 metru... se apropie de noi... la vreo 25 de metri, se agitau, se făceau că se urcă pe gard să sară înspre sectorul nostru, aruncau cu niște bețe de steaguri... noi între timp ne ardem urât rău cu garda pe toată perioada pauzei și apare că au fost incidente... că ne-au ars.... pt. olteni, voi doar în București mergeți mulți, în rest sunteți varză pe deplasări... Mesajul aceluiași *craiova* reliefează, în speță, părerile antinomice vis-à-vis de evenimente: *bă prietene... eu am fost acolo... tu sunt sigur că nu ai fost... pentru că nu mai ziceai aberații, eu am fost pentru că la mine a venit garda să mă întrebe dacă vă dau în gât că v-au prins jandarmii (logic că nu v-am dat)... așa că stai chill vă laudați cu ce nu sunteți... dacă eram ăia 25 vă rupeam capetele**

la voi în oraș... hai gata că nu îmi place șobolănia pe internet. Vă pup reci...dorință care reflectă și sintetizează excelent relaționarea dintre craioveni și ploieșteni în jurul arenelor de fotbal.

În 9 martie 2009, au fost **Incidente la CS Otopeni – Oțelul Galați**: O deplasare relativ ușoară pentru noi. Din Galați am plecat în jur de 40-45 de persoane. Drumul a fost fără prea mari probleme, reușind să ajungem în Ploiești cu o oră mai devreme față de începerea partidei. La sosirea în Ploiești, grupului nostru s-au alăturat încă 5 suporteri gălățeni veniți din București, care studiază în capitală. După ce am ajuns la stadion au început problemele cu firma de pază ce dirija intrarea în stadion. Nu am fost lăsați să intrăm cu nici un fel de țevă în incinta arenei din Ploiești. Ba mai mult, din cauza unei busculade de la intrarea oaspeților, s-a creat o încăierare între noi și firma de pază, ulterior intervenind și Jandarmeria. Au fost reținuți, în urma acestui eveniment, 6 suporteri roș-alb-albaștri, dintre care 3 făcând parte din New Order. Abuzurile jandarmilor au continuat fără nici un rost, fiind acuzați pe nedrept că am lovit forțele de ordine cu acele țevi de steag; nimic mai fals decât atât. Probabil cea mai grea pedeapsă la care am fost supuși a fost interdicția de a asista la partida de fotbal, astfel neputând să ne încurajăm echipa. După terminarea partidei, abuzurile au continuat; au mai fost reținuți 3 băieți din cauza unor torțe. Din fericire, nu au pățit nimic, fiind nevoiți doar să dea declarații. Am ajuns acasă cu o oarecare întârziere, dar nu asta contează; important e că echipa noastră a învins și că am câștigat cele 3 puncte puse în joc, îndepărtându-ne astfel de subsolul clasamentului.

În 17 martie 2009, **Un conflict a izbucnit între două grupări ale galeriei de fotbal a CFR Cluj**, după meciul de vineri disputat împotriva echipei FC Rapid: Scandalul a fost declanșat de afișarea unei pancarte cu textul "Clujul nu e Colojvar" în peluza P1, adresată grupării KVSC din galeria 644

CFR, ai cărei membri sunt în majoritatea lor etnici maghiari. După ce gruparea KVSC a reacționat vocal la mesajul respectiv, cei care au afișat bannerul au început să scandeze: "Afară cu ungurii din țară". Gruparea KVSC acuză de afișarea mesajului respectiv gruparea Romaniacs, ai cărei membri sunt cunoscuți pentru atitudinile lor patriotice și arborarea drapelului național în peluza CFR-istă. Într-un comunicat publicat pe www.kvsc1907.ro, mascota (!) peluzei, Cefi, îi numește pe cei de la Romaniacs "rebuturi ale peluzei" și cere firmei PP Protect să ia măsuri pentru ca acest gen de incidente "xenofobe" să nu mai aibă loc. În încheierea comunicatului, liderul mascotă al KVSC sugerează grupării Romaniacs să se afilieze clubului Universitatea: "În încheiere le transmit un mesaj: mergeți pe Moina sau luați troleul nr. 1 și manifestați-vă acolo, sigur veți fi primiți cu brațele deschise!". Alte surse din interiorul galeriei spun că mesajul nu a fost afișat de o grupare organizată, ci de câteva persoane din peluza P1 care nu au legătură cu grupările ultras ale galeriei CFR-iste. KVSC înseamnă Kolozsvari Vasutas Sport Club, în traducere Clubul Sportiv Feroviar din Cluj. Se pare că mesajul este subscris tacticii *divide et impera*, fanii rivalei arogându-și meritul imixtiunii în galeria ceferistă, calul troian fiind reprezentat de un grup de fete.

Supporterii Universității Cluj bătuți la Salonta nu au putut savura mult timp sincopa provocată celor din Gruia: Incidente grave s-au petrecut în timpul meciului pe care Universitatea Cluj îl dispută la această oră în deplasare împotriva formației Liberty Salonta. Incidentele au izbucnit în timpul primei reprize, când supporterii Universității au aprins o petardă și câteva fumigene în sectorul ocupat de ei. Firma de pază a stadionului, Security International, a intrat în acel moment în sectorul ocupat de clujeni și i-a luat pe aceștia la bătaie. Printre cei loviți de agenții firmei de pază se află și o fată. Într-un final, supporterii au reușit să părăsească sectorul. Numeroși

645

suporteri ai Universității au fost agresati, culcați la pământ și loviți cu picioarele. Mai mulți suporteri au avut nevoie de îngrijiri medicale în urma loviturilor primite de la agenții de pază, printre care se numără foști luptători de judo. Legat de aceleași incidente, ziarul “Realitatea” consideră că jocul Liberty Salonta - U Cluj din Liga a doua, s-a lăsat cu scânteii. Fanii Clujului au făcut iarăși scandal. S-au luat la bătaie cu forțele de ordine din cauza unei petarde. Cei 150 de fani ai șepcilor roșii au fost evacuați din tribune, iar 6 dintre ei au fost reținuți pentru declarații. U Cluj a pierdut meciul cu Liberty Salonta cu 0-2. Nu este prima oară când fanii de la U Cluj fac scandal. În 2008, înaintea jocului cu rivalii de la CFR, câțiva suporteri de la U au băgat în spital un cameraman al Jandarmeriei. Tot anul trecut, fanii de la U Cluj i-au luat la bătaie pe supporterii CFR-ului, care sărbătoreau în centrul orașului victoria de la Roma.

În 29 martie, aflăm din *Gândul*, că nici Moldova nu a fost ocolită de bătăile dintre ultrași, fiind **Pietre, amenzi și capete sparte la Roman**: Sâmbătă, pe stadionul Moldova din Roman, s-a disputat un triumghiular la care au luat parte prim-divizionarele Politehnica Iași și FC Vaslui și divizionara secundă din localitate, Luceafărul Lotus Felix. Așa cum s-a întâmplat aproape de fiecare dată când s-au întâlnit echipele din Iași și din Vaslui, între supporterii celor două formații s-au iscat conflicte. Deși în jurul stadionului și în incintă forțele de ordine erau într-un număr mare, cele două grupuri de suporteri (cca. 20 vasluieni și cca. 25 ieșeni) s-au “ciocnit” la intrarea pe stadion. Profitând de proasta organizare a gazdelor care pregătiseră accesul pe stadion al celor 2 galerii prin aceeași poartă, ieșenii și vasluienii s-au confruntat, pietrele zburând de ambele părți peste capetele jandarmilor care îi despărțeau. Doi dintre vasluieni au fost răniți, fiind duși la spitalul din localitate, dar au plecat după ce au fost tratați, iar o parte dintre vasluieni au fost reținuți pentru identificare,

dar li s-a permis accesul pe stadion cu întârziere. După ce ambele galerii au părăsit stadionul, a mai avut loc un mic contact în zona gării în urma căruia vasluienii au fost duși la inspectorat pentru identificare, iar câțiva ieșeni au fost aduși pentru a depune plângere, dar aceștia susțin că au refuzat. Unul dintre vasluieni a fost amendat cu 500 RON.

În sudul țării, „câinii” s-au deplasat în Bănie, iar urmarea a fost, conform unui articol datat în 9 aprilie 2009, că Jandarmeria din Craiova a aplicat 7 amenzi contravenționale în valoare totală de 4.450 de lei, în urma incidentelor petrecute, miercuri, cu ocazia meciului Universitatea Craiova - Dinamo, scor 2-0, soldate cu 11 răniți ușor, se arată într-un comunicat remis, joi, agenției Mediafax. În comunicatul citat sunt descrise mai multe incidente, ce au avut loc înaintea și în timpul meciului dintre cele două formații, soldate cu 11 răniți ușor: trei suporteri craioveni, doi jandarmi și șase agenți de pază. Altercațiile de pe stadionul Ion Oblemenco, unde s-a desfășurat partida, au început imediat după ce galeria oaspeților a intrat în sectorul rezervat clubului din Ștefan cel Mare. "La începutul partidei, imediat după ce au intrat în sectorul destinat acestora, între suporterii echipei Dinamo s-au produs altercații, au început să profereze injurii la adresa supporterilor echipei Universitatea Craiova, iar pe parcursul primei reprize au aruncat cu bucăți de beton desprinse din treptele scărilor spre spectatorii olteni și cu bucăți de scaune spre agenții de pază, provocând rănirea ușoară a 3 persoane (uneia dintre acestea provocându-i-se o plagă care a necesitat 4 copci)", se arată în comunicatul citat. În comunicat se menționează că, în ciuda apelurilor făcute prin stația de amplificare către suporterii dinamoviști pentru a înceta aceste manifestări, aceștia au continuat să arunce cu diverse obiecte și după marcarea celui de-al doilea gol al echipei gazdă." Ca urmare, s-a decis ca o rezervă de jandarmi să se dispună în fața acestora, pentru a-i determina să înceteze, întrucât

647

suporterii echipei gazdă au început să arunce și ei cu astfel de obiecte. La intrarea forțelor de ordine în sector, suporterii echipei oaspete au început să arunce cu bucăți de scaune asupra acestora, rănind ușor 2 jandarmi (unul diagnosticat cu plagă contuză supra-sprânceană dreaptă, traumatism cranio-facial minor și celălalt diagnosticat cu traumatism cranio-facial acut, escoriații faciale multiple) și 6 agenți de pază. Datorită faptului că în continuare s-au aruncat cu obiecte contondente asupra agenților de pază care se aflau în zonă, unul dintre aceștia a utilizat spray-ul cu SIL, moment în care galeria dinamovistă s-a retras spre coronament, unde a rămas până la sfârșitul partidei de fotbal, jandarmii trecând la identificarea celor care au săvârșit fapte antisociale", se mai arată în comunicat. Aceiași fani acuzați că au comis fapte antisociale s-au războit cu rivalii lor din Giulești, astfel că după Dinamo – Rapid, în 15 aprilie, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București, M. M., a declarat că între suporterii echipelor Dinamo și Rapid, a avut loc o altercație, iar patru susținători ai liderului Ligii I au fost reținuți. M. M. a precizat că patru suporteri dinamoviști au fost reținuți la autogara Militari, aceștia fiind cei care au inițiat conflictul. "În deplasarea lor către Pitești, în zona autogării Militari, suporterii dinamoviști care se aflau în mai multe autocare, au recunoscut, în trafic, mai mulți susținători ai echipei Rapid, care se aflau în autoturisme personale, între fanii celor două echipe având loc o altercație. Suporterii rapidiști, aflați în evidentă inferioritate numerică, au fost luați la bătaie de către fanii dinamoviști, iar o mașină de intervenție a Jandarmeriei, un Subaru Forester, a fost spart", a spus M. M. pentru Mediafax. M.M. a menționat că un jandarm a fost lovit în cap cu o bătă. "Un coleg de-al nostru a fost lovit în cap cu o bătă de baseball, dar această informație nu este confirmată, pentru moment, sută la sută".

În 9 mai 2009, un articol de presă face referire la dejucarea din fașă a intrigilor ultrașilor de către vigilentele instituții abilitate: *Meciurile dintre Steaua și Dinamo au fost întotdeauna considerate a fi de risc maxim. Tensiunea creată în jurul meciurilor și rivalitatea istorică îi determină de fiecare dată pe fani să recurgă la gesturi extreme. M. M., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei a dezvăluit că ultrașii au fost de mai multe ori la un pas de conflicte, dar acestea au fost stopate la timp de forțele de ordine. Totuși, nu toate lucrurile au mers ca unse. Firma de pază de la stadion le-a permis suporterilor să introducă arme albe, ceea ce putea genera haos total. "Înainte de partida a avut loc un incident la intersecția dintre străzile Titel Petrescu și 1 Mai. Acolo s-au petrecut mereu incidente de-a lungul timpului, e un fel de "călcâi al lui Ahile". Suporterii steliști au dorit o confruntare cu cei dinamoviști și, enervați că nu au reușit să facă acest lucru, au început să arunce cu pietre în forțele de ordine. Din fericire, nu a fost nimeni rănit. Au mai existat și tentative de "fair fight", acele întâlniri între un număr stabilit de fani, însă am trimis oameni în locurile în care am avut informații că ar urma să se petreacă astfel de confruntări. La intrarea pe stadion s-au mai descoperit arme albe și materiale pirotehnice. Pentru acest lucru, vor fi sancționate forțele de ordine angajate de club, pentru că nu și-au făcut datoria", a spus M. M. la GspTV. Oricum, au fost incidente între fanii Stelei și forțele de ordine, spune ProSport: Purătorul de cuvânt al Jandarmeriei Române, M. M., a declarat că un grup de aproximativ 150 de suporter ai echipei Steaua București, a atacat forțele de ordine, la intersecția străzilor Titel Petrescu și 1 Mai. "Un grup de aproximativ 150 de suporter ai echipei Steaua a atacat forțele de ordine, la intersecția străzii Titel Petrescu cu Str. 1 Mai. Aceștia au aruncat cu pietre, fumigene și petarde în forțele de ordine, care au fost nevoite să intervină pentru a-i dispersa pe suporterii. În acțiunea de dispersare a fanilor s-au folosit*

spray-uri cu substanțe iritant-lacrimogene", a spus M.M. Acesta a precizat că încă nu se cunoaște numărul celor reținuți și a adăugat că unii dintre suporterii ar fi explicat atacul asupra forțelor de ordine prin faptul că nu au reușit să se intersecteze cu grupul de susținători ai echipei Dinamo, care au fost însoțiți de jandarmi până la intrarea în arenă. Derbiul Steaua - Dinamo se va disputa vineri, de la ora 21.00, pe stadionul din Bulevardul Ghencea, contând pentru etapa a XXX-a a Ligii I.

Din multitudinea opiniilor provenite dintr-o paletă cromatică îngustă prin subiectivismul său, ce tindea spre o coloratură alb-negru și eventual culori adiacente vis-à-vis de prestația ultras a fanilor rivali, au fost selectate patru opinii, care fac referire la incidente din trecut, probleme interioare ale peluzelor, starea de fapt a acestora percepută intrinsec, etc. Astfel, fanul dinamovist *oi,tzigani,prazari*, susține că *e ciudat că steliștii se laudă cu evenimente care pt. oricine altcineva ar fi considerate rușinoase. Copiilor, sunteți frustrații României, o adunătură de complexați, din care 95% nu veneați pe stadioane până acum 2 ani (cei de la sud), niciodată nu ne veți putea vorbi nouă de mentalitate, când grupuri și băieți din sudul nostru au deplasări individuale printre fanii adverși, mai multe decât meciurile voastre acasă. Să fie clar: voi sunteți niște narcisiști, care stați la toate meciurile la bustul gol etalându-vă țâțele lăsate de la steroizi (ginecomastie), plini de ei, grandomani în toate meciurile de pe Ghencea, ați privit mai mult la noi decât la meci (suntem idolii voștri?). Țărănia de a arunca cu atâtea pietre și torțe, își va găsi la un moment dat răzbunarea, sunteți indiscutabil țărani României (cine plm e Steaua? Toți țărani o iubesc), urmează luptatul cu gardurile, deși știați că șansele de a ajunge la noi erau infime, vă dădeați smardoii pe lângă garduri, făceați semne cu tăiatul gâtului, cu "vedeți voi după meci" (când de fapt nimic). Fraților știe toată țara că jumătate sunteți drogați, că*

650

foarte mulți sunteți ciorditori (ex. insurgenții), bișnițari (tabacu), narcisiști. Oricare dintre comentariile voastre ulterioare le accept doar dacă vor avea argumente obiective. Apropo, cum este să te domine în multe momente cineva care este de aproape 30 de ori inferior numeric (de 30 de ori băieți). Evident afirmațiile de mai sus nu au nici o legătură cu subcultura ultras, respectiv cu principiile fenomenului, ci reprezintă mai degrabă produsul frustrărilor personale ale supporterului. Motivația recursului la acest tip de opinii este circumscrisă nevoi de a descifra modul în care se ajunge crescendo pe plan emoțional la opinii și dezvăluiri care au într-adevăr legătură cu evenimentele evocate în articol, cu incidente din trecut, în definitiv cu subiectul cărții. Astfel de luări de poziție sunt utile efectiv prin prisma faptului că provoacă la rândul lor alte luări de poziții, ca într-un lanț de domino, iar după epurarea comentariilor, proces ce implică eliminarea molozului lingvistic, informația rămasă nu poate fi decât utilă din perspective multilaterale.

Tot din această formă mentis evocată, provine și răspunsul lui nu contează, din care deducem că steliștii revendică victorii pe străzi: Noi suntem frustrații României, când toată lumea vă cheamă la fighturi și nu veniți niciodată, când vă arătați băieția numai când sunteți 10 la 1 la scara blocului și numai când sunteți 100 de inși cu bâte și electroșocuri pe un microbuz fără membri din grupări, sau prin 41 la bătut cetățeni și femei? Ne-ați zis la Diham să venim și am venit, cum am venit și la Romană. Ah, că nu aveți oameni de bătaie câți avem și noi și că sunteți p--de, asta e altă poveste, da' măcar nu mai suferiți pe forumuri. Faceți-vă tricouri cu "Suntem p--de" și veniți aliniați în cordon la stadion. Cum de copiii ăia complexați și grandomani vă ard oricând vă prind, și dacă sunt doar copii, cum de n-ați avut c--e să veniți cum am venit noi la Diham? Nu vă e de ajuns că sunteți p---ți pe voi când vă întoarceți de la fiecare deplasare

651

că vă omoară spurcații, că ați venit numai cu garda de fiecare dată până la stadion, că doar noi vă căutăm de fiecare dată și venim oricând ne chemați? Noi o dăm și cu voi, și cu țiganii, și cu ploieștenii, și cu timișorenii, și cu clujenii, chiar și cu gălățenii, de voi se aude doar când aruncați cu pietre în autocare. Ziceți de bișnițari, dar la noi nu și-a rupt nimeni steagul în peluză din cauza banilor și nici nu ne-am bătut între noi pe bilete la derby. Foamea e mare, mai aveți vreo 20-30 de băieți acolo care țin steagul sus, da' o să dispară și ei curând în țigănia de la voi, țigănia aia căreia îi ziceți "mentalitate". Că doar mentalitate e să vii la derby fără coregrafie, fără steaguri de gard, fără fulare, fără torțe sau fumigene; și ca de fiecare dată, găsiți pretexte penibile să vă justificați incapacitatea și inferioritatea. Și sunteți și atât de proști încât, după ce v-am dominat și la mesaje și contramesaje, și pe străzi, și la torțe în timpul meciului, s-o dați pe aia cu "v-am dominat sonor", când 1. n-ați dominat nimic și 2. brigăzile sunt în protest și nu au susținut echipa. Și dacă tot vorbim de protest, ia zi-mi cum a fost cu Giovanni la Red Dogs când v-a pus în 4 labe și-i ziceați "nu mai facem, am greșit și noi" și s-a p---t pe voi, în timp ce noi trecem prin multe și continuăm protestul împotriva jegului de la noi? Cum e cu banii lui Turcu care v-au liniștit subit "nemulțumirile"? Și voi vorbiți de mentalitate... Trăiți din amintiri și din ce era odată la voi, câți au mai rămas din băieții ăia cu deplasări în spate și câți au plecat după ce și-au umplut buzunarele sau, dimpotrivă, s-au scârbit de ce e acum la voi? Ați rămas câteva sute cu tot cu cetățeni, și atâția o să rămâneți pentru că sunteți prea proști, prea fomiști de bani și prea p--de ca să înțelegeți ceva din ce se întâmplă în jurul vostru.

După desființarea adversarilor de către "nu contează", acuzați de oportunism, lașitate în intervenții, de încălcarea principiilor ultras, de manelism și alte și alte atrocități, ultrasul stelist ML7 are o întrebare retorică pentru rivali, nuanțând

652

demonstrativ punctual la o serie de probleme: *Oare când o să vă treziți la realitate și o să vedeți că sunteți cei mai jospnici pseudoultrași din țară? Hai să vedem cum v-ați demonstrat voi superioritatea cu care tot vă lăudați:*

1. *de la 5 pân la 7 v-am tot sunat să veniți undeva să ne întâlnim. Ați spus că veniți dar să fim acolo să nu vă deplasați sărăcuții de voi degeaba. Am tot așteptat până la o oră în care nu ați fi venit însoțiți de prietenii voștri cei mai buni care vă scapă mereu de marile neazuri (jandarmii) și am plecat încă o dată convinși de superioritatea voastră clară în ceea ce privește "mentalitatea" (din 10 în 10 min v-am sunat și spuneți că sunteți la 500 m de noi - sub pământ cred că ați fost că de ajuns nu ați ajuns).*

2. *ajunși la stadion, am constatat cu surprindere că steagurile voastre de gard lipsesc (ne așteptam măcar atâta demnitate să aveți să vă prezentați măcar cu ele). Acum bineînțeles că ați găsit repede o scuză, că ați avut voi o informație de la moș crăciun că o să fiți evacuați... nu e prima dată când sunteți penibili cu scuzele voastre ieftine. Dovada că sunteți penibili cu motivele voastre - ați stat în stadion până la sfârșit și nu s-a întâmplat nimic...*

3. *torțele, fumigenele, coregrafia voastră? Ați uitat că e derby, sau dacă ați depășit numărul obișnuit dintr-o deplasare ați crezut că aveți meci acasă cu FC Otopeni și nu v-ați mai obosit? (că la număr cam atâția sunteți la un meci obișnuit acasă... de deplasări nu mai vorbim că deja stați fff "bine"... oricum pt. voi nu contează, sunteți 10 în deplasare, dar sunteți toți "cu mentalitate"). Aceeași scuză ieftină, că o să fiți evacuați, și ați mai adăugat una și mai proastă: nu ați avut timp... cum s-a mai spus, în tur noi cu două zile înainte de meci nu aveam bilete, dar era culmea să venim fiecare cu o pungă de semințe și să spunem că noi nu am avut timp să ne facem treaba pt. că am crezut că nu o să avem bilete... așa că scuzați-*

ne, dar în meciul ăsta noi spargem semințe și avem un singur steag de gard pe tot sectorul pe care scrie "nutline"...

4. în mintea voastră, ne-ați dominat fonice... deși trebuie să recunoaștem că s-a cântat f slab și la noi nu ați dominat nimic "ultrașilor" ce sunteți.

5. contramesajele noastre au existat, dar ca niște penibili iarăși găsiți fel și fel de motive... că mesajele voastre au fost filozofice, că voi sunteți cei mai tari, cei mai frumoși și mai ales cei mai deștepți... și cei mai "ultrași" să nu uităm de asta. Afirmăția de la punctul 1 este interesantă în condițiile în care se face referire la contactarea rivalilor prin telefon, obicei consacrat de către englezi, la care se pare că apelează timid și românii. La aceste telefoane buclucașe au apelat și utiștii într-o deplasare făcută la Ploiești, contactare rămasă fără un rezultat practic în evidența ultras. Prin deducție logică fair fight-urile sunt doar o problemă de timp.

Dinamovistul FCD_IN_ADN are ultimul cuvânt, pe marginea prestației la derby a ultrașilor și nu numai, acesta referindu-se acid la conflictele interne ale ultrașilor dinamoviști, conflicte degenerate conform sursei din ambiții personale și de brigadă, din interese obscure etc., defecțiuni care au slăbit forța galeriei câinilor: În primul rând vă zic că merg la meciurile lui Dinamo din 1999 și vă spun că la capitolul suporteri am intrat într-un con de umbră și într-o mare nebuloasă "tifoșii se desființează singuri, își rup bannerul și mai și bufnesc în plâns, asta e de gradiniță, nu de ultra". Elias a revenit după ce a plecat din fruntea peluzei, Ținta care acum câțiva ani cerea bani prin galerie la oameni că era vai de mama lui este pe gard în Ghencea și dirijează galeria, Nordul este împărțit în două, la sud au fost Brigate, au plecat la T2, acum sunt la nord. Penibil, ne batem între noi care să se ocupe cu vânzarea de pepsi în peluză, unii iau bani de la Turcu pt. deplasări... se organizează două deplasări pentru o singură peluză nord. Chiar că suntem unici din păcate

aici, etc... Unde e unitatea de altă dată... înainte de episodul Elias și Dan Blondu din Berceni, plecarea Boys-ului la sud, desființarea lui Nuc Leo, Rahova Fans, Hooligans Sălăjan, Vitan Clan, Unității, etc... și pentru cei ce se cred acum marii ultrași din PCH, să ia lecții de la ce au făcut cei de la Boys pentru mișcarea ultras în peluza nord, de ce și acum toată lumea suspină după cei de la Boys că nu mai sunt la Nord... de ce toți adversarii au recunoscut că Boys rămâne un grup de referință în peisajul ultras românesc... Să revin la meciu de vineri, pt. a fi sigur că văd meciul mi-am cumpărat bilet la T1 din Ghencea fără probleme... și dacă tot noi câinii avem atâta bărbăție în noi, de ce nu am mers să luăm bilete la T1 dacă tot erau puține cele 676, așa cum mergeam în Giulești anii trecuți... bine, Boys-ul nu alții. Îmi pare rău să zic, dar la T1 mulți țărani ce nu știau jucătorii lor, dapăi ai noștri... îndemnuri de la stația de amplificare, cam penibil, etc... galeria noastră, ce să zic, bună vocal, grupurile nu aveau fulare, eșarfe, etc. Un singur steag, cel cu România al lui Mihnea Chioru' și unul mic pe gard că 15 Bratu, 4 - 5 tobe, câteva fumigene, 3 sau 4 torțe aprinse și lăsate sub scaune cred că doar unul (de la Front 48) a ridicat torța sus în mână, apoi apostrofat de ceilalți... na, să nu suspende ăștia etapa viitoare... din păcate, suntem din ce în ce mai puțini ca grupuri și ca număr, steliștii ne domină de departe, sunt din câte am observat din ce în ce mai mulți pe zi ce trece, au crescut copiii de care râdeam: "Ultra' ultra', da' buletine aveți?" Mesajele noastre relativ slăbuțe (probabil cele mai interesante le-au oprit jandarmii), nordul lor nimic special, un mesaj pe gard și torțe fără steaguri și bannere, la mesaje puțin mai bine, la sud pietre spre peluza noastră și torțe aruncate în noi și mesajele lor cu Diham, Romană etc... din păcate, în multe cazuri au dreptate, dar și exagerează (la Diham, ceva de genu' 200 de steliști la 80 de dinamoviști). Sunt foarte mulți, nu prea ai ce să le faci și să fie vorba între noi, la Dinamo steagul sus e ținut de

*Sud când e vorba de intervenții. Evocarea incidentelor este una fugitivă, accidentală, plusul constituindu-l referirile la victorii steliste pe străzi și invocarea subiectivă a disproporției numerice. După acest episod, câinii își continuă epopeea ultras, astfel că în 31 mai, au fost **Incidente între forțele de ordine și mai mulți suporteri ai echipei Dinamo**: "Incidentele au început în momentul în care mai mulți suporteri s-au adunat în fața vestiarelor unde scandau împotriva jucătorilor. În momentul în care aceștia au ieșit de la vestiare, fanii au încercat să forțeze dispozitivul de jandarmi, după care au început să-i înjure și să arunce în fotbaliști cu pietre și bucăți din mobilierul stradal: coșuri de gunoi, bucăți din borduri. Dispozitivul de jandarmi a declanșat operațiunea de evacuare din incinta stadionului a suporterilor pe la poarta de acces din Șoseaua Barbu Văcărescu", a spus M. M. M. a precizat că în cursul ciocnirilor din fața stadionului au fost reținuți cel puțin zece suporteri ai echipei din Șoseaua Ștefan Cel Mare. "Odată cu dispersarea suporterilor, aceștia au continuat atacurile asupra forțelor de ordine. Au fost reținuți cel puțin zece suporteri ai echipei Dinamo, au fost reținuți și transportați la secția 6 de Poliție", a menționat oficialul Jandarmeriei. Aproximativ 200 de suporteri dinamoviști de la Peluza Sud au încercat să intre peste jucătorii echipei din Șoseaua Ștefan cel Mare, la finalul partidei pierdute, duminică, pe teren propriu, scor 0-2, cu formația FC Brașov, în etapa a XXXIII-a, penultima a Ligii I.*

În iunie, tot dinamoviștii sunt în prim plan și în consecință nemulțumiți de atitudinea unor jucători, ultrasii în cauză au ales să atragă atenția jucătorilor invadând terenul de joc. Cotidianul ProSport notifica în paginile sale că *suporteri ai echipei Dinamo au intrat în teren la meciul cu FC Argeș, partida fiind întreruptă pentru aproximativ cinci minute, din minutul 30, din cauza conflictului dintre fani și jucători. Fanii dinamoviști au reușit să intre pe peluza stadionului Nicolae Dobrin, după ce Ianis Zicu a egalat scorul, fiind necesară intervenția forțelor*

656

de ordine, care au reținut mai multe persoane. Peste zece fani au pătruns în teren, îndreptându-se spre Cristi Pulhac, dar aceștia au fost opriiți de mijlocășul Ousmane N'Doye. Atacanții dinamoviști Ionel Dănciulescu și Claudiu Niculescu, au încercat să-i calmeze pe suporteri. Fanii dinamoviști au fost evacuați din stadion, încercuiți de forțele de ordine. Gazeta Sporturilor, la rândul ei, nu a ignorat evenimentul: După ce a marcat golul egalizator, Ianis Zicu a avut un gest inexplicabil, refuzând să se bucure de reușită. Gestul i-a înfuriat la culme pe fanii dinamoviști, care au pătruns pe teren pentru a-i reproșa mijlocășului acest lucru. Forțele de ordine au intervenit rapid și i-au dispersat pe fani, nu înainte ca aceștia să-i scuipe pe câțiva dintre jucătorii lui Mircea Rednic. Conflictul a continuat în tribune, unde jandarmii au intrat serios în rândurile suporterilor dinamoviști, împărțind bastoane în stânga și dreapta, fără a ține cont că printre încasatori se aflau și Ionel Dănciulescu sau Claudiu Niculescu, veniți să-i potolească pe suporteri. Până la urmă, jandarmii au evacuat galeria dinamovistă, incidentele continuând în afara arenei.

Asaltul asupra terenului de fotbal a recidivat la puțin timp în finala Cupei României, o finală a cărei prefață și postfață au constituit-o incidentele grave dintre fani și jandarmi. În 14 iunie 2009, un articol relatează simplist ceea ce a fost la Târgu Jiu: *Deși se părea că finala Cupei din acest an nu se va lăsa cu incidente, având în vedere că nu există o rivalitate specială între cele două cluburi, fanii Timișoarei au atacat mai multe grupuri de suporteri clujeni. Astfel, doi fani ai echipei din Gruia au ieșit extrem de șifonați după ce au fost atacați de cinci suporteri bănățeni, cu aproximativ două ore înainte de finala Cupei României. Incidentul a avut loc în Piața Prefecturii din Târgu Jiu și a fost aplanat rapid de forțele de ordine. O persoană implicată în altercație a fost reținută pentru scurt timp. De asemenea, în apropierea stadionului*

657

"Municipal", au avut loc altercații între aproximativ 20 de fani timișoreni și 10 suporteri clujeni. Jandarmii au intervenit și au aplanat conflictul, iar câțiva ultrași au fost reținuți. De notat că suporterii echipei de pe Bega, aflați sub influența băuturilor alcoolice, s-au încăierat și între ei.

*În condițiile în care **233 de suporteri au fost amendați după finala Cupei**, era imposibil să nu aflăm informații detaliate despre bătăile de stradă: Peste 230 de suporteri au fost amendați de jandarmi în urma incidentelor produse la Târgu Jiu, la meciul de fotbal disputat, sâmbătă seară, între CFR Cluj și FC Timișoara, a anunțat, duminică, Inspectoratul Județean de Jandarmi (IJJ) "Tudor Vladimirescu" Gorj. Cei 233 de suporteri amendați au fost duși în cursul nopții de sâmbătă spre duminică, la sediul Inspectoratului Județean de Poliție Gorj, situat în imediata vecinătate a stadionului pe care s-a jucat meciul de fotbal. Cea mai mare parte a suporterilor proveneau din galeria echipei FC Timișoara, doar câțiva fiind din galeria CFR Cluj. Cu toții au fost amprentați și introduși în baza de date a Poliției și Jandarmeriei. Amenzile aplicate suporterilor violenți sunt în cuantum de aproape 70.000 de lei. Un număr de 62 de suporteri au primit și interdicția de a mai intra pe un stadion de fotbal pe perioade cuprinse între șase luni și doi ani. Jandarmii i-au sancționat și pe cei doi suporteri ai FC Timișoara care au intrat pe terenul de joc în timpul partidei de fotbal. "Cei doi suporteri care au pătruns în suprafața de joc au fost sancționați cu amendă în valoare de 1.000 de lei fiecare, precum și cu sancțiunea contravențională complementară de interzicere a accesului la competițiile și jocurile sportive pe o perioadă de doi ani, fiecare. Suporterul care a pătruns în teren a fost sancționat contravențional cu amendă în valoare de 750 de lei și cu sancțiunea complementară de interzicere a accesului la competițiile și jocurile sportive pe o perioadă de șase luni", se arată într-un comunicat de presă al IJJ Gorj. De asemenea, jandarmii au*

658

mai amendat și suporterii ai CFR Cluj care au sărit gardul de protecție în timpul partidei de fotbal. "Patru suporterii clujeni au fost sancționați contravențional cu amendă în valoare totală de 1.125 de lei, pentru faptul că, la finalul meciului, au escaladat gardul de delimitare, fiindu-le aplicată la fiecare și sancțiunea complementară de interzicere a accesului la competițiile și jocurile sportive pe o perioadă de șase luni", mai menționează Inspectoratul Județean de Jandarmi Gorj. Formația CFR Cluj a câștigat pentru a doua oară consecutiv Cupa României, după ce a învins, sâmbătă, echipa FC Timișoara, cu scorul de 3-0 (2-0), într-o partidă disputată pe Stadionul Municipal din Târgu Jiu. Partida a fost întreruptă de două ori de arbitrul Cristian Bălaj din cauza comportamentului suporterilor echipei FC Timișoara. Prima oară, în minutul 37, Cristian Bălaj a întrerupt meciul pentru aproximativ două minute, din cauza unor fumigene aruncate de suporterii echipei timișorene pe suprafața de joc. În prealabil, suporterii timișoreni au rupt gardul care desparte suprafața de joc de tribune, însă nu au pătruns în teren, ei fiind opriți cu dificultate de un cordon de stewarzi. Fanii au scandat: "Rușine, rușine să vă fie" și le-au cerut jucătorilor echipei FC Timișoara să părăsească terenul. Incidentele au plecat de la o fază petrecută în careul echipei CFR Cluj, la care Mureșan l-a jenat pe atacantul Gigel Bucur, oficialii și jucătorii timișoreni solicitând atunci acordarea unei loviturii de pedeapsă. Cu patru minute înainte de final, mai mulți fani au intrat pe gazon pe un atac al formației FC Timișoara, care a reușit chiar să înscrie, însă golul nu a fost validat după ce în interiorul careului de 16 metri ajunseseră deja doi dintre fani. Unul din fani a reușit chiar să ia mingea cu care se juca. Forțele de ordine au intervenit în momentul în care suporterii din peluză încercau să intre pe teren. Fanii au ripostat și au început să-i lovească pe jandarmi cu cozile de la steaguri și au aruncat în aceștia cu zeci de scaune rupte. După aproximativ cinci

minute, suporterii recalcitranți au fost izolați în peluză, iar forțele de ordine au evacuat zona. Meciul a fost reluat după aproximativ șapte minute. Aproape 1.000 de jandarmi, polițiști și polițiști comunitari au fost mobilizați pentru a asigura ordinea și liniștea publică la finala Cupei.

Intervenția timișorenilor este explicată amănunțit de Fumigene violete, în condițiile în care ultrasii rivali au catalogat gestul bănătenilor fie ca o imitație nereușită a dinamoviștilor, fie un nonsens: Scandalul creat a fost din cauza arbitrajului, dar e mai mult spus a arbitrajului, mai bine zis de felul în care tratau jucătorii noștri meciul și felul cum au fost atât de aproape de două obiective și n-au împlinit nici unu din cauza nepăsării. Intratul în teren a celor 2-3 suporterii s-a produs din cauza unui copil de mingi. Prin minutul 80 și ceva, a ajuns o minge șutată în peluză la noi, după care toți au început să paseze prin peluză cu ea, să ne creem propriul nostru "meci"... la care, când a ajuns pe pista de atletism, stewarzii ne-au înapoiat-o să nu facem scandal până când un copil de mingi a pus mâna pe ea și atunci au izbucnit majoritatea și s-a întâmplat ce ați văzut din puținele imagini. Uneori ești prea bun cu jucătorii și te mulțumești cu puțin, cu niște scuze de la ei, dar în asemenea momente când ratezi două obiective din tratarea meciurilor cu o nepăsare incredibilă, nu prea te mai face să reacționezi pașnic. Și pentru zlz: să știi că o fetiță de 10 ani aproximativ, care era cu tatăl său, i-a dat gaze direct în față și a leșinat și când s-a aplicat "legea pulanului", nu s-a ținut cont de vârstă, sex. Și apropo: Mulți spuneteți că am reacționat exact ca dinamoviștii, dar că nu am avut scop. Am avut scop și l-am explicat mai sus, întreruperea unui meci pe care jucătorii îl tratau cu nepăsare, care ducea spre un obiectiv, la fel ca Dinamo. Acum săriți toți că noi am fi copiat acel incident de la Dinamo, păi atunci, ce să zicem de Steaua care striga o scandare generată de noi, e vorba de Poli, suntem noi, ei strigau "Steaua suntem noi"... în fine, tot ce

660

vreau eu să spun e: lăsați peluzele să se manifeste, că până la urmă probabil și voi faceți parte dintr-o peluză, dar din comentariile unora observ că faceți parte dintr-o viața digitală. În fond „fumigene violete” încearcă să răspundă unor acuzații de plagiat, acuzații care sunt o meteahnă a celor care „își dau cu părerea” pe forum-uri despre diferite evenimente – în acest caz ne place să credem că pe „romanianultras” exponenți ultrasismului sunt majoritari printre cei care comentează aspecte ale subculturii românești – astfel că acțiunile neobișnuite ale ultrașilor, inclusiv coregrafii, cântece sau mesaje sunt predispuse la tentative de dezavuare, pedalându-se în speța pe lipsa de originalitate, respectiv copierea fără rușine a unor acțiuni ce reprezintă o marcă înregistrată de alte galerii.

Un alt fan timișorean, respectiv *Ala* ne oferă la rândul său explicații mult mai detaliate despre cea ce s-a întâmplat la meciul cu pricina: *pt. cel de mai sus care întreabă ce s-a întâmplat după meci! A fost cam așa, când jandarmii au intervenit în forță, toți se grăbeau să iasă pe două porți, de 1 m(aprox!), cei care au avut ghinionul să nu apuce să iasă până au ajuns oligofrenii sus, au încasat bastoane, fără să se țină cont dacă erau femei, copii sau bătrâni, iar câțiva membri de brigăzi încercau să îi protejeze pe respectivii, încercând să țină piept jandarmilor (bineînțeles, nu aveau cum, erau mult mai mulți și aveau bastoane, scuturi, noi nimic!). Cei care au reușit să iasă pe porți au avut de ales să fugă în față sau în dreapta! În față erau vreo 4 jandarmi la o poartă cam de 4 m; majoritatea au luat-o încolo, aceea fiind direcția înspre mașini/autocare! Cei care au avut ghinionul sa o ia în dreapta, spre terenul de fotbal (acela mic, cine știe despre ce vorbesc), aceia au fost luați de jandarmi! Restul, cei care au ieșit pe poarta respectivă au fost alergați de jandarmi încă vreo 50 m, apoi ne-am oprit toți, cu gândul că ce o fi, o fi! Într-un final, mergând încet, ajungem înspre locul unde erau parcate*

661

mijloacele noastre de transport, iar câțiva băieți încă țineau piept jandarmilor pe o stradă alăturată! Cam asta s-a întâmplat afară! Apropo, când am luat-o la fugă acei 50 m, am luat-o deoarece cei care au avut ghinionul să fie ultimii erau rupți cu bastoane! Ca suporter, recunosc, puțin poate am exagerat, dar ca atitudine bravo nouă! Sunt mândru că am avut tupeul să luăm atitudine! Orice spun aici toți frustrații că noi am bătut, am dres, să vă explic ceva retardaților! Timișorenii chiar au stat și au băut cu ceferiștii! Până când a ajuns o mașină devastată toată, și am primit telefon că mai sunt vreo 6 pe drum înspre Târgu Jiu, toate de cetățeni, devastate de cei de la CFR! Noi nu am avut treabă cu cetățenii cheferiști și cu cei din brigăzi! După ce am aflat toate astea, au început să iasă scandalurile (pe străzi, mă refer), apoi să ne sune niște lacheți de la Cluj să ne zică că acuma ajung, că ne-au prins niște mașini, că ne-au bătut, că ne-au dres! Apoi, am aflat că pe mal îi va băga pe stadion! Normal că am stat pe mal! Cine spune că acolo erau copii, femei și bătrâni, vă spun doar atâta: ai voștri nu au avut milă cu cele 7 mașini, să nu mai zic de jegurile alea de jandarmi care au bătut tot ce au prins! Am încercat să ajungem la ei, dar în 2 min era plin de jandarmi și cei de la CFR nu știau pe unde să ajungă mai repede la stadion și au mărit pasul, lăsându-ne pe noi în spate cu jandarmii! Atunci s-a aruncat cu pietre! Am încercat să îi urmărim în paralel prin pădurea aia, dar au avut grijă jandarmii să dea drumul la gaze atâta de mult, până când unii dintre noi nu mai puteau merge și s-au întins pe jos! Cam asta a fost la Târgu Jiu, mai pe scurt! Nu înțeleg cum jechoșii ăia de la Cluj caută rivalitate cu noi, când ei sunt 300 acs! Și ăia cetățeni! Șmecherilor! Păcat că nu v-a ținut să veniți înspre noi și ne-ați lăsat să ne batem cu jandarmii! Jandarmii da, au dat interdicție unei fete de 10 ani, și altor 2 din Banatica! O zi bună! Și cu tradiționalul A.C.A.B și m--e chefer!, bineînțeles!

Același « Fumigene violete », revine cu un alt comentariu, pe anumite aspecte interesant, susținând că *după evacuarea de pe stadion, pe o parte dintre noi, destul de mulți, pe care a reușit să ne înconjoare, ne-au băgat pe un teren sintetic lângă stadion, după care ne-au pus să așteptăm după mașini de jandarmerie, fiind duși în număr de câte 30 de persoane la cursă până la secția de poliție. La secția de poliție, fiecare a fost identificat și amendat, după față sau după câți ani avea. Cele mai multe amenzi au fost date pentru, citez de pe amendă: "injurii aduse în incinta stadionului asupra organelor de jandarmerie", amenda fiind de 150 de lei. Alții au mai primit și amendă pentru rupt/aruncat de scaune pe stadion, adică 500 lei + 1 an interdicție pe stadion... Au fost cam aproximativ 300 de amenzi dacă nu mă înșel sau am auzit unele vorbe că ar fi fost chiar 500..., oricum, am fost foarte mulți la secție, iar majoritatea nu aveau treabă cu scandalul, erau și copii de 14 ani, 10, 12, multe fete, toți reținuți și amendați, cei care au rupt, au aruncat, și s-au bătut au cam scăpat din ce am auzit după. Unii chiar au fost amprentați, cântăriți, măsurați și fotografiați, ceea ce mi se pare penibil. Ultimul supporter ieșit din secția de poliție, a fost pe la ora 5 dimineața. Cam așa s-au petrecut lucrurile din punctul meu de vedere...un punct de vedere din care reținem în primul rând numărul mare de fani albi-violeți amendați.*

În 16 iulie 2009, steliștii au primit vizita unguștilor de la Ujpest un meci în care, implicit, cadrul general al rivalității pune în umbră cadrul particular, partida devenind astfel cu predilecție una România-Ungaria. Astfel a rezultat un meci în care *confruntarea cu forțele de ordine a început înainte chiar ca microbiștii să își ocupe locurile pe stadion. La intrare, iritați că nu sunt lăsați să ajungă la rivalii maghiari, să le arate ei lor, românii și-au descărcat nervii pe jandarmi. De cealaltă parte, nervii suporterilor unguștilor au cedat în momentul în care steliștii au început să scandeze "România". Străinii au*

663

aruncat cu petarde și au încercat să treacă de gardul despărțitor. N-au trecut câteva minute și un suporter al Stelei a intrat pe teren, hotărât să dea gol. A căzut în careu, însă nu a primit o lovitură de la 11 metri: agenții de securitate l-au prins și l-au scos din joc. Are acum dosar penal și riscă să nu mai pună piciorul pe stadion trei ani. 500 de jandarmi au fost mobilizați la acest meci considerat unul de risc maxim. Doi români și o tânără din Ungaria au avut nevoie de îngrijiri medicale. Băieții inhalaseră gazul de la un spray lacrimogen, iar fata a fost lovită în cap de un obiect aruncat. Suporterii maghiari au fost scoși de pe stadion la o oră după terminarea meciului, după ce toți steliștii se risipiseră. Jandarmii i-au urcat în 10 autobuze și i-au dus la Gara de Nord, unde au stat cu ei până în zori, când au avut tren. Pe drum, au făcut din nou scandal. În gările din Alba Iulia și Deva au aruncat cu pet-uri, doze de bere și sandwich-uri.

Returul s-a derulat sub aceleași auspicii ale unei uri bilaterale ancorate și bine alimentate dintr-un naționalism cu o evidentă tentă șovină. În presă s-a consemnat că s-a lăsat cu **Incidente în tribunele stadionului Szusza Ferenc**, meritele în acest sens fiind împărțite frățește între fani români și cei maghiari. Practic incidentele au izbucnit *Imediat după ce arbitrul Andre Marriner a fluierat finalul primei reprize, suporterii maghiari de la tribuna a II-a au început să arunce cu torțe aprinse înspre sectorul fanilor steliști. Oamenii de ordine au intervenit în forță și au făcut uz de gaze lacrimogene pentru a calma situația, fără efect însă. Ultrașii steliști au reacționat prompt și au rupt gardul despărțitor în încercarea de a ajunge la suporterii maghiari, însă jandarmii au intervenit în forță și au reușit să îi blocheze. Scandalul nu s-a oprit aici, iar steliștii au început să arunce cu scaune spre rivalii lor. Centralul Andre Marriner a decis să amâne startul reprizei secunde și a trimis cele două echipe la cabine până când oamenii de ordine vor reuși să calmeze situația.*

În 16 august 2009, după o deplasare a arădenilor în Maramureș soldată cu incidente între ultrași și jandarmi, aflăm că motivul l-a constituit faptul că *în timpul meciului, supporterii băimăreni (nu galeria) care stăteau lângă sectorul oaspeților au început să scandeze Poli-Poli, fapt care a stârnit mânia arădenilor care s-au îndreptat spre aceștia, iscându-se și un conflict verbal, fapte care i-au "activat" pe oamenii de ordine de lângă arădeni și aceștia au dat cu gaze lacrimogene de la mică distanță direct în fața supporterilor oaspeți, deși nu erau amenințați fizic, ci se încerca un dialog cu ei. Din fericire, conflictul nu a degenerat și nu au fost victime sau alte incidente. Alergia incurabilă provocată arădenilor de poliști se pare că le-a dăunat grav. **Utiștii pulverizați cu gaz de forțele de ordine la Baia Mare**, după cum se menționa pe romanianultras, au plătit cam scump insurgența: *Mai mulți dintre supporterii UTA-ei, au avut parte la Baia Mare de o experiență groaznică, pe finalul meciului, când forțele de ordine au ales să restabilească ordinea în peluză, tulburată de localnici, prin câteva jeturi de gaz, trimise de la foarte mică distanță. Unul dintre cetățenii prezenți la meci a apelat la "vechea" placă, scandând "Poli, Poli", pentru a-i incita pe arădeni. La un moment dat, utiștii s-au prefăcut că "năvălesc" peste băimărenii aflați în apropiere, dar gestul lor "la caterincă" i-a costat pe unii, deoarece agenții din zonă, speriați și dornici de afirmare, au ales să-și testeze spray-urile cu gaz, bucuroși că în sfârșit au ocazia să o facă.**

Arădeanul *undrac* atrage atenția asupra unor erori în cea ce privește informarea corectă a cititorilor site-ului, susținând că *nu a fost vorba de caterincă... cei care s-au îndreptat către stewarzii p--dii le cereau socoteală pentru faptul că țărani de lângă noi ne-au injurat tot meciul de la început la sfârșit și, la un moment dat, s-au apucat să-și cânte de timișeni, iar jandarmii stăteau și nu făceau nimic... stewarzii s-au speriat fiindcă erau puțini (max. 10) și au dat cu gaze direct în față*

665

celor din primele rânduri fără nici un avertisment... Același lucru ni s-a întâmplat și anul trecut la Tg. Mureș cu altă echipă venită din Liga III, unde forțele de ordine, neobișnuite cu "oaspeți", au reacționat violent când nu era cazul, însă atunci s-a lăsat cu vânătași de ambele părți... Acum însă, după jetul de gaze, stewardzii s-au retras certați de șeful de dispozitiv și lucrurile nu au degenerat... Au fost scoși în afara stadionului doi dintre cei care ne înjurau, iar ceilalți din zonă au plecat când au văzut că se complică lucrurile... Oricum, până când nu ne vom uni sub o singură organizație și nu îi vom da în judecată în mod organizat, sau să facem mitinguri anuale la fel ca afară pentru a atrage atenția asupra problemelor noastre, etc, etc vom fi mereu "carne de tun" pentru tot felul de idioți și frustrați din rândul jandarmeriei și a firmelor de pază... Ce s-ar fi întâmplat dacă ripostam, pe bună dreptate, la abuzul lor și le scoteam vreo câțiva dinți din gură tâmpiților??? Atunci se știau mobiliza "forțele de dezordine" și cred că eram și acum la Baia Mare, arestați, bătuți, umiliți și amendați, sau chiar cu dosare penale și interdicții pe stadioane.

În cupele europene câinii nemulțumiți de prestația favoriților au intrat pur și simplu pe teren pentru ași apostrofa favoriții acțiune care a determinat și încheierea partidei. Astfel suntem informați că au fost **Incidente la Dinamo – Slovan**, partidă în care suporterii au intrat pe gazon și arbitrul a oprit meciul: Suporterii lui Dinamo au intrat pe gazon în minutul 88 al meciului cu Slovan Liberec, din prima manșă a playoff-ului pentru calificarea în grupele Europa League. Imediat, arbitrul a fluierat sfârșitul întâlnirii și, foarte probabil, Dinamo va pierde meciul la "masa verde", cu 0-3. Pe lângă meciul pierdut la "masa verde", Dinamo riscă să primească o amendă drastică de la UEFA și să-i fie suspendat terenul sau chiar să fie exclusă din cupele europene. Din fericire, spiritele au fost repede calmate, suporterii părăsind stadionul după ce au văzut

că meciul a fost încheiat de arbitrul austriac, Einwaller Thomas. În momentul în care fanii au pătruns pe teren, scorul era 2-0 pentru Slovan Liberec. După meci, ca un postscriptum la reprezentația ultrasilor dinamoviști la meciul cu slovacii, în presă se susține în 21 august, că au fost **Incidente la Metrou**, ziaristii români susținând că *Fanii Stelei i-au bătut pe fanii lui Dinamo: Seara neagră a câtorva zeci de fani dinamoviști nu s-a terminat odată cu înfrângerea suferită de echipa lor favorită în fața celor de la Slovan Liberec, în prima manșă a play-off-ului pentru Europa League. În timp ce se îndreptau spre case cu metroul, mai mulți suporteri dinamoviști au fost luați la bătaie de un grup de suporteri ai Stelei, în stația de la Romană, anunță Sport.ro. Conform sursei citate, supporterii trupei din Bulevardul Ghencea au început să lovească cu pumnii, picioarele, bâte și lanțuri pe oricine ce purta culoarea roșie. Printre cei bătuți s-au numărat și multe persoane nevinovate, a căror singură vină a fost că s-au aflat la locul nepotrivit. Suporterii lui Dinamo au intrat pe gazon în minutul 88 al meciului cu Slovan Liberec, din prima manșă a playoff-ului pentru calificarea în grupele Europa League. În momentul în care fanii au pătruns pe teren, scorul era 2-0 pentru Slovan Liberec. De partea cealaltă, Steaua a învins joi seara pe St. Patrick's, scor 3-0, într-un meci jucat fără suporteri. Într-un alt articol de presă, se evocă patetic un **Măcel la metrou**, episod sângeros în care steliștii i-au călcat în picioare pe dinamoviști: Scene de groază s-au petrecut joi seara, după meciul Dinamo - Slovan Liberec. La metroul de la Piața Romană un grup organizat de fani ai Stelei a atacat mai mulți suporteri dinamoviști, iar martorii oculari povestesc că totul a semănat cu un adevărat măcel. Filmulețul horror nu are se pare legătură realitatea ultras. Exponenții fenomenului ne prezintă un alt scenariu, astfel că ultrasii implicați direct în evenimente au păreri antinomice vis-a-vis de evenimente. Ersguterjunge, conform mesajului postării se pare un ultras stelist prezent la*

667

evenimente, încearcă să-i tempereze pe cei care avansau diferite supoziții fără legătură cu realitatea din teren: *Se vede cine sunteți voi ăia care postați aici cu nick-uri "fcd", etc. Nu aveți o treabă cu stadionul și cu fotbalul! După Romană, am ajuns 40 la Ștefan cel Mare (cu mâinile goale), iar câinii au apărut știu ei câți și cum! Noi am fugit, per total au fost mai buni! Țin să menționez că nu a fost nici un Baru, nici un Tamaș, nu mai visați atâta!! Ați prins 2 inși de unde atâția întinși pe șosele, vai de mama voastră! Când o să veniți și voi în Ghencea și măcar să fugiți, atunci o să aveți puțin, foarte puțin respect din partea mea! Mâinile goale băieți e bătaie, nu război. N-am venit să nu pot merge mâine la muncă, am venit la o bătaie, atâta tot! Alergați cu cuțitele în mână după noi și strigați p--delor? :)) Numai bine! PS: nu au fost nici Baru, nici Tamaș, nici HNT, nici ERA, a fost un mix. Dinamovistul haos general încearcă să liniștească spiritele cu o opinie "apoftegmologică", prezentând faptele astfel încât să se liniștească odată toată lumea... cei 50-60 de spurcați care au fost la Romană la metrou și au bătut oameni nevinovați, au ieșit la suprafață, și au dat de noi, pe străduțele dintre Dorobanți și Polonă. Ieșind de la meci nu erau decât vreo 5-6 cu pari luați din drum în grabă, de aici și până la cuțite e mult de spus. Ce a urmat, o cursă de vreo 5 străzi, în care vreo 7 au stat la bătaie, sau nu au mai putut să fugă și care au fost bătuți, încă vreo 3, care au sărit gardurile prin curțile oamenilor (aici fiind și o albinuță foarte tare în gură pe stadion), iar ceilalți, în frunte cu al lor idol, s-au oprit în secția de poliție. Dacă nu a fost HNT, și Baru de ce a mai sunat din secție să ne spună că e alături de noi, dacă ne-a luat garda și pe noi??? HNT a fost, și băiatul cu nume de jucător, însă el era prin mașină, mai burghez. Nu vă mai mințiți singuri... Asta e, ați bătut cetățeni și noi v-am bătut și am alergat după voi. Rușinea e mai mare când ieși să bați și ești tu cel bătut (voi fiind la a doua tentativă) și când fugi și te refugiezi în secția de*

poliție. Cine nu a fost acolo, poate să mintă și să abereze cât vrea. Și voi, spurcaților, știți prea bine rușinea care v-ați luat-o și oricât vreți să vă scoateți, nu o să reușiți. Știm prea bine cine a fost acolo și cine a fugit. Îmi pare rău doar că nu am reușit să fugim mai tare. Mult zgomot pentru nimic, crede și dinamovistul United: "ce zarvă mare:)) a fost vreunul la meci măcar? A fost vreunul la Romană? Sau sunteți toți de pe gsp și dați copy/paste?

1. la metrou au fost bătuți câțiva dinamoviști care nu au nicio treabă cu galeria... nimic de zis... și-au luat-o... asta e... dar, nu mai vorbiți data viitoare că vă bat țiganii în 41 și că sunt numai cetățeni... că voi o ardeți la fel la Romană, că știți că nu pleacă nimeni pe partea aia

2. nu a fost nici un Baru, și nici un Tamaș și nimeni de la HNT

3. când ați ieșit de la metrou, știți f bine ce a urmat... run forest run!

4. degeaba o ardeți, că domne au fost numai copii... dacă au fost copii, să stea acasă, să se uite pe fox kids, nu să caute intervenții și nebunii, și apoi să o scuzăți că au fost copii

5. să venim în Ghencea... poate o să venim, poate nu... chestia e că voi aveți stadionul într-un cartier de periferie... noi, în centrul capitalei... așa că nu mai comparați voi aiurea... când v-ați dus vreodată în Giulești la scandal, a? Vorbiți aiurea toți frustrații să vă dați mari după ce citiți pe gsp și sport.ro (culmea mai și recunoașteți)

6. să fiți cumiți la derby.

Ulterior, Kudos, fan stelist, crede că orice ați zice, niciodată nu o să spălați rușinea: Romană, Universitate, Diham... ceea ce nu a menționat nimeni este faptul că incidentul cu circa 6 a fost făcut tot de steliști la 100 m de stadionul Dinamo și nu în zi de derby, ci la meciul câinilor. Să recunoască câinii că noi eram 50 și ei 100 și ceva, toți cu pari, fiindcă au avut sifoane, etc... să fim realiști, în zi de derby

*suntem singuri pe străzi... nu dăm de voi... de ceva ani ne tot ocoliți. Am vrut să lămuresc episodul ăsta cu circa să știe lumea că am ajuns să mergem peste ei în stadion că ne plictisim, nu mai avem cu cine să ne batem. În zi de derby, nimeni nu se pune cu noi!!! Avem dovezi: Romană, Diham, Universitate, etc... toate în zi de derby, atunci se vede forța! Fanul în cauză evocă trecutele victorii ca o dovadă istorică a supremației pe străzi, cuantificarea faptelor având rolul de a dovedi în fond bărbăția steliștilor, care s-au pretat la intervenții pe teritoriul rivalilor, în condiții total neprielnice. Fanul dinamovist *HoolTras*, deranjat de diacronia rivalului, îi răspunde acestuia, evocând subiectiv victorii din trecut ca un mijloc de echilibrare a situației survenite din recursul la istorie: *Amice, când băteam io steliști prin '97 pe la Răzoare și îi călcam pe cap în fight-uri organizate nu ca acum, ca voi spurcaților "intervenții" peste "intervenții", intrând în forță în cetățeni, când noi, Câinii, eram cu muuuuuullt (dacă înțelegi gravitatea cuvântului) mai puțini ca voi... Vă alergam în tot Bucureștiu' și vă băteam chiar în fața stadionului vostru de lângă cimitir, scăpați din mâinile noastre doar despărțiți de gardă... Totuși, nu stau acum să-ți povestesc fie adevăratele amintiri și istorii Ultra' din anii '90 dintre Dinamoviști și Steliști... Sunt evenimente prea ample pe care să le povestim aici, ele trebuiesc trăite și reamintite la un pahar de bere împreună cu băieții tăi acum, peste ani și ani... Probabil tu ești doar un copil de 18-19 ani, teribilist cu dorință de afirmare și de umilire a adversarului... Cu un astfel de comportament nu vei căpăta niciodată Respectul adversarului (acest termen a murit de mult) și nu vei înțelege niciodată "ideea" Eternului Derby și trăirile sale... Este foarte trist faptul că noile generații de tineri ca tine, ruinează și îngroapă tot mai tare ceea ce noi, demult, am scris cu sângele nostru, rivalitatea ce voi acum, o trăiți total diferit.**

Desigur, preluarea unor excerpte din avalanșa de comentarii pe marginea rivalității și a disputei dintre ultrași ar putea continua, însă credem că cele prezentate sunt suficiente pentru creionarea imaginii de ansamblu a modului intrinsec de percepere a incidentelor. Reținem însă modul de percepere total diferit al incidentelor din perspectiva presei pe de o parte și din cea a ultrașilor pe de altă parte, o dovadă a în fond în favoarea afirmației făcute în paginile de mai sus în legătură cu neputința presei de a înțelege fenomenul.

În 23 august, se menționează faptul că *la pauza meciului FC Snagov - Petrolul Ploiești, o mare parte din cei aproximativ 200 de suporteri ai Petrolului a părăsit peluza, unde "lupii galbeni" erau cantonați, pentru a bea apă în parcarea de lângă stadion. Acolo s-au luat la bătaie cu jandarmii. În urma acestor incidente, un fan ploieștean a fost grav rănit la cap și dus pe brațe până la salvare. Suporterii ploieșteni care au părăsit incinta stadionului nu au mai fost lăsați să revină în peluză și au fost reținuți toți în parcare.*

În 30 august 2009, după meciul de liga a II-a dintre CFR Timișoara și UTA, pe site-ul www.uncoltuitatdelume.net, se face referire la *circa 40 de timișoreni care au încercat să intre pe stadion pentru a-i ataca pe arădenii care erau deja în stadion, dar au fost împiedicați de jandarmi. O parte din cei circa 100 de arădeni, au ieșit de pe stadion pentru a intra în contact cu timișorenii, dar nu s-a reușit. Nu s-a întâmplat nimic deosebit, doar încercări de contact eșuate. Arădeanul tiki susține că aici nu scrie tot. Mă bucur că nu i-ați făcut de rușine de tot! Unul din timișoreni a fost fugărit de un câine și s-a agățat în gard* comentariu care ne convinge, prin încărcătura sa de penibil la nivel de „mesagistică”, mai mult decât orice altceva că între cele două părți nu au fost nici un fel de incidente. *Jägermeister*, după câte se pare un neutru, analizează filmulețele postate cu referire la evenimente și *din câte văd cei care au ieșit de pe stadion de la arădeni, nu sunt mai mulți de* 671

40... diferențele semnificative în cea ce privește evaluarea numerică a diferitelor grupuri desuporteri, reprezentând în fond o problemă constantă în care sunt implicați și fanii rivali și presa.

Incidente deosebit de grave s-au petrecut, duminică, la finalul întâlnirii dintre FC Vaslui și Politehnica Iași, susțin ziaristii în 2 septembrie, după un meci între cele două rivale: *Mai mulți suporteri ai oaspeților au fost luați la bătaie de forțele de ordine în momentul în care aceștia se pregăteau să urce în autocare și să se întoarcă în Iași. La ieșirea din stadion, mai mulți fani ai ieșenilor au început să scandeze "Ce țărani!", cu trimitere directă la rivalii vasluieni. Imediat, mai mulți polițiști prezenți la fața locului, i-au luat pur și simplu la bătaie pe suporteri, pe care i-au forțat să urce în autocare.*

În 10 septembrie 2009, după un meci Farul Constanța Petrolul Ploiești, o partidă din etapa a IV-a a Seriei I, a Ligii a II-a, disputată la Stejaru, deoarece constanțenii aveau terenul suspendat ca urmare a unor incidente care au implicat galeria celor de la malul mării liderul galeriei echipei Farul, îi acuza pe jandarmi că l-au bătut și i-au spart timpanul. *"La pauză, când am vrut să mergem la toaletă, a început totul. Cei de la Petrolul ne-au făcut semn să mergem să ne batem cu ei, recunoc că ai mei au vrut să meargă, dar jandarmii nu ne-au lăsat și s-au luat după noi. Jandarmii au început să dea cu gaze lacrimogene. În momentul în care eram cu spatele la jandarmi și cu fața la ai mei, am primit trei-patru jeturi care m-au amețit. Le-am spus jandarmilor că i-am liniștit pe ai mei, dar m-au imobilizat și m-au luat la bătaie. Am timpanul spart la urechea stângă"...* În replică, ofițerul de presă al Inspectoratului Județean de Jandarmi Tulcea, a explicat că jandarmii au respectat legea. *"Jandarmii au intervenit în forță, dar nimic mai mult decât să respecte legea. Ați văzut vreodată să vină un spectator care a urmărit liniștit meciul să se plângă că un jandarm a avut ceva cu el? Ce jandarm își permite să*

672

facă așa ceva? Jandarmii restabilesc doar ordinea și vin în slujba cetățeanului. Au existat contacte fizice între jandarmi și galeria Farului, nu și cu galeria Petrolului. Cele două galerii se vorbiseră, în pauza meciului să se bată, iar dacă jandarmii ar fi stat de-o parte, ar fi fost învinuiți că nu au intervenit. Au fost 30 de jandarmi de la Tulcea și 50 de la Gruparea Mobilă Constanța", a afirmat S. Echipa Farul Constanța a terminat la egalitate, miercuri, scor 0-0, cu formația Petrolul Ploiești, într-un meci restanță din etapa a IV-a a Seriei I, a Ligii a II-a. Partida s-a disputat la Stejaru, deoarece constanțenii aveau terenul suspendat după incidentele din meciul cu Victoria Brănești. Totodată, Comisia de Disciplină a FRF a decis ca Farul Constanța să dispute alte două întâlniri cu porțile închise, după incidentele provocate de fani la meciul cu Delta Tulcea, din 32-imile de finală ale Cupei României.

În vestul țării în 14 septembrie 2009, **Supporterii utiști atacați cu pietre la Șimleul Silvaniei** de către fani ai Politehnicii, au încercat fără succes să organizeze o ripostă pe măsură: Bătrâna Doamnă s-a impus la limită, 1-0, la Șimleul Silvaniei, rezultat care menține echipa arădeană pe prima poziție în clasament. Adrian Drida a marcat unicul gol al meciului, înainte de pauză, dintr-o lovitură de pedeapsă obținută de Paul Batin, penalty mult contestat de gazde. Partida nu a fost lipsită de incidente, primul dintre acestea consemnându-se la pauza dintre reprize. În drum spre cabine, Ionuț Popa a fost înjurat de gazde, iar acesta a ripostat, spre nemulțumirea celor din jur. A urmat o încăierare generală, după ce jucătorii ambelor echipe au auzit de incident și au revenit imediat de la cabine. Jandarmii au făcut cu greu față incidentului, dar în cele din urmă au reușit să-i despartă pe fotbaliști. Incidentele au continuat și la finalul partidei. Mai întâi, președintele Silvaniei i-a adus jigniri grosolane directorului tehnic al Bătrânei Doamne, iar acesta, în semn de protest, nu s-a mai prezentat la conferința de presă. Când

lucrurile păreau că s-au liniștit, a izbucnit un conflict în jurul celor 16 suporteri utiști prezenți la meci. În momentul în care au dorit să plece de la stadion, un grup de aproximativ 30 de timișoreni (!!!) au încercat să-i linșeze și să le fure steagurile și bannerele arădenilor. Trupele de jandarmi au fost însă pe poziție și i-au protejat pe utiști, escortându-i până la ieșirea din localitate. Următorul incident s-a produs la Chișineu Criș, acolo unde utiștii au dat peste o mașină de timișoreni, suspectă că ar fi fost la Șimleul Silvaniei. Speriați de utiști, timișorenii s-au refugiat în sediul poliției din localitate, acolo unde au stat până supporterii Bătrânei Doamne au plecat spre Arad. Ultrașii arădeni s-au regrupat rapid, așteptându-și rivalii în apropierea urbei de pe Mureș pe D.N. Satu Mare - Timișoara, pentru o confruntare care totuși nu a mai avut loc. În același an galeria lui Poli, care se întorcea din deplasare de la Alba - Iulia a fost atacată în gara Arad, dimineața în jurul orei patru. Fanii poliști, ce dormeau se pare în două vagoane de tren, au fost luați prin surprindere de utiști (șase au urcat în fiecare vagon, circa douăzeci de arădeni așteptând pe peron!), a căror obiectiv a fost capturarea bannerelor brigăzilor timișorene. În ciuda intervenției reușite, captura dorită nu a avut loc, scriindu-se însă o nouă pagină din războiul etern. În 27 septembrie 2009, în Moldova, ultrașii gălățeni i-au atacat pe omologii lor din Iași: *Un grup de cinci suporteri ai Oțelului i-au atacat sâmbătă seară pe membrii Settore Ultra 2006 și le-au furat însemnele facțiunii. Incidentul s-a petrecut la scurt timp după finalul meciului câștigat de Poli Iași pe teren propriu cu Ceahlăul Piatra Neamț, scor 2-0. În cartierul ieșean Păcurari, membrii facțiunii Settore Ultra 2006 din Peluza B, au fost atacați din spate de cinci ultrași ai Oțelului, care au dorit să le fure însemnele oficiale. „Au venit peste noi și ne-au lovit cu bâte de baseball. Ne-au furat steagul mare de gard, s-au urcat într-o mașină și s-au făcut nevăzuți. După ce ne-a fost furat steagul, Settore Ultra s-a desființat, dar noi vom sta mai departe în*

galerie”, a povestit Dani, unul din membrii facțiunii. După deplasarea de la CFR Cluj și meciul de acasă cu Steaua, ultrașii ieșeni o vor susține pe Poli tocmai la Galați pentru meciul cu Oțelul. „Încă nu știm dacă vom replica, rămâne de văzut”, a precizat Dani. Altercația de sâmbătă seară nu a fost un incident izolat. „Totul a început la un meci amical la Galați de acum un an, când suporterii gălățeni au încercat să ne fure steagurile. În urma unei încăierări, ne-am putut recupera însemnele”, a spus Dani. „Tot sezonul trecut, când ne întorceam de la Galați după un meci de campionat, am fost atacați într-un popas de un grup care ne-a spart câteva geamuri de la autocar cu pietre”, a adăugat ultrasul ieșean.

La începutul lui octombrie, Timișoara a fost vizitată de celebra galerie a lui Dinamo Zagreb, Bad Blue Boys, grup fondat în 1986 de suporterii echipei croate, al cărui nume a fost se pare inspirat de filmul "Bad Blue Boys", cu Sean Penn în rolul principal. Brigada are un trecut tumultuos, în ciuda unui deficit de istorie dacă o raportăm la rivalii de la Torcida din Split sau alte brigăzi europene, în palmare un loc de cinste ocupându-l participarea la războiul ex-iugoslav. În perioada conflagrației din fosta Iugoslavie, din anii 1991-1995, numeroși exponenți ai BBB sau pur și simplu fani Dinamo, s-au înrolat în forțele de poliție croate, ZNG sau HOS, luptând în bătălii celebre cum au fost cele de la Prevlaka sau Vukovar. Subiect de film documentar, membrii BBB au fost descriși de către regizorul peliculei, Saša Podgorelec, ca fiind "suficient de conștienți de propria lor identitate" și destul de curajoși pentru a clama nevoia de independență a statului croat, "atunci când altora le era prea frică să o facă", jurnalistul croat Andrej Krickovici susținând că Bad Blue Boys au fost în fruntea mișcării naționale croate în anii '90.

Considerați printre cei mai răi suporteri din Europa, croații nu s-au dezmințit nici la Timișoara, unde au fost însă

întâmpinați cum se cuvine, parafrazând din nou ziarul "Kamikadze", cu bătaie pe pâine și sare-n ochi. Astfel, Mediafax ne informează că *polițiștii din Timișoara au reținut, joi seara, alți 30 de suporteri timișoreni și croați, care s-au bătut în centrul municipiului, peste opt sute de forțe de ordine fiind mobilizate pe străzi pentru evitarea altor conflicte, transmite corespondentul Mediafax. Purtătorul de cuvânt al IPJ Timiș a declarat, joi seara, corespondentului Mediafax, că polițiștii au mai reținut 30 de suporteri români și croați care s-au bătut în centrul Timișoarei cu sticle și băte, aceștia fiind duși la Secția nr. 4 pentru audieri. "Am intervenit în zona Pieței Unirii, unde au izbucnit două scandaluri și am reținut 14 suporteri români și 16 suporteri croați care au intrat în conflict, aceștia fiind transportați la Secția 4 pentru audieri. Din primele relatări ale colegilor, se pare că niciunul nu a fost rănit ca să necesite spitalizare, dar unii dintre ei au contuzii la mâini sau la cap", a spus A. E. Potrivit sursei citate, imediat după aplanarea primelor două conflicte, la care au intervenit și jandarmii, a izbucnit un al treilea conflict tot în zona Pieței Unirii. Suporterii s-au împrăștiat pe străzi la prima intervenție a forțelor de ordine. Când s-au reîntâlnit, a început un al treilea scandal, dar la care polițiștii au intervenit din timp. La ora transmiterii acestei știri, pe străzi sunt peste 800 de polițiști de ordine, agenți de circulație rutieră, jandarmi și polițiști comunitari, care încearcă să aplaneze eventuale scandaluri, dar mai ales vandalizări. Inițial, șase suporteri ai echipei Dinamo Zagreb au fost reținuți, tot joi seara, la Timișoara, unde au venit pentru a asista la meciul cu FC Timișoara, după ce s-au bătut cu suporterii echipei bănățene, în centrul orașului. Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Mobile Timișoara, D. S., a declarat, joi seara, corespondentului Mediafax, că șase suporteri ai echipei Zagreb Dinamo au fost reținuți după ce s-au bătut cu suporterii FC Timișoara în centrul orașului. "Peste 350 de*

676

jandarmi au fost detașați la Stadionul "Dan Păltinișanu" ca să mențină ordinea la meciul FC Timișoara - Dinamo Zagreb, dar a fost solicitată intervenție rapidă în centrul orașului, unde, în două locuri diferite, au izbucnit conflicte între suporterii timișoreni și cei croați. Au fost reținute șase persoane care urmează ca să fie duse la Poliție și să fie supuse audierilor", spunea D. S.. Potrivit sursei citate, au fost solicitate mai multe ambulanțe pentru că patru din cei șase suporteri croați, au avut răni la cap, pe spate sau la mâini, după ce s-au bătut cu sticle cu suporterii români. Directorul Serviciului de Ambulanță din Timișoara, Iancu Leonida, a declarat, joi seara, corespondentului Mediafax, că tinerii care au avut nevoie de îngrijire medicală nu au avut răni grave și au fost afectați doar de spray-urile folosite de jandarmi. "Am avut șase intervenții, dar niciuna foarte gravă. Băieții au avut leziuni minore și au fost mai afectați de spray-urile lacrimogene folosite de jandarmi. Totuși, avem 13 ambulanțe care sunt în oraș, pregătite să intervină în orice moment", a spus Iancu Leonida. Străzile din centrul Timișoarei au fost blocate de jandarmi pentru că, la un moment dat, suporterii croați s-au împrăștiat pe mai multe străzi, însă, după aproximativ 40 de minute de la intervenția jandarmilor, conflictul între cele două tabere de suporteri a fost aplanat, iar străzile au fost deblocate. Din Adevărul, aflăm **Cum a început scandalul în Piața Unirii:** Dintre cei aproape 1.000 de croați aflați în centrul Timișoarei, o parte s-au desprins pentru a vizita împrejurimile. În Piața Unirii, aproximativ 30 de suporteri oaspeți s-au așezat la o terasă unde se afla un grup de 10 fani timișoreni. Nu a durat mult până un schimb de înjurături a degenerat, croații au spart sticlele de bere pe care le aveau și i-au atacat pe cei aflați în inferioritate numerică. Forțele de ordine prezente în număr mic, nu au făcut față și mai multe persoane din ambele tabere au fost rănite. Trupele speciale ale Jandarmeriei au intervenit în forță, iar 14 timișoreni și 16 croați au fost reținuți. Alte

posibile conflicte au fost aplanate, în special, datorită ofițerilor de poliție croați, care au însoțit galeria echipei Dinamo Zagreb în România... Ora 19.50: Ambulanțele au transportat spre spitalele din Timișoara cinci persoane. "Au fost șase intervenții, dar o persoană nu a fost transportată la spital pentru că nu a necesitat îngrijiri speciale. Restul au avut leziuni minore, au fost afectați de spray-uri pentru că au avut ciocniri cu jandarmii", a spus Leonida Iancu, șeful Serviciului Ambulanță Timiș. În momentul de față, 13 ambulanțe de intervenție sunt pe tura de urgență și circulă prin oraș. Persoanele rănite au fost ridicate din Piața Unirii, sau de pe străduțele alăturate. Tinerii veniți din Croația ca să participe la meciul dintre FC Timișoara și Dinamo Zagreb, care are loc în această seară de la ora 22.05, au declanșat un adevărat război pe străzile din centrul orașului. Suporterii croați s-au despărțit de grup în apropiere de Hotelul Continental și s-au împrăștiat în Piața Unirii, unde au fost bătuti de suporterii timișoreni. Martorii susțin că suporterii croați s-au bătut între ei, iar trupele speciale ale Jandarmeriei Timiș au intervenit de urgență ca să-i despartă. Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Mobile din Timișoara, D. S., a declarat că peste 350 de jandarmi au fost mobilizați ca să prevină conflictele în oraș. "Au fost detașați sute de jandarmi și la ora aceasta ar fi trebuit să fie pe stadion, dar în funcție de scandalurile care apar în oraș, șeful comandamentului îi trimite acolo unde este nevoie. Acum au fost solicitați să meargă în centrul Timișoarei, unde, în două locații diferite, au izbucnit conflicte între suporterii", a spus D. S.. Mai multe mașini de ambulanță au sosit în centrul orașului ca să le acorde ajutor tinerilor din Croația care aveau capul spart, haine rupte. În momentul în care au intrat în miezul conflictelor, a fost nevoie de cel puțin doi polițiști ca să poată opri un supporter "înflăcărat"... Ora 20.20: Fanii croați care au ajuns la stadion, sunt înconjurați de jandarmi și de polițiști. De asemenea, forțele de ordine din oraș îi

direcționează pe suporterii Dinamo Zagreb spre stadion pentru a preîntâmpina alte eventuale violențe. „Intrarea pe stadion se va face dirijată, sunt câteva sute de jandarmi și polițiști care supraveghează zona. De asemenea, accesul se face prin filtrul stewardșilor care îi conduc și pe croați”, a spus D. S., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Mobile Timișoara. Singurul incident care a mai avut loc de când forțele de ordine au intervenit în Piața Unirii, a fost unul între două grupuri de croați. Câțiva suporterii croați care nu erau cu coloana au atacat un alt grup de suporterii în zona Sălii Olimpia. S-au împărțit pumni și picioare pentru câteva minute, dar lucrurile au fost aplanate imediat de forțele de ordine. În oraș, nu mai sunt suporterii croați pentru că aceștia au fost transportați la stadion de sutele de jandarmi și polițiști care au grijă ca situația să fie sub control. Croații care nu sunt la stadion sunt doar aceia care se deplasează cu mașina pentru meciul "Poli" Timișoara - Dinamo Zagreb... Ora 21.00: Timișorenii care au fost reținuți de jandarmi au fost amendați și apoi eliberați. În schimb, numărul suporterilor croați reținuți a crescut. Pe lângă cei 16 transportați la secția 4 de poliție, alți scandalagii au fost aduși din alte zone ale orașului unde au provocat incidente. Croații au provocat scandal și în incinta stadionului "Dan Păltinișanu", unde au rupt un gard al țarcului în care se aflau. La secția de poliție nr. 4 din Timișoara, se află o mașină de ambulanță care a răspuns unui apel care anunța că alți doi suporterii au nevoie de îngrijiri medicale, în urma conflictului din Piața Unirii... Ora 22.10: Fanii echipei Dinamo Zagreb nu s-au liniștit nici după ce au ajuns la stadionul „Dan Păltinișanu”. Aceștia au provocat scandal chiar la poarta principală. „După ce o parte din croații escortați spre stadion au reușit să intre, s-a apropiat de poartă și un grup de fani ai “Poli”. Croații care erau înăuntru au început să arunce cu petarde, fumigene și torțe în timișoreni. În acele momente, la poartă a început o adevărată învâlmășeală”, a declarat D. S.,

purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei. Cei mai mulți dintre croații care așteptau la poartă nu au mai intrat pe stadion, pentru că jandarmii i-au încărcat imediat în mașinile de intervenție. Câțiva dintre scandalagii din interior care au aruncat cu petarde au fost și ei scoși de pe stadion și urcați în mașini. Toți cei 100 de croați au fost duși la sediul Jandarmeriei. Potrivit purtătorului de cuvânt al jandarmilor, croații au făcut haos și lângă, și în interiorul stadionului. Aceștia au rupt scaune și au tras de gardurile care îi despărțeau de galeria adversă. Jandarmii au dat cu gaze lacrimogene. În aceste momente, galeria croată este înconjurată de un cordon de jandarmi cu scuturi... Ora 23.30 Aproximativ 100 de suporteri croați au fost evacuați de către grupările de jandarmi de pe stadionul „Dan Păltinișanu”. Fanii au fost reținuți și duși la sediul Jandarmeriei pentru a fi identificați și introduși într-o bază de date. Croații sunt acuzați de provocare de scandal, tulburarea ordinii și liniștii publice și distrugere. La sediul jandarmeriei, supporterii scandalagii au fost imobilizați cu mâinile la spate și mult aplecați înainte, pentru a fi transportați unul câte unul, în vederea fotografierii și identificării. Croații vor rămâne la sediul Jandarmeriei până când un ofițer de legătură de la Poliția Croată va sosi pentru a se stabili detaliile plecării supporterilor și transportul lor. Fanii Dinamo Zagreb care încă se află la stadion vor fi evacuați, la finalul meciului, în același mod în care celelalte galerii sunt scoase de pe teren după partidele cu grad ridicat de risc... Ora 00.40: Forțele de ordine încearcă să prevină alte conflicte între suporteri și au împânzit zona stadionului "Dan Păltinișanu". Supporterii croați sunt scoși din stadion în grupuri de câte 10 - 15 și îmbarcați în autocare, în timp ce fanii care au venit cu alte mijloace de transport sunt păziți cu strășnicie.

Cele mai interesante amănunte ale confruntării ni le prezintă ultrașii de pe Bega, după o confruntare în urma căreia croații au clamat și invocat că în Timișoara s-au bătut și cu 680

sârbii de la Steaua Roșie și Partizan Belgrad. Fanul polist sud_tm, pentru edificare expune câteva fapte diverse:

1. nu s-a bătut nici un sârb cu croații, am fost doar noi!

2. am fost atacați 20 de oameni de 70-80 de croați

3. motivul: au avut informații cum că grobarii au venit la meci

4. n-a venit nici un grobar în Timișoara.

5. deși trebuie să recunosc că inițial am fost copleșiți de croați, când ne-am dat seama că singura noastră alternativă e să rămânem și, vorba aia, "Stand your ground" au început croații să fie alerțați și bătuți bine de tot.

6. fără nici cea mai mică reținere vă spun, deși îmi este greu și mie care am fost acolo să cred :), dar croații au ieșit mai șifonați, mult mai șifonați! Dar n-are rost să mai discutăm... Doar un ultim punct:

7. vă promit că vom fi și la Zagreb, indiferent de consecințe! La rândul său, sa_ma_b susține că pe stadion cu vreo oră înainte de meci, croații au rupt gardurile sectorului unde erau ei, au bătut ceva stewardzi, au dărâmat frigidere, au aruncat cu scaune, au venit până la peluza Sud, deci au traversat jumate de stadion, dar la peluza Sud au luat ceva scaune în m....ie, iar când au venit jandarmii și a fost de retragere, iar croații au luat-o înapoi spre sectorul lor, fugind pe scaune pe la tribuna zero, atunci chiar și-au luat-o unii croați, bătuți de jandarmi, dar și de suporterii de la tribuna 1. Apoi, a urmat atacul peluzei timișorenilor care au mers și ei până la gardul sectorului croat. Cât ține de alte zone din oraș unde au fost bătăi, croații cam și-au luat-o. Același sud_tm revine acid: Am auzit pe cineva că timișorenii nu s-au auzit... frate este la telecomandă și buton de volum... galeria polistă a cântat tot meciul indiferent de scor, doar ultimele 5 minute au cântat cu spatele spre teren și apoi, când au venit jucătorii să salute, au cântat la fel. N-are rost să comentez aiurea, că voi vă luați după ce relatează știrile... nici n-o sa mă mai bag în

discuții de genul că n-are rost, mai am doar câteva lucruri de spus... am participat în viața mea și la alte evenimente de genul, au fost unele în care chiar m-am simțit umilit, însă aseară nici vorbă de-așa ceva, mândria a fost sus! Croații ne-au atacat, le-am ținut piept, pentru cei care cunoașteți Timișoara, mai marii BBB au venit din centrul orașului, până în Piața Operei, cu sticle de bere în mână, ghivece cu flori și scaune, le-au aruncat toate, iar când s-au văzut fără muniție, s-au rezumat să aștepte după ce aruncam și noi câte ceva, să-și refacă iar muniția din dotare... pe toate filmulețele se vede clar, dacă luăm ca linie de mijloc zidul ăla de beton din piață, câți erau ei și câți eram noi, și totuși n-au venit la contact fizic... noi am prins tupeu și am ieșit în față, au dat înapoi, și ce dracu de gardă că erau 5 polițiști fără bastoane, scuturi, electroșocuri, până să vină mascații... mai spun decât că după incidentele de-aseară, doar noi am avut de câștigat, au învățat foarte mulți că dacă nu fugi tu, atunci cu siguranță fug ei, sau cel puțin dau înapoi... per total, au fost peste noi însă nu ne-au umilit... Să spun două cuvinte și despre steag, au fost 4 băieți veniți cu firobuzul, asta a precedat toate incidentele, nu se bătea nimeni cu nimeni în momentul acela, i-au bătut croații și le-au luat steagul, erau mai mulți... asta e, nu e primul nici ultimul pe care-l vom pierde, e valabil pentru toate peluzele. La rândul său, sudviola răspunde celor care aveau rezerve vis-a-vis de faptul că bănățenii au ținut piept singuri croaților, în condițiile în care comentariile care pedaleau pe ideea implicării ultrașilor sârbi în incidentele de la Timișoara erau numeroase, în această eroare fiind implicați cu sau fără știință chiar și supporterii lui Dinamo Zagreb, care pe site-urile lor au susținut că la Timișoara s-au războit și cu deilje și cu grobari, aliați ai poliștilor: pentru cei care nu știau, grobarii sunt denumiți supporterii lui Partizan (care ieri au avut meci tocmai la Donetk, deci la 1.800 de km de Timișoara), iar Deilje sunt denumiți supporterii lui Crvena Zvezda. Și încă un amănunt

important. Cetățenii sârbi au nevoie de viză pentru a putea intra în România. Pe lângă faptul că viza nu se obține chiar foarte ușor, formalitățile fiind destul de greoaie, îți trebuie un motiv serios pentru a primi viza, îți trebuie confirmarea rezervării unei camere la hotel, confirmarea unei anumite sume de bani de care dispui pentru călătorie, dar și viza în sine costă destul de mult pentru un cetățean obișnuit din Serbia. Dacă grobarii și Delije vroiau să-i atace pe cei din BBB, nu era nevoie să facă atâta drum și sacrificii financiare până la Timișoara. Îi atacau în Serbia, pe unde au venit cei de la BBB. Gândiți înainte de a posta. Sau măcar informați-vă. Mr. Clean susține că a fost martor la un eveniment la sala Olimpia înainte de meci cu aproximativ 1 oră și jumătate când s-a mai intrat în contact cu vreo 10 croați, timișorenii fiind 12-13. Iarăși a fost un schimb de sticle, doze, scaune, o scară și niște haltere de la sala de culturism. De remarcat este faptul că croații au aruncat vreo 3 torțe, iar când nu au mai avut obiecte de aruncat, 4 inși (pe numărate) au scos niște cuțite și s-au baricadat în bar. Iar cei 12 încă forțau să intre peste ei. La vreo 2 minute, au sosit întăriri în partea timișorenilor și s-a intrat peste ei în bar după care au venit și mascații. Un meci cu o încărcătură care se pare că nu era anunțată în mod aprioric, o încărcătură degenerată în fond din simpatia poliștilor pentru sârbi. Oricum un episod ultras lăudabil, care indiscutabil merită pus la loc de cinste în palmaresul peluzei timișorene.

Un moment de asemenea violent, cu implicare a fanilor celor două concitadine clujene, are loc tot la începutul luni octombrie, astfel că în 6 octombrie 2009, aflăm reacții în mass-media după un derby al Clujului jucat doar pe străzi: *Supporterii celor două cluburi ale orașului s-au confruntat în acest weekend, iar un fan "feroviar" a ajuns la spital cu răni destul de grave, susțin surse din lumea "ultrașilor". Ironia face ca incidentul de duminică seara să se fi petrecut chiar pe strada Fericii, din zona Gării. Episodul confruntărilor din acest*

week-end a avut, practic, două părți. În primă fază, un grup de 40 de fani ai CFR Cluj i-au așteptat pe rivalii de la Universitatea în zona Parcului Feroviarilor, sâmbătă, în cursul dimineții, înainte de meciul cu CSM Râmnicu Vâlcea. Suporterii “alb-negri” au fost prinși într-o ambuscadă și au rezultat veritabile confruntări de stradă, spun martorii oculari, dar fără ca vreo persoană să fie rănită grav. Replica “Șepcilor roșii” a venit duminică seara, cu aproape trei ore înainte de meciul dintre CFR Cluj și Poli Iași (1-1). “Ultrașii” echipei din liga secundă au procedat asemănător și i-au așteptat pe rivali pe strada Fericirii, din apropierea Gării. Suporterii CFR-ului au fost alergați până pe strada Mecanicilor, respectiv Fierului. Conflictul a lăsat urme destul de grave în tabăra “vișiniilor”, un suporter ajungând la spital fără mai mulți dinți și cu contuzii grave. Nimeni din cele două tabere nu a dorit să ofere detalii, iar reprezentanții Jandarmeriei spun că e imposibil să detașeze oameni pe toate străzile în așteptarea unor astfel de incidente. “Nu am fost solicitați la niciun incident între suporterii. Probabil că s-a întâmplat ceva, dar nu putem avea oameni pe toate străzile”, ne-a declarat căpitanul I. M., purtătorul de cuvânt al Brigăzii Mobile de Jandarmi”. Fanul ceferist, Gruppo Gara 2006, ca reprezentant al ultrașilor din Gruia își arogă victoria: Am văzut că mai nou U-iștii și timișorenii își varsă frustrările și neputințele lor pe forumuri. Dacă nu știți ce s-a întâmplat, nu vorbiți. Înainte de meciul U-iștilor cu Vâlcea și-au luat-o bine U-iștii și ei se rugau de noi să îi lăsăm în pace, că nu au nimic cu noi. Era aproape să le luăm și un banner, dar un laș a fugit cu bannerul brigăzii într-un taxi. Și intervenția U-iștilor de duminică a fost penibilă. Ei doar au bătut un copil de 17 ani care s-a despărțit de grupul de suporterii și acum se dau foarte tari. Vai de capul vostru. Considerând comentariul ceferistului provocator vrajeală îi răspunde sarcastic: Gruppo Gara, voi i-ați bătut pe U-iști ? Adică tu vrei să zici că după ce băieții de la U v-au luat “n”

bannere și v-au bătut ani la rând prin oraș, după ce de timișoreni vă ascundeți și la Tg-Jiu și la Timișoara și în Cluj, acuma voi strângeți 40 de oameni și faceți intervenții pe care chiar le câștigați? Cine vrei să te creadă? Vezi că peste 3 săptămâni aveți un nou test cu acei băieți de care vă ascundeți mereu. Să vedem dacă puteți voi ce n-au putut BBB =)). Pentru asta bineînțeles trebuie să ieșiți din casă și nu doar până la primul taxi. O tentativă de a dezavua intervenția ultrasilor echipei din Gruia la care aderă și kudram, de asemenea după câte se pare ultras al Universității, fan virtual care se exprimă în termeni relativ violenți: eu zic că eșarfa Romaniacs capturată și ăla fără dinți în gură înseamnă că i-ați fugărit pe Uiști, nu? Și voi, zmeii ăștia din GG, i-a întrebați-l pe ăla de la voi dacă i-a ieșit mirosu' de căcat din haine, că am auzit că a făcut baie într-o toaletă ecologică. La rândul său, costelush îi îndeamnă pe cei implicați: să clarificăm puțin situația... voi ceferiștii ați veni la Clujana, nu ați bătut pe nimeni, ci ați fugit!!!! Duminică, voi ați vrut să faceți intervenție pe Iesei Nei, v-am ieșit noi în cale, în Gruia, iară ați fugit!!! Apoi ăla cu dintele nu o fost lovit de mai mult de două persoane, că nici noi nu suntem proști, dacă dădeam toți, SMURD-ul îl lua pe băiat, restul e CanCan și tâmpenii, apoi Miști ăla din Gruppo Gara sâmbătă seara s-a ascuns într-o budă ecologică și băieții au răsturnat toaleta cu el înăuntru de s-o umplut tot de c--at, dar voi sunteți ăia șmecheri. Nu-i nimic că la fiecare îi vine rândul', ne mai întâlnim noi, femeilor. Mai cerebral, un comentariu parvenit de la CelDeSus ne oferă o altă perspectivă mai puțin pătimașă asupra celor întâmplate, semnatarul comentariului susținând că trebuie să facem o diferențiere... Gruppo Gara au căutat scandal, s-au făcut de "c--at" de 2-3 ori în două zile, la gară ce s-a întâmplat e cu totul altceva. Din câte am înțeles eu, un membru Patriots, a fost băgat în spital de către 12 băieți, care i-au luat și eșarfa de brigadă. Conform imaginilor video luate de la BRD și o sală de jocuri de noroc din zonă, 7 băieți

cu vârste cuprinse între 17 și 31 de ani au dat în el, în special după ce eșarfa era deja luată. Am auzit niște zvonuri, de la un prieten din galerie de la CFR, cum că a mers unul Alex din Ultras 19 la el să încerce să negocieze să nu se depună plângere. Dacă băiatu depune plângere (vrea să-și recupereze banii de spitalizare și banii pentru "lipirea" dinților la loc), automat 3 fac între 3 și 6 ani de pușcărie, iar încă 1 este pasibil.(asta e sigur). Analizând critic situația, într-un fenomen îi pune la zid pe cei care nu respectă regulile ultras: cei care au fost la intervenție au fost cei din Gruppo Gara și ei nu au pățit nimic pentru că au fugit. Cel din Patriots, bătut de 7 oameni, nu avea treabă cu intervenția, mai ales că are 15 ani, sper să fie dați ăia la poliție pentru că acest lucru nu este nici ultraserie, nici huliganism, este o țărănime să aștepți să iasă sau să intre oamenii în scară și să iei bocanci în gură, și alte chestii. Îi altceva să ieși în oraș și să bați oameni, dar nu așteaptă 5-10 inși o persoană și acela este bătut și după aia, bătăușii se plâng la cel bătut să nu fie denunțat. Nu am nimic împotriva să ieși în oraș la intervenție, chiar mă bucur, dar nu aștepți omul acasă. 6-7-8-9-10 versus 1. Țărănime... Ultima opinie selectată este a lui colocolo care consideră că trebuie să fim serioși...

15 dinamoviști nu ar bate un copil de 15 ani stelist de-ăla spurcat de brigadă, care în afară de "m--e Dinamo" n-ar ști zice...

15 steliști nu ar bate un copil de 15 ani dinamovist de-ăla spurcat de brigadă care în afară de "m--e Steaua" n-ar ști zice...

15 poliști nu ar bate un copil de 15 ani utist de-ăla spurcat de brigadă care în afară de "m--e Poli" n-ar ști zice...

15 utiști nu ar bate un copil de 15 ani polist de-ăla spurcat de brigadă care în afară de "m--e Dinamo" n-ar ști zice...

Copilul ăla, fac pariu că ar da 2-3 picioare în capul unui "U"-ist căzut alături de alți 15 de-a lui și 80-90% ar face la 686

fel! Nu vorbiți prostii! Dacă era copil de brigadă, înseamnă că ar și da, nu numai ar lua... și plângere face din cauza părinților, mai mult... își asumă un anumit risc dacă merge la o “intervenție”, nu? Dacă nu îi pregătit de intervenții, să stea acasă cu dinții în gură! Recursul la principiile ultras și enumerarea unor situații în care în superioritate numerică ultrașii nu ar profita dintr-o moralitate construită pe fundamentele subculturii din păcate nu reflectă realitatea din teren, unde adrenalina întunecă rațiunea combatanților. De reținut însă armătura teoretică pe care o s-a construit axiologic comentariul în cauză, deși de la teorie la practică este cale lungă...

Datorită incidentelor, în 13 octombrie 2009, suntem anunțați că **FC Hunedoara, meci cu porțile închise în Liga a IV-a** ca o consecință a incidentelor în care s-au implicat fanii Corvinului la Gioagiu și ca urmare *Pentru incidentele provocate de suporterii hunedoreni la meciul din deplasare cu Gloria Geoagiu, Comisia de Disciplină a AJF Hunedoara a luat măsura cea mai severă posibil. Amendă și suspendarea dreptului de a organiza un meci cu spectatori pe teren propriu! Membrii comisiei au încercat să spună prin această sancțiune că nu vor tolera niciun fel de formă de violență pe stadioanele din Hunedoara, inclusiv verbală. Suporterii hunedoreni s-au urcat pe garduri la meciul de la Geoagiu și au fost la un pas de a intra în teren, după ce, nici jucătorii gazdelor nu au fost ușă de biserică. Suporterii hunedoreni sunt nemulțumiți în primul rând de sancțiunea dictată, apreciată drept mult prea dură pentru un incident pe care ei îl consideră izolat și regretabil. Iar în al doilea rând, jucătorii din teren care au provocat suporterii au scăpat basma curată, ceea ce, trebuie să recunoaștem, că suporterii hunedoreni au dreptate.* Despre același eveniment, un alt excerpt ne informează că *Suporterii hunedoreni au luat foc în repriza secundă, când galeria s-a urcat pe garduri, după ce jucătorii echipei gazdă le-ar fi arătat*

687

semne obscene și au proliferat injurii la adresa lor. Pe site-ul suporterilor hunedoreni, unul dintre jucătorii care au arătat semne obscene la adresa galeriei, susține că fanii lui FC Hunedoara au început cu injuriile, cel vizat fiind un jucător al Gloriei, de etnie romă. Cert este că meciul a fost suspendat de arbitru preț de câteva minute, din cauză că situația a devenit foarte tensionată, iar între timp suporterii s-au calmat și au revenit la locurile lor. Observatorul partidei a notat toate incidentele, iar FC Hunedoara va ajunge la Comisia de Disciplină. Ghinionul hunedorenilor este că delegat la acest meci ca observator a fost Bogdan Sever, vicepreședinte al Comisiei de Disciplină a AJF Hunedoara, care a notat tot și se află în deplină cunoștință de cauză pentru a judeca acest caz alături de ceilalți membri. „Au scandat sloganuri rasiste la adresa romilor, expresii jignitoare. Până în minutul 35 a fost foarte frumos. Au scandat, au cântat, au fluturat steaguri, nimeni nu a avut treaba lor. Când gluma a început să se îngroașe, le-am cerut organizatorilor să cheme jandarmii. Au venit la stadion, a fost și poliția. Nu e adevărat că au fost provocați de spectatori sau jucători. Bine că nu au intrat în teren, altfel era mult mai grav. Delegații și oficialii ambelor echipe s-au comportat ireproșabil, păcat că din cauza acestor suporterii are de suferit clubul. În această după-masă, cazul va fi judecat de Comisia de Disciplină, iar FC Hunedoara riscă o amendă, fiind la prima abatere. Au luat de la televizor tot ce e mai urât și mai rău în fotbal. Dacă astfel de incidente vor continua, măsurile sunt mult mai dure: suspendarea terenului și apoi depunctarea echipei”, a declarat pentru „Servus Hunedoara”, Bogdan Sever.

Oricum, fani sancționați nu s-au liniștit, recidivând nu după mult timp, astfel că presa ne informează că **Ultrașii hunedoreni și-au dat iar în petic** în titlu care prefătează acuzațiile de rasism la adresa corviniștilor. Practic în 27 octombrie 2009 aceeași suporterii ai Corvinului din „Peluza 688

Nord" au jignit pe toată lumea sâmbătă, la meciul de liga a IV-a dintre FC Hunedoara și U. Petroșani, începând de la oficialii grupării gazdă și până la jurnaliști. Nu i-au uitat nici pe rromi. După ce, prin intermediul unui banner i-au invitat pe ziaristi să cânte în locul lor, ultrasii hunedoreni din Peluza Nord nu s-au putut abține și și-au intrat din nou serios în rol. Cel negativ. Mai întâi au scandat cuvinte jignitoare la adresa oficialilor Asociației FC Hunedoara, mai apoi în colimator au fost luați jurnaliștii sportivi, după care și-au adus aminte de "sentimentele" pe care le nutresc față de etnia rromă - de această dată, fără să fie provocați - la adresa căreia au scandat lozinci cu caracter rasist și instigatoare la ură de rasă: "M_e la țigani!" și "Antonescu de trăia, pe țigani îi omora!". După ce s-au potolit, s-au urcat pe garduri... pentru a-și recupera bannerele. Observatorul meciului FC Hunedoara – U. Petroșani, a fost însuși președintele AJF Hunedoara, prof. Mircea Sârbu, care se pare că a notat incidentele în raportul de joc. Suporterii hunedoreni s-au supărat pe jurnaliștii sportivi după ce presa locală a relatat cu amănunte comportamentul lipsit de fair-play și rasist al membrilor Peluzei Nord Hunedoara, din timpul meciului din etapa a IX-a, Gloria Geoagiu - FC Hunedoara (scor 0-1), meci după care gruparea hunedoreană a fost sancționată cu disputarea unei etape cu porțile închise și o amendă de 100 de lei...cea ce reprezintă practic nota de plată ce a trebuit achitată după distracție.

Anterior acestor evenimente derulate pe plaiuri hunedorene, au avut loc incidente în Moldova, astfel că în 19 octombrie 2009, sunt comentate secvențial prestațiile ultrasilor steliști la Iași: Ora 10.00: Din primele informații, reiese că suporterii ieșeni s-au întâlnit cu cei steliști în zona fostului magazin Super Copou. „Erau aproape 30 de steliști, mai toți sub influența băuturilor alcoolice. Când ne-au văzut, au început să profereze înjurături la adresa moldovenilor, moment

în care băieții au ripostat. Facțiunile au alergat unele după altele și au avut loc câteva încăierări”, a declarat Marius Șrainer, președintele Ligii Suporterilor Politehnicii. Ora 10.25: Conform liderilor din galeria Politehnicii, suporterii steliști au continuat să fie agresivi pe drumul către stadion. „De la Super Copou până în stația de autobuz de lângă stadion, a mai existat măcar o ciocnire violentă. Steliștii au intrat din plin într-un grup format din membrii galeriei, lovind în stânga și dreapta. Nu au ținut cont că era și o față cu fularul Politehnicii și au plesnit-o de au trântit-o la pământ”, a indicat Bogdan, lider de galerie. Ajunși lângă stadion, steliștii s-au mai băgat într-o bătaie. „Pe drumul lor către sectorul rezervat oaspeților de la Peluza B, steliștii s-au intersectat cu niște băieți din galeria lui Poli și s-a lăsat cu încăierare. Mulți steliști miroseau puternic a alcool”, a precizat Bogdan. Ora 11.00: Incidentele au continuat și între suporterii care au intrat pe stadion. În minutul 10 al meciului, steliștii s-au oprit din scandările împotriva lui Gigi Becali pentru a aprinde câteva torțe, pe care le-au aruncat în direcția ieșenilor de la Peluza Sud, situată chiar lângă sectorul rezervat oaspeților. Ieșenii nu au stat cu mâinile în sân și au trimis o parte a fumigenelor înapoi între steliști. Mâniați, mai mulți susținători ai echipei din Ghencea, au încercat să doboare gardurile, însă fără succes. Conflictul dintre cele două facțiuni s-a stins în scurt timp, steliștii preferând să îl înjure mai departe pe Becali.

La finele lunii octombrie, aceiași steliști în condițiile în care aveau terenul suspendat, au fost implicați în incidente provocate de data aceasta rapidiști, care în ziua derby-ului bucureștean, disputat cu porțile închise i-au atacat pe roș-albaștri în propriul fief: *Duminică seara, când Steaua și Rapid jucau pe Ghencea cu tribunele goale, fanii aveau și ei meciul lor, într-un bar, Hunters, de pe Prelungirea Ghencea. Reporterii “Libertății” au mers la fața locului, pentru a vedea cum arată “câmpul de luptă”, după două zile. Geamuri sparte,*

690

urme fumurii pe ziduri și saci plini cu cioburi se puteau vedea și din stradă. De la intrarea pe terasă, am fost întâmpinați de un angajat: "E închis! Renovăm!". Într-un final, ni s-a permis să facem poze, iar un client care a fost duminică seara în bar ne-a povestit ce s-a întâmplat. "Eram cam 40 de băieți, ne uitam la meci. Am auzit agitație afară și în același moment a început o ploaie de pietre, petarde și sticle incendiare. Noi ne așteptam să vină «câinii», dar erau «gunoierii» (n.r. - cum îi numesc steliștii pe fanii Rapidului). Au intrat în bar cam un metru, au luat toate sticlele din navețe și le-au aruncat spre noi. Cinci minute am fost sub asediu! Nu aveam ce face decât să ne apărăm. Au devastat și terasa, au distrus tot ce au prins. Au aruncat și cu două sticle incendiare, cu motorină. Apoi au luat-o la fugă", a încheiat povestirea fanul Stelei. Intervenția rapidiștilor a provocat reacții verbale acide între ultrasi, contrele înscriindu-se în extremele violenței lingvistice, fiecare parte implicată susținându-și cu obtuzitate propriul adevăr, fără concesiile făcute imparțialității declarative, adversitatea și lipsa de respect dintre cele două tabere fiind evidente. Dintre comentariile selectate, redăm pentru început opinia lui posoparca, fan stelist: Fraților... Niciodată nu o să învățați minte nimic, absolut nimic, una la mână ca să vă mai deschid eu ochii cu toate că nu e bine, ei au venit într-adevăr în jur de 40 de inși (două dube, în fine nu contează), au aruncat cu două cocktailuri după care pietre și sticle, cărămizi (iar nu contează), după care din toți cei 40 de inși, unul singur a intrat cu o bătă în bar, dar nu a apucat să lovească decât un om, bine fără ca el să pățească ceva grav, "asediul", ca să zic așa, a durat până în 3 min., în care tot nu au reacționat, după care au ieșit talmeș-valmeș toți afară; când au încetat rapidiștii să se oprească din aruncat, la 1 min. după această fază, au fost prinși 3 rapizi care nu prea au fost rapizi și nu au mai apucat cu ce să fugă și au fost cam linșați, să zic așa, 1 dintre ei a fost în comă 3 ore și probabil mâine va fi externat, e vorba de un ex

tip de la Ultras Stil, iar cei 2 au reușit să scape, din int. barului. Precizez că nu a pățit nimeni nimic, dimpotrivă, din partea adversă s-au lăsat cu șifonări, singura victimă a rapizilor nu a fost decât barul, nu persoana, ci localul pt. cunoscători, iar după câte văd (că doar 2 comm. s-au dat în legătură cu filmulețul de la link) s-au strâns băieții care au făcut o tură taman până în inima lor, în fața lor, în perimetrul lor, în raza lor și cum vreți voi să o luați, la stadion, ce să mai, nu au găsit nimic cu toate că erau 70 de inși puțin după sf. meciului, la întoarcere spre Giulești, înspre retragere, au dat nas în nas cu ... cu... rapizii 25 max. la nr., cu parii mai mari ca ei, mergând pe mijlocul șoselei, a fost ceva gen față-n față, s-au coborât din mașini (35 max.) și au înaintat unii spre alții. Momentu' a fost și finalul. Rapizii au mai aruncat 2 sticle incendiare, și au fugit... deci să nu exagerăm ca spurcații și-au luat rușine... sa o ziceți barem până la capăt... să înțeleagă toată lumea, inclusiv gaborii care stau pe site-ul ăsta... admin plz nu șterge să lămurific pe toți... stimă. Un supporter ultras rapid 88, adresează o întrebare pt. vânătorii ăștia: de ce l-ați băgat în spital pe puștiul ăla prins de voi când s-a ieșit din bar???? Voi viteji, 40 pe 1, nu?? Voi sunteți mai țigani ca vecinii voștri de cartier, deoarece ei doar așa fac. Voi de fapt, pe cine mai bateți (ce realizări aveți la activ)?? Față în față nu prea serviți, câteva exemple: pe Lia Manoliu cu invitația de la OH refuz politicoș, acum 2 ani înainte de derby la voi în cimitir la fel, invitație la Lyon la fel, că e scump drumul, noroc că vă mai întâlneți cu băieții de la Radicals să mai alergați și voi puțin, că de bătut nu ați putut niciodată!!!! Rămâneți în memoria lumii ultras cu acțiunea din deplasare când ați bătut baba aia care nu a vrut să vă lase să îi f-ă Vladimir vaca pe câmp, care din homo a devenit și zoofil!!!!!! Asta da realizare la voi. Am fost cam rău cu voi în seara asta, dar recunoașteți măcar că vin copiii să vă bată și e ok. Stelistul Unfostultras consideră că poate elucida datele problemei: Vă spun eu cum a

fost! În timp ce băieții vizionau meciul în barul Hunters au venit maxim 10 gunoieri (nu contează vârsta), înarmați cu pietre, sticle, etc. după care le-au catapultat în geamurile și ușile barului (cum se vede și în pozele din Libertatea)! După aceea, băieții din bar au ieșit după ei și ghici ce? Toți gunoierii dispăruseră subit. Ce “intervenție” au reușit!!! Au fugit ca p----e așa cum fac de fiecare dată, de ce n-au rămas la contact?? Astea cu “a venit garda” sunt scuze și pretexte penibile ca să nu se vadă neputința. Or fi încercat și ei faza din fotbal factory, numai că ăia din film au rămas pe loc când cei din bar au ieșit afară! Dacă erau așa de zmei, intrau în bar cum au făcut cei de la millwall in gsh 1. Dar nuuuu, că asta am făcut-o noi la Red Dogs!!!! Restu’ e can-can. Fanul declarat al giuleștenilor Rapid transmite un mesaj pentru toți poeții site-ului... La bar au fost prezenți circa 40 de RAPIZI... dintre care să nu mint circa 15 erau din “grădinița peluzei” poate și mai bine. Voi în bar să nu fabulez presupun că erați și voi cam 40... Când a început calvarul, cei de la parter fugeau sus la etaj... Strigați unii la alții, nu fugiți bhăăă... după circa 3-5 minute, normal RAPIZII... s-au retras că deh venea poliția... iar voi atunci ați început să ieșiți din bar... ÎNTREBARE: cum să fim așa de fraieri să rămânem să ne batem cu voi când deja pe drum erau echipaje de poliție... (la fel ați făcut și voi în Ștefan cel Mare după meciul din cupa lui Dinamo - motivul plecării voastre a fost că venea garda... așa și acum) - toată acțiunea asta s-a întâmplat cam prin minutul 80... adică ora 21:35, aproximativ... La ora 22:20, cam așa, am primit informația că voi vreți răzbunare și veniți... bun, am așteptat până la ora 00:00 aproape, după care ne-am plictisit și am plecat acasă majoritatea... rămânând în jur de 15... exact când am plecat noi ați apărut voi... deci... iar dați dovadă de perversitate... dacă vroiați cu adevărat ceva, veneați atunci când eram mai toți... și așa cum susține unu că erați în jur de 70 veniți... nu spun 70... să spunem 40... mai departe de mega

image de la Prunaru nu ați depășit, deci voi nici nu ați călcat prin fața stadionului... mai venea câte o săgeată cu mașina în fața stadionului, se tira și tot așa... voi niciodată nu o să ajungeți "în inima noastră", cât despre amenințările astea... intrăm peste voi în case, puteți să o faceți... foarte frumos, la fel vom face și noi în Crângași... spor la basme steliștilor.... Acuzele de lașitate, de oportunism, de nerespectare a codului ultras, însoțite de eternele explicații prin care se demontează acuzațiile rivalilor nu lipsesc nici în polemica virtual iscată pe marginea evenimentelor. Nimic nou sub soare, după cum spune Ecleziaștul.

La finele lui noiembrie, printre prahoveni de această dată, au fost **Suporteri provocați** după cum susține ziarul *Gândul*: *Despre "prestațiile laudabile" ale suporterilor echipei Petrolul Ploiești în această primă parte a campionatului Ligii a II-a de fotbal, am scris de mai multe ori. De fiecare dată, atitudinea corectă a fanilor ploieșteni a reprezentat „motivul” pentru care ei au apărut în prim plan. La Chiajna, la meciul cu echipa gazdă - Concordia - frumoasa galerie a Petrolului și-a făcut din nou datoria și a încurajat în mod sportiv echipa favorită, fără să aibă un limbaj neadecvat și fără să intre în clinciuri - de orice natură - cu susținătorii gazdelor. În minutul 36 al meciului, după ce Petrolul a marcat golul al treilea, a apărut însă, un moment tensionat. Agitația creată în sectorul suporterilor ploieșteni a fost generată de excesul de zel al stewarzilor prezenți la această partidă, a făcut ca spiritele să se încingă și să fie nevoie de intervenția jandarmilor pentru aplanarea unui eventual conflict. Pe scurt, suporterii au fost înjurați și scuipați de stewarzi, fiind provocați în mod evident, scopul „organizatorilor” fiind acela de a evacua galeria Petrolului. Din păcate pentru gazde, intervenția jandarmilor a fost una profesionistă și lucrurile au reintrat în normal chiar înainte de pauză. Depășind cu brio incidentul, fanii Petrolului au impresionat încă o dată prin modul în care și-au susținut*

694

favoriții, fiind apreciați la modul cel mai sincer de toți spectatorii „cu capul pe umeri” prezenți în tribunele arenei Concordia, din Chiajna. Info plus: 13 este numărul de suporteri ai echipei Petrolul, aflați în baza de date cu huligani, care au venit la București doar pentru bătaie.

În cotidianul local *Observator*, sunt radiografiate, în 7 decembrie 2009, conflicte dintre ultrașii Bătrânei Doamne și jandarmi, specificându-se că *incidentele s-au declanșat după ce jandarmii au încercat să confişte sacoșa unor fani, în care bănuiau că se află torțe. Suporterii s-au opus, iar jandarmii au folosit forța. Apoi, în câteva minute, s-a declanșat o bătălie generală, în suprafața de joc. Ieri, printr-un comunicat halucinant, jandarmii anunță că au folosit forța, pentru că supporterii se băteau între ei, ceea ce nu s-a întâmplat! La câteva minute după finalul meciului UTA - Gaz Metan CFR Craiova, s-a produs agitație în peluza galeriilor arădene. Câțiva jandarmi au încercat să legitimizeze doi suporteri și să le verifice conținutul unei sacoșe pe care o aveau asupra lor. Intervenția forțelor de ordine, în stadion, a produs iritare în grupul ultrașilor arădeni, care au reacționat imediat, mai ales că cei doi au fost loviți direct, cu bastoane. Pentru început s-a vociferat, ulterior, supporterii pornind în grup spre cei cincisăse jandarmi, pe care au reușit să-i scoată din stadion, în curtea interioară de la tribuna I. „Aveam informații că un supporter, care a fost monitorizat, filmat, deține torțe. Am vrut să-l legitimăm și să aplicăm legea, dar au intervenit mai mulți suporteri și s-au produs incidente, aruncându-se cu pietre”, spunea, imediat după incidente, maiorul S., șef serviciu la Jandarmeria Arad, însă spiritele s-au încins cu adevărat după ce supporterii au fost bătuți, unul dintre ei fiind transportat urgent la spital, plin de sânge. După câteva minute, în care supporterii au discutat cu jandarmii, undeva între tribuna I și curtea interioară, forțele de ordine s-au regrupat, intervenind cu un efectiv mult mai numeros. Spiritele păreau calmate,*

695

jandarmii, încolonați, au revenit în stadion și i-au însoțit pe suporteri prin fața tribunei I, discutându-se aprins. Brusc, spiritele s-au încins din nou, când forțele de ordine au încercat să rețină câțiva suporteri, aleși la întâmplare. Suporterii s-au opus, iar jandarmii au intervenit în forță, folosind spray-uri cu gaz, bastoanele, lovind la nimereală cu pumnii și picioarele. A fost o acțiune haotică, neorganizată, care a scos în evidență lipsa de pregătire și profesionalism a jandarmilor, care nici n-au reușit să țină situația sub control, și nici n-au ezitat să folosească forța total la întâmplare, rănind persoane nevinovate. Au fost scene de groază, fanii și jandarmii invadând suprafața de joc, într-o adevărată bătălie. Un supporter, deloc implicat în evenimente, care doar filma, a fost lovit, gazat și pus la pământ, după care jandarmii i-au împiedicat pe cei care i-au sărit în ajutor să intervină. S-au împărțit bastoane și lovituri la nimereală, fanii au ripostat, jandarmii fiind derutați. Incidentele s-au încheiat după circa 10 minute, cu câțiva fani reținuți, legitimați, amendați și sancționați cu interdicția de-a intra pe stadioane și la competiții sportive timp de șase luni. În acest context, desigur că pozițiile fanilor și cele ale jandarmilor sunt antagonice, reacția Suporter Club UTA neîntârziind să apară: În seara de 5 decembrie, în interiorul stadionului Francisc Neuman, la sfârșitul meciului dintre UTA și Gaz Metan CFR Craiova, am asistat la scene de neconceput în orice societate democratică. Reprezentanții unei instituții a statului, plătită din banii noștri pentru a păstra ordinea publică, în speță Jandarmeria Română, s-au dedat la o serie de abuzuri în urma cărora numeroși suporteri ai echipei noastre au suferit traume fizice și psihice. În primul rând, reprezentanții Jandarmeriei au încălcat legea care le interzice prezența în interiorul stadionului la manifestările sportive. Încercarea de a percheziționa o persoană reprezintă o altă depășire a competențelor. Aceste abuzuri au culminat cu intervenția

criminală asupra unui mare grup de oameni. Au fost gazate și lovite cu bastoanele, la grămadă, zeci de persoane, a căror unică vină a fost aceea că protestau împotriva unui abuz sau, pur și simplu, se aflau în locul nepotrivit la momentul nepotrivit. Unul dintre suporterii echipei a ajuns în spital, cu multiple lovituri în zona craniană, lovituri care puteau să îlucidă sau să îl lase mutilat pe viață. De asemenea, un membru al Suporter Club UTA, care filma scenele de groază, a fost lovit și gazat, inclusiv în mașina Salvării, având de suferit în urma acestei intervenții și un cadru medical. În urma acestor incidente fără precedent în orașul nostru, Suporter Club UTA cere demisia lui N. S., prim adjunct al Inspectorului Șef al Jandarmeriei Arad, cel care a orchestrat de la fața locului intervenția represivă, precum și concedierea tuturor jandarmilor care au acționat abuziv în acea seară. Organizația noastră va oferi sprijin logistic și juridic tuturor persoanelor care au avut de suferit în seara de 5 decembrie în urma intervenției în forță a Jandarmeriei. Vom apela la toate instanțele românești și europene, până când celor vinovați li se vor întocmi dosare penale și vor plăti daune consistente pentru nenorocirile provocare. Până când aceste dorințe legitime ale noastre nu se vor materializa, vom protesta pe căi legale la fiecare manifestare publică în care organizația noastră va fi implicată. Ca organizație în primul rând civică, nu vom accepta niciodată ca în societatea din care facem parte, drepturile cetățenești să fie călcate în picioare de cei care cred că o uniformă, un baston și un pistol cu gaz le conferă dreptul de a săvârși abuzuri în numele unei prost-înțelese ordini publice. Dorim ca instituția Jandarmeriei să revină în normalitatea de a se afla în slujba cetățenilor plătitori de taxe și impozite și nu împotriva lor. În acest scop, vom încerca demararea unei serii de dezbateri publice pe tema reformării acestei instituții cu accent pus cu precădere pe modul în care se face selecția cadrelor din această instituție. Ne-am săturat

ca pe banii noștri să acționeze persoane cu un comportament brutal și total lipsit de respect față de cetățeni. Sperăm că opinia publică arădeană va fi alături de noi în acest demers, deoarece actele de barbarie înregistrate sâmbătă seara pe stadionul Francisc Neuman reprezintă un atentat la siguranța oricărui dintre noi. Evident, pe alte coordonate se înscrie *Reacția Jandarmeriei: Jandarmii au intervenit pentru restabilirea ordinii și liniștii publice în urma unui conflict iscat între membrii galeriei S.U.R. după terminarea partidei de fotbal dintre U.T.A. și Gaz Metan C.F.R Craiova. Sâmbătă, 05 decembrie, după terminarea partidei de fotbal dintre U.T.A. și Gaz Metan C.F.R Craiova, la ieșirea din stadionul Francisc Neumann din Arad, un suporter care pe parcursul reprizei a 2-a, a aprins torțe în peluza Sud, a fost oprit de jandarmi în vederea legitimării și identificării. În timpul legitimării, un grup de aproximativ 35 de suporteri, membrii ai galeriei Speța Ultra Rosa, au devenit violenți, aducând injurii, aruncând cu pietre și amenințând cu acte de violență forțele de ordine. În același timp, aproximativ 15 membri ai galeriei s-au încăierat între ei, fiind necesară intervenția jandarmilor pentru restabilirea ordinii și liniștii publice, pentru stoparea violenței între aceștia, reușind să disperseze persoanele violente și să rețină 3 dintre suporteri, care au fost sancționați contravențional potrivit art. 20 lit. n și o din legea 4/2008, cu amendă contravențională în valoare de 1.150 lei fiecare, precum și cu sancțiunea contravențională complementară de interdicere a accesului la competițiile sportive pe o perioadă de 6 luni, pentru scandarea de injurii, cuvinte sau expresii jignitoare ori vulgare și amenințarea cu acte de violență a forțelor de ordine. În continuare, se fac verificări pentru identificarea tuturor participanților implicați în acest incident, în vederea luării măsurilor legale. Frustrantă și halucinantă reacția Jandarmeriei, în condițiile în care nimeni, în afara reprezentanților ei, nu a văzut vreo încăierare între membrii*

galeriei, care să justifice o intervenție în forță, pentru restabilirea ordinii. Utistul *un ARADEAN* susține printre altele, sintetizând opiniile ultrașilor implicați în evenimente, și că nu a fost vorba de un conflict intern: *țin minte că la meciul cu Oradea nu au vrut să mă lase cu aparatul foto (sony, la aprox 800 lei) pe stadion, cică e considerat obiect contondent și nu cumva să arunc cu el în teren, automat îți dai seama cât îl duce capu' pe un jandarm... n-are rost... în primă fază, gaborii au fost umiliți și scoți din stadion ca niște disperăți care dădeau cu spray la greu, apoi s-au regrupat și cei din peluză fiind puțini (meciul era gata deja demult), au trebuit să dea înapoi. p.s. nici vorbă de vreun conflict între membrii din peluză.*

În decembrie, în Ghencea, au descins fanii lui Twente, iar urmarea a fost că *40 huligani cu însemnele clubului stelist au atacat o parte din supporterii olandezi ce veniseră să susțină pe Twente, ce se afla într-un pub irlandez în București (circa 100). Românii au aruncat cu pietre și rachete de semnalizare. Olandezii nu s-au lăsat mai prejos și au reacționat, plecând din bar pentru a se lupta cu "localnicii". Bătălia a fost de scurtă durată, deoarece poliția a intervenit rapid pentru a separa cele două grupuri. Nu au existat leziuni sau arestări. Poliția a escortat apoi supporterii olandezi, la stadion. 400 de fani Twente au făcut deplasarea. Aspectele interesante ale evenimentelor, le deducem din polemicile iscate pe romanianultras. Astfel, Alex susține că 30-35 steliști maxim, i-au atacat pe olandezi care erau la Irish Pub să zicem vreo 70-80 poate chiar mai mult.. lângă ei garda... nush ce a fost în capu lor :) dar totu a ieșit okey. Dubios este că garda nu s-a băgat deloc doar pe final s-a băgat, stăteau și se uitau, a fost un contact maxim, 10 persoane puțin până au năvălit olandezii peste steliști în același timp s-a băgat și garda tot pe steliști, și au mai fost niște bătăi după meci prin centru, dar de acolo nu s filmări. Cine știe, cunoaște. La rândul său, vrajeala crede că este Al naibii de complicată povestea. Să înțelegem, spurcații,*

699

*mari zmei în ale huliganismului, s-au gândit ei așa la o injecție în parc, să atace vreo 80 de olandezi, ei fiind 30. Au făcut-o, au dat 2 pumni și 2 torțe după care i-au fugărit ăia, iar acum ne povestesc ei cât au fost de zmei că au avut curajul ei 30 să intre în ăia 80. Asta e toata șmecheria? Cât timp tu ataci, la tine acasă, iar apoi ăilalți te fugăresc, e umilință (și prostie), indiferent de numărul din ambele tabere. O observație care, la nivel de fond, este pertinentă, în condițiile în care generează întrebări celor din exterior, astfel că pentru o notă explicativă același Alex revine sarcastic, afirmând că voi nu aveți tupeu nici dacă erați 100 să faceți măcar ce am făcut noi 30 de inși. punct, voi fugiți și când sunteți nr. mai mare, dar să stați la bătaie când sunteți 30 vs 50-60-70.. deci chiar nu vă înțeleg de ce comentați aiurea. Lumea era la muncă, era vreo 4 maxim 5 după meci. A fost altă situația când toți țipau pe străzi no hools, no hools și pupau asfaltu'. Pentru meciul tur, datorită tensiunilor dintre fani și conducere, oficialii clubului din Ghencea au hotărât că nu este cazul ca echipa să fie susținută în Olanda de ultrași, sistând demersurile necesare achiziționării de bilete pentru suporteri, ca intermediar, conform prevederilor FIFA. Astfel, Steaua, oficial, nu a avut fani în țara lalelelor, însă ultrașii roș-albaștrii s-au deplasat pentru meciul lor în compania huliganilor lui Twente. **Prosport titra la 1 octombrie 2009 Steliștii, interziși în Olanda! Doar doi suporteri primiți la meciul cu Twente! 200 de steliști sunt la Enschede! Fanii lui Twente, ultima speranță a ultrașilor!** UPDATE: Scandal în Olanda! Suporterii Stelei au fost evacuați din oraș chiar înaintea meciului cu Twente. Doar doi suporteri vor putea să intre pe stadion. Forțele de ordine din Țara Lalelelor i-au luat pe suporterii din Ghencea la control în gară și i-au pus să plece din oraș, anunță www.sport.ro. Temându-se de posibila atitudine reprobabilă a ultrașilor din Ghencea, oficialii Stelei au luat decizia de a nu accepta niciun bilet pentru partida de la Enschede. Argăseală a anunțat UEFA și clubul organizator că*

trupa lui Stoichiță va merge neînsoțită de fani în Olanda. Totuși, aproximativ 200 de fani au ajuns la Enschede, mizând că vor face într-un fel sau altul rost de bilete. Chiar dacă se speculase că fanii din Ghencea vor fi sprijiniți în achiziționarea tichetelor de acces la meci de suporterii lui NEC, acest lucru este imposibil. În Enschede, pentru a cumpăra bilete la meciurile care au loc pe De Grolsch Veste, trebuie să prezinți un act de identitate care să ateste că ești localnic. Această politică a fost adoptată din cauza deselor confruntări dintre fanii lui Ajax și cei ai lui Twente. Astfel, singura speranță a fanilor din Ghencea se leagă de fanii lui Twente. Rămâne de văzut dacă și în ce măsură suporterii se vor înțelege în legătură cu procurarea biletelor.

O Bătăie între fanii Stelei și suporterii lui "U" Cluj a avut loc la finele lui februarie 2010: *Cu aproximativ o oră și jumătate înaintea meciului dintre CFR Cluj și Steaua, s-au înregistrat și primele incidente. Astfel, în drum spre stadion, pe Cetățuie, un grup de fani ai Stelei a fost surprins de câțiva suporteri ai Universității Cluj, iar din rivalitatea lor a reieșit un scandal, în ciuda faptului că ambele grupuri au un "dușman" comun, galeria CFR-ului. Turbulenții s-au potolit destul de repede, mai ales că se aflau "pe terenul" suporterilor din Gruia. Un fan stelist consideră derizorie intervenția clujenilor, în condițiile în care victimele au fost simpli suporteri, deci cetățeni și nu exponenți ai ultrasismului stelist: Mă, da' de ce nu ziceți pe cine ați bătut la Cluj? Ați bătut clujeni de-ai voștri, ați făcut pânda la AISS CLUJ și ați bătut 4 băieți și 2 fete, asta e băieție? Sudu care a venit cu trenu', ăștia cu autocarele și microbuzele gardă la intrare în oraș fix stadion, atât o suferi că ați bătut, bv mă ați bătut 4 inși de la AISS CLUJ, sunteți șmecheri aveți respectu' meu, sunteți băieți, dar de ce în deplasări plecați 8 inși puști care nu au nicio treabă? Și voi sunteți băieți mă U-iștilor vai de capu' vostru. Planurile noastre erau altele... dar ne-am întâlnit cu ei*

701

pe cetățuie... și nu o dați la întoarsă că erau 4 inși și 2 fete că erau vreo 50-60 printre care și din București și din Satu Mare. Și dintre cei 50-60, au rămas 20-25 de inși contra noastră care eram fix 12 inși, sper că ți-am dat și ție răspunsul potrivit în caz că nu ai fost înștiințat. Desigur, 1919ucj are o altă viziune asupra incidentelor, în condițiile în care salvarea aparențelor prin prisma comentariilor reprezintă o adevărată artă, la care se pricep excelent ultrași virtuali de toate culorile: frate voi de fiecare dată când ieșiți șifonați găsiți subiecte: ba că am fost mai mulți, ba că au fost și femei și chestii de-astea... de ce nu recunoașteți că noi eram 11 sau 12 inși, voi vreo 50 poate și mai bine dintre care da, au fost și femei... Ei s-au dus mai sus și chiar voi ați fost cu ceva personal în plus... da, recunosc, s-a dat cu un singur bolovan la noi, în schimb voi ați aruncat cel puțin vreo 7-8 bolovani!!! Așa că vă rog frumos dacă ați luat-o în gură ceea ce chiar voi ați zis-o și ne-ați rugat să nu mai dăm în voi că v-am varzălit prea tare. Păcat că nu-i știu numele persoanei care a spus... Și zicea ceva de genu' după ce din vreo 20 cu care ne-am bătut au mai rămas vreo 4-5, zicea ceva de genu': "vă rugăm frumos lăsați-ne să căutăm ghiozdanul. Gata, ne-ați bătut, eu sunt varză, el e varză...". Sunteți jalnici, chiar v-am ajutat să vă ridicați de pe jos și acuma că ați ajuns acasă și sunteți în spatele monitorului, băgați strâmbe, vă rog frumos acceptați adevărul.

În 17 martie 2010, în zi de meci **Dinamoviștii și steliștii au început să se vâneze prin Capitală**: Deși se declară ultrași, mai mulți susținători ai Stelei s-au strâns pentru a-și demonstra superioritatea în fața rivalilor prin forță. Fanii din Ghencea implicați în incident aparțin peluzei Sud și nu au acces la meciul de diseară din Ștefan cel Mare, așa că s-au gândit să își facă într-un fel simțită prezența. Astfel de acțiuni nu au niciun fel de legătură cu fenomenul ultras, ci sunt tipice pentru grupările de hooligans, cu care din păcate se identifică tot mai multe facțiuni din galeriile din România. Astfel,

702

aproximativ 40 de steliști au interpellat un grup de 50 de "câini" în jurul orei 15:45, în zona cartierului Rahova. Incidentele s-au soldat cu victime, cei mai șifonați ieșind fanii din Ghencea, aflați în inferioritate numerică; aproximativ 4-5 fani au ajuns la spital. De notat că Poliția a intrat cu promptitudine și a calmat repede spiritele. În aceste momente, 30 de suporterii ai echipei roș-albastre au fost reținuți și duși la secția de poliție. Ultrașii au respectat practic blazonul clasicului românesc, provocând **Incidente înainte de derby-ul Dinamo – Steaua**, după cum se menționa într-un alt articol de presă, astfel că Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Capitalei, M. M., a declarat că 36 de suporterii steliști au fost ridicați de jandarmi și duși la secția de poliție, în urma a două altercații petrecute în Sectorul 5. M. M. a precizat că prima altercație a avut loc, în jurul orei 15.30, în Parcul Pecineaga din Sectorul 5 al Capitalei. Jandarmii au fost sesizați să intervină de către polițiștii Sectorului 5. La fața locului au fost depistate șase persoane care fuseseră implicate într-o altercație și prezentau semne de violență, însă au refuzat spitalizarea. Cei șase au fost duși pentru verificări la Secția 19 Poliție. Între timp, la o terasă din strada Amurgului, tot din Sectorul 5, jandarmii au fost sesizați că 30 de persoane se băteau în interiorul localului, acestea fiind, de asemenea, ridicate și duse la poliție. Toți suporterii luați de jandarmi, având vârste între 18 și 30 de ani, purtau însemne steliste. Christian Ciocan, purtătorul de cuvânt al Poliției Capitalei, a declarat că o singură persoană a rămas pentru verificări la Secția 19 Poliție, celelalte fiind lăsate să plece. Pentru meciul Steaua – Dinamo, au fost mobilizați 650 de jandarmi și 200 de agenți de la firma de pază angajată de clubul gazdă, care vor controla bagajele suporterilor. În perimetrul stadionului vor patrula și 10 echipe jandarm – câine, iar pe Șoseaua Ștefan cel Mare au fost amplasate garduri metalice. Fanul stelist Bv, încercând să explice se pare o înfrângere, susține că au fost 30 de steliști în parc, câini cred

că peste 50 și înarmați bine, bâte, lanțuri și bolovani; bineînțeles că ei doar sunt unicii "câini" cu o unică mentalitate, chiar dacă au văzut că acei 30 de steliști nu aveau decât alcool ca armă! Bine, aici mă refer că nu trebuiau să aibe pietre... în fine. A fost rușinos pt. noi steliștii ce s-a întâmplat, însă promit solemn că cel care a făcut toată treaba asta... se cunoaște el foarte bine, o să fie așteptat când îi este lumea mai dragă la scară și nu numai el, ce plm vă copiem și noi la d'astea că văd că nu avem încotro! Căteii de prin Rahova au pus-o grav rău de tot, mă jur, nu dau nume pt. că știi ei cine sunt! Apropo, de ce mereu tot comentați de bătăi, că ne spargeți mereu că sunteți peste noi, steliștii... etc. Când noi v-am bătut în fața stadionului vostru, în fine, nu e vb de asta. Ideea este că vi s-a propus de mai multe ori un 20-20 Sud Steaua - Sud Dinamo... De ce ați refuzat mereu dacă tot vă considerați zei??? Poate atunci se vede într-adevăr care sunt mai buni. Un fan dinamovist acuză rivalii că deși sunteți și bătuți, alergați tot voi. Sunteți primii care postați pe net? Ca nu cumva să se afle. Să spuneți voi cum nu ați pățit așa, aa? Bă ați avut noroc în tur. Cum să vb. că de 4 ani sunteți doar vânați. Rubi, Diham, Lizeanu, Red Dog, Romana de 3 ori, munci, etc. Nu am spațiu să zic câte și mai câte. Ne-am săturat să vă tot sunăm, căutăm să știm răspunsul. V-ați spart. Dorm, eu nu-s nimic, nu răspund, etc. De ce de 10 ani tot refuzați 20-20, 30-30, 50-50, că vreți voi. Nu aveți minute, da-ți un beep, promitem să revenim. Pentru Bv: ai numai filme în cap, coinac... 20 vs 20 cu voi? Bă jechoșilor, la Diham ați ajuns cu 1 h jumătate peste ora stabilită, și erați cu pietre, sticle, bâte și crengi... Și câinii mai erau vreo 30-40 maxim și voi în jur de 100, și sufereați pe urmă că ați rupt câinii în 2... Vi s-a spus atunci că veți păți la fel, jechoșilor. Ionut consideră că: diferența este că steliștii au venit.. mai târziu, mai mulți, mai înarmați (voi erați cumva cu mâinile goale?), dar au fost prezenți la Diham, și chiar v-au dat rușine acolo. După aia la

Lizeanu au încercat și au reușit chiar să rupă cordonul de gardă. Voi în tur ați fost invitați și ați refuzat, știți ce este dubios? Că steliștii mereu au fentat garda când au venit pe Ștefan cel Mare, voi de ce nu faceți la fel când veniți pe Ghencea? În câți ani ați venit pe străduțe în Ghencea? (sunt o mulțime, aveți și oameni care le cunosc), ați ajuns mai nou să veniți cu metrourul până la Lujerului. Sunt multe de zis, cred că cel mai ușor de dovedit care are dreptate este o luptă bărbătească, decât o așteptare la bloc 10 vs. 1, nu? Mănușa a fost aruncată în aer de către steliști, totul depinde de câini, dar se pare că ei au aruncat prosopul înainte să înceapă o bătaie corectă. Un cetățean, evocând trecutul, susține că de ceva timp citesc comentarii pe acest site și mă minunez să văd unde s-a ajuns... incredibil. Țin să precizez că sunt "susținător" al echipei Dinamo (să mă ierte copiii ultrași că nu am scris ultras dinamovist). Începând cu anul 1997, am început să merg la meciurile echipei favorite și la binecunoscutele "incidente". Este incredibil cum steliștii uită acele vremuri (sau probabil cei care dau comment-uri pe aici, aveau maxim 10 ani la vremea respectivă), când meci de meci erau așteptați la ei prin cartier și măcelăriți, să nu ne mai amintim de Flora Tallinn, Aston Villa . De 2 ani aud numai Lizeanu, Romana, Diham. La Diham, cei care au participat știu ce s-a întâmplat... Cum steliștii au dat ture cu scutere pe lângă terase, cum au venit după 1 oră și ceva, cum erau cu bâte, sticle... Cum au avut ezitare să ne atace cu toate că eram clar în inferioritate numerică, până a strigat unul de la ei..."Haide mă că sunt puțini, nu au nimic"... La stadion, la terasă, au venit și nici măcar o persoană dintre noi nu a avut de suferit (doar acel basketball-ist, care nu avea nicio treabă), din contră, tot unul dintre ei a ajuns lat pe la metrou... În fine. Îmi aduc aminte zicala "de ce fugiți mereu" sau "fuge armata, zici că e gabi szabo".. erau folosite cu mulți, mulți ani înainte să o folosească mici ultrași steliști... toți acum numai zmei, numai

bătăuși, suferințe de ultras, iarbă, tricouri polo, amenințări cu moartea, etc... oricum, nu o să mai fie ca înainte... Asta e. Vă las în continuare să vă întreceți în amenințări pe site-uri ultra. Ca idee... fenomenul ultras nu știu dacă a existat vreodată în România. Un ultras stelist consideră că în locul rivalilor, mi-ar fi rușine (...) vă era frică să ieșiți și să vă bateți fără nimic în mână. Dar ce să vă mai zic la voi în față v-am dat rușine. Și la Rahova nu mai vb. de nr. egal că nu este așa și știți asta, sau nush câți erau acolo de la noi. Și ziceți de bâtele de le aveți, de sprayurile alea care le folosiți și când sunteți 20 pe 4. Nu mai vb. că mi-ar fi rușine să mor... nu mai vb. pe net, faptele să vb. Același cetățean are o întrebare: Ai fost la Red în față? Dacă ai fost, știi bine câți oameni și cine erau de la noi și nu ați fost în stare să ne faceți nimic... V-am întors de 2 ori până la stradă... Și repet, nici un om de la noi nu a pățit nimic... spre deosebire de voi... Băiatul ăla chelios care de abia l-ați scos dintre mese... Referitor la titan... îmi este o frică de ei... că atunci când au înconjurat mașina 102 la Diham și a ieșit știu ei cine pe geam, au luat-o la fugă... La Rahova, nu am fost și nu pot spune ce s-a întâmplat, fiindcă nu-mi place să vb din auzite... Poate sunt subiectiv...o maladie de care cu siguranță suferă marea majoritate a celor care comentează evenimentele pe internet, în fond adevărul putând fi deslușit doar în zona de interferență a mesajelor prin definiție antinomice.

În 24 aprilie 2010, aflăm că suporterii hunedoreni au probleme în Liga a IV-a, deoarece ***Dacă nu există civilizație, înseamnă că e Uricani: Meciul dintre FC Hunedoara și Minerul Uricani nu va rămâne în istorie pentru latura sa fotbalistică, ci pentru felul în care un conducător de obște și-a mobilizat votanții, prin același mod în care le-a atras și voturile: o sticlă de bere, pentru a-și face propria lege, după un scenariu dement, desprins din Evul Mediu. Planul mârșav avea să se vadă încă de la meciul juniorilor, care au fost agresati verbal și luați la țintă cu doze și sticle de bere, numai***

706

că atunci nimeni nu se aștepta la ceea ce s-a întâmplat. Un grup de 20 de suporteri hunedoreni a ajuns la stadion cu puțin timp înaintea începerii meciului. La coborârea din microbuz, aceștia au fost întâmpinați cu pietre și sticle aruncate din tribună. Încercând a riposta, fanii veniți la Hunedoara a trebuit să facă față și sprayului lacrimogen pulverizat de către cei 5 polițiști comunitari, fiind nevoiți să riposteze pe două fronturi. În mod normal, numai după această altercație se impunea chemarea unor echipaje de poliție, însă încet-încet, acțiunea premeditată avea să iasă, din păcate, la iveală. Hunedoreni au reușit să intre până la urmă în stadion, plasându-se în spatele uneia dintre porți. Pe parcursul celor 90 de minute, audiența la meci a început să crească și în număr, și în contrast de luminozitate, localnicii îmbărbătându-se cu strigătul de lupta: Să vină berea, să vină berea... promisă probabil de primarul Dănuț Buhăescu, despre care am aflat, deocamdată dintr-o sursă neverificată, că ar fi avut o implicare directă în scenariul ce avea să urmeze. Meciul se termină cu victoria alb – albaștrilor, și în afara porților se pregătește un lucru de neimaginat. Înarmați cu bâte, bolovani și răngi, un grup de 60 – 70 de creaturi cenușii, nu oameni, majoritatea foști pușcăriași, recidiviști după cum a reieșit din discuțiile de la secția de poliție, s-au adunat pentru a-i pedepsi pe oaspeți că au avut curajul de a-și susține echipa. Între timp, aceștia așteptau să ajungă la microbuz, fără a ști ce se întâmplă în afara stadionului. După 20 de minute de la fluierul final, cineva, probabil din rândul conducerii sau a comunitarilor, le-a permis localnicilor accesul pe la poarta vestiarelor invadând terenul și încolțindu-i pe hunedoreni. Inferiori numeric și neavând cu ce să se apere, aceștia au căutat să iasă din incinta stadionului pe poarta pe care au intrat, însă SURPRIZĂ!!!, ușile au fost blocate pe dinafară cu lanțuri. Totul fusese planificat încă dinainte. Până la urmă, câțiva hunedoreni reușesc să forțeze ieșirea, însă sunt ajunși

din urmă și sunt loviți cu tot felul de obiecte. Prinși ca într-o cușcă, o parte reușesc să sară un gard de beton de vreo 2 metri, însă în urma altercației, aceștia au fost despărțiți în 2 grupuri, devenind și mai vulnerabili. Ce s-a întâmplat mai departe nu se cade a fi reproduș... cuvintele fiind de prisos, atât în legătură cu evenimentele desfășurate, cât și în legătură cu eficiența legii și a organelor competente din țara noastră (unii dintre suporteri fiind amendați contravențional pentru simplul motiv că au ripostat pentru a se apăra), dar și cu privire la așa-ziii jurnaliști dezinformați care scriu după ureche. Din fericire, cu toții au ajuns cu bine acasă, unii necesitând însă îngrijiri medicale. Cei aproximativ 40 de tineri care au însoțit echipa FC Hunedoara în deplasarea de la Uricani au trecut prin momente de groază, pe parcursul și la încheierea partidei dintre Minerul Uricani și FC Hunedoara.

În Adevărul, se evocă faptul că un grup format din câteva zeci de „microbiști” din Uricani, înarmați cu bolovani și pari, și-au ales ca țintă grupul de suporteri hunedoreni veniți să susțină echipa FC Hunedoara la meciul jucat în deplasare, pe stadionul Minerul. Incidentele au început dinaintea partidei și s-au încheiat abia după ce mai multe persoane au ajuns la spital. „Am fost așteptați la stadion de un grup de 70 - 80 de oameni care au început să ne înjure și să ne provoace. Între timp, la intrarea în tribuna care ne fusese rezervată erau patru agenți de Poliție Comunitară, care ne-au păzit până la finalul partidei de furia gazdelor, dar apoi le-au permis grupului de susținători din Uricani să tăbărască asupra noastră cu bâte și pietre”, povestește Mircea, unul dintre ultrasii echipei de fotbal din Hunedoara. Mihai, un alt supporter din Hunedoara, a declarat că fanii aflaseră de primirea pregătită de gazde dinainte de a ajunge la Uricani, de la juniorii echipei FC Hunedoara. "Ne-au sunat să ne spună că vom fi așteptați ca la mineriade", a spus tânărul. De partea cealaltă, Viorel Mihăiescu, jucător la Minerul Uricani, a declarat că supporterii

708

formației FC Hunedoara au provocat scandalul, încă de la coborârea din microbuz și că aceștia ar fi aruncat cu pietre înspre susținătorii gazdelor. „În urma incidentelor de la meci, zece tineri au fost aduși la secția de primire a urgențelor de la Spitalul municipal Lupeni. Cei mai mulți au fost diagnosticați cu politraumatisme suferite în urma unor agresiuni. Au primit îngrijiri medicale și, majoritatea, au semnat că nu doresc să rămână internați”, a precizat medicul Constantin Vilaia, reprezentantul spitalului din Lupeni. Unii dintre agresorii din Uricani sunt cunoscuți ca având antecedente penale, mare parte din ei fiind romi. Victoria cu 2 – 0 a formației oaspete pe terenul Minerului, le-a dat frâu liber frustrărilor, care nu au putut fi oprite de polițiștii comunitari.

În 25 aprilie 2010, presa consemnează faptul că s-au petrecut **Incidente grave la finalul meciului Steaua – Timișoara**, un meci între echipe a căror galerii se detestă. Practic câteva sute de suporteri steliști s-au adunat în preajma stadionului, au scandat împotriva patronului Gigi Becali și au început să arunce cu pietre. S-au spart mai multe geamuri. Jandarmii au intervenit și i-au împrăștiat pe suporteri în zonă. S-au auzit inclusiv câteva focuri de armă când supporterii au fost dispersați! Mai mulți suporteri au fost arestați de forțele de ordine. 'Revoluția' promisă de ultrasii steliști, s-a amânat până în minutele de final ale partidei, după ce Timișoara a înscris golul trei. Atunci a început răfuiala cu forțele de ordine! Jandarmii au încercat să evacueze o parte din fanii de la tribuna a doua (foștii membri ai Peluzei Sud), moment în care supporterii de la Peluza Nord au aruncat o torță spre 'zona de conflict'. Iureșul a continuat după meci, când Jandarmeria a operat mai multe arestări. 10 arestați până în acest moment. “Au fost 10 reținuți deocamdată care au fost conduși la Secția de Poliție 22 și urmează ca în baza probelor video înregistrate, atât în interiorul stadionului, cât și în afară, să se ia măsuri și împotriva altor suporteri implicați în incidente. În incidente au

fost răniți doi angajați ai Jandarmeriei, unul cu probleme la ochi și altul cu dinții spărți, după ce a fost lovit cu o piatră și un alt rănit de la firma de securitate, care a fost lovit la arcadă. Toți cei răniți au primit îngrijiri medicale și sunt în afara oricărui pericol", a declarat M.. La locul incidentelor s-a deplasat și purtătorul de cuvânt al Poliției Capitalei, C. C., care a afirmat că au fost avariate și două mașini de poliție. El a afirmat că Poliția nu se va opri până când nu-i va prinde pe autorii faptelor. La intrarea în Complexul Sportiv Steaua, erau pietre și bordurile scoase din pământ. Și câteva garduri din interiorul complexului au fost dărâmate. Mai mulți stewarzi aflați la intrarea în complex nu erau dotați cu căști de protecție, iar suporterii aruncau cu pietre în direcția lor. De asemenea, au fost sparte geamuri de la fostele case de bilete ale stadionului. Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei, M. M., a declarat, duminică, pentru Mediafax că, la meciul de fotbal Steaua București - FC Timișoara, scor 1-1, din etapa a XXIX-a a Ligii I, s-au înregistrat o serie de incidente, soldate cu o persoană rănită. "În minutul 87, când Timișoara a egalat, un supporter stelist de la tribuna a doua, dar component al Peluzei Sud, a aruncat cu un scaun în capul unui steward de la o firmă privată de securitate, iar colegii acestuia au reacționat cu sprayuri lacrimogene. S-a creat o busculadă între forțele de ordine și suporterii. Aproximativ 150-200 de suporterii de la Peluza Sud și tribuna a doua s-au coalizat și au ieșit în afara stadionului, în fața porților de acces, unde au aruncat cu pietre, borduri și piatră cubică în mașini și au rupt gardurile. Deocamdată, știm că există un singur rănit, angajatul firmei de pază care are capul spart. Acțiunea este în desfășurare. Deocamdată nu sunt reținuți, dar vor fi cu siguranță", a spus M. făcând aluzie la des-întâlnita și amintita notă de plată metaforică pe care, ultrasii implicați în evenimente, au fost obligați să o achite. În aceeași perioadă după un meci între Gloria Bistrița și CFR Cluj aflăm că la ieșirea de pe stadion,

surpriză, am întâlnit 8 CFR-iști care au venit pentru ieșeni. A început o mică încăierare, însă fără prea multe rezultate din cauza apariției câtorva jandarmi care se aflau prin zonă. Imediat după aceea, am plecat în urmărirea CFR-iștilor, i-am prins și a rezultat încă o mică încăierare.

Nici în Liga a III-a, ultrasii nu scapă de sub supravegherea forțelor de ordine, sibienii din **Galeria Voinței, la un pas de evacuare**, fiind datorată câtorva fumigene: Cei aproape 100 de suporteri ai lui CSU Voința care au făcut deplasarea la Cisnădie au fost aproape de evacuare în debutul întâlnirii. Cu puține minute înainte ca meciul să înceapă, unul dintre observatorii întâlnirii a solicitat scoaterea din incinta arenei a fanilor sibieni pentru că aceștia au aprins câteva fumigene. În cele din urmă, suporterii au fost lăsați în tribună, dar au fost avertizați că vor fi evacuați dacă vor mai arunca cu o singură fumigenă sau petardă. Fanii echipei sibiene CSU Voința au fost cumiți pe toată durata meciului, încurajându-și favoriții din primul și până în ultimul minut.

În 12 mai 2010, băimărenii s-au încăierat cu suporterii Olimpiei Satu Mare, într-un derby al ultrasilor nordului transilvănean, la care au participat colateral și un grup de fani bihoreni, în virtutea faptului că își susțineau în Baia Mare propria echipă, precum și datorită prieteniei cu sătmărenii, inamicii declarați ai maramureșenilor. Un fan bihorean își expune propria variantă: *Treceam pe lângă stadion, până când unii dintre noi văd pe o altă alee spre intrare, un grup de băimăreni strânși de parcă ne așteptau. Ne apropiem încet, ei arzând-o cu "m--e Olimpia", ne contrazicem în replici tête-à-tête, se prezintă unul cu părul zurvălit cum că ar fi avocatul lor și ne amenință cum că nu mai intrăm la meci și una alta. Continuă cu unele vorbe obscene din partea lor și se pare că încep incidentele, îi "căznim" cum se spune în Ardeal, adică îi batem de le sună apa în cap. Apare garda să ne despartă și culmea prostiei, jandarmii se gazează între ei :), ne răspândim,*

ei repede fugind și căutându-ne peste tot; ne oprim, că nu are rost să fugim. Unul dintre noi e reținut, dus la dubă alegându-se cu o amendă și eliberat abia în minutul 50 al meciului, după insistențele noastre de a-l lăsa înapoi în peluză. În timpul meciului, aceleași scandări triviale între noi și băimăreni. Am cântat f. bine și neîncetat, jucătorii simțindu-ne aproape mereu, eram peste 30 de persoane în această deplasare alături de sătmăreni. Băimăreanul Floca, întreabă pentru conformitate: De ce nu v-ați anunțat că veniți, să știm și noi. V-ați strâns 2 orașe să veniți la noi în oraș. Bravo, ce să zic, în fața stadionului erați voi 20-30 și erau 8, maxim 10 băimăreni și nu erau toți... mulți nu au venit la meci din diferite motive, și normal că la noi în oraș nu se poate face nimic, nu prea suntem lăsați de forțele de dezordine și nu-s curios de ultraseria din România pt. că nu prea există. Noi suntem doar niște băieți care vor să-și încurajeze echipa locală și dacă tot o dăm în ultraserie, de ce nu ne-ați anunțat să știm și noi, frică poate 10 pe 1 sau pe 2. Îi ok să ieși campion, nu? Și tre' să recunosc: woaw, ce bătaie și-au luat ăia, woi... Nici unu nu o fost șifonat. V-ați dat unii la alții picioare în c_r, asta da smârdoială. Maramureșeanul cristi dj susține nedumerit că am trăit-o s-o văd și pe asta... deci:

1. nu a știut nimeni că veți face deplasarea + (adunați cu sătmărenii), pentru că dacă se știa, stai liniștit că nu decurgeau astfel lucrurile.

2. a fost un incident minuscul, căruia îi dăm enorm de multă importanță; sau dacă pentru voi aia a fost bătaie, treaba voastră.

3. cu Oradea nu am avut nimic, însă asta nu înseamnă că pe viitor, va fi la fel.

4. (pentru sătmăreni)... măi, vecinilor, sau cum să vă zic, dacă chiar vă erau așa de umflați mușchii, de ce nu i-ați umflat la meciurile de handbal (tur sau retur)... nu e vorba că nu vă interesează handbalul; e vorba despre un meci Baia Mare -

Satu Mare; fie că e la fotbal, handbal sau polo... Dacă sunteți așa mari hooligani, trebuia să vă arătați mușchii pe pielea voastră; nu ascunși printre orădeni... deoarece, repet, pe lângă faptul că nu știa nimeni că orădenii se vor prezenta la deplasare (și cu această cale îi felicit), cât și de faptul că de asemeni, nu știa nimeni că or fi și sătmăreni între voi. O seară plăcută. Sonic îi răspunde sarcastic: "Dijeiuile", acum 2 ani ați știut că venim, nu eram ascunși între nimeni și nimic. Pe net erați tari, în gară la sosire nimeni, la plecare, 35 de "ultrașitzișorii" în gară, când am alergat spre voi, ați aruncat bolovanii și ați luat-o la goană (nu mi-e frică de bau bau), v-am prins pe câțiva, ați luat-o și așa s-a scris povestea atunci. Acum cu orădenii, incidentele s-au petrecut înainte de meci, în timpul meciului au urmat dueluri verbale, iar la gară... de data asta nici măcar "ultrașitzișorii", de la 13:30 la 15:45. Aveați nevoie de mai mult timp? Poate 1 săptămână... 2... de pregătiri.... Minore sau nu, incidentele exprimă rezultatul antipatiei istorice dintre suporterii din nordul Transilvaniei, nefiind un sub nici o formă un act conjunctural, unul accidental.

Nu aceeași stare de spirit a caracterizat relația utiștilor cu fanii Universității Cluj și, din acest motiv, intervenția arădenilor asupra ultrașilor "U"-iști nu poate fi explicată prin prisma legităților istorismului. În ciuda faptului că în trecut relațiile dintre arădeni și clujeni au fost de regulă pașnice, în 20 mai 2010, ca postscriptum la un meci de campionat din liga a II-a, suntem informați de Ziua de Cluj că ***Un oficial al lui "U" a fost rănit în incidentul de la ieșirea din Arad*** ca urmare a intervenției utiștilor asupra uiștilor, astfel că *mașina în care se aflau Cătălin Suci, colegul său din cadrul departamentului mass-media, Flaviu Popa, și IT managerul, Marius Mândru, s-a ales cu luneta spartă. Ultimul a fost lovit cu pumnul în figură de unul dintre "ultrașii" arădeni, însă nu a avut nevoie de îngrijiri medicale. Cele patru autocare cu suporterii,*

713

microbuzele și zecile de mașini personale cu numere de Cluj care au fost parcate în spatele stadionului din Arad, au fost însoțite de echipajele Jandarmeriei și Poliției doar până la ieșirea din oraș. Imediat după fluierul final, o parte a galeriei UTA s-a deplasat în spatele galeriei Universității Cluj, încercând să ajungă în zona protejată a acestora. În momentul respectiv, a fost nevoie de intervenția în forță a Jandarmeriei, care pentru a-i împrăștia pe supporterii recalcitranți ai UTA Arad, a fost nevoită să apeleze inclusiv la gloanțe de cauciuc. De asemenea, în timpul partidei, supporterii clujeni aflați în zona Tribunei Zero, imediat sub loja oficială, au fost admonestați și loviți de către supporterii arădeni, clujenii fiind nevoiți să se retragă în grup în zona galeriei aflată sub protecția Jandarmeriei. **Fanii clujeni, bătuți la benzinăria Luk Oil din Șimand**, titra, de asemenea, mass-media după evenimentele violente derulate în mica localitate arădeană: *Dacă pe gazon, U Cluj a învins UTA, iar cele două galerii au avut prestații sensibil egale, lucrurile s-au schimbat la finalul partidei. Totul a început după ultimul fluier al centralului Marius Avram, când la tribuna I a apărut un tricou al celor de la CFR Cluj. Un grup de clujeni prezenți în acea zonă a încercat să se răzbune pe „ceferist”, însă a fost oprit de ceilalți supporterii arădeni. Au intervenit și forțele de ordine pentru a calma spiritele, dar clujenii din peluză au ripostat cu scaune rupte din sectorul rezervat lor. În cele din urmă, apele s-au liniștit, iar clujenii au fost urcați în autocarele cu care au venit la Arad fără alte incidente. Conflictul avea însă să se redeschidă la 25 de kilometri de Arad. În jurul orei 22, atât autocarul echipei, cât și un alt mijloc de transport cu supporterii „alb-negri” și pasagerii acestora au fost prinși cu garda jos de către un comando arădean, într-o benzinărie din Șimand. Acolo, se mai aflau și alte autoturisme cu care clujenii au făcut deplasarea, printre care și cea a ofițerului de presă de la U. Cluj, ce avea să sufere cel mai mult. Aproximativ 35 de ultrasi*

arădeni au coborât din mașinile cu care au urmărit îndeaproape coloana someșenilor și au năvălit pe rivalii lor. Chiar dacă și jucătorii celor de la U. Cluj au fost prezenți la acea benzinărie, niciunul nu a avut de suferit, dar asta și pentru că patronul Florian Walter și gărzile sale de corp au intervenit în sprijinul fotbaliștilor. Ultrașii s-au mulțumit să le dea o lecție suporterilor clujeni, care ar fi participat cu oameni la ambuscada, la atacul cu pietre de la stația OMV din Timișoara în urmă cu trei sezoane, la o partidă Poli - UTA. În ciuda avantajului numeric, „șepcile roșii” au fost luate prin surprindere și au primit o corecție umiltoare. Ba mai mult, arădenii au capturat bannerul de gard al grupării Fanatics, dar și mai multe steaguri care au fost afișate de galeria clujenilor pe stadionul Francisc Neumann. În codul nescris al peluzelor, în momentul în care este capturat bannerul unei brigăzi, acea brigadă trebuie să se desființeze. Chiar dacă în urmă cu mai mulți ani, între cele două galerii era un respect reciproc, lucrurile s-au schimbat. Nu mai departe de meciul tur, someșenii au aruncat cu torțe în sectorul rezervat fanilor „alb-roșii”. Știrile apărute imediat după incidentul de aseară au fost însă exagerate, dinspre partea clujeană lansându-se acuzații conform cărora utiștii ar fi avut topoare și răngi la aceste incidente. Acțiunea fanilor arădeni a fost însă una în stil ultras, fără arme albe. De asemenea, jucătorii echipei U Cluj nu au avut de suferit în urma acestor incidente. Tot clujenii au acuzat că în urma intervenției fanilor arădeni au fost sustrate mai multe articole personale, printre care geți, telefoane, mobile și laptopuri. Un singur oficial clujean, membru al biroului de presă, a avut de suferit în urma acțiunii arădenilor. Suporterii clujeni au promis răzbunare pentru această umilință, prima lor ocazie urmând să fie pe 2 iunie, când UTA se deplasează la Turda pentru partida cu Arieșul. Până la această oră, nu a fost depusă însă nicio plângere la Poliția Arad. În schimb, Jandarmeria Arad a început o anchetă pe

cont propriu, instituția deplasând o echipă la benzinăria din Șimand pentru cercetări. **O Răfuială între clujeni și arădeni la Șimand** nu poate fi radiografiată decât corespunzător de către ziariști, în virtutea faptului că tratată în stilul caracteristic poate deveni un subiect bombă: *La circa o oră și jumătate după finalul partidei UTA – “U” Cluj-Napoca, într-o benzinărie aflată pe raza comunei Șimand, s-au produs incidente serioase, provocate de un grup format din circa 30-35 de utiști, care au ținut să plătească polițe mai vechi clujenilor. „Am oprit în benzinărie, acolo unde se afla și unul dintre autocarele cu care supporterii clujeni au venit la Arad. La scurt timp, au oprit mai multe mașini, cred că erau peste 10, din care au coborât indivizi mascați, înarmați cu bâte și lanțuri. A fost o bătaie generală, iar în zonă nu se afla nici măcar un polițist. După ce s-a terminat totul, am observat că am rămas fără gecile din mașină, dar și alte obiecte importante”, a declarat purtătorul de cuvânt al Universității Cluj-Napoca pentru “Ziua” de Cluj. La fața locului se aflau și jucătorii Universității Cluj, alături de patronul clubului și alți oficiali, însă atacul a fost îndreptat doar spre supporterii clujeni, bannerul brigăzii Fanatics fiind capturat, mai fiind luate și o serie de steaguri de gard și tricouri. Clujenii mai acuză că li s-au furat obiecte personale, precum telefoane mobile, gece sau laptopuri. Până joi la prânz, nu s-a depus nici o sesizare la Poliția Arad, ceea ce rezultă că spusele clujenilor au fost doar... vorbe. Arădenii nu au furat nimic Tensiunile dintre galeriile formațiilor UTA și Universitatea Cluj-Napoca s-au format în ultimii ani. Arădenii aveau „pata pusă” pe membrii peluzei clujene, în special pe Fanatics, din urmă cu trei ani, când ardelenii s-ar fi coalizat cu timișorenii, participând la atacul cu pietre de la stația OMV, aflată lângă stadionul Dan Păltinișanu. De asemenea, tensiunile s-ar fi amplificat la meci direct din turul campionatului, când în grupul de arădeni prezent pe arena Clujana s-a aruncat cu torțe. Nici pe adresa jandarmilor*

716

arădeni nu a sosit, până joi după-amiază, nici o sesizare legată de incidentele dintre suporterii de miercuri seară. Jandarmii au precizat că datoria lor era de-a asigura securitatea oaspeților până la ieșirea din municipiul Arad. În schimb, o echipă a Jandarmeriei Arad s-a deplasat la benzinăria Luk Oil din Șimand, pentru investigații. Forțele de ordine s-au autosesizat și vor efectua o anchetă, care presupune interogarea martorilor și consultarea înregistrărilor video de pe camerele de luat vederi ale stației de carburanți, în cazul în care ele există. Cert este că, după cum s-a mai spus în capitolul dedicat capturilor, clujeni au suferit o înfrângere greu digerabilă pentru o peluză de prim rang a fenomenului ultras românesc. Problemele fanilor lui Universitatea Cluj nu s-au încheiat la Șimand, ultrasii de pe Someș neavând o perioadă de relax în care să-și revină din experiența arădeană. Astfel în 30 mai, clubul Universitatea și implicit suporterii acesteia, indisolubil legați de club, au avut probleme și cu fanii piteșteni, astfel că presa titra că, nemulțumit, **Clujul va depune memoriu după incidentele de la Pitești: Fanii argeșeni au năvălit pe teren, finanțatorul Florian Walter a scăpat cu bodyguardii, iar echipa s-a refugiat la vestiare. Autocarul lui "U" a fost urmărit până pe Valea Oltului. "U" Cluj solicită 3-0, la "masa verde", după incidentele de la finalul meciului cu FC Argeș (1-1), unde fanii piteșteni au oprit meciul și au amenințat că-i linșează pe jucători. "Ne-am văzut moartea cu ochii, noroc cu bodyguardii. Ceea ce s-a întâmplat depășește orice imaginație. Vom depune memoriu, trebuie să studiem regulamentele să vedem ce se poate face. Se va ajunge la moarte de om", a spus patronul "șepcilor roșii", Florian Walter. Scandalul a început încă din minutul 77, când Bazzi a faultat, dar cel avertizat a fost Cotigă. Argeșeanul a fost eliminat, iar antrenorul Cristi Negru a vrut să scoată echipa de pe teren! În minutul 88, arbitrul Claudiu Baboia a dat penalty pentru "U", deși Acosta a fost faultat în afara careului. Machado a marcat, apoi s-a dezlănțuit infernul.**

Supporterii "viola" au intrat în teren, iar jucătorii s-au refugiat la vestiare. Meciul s-a reluat după 8 minute, dar clujenii au avut parte de scene de coșmar și după partidă. (...) Antrenorul Clujului, Cristi Dulca a relatat scene incredibile. "Au intrat vreo 20 de persoane, care s-au mișcat rapid, forțele de ordine nici n-au avut timp să reacționeze. M-am temut că unul dintre fani va scoate cuțitul, a trebuit să mă refugiez pe la tribuna 1, apoi la vestiare. Dacă mi-am simțit viața în pericol? Fără îndoială! Mă gândeam la ce-i mai rău. Nu este admisibil să se petreacă așa ceva. Normal ar fi să ne dea 3-0. Nu e vina mea că arbitrul a dat penalty", a spus Dulca. Piteștenii au atacat arbitrajul. "A fost o rușine pentru fotbal!", a tunat Cristi Negru. "Clujul nu arată ca o echipă care se bate la promovare. Sunt mândru de jucătorii mei, care au spulberat orice suspiciune, jucând corect. Au demnitate, au apărat blazonul lui FC Argeș", a mai adăugat Negru.

Ultrașii clujenii se pare că au trecut într-un interval scurt de timp prin furcile caudine ale incidentelor de o diversă paletă coloristică, deoarece conform presei, în 26 iulie, a avut loc o **Ciocnire violentă între suporterii clujeni și cei ai Stelei:** O ciocnire violentă între suporterii echipei Universitatea Cluj și fanii Stelei a avut loc aseară, în jurul orei 21:20, la Alba Iulia, după terminarea partidei pe care cele două formații au disputat-o pe stadionul "Cetate", în prima etapă a Ligii I, a informat Mediafax. După terminarea meciului, suporterii steliști au plecat de la stadion cu autocarele, escortați de jandarmerie, iar aproximativ 700 de fani clujeni veniți la Alba Iulia cu trenul, s-au îndreptat pe jos spre gară. Cele două grupuri de susținători s-au intersectat în fața cimitirului din Alba Iulia, unde clujenii au oprit autocarele și au spart geamurile, ceea ce a dus la o încăierare generală. Altercațiile dintre suporterii au durat aproximativ 40 de minute. Purtătorul de cuvânt al Inspectoratului Județean de Jandarmi Alba, C. J., a declarat că incidentele nu au fost grave. "În acest moment

718

totul este sub control. E adevărat că au existat niște înjurături și șicane reciproce, dar totul s-a aplanat. Nu poate fi vorba despre incidente grave și până acum nu am cunoștință de vreo arestare sau de probleme care să necesite spitalizarea. Circulația în zonă a fost restricționată prin ordin pentru a asigura deplasarea suporterilor de la Universitatea Cluj spre gară și a celor de la Steaua spre București", a spus J..

Fanul declarat al Stelei, Andrei-sud, crede că este interesant, e prima dată când intru pe forumul ăsta și asta că nu mă pasionează să mă dau mare pe net... și va fi și singura dată când o să o fac... Am intrat pt. că credeam că o să scrie cei de la U motivele pt. care nu au venit la Sebeș... Parcă se vorbise de 70 la 70... Despre incidente pot să spun atât... CARE INCIDENTE??? Că au spart un geam?? Culmea, chiar geamul la microbuzul în care eram, cu un șofer idiot care nu a vrut să oprească și căruia nu îi mergea frâna de mână... (chiar eu am tras de ea să oprească și nu mergea) și după ce a oprit la vreo 30 de metri de clujeni, ne-am trezit acoperiți de pietrele celor de la U..., iar când hotărâți să trecem prin acea ploaie de pietre, au apărut jandarmii și au intrat direct în noi, făcând abuz de gaze și bastoane, iar marele conducător și brav RJ care probabil se știa cu gaborii stătea liniștit printre jandarmi și lovea pe unul de la noi împreună cu 2 jandarmi, apoi un haos total în care noi îi sunam, așteptam la gară... etc, etc. Astea sunt incidente și se laudă și ăștia de la noi că au bătut 5-6 în gară, sau ăia că vai că au venit, dar erau prea mulți gabori... Scuze prieteni, doar scuze... E clar ca nu se putea face nimic în Alba, puteam dacă vroiați să ne vedem în Sebeș... și făceam acolo treaba... Sau puteți după caz... să vă bateți aici, că doar nu o să vă doară nimic, poate doar orgoliul... RUȘINE LA TOȚI!!! După cum ne-am obișnuit în analiza diferitelor comentarii asupra unor incidente, urmează dreptul la replică și ca urmare un suporterul uist care se semnează Ucluj dă detalii subiective, prezentându-și propria-i variantă: Steliștii

au fugit ca de obicei... după meci, sus în microbuze și sub escortă aveau de gând să se tireze din oraș... În fuga lor spre ieșirea din oraș cu 80 km/h au trecut pe lângă noi... primele microbuze au scăpat "nevătămate", dar cele din urmă au avut de suferit... am aruncat cu ce am găsit pe jos... Totuși, am găsit câteva pietre pe la margine de trotuar... ceva mere căzute pe jos, etc. și după cum am zis am "ciuruit" autocare din spate. Cert e că s-a umplut sensul de mers de cioburi... La 200 de m, microbuzele au oprit, steliștii au coborât jos... dar jandarmii au făcut cordon și au dat cu gaze... n-am putut înainta și am aruncat din nou cu pietre... Apoi, ne-au ținut jandarmii în acel loc circa 30 minute, iar steliștii au plecat cu microbuzele... după juma de oră am pornit spre gară înconjuțați de jandarmi și ne-am oprit din nou pentru alte 30 minute fix lângă cimitir... se pare că steliștii erau în față, dar nu am putut înainta deoarece mascații erau "fără număr", aveau măști de gaze pe față de zici că erau din războiul stelelor și tuburi mari cu gaze în mână... am strigat acolo "Steaua București, unde m___i mă-tii ești" și nimic... În final am plecat, la fel, înconjuțați de mascați, spre gară... am împânzit gara, am cântat, etc... până la 23:30, când a venit trenul și am plecat... cam asta a fost pe scurt... lupte fizice între suporteri nu au avut loc... Decât, probabil întâmplător, un grup de zeci de suporteri dintr-o tabără au întâlnit unu sau doi suporteri rătăciți singuri prin oraș și i-au agresat... cam atât... până la urmă, fotbalul nu e decât un joc.

Incidente au avut loc și în 28 iulie, la FCM Târgu Mureș - FC Brașov, stegarii fiind implicați într-o altercație cu forțele de ordine, datorită unei fumigene, altercație despre care din păcate nu s-au găsit prea multe detalii. O zi mai târziu, în București s-au deplasat grupuri de fani croați din Split, pentru un meci derulat în cupele europene între Dinamo și Hajduk, fanii celor două echipe încingând pe străzi și propriul meci. În consecință la data de 30 iulie 2010, suntem informați că **Fanii lui Dinamo**

și Hajduk au transformat Piața Unirii într-un câmp de luptă înaintea partidei de seară: Dacă în stadion nu au existat incidente, croații nefiind lăsați să pătrundă în urma suspendării dictate de UEFA, suporterii și-au făcut de cap în afara arenei. Cu câteva ore înainte de startul partidei, câteva zeci de fani ai lui Dinamo și Hajduk s-au bătut în zona magazinului Unirea, obligând forțele de ordine din Capitală să conducă la secția de poliție pe douăzeci dintre aceștia: trei români și 17 croați. M. M., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei, a precizat: "Membrii celor două galerii și-au dat întâlnire înaintea meciului în număr egal și s-au luat la bătaie. E un procedeu importat din fotbalul englez, "fair-fight". Tot el a dezvăluit că "doi fani au avut nevoie de îngrijiri medicale, unul cu fractură de piramidă nazală și altul cu un traumatism cranio-cerebral" și că "în conflict a dorit să intre și un grup de oameni cu însemnele Stelei". Cu o oră înaintea startului meciului, un incident de mai mici proporții a avut loc și pe bulevardul Decebal. Evenimentele i-au mobilizat pe jandarmii care au asistat la joc, aceștia patrulând de zor pe străzile din preajma arenei. Ținând cont de faima ultrașilor celor două echipe, incidentele erau iminente. În ProSport s-a consemnat, radiografiind desigur evenimentele în cauză, faptul că Au mai rămas aproape două ore până la meci și au avut loc primele incidente între fanii români și cei croați. Aproximativ 50 de suporterii ai celor două formații s-au încăierat, iar Poliția a fost nevoită să rețină mai multe persoane. "A avut loc o altercație între aproximativ 50 de fani. 25 de suporterii ai lui Hajduk și 25 ai lui Dinamo. Mai multe persoane au fost conduse la secția de Poliție", a spus M. M., purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei la Antena 3. M. M. a precizat ulterior că în încăierarea ce a avut loc în apropiere de magazinul Unirea, au fost implicați și cinci fani care purtau însemne ale clubului Steaua și care erau "înarmați" cu bastoane telescopice. "Douăzeci de suporterii au fost duși la Secția 10,

dintre care trei români. Alți zece dinamoviști care au participat la bătaie au fost prinși în Centrul Vechi al Capitalei și au fost conduși la Secția 14. Se pare că un grup de fani cu însemnele clubului Steaua a vrut să intre în acest conflict.

Un ultras, *incognito*, este nemulțumit de lipsa de discreție a exponenților fenomenului, adresându-le o muștrare virtuală indiscrețiilor: *ați auzit domnilor gabori care monitorizați blogul ăsta, Elias, șeful galeriei de la Dinamo și cu amicii lui au fost în zona Unirii implicați în "incidente" grave de tulburare a ordinii publice. Nu eu o zic, ci colegii lui de galerie. La rândul său, fcd savurează victoria împotriva unora dintre cei mai periculoși fani europeni: ce bătaie și-au luat croații... țipau din magazine "I hate Steaua", hahaha. Dinamovistul Bizar îndeamnă categoric la secretomanie ca mijloc unic de autoprotecție și a evitării infestării cu viruși nocivi fenomenului ultras sau cu cârțițe: mai dați nume... întâmplător, am fost printre cei 15 duși la secția 14 de poliție, ne-au ținut vreo 3 ore, amprente, poze, verificare, amenda + interdicție... nu mai dați nume vă rog frumos, mai trăgeam cu urechea pe la ce vorbeau gaborii pe acolo și știau cam tot... mă refer la faptul că au sifoanele lor plus faptul că acest site (și celelalte de profil) sunt monitorizate, nu mai fiți proști să suferiți pe faptele altora... ați auzit 2-3 întâmplări și veniți să postați pe site, să fiți băieți sub nume gen "FCD", "FCSB" sau mai știu eu ce... Lucrurile acestea se vorbesc între "băieți". Numai bine...urare care pune punct final analizei amintitelor incidente româno-croato-române în condițiile în care informația avansată pe internet conform căreia fanii lui Hajduk au fost sprijiniți pe străzi de steliști se dovedește a fi adevărată.*

Nici în campionatul intern câinii nu au fost mai pașnici, astfel că în 15 august 2010, după un derby bucureștean între Dinamo și Rapid, suntem informați că nu mai puțin de șase suporteri au fost reținuți, duminică, în urma unor incidente ce au avut loc în apropierea stadionului Dinamo, cu aproximativ

50 de minute înaintea meciului Dinamo - Rapid, a declarat pentru Mediafax, A. N., ofițer de relații publice în cadrul Jandarmeriei Capitalei. "La intersecția dintre Șoseaua Ștefan cel Mare și Calea Floreasca, grupul de aproximativ 300 de suporteri rapidiști care se deplasa organizat către stadion a fost atacat cu pietre și alte obiecte de către un grup de fani probabil dinamoviști, dar care nu aveau însemne ale echipei gazdă. Cei de la Rapid au ripostat imediat, aruncând și ei cu pietre. În acel moment, jandarmeria a intervenit, a despărțit cele două tabere și lucrurile au revenit la normal. Șase suporteri au fost reținuți din ambele grupuri și au fost duși la o secție de poliție din apropierea stadionului", a spus N. O bătaie cu pietre care, din perspectiva regulilor subculturii, transferă combatanții în sfera de influență a penibilului și a grotescului, indiferent de context. Din păcate acțiunea dovedește că dictonul conform căruia legile sunt făcute pentru a fi încălcate își găsește aplicabilitate practică și în cadrul fenomenului mioritic.

Suporterii ai celeilalte mari echipe bucureștene, respectiv Steaua, au de pătimit datorită efervescenței cu care peluza Sud își contesta patronul, izbucnind un conflict intern între ultrași și cetățeni în interiorul stadionului, conflict extins apoi pe străzi unde sau confruntat de data aceasta Nordul cu Sudul. O luptă pentru supremație din care nimeni nu a câștigat nimic, existând doar pierzași. Ca urmare a incidentelor, în 31 august 2010, ProSport vă prezintă filmul evenimentelor violente petrecute în timpul și după meciul Stelei cu Timișoara, când fanii echipei gazdă s-au bătut între ei. Imaginea surprinsă de fotoreporterul "ProSport", cu huligani care se bat în fața unei familii șocate, n-a sensibilizat și forțele de ordine. Acestea n-au dat nicio amendă și nici n-au operat vreo arestare, deși taberele s-au bătut minute în șir în tribune și în afara stadionului. Ultrașii de la Peluza Sud au așizat în timpul celei de-a doua reprize următorul banner: "Ilfovul, mai aproape de Capitală cu bilete

723

de la Vali Argăseală!". Imediat, simțindu-se lezați, mai mulți spectatori de la tribuna a II-a au venit la gardul despărțitor și au început să-i înjure și să-i scuipe pe "sudiști". Aceștia au replicat, au rupt gardul și au năvălit peste cei pe care îi numesc "cetățeni", bătând două sectoare de la tribuna a II-a. După minute bune, conflictul a fost aplanat de stewarzi. Ultrașii de la Sud au informații că stadionul a fost populat cu oameni care ar fi primit bilete gratis de la Argăseală, de aici și explicația banner-ului. Spiritele au fost calmate doar aparent, pentru că după terminarea partidei, Mustață, unul dintre liderii celor de la Nord, a venit în fața sălii de conferință și, după o altercație cu unul dintre suporterii de la Peluza Sud, l-a bătut pe acesta de față cu jandarmii care nu au intervenit, iar apoi mai mulți membri ai celor două galerii s-au bătut ca în "Șapte păcate" pe străzile din jurul stadionului. Pe forumurile suporterilor se vorbește deja de revanșe la viitoarele meciuri de acasă ale Stelei. Până ieri, nu s-au luat măsuri în privința incidentelor care au avut loc la meciul cu Timișoara. De ce? A explicat sublocotenentul A. N., purtător de cuvânt al Jandarmeriei Române: "Conform Legii 4, am solicitat clubului Steaua să ne pună la dispoziție înregistrările video făcute cu camerele de supraveghere și după ce vom face identificările de rigoare se vor lua măsuri". Interesantă după aceste incidente destul de grave a fost atitudinea patronului Gigi Becali. "Eu nu mă mai implic, nu mai comentez. E treaba celor de la Nord și a celor de la Sud", s-a limitat să declare finanțatorul. Deși mulți s-ar fi așteptat ca el să ridice din nou garduri în dreptul peluzelor sau să închidă Peluza Sud, Becali nu le-a ordonat așa ceva celor din club.

În aceeași perioadă, la Galați, datorită unor incidente dintre oțelari și brașoveni, **Doi suporterii ai Oțelului au primit interdicția de a intra pe stadioane** și în consecință odată cu aceste ultime sancțiuni, numărul suporterilor "oțelari" care au fost interziși pe stadioane, a ajuns la cinci. Chiar înainte de

disputarea partidei de fotbal F.C. Oțelul Galați și F.C. Brașov, în zona "Trecere Bac", a avut loc un incident între suporterii gălățeni și cei de sub Tâmpa. "Au fost identificați autorii incidentului, trei suporterii ai echipei Oțelul Galați care fac parte din galeria locală, facțiunea "Grupa C". Aceștia au fost sancționați conform "Legii nr. 61/1991, privind sancționarea faptelor de încălcare a normelor de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice", cu două amenzi în valoare de 400 de lei și un avertisment", a declarat locotenent C. B., purtătorul de cuvânt al IJJ Galați. Doi dintre suporterii gălățeni amendați au primit și interdicție de 1 an de a mai participa în calitate de spectatori la orice manifestare sportivă organizată, gen fotbal, conform "Legii nr. 4/2008, privind prevenirea și combaterea violenței în sport", se mai arată într-un comunicat remis de IJJ Galați. Măsuri coercitive drastice care însă nu au avut un rol profilactic, măcar unul de mică anvergură, în cea ce înseamnă violență asociată fotbalului românesc, fapt dovedit și de evenimentele derulate în liga a II-a, de la începutul lui septembrie, unde trei suporterii ai Petrolului au fost sancționați de Jandarmerie și interziși pe stadioane timp de doi ani, pentru incidentele create la meciul de la Șimleul Silvaniei. Liderul Seriei Vest s-a bucurat sub Măgură de sprijinul unei puternice galerii. Aproximativ 60 de fani au străbătut câteva sute de kilometri, pentru a fi alături de favoriții lor la Șimleul Silvaniei. Pe tot parcursul partidei, „lupii galbeni” au cântat și au încurajat Petrolul, având un comportament civilizat. Sigur, nu există pădure fără uscături, astfel că nici nu începuse meciul, când trei dintre suporterii au călcat pe bec. „Încălziți” bine la un bar din apropierea Stadionului, aceștia au pătruns în incinta gazonului, unul având în mână o halbă de bere!? Imediat, jandarmii au intervenit și i-au dus pe cei trei ploieșteni la Secția din Șimleu Silvaniei, unde le-au aplicat amenzi de câte 2.000 lei. În plus, ei vor avea interdicție pe orice stadion, timp de doi ani. Lupi și-au etalat din perspectiva

presei agresivitatea și într-o deplasare la Arad, unde au încercat să se războiască cu ultrașii utiști. În legătură cu evenimentele, un articol din presa arădeană, menționa la 18 septembrie, ca un post scriptum dedicat meciului dintre UTA și Petrolul, că *pe lângă cele cinci goluri marcate în teren de cele două formații, un adevărat spectacol s-a desfășurat vineri seară și în tribunele stadionului Francisc Neumann. De la Ploiești, au sosit aproximativ 150 de fani care și-au încurajat echipa pe tot parcursul partidei, însă tonul a fost dat de suporterii arădeni. O peluză plină, ce a cântat și și-a încurajat echipa, indiferent de starea vremii și de scorul de pe tabelă. Din păcate, duelul celor două galerii nu s-a rezumat doar la spectacolul din peluze. În momentul în care al doilea autocar cu fani ploieșteni a ajuns lângă stadion, galeria UTA-ei trecea prin acel loc. „Lupii” i-au atacat pe „textiliști”, care, însă, au oferit o ripostă pe măsură și doar intervenția energetică a jandarmilor a făcut ca lucrurile să nu degenereze și mai mult. Ca și dovadă a victoriei repurtate în fața stadionului, fanii arădeni au așșiat pe gardul peluzei un fular capturat al celor de la Petrolul Ploiești. Ultrașii arădeni, interpelați tete-a-tete, au catalogat incidentele un simplu foc de paie, libertatea de expresie a acestora pe stradă, fiind cenzurată de forțele de ordine, aceeași opinie având-o în mare și fanul prahovenilor, în speță PETROLUL PLOIEȘTI care susține că Am fost de față la tot ce s-a întâmplat în Arad, a fost într-adevăr o învălmășeală în care s-au aruncat ceva pumni și picioare și de o parte și de alta (una regretabilă pt. că nu suntem rivali, ultima oară ne-am întâlnit prin '96-'97 și probabil mulți de aici nu au fost de față la ultimul meci, deci nu văd unde ar fi rivalitatea), dar fără victime, sânge sau alte minunății d-astea. A fost și gata, nu își mai au loc acum actele de vitejie pe un site care văd că a ajuns mai rău ca Liga 2. Rog timișorenii și clujenii să își vadă de treaba lor și să nu mai comenteze ei despre ceva ce nu îi privește, cât despre faptul că o să ne mai întâlnim și o să iasă*

*urât și alte chestii d-astea, om vedea la fața locului (eu personal nu aș vrea să mai iasă nimic cu arădenii, nu avem nimic de împărțit cu ei), iar dacă inevitabilul se va întâmpla, atunci sper ca nici unu dintre noi să nu dea în spate și să iasă ceva băiețește. Nu mai băgați în seamă toți copiii, pt. ce scriu aici că spun numai aberații, gen: că ne-am p--at pe voi în Arad, că v-am bătut la voi acasă, că i-am umplut de sânge pe petroliști, că am capturat fulare de brigadă și i-am bătut, că au fost fetițe și unii și alții și că au avut noroc cu jandarmii, haide să lăsăm aberațiile și să ne vedem fiecare de adevăratele rivalități și de meciurile echipei noastre iubite. M-am săturat până peste cap de huligani d-ăștia de internet, am ajuns chiar să vomit când văd ce aberații de c---t scot din ei... mult succes echipei UTA ARAD și tuturor fanilor ei și să promovăm împreună, data viitoare când vin la voi vreau să jucăm un derby de Liga 1, nu unul de Liga 2. Numai bine. Urare care se pare că nu a rezolvat problemele dintre fanii celor două echipe, tensiunea bucurându-se din păcate de constanță și în perioada recentă. În cupele europene steliștii sau confruntat pe străzile din București cu napolitanii, puși pe hartă se pare fără a fi provocați de către ultrasii români, incidentele izbucnind după o corecție aplicată de către peninsulari cetățenilor steliști. Astfel, ca o reacție a mass-mediei survenită după Steaua – Napoli, suntem informați la 30 septembrie 2010, că *paisprezece suporteri steliști au fost conduși la poliție pentru verificări, după ce au aruncat cu pietre într-un taxi în care presupuneau că erau suporteri ai echipei Napoli, a declarat pentru NewsIn, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București, M. M.. Cei 14 suporteri ai echipei Steaua au fost duși la Secția 22 Poliție, pentru verificări. Totodată, 12 dintre ei vor fi sancționați contravențional. Aceste **Incidente între fani la stadionul Steaua cu câteva minute înainte de meciul cu Napoli** au fost un de altfel un subiect intens exploatat de către reprezentanții presei, un alt articol informându-ne că *fanii de la Peluza Sud***

au sărit gardul despărțitor, încercând să arunce cu scaune spre suporterii italieni, care la rândul lor au aprins mai multe torțe în încercarea de a le arunca înspre steliști. Stewarzii de la stadion au fost depășiți de evenimente, iar la începutul meciului au intervenit jandarmii. Aceștia i-au obligat pe cei circa 600 de fani italieni să se retragă într-un colț, formând un cordon în jurul lor. Tot un excerpt din ziarele mioritice, completează cantitativ informațiile dedicate confruntării latinilor, un articol în care se menționează faptul că meciul Steaua - Napoli, scor 3-3, a fost marcat de mai multe incidente între suporterii celor două echipe. Astfel, înainte și după startul partidei, au avut loc mai multe altercații între fanii români și cei italieni. Suporterii steliști de la Peluza Sud a Stadionului Steaua s-au apropiat de cei italieni prezenți în apropierea lor și au încercat să se bată cu aceștia. Românii și italienii au aruncat cu scaune și torțe unii înspre alții, jandarmii fiind nevoiți să intervină. 12 indivizi au fost duși la secție în urma incidentelor din afara stadionului, toți cetățeni români. Aceștia au primit interdicția de a mai intra pe stadion timp de doi ani. 3 ambulanțe au fost necesare la stadion pentru a-i trata pe răniți; niciun suporter nu a fost internat. Analizând geneza incidentelor trebuie specificat că acestea, după cum s-a mai spus, au pornit se pare de la faptul că un grup de napolitani în stare de ebrietate au făcut scandal într-o zonă oarecare a capitalei, devastând baruri și bătând femei și copii. Fără să mai țină cont de regulile ultras, în virtutea principiului ochi pentru ochi și dinte pentru dinte, steliștii s-au deplasat înarmați cu bâte, lanțuri, etc., la fața locului aplicându-le o corecție fizică dură italienilor, mulți dintre ei ajungând la spital. Oricum, amploarea incidentelor nu a fost surprinsă de presă. După acel episod, steliștii nu au putut savura victoria contra napolitanilor deoarece au fost nevoiți să se concentreze pe eternul derby, un meci presărat inevitabil cu incidente pe străzi. În 17 octombrie, site-ul *Gazetei Sporturilor* a avut pretenția că ține microbiștii la 728

curent cu tot ce se întâmplă la stadionul Dinamo, din acest moment și până la startul partidei, prevăzute pentru ora 20:30!

19:12, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București face un anunț stupefiant: "În apropierea stadionului a avut loc un conflict între două grupuri de suporteri dinamoviști".

19:14, mai multe grupuri de suporteri steliști au intrat în condiții de siguranță pe stadion. Cam jumătate dintre cei aproape 700 de fani care au primit bilete într-un stadion pe care s-au vândut 12.000 de bilete

19:26, au intrat toți cei 675 de fani ai Stelei

19:28, în tribune sunt acum în jur de 3.000 de suporteri. Atmosfera este incendiară, dar fără evenimente în interiorul stadionului din Șoseaua Ștefan cel Mare

19:30, peluza Cătălin Hâldan este deja plină.

19:40, steliștii rup gardul care-i desparte de restul supporterilor. Forțele de ordine au fost nevoite să intervină în forță. Un jandarm a fost lovit cu o bucată de fier în cap!

19:49, echipa dinamovistă iese pentru încălzire. La un minut după, pe teren apare și trupa stelistă.

19:50, noi incidente apărute în galeria stelistă. Aproximativ 100 de jandarmi sunt masați în dreptul supporterilor echipei din Ghencea.

La acel meci, declarat ca unul cu un grad maxim de risc, trupele de Poliție și de Jandarmerie din București au fost în alertă, însă în ciuda acestui fapt evenimentele reprobabile nu au lipsit, după înregistrarea unor incidente înainte de marele derby Dinamo - Steaua un bărbat ajungând la spital cu fractură de piramidă nazală și traumatism facial. Clientul unui fast-food din Calea Floreasca este în stare gravă după ce patru suporteri dinamoviști i-au dau cu o sticlă în cap. Potrivit sursei citate, bărbatul ar fi fost deranjat de gălăgia pe care o făceau microbiștii și le-a atras atenția. Bărbatul a fost transportat la Spitalul de Urgență Floreasca. Site-ul www.stirileprotv.ro precizează că alți 15 suporterii dinamoviști au ajuns la Poliție,

*după ce au spart geamul unui autobuz de pe linia lui 153. Fanii s-au luat la îmbrânceală în autobuz, iar doi dintre ei au spart un geam. Șoferul autobuzului s-a dus direct cu ei la Secția 13 Poliție. Doi dintre ei sunt cercetați pentru distrugere. Unul dintre liderii galeriei echipei Dinamo București, Elias Bucurică, a fost reținut, duminică, de Jandarmerie, în urma unei altercații care a avut loc pe strada Barbu Văcărescu, a declarat, pentru MEDIAFAX, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București, M. M. "Elias Bucurică, unul dintre liderii galeriei echipei Dinamo, a fost reținut de către Jandarmerie și va fi condus la o secție de Poliție unde va fi audiat în urma unei altercații care a avut loc pe strada Barbu Văcărescu între două facțiuni ale galeriei dinamoviste. Elias Bucurică avea interdicție de a intra pe stadion, dar a fost reținut pentru incidentul petrecut în afara arenei", a spus M.. Nu mai puțin de **Cinci sute de jandarmi asigură ordinea la meci**, ne informează și cotidianul Gazeta Sporturilor în legătură cu măsurile draconice de securitate luate de autorități desigur cu scopul de a prevenii incidentele: **Cinci sute de jandarmi asigură ordinea la meciul de fotbal ce se dispută duminică seara între echipele Dinamo și Steaua, pe stadionul din Șoseaua Ștefan cel Mare din Capitală, au informat surse oficiale. Meciul este unul cu grad ridicat de risc privind securitatea, de aceea, au fost mobilizate și forțe impresionate ale Poliției și Jandarmeriei. O parte a suporterilor dinamoviști și steliști și-au dat întâlnire în jurul Stadionului Dinamo, unde intenționau să se bată, dar întregul lor plan a fost dejucat de șefii jandarmeriei. Aceștia au intervenit și au împiedicat orice incidente. "Suporterii își dăduseră întâlnire în apropierea stadionului pentru a se bate, dar am reușit să le dejucăm planul și să oprim incidentele. Îi sfătuiesc pe fani să nu mai încerce să organizeze astfel de momente. În ultimii ani, nu am avut incidente și ne-am dori ca lucrurile să rămână așa în continuare", a spus M.M.***

La meciul dintre FCM Târgu Mureș și Politehnica Timișoara, din 18 octombrie, ultrasii timișoreni au aplicat o corecție fanilor mureșeni, bătaia fiind administrată mureșenilor în propriul fief. Polistul CCCCPrecizează că *Nu a fost absolut nicio altercație cu băieții din galeria TG. Mureș. Așa cum s-a mai zis și mai sus, ei chiar au venit și au încercat să aplaneze conflictul cu forțele de ordine. Probleme au fost cu cetățenii care au înjurat și provocat non-stop sub ochii îngăduitori ai țăranilor din firma de pază și protecție. Și-au primit corecția la pauză pentru asta și apoi s-au calmat. Nici vorbă de captură sau alte asemenea probleme.* Legea pumnului, conform celor de mai sus a funcționat eficient, legislație aplicată ca un răspuns la provocările provenite din partea profanilor, adică a cetățenilor. Cinci zile mai târziu, sunt semnalate abuzuri ale jandarmeriei aflată într-o perioadă definită de un exces de zel, demn de cauze mai bune, astfel că *la meciul disputat de Oțelul la Mediaș, în compania formației gazdă, Gaz Metan, suporterii gălățeni au avut probleme la intrarea pe stadion. Fanii Oțelului nu au fost lăsați să intre cu tobele și alte recuzite pe stadion de către Jandarmerie. La un moment dat, spiritele dintre cele două părți s-au încins și au fost la un pas să se ia la bătaie. Până la urmă, cele două părți au ajuns la un consens, iar suporterii Oțelului au fost lăsați să intre, însă fără mai multe obiecte din recuzită.* După acest episod, a urmat un altul dintr-o altă partitură la meciul dintre CFR Cluj și FCM Târgu Mureș, din 29 octombrie, unde cei câțiva membrii ai brigăzii Legio Vici Maris, prezenți la meci, au fost evacuați de pe stadion: *La această partidă am fost 10 persoane. Ne fiind lăsați să stăm la oaspeți, am stat în peluza clujeană, ne-am pus bannerul și de acolo am cântat. La pauză, din cauza unor incidente am fost evacuați, în momentul evacuării ne-au "atacat" CFR-iștii cu scui pături. În drum spre ieșire s-au împărțit câțiva pumni, și picioare între noi și stewarzi.*

În aproximativ aceeași perioadă, *purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Ploiești, A. V.*, spune că incidentele dinaintea partidei Astra - Rapid s-au produs între câțiva fani giuleșteni și susținători ai Petrolului. "Au fost operate 17 rețineri, suporterii vor merge la secție pentru a le fi stabilit gradul de implicare în aceste incidente. Am intervenit imediat în zona în care s-au produs aceste evenimente nefericite. Totul s-a întâmplat în afara ariei stadionului, este vorba despre un conflict între fanii Petrolului și câțiva rapidiști. Spectatorii din stadion sunt în deplină siguranță", a comentat Vlad la GSP TV. O deplasare a giuleștenilor în Ploiești are ca fenomen adiacent inevitabilul conflict dintre fani, pe care istoria îi face inexorabili în a accepta orice tip de tendințe pacifiste. Ulterior evenimentelor, fanul echipei Rapid ne spune cum a avut loc incidentul. La o intersecție lângă intrarea de la tribuna 2, circa 30 - 40 de petroliști au început să arunce cu pietre, cutii de bere și să dea ca desperații într-o mașină. Maxim 20 de RAPID-iști vs 30-40 de lupi. Ca să nu aud în comentariile care vor urma că ne-am luat bătaie... vă spun eu de pe acum ce am pățit. Din 20, doar un băiat un pic mai sifonat... pe când cei din rândul lupilor erau câțiva pe jos leșinați. Vă dădeați în spate ca desperații când veneam toți spre voi :). Adevărul Gol Goluț. Din perspectiva lui 1870 comentariile rivalilor nu sunt altceva decât o încercare jalnică din partea băieților de la Rapid de a se scoate elegant în fața lumii (cel care zice că relatează adevărul gol g.) frate nu a fost chiar așa, noi am fost 30 numărați, iar voi la fel ca noi. Adevărul este următorul: de la noi nu a fost nimeni leșinat cum scrie băiatu' de mai sus, ci unul din băieți a primit o sticlă în pomete și era vânat, iar altul geaca ruptă. Cât despre voi nu zic nimic să nu zică lumea că mint, dar voi știți bine cele întâmplate și nu are rost să dau detalii. Nu uitați că eram la noi în oraș, iar unii din băieții care lucrează la secția unde ați fost duși sunt din galeria noastră și v-au văzut mai bine. Oricum, Rapid este singura

*echipă din țară pe care o urăsc din suflet dar pt. care am mare respect. Interesant este faptul că respectul acordat inamicilor reprezintă o afirmație destul de des întâlnită în lumea ultrasilor. O rivalitate unde fanii se disprețuiesc reciproc, inechivoc, nu are parcă aceeași intensitate ca trăire, în virtutea faptului că fie rivalitatea nu este una istorică fie există o disproporție evidentă în cea ce privește raportul de forțe dintre galerii. În cea ce privește incidentele ploieșteanul AavsKK este la fel de rezervat în a comenta ciocnirile cu rapidiștii: *văd un amic aici că a pomenit ceva de Cișmigiu. Să te informez că ați avut de-a face cu niște studenți la construcții, din 3 orașe diferite, simpatizând echipe diferite. Mi-aduc aminte că ne-am văzut după chestia asta și mi-au povestit, asta ca să nu trăiești cu vreo impresie greșită. Ce e mai penibil, e că o furăți ori de câte ori veniți la Ploiești și tu te bucuri de ce ai făcut la o plimbare într-un parc din București. Cât despre ce s-a întâmplat joi, trebuie menționat doar că în aceste întâlniri se dau pumni și picioare, nu cuțite, bâte, ciocane și altele (asta e de reținut).**

În Cluj, după meciul dintre CFR și Dinamo, presa consemna la 7 noiembrie că *partida din Gruia a debutat cu scandal la poarta de acces a fanilor dinamoviști în arenă. Asta pentru că oficialii CFR-ului au hotărât ca în sectorul în care "câinii" aveau rezervate 1.100 de bilete, să nu intre decât fanii care au buletin de București. Decizie neinspirată, care a pus gaz pe foc, iar de aici până la scandal nu a fost decât un pas. În spatele peluzei, au rămas în jur de 700 de fani, iar cei care apucaseră să intre în stadion au ieșit afară din solidaritate. Conflictul a degenerat, iar ultrasii roș-albilor s-au luat la bătaie cu forțele de ordine. Incidentele s-au desfășurat atât în afara stadionului, cât și în peluză, însă pe străzile din jurul arenei au fost adevărate lupte de stradă. Unii dintre fanii dinamoviști au avut nevoie de îngrijiri medicale, în jur de 100 dintre aceștia fiind reținuți de Jandarmerie. Florin Prunea a sesizat situația și i-a reclamat lui Iuliu Mureșan că lucrurile au*

733

degenerat, explicându-i că ar fi fost mai bine să-i lase pe "câini" pe stadion. Înainte cu câteva ore de startul partidei, ultrașii dinamoviști și cei ai lui "U" Cluj, cele două galerii fiind înfrățite, s-au întâlnit în apropierea stadionului cu mai mulți fani ai campioanei. Cele două grupuri s-au bătut timp de mai multe minute, fiind nevoie, de asemenea, de intervenția forțelor de ordine. "Decizia CFR-ului de a nu-i lăsa pe fanii dinamoviști care nu sunt din București să intre la meci este extrem de periculoasă și discriminatorie. Este o decizie extrem de deplasată. Am și contestat-o la ședința tehnică. Nu am înțeles decizia celor de la CFR de a nu permite accesul suporterilor de la Dinamo. Au făcut ore întregi pe drum, atât la dus cât și la întors. E un gest pe care nu-l înțeleg. Opinia mea e că observatorul trebuia să intervină și să se permită accesul. Am vorbit cu Mureșan și mi-a spus că va regla această problemă. Firmele care sunt cu contract cu un club au rolul de a controla, de a evita intrarea cu obiecte contondente. Nu poate un terț să ia o decizie de acest gen. E o măsură discriminatorie", a declarat Nicolae Badea la Sport.ro. Prietenia dintre uiști și dinamoviști este se pare greu de digerat în Gruia, de reprezentanți ai unei echipe care din păcate se bucură de un consistent capital de antipatie, pe considerente etnice, în toată țara. Alex Câinele pentru a clarifica situația și estompa comentariile ambigui, vrea să ne lămurim: cam cu o oră și 30 min înainte de meci, au intrat câțiva băieți care erau cu Mihnea Ionescu. După aceea, nu a mai intrat nimeni și erau cel puțin un autocar pe afară, cei ai lui Elias. A venit și el dar din ce știu are interdicție în continuare. Iar frânarii ăștia ignoranți să nu comenteze aiurea, că de la "U" nu puteau veni prea mulți băieți oricum. Anul trecut cei cu buletine de Cluj n-au putut intra alături de Dinamo, nu știu de ce îi tot aduceți în discuție. La meciul de cupă dintre CFR și Dinamo au venit 15 băieți. Aseară erau vreo 5 fulare cu "U" sus pe strada Gruia, iar cei care au vrut scandal au intrat oricum între frânari și s-

au bătut până la intervenția stewartilor. Bună și politica frânarilor... Oricum în condițiile în care fanul dinamovist nu fabulează este de apreciat curajul fanilor Universității, o sfidare de acest tip neputând fi altceva decât reflectarea unei diferențe nete între tot ceea ce înseamnă atitudine la nivel de fani.

*În București, steliștii s-au deplasat în Giulești, unde au fost bătuți crunt de reprezentanții Jandarmeriei, imaginile cu evacuarea ultrasii roș-albaștrilor de pe stadionul Valentin Stănescu, făcând înconjurul lumii, în condițiile în care steliștii au fost loviți brutal cu bastoanele la trecerea printr-un culoar format din două cordoane de jandarmi. Din surse Mediafax, în 11 noiembrie, aflăm că *trei dintre cei 380 de suporteri ai echipei Steaua prezenți la meciul cu Rapid, din Cupa României, s-au rănit în timpul evacuării acestora de pe arena Valentin Stănescu, în urma incidentelor create în prima repriză, a declarat, joi, purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei Capitalei, M. M.. Acesta a spus, joi seară, pentru MEDIAFAX, că cei trei au suferit "mărci traumatice, vânătăi și alte echimoze". "Dintre cei 380 de suporteri steliști, sunt și trei răniți, cu mărci traumatice, cu vânătăi și alte echimoze, care s-au rănit în timpul evacuării, s-au împins", a spus M.. Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București a menționat că, în timpul evacuării galeriei steliste, au fost incendiate mai multe scaune la Tribuna I și că la Tribuna a II-a a avut loc un incendiu, pentru stingerea căruia s-a intervenit cu apă și spumă. "Tot în timpul evacuării au incendiat mai multe scaune de la Tribuna I. Măsura de evacuare a suporterilor steliști a fost luată de Jandarmerie, arbitru (n.r. - arbitru central Alexandru Tudor) și ceilalți oficiali care se ocupă cu organizarea meciului. În această măsură, a cântărit foarte mult faptul că s-au aruncat foarte multe obiecte în Tribuna 0, unde erau mulți copii. La Tribuna II, în care au stat suporteri rapidiști, au fost incendiați aproximativ 30 de metri pătrați de scaune. Incendiul a fost stins după ce s-a intervenit cu apă și**

735

spumă", a mai spus M. M. M. a spus că jandarmii au intervenit pentru evacuarea a 380 de persoane din galeria formației Steaua, după ce acestea au aruncat cu petarde pe teren, în tribuna oficială și spre fanii echipei Rapid. "Toți cei 380 de suporterii steliști, care au fost evacuați de pe stadion, vor fi conduși la secțiile de poliție pentru identificare și amprentare, motivul acestei decizii fiind aruncarea de materiale pirotehnice și de alte obiecte în suprafața de joc și spre tribuna oficială, acest lucru întâmplându-se chiar și în timpul evacuării lor", a declarat M. M.. Purtătorul de cuvânt al Jandarmeriei București a adăugat că agresorilor li se vor aplica sancțiuni pentru încălcarea Legii 4/2008, privind materialele pirotehnice. Meciul dintre Rapid și Steaua București, contând pentru sferturile de finală ale Cupei României, a fost întrerupt timp de opt minute, în prima repriză, la scorul de 0-0, după ce fanii steliști au aruncat cu zeci de petarde în teren și înspre tribuna oficială a stadionului Valentin Stănescu. În minutul 11 al partidei, suporterii steliști au început să arunce cu petarde, torțe, scaune și bețe de la steaguri pe teren, arbitrul Alexandru Tudor luând decizia de întrerupere a meciului. Jucătorii formației Steaua au mers în dreptul sectorului ocupat de fani, pentru a le cere să nu mai arunce cu petarde, iar ulterior au intervenit forțele de ordine, care i-au evacuat pe fanii steliști pe la Peluza I. Mulți dintre susținătorii echipei Steaua au fost loviți de jandarmi în timpul evacuării. Pe de altă parte, președintele clubului Steaua, Helmuth Duckadam, și directorul economic Valentin Argăseală, aflați la tribuna oficială, au fost înjurați de suporterii rapidiști. Meciul s-a reluat după aproximativ opt minute de la întrerupere. Din păcate pentru ultrasii din Ghencea, măsurile autorităților, ce au urmat incidentelor, au constat în **Amenzi și dosare penale în urma incidentelor de la Rapid - Steaua**: 293 de suporterii steliști au fost amendați în urma incidentelor de joi din timpul desfășurării partidei Rapid 736

– Steaua, din Cupa României. Valoarea totală a sancțiunilor aplicate acestora fiind de 143.650 de lei, iar în cazul a 9 suporteri au fost deschise dosare penale, informează Jandarmeria Capitalei. Potrivit unui comunicat remis vineri de Jandarmeria Capitalei, joi seara, în minutul zece al meciului Rapid – Steaua, din Cupa României, suporterii echipei Steaua aflați la tribuna I au aprins numeroase torțe și petarde, aruncându-le ulterior în teren împreună cu bețe de steag și spre tribuna oficială, unde se aflau suporterii rapidiști. De asemenea, au fost incendiate scaunele din tribuna destinată suportерilor oaspeți pe o suprafață de 30 de metri pătrați, necesitând intervenția forțelor ISU București. În conformitate cu prevederile legale, dar și după consultarea reprezentanților Prefecturii, dar și având în vedere că meciul a fost întrerupt, iar situația putea degenera într-un conflict între suporterii rapidiști și cei steliști, s-a luat decizia evacuării suportерilor Stelei, urmând ca aceștia să fie conduși la secțiile de poliție pentru stabilirea identității, amprentării, fotografierii și luarea măsurilor legale ce se impun. Partida a fost reluată la finalizarea evacuării galeriei echipei Steaua, după aproximativ zece minute. Suporterii steliști au fost conduși la mai multe secții de poliție, astfel: la Secția 2 Poliție - 30 persoane, la Secția 3 Poliție - 35 persoane, la Secția 4 Poliție - 60 persoane, la Secția 17 Poliție - 33 persoane, la Secția 21 Poliție - 30 persoane, la Secția 22 Poliție - 29 persoane, iar la Secția 25 Poliție - 58 persoane. Totodată, deoarece capacitatea secțiilor de poliție stabilite pentru primirea persoanelor evacuate fusese acoperită, s-a decis ca o parte dintre persoanele ce necesitau a fi identificate și fotografiate să fie conduse în alte locații, respectiv în parcare Complexului Metro Militari - 38 de persoane și parcare Hypermarket-ului Dedeman - 22 de persoane. După ce suporterii au fost identificați, fotografiați și amprentați, au fost sancționate contravențional 293 persoane cu amenzi în cuantum total de 143.650 de lei. Au fost aplicate

două sancțiuni contravenționale pentru pătrunderea în arena sportivă în stare de ebrietate și adresare de injurii la adresa forțelor de ordine, cu amenzi în valoare de 500 de lei, și măsura complementară de a se interzice accesul la competițiile sportive pe o perioadă de șase luni. De asemenea, s-au dat 286 de amenzi pentru aruncarea de materiale pirotehnice pe suprafața de joc, cu amendă în valoare de 142.800 de lei și măsura complementară de a se interzice accesul la competițiile sportive pe o perioadă de un an. S-au mai dat două amenzi pentru proferarea de injurii sau expresii jignitoare la adresa oficialilor, celorlalți spectatori și jucătorilor, cu amenzi în valoare de 350 de lei. Au fost date și trei avertismente scrise pentru pătrunderea în incinta arenei sportive fără documente de acces. Pe de altă parte, au fost întocmite actele premergătoare începerii urmării penale în cazul a nouă persoane. Trei sunt cercetate pentru deținerea și folosirea în incinta arenei sportive a obiectelor artisanale pe bază de amestecuri pirotehnice, o altă persoană pentru fals privind identitatea, iar alte trei pentru încălcarea interdicției de a se afla în arena sportivă la meciurile de fotbal. Mai mult, unul dintre suporterii este cercetat pentru împiedicarea organelor de ordine de a-și îndeplini obligațiile de serviciu privind legitimarea, iar un alt dosar se referă la consumul de substanțe interzise. Totodată, potrivit Jandarmeriei Capitalei, au mai fost aplicate 22 de amenzi pentru suporterii rapidiști, în valoare totală de 14.150 de lei. Șapte sancțiuni au fost aplicate pentru revânzarea biletelor la suprapreț, cu amenzi în valoare de 7.000 de lei și confiscarea a 6 bilete, iar alte patru amenzi, în valoare de 2.000 de lei, au fost aplicate pentru pătrunderea în incinta arenei sportive fără documente de acces. De asemenea, a fost aplicată o sancțiune contravențională pentru pătrunderea în arena sportivă în stare de ebrietate și adresare de injurii la adresa forțelor de ordine, în valoare de 250 lei, și măsura complementară de a se interzice accesul la competițiile

sportive pe o perioadă de șase luni. Au fost aplicate și două amenzi pentru proferarea de injurii la adresa forțelor de ordine, cu amendă în valoare de 1.650 de lei, dar și o amendă pentru proferarea de injurii la adresa forțelor de ordine și mutarea gardurilor de protecție, cu amendă în valoare de 650 lei și măsura complementară de a se interzice accesul la competițiile sportive pe o perioadă de un an. S-au mai aplicat două amenzi pentru cumpărarea de mărfuri sau produse în scop de revânzare, în valoare de 2.000 de lei, și alte trei amenzi pentru apelare în mod repetat la mila publicului, în valoare de 400 de lei, precum și o amendă de 200 de lei pentru adresarea de cuvinte jignitoare și injurii. În continuare, precizează reprezentanții Jandarmeriei Capitalei, pe baza imaginilor filmate de monitorii de securitate, cele surprinse de camerele de supraveghere instalate la stadion, precum și cele surprinse de reprezentanții posturilor de televiziune, să fie identificate și alte persoane care au săvârșit fapte de natură contravențională sau penală, pentru a fi luate măsurile legale ce se impun. După terminarea partidei, au fost asigurate măsurile de ordine publică pe traseele de plecare, nefiind înregistrate evenimente deosebite. Partida Rapid - Steaua din sferturile de finală ale Cupei României, s-a încheiat joi seara, la scorul de 0-1, echipa din Ghencea calificându-se în semifinalele competiției.

În 18 noiembrie, au fost comentate incidente derulate între brașoveni și rapidiști, și în consecință un *ultras de tastatură* vrea lămuriri vis-a-vis de faptul că *am înțeles că v-au rupt brașovenii dinți prin tren*. Comentariul lui 1936bastard este oarecum edificator în acest sens, avansând ideea că *nu au fost incidente majore, au fost câteva în autogară, și după meci niște băieți s-au dus în Halta Bartolomeu unde au prins niște băieți din Vandals (grupu' din Brașov, dar o parte din județ care susțin Rapidu')*. La rândul său, *antisocial* conchide cinic: *Bătaie... au fost bătuți cetățeni pentru că brigăzile au plecat cu*

autocarele... în ultimul comentariu susținându-se astfel că ultrașii rapidiști nu au fost implicați în incidente, ci doar un grup de fani ordinari.

Analiza incidentelor majore evocate de presă și, desigur, a articolelor găsite în urma diferitelor metode de cercetare, se încheie cu evocarea evenimentelor din 6 decembrie 2010, când ***Suporterii vasluieni și giuleșteni au provocat o altercație în urma căreia mai mulți fani vasluieni au fost duși la poliție***, în incidente fiind folosite și arme de foc: *Mai mulți suporteri vasluieni au fost duși la Poliție, iar cinci dintre ei au fost amendați, în urma unei altercații izbucnite cu suporteri bucureșteni după meciul dintre FC Vaslui și Rapid, în timpul conflictului fiind trase și câteva gloanțe de cauciuc, conform agenției NewsIn. Potrivit purtătorului de cuvânt al Inspectoratului de Poliție Județean (IPJ) Vaslui, L. D., pornind de la un schimb de replici, suporterii celor două echipe au ajuns să se bată, să arunce cu farfurii și chiar să tragă cu gloanțe de cauciuc. “O parte dintre suporterii echipei Rapid au solicitat să meargă cu taxiurile, spre București. Aceștia, însă, au mers la un restaurant din apropierea stadionului, unde au avut un schimb de cuvinte jignitoare, triviale, cu suporteri vasluieni. Apoi au părăsit restaurantul și a avut loc o altercație între aceștia”, a declarat purtătorul de cuvânt al IPJ Vaslui, L. D..La fața locului au fost găsite cartușe de la un pistol cu bile de cauciuc, iar polițiștii au demarat cercetări. Cinci suporteri au fost amendați cu câte două sute de lei. “S-au găsit cinci tuburi de cartușe, ce provin de la un pistol cu bile de cauciuc, calibru 10 x 22p. Au fost demarate cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de uz de armă neletală, supusă autorizării, fără drept”, a declarat purtătorul de cuvânt al IPJ Vaslui, L. D.. Fanii Rapidului au fost escortați apoi de polițiști până când s-au urcat în trenul de București. Practic epopeea s-a încheiat cu ***Cinci suporteri ai echipei FC Vaslui, amendați de Poliție***, un preț mic plătit totuși de combatanți dacă ne*

raportăm strict la informațiile survenite din presă, în legătură cu evenimentele analizate: *Cinci suporteri ai echipei FC Vaslui au fost amendați de Poliție cu câte 200 de lei pentru tulburarea liniștii și ordinii publice în urma unui incident care a avut loc după partida cu Rapid, disputată duminică. Purtătorul de cuvânt al Inspectoratului de Poliție al Județului Vaslui (IPJV), M. Ș., a declarat că fanii vasluieni i-au provocat pe o parte dintre membrii galeriei rapidiste care se aflau în interiorul unui club din localitate. Incidentul a fost stins la intervenția Poliției, fanii echipei antrenate de Viorel Hizo fiind duși la secție unde li s-au întocmit procese verbale. Cei aproximativ 30 de suporteri rapidiști au fost conduși de jandarmi la Gară. În plus, M. Ș. a afirmat că în cadrul aceluiași incident, Poliția a întocmit și un dosar penal. "Poliția a întocmit și un dosar penal cu autor necunoscut pentru folosirea fără drept a unei arme neletale din cele supuse autorizării", a spus purtătorul de cuvânt al IPJV. Partida FC Vaslui - Rapid, disputată, duminică, în cadrul etapei a XVIII-a a Ligii I, s-a încheiat la egalitate, scor 1-1.*

Așadar, un final apocaliptic al radiografierii incidentelor în două decenii de presă sportivă. Acest capitol al diacroniei se încheie cu focuri de armă. Scenarii sumbre privitoare la evoluția fenomenului din acest punct de vedere pot fi proiectate ușor, în condițiile în care brigăzi exponențiale ale ultrasismului românesc își apără bannerul cu arme de foc, iar diverși ultrași declară în presă că arma din dotare le asigură integritatea corporală sau primesc acuzații de acest tip de la rivali.

Aceste tendințe nu sunt un semn al evoluției fenomenului, al radicalizării acestuia sau al motivării extreme a ultrașilor, ci un semn al alterității. Mentalitățile și principiile devin vorbe goale într-o carcasă de tinichea, în care sclipirile sunt fade. O conjunctură de acest tip care s-ar extinde la nivelul ultrasismului românesc ar sufoca fenomenul, devenind un element de maximă nocivitate. Profilaxia în acest caz nu poate

fi altceva decât rodul autoepurării, iar indivizii predispuși la astfel de acte ar trebui exmatriculați de forțele ultras intrinseci. Altfel arealul ultrasismului s-ar deșertifica, iar fenomenul ar deveni o glumă proastă. Nici un sistem filozofic, oricât ar fi de imatur, nu include armele de foc ca mijloc de exprimare, precizare care se impune în condițiile în care ultrașii reclamă faptul că fenomenul reprezintă o filozofie de viață și o stare de spirit. La scară istorică pionieratul marcat de utilizarea armelor albe nu reprezintă altceva decât o etapă în căutarea propriului drum, o stângăcie specifică începutului, o prostie îmbrăcată cu scuza imaturității. Dacă evoluția ascendentă presupune creionarea unei filozofii de viață și implementarea principiilor acesteia, atunci o nouă fază de organizare pe baza principiului *step by step* reprezintă un element indispensabil saltului calitativ. Un traseu în formă de cerc cu o reîntoarcere la bază este un semn al involuției la orice nivel, indiferent că vorbim de o națiune, de un grup sau de un individ, sau de orice tip de organizare politico-economică. Iar ultrasismul nu face rabat de la reguli. Spectrul sinistru al dezintegrării și al imploziei nu se întrezărește dacă se păstrează echidistanța și o oarecare detașare față de provocările impregnate cu tentația forțării sau eludării regulilor.

Cert este că fenomenul conform legilor firii va continua, în ciuda degradingoladei clamate de ultrași. Criza existențială, rezultat și al imploziei conjuncturilor restrictive, cu siguranță va fi depășită ca hop contextual, iar presa va monitoriza în continuare activitatea ultrașilor, a căror exprimare radicală a fost surprinsă adineauri. Lamentoul dedicat perioadei romantice, a pionieratului ultrasismului a apus de mult, ca metodă de activizare a exponenților subculturii. Fără ca letargia să fie cronică, noua generație lasă impresia unui deficit la nivel de nostalgie. Pe de altă parte, nu face dovada că este capabilă și dispusă să construiască pe vechiul fundament o mentalitate adaptată contextului nord-dunărean, care în fond ar fi

circumscrișă culturii și s-ar dezvolta firesc, urmând legile firii, în speță, principiile de bază ale psihologiei sociale. Filtrat prin temperamentul dificil, exploziv și pătimaș al românilor, fenomenul ultras ar îmbrăca cu certitudine nuanțe noi. Oricum, indiferent de direcția evoluției, incidentele vor reprezenta constanta invariabilă din peisajul galeriilor românești și principalul reper al evaluării antagonismelor apreciere-depreciere, clasificare-declasicare din fenomenul mioritic. Reîntorcându-ne în concret, trebuie menționat că această cronologie a incidentelor din ultimele decenii este departe de a fi completă. Reamintim în final că lipsesc o serie de evenimente ce nu au fost monitorizate de presă, bătăi stradale cunoscute doar de cei implicați și eventual martorii aferenți, iar cercetarea articolelor din presă s-a efectuat cu lacunele de rigoare, evocate și anterior, care exclude perfecțiunea unui asemenea demers. De asemenea, pentru completarea informațiilor în acest sens ar fi fost necesară comasarea ultimului capitol cu cel dedicat capturilor de bannere, cele mai multe fiind luate de la rivali prin violență.

În ciuda neajunsurilor prezentate și asumate, articolele dedicate incidentelor constituie un bun reper pentru exponenții fenomenului, și nu numai, care sunt interesați de subiect. Antecedentele ar putea reprezenta cheia deslușirii direcției ultrasismului românesc, situat între pericolul de a fi absorbit de forța *europocentrismului* vestic și tentația făuririi propriei linii subiacente culturii. Viitorul va răspunde la întrebare, iar cercetătorii cu siguranță vor immortaliza răspunsul, subsumându-l contextului aferent.

Bibliografie selectivă

Cărți:

- Alexianu, Alexandru, *Mode și veșminte din trecut: cinci secole de istorie costumară românească*, București, ed. Meridiane, 1971
- Aristotel, *Metafizica*, București, ed. Univers Enciclopedic Gold, 2010
- Barbu Daniel (coord.), *Firea Românilor*, București, ed. Nemira, 2000
- Bauman, Zygmund și May, Tim., *Gândirea sociologică*, București, ed. Humanitas, 2008
- Bădescu, Ilie, *Sincronism european și cultură critică românească*, Cluj-Napoca, ed. Dacia, 2003
- Bălănescu Stelian, Ion Solacolu, *Inconsistența miturilor: Cazul Mișcării legionare*, Iași, ed. Polirom, 1995
- Bălășescu, Alexandru, *Paris elegant, Tehran incitant: corpuri estetice, subiecte politice*, București, ed. Curtea Veche, 2008
- Berciu, Mihaela, *Ținuta pentru succes*, București, ed. Coreus Publishing, 2009
- Blaa, Lucian, *Opere*, vol. 8, București, ed. Minerva, 1983
- Boia, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, București, ed. Humanitas, 2000
- Boia, Lucian, *Istorie și mit în conștiința românească*, București, ed. Humanitas, 2000
- Boncu, Ștefan, *Psihologia influenței sociale*, Iași, ed. Polirom, 2002
- Bonte, Pierre și Izard M., *Dicționar de etnografie și antropologie*, Iași, ed. Polirom, 2007
- Bobbio, Norberto, *Liberalism și democrație*, ed. Nemira, București, 1998
- Bourdieu, Pierre, *Ratiuni practice*, București, ed. Meridiane, 1999
- Bourdieu, Pierre, *Limbaj și putere simbolică*, București, ed. Art, 2013
- Braudel, Fernand, *Structurile cotidianului: posibilul și imposibilul*, București, ed. Meridiane, 1984
- Camus, Albert, *Fatași reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara*, București, ed. Rao, 2011
- Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității: modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodern*, Iași, ed. Polirom, 2005

- Cesereanu, Ruxandra, *Imaginarul violent al românilor*, București, ed. Humanitas, 2003
- Chelcea, Septimiu, *Personalitate și societate în tranziție. Studii de psihologie socială*, București, ed. Societatea Știință & Tehnică SA, 1994
- Chiciudean, Ion, și Halic, Bogdan-Alexandru, *Imagologie. Imagologie istorică*, București, ed. Comunicare.ro, 2003
- Ciancio, Gennaro și Ciancio Giovanni, *Asasinarea lui Aldo Moro*, Cluj-Napoca, ed. Librăria Leonardo da Vinci, 2011
- Cioran Emil, *Schimbarea la față a României*, București, ed. Humanitas, 1990
- Cioran, Emil, *Îndreptar pătimas*, București, ed. Humanitas, 1991
- Culianu, Ioan, *Religia și creșterea puterii*, București, ed. Nemira, 1996
- Curelaru, Mihai. *Reprezentări sociale*, Iași, ed. Polirom, 2006.
- DeFleur, Melvin L. și Rokeach-Ball, Sandra. *Teorii ale comunicării de masă*, București, ed. Polirom, 1999
- Dodds, E.R., *Grecii și iraționalul*, Iași, ed. Polirom, 1998.
- Drăgan, Ioan, *Paradigme ale comunicării de masă*, București, ed. Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L., 1996
- Dungaciu, Sandra, *Georg Simmel și sociologia modernității*, Cluj-Napoca, ed. Dacia, 2003
- Durkheim, Emile, *Formele elementare ale vieții religioase*, Iași, ed. Polirom, 1999
- Duțu Alexandru, *Eseu în istoria modelelor umane. Imaginea omului în literatură și pictură*, București, Editura Științifică, 1972
- Duțu, Alexandru, *Ideea de Europa și evoluția conștiinței europene*, București, ed. ALL, 2002
- Eco, Umberto, *Apocaliptici și integrați. Comunicații de masă și teorii ale culturii de masă*, Iași, ed. Polirom, 2008
- Eco, Umberto, *O teorie a semioticii*, București, ed. Trei, 2008
- Eibl-Eibesfeldt, Irenaus, *Agresivitatea umană*, București, ed. Trei, 1995
- Furet, François și Ernst Nolte, *Fascism și communism*, București, ed. Univers, 2000
- Gavreliuc, Alin. *De la relațiile interpersonale la comunicarea socială. Psihologia socială și stadiile progresive ale articulării sinelui*, Iași, ed. Polirom, 2006
- Georgescu Titu, *România în istoria Europei secolului XX: 1945-1990*. București, ed. Hyperion, 1992.
- Girard, Renes, *Violența și Sacrul*, București, ed. Nemira, 1995
- Goldberg, Jonah, *Fascismul liberal*, Iași, ed. Polirom, 2010

- Goffman, Erving *Viața cotidiană ca spectacol*. București, ed. Comunicare.ro, 2003
- Grau, François-Marie, *Istoria costumului*. București, ed. Meridiane, 2002
- Hatos Adrian, *Sociologia educației*, Iași, ed. Polirom, 2006
- Heitmann Klaus, *Imaginea românilor în spațiul lingvistic german 1775-1918*, București, ed. Univers, 1995
- Huizinga, Johan , *Homo-ludens*, București, ed. Humanitas, 2003
- Iacob, Luminița Mihaela, *Etnopsihologie și imagologie. Sinteze și cercetări*, Iasi, ed. Polirom, 2003
- Iluț, Petru. *Valori, atitudini și comportamente sociale: teme actuale de psihosociologie*, Iași, ed. Polirom, 2004.
- Ionescu Mihai, Tudoran Mircea, *Fotbal de la A la Z*, București, ed. Sport-Turism, 1984
- Le Bon, Gustave, *Psihologia mulțimilor*, București, ed. Antet XX Press, 2004
- Lippmann, Walter, *Opinia publică*, București, ed. Comunicare.ro, 2009
- Lorenz, Konrad, *Omul în pericol*, București, ed. Humanitas, 2006
- Lovinescu, Eugen, *Istoria civilizației române moderne*, București, ed. Minerva, 1992
- Maiorescu, Titu, *Critice*, Chișinău, ed. Hyperion, 1990
- Manoileanu, Dumitru, *Rugby – Mică enciclopedie*, București, ed. Sport-Turism, 1982
- McQuail, Denis, Windahl, Sven, *Modele ale comunicării de masă*, București, ed. Comunicare.ro, 2001
- Mihu, Achim, *Sociologie*, Cluj-Napoca, ed. Eikon, 2008
- Montesquieu, *Scrisorile persane. Caiete*, Chișinău, ed. Hyperion, 1993
- Moscovici, Serge, *Epoca maselor: tratat istoric asupra psihologiei maselor*. Iași, ed. Institutul European, 2001
- Moscovici, Serge, *Psihologia socială sau Mașina de fabricat zei*, Iași, ed. Polirom, 1997
- Muthu, Mircea, *Balcanismul literar românesc*, Pitești, ed. Paralela 45, 2008
- Nanu, Adina, *Arta pe om. Look-ul și înțelesul semnelor vestimentare*. București, ed. Compania, 2001
- Neculau, Adrian (coord.), *Manual de psihologie socială*, Iași, ed. Polirom, 2004
- Neculau Adrian, Pierre De Visscher, *Dinamica grupurilor. Texte de bază*, Iași, ed. Polirom, 2001
- Nemoianu, Virgil, *Tradiție și libertate*, București, ed. Curtea Veche, 2001
- Noica, Constantin, *Modelul cultural european*, ed. Humanitas, 1993

- Noica, Constantin, *Schiță pentru istoria lui cum e cu puțință ceva nou*, București, ed. Humanitas, 1995
- Ogien, A., *Sociologia devianței*, Iași, ed. Polirom, 2002
- Otovescu, D., *Sociologie generală*, Craiova, ed. Beladi, 2006
- Paleologu, Alexandru, *AMICUS PLATO... sau despărțirea de Noica*, ed. LiterNet, 2005
- Papu, Edgar, *Din clasicii noștri. Contribuții la ideea unui protocronism românesc*, București, ed. Eminescu, 1977.
- Patapievici, Horea Roman, *Discernământul modernizării. 7 conferințe despre situația de fapt*, București, ed. Humanitas, 2004
- Pârvulescu I., Pârvulescu R., *Sociologia devianței și controlului social*, ed. Universitatea din Petroșani, 2005
- Petre A., *Sociologie generală*, București, ed. Academiei, 1970
- Petreu, Marta, *Un trecut deocheat sau Schimbarea la față a României*, București, ed. Institutului Cultural Român, 2004.
- Rădulescu-Motru, Constantin, *Psihologia poporului român*, București, ed. Paideia, 1998
- Rezsohazy, Rudolf, *Sociologia valorilor*, Iași, ed. Institutul European, 2008
- Roquette, Michel-Louis, *Despre cunoașterea maselor. Eseu de psihologie politică*, Iași, ed. Polirom, 2002
- Rothschild, Joseph, *Întoarcerea la diversitate, Istoria politică a Europei Centrale și de Est după Al Doilea Razboi Mondial*, Oradea, ed. Antet, 1997
- Sartori, Giovanni, *Teoria democrației revizuită*, Iași, ed. Polirom, 1999
- Simmel, George, *Sociologie. Studii privind formele socializării*, Chișinău, ed. Sigma Ig, 2000
- Simmel, George, *Cultura filosofică: despre aventură, sexe și criza modernului: culegeri de eseuri*, București, ed. Humanitas, 1998
- Soulet, Jean-Francois, *Istoria comparată a statelor comuniste*, Iași, ed. Polirom, 1998
- Spiridon, Monica, *Cum poți să fii român? Variațiuni pe teme identitare*, Craiova, ed. Scrisul românesc, 2006
- Stănciugelu, Ștefan, *Violență, Mit și Revoluție*, București, ed. All, 1998
- Tarde, Gabriel, *Opinia și mulțimea*, București, ed. Comunicare.ro, 2007
- Tismaneanu, Vladimir, *Reinventarea politicului. Europa răsăriteană de la Stalin la Havel*, Iași, ed. Polirom, 1997
- Todorova, Maria *Balcării și balcanismul*, București, ed. Humanitas, 2000
- Vasiliev, A. A., *Istoria Imperiului Bizantin*, Iași, ed. Polirom, 2010
- Veblen, Torstein B., *Teoria clasei de sus: un studiu economic al instituțiilor*, București, ed. Publica, 2009
- Vianu, Tudor, *Opere*, vol. VIII, București, ed. Mineva, 1979

Vlăsceanu, Lazăr, *Sociologie și modernitate. Tranziții spre modernitatea reflexivă*, Iași, ed. Polirom, 2007
Voicu, Bogdan și Voicu, Mălina (coord), *Valori ale românilor 1993-2006*. Iași, ed. Institutul European, 2007
Voicu, Bogdan, *Valorile și sociologia valorilor*, Iași, ed. Institutul European, 2009
Waquet, Dominique și Laporte, Marion, *Moda*, București, ed. Corint, 2003
Wosńska, Wilhelmina, *Psihologia vieții sociale*, București, ed. Renaissance, 2005
Zamfir C., Vlăsceanu L., *Dicționarul de sociologie*, București, ed. Babel, 1993
Zbucnea, Gheorghe, *Istoria Iugoslaviei*, București, ed. Corint, 2001

Ziare:

ProSport, per. 2000-2010; *Gazeta Sporturilor*, per. 1990-2010; *Gândul*, per. 2005-2010; *Adevărul*, per. 2006-2010; *Agenda Zilei de Arad*, per. 2003-2004; *Observator arădean*, per. 2001-2007; *Adevărul de Arad*, per. 2000-2010; *Evenimentul Zilei*, per. 1997-2010; *Jurnalul Național*, per. 2002-2010; *Gardianul*, per. 2006-2010; *Libertatea*, per. 2005-2010; *Cotidianul*, per. 2003-2005; *Azi*, per. 2005-2010; *Curentul*, per. 2007-2008

Site-uri:

<http://www.ading.com/istoria-jocului-de-fotbal/>
http://www.academia.edu/6470734/Fotbal_Tehnica_si_tactica_jocului_de_fotbal_Curs_de_baza
<http://cdn4.libris.ro/userdocspdf/436/trilogia-cunoasterii.pdf>
<http://convorbiri-literare.dntis.ro/URSACHEapr4.html>
<http://cuvintelecelebre.ro/citate/autori/lao-tse/>
<http://en.wikipedia.org/wiki/Hooliganism>
http://en.wikipedia.org/wiki/Football_hooliganism
http://en.wikipedia.org/wiki/Casual_%28subculture%29
<http://eurorivals.net/>
<http://forum.druckeria.ro/forum/>
http://legionisci.com/news/45610_Biblioteka_legionisty_Hooligans_Historia_angielskiej_armii_chuliganow_KONKURS.html
<http://roliganklubben.dk/velkommen>
<http://ro.scribd.com/doc/236423233/Tao-Te-Ching-Dao-de-Jing-Tao-Te-King-Part-I#scribd>

<http://ro.scribd.com/doc/43646377/Gabriel-Tarde#scribd>
<http://ro.scribd.com/doc/14020639/Sigmund-Freud-Psihologia-Colectiva-Si-Analiza-Eului#scribd>
<http://ro.scribd.com/doc/30945714/istoria-fotbalului>
<http://romanianultras.net/>
<http://ro.wikipedia.org>
<http://striscionirubati.8k.com/custom.html>
<http://ultras-europe.com/en/>
http://iocesena.xoom.it/files/storiaultras_70.pdf
http://iocesena.xoom.it/files/storiaultras_80.pdf
<http://www.sampstory.it/storia/tifoseria/ultras-tito-cucchiaroni/>
http://www.goodreads.com/book/show/310900.The_Football_Factory
http://www.amazon.co.uk/Soul-Crew-Inside-Soccer-Hooligan/dp/1903854083/ref=cm_lmftit_2
<http://www.iccv.ro/valori/texte/valori-cvb,%20v4.pdf>
<http://www.sport.ro/true-story/povestea-razboiului-care-a-izbucnit-dupa-un-meci-de-fotbal-si-a-omorat-mii-de-oameni-vezi-ce-s-a-intamplat.html>
<http://www.footballderbies.com/index.php?country=24>
<http://www.qreferat.com/referate/pedagogie/Kurt-Lewin241.php>
<http://www.fcsteaua.ro/>
<http://www.fcdinamo.ro/>
<http://www.rapidfans.ro/>
<http://www.craiova-maxima.ro/>
<http://www.doarpetrolul.ro/>
<http://www.uta-arad.ro/forum/>
<http://www.otelul-galati.ro/forum>
<http://www.onlinesport.ro/>
<http://www.cfr1907.ro/ro/start/>
<http://www.sepcile-rosii.com/>
<http://www.ultras-tifo.net/>
<http://www.europeanultras.com/phpbb2/>
<http://www.mediafax.ro/>
<http://www.historia.ro>
<http://ro.wikipedia.org/wiki/Ultras>
<http://www.europeanultras.com/phpbb2/>
<http://www.reddit.com/r/hooligans>
<http://www.espnfc.com/blog/espn-fc-united-blog/68/post/2193850/hooliganism-in-england-the-enduring-cultural-legacy-of-football-violence>
<https://libcom.org/library/history-ultra-movement-italy>

<http://www.ultras-tifo.net/>
<http://www.ultrasinside.it/pagina-991/Ultras-o-Ultr%C3%A0-.aspx>
<http://www.repubblica.it/online/sport/itatrieste/ultras/ultras.html><http://www.ultras-tifo.net/>
http://it.wikipedia.org/wiki/Tessera_del_tifoso
http://it.wikipedia.org/wiki/Tifo_calcistico_e_politica
[http://it.wikipedia.org/wiki/Derby_\(calcio\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Derby_(calcio))
http://en.wikipedia.org/wiki/Football_hooliganism_in_the_United_Kingdom
<http://people.exeter.ac.uk/watupman/undergrad/rowlands/hooliganismhistory.htm>
<http://www.sirc.org/publik/fvexec.html>
<http://www.skleptmk.pl/hooligans-historia-angielskiej-armii-chuliganow-cass-pennat-id-1608.html>
<http://www.tuttocurve.com/storia-ultras-italia>
<http://www.wearefootball.org/PDF/le-supporter-l-histoire-et-la-m-moire.pdf>
https://alingavreliuc.files.wordpress.com/2010/10/adrian-necualu-ed-dinamica_grupurilor.pdf
<https://krispsychology.files.wordpress.com/2011/01/lucian-bлага-trilogia-culturii.pdf>
<https://scorilos.files.wordpress.com/2012/01/lao-tze- tao-te-king-carte-a-cai-si-a-virtutii.pdf>
<http://om1899.football.fr/post/2009/05/13/Quand-les-groupes-ultras-refont-l%E2%80%99histoire%E2%80%A6>
<https://titimuresanu.files.wordpress.com/2013/02/e-r-dodds-grecii-si-iration.pdf>
<https://uncoluitatdelume.wordpress.com/>
<http://www.robbymbubble.ro/articles/istoria-jocului-de-fotbal.php>